

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

Περιεχόμενα

A. Εταιρική Διακυβέρνηση

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

Παράρτημα: Έκθεση Πεπραγμένων Επιτροπής Ελέγχου

B. Εκθέσεις Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή και Οικονομικές Καταστάσεις

I. Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή

(επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων)

II. Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022

III. Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή

(επί των Οικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας)

IV. Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022

Γ. Πληροφόρηση του ομίλου της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 βάσει του άρθρου 6 του ν. 4374/2016

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) παρουσιάζει την Έκθεση Διαχείρισης και τις Οικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Γενικές πληροφορίες

Η Eurobank Α.Ε. (εφεξής η Τράπεζα), είναι εξ' ολοκλήρου θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία (Μητρική Εταιρεία). Η Τράπεζα και οι θυγατρικές της αποτελούν τον Όμιλο Eurobank Α.Ε. (εφεξής Όμιλος), ο οποίος δραστηριοποιείται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στην παροχή άλλων υπηρεσιών, κυρίως στην Ελλάδα και στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Επισκόπηση Οικονομικών Αποτελεσμάτων και Προοπτικές¹

Το 2022, η οικονομική δραστηριότητα παρέμεινε ισχυρή στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες στις οποίες ο Όμιλος έχει σημαντική παρουσία, παρά τον αρνητικό αντίκτυπο από την αυξημένη γεωπολιτική αβεβαιότητα, τη διαταραχή της εφοδιαστικής αλυσίδας και τις επίμονες πληθωριστικές πιέσεις. Σε αυτό το περιβάλλον, ο Όμιλος ξεπέρασε τους στόχους του σε όρους κερδοφορίας, ποιότητας ενεργητικού και κεφαλαιακής επάρκειας, ενίσχυσε το χαρτοφυλάκιο δανείων του και βελτίωσε περαιτέρω τη θέση ρευστότητάς του.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, το σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε κατά €3,6 δις σε €81,5 δις (Δεκ. 2021: €77,9 δις), με τα δάνεια προ προβλέψεων να ανέρχονται σε €43,5 δις (Δεκ. 2021: €40,8 δις) και το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων σε €13,3 δις (Δεκ. 2021: €11,3 δις). Από το συνολικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, €28,2 δις προέρχονται από τις δραστηριότητες στην Ελλάδα (Δεκ. 2021: €26,5 δις), €10,4 δις από τις διεθνείς δραστηριότητες (Δεκ. 2021: €9,2 δις) και €4,9 δις αφορούν ομόλογα υψηλής (senior notes) και ενδιάμεσης (mezzanine notes) διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico (Δεκ. 2021: €5,1 δις). Τα επιχειρηματικά δάνεια (σε μεγάλες, μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις) διαμορφώθηκαν σε €25 δις (Δεκ. 2021: €22,4 δις) και αποτελούν το 57% των συνολικών δανείων του Ομίλου, ενώ τα δάνεια στα νοικοκυριά ανήλθαν σε €13,6 δις (Δεκ. 2021: €13,3 δις), εκ των οποίων το 75% αφορά το στεγαστικό χαρτοφυλάκιο και το υπόλοιπο σε καταναλωτικά δάνεια. Οι καταθέσεις του Ομίλου ανήλθαν σε €57,3 δις (Δεκ. 2021: €53,2 δις) με τις καταθέσεις από τις δραστηριότητες στην Ελλάδα αυξημένες κατά €2,6 δις σε €39,6 δις (Δεκ. 2021: €37 δις), ενώ οι καταθέσεις από τις διεθνείς δραστηριότητες προσέθεσαν €1,5 δις και ανήλθαν σε €17,7 δις (Δεκ. 2021: €16,2 δις). Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης δανείων (μετά από προβλέψεις) προς καταθέσεις (L/D) του Ομίλου διαμορφώθηκε σε 73% (Δεκ. 2021: 73,2%) και σε 79,5% για τις δραστηριότητες στην Ελλάδα (Δεκ. 2021: 80,1%). Ο δανεισμός του Ομίλου από το πρόγραμμα στοχευμένων πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (targeted longer-term refinancing operations - TLTRO III) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) μειώθηκε κατά €2,9 δις και διαμορφώθηκε σε €8,8 δις τον Δεκέμβριο του 2022 (Δεκ. 2021: €11,7 δις). Κατά τη διάρκεια του έτους, στο πλαίσιο της υλοποίησης της μεσοπρόθεσμης στρατηγικής για την επίτευξη του στόχου για το δείκτη Ελάχιστης Απαιτήσης Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL) η Τράπεζα προχώρησε σε έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας €500 εκατ. με ετήσιο τοκομερίδιο 4,375% και ημερομηνία λήξης την 9 Μαρτίου 2025. Τον Νοέμβριο 2022, η Μητρική Εταιρεία ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 ποσού €300 εκατ. με ετήσιο τοκομερίδιο 10% και λήξη τον Δεκέμβριο 2032 ενώ την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης με αντίστοιχους όρους το οποίο κατέχει η Μητρική εταιρεία. Πιο πρόσφατα, τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας €500 εκατ. με ετήσιο τοκομερίδιο 7% και λήξη τον Ιανουάριο 2029 (σημ. 4 και 34 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Κατά τη διάρκεια του έτους, τα καθαρά έσοδα τόκων ανήλθαν σε €1.551 εκατ. (2021: €1.312 εκατ.), κυρίως λόγω των υψηλότερων επιτοκίων, της οργανικής αύξησης των δανείων και των αυξημένων εσόδων από επενδύσεις σε ομόλογα τα οποία αντισταθμίζονται μερικώς από το υψηλότερο κόστος των εκδοθέντων πιστωτικών τίτλων και καταθέσεων. Τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες ανήλθαν σε €542 εκατ. (2021: €456 εκατ.), κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από τις δραστηριότητες δικτύου, τις προμήθειες δανείων, την αύξηση συναλλαγών με πιστωτικές / χρεωστικές κάρτες. Τα λειτουργικά έξοδα αυξήθηκαν κατά 4,7% σε €910 εκατ. (2021: €869 εκατ.) λόγω του υψηλότερου κόστους από τις διεθνείς δραστηριότητες και οφείλεται εν μέρει στην συγχώνευση της Eurobank a.d. Beograd με την Direktna Banka στη Σερβία. Τα κέρδη προ προβλέψεων αυξήθηκαν σε €2.225 εκατ. (2021: €1.016 εκατ.). Οι εμπορικές και λοιπές δραστηριότητες συνεισέφεραν καθαρά έσοδα €1.042 εκατ. (2021: €117 εκατ. έσοδα), περιλαμβανομένων α) €550 εκατ. πραγματοποιηθέντα κέρδη από τη λήξη συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων, μετά την επαναξιολόγηση των στρατηγικών αντιστάθμισης του Ομίλου, ως αποτέλεσμα κυρίως της ανοδικής κίνησης της καμπύλης επιτοκίων σε ευρώ το 2022 (σημ. 9 και 19 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων), β) €70 εκατ. κέρδη από την αντιστάθμιση εύλογης αξίας σε επίπεδο χαρτοφυλακίου σχετικά με τον επιτοκιακό κίνδυνο (μακρο-αντιστάθμιση – "macro hedging") (σημ. 9 και 19 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων), γ) €107 εκατ. κέρδη από θέσεις πώλησης (short positions) ομολόγων, τις οποίες ο Όμιλος έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης (σημ. 9 και 35 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων), δ) €325 εκατ. κέρδη από την ολοκλήρωση του Project «Triangle» (σημ. 30 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων), ε) €34 εκατ. κέρδη από μεταβολές της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων, στ) €34 εκατ. κέρδη από τη πώληση του ποσοστού συμμετοχής 5,1% στην κοινοπραξία του Ομίλου, Grivalia Hospitality S.A. και την επιμέτρηση της διακρατούμενης συμμετοχής στην εταιρεία ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) (σημ. 24 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων) και ζ) €76 εκατ. ζημιές που προήλθαν από τη μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων των συναλλαγματικών διαφορών,

¹ Οι ορισμοί επιλεγμένων χρηματοοικονομικών δεικτών καθώς και η πηγή των χρηματοοικονομικών πληροφοριών παρατίθενται στο παράρτημα της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της μητρικής εταιρείας (Eurobank Holdings) για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

οι οποίες προηγουμένως είχαν αναγνωρισθεί στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, λόγω εκκαθάρισης της ERB Istanbul Holding A.S. (σημ. 23.1 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, μετά την ταξινόμηση του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου του project «Solar» ως κατεχόμενου προς πώληση (σημ. 20 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων) και λοιπών ενεργειών, το υπόλοιπο των ΝΡΕ του Ομίλου ανήλθε σε €2,3 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: €2,8 δις) οδηγώντας το δείκτη ΝΡΕ σε 5,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 6,8%), ενώ ο δείκτης κάλυψης των ΝΡΕ ανήλθε σε 74,6% (31 Δεκεμβρίου 2021: 69,2%). Κατά τη διάρκεια του έτους, ο σχηματισμός των νέων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE formation) ήταν θετικός κατά €46 εκατ. (τέταρτο τρίμηνο: €35 εκατ. θετικός) (2021: €44 εκατ. θετικός) ενώ οι προβλέψεις δανείων (ζημιές) ανήλθαν σε €292 εκατ. (2021: €413 εκατ.).

Επιπλέον, ο Όμιλος αναγνώρισε το 2022 λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις ποσού €108 εκατ. (2021: €51 εκατ.), οι οποίες αναλύονται σε α) €21 εκατ. για επενδύσεις σε ομόλογα, περιλαμβανομένου ποσού €7 εκατ. που αφορά σε ρωσικά ομόλογα, β) €15 εκατ. για ακίνητα, γ) €23 εκατ. για ηλεκτρονικούς υπολογιστές και λογισμικό και δ) €49 εκατ. για δικαστικές υποθέσεις και λοιπούς λειτουργικούς κινδύνους. Επιπροσθέτως, ο Όμιλος αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης ποσού €102 εκατ. (2021: €25 εκατ.) που αποτελούνται από α) €60 εκατ. κόστος για το πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου (Voluntary Exit Schemes - VES) και λοιπές σχετικές δαπάνες, το οποίο αφορά κυρίως το πρόγραμμα που ξεκίνησε το Φεβρουάριο του 2022 για συγκεκριμένες μονάδες στην Ελλάδα και β) €42 εκατ. έξοδα αναδιάρθρωσης που σχετίζονται με τη συγχώνευση και τη λειτουργική ενοποίηση της Eurobank a.d. Beograd με την Direktna Banka στη Σερβία, και με τις δράσεις για το μετασχηματισμό του Ομίλου (σημ. 12 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Καθαρά Κέρδη ή Ζημιές

Συνολικά, το 2022, τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας ανήλθαν σε €1.336 εκατ. (2021: €398 εκατ.).

Για το προσεχές μέλλον, ο Όμιλος της Μητρική Εταιρείας, επιδιώκει την επίτευξη των στόχων του που ορίζονται στο επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2023-2025, το οποίο περιλαμβάνει στόχους για α) την οργανική αύξηση δανείων, β) την περαιτέρω αύξηση της οργανικής κερδοφορίας (κέρδη ανά μετοχή (EPS) και απόδοση των ενσώματων ιδίων κεφαλαίων - RoTBV), γ) την βελτίωση των δεικτών ποιότητας ανεργητικού, δ) την ισχυρή δημιουργία επαρκούς οργανικού κεφαλαίου για την υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης, και ε) την έναρξη διανομής μερίσματος με την μορφή μερισμάτων σε μετρητά και/ή επαναγορά ιδίων μετοχών, υπό την αίρεση της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις εποπτικές αρχές, με βάση κυρίως πρωτοβουλίες και δράσεις στους παρακάτω τομείς:

- α) Υψηλότερα καθαρά έσοδα τόκων (NII), κυρίως λόγω της θετικής επίδρασης από την αύξηση των επιτοκίων και της διατηρήσιμης αύξησης του όγκου των δανείων και σε σχετικά χαμηλότερο ρυθμό, των καταθέσεων πελατών,
- β) Οργανική αύξηση των εξυπηρετούμενων δανείων του Ομίλου κυρίως μέσω της χρηματοδότησης επιχειρήσεων,
- γ) Αύξηση των εσόδων από αμοιβές και προμήθειες σε ένα αριθμό επιχειρηματικών τομέων όπως οι χρηματοδοτήσεις, οι δραστηριότητες δικτύου, η διαχείριση χαρτοφυλακίων, τα τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα, η έκδοση καρτών και τα μισθώματα από επενδυτικά ακίνητα,
- δ) Περαιτέρω πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας, το περιορισμό του κόστους των δραστηριοτήτων για τη λειτουργία του Ομίλου «run the bank» και την περαιτέρω απλοποίηση και ψηφιακή μετατροπή των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, διατηρώντας την επίσημη αύξηση των λειτουργικών δαπανών σε χαμηλό έως μέσο μονοψήφιο ποσοστό, λαμβάνοντας υπόψη τις πληθωριστικές πιέσεις και τις ανάγκες ανάπτυξης της Τράπεζας «grow the bank»,
- ε) Διατήρηση χαμηλών δεικτών ΝΡΕ με υψηλά επίπεδα κάλυψης σε όλες τις βασικές αγορές στις οποίες έχει παρουσία ο Όμιλος, οι οποίοι ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά λόγω των επιπτώσεων των υψηλότερων επιτοκίων και των πληθωριστικών πιέσεων στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και στα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων,
- στ) Ενίσχυση της παρουσίας στις βασικές αγορές και αύξηση της συνεισφοράς στα κέρδη από τις διεθνείς δραστηριότητες μέσω της οργανικής ανάπτυξης και της αξιοποίησης πιθανών ευκαιριών που παρουσιάζουν οι αγορές,
- ζ) Σημαντικές πρωτοβουλίες μετασχηματισμού που εισάγονται στο πλαίσιο του σχεδίου μετασχηματισμού του Ομίλου «Eurobank 2030»,
- η) Υποστήριξη της πράσινης μετάβασης και χρηματοοικονομικής ένταξης μέσω υιοθέτησης της δέσμης κριτηρίων της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της κοινωνικής υπευθυνότητας και της ορθής εταιρικής διακυβέρνησης (Environment, Social, Governance - ESG) σε όλες τις δραστηριότητες και τις διαδικασίες του Ομίλου.

Οι γεωπολιτικοί και μακροοικονομικοί κίνδυνοι, που σχετίζονται κυρίως με την παράταση του πληθωριστικού κύματος και τον αντίκτυπο των αυξήσεων των επιτοκίων τόσο στα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις, σε συνδυασμό με την ενδεχόμενη πολιτική αβεβαιότητα στην Ελλάδα, θέτουν μια σειρά από προκλήσεις για την επίτευξη του Επιχειρηματικού Σχεδίου 2023-2025 του Ομίλου Eurobank Holdings, το οποίο αφορά κυρίως τις δυνατότητες ανάπτυξης, τα περιθώρια δανείων, τα επιτόκια καταθέσεων, την ποιότητα του ενεργητικού και το λειτουργικό κόστος. Οι δυσμενείς συνθήκες που διαμορφώνονται από τη γεωπολιτική αναταραχή και το μακροοικονομικό περιβάλλον είναι πιθανό να μετριαστούν με:

- α) Την αποτελεσματική αξιοποίηση της ήδη εγκεκριμένης χρηματοδότησης της ΕΕ, κυρίως μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA),

- β) Τις σημαντικές νέες επενδύσεις που έχουν δρομολογηθεί,
 - γ) Τη συσσωρευμένη ρευστότητα στην οικονομία που σχετίζεται κυρίως με τα εκτεταμένα μέτρα κρατικής στήριξης της περιόδου της πανδημίας,
 - δ) Τη μείωση της ανεργίας το 2022 στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων δώδεκα ετών,
 - ε) Τις θετικές εξελίξεις στον τουριστικό κλάδο και τις ισχυρές επενδυτικές ροές,
 - στ) Τη πιθανή θετική εξέλιξη, που σχετίζεται με την επίδραση της αύξησης των επιτοκίων στην κερδοφορία του Ομίλου.
- (περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται επίσης στην ενότητα «Μακροοικονομικές προοπτικές και κίνδυνοι»)

Η Διοίκηση του Ομίλου και το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη τραπεζική αναταραχή σε ορισμένες αγορές, πραγματοποίησε μια προληπτική εσωτερική επανεξέταση του επιχειρηματικού μοντέλου της Eurobank για να επιβεβαιώσει τη διατήρηση της ανθεκτικότητάς του σε τέτοιες πιθανές εξωτερικές αναταράξεις και διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι το εν λόγω μοντέλο υποστηρίζεται επαρκώς από ορθές επιχειρηματικές πρακτικές, διαφοροποιημένες δραστηριότητες και συνετές μεθόδους διαχείρισης κινδύνου. Η σταθερότητα του επιχειρηματικού μοντέλου λειτουργίας του Ομίλου και η ισχυρή χρηματοοικονομική του θέση επίσης αντανακλάται/ υποστηρίζεται περαιτέρω από τις παρακάτω σημαντικές παραμέτρους:

- α) η αύξηση του επιπέδου των υψηλής ποιότητας άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την ανθεκτικότητα των καταθέσεων λιανικής (retail) και με την έκδοση πιστωτικών τίτλων στις χρηματαγορές, οδηγώντας τον δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε 173%, υπερβαίνοντας σημαντικά το ελάχιστο όριο (100%) που έχει τεθεί από τις εποπτικές αρχές,
- β) το ευρύ και διαφοροποιημένο μείγμα καταθέσεων, το οποίο περιλαμβάνει μια σημαντική καταθετική βάση πελατών retail, που αντιστοιχεί στο 70% περίπου των συνολικών καταθέσεων (σε επίπεδο Τράπεζας),
- γ) το υπό ορθή διαχείριση χαρτοφυλάκιο χρεωστικών τίτλων, που αποτελεί το 16% του συνόλου του ενεργητικού και περιλαμβάνει κυρίως επενδύσεις σε κρατικά ομόλογα των χωρών της ΕΕ και σε τίτλους επενδυτικής βαθμίδας. Ο επιτοκιακός κίνδυνος του χαρτοφυλακίου έχει σε μεγάλο βαθμό αντισταθμιστεί,
- δ) η χαμηλή έκθεση σε επιτοκιακό κίνδυνο του βασικού τραπεζικού χαρτοφυλακίου του, καθώς η συντριπτική πλειονότητα των περιουσιακών στοιχείων είναι δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου, τα οποία φέρουν πολύ μικρό κίνδυνο επιτοκίου και δάνεια σταθερού επιτοκίου, με τον επιτοκιακό κίνδυνο να αντισταθμίζεται σε μεγάλο βαθμό,
- ε) η ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια, η ικανότητα δημιουργίας κερδών και ο υψηλός δείκτης κάλυψης NPE,
- στ) ο δείκτης MREL, ο οποίος στο τέλος του 2022 ανήλθε σε 23,1% και, pro-forma με την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας €500 εκατ. τον Ιανουάριο 2023, σε 24,3%, υπερβαίνοντας τον μη δεσμευτικό στόχο MREL 22,9% από την 1 Ιανουαρίου 2024,
- ζ) ένα ισχυρό εσωτερικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων και διακυβέρνησης για την αποτελεσματική παρακολούθηση και τον μετριασμό των κινδύνων, καθώς και υψηλό επίπεδο δέσμευσης του Διοικητικού Συμβουλίου για την ευθυγράμμιση του επιχειρηματικού μοντέλου με τις ορθές λειτουργίες διαχείρισης και ελέγχου κινδύνων,
- η) το ολοκληρωμένο ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ που εφαρμόζεται ακόμη και για μικρού μεγέθους τράπεζες.

Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Ο Όμιλος Eurobank A.E., που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του Ομίλου Eurobank Holdings, δεν εποπτεύεται διακριτά για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δείκτες κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) και τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια (total CAD) του Ομίλου της Eurobank Holdings, ανήλθαν σε 16% (31 Δεκεμβρίου 2021: 13,7%) και 19,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 16,1%) του σταθμισμένου ενεργητικού (Risk Weighted Assets – RWA) αντίστοιχα. Την ίδια ημερομηνία, ο δείκτης CET1 με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2025 (fully loaded CET1) θα ήταν 15,2% (2021: 12,7%), ενώ οι pro-forma δείκτες CET1 και Total Capital Adequacy την 31 Δεκεμβρίου 2022, με την ολοκλήρωση του Project «Solar» (σημ. 30 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων), θα ήταν 16% και 19%, αντίστοιχα.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δείκτες κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) και τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια (total CAD) της Τράπεζας, ανήλθαν σε 15,1% (31 Δεκεμβρίου 2021: 12,4%) και 18,9% (31 Δεκεμβρίου 2021: 15,3%) του RWA αντίστοιχα. Την ίδια ημερομηνία, ο δείκτης CET1 της Τράπεζας με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2025 (fully loaded CET1) θα ήταν 14,4% (31 Δεκεμβρίου 2021: 11,7%), ενώ οι pro-forma δείκτες CET1 και Total CAD την 31 Δεκεμβρίου 2022, με την ολοκλήρωση του Project «Solar», θα ήταν 15,1% και 18,8%, αντίστοιχα.

Στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών του Ομίλου για την βελτιστοποίηση των εποπτικών του κεφαλαίων, τον Δεκέμβριο του 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην ολοκλήρωση της τρίτης συνθετικής συναλλαγής μεταφοράς κινδύνου (συναλλαγή «Wave III») με τη μορφή χρηματοοικονομικής εγγύησης, η οποία παρέχει πιστωτική προστασία επί του μεσαίου τμήματος ζημιών χαρτοφυλακίου ενήμερων δανείων προς τη ναυτιλία ύψους \$1,7 δις (σημείωση 20 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο δείκτης MREL της Τράπεζας σε ενοποιημένη βάση ανέρχεται σε 23,07% του σταθμισμένου ενεργητικού, υπερβαίνοντας τον ενδιάμεσο δεσμευτικό στόχο για το δείκτη MREL για το 2022 που ανέρχεται σε 18,21% καθώς επίσης και τον ενδιάμεσο μη δεσμευτικό στόχο για το δείκτη MREL ύψους 20,48%, που ισχύει από την 1 Ιανουαρίου του 2023 (σημείωση 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τον κλιματικό κίνδυνο

Ο Όμιλος της Eurobank Holdings συμμετείχε στην εποπτική άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), που πραγματοποιήθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2022. Η εν λόγω εποπτική άσκηση του 2022 για τους κλιματικούς κινδύνους, αξιολόγησε κατά πόσο οι τράπεζες είναι προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα. Συνολικά 104 σημαντικές τράπεζες συμμετείχαν στην άσκηση η οποία αποτελούνταν από τρεις ενότητες στις οποίες οι τράπεζες παρείχαν πληροφόρηση αναφορικά με: i) τις δυνατότητες τους αναφορικά με την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους, ii) την εξάρτησή τους από κλάδους που εκπέμπουν διοξειδίο του άνθρακα και iii) την απόδοσή τους κάτω από διαφορετικά σενάρια και διάφορους χρονικούς ορίζοντες. Η άσκηση, η οποία ήταν μέρος του ευρύτερου σχεδίου δράσης της ΕΚΤ για το κλίμα, δεν ήταν άσκηση κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά περισσότερο άσκηση εκμάθησης για τις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές, που αποσκοπούσε στον εντοπισμό αδυναμιών σημείων και βέλτιστων πρακτικών καθώς και στην παροχή καθοδήγησης στις τράπεζες για την πράσινη μετάβαση. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Όμιλος της Eurobank Holdings ολοκλήρωσε επιτυχώς την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους για το 2022.

Τον Ιούλιο του 2022, η ΕΚΤ εξέδωσε συγκεντρωτικά αποτελέσματα για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους, βάσει των οποίων οι τράπεζες θα πρέπει να εστιάσουν περισσότερο στον κλιματικό κίνδυνο. Επιπροσθέτως, όλες οι οντότητες που συμμετείχαν, συμπεριλαμβανομένου του Ομίλου της Eurobank Holdings, έλαβαν ξεχωριστή ανατροφοδότηση και αναμένεται να ενεργήσουν ακολούθως, σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές για την διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων που δημοσίευσε η ΕΚΤ το Νοέμβριο του 2022 και τις βέλτιστες πρακτικές για ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους που δημοσιεύθηκαν το Δεκέμβριο του 2022. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, ο Όμιλος της Eurobank Holdings σημείωσε σημαντική πρόοδο ως προς την ενσωμάτωση ενός πλαισίου άσκησης προσομοίωσης για τους κλιματικούς κινδύνους, με μία συνολική απόδοση σύμφωνη με την μέση απόδοση των Ευρωπαϊκών Τραπεζών. Ο Όμιλος της Eurobank Holdings συνεχίζει να εργάζεται για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης του αναφορικά με τους κλιματικούς κινδύνους και την περαιτέρω ενσωμάτωση τους στην επιχειρηματική του στρατηγική και στις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων καθώς και να υποστηρίζει του πελάτες του ως προς την κλιματική μετάβαση και την βιώσιμη επιχειρηματική ανάπτυξη.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ για το 2023

Τον Ιανουάριο 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) ξεκίνησε το stress test των τραπεζών της ΕΕ για το 2023, το οποίο έχει σχεδιαστεί να παράσχει σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του Ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα στο τρέχον αβέβαιο και διαρκώς μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον.

Η άσκηση συντονίζεται από την ΕΑΤ σε συνεργασία με την ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές και διεξάγεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΕΑΤ. Πραγματοποιείται βάσει των στοιχείων του τέλους του 2022 και αξιολογεί την επίδοση των τραπεζών της ΕΕ σε ένα βασικό και ένα δυσμενές μακροοικονομικό σενάριο, που καλύπτει την περίοδο από το 2023 έως το 2025. Το βασικό σενάριο για τις χώρες της ΕΕ βασίζεται στις προβλέψεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών της ΕΕ του Δεκεμβρίου 2022. Το δυσμενές σενάριο, αν και δεν είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί, χρησιμοποιείται προκειμένου να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών σε ένα υποθετικά δυσμενές σενάριο σημαντικής επιδείνωσης στη συνολική προοπτική της οικονομίας και των χρηματοοικονομικών αγορών τα επόμενα τρία χρόνια. Το ανωτέρω, ειδικότερα απεικονίζει ένα δυσμενές σενάριο που σχετίζεται με μία υποθετική επιδείνωση των γεωπολιτικών εξελίξεων, οδηγώντας σε σημαντική μείωση του ΑΕΠ με πληθωρισμό που εμμένει και υψηλά επιτόκια. Από πλευράς μείωσης του ΑΕΠ, το δυσμενές σενάριο του 2023 είναι το πιο αυστηρό που έχει χρησιμοποιηθεί σε άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΕ έως τώρα. Ο Όμιλος της Eurobank Holdings συμμετέχει στην άσκηση προσομοίωσης που διεξάγει η ΕΑΤ.

Παράλληλα, η ΕΚΤ θα πραγματοποιήσει τη δική της άσκηση προσομοίωσης για έναν αριθμό μεσαίου μεγέθους τραπεζών που είναι υπό την άμεση εποπτεία της και δεν περιλαμβάνονται στην άσκηση προσομοίωσης που διεξάγει η ΕΑΤ.

Η ΕΑΤ αναμένεται να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα της άσκησης στα τέλη Ιουλίου 2023. Τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης θα χρησιμοποιηθούν για να επικαιροποιήσουν την κεφαλαιακή κατεύθυνση του Πυλώνα 2 της κάθε τράπεζας (Pillar 2 Guidance), στο πλαίσιο του SREP, ενώ τα ποιοτικά ευρήματα στις αδυναμίες που θα εντοπιστούν στις πρακτικές των ασκήσεων προσομοίωσης των τραπεζών θα μπορούσαν επιπροσθέτως να επηρεάσουν την Απαίτηση του Πυλώνα 2.

Δραστηριότητες στο εξωτερικό

Ο Όμιλος έχει σημαντική παρουσία σε τέσσερις χώρες εκτός Ελλάδας. Ειδικότερα δραστηριοποιείται στην Κύπρο, όπου παρέχει υπηρεσίες Τραπεζικής Επιχειρήσεων, Private Banking, Τραπεζικής διεθνών εταιριών και τραπεζικών υπηρεσιών στη Ναυτιλία μέσω ενός δικτύου 8 επιχειρηματικών κέντρων. Στο Λουξεμβούργο, παρέχει υπηρεσίες Private Banking και Τραπεζικής Επιχειρήσεων. Επίσης, η θυγατρική τράπεζα στο Λουξεμβούργο λειτουργεί υποκατάστημα στο Λονδίνο. Στις χώρες Βουλγαρία και Σερβία δραστηριοποιείται στους τομείς της Τραπεζικής Ιδιωτών και Επιχειρήσεων, της Διαχείρισης Περιουσίας και της Επενδυτικής Τραπεζικής, μέσω ενός δικτύου 306 καταστημάτων και επιχειρηματικών κέντρων.

Το Δεκέμβριο 2021, η συγχώνευση της θυγατρικής της Τράπεζας στη Σερβία, Eurobank a.d. Beograd («Eurobank Serbia») με την Direktna Banka a.d. Kragujevac («Direktna») ολοκληρώθηκε, αφού ελήφθησαν όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις από τις αρμόδιες αρχές και η συνενωμένη Τράπεζα μετονομάστηκε σε Eurobank Direktna a.d. Την 2 Μαρτίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία (συμφωνία αγοράς μετοχών)

με την AIK Banka a.d. Beograd («AIK») για την πώληση της συμμετοχής της θυγατρικής της Τράπεζας στη Σερβία, Eurobank Direktna a.d. (η «Συναλλαγή»). Η Συναλλαγή είναι σύμφωνη με τη στρατηγική της Eurobank για να κατευθύνει κεφάλαια σε επενδύσεις με προοπτικές υψηλότερων αποδόσεων (απόδοση των ενσώματων ιδίων κεφαλαίων - RoTBV) και να ενισχύσει περαιτέρω την παρουσία της στις κύριες αγορές που δραστηριοποιείται. Με βάση τη συμφωνία, το 100% της Eurobank Direktna αποτιμήθηκε σε €280 εκατ. Η Συναλλαγή αναμένεται να συνεισφέρει περίπου 50 μονάδες βάσης στον δείκτη CET1 του Ομίλου Eurobank Holdings (με βάση τον δείκτη του τρίτου τριμήνου 2022), που αντανακλά κυρίως την απελευθέρωση των σχετικών RWAs. Αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2023, μετά τη λήψη των εγκρίσεων από όλες τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Την 30 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα ανακοίνωσε την απόκτηση ενός ποσοστού 3,2% στην Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία («Ελληνική Τράπεζα») και ως αποτέλεσμα αυξήθηκε το ποσοστό συμμετοχής της στην Ελληνική Τράπεζα σε 15,8%. Επιπλέον, την 1 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα ανακοίνωσε τη σύναψη σύμβασης αγοραπωλησίας μετοχών με τη Wargaming Group Limited, βάσει της οποίας συμφώνησε να αποκτήσει πρόσθετο ποσοστό 13,41% στην Ελληνική Τράπεζα, η οποία υπόκειται σε κανονιστικές εγκρίσεις. Την 4 Απριλίου 2023, μετά την τη λήψη των σχετικών κανονιστικών εγκρίσεων, η ανωτέρω απόκτηση ολοκληρώθηκε και συνεπώς η συμμετοχή της στην Ελληνική Τράπεζα ανήλθε σε 29,2%. Κατόπιν αυτού, από το δεύτερο τρίμηνο του 2023, η «Ελληνική Τράπεζα» θα λογιστικοποιείται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως συγγενής εταιρεία του Ομίλου. Η εν λόγω επένδυση είναι εναρμονισμένη με τη στρατηγική του Ομίλου να ενισχύσει περαιτέρω την παρουσία του στις βασικές αγορές στις οποίες διατηρεί στρατηγικό ενδιαφέρον (επιπλέον πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 22 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Παράλληλα, προχωράει σύμφωνα με το πλάνο η εγκατάσταση του νέου τραπεζικού συστήματος στην Κύπρο (Temenos). Με το έργο αυτό επιτυγχάνεται ο τεχνολογικός μετασχηματισμός της Eurobank Cyprus ο οποίος αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της λειτουργικότητας και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας εξασφαλίζοντας κατά τον τρόπο αυτό τη βέλτιστη εμπειρία του πελάτη, στο νέο ψηφιακό κόσμο.

Την 9 Δεκεμβρίου 2022, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας για την απόκτηση της BNP Paribas Personal Finance Bulgaria (η «Επιχείρηση») από την θυγατρική της Τράπεζας στη Βουλγαρία, Eurobank Bulgaria A.D. («Postbank»). Η συναλλαγή είναι εναρμονισμένη με την στρατηγική του Ομίλου για περαιτέρω ενίσχυση της θέσης της Postbank στον κλάδο της λιανικής στη Βουλγαρία και αναμένεται να επιβαρύνει τους δείκτες εποπτικών κεφαλαίου του Ομίλου κατά περίπου 25 μονάδες βάσης, που αντανακλά κυρίως την αύξηση του RWA του Ομίλου. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στη λήψη των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων (επιπλέον πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 23.1 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Οι θετικές προοπτικές παραμένουν σε ισχύ παρά τον πόλεμο στην Ουκρανία. Παρόλο που οι Διεθνείς Δραστηριότητες του Ομίλου δεν έχουν άμεση έκθεση στις δύο αυτές χώρες, η επιδείνωση των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και παγκόσμιο επίπεδο θα έχει επίπτωση στις τοπικές οικονομίες. Οι Διεθνείς Δραστηριότητες του Ομίλου είναι σε θέση να απορροφήσουν τους όποιους κλυδωνισμούς και να θωρακίσουν την κερδοφορία τους υποστηρίζοντας ταυτόχρονα τις τοπικές κοινωνίες.

Διαχείριση κινδύνων

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου έχει θεσπίσει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεών τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι οι οικονομικές, τραπεζικές, κανονιστικές και λειτουργικές συνθήκες διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο τη συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή του στο περιβάλλον αυτό. Η δομή, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ελέγχου της Τράπεζας διασφαλίζουν τόσο την αρχή της ανεξαρτησίας όσο και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει διαθέσει σημαντικά μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών του, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ΕΚΤ και του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγιάνσης (SRB), με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority - EBA) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης για όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται, στην Ελλάδα και σε κάθε χώρα όπου δραστηριοποιείται. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από τον Όμιλο αναθεωρούνται σε τακτική βάση.

Η Στρατηγική Κινδύνων και Κεφαλαίου του Ομίλου, περιγράφει την κατεύθυνση του Ομίλου σχετικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, την αποστολή και τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων, τους ορισμούς των κινδύνων, τις βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνων, το πλαίσιο διακυβέρνησης της διαχείρισης κινδύνων, τους στρατηγικούς στόχους και τις κύριες διοικητικές πρωτοβουλίες για τη βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.

Η διαχείριση κινδύνων είναι βασικό στοιχείο της εταιρικής κουλτούρας του οργανισμού. Η Διαχείριση Κινδύνων παρέχει το πλαίσιο, τις διαδικασίες και την καθοδήγηση που επιτρέπουν σε όλους τους εργαζομένους να εντοπίζουν,

να διαχειρίζονται και να παρακολουθούν προληπτικά τους κινδύνους στους δικούς τους τομείς και να βελτιώνουν τον έλεγχο και το συντονισμό της ανάληψης κινδύνων στη μονάδα τους. Η συνεχής εκπαίδευση, η επικοινωνία και η ευαισθητοποίηση πραγματοποιούνται μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπαίδευσης, μηνιαίων συναντήσεων, ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και άλλων πρωτοβουλιών. Ο Όμιλος εφαρμόζει επίσης πολιτική για την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με την εισαγωγή, τις σημαντικές μεταβολές και την περιοδική παρακολούθηση των προϊόντων και των υπηρεσιών του.

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις, τη διασφάλιση της απρόσκοπτης συνέχισης των δραστηριοτήτων του Ομίλου, και τη διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων. Το επίπεδο για ανάληψη κινδύνων επικοινωνείται με σαφήνεια σε όλο τον Όμιλο, καθορίζοντας την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνου, και διαμορφώνοντας τη βάση στην οποία οι πολιτικές κινδύνου και τα αντίστοιχα όρια αυτών καθορίζονται, τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Μέσα στο πλαίσιο ανάληψης κινδύνου (Risk Appetite Framework), η Τράπεζα έχει περαιτέρω βελτιώσει την διαδικασία αναγνώρισης κινδύνων καθώς και την μεθοδολογία αξιολόγησης του βαθμού σημαντικότητάς τους.

Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση όλων των κινδύνων είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την αποτελεσματική Διαχείριση Κινδύνων. Ο Όμιλος στοχεύοντας να εξασφαλίσει μια συνολική εικόνα για τους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της στρατηγικής του, αναγνωρίζει τις νέες εξελίξεις έγκαιρα και αξιολογεί τις πιθανές επιπτώσεις.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω ενίσχυσης του υφιστάμενου Πλαισίου Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου σύμφωνα με αυξημένες ρυθμιστικές απαιτήσεις όπως ορίζονται στις: i) Κατευθυντήριες Γραμμές της EAT για την εσωτερική διακυβέρνηση (2021) βάσει της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, (ii) Αναθεωρήσεις της BCBS στις Αρχές για τη Σωστή Διαχείριση των Λειτουργικών Κινδύνων (2021), (iii) Αρχές της BCBS για τη Λειτουργική Ανθεκτικότητα και (iv) Κατευθυντήριες Γραμμές της EAT σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων ΤΠΕ και ασφάλειας EBA/GL/2019/04, ο Όμιλος έχει αποφασίσει να προχωρήσει στην ολιστική διαχείριση των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων (NFR), οι οποίοι περιλαμβάνουν όλους τους λειτουργικούς κινδύνους καθώς και συγκεκριμένους πρόσθετους κινδύνους, όπως ο στρατηγικός κίνδυνος και ο κίνδυνος φήμης. Η διαχείριση των NFR περιλαμβάνει εντοπισμό, αξιολόγηση και μετριασμό κινδύνου, εφαρμόζοντας ανεξάρτητη εποπτεία και αποτελεσματική κουλτούρα κινδύνου ώστε να διασφαλίσει ότι οι επιχειρηματικοί στόχοι επιτυγχάνονται εντός των ορίων ανοχής για τους NFR, που απεικονίζεται στις Πολιτικές και τις Κατευθυντήριες Γραμμές του Ομίλου.

Η Επιτροπή Κινδύνων (ΕΚ - BRC) του ΔΣ έχει ως αρμοδιότητα να υποστηρίζει το ΔΣ και να διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Η ΕΚ του ΔΣ αξιολογεί το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα διάθεσης και ανεκτικότητας ανάληψης κινδύνων και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει εφαρμόσει ένα πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων, καθώς και επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να εντοπίζει, αξιολογεί, παρακολουθεί και να μετριάσει τους κινδύνους. Επιπλέον, στην ΕΚ έχουν παρασχεθεί συγκεκριμένες εγκριτικές αρμοδιότητες. Η ΕΚ αποτελείται από πέντε (5) μη εκτελεστικούς διευθυντές, συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν κρίνεται αναγκαίο.

Η Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Management Risk Committee - MRC) είναι μια διοικητική επιτροπή που συστάθηκε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και η κύρια ευθύνη της είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC υποβάλλει αναφορές προς την ΕΚ του ΔΣ για θέματα που σχετίζονται με κινδύνους και εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της. Η MRC υποστηρίζει τον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων (GCRO) του Ομίλου να αναγνωρίζει τους σημαντικούς κινδύνους και να τους θέτει άμεσα υπόψη της ΕΚ του ΔΣ, καθώς και να διασφαλίζει ότι οι ισχύουσες πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας άσκησης προσομοίωσης (stress testing) για τον κλιματικό κίνδυνο, η MRC είναι υπεύθυνη να επανεξετάσει και να συμφωνήσει σχετικά με τους σημαντικούς κλιματικούς κινδύνους που εντοπίζονται στη διαδικασία προσδιορισμού του κινδύνου, καθώς και με τα σενάρια μετάβασης και τα γεγονότα φυσικού κινδύνου που αναπτύχθηκαν στη διαδικασία σχεδιασμού των σεναρίων. Σε συνέχεια της έγκρισης από την MRC, προτείνονται οι κατάλληλες ενέργειες διαχείρισης στην Διοικητική Επιτροπή ("ExCo") και έπειτα στην ΕΚ για επανεξέταση και έγκριση.

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, με επικεφαλής τον GCRO, ενεργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και είναι υπεύθυνη για την αναγνώριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, επιμέτρηση και διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Πίστης (GCGD) του Ομίλου, τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCCS), τον Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου (GCRCACS), τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS), τον Τομέα Λειτουργικών Κινδύνων του Ομίλου (GORS), τον Τομέα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου (GMVGS), τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Λειτουργικών Διαχείρισης Κίνδυνου του Ομίλου (GRMSPO), τον Τομέα Εποπτικών Σχέσεων & Σχεδιασμού Εξυγίανσης (SRRPS), τη Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων του Ομίλου (GCRD) και τη Διεύθυνση Ανάλυσης Κινδύνων (RAD).

Ως μέρος του συνολικού συστήματος εσωτερικών δικλίδων ασφαλείας, η Eurobank Ergasias Services and Holdings S.A. έχει συνάψει συμφωνία παροχής υπηρεσιών (Service Level Agreement - SLA) με την Eurobank S.A. προκειμένου να λαμβάνει υποστηρικτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε όλους τους τομείς διαχείρισης κινδύνων που αναλαμβάνει ο Όμιλος της Eurobank Holdings.

Οι πιο σημαντικοί τύποι κινδύνων που αντιμετωπίζονται από τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου είναι:

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο Όμιλος εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο, που περιλαμβάνει τον κίνδυνο ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών του κατά την ημερομηνία λήξης τους. Επίσης, ο πιστωτικός κίνδυνος συνδέεται με τον κίνδυνο της χώρας και τον κίνδυνο διακανονισμού. Ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου προκύπτει κυρίως από το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των παρεχομένων μέσω προστασίας όπως χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, εμπορικές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε κεφαλαιαγορές και δραστηριότητες διακανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κυριότερος κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ο Όμιλος, η ενεργή διαχείριση και παρακολούθηση του έχει ανατεθεί σε εξειδικευμένες μονάδες κινδύνου, οι οποίες αναφέρονται στον GCRO.

Οι διαδικασίες ελέγχου και έγκρισης των πιστοδοτήσεων και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων είναι κεντροποιημένες τόσο στην Ελλάδα όσο και στις διεθνείς δραστηριότητες ακολουθώντας την αρχή «four-eyes principle» και τις συγκεκριμένες οδηγίες που αναφέρονται στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής και στο Πλαίσιο Διάθεσης για Ανάλυση Κινδύνων. Ο διαχωρισμός των καθηκόντων διασφαλίζει την ανεξαρτησία μεταξύ των στελεχών που είναι υπεύθυνοι για την σχέση με τον πελάτη, την διαδικασία έγκρισης και εκταμίευσης του δανείου, καθώς και την παρακολούθηση αυτού σε όλη τη διάρκεια του. Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων των επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιηθεία και πραγματοποιείται μέσω επιτροπών πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά όρια, με σκοπό την αξιολόγηση και περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί μοντέλα αξιολόγησης των επιχειρήσεων-πιστούχων (rating models), προκειμένου να υπολογιστεί η πιστοληπτική διαβάθμισή τους η οποία αντικατοπτρίζει τον ενεχόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι το μοντέλο Moody's Risk Analyst («MRA»), που χρησιμοποιείται κυρίως σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον βιομηχανικό και εμπορικό τομέα, και τα μοντέλα της ειδικής διαβάθμισης (slotting) τα οποία χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του κινδύνου εξειδικευμένων χρηματοδοτήσεων επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου (χαρτοφυλάκιο ναυτιλίας, ακίνητης περιουσίας και χρηματοδότησης έργων) με συναλλαγές χρηματοοικονομικών όρων περίφραξης (ring fenced transactions). Η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου διενεργείται από τη Γενική Διεύθυνση Πίστης Ομίλου (ΓΔΠΟ), η οποία αξιολογεί τα πιστωτικά αιτήματα που υποβάλλονται από τις επιχειρηματικές μονάδες, μια διαδικασία η οποία περιλαμβάνει την αποτίμηση του λειτουργικού και χρηματοοικονομικού προφίλ του πελάτη, την επικύρωση της πιστοληπτικής του διαβάθμισης (borrower's rating) και την αναγνώριση δυνητικών παραγόντων κινδύνου για την Τράπεζα.

Οι διαδικασίες ελέγχου και έγκρισης για πιστοδοτήσεις προς μικρές επιχειρήσεις (με κύκλο εργασιών μέχρι €5 εκατ.) γίνεται επίσης κεντροποιημένα, βάσει συγκεκριμένων οδηγιών και εφαρμόζοντας την αρχή “four eyes principle”. Η αξιολόγηση στηρίζεται πρωταρχικά στην ανάλυση των λειτουργικών χαρακτηριστικών και της χρηματοοικονομικής κατάστασης του πιστούχου. Το ίδιο ισχύει για πιστοδοτήσεις προς ιδιώτες (καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια) όπου η πιστωτική αξιολόγηση βασίζεται σε κριτήρια σχετιζόμενα με τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου λιανικής όπως η χρηματοοικονομική κατάσταση του πιστούχου, η ικανότητα αποπληρωμής, η ύπαρξη ακίνητης περιουσίας και το είδος και η ποιότητα των εξασφαλίσεων.

Η συνεχής παρακολούθηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου και αποκλίσεων που μπορεί να προκύψουν, οδηγεί σε άμεση αναπροσαρμογή των πολιτικών και των διαδικασιών πιστοδοτήσεων, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCCS) παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων (επιχειρηματικά, καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια στην Ελλάδα και το εξωτερικό) μέσω επιτόπιων, απομακρυσμένων και θεματικών ελέγχων προκειμένου να εντοπιστούν έγκαιρα οι αναδυόμενοι κίνδυνοι, οι αδυναμίες, η συμμόρφωση με τις πιστωτικές πολιτικές και η συνέπεια στην αναδοχή κινδύνου. Επίσης, ο GCCS είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της ορθής λειτουργίας των μοντέλων πιστωτικής διαβάθμισης των επιχειρηματικών πιστούχων καθώς και των μοντέλων ενδείξεων πιθανής αδυναμίας πληρωμής. Επιπρόσθετα, ο GCCS εξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα την επάρκεια των προβλέψεων σε όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια. Τέλος, ο GCCS διαμορφώνει τις πιστοδοτικές πολιτικές του ομίλου ενώ παράλληλα παρακολουθεί τις κανονιστικές εξελίξεις και προτείνει σχετικές επικαιροποιήσεις των πολιτικών όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο. Ο GCCS λειτουργεί ανεξάρτητα από όλες τις επιχειρησιακές μονάδες της Τράπεζας και αναφέρεται απευθείας στον GCRO.

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (Group Market and Counterparty Risk - GMCRS) έχει την ευθύνη για την επιμέτρηση, την παρακολούθηση και τη περιοδική αναφορά της έκθεσης του Ομίλου στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου (κίνδυνος εκδότη και κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου αγοράς), ο οποίος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της μονάδας διαχείρισης διαθεσίμων, όπως συναλλαγές χρεογράφων και παραγώγων, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, τοποθετήσεις στην διατραπεζική αγορά και λοιπά. Ο Όμιλος θεσπίζει όρια κινδύνου αντισυμβαλλόμενου τα οποία βασίζονται κυρίως στην πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου, όπως αυτή παρέχεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στην κατηγορία του προϊόντος και την ημερομηνία λήξης της συναλλαγής (π.χ. όρια ελέγχου καθαρών ανοικτών θέσεων σε παράγωγα ανά ποσό και διάρκεια, έκθεση σε κυβερνητικά και επιχειρησιακά ομόλογα και σε χρεόγραφα

καλυμμένα με περιουσιακά στοιχεία, κ.λ.π.). Ο GMCRS διατηρεί και επικαιροποιεί τα συστήματα παρακολούθησης των ορίων και διασφαλίζει την ορθότητα και τη συμμόρφωση των ορίων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις πολιτικές της Τράπεζας, όπως εγκρίθηκαν από τα αρμόδια διοικητικά όργανα του Ομίλου. Η χρήση των ανωτέρω ορίων, τυχόν υπερβάσεις αυτών, καθώς και η συνολική έκθεση ανά θυγατρική του Ομίλου, ανά αντισυμβαλλόμενο και κατηγορία προϊόντος παρακολουθούνται καθημερινά από τον GMCRS. Ο Όμιλος εφάρμοσε μέσα στο 2021 το νέο εποπτικό πλαίσιο για τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου από παράγωγα (SA-CCR).

Κίνδυνος αγοράς

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κίνδυνο αγοράς ο οποίος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημιάς λόγω δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς. Μεταβολές σε επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads), τιμές μετοχών και σε άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως στην τεκμαρτή μεταβλητότητα των προηγούμενων, μπορούν να επηρεάσουν τα έσοδα του Ομίλου ή την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων του. Ο τομέας GMCRS παρακολουθεί, ελέγχει και εκτιμά τους κινδύνους αγοράς στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Ο GMCRS είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αναφορά όλων των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβάνοντας και τον επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (Interest rate risk in the Banking Book – IRRBB) και αναφέρεται στον GCRO. Τα ανοίγματα και η χρήση των ορίων αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων του ΔΣ.

Ο Όμιλος εφαρμόζει τη μέθοδο της Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk - VaR), αναλύσεις ευαισθησίας καθώς και προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress testing) για την διαχείριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς στην Ελλάδα και στις διεθνείς του δραστηριότητες. Η μέθοδος VaR χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, υπολογίζοντας την δυνητική αρνητική μεταβολή της αγοραίας αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης και για προκαθορισμένη διάρκεια. Το VaR που υπολογίζει ο Όμιλος είναι βασισμένο σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, υπολογισμένο με τη μέθοδο προσομοίωσης Monte Carlo (εφαρμόζεται πλήρης επανατιμολόγηση σε κάθε θέση). Επειδή η μέθοδος VaR αποτελεί βασικό εργαλείο για την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς που είναι εκτεθειμένος ο Όμιλος, έχουν θεσπιστεί όρια VaR για όλες τις ανοικτές θέσεις (εμπορικά και επενδυτικά χαρτοφυλάκια) που επιμετρούνται στην εύλογη αξία, ενώ η πραγματική έκθεση του Ομίλου επισκοπείται από τη διοίκηση σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας δεν αποτρέπει ζημίες έξω από αυτά τα όρια σε περίπτωση ακραίων μεταβολών στην αγορά. Για αυτό το λόγο ο Όμιλος χρησιμοποιεί στην παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς επιπρόσθετες μεθόδους μέτρησης όπως το Stressed VaR, Expected Shortfall και Stress Tests. Τέλος, ο Όμιλος διαθέτει τα απαιτούμενα συστήματα και διαδικασίες για την εφαρμογή του νέου εποπτικού πλαισίου για τον κίνδυνο αγοράς (FRTB) σύμφωνα με το εποπτικό πλαίσιο.

Επιτοκιακός Κίνδυνος στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο (IRRBB)

Ο IRRBB ορίζεται ως ο τρέχων και μελλοντικός κίνδυνος μιας αρνητικής επίδρασης στην οικονομική αξία της καθαρής θέσης, ή του Καθαρού Επιτοκιακού Αποτελέσματος του Οργανισμού. Ο εν λόγω κίνδυνος, λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, τις αλλαγές της αγοραίας αξίας που προκύπτουν από δυσμενείς μεταβολές των επιτοκίων, οι οποίες επηρεάζουν τις τοκοφόρες συναλλαγές και συμπεριλαμβάνουν τον κίνδυνο που πηγάζει από την αναντιστοιχία των ταμειακών ροών, τον κίνδυνο βάσης και τα δικαιώματα προαίρεσης.

Ο GMCRS είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση, τον έλεγχο, την εκτίμηση του IRRBB και την παραγωγή όλων των σχετικών αναφορών, σε επίπεδο Ομίλου. Τόσο η ευαισθησία της μεταβολής της Οικονομικής Αξίας (EVE – Economic Value of Equity), όσο και του Καθαρού Επιτοκιακού Αποτελέσματος (NII – Net Interest Income) υπολογίζονται σε περιοδική βάση και συγκρίνονται με τα αντίστοιχα όρια, τα εγκεκριμένα από την Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee). Ο Όμιλος, επί του παρόντος, κάνει χρήση του προσφάτως εγκατεστημένου εργαλείου Διαχείρισης Στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού (ALM - Asset and Liability Management), για ένα σημαντικό τμήμα της ανάλυσης σε επίπεδο Τράπεζας, ενώ σχεδιάζει την περαιτέρω επέκταση της χρήσης του για αναλύσεις του Επιτοκιακού Κινδύνου στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο, σε επίπεδο Ομίλου. Η πολιτική για τη διαχείριση του Επιτοκιακού Κινδύνου στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο, όπως έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Κινδύνων και το ΔΣ του Ομίλου, παρέχει μια αναλυτική περιγραφή των μεθοδολογιών, της διακυβέρνησης, καθώς και των ορίων που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση του IRRBB.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος εκτίθεται καθημερινά στον κίνδυνο ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις εξασφαλισμένης ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων («repors») και διατραπεζικός δανεισμός), αλλαγή στην αξία ενεχύρων ως αποτέλεσμα μεταβολών στην αγορά, χρηματοδοτήσεων δανείων και καταπτώσεων εγγυήσεων. Η Επιτροπή Κινδύνων καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να διασφαλίσει ότι υπάρχουν επαρκή αποθέματα για να καλυφθούν ενδεχόμενες ανάγκες. Ο Όμιλος παρακολουθεί σε διαρκή βάση το επίπεδο του κινδύνου ρευστότητας χρησιμοποιώντας εποπτικά και εσωτερικά συστήματα μέτρησης και μεθοδολογίες (Δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR), Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR), ανάλυση αποθεματικών ρευστότητας (buffer analysis), ανάλυση χρηματοροών (cash flow analysis), βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress tests) κ.α.).

Η Επιτροπή Κινδύνων είναι υπεύθυνη για την έγκριση όλων των στρατηγικών αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας. Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού του Ομίλου (Assets and Liabilities Committee G-ALCO) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας με βάση το υφιστάμενο επίπεδο διάθεσης ανάληψης κινδύνων (risk appetite) και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα

τουλάχιστον σε μηνιαία βάση. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής του Ομίλου, όσον αφορά στην ημερήσια διαχείριση ρευστότητας του Ομίλου και για την προετοιμασία και παρακολούθηση του προϋπολογισμού ρευστότητας του Ομίλου ενώ ο GMCRS είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τη ρευστότητα του Ομίλου.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ως λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος απώλειας που προκύπτει από ανεπαρκείς ή αποτυχημένες εσωτερικές διαδικασίες, ανθρώπους και συστήματα ή από εξωτερικά γεγονότα. Αυτός ο ορισμός περιλαμβάνει τον νομικό κίνδυνο, αλλά εξαιρεί το στρατηγικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης. Ο λειτουργικός κίνδυνος ενσωματώνεται σε κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα που αναλαμβάνει ο Όμιλος. Ο πρωταρχικός στόχος της διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου είναι να διασφαλίσει την αρτιότητα των λειτουργιών του Ομίλου και την ακεραιότητα της φήμης του, περιορίζοντας τον αντίκτυπο του λειτουργικού κινδύνου. Για την καλύτερη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου, ο Όμιλος εφαρμόζει ένα Πλαίσιο Διαχείρισης Επιχειρησιακού Κινδύνου για να καθορίσει την προσέγγισή του στον εντοπισμό, την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και την αναφορά των λειτουργικών κινδύνων.

Η ευθύνη διακυβέρνησης για τη διαχείριση λειτουργικού κινδύνου ξεκινάει από το ΔΣ μέσω της Εκτελεστικής Επιτροπής και της Ανώτερης Διοίκησης, και μεταφέρεται προς τους Προϊσταμένους και το προσωπικό κάθε επιχειρηματικής μονάδας. Το ΔΣ θέτει τους μηχανισμούς με τους οποίους ο Όμιλος διαχειρίζεται τον λειτουργικό κίνδυνο καθορίζοντας τις προσδοκίες της Ανώτερης Διοίκησης και αναθέτοντας την σχετική ευθύνη. Η Επιτροπή Κινδύνων και η Επιτροπή Ελέγχου του Ομίλου (Audit Committee - AC) παρακολουθούν το επίπεδο και το προφίλ λειτουργικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου των λειτουργικών ζημιών, της συχνότητας και της σοβαρότητάς τους.

Οι επικεφαλής κάθε Επιχειρηματικής Μονάδας (risk owners) έχουν την πρωταρχική ευθύνη για την καθημερινή διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου στις Μονάδες τους και τη συμμόρφωσή τους προς τους σχετικούς μηχανισμούς ελέγχου. Για τον σκοπό αυτό κάθε επιχειρηματική μονάδα:

- α) εντοπίζει, αξιολογεί και παρακολουθεί τους λειτουργικούς κινδύνους της και εφαρμόζει μηχανισμούς ελέγχου και τεχνικές μετριασμού του κινδύνου,
- β) αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών ελέγχου,
- γ) αναφέρει όλα τα σχετικά θέματα,
- δ) έχει πρόσβαση και χρησιμοποιεί τις μεθόδους και τα εργαλεία που καθορίζονται από τον Τομέα Λειτουργικών Κινδύνων Ομίλου, προκειμένου να διευκολύνει τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των λειτουργικών κινδύνων.

Κάθε Επιχειρηματική Μονάδα έχει ορίσει έναν Αρμόδιο Λειτουργικού Κινδύνου (OpRisk Partner) ή μία Μονάδα Ελέγχου Λειτουργικών Κινδύνων (ORMU) ανάλογα με το μέγεθος της επιχειρηματικής μονάδας, που είναι υπεύθυνοι για την εσωτερική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου της Μονάδας τους. Οι Αρμόδιοι Λειτουργικού Κινδύνου και οι Μονάδες Ελέγχου Λειτουργικού Κινδύνου αποτελούν το σύνδεσμο μεταξύ της Πρώτης και της Δεύτερης Γραμμής του μοντέλου των τριών γραμμών άμυνας για όλα τα θέματα λειτουργικού κινδύνου. Επιπλέον, Αρμόδιοι Λειτουργικού Κινδύνου υπάρχουν και σε Μονάδες που αποτελούν μέρος της Δεύτερης και της Τρίτης Γραμμής για να διασφαλίσουν την κατάλληλη επίβλεψη λειτουργικού κινδύνου σε αυτές τις λειτουργίες.

Ο Τομέας Λειτουργικών Κινδύνων Ομίλου (GORS) έχει οριστεί ως υπεύθυνος συντονιστής για την επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων (NFR). Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του GORS στοχεύουν στην εναρμόνιση των δραστηριοτήτων της Δεύτερης Γραμμής Άμυνας σε ολόκληρο τον Όμιλο και στην ολιστική διασφάλιση της αποτελεσματικής, συνεπούς εφαρμογής του πλαισίου διαχείρισης των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων (NFR). Οι μονάδες της Δεύτερης Γραμμής Άμυνας διατηρούν τις ευθύνες τους για συγκεκριμένα θέματα κινδύνου (Risk Themes) που τους ανήκουν. Η διαχείριση μη χρηματοοικονομικών κινδύνων (NFR) περιλαμβάνει εντοπισμό, αξιολόγηση και μετριασμό κινδύνου, ενώ εφαρμόζει ανεξάρτητη εποπτεία και αποτελεσματική κουλτούρα κινδύνου για να διασφαλίσει ότι οι επιχειρηματικοί στόχοι επιτυγχάνονται εντός των ορίων ανοχής για τους μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους που αντικατοπτρίζεται στις Πολιτικές και τις Κατευθυντήριες Γραμμές του Ομίλου. Η ενημέρωση και η εφαρμογή του Πλαισίου Διαχείρισης των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων (NFR) είναι σε εξέλιξη.

Κίνδυνος κλιματικής αλλαγής

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει την κλιματική αλλαγή ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες προσαρμόζει τις πολιτικές και μεθοδολογίες αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων.

Συγκεκριμένα, ο κλιματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που προέρχεται από πιθανή απώλεια ή αρνητική επίδραση στον Όμιλο, συμπεριλαμβανομένων ζημιών/καταστροφών σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία, διακοπής εργασιών ή αστοχιών συστημάτων, ως αποτέλεσμα των αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών.

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν δύο βασικές κατηγορίες κινδύνου:

- α) Ο φυσικός κίνδυνος, ο οποίος αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις ενός μεταβαλλόμενου κλίματος, συμπεριλαμβανομένων συχνότερων ακραίων καιρικών φαινομένων και σταδιακών αλλαγών του κλίματος, καθώς και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως η ρύπανση του αέρα, των υδάτων και της γης, η έλλειψη νερού, η απώλεια βιοποικιλότητας και η αποψίλωση των δασών και
- β) Ο κίνδυνος μετάβασης αναφέρεται στη χρηματοοικονομική ζημία ενός οργανισμού, η οποία μπορεί να επέλθει, άμεσα ή έμμεσα, από τη διαδικασία προσαρμογής προς μια οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα και πιο περιβαλλοντολογικά βιώσιμη.

Ο Όμιλος υιοθετεί μία στρατηγική προσέγγιση προς τη βιωσιμότητα, την αναγνώριση και διαχείριση κινδύνων από την κλιματική αλλαγή, υπογραμμίζοντας τη μεγάλη σημασία που δίνεται στους κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρωσης της ESG στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy), η οποία θα εστιάζει στα ακόλουθα:

- α) Δέσμευση και ευαισθητοποίηση των πελατών για να προσαρμόσουν την επιχείρησή τους έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής,
- β) Δράσεις για την υποστήριξη των πελατών στις προσπάθειες μετάβασης τους προς ένα οικονομικό περιβάλλον πιο φιλικό προς το ESG,
- γ) Δυνατότητες και εργαλεία, όπως πλαίσια και προϊόντα για τη στήριξη της Βιώσιμης Χρηματοδότησης,
- δ) Αξιολόγηση κινδύνου σημαντικών ανοιγμάτων ως τους τους κλιματικούς κινδύνους.

Σε συμφωνία με τις καλές πρακτικές που έχει αναγνωρίσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η ESG στρατηγική της Τράπεζας για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy) θα επικεντρωθεί σε βιώσιμους χρηματοδοτικούς στόχους / δεσμεύσεις. Ειδικότερα, η Τράπεζα προσδιόρισε συνολικούς στόχους σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και επίπεδο κλάδου όσον αφορά τη χρηματοδότηση της πράσινης μετάβασης των πελατών της. Για τη διευκόλυνση της ταξινόμησης των ευκαιριών βιώσιμης/πράσινης χρηματοδότησης με δομημένο τρόπο, η Τράπεζα έχει αναπτύξει το Πλαίσιο Βιώσιμης Χρηματοδότησης (Sustainable Finance Framework - SFF). Μέσω του SFF της, η Τράπεζα ταξινομεί τις λύσεις βιώσιμου δανεισμού που προσφέρονται στους πελάτες της, προσδιορίζοντας την προσέγγιση ταξινόμησης που εφαρμόζει και τις δραστηριότητες που ορίζονται ως επιλέξιμες για πρόσβαση σε βιώσιμη χρηματοδότηση (επιλέξιμα πράσινα και κοινωνικά περιουσιακά στοιχεία). Ανάλογες πρωτοβουλίες για τη δημιουργία SFF πλαισίου βρίσκονται σε εξέλιξη και στις θυγατρικές.

Επιπλέον, ο Όμιλος έχει επικαιροποιήσει τη δομή διακυβέρνησής της ενσωματώνοντας και καθορίζοντας ρόλους και αρμοδιότητες σε σχέση με τους κινδύνους που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον, ενσωματώνοντας ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές της αγοράς.

Η Διακυβέρνηση Κλιματικών και Περιβαλλοντικών Κινδύνων περιλαμβάνει διάφορα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. Επιχειρηματικές Λειτουργίες, Μονάδες και Επιτροπές). Ο Όμιλος εφαρμόζει ένα μοντέλο καθορισμένων ρόλων και αρμοδιοτήτων σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στις 3 Γραμμές Άμυνας.

Η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων του Ομίλου (GCRD) έχει την ευθύνη για την επίβλεψη, την παρακολούθηση και τη διαχείριση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Ειδικότερα, λειτουργεί ως γραφείο διαχείρισης έργου ('Project Office') υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης σχετικά με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς κινδύνους, με συντονιστικό και εποπτικό ρόλο σε όλα τα σχετικά έργα με σκοπό τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης με την επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας και τις προσδοκίες των εποπτικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω Διεύθυνση διασφαλίζει την υλοποίηση των πρωτοβουλιών σχετικά με το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα (πλαίσια, πολιτικές, διαδικασίες και προϊόντα) καθώς και την συμμόρφωση με τους υφιστάμενους και τους επερχόμενους κανονισμούς που σχετίζονται με την βιωσιμότητα, στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος στο επίπεδο της Τράπεζας, σε ευθυγράμμιση με το πλάνο που έχει συμφωνηθεί σε εποπτικό επίπεδο, το οποίο επιταχύνεται όπου αυτό είναι εφικτό. Επίσης, η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων είναι υπεύθυνη για το συντονισμό με τις Επιχειρηματικές Μονάδες και τις Μονάδες των Κινδύνων, την προετοιμασία και υποβολή προς έγκριση της ESG στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις, καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής της. Επιπλέον, η εν λόγω Διεύθυνση ηγείται της ανεξάρτητης διαδικασίας επαναξιολόγησης βιώσιμου δανεισμού σε επίπεδο 2ης γραμμής άμυνας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του εγκεκριμένου Πλαισίου Βιώσιμης Χρηματοδότησης (SFF), η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών βιωσιμότητας νέων δανείων και προϊόντων σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο SFF. Περαιτέρω πληροφορίες για κινδύνους σχετικούς με θέματα ESG παρέχονται στην Ενοποιημένη Έκθεση του Πυλώνα 3 στον ιστότοπο της Εταιρείας.

Ο Όμιλος εφαρμόζει το μοντέλο των τριών γραμμών άμυνας για τη διαχείριση όλων των τύπων κινδύνου. Το Μοντέλο Τριών Γραμμών Άμυνας ενισχύει τη διαχείριση και τον έλεγχο κινδύνου καθορίζοντας τους ρόλους και τις ευθύνες εντός του οργανισμού. Υπό την επίβλεψη και την καθοδήγηση της Διοίκησης, οι ευθύνες καθεμιάς από αυτές τις ομάδες ή γραμμές άμυνας είναι:

Πρώτη γραμμή - Αναλαμβάνει και διαχειρίζεται τους κινδύνους και τους ελέγχους. Η πρώτη γραμμή των επιχειρηματικών μονάδων και λειτουργιών είναι υπεύθυνη για την τήρηση του πλαισίου ελέγχου καθώς επωφελείται και είναι ο πρωταρχικός παράγοντας δημιουργίας κινδύνων,

Δεύτερη γραμμή - Παρακολουθεί τους κινδύνους και τους ελέγχους υποστηρίζοντας την Εκτελεστική Διοίκηση, παρέχοντας εποπτεία, συμβουλή, ευρεία καθοδήγηση και θέτοντας προκλήσεις. Η Διαχείριση Κινδύνων και η Κανονιστική Συμμόρφωση είναι οι κύριες μονάδες της δεύτερης γραμμής άμυνας,

Τρίτη Γραμμή - Παρέχει ανεξάρτητη διαβεβαίωση στο Διοικητικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Διοίκηση για την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης κινδύνων και των μηχανισμών ελέγχου. Αναφέρεται στον Εσωτερικό Έλεγχο.

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τους στόχους και τις πολιτικές της διαχείρισης χρηματοοικονομικών κινδύνων του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής για την αντιστάθμιση κινδύνων κάθε βασικού τύπου συναλλαγής για την οποία έχει χρησιμοποιηθεί λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων περιγράφονται στις σημειώσεις 2, 5 και 19 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2022.

Διαχείριση Μν Εξυηηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPE)

Ο Όμιλος σε συνέχεια της στρατηγικής συνεργασίας με την doValue S.p.A. και τη μετάβαση στο νέο μοντέλο λειτουργίας για τη διαχείριση των NPEs, υλοποιεί το Στρατηγικό πλάνο των NPE μέσω της εφαρμογής του από την doValue Greece για το χαρτοφυλάκιο που έχει ανατεθεί και τις συναλλαγές τιτλοποίησης.

Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee-TAC)

Η Troubled Assets Committee (TAC) έχει συσταθεί σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις και ο κύριος σκοπός της είναι να λειτουργεί ως ανεξάρτητο όργανο, που παρακολουθεί στενά το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και την υλοποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των NPE.

Remedial and Servicing Strategy (RSS)

Ο Τομέας Remedial & Servicing Strategy (RSS) έχει αποστολή την εκπόνηση του σχεδίου μείωσης των NPE και τη στενή παρακολούθηση της συνολικής απόδοσης του NPE χαρτοφυλακίου καθώς και της σχέσης της Τράπεζας με την doValue Greece. Επιπρόσθετα, σε συνέχεια των δεσμεύσεων της Τράπεζας έναντι των απαιτήσεων παρακολούθησης της μεταφοράς σημαντικού κινδύνου (SRT) σχετικά με τις συναλλαγές της Τράπεζας, ο RSS διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διασφάλιση της ομαλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σχετικής διαδικασίας και στην κατάλληλη επίλυση τυχόν ελλείψεων, παρέχοντας παράλληλα τυχόν απαιτούμενες διευκρινίσεις ή πρόσθετο υλικό που απαιτείται από τις εποπτικές αρχές. Ο επικεφαλής του RSS αναφέρεται στο Γενικό Διευθυντή Στρατηγικής Ομίλου.

Σε αυτό το πλαίσιο ο RSS, μεταξύ άλλων, είναι υπεύθυνος για τα ακόλουθα:

- α) Ανάπτυξη και ενεργή παρακολούθηση των NPE στόχων και του σχεδίου μείωσης τους,
- β) Καθορισμός στρατηγικών αρχών, προτεραιοτήτων, πλαισίου πολιτικής και παρακολούθηση απόδοσης (Key Performance Indicators – KPIs) βάσει των οποίων η doValue Greece διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο,
- γ) Στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών, καθώς και όλων των συμβατικών διατάξεων στο πλαίσιο των συμβατικών συμφωνιών που αφορούν την ανάθεση του Eurobank χαρτοφυλακίου στην doValue Greece συμπεριλαμβανομένου του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου του ERB Recovery DAC,
- δ) Παρακολούθηση της απόδοσης των τίτλων υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων σε συνεργασία με το Group Risk, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) και του Προγράμματος Εγγύησης Ελληνικών Τιτλοποιήσεων (HAPS),
- ε) Προϋπολογισμός και παρακολούθηση των εξόδων και εσόδων της Τράπεζας που σχετίζονται με το ανατεθειμένο χαρτοφυλάκιο,
- στ) Στενή συνεργασία με την doValue Greece σε καθημερινή βάση για την επίτευξη των στόχων του Ομίλου,
- ζ) Επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές.

Στρατηγική Διαχείρισης και Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μν Εξυηηρετούμενα Ανοίγματα (NPE)

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM) σχετικά με τη διαχείριση των μη εξυηηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE), τον Μάρτιο 2023, ο Όμιλος υπέβαλε τη Στρατηγική Διαχείρισης των NPE (NPE Management Strategy) για τα έτη 2023-2025, μαζί με τους ετήσιους στόχους για τα NPE τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου. Στο επιχειρησιακό σχέδιο προβλέπεται η μείωση του δείκτη NPE του Ομίλου στο 5,2% στο τέλος του 2023 και στο 4,5% το 2025.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής διαχείρισης των NPE, ο Όμιλος έχει σχεδιάσει μία νέα τιτλοποίηση NPE ενός υποκείμενου επιχειρηματικού δανειακού χαρτοφυλακίου (project «Solar») ως μέρος μιας κοινής πρωτοβουλίας με άλλες Ελληνικές συστημικές τράπεζες. Ο Όμιλος στοχεύει στην εποπτική και λογιστική αποαναγνώριση του υποκείμενου επιχειρηματικού δανειακού χαρτοφυλακίου από τον ισολογισμό του, μέσω της επίτευξης της μεταφοράς σημαντικού κινδύνου (SRT) και της ένταξης της τιτλοποίησης «Solar» στο Ελληνικό Πρόγραμμα Προστασίας Περιουσιακών Στοιχείων («HAPS»), προκειμένου ο τίτλος υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης να καταστεί δικαιούχος της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, η Διοίκηση μαζί με τις υπόλοιπες συμμετέχουσες τράπεζες, έχουν ξεκινήσει ενέργειες για την πώληση της πλειοψηφίας των τίτλων ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης που θα εκδοθούν στο πλαίσιο της προαναφερθείσας τιτλοποίησης (σημ. 20 των ενοποιημένων των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Μακροοικονομικές Προοπτικές και Κίνδυνοι

Το 2022 χαρακτηρίστηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ο οποίος οδήγησε σε μια παγκόσμια - αλλά κυρίως ευρωπαϊκή- ενεργειακή κρίση, εντείνοντας τις ήδη υπάρχουσες πληθωριστικές πιέσεις και αυξάνοντας την οικονομική αβεβαιότητα και τις διακυμάνσεις στην παγκόσμια οικονομία και τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Εντούτοις, η ανάκαμψη μετά την πανδημία συνεχίστηκε για δεύτερο συνεχόμενο έτος στην Ελλάδα, με την αύξηση του ΑΕΠ της να υπεραποδίδει εκείνης των περισσότερων εταίρων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), η ελληνική οικονομία μεγεθύνθηκε με ετήσιο ρυθμό 5,9% το 2022 λόγω της ισχυρής αύξησης της κατανάλωσης των νοικοκυριών, των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου και της εξαγωγής υπηρεσιών, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ), σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της (Φεβρουάριος 2023), να εκτιμά τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης του 2022 στο 5,5% και του 2023 στο 1,2%. Ο πληθωρισμός, υπολογιζόμενος βάσει της μέσης ετήσιας μεταβολής 12 μηνών του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), αυξήθηκε στο 9,3% το 2022 σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, κυρίως ως αποτέλεσμα των αναταράξεων στην προσφορά (επιπλέον λόγω της ανόδου των τιμών της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών, των συνεχών αναταράξεων στην εφοδιαστική αλυσίδα και των αυξήσεων των ονομαστικών μισθών) παράλληλα με την ραγδαία μεταπανδημική ανάκαμψη της εγχώριας και της εξωτερικής ζήτησης. Η ΕΕπ αναμένει πτώση του πληθωρισμού στο 4,5% το 2023 και περαιτέρω αποκλιμάκωση στο 2,4% το 2024. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το μέσο μηνιαίο ποσοστό ανεργίας μειώθηκε

στο 12,4% το 2022 από 14,8% το 2021, ενώ ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στην πιο πρόσφατη μελέτη του (Ιανουάριος 2023) αναμένει συρρίκνωση του ποσοστού ανεργίας στο 11,5% το 2023.

Σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες που έχει παρουσία ο Όμιλος αναμένεται να δοθεί από τη χρηματοδότηση της ΕΕ, κατά κύριο λόγο μέσω του Προγράμματος “Next Generation EU” (NGEU) και του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) 2021–2027, δηλαδή του μακροχρόνιου Πρύπολογισμού της ΕΕ. Η Ελλάδα θα λάβει από την ΕΕ πόρους πλέον των €30,5 δις (€17,8 δις σε επιδοτήσεις και €12,7 δις σε δάνεια) έως το 2026 από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA, Recovery and Resilience Facility – RRF) για να χρηματοδοτήσει έργα και δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), με τίτλο «Ελλάδα 2.0». Το ΕΣΑΑ προβλέπει ότι το προαναφερθέν ποσό θα ενισχυθεί με επιπλέον €26,5 δις ιδιωτικών κεφαλαίων. Προκαταβολή ύψους €4 δις εκταμιεύτηκε τον Αύγουστο 2021, και οι δύο πρώτες τακτικές δόσεις ύψους €3,6 δις έκαστη τον Απρίλιο 2022 και τον Ιανουάριο 2023 αντίστοιχα. Στην Ελλάδα αντιστοιχούν επίσης περίπου €40 δις από το ΠΔΠ 2021–2027, εκ των οποίων σχεδόν €21 δις θα χρηματοδοτήσουν επενδύσεις και δράσεις μέσω του νέου Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2021–2027).

Στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής, παρότι οι καθαρές αγορές ομολόγων στο πλαίσιο του εκτάκτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω Πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Program – PEPP) τερματίστηκαν στο τέλος του Μαρτίου 2022, όπως είχε προγραμματιστεί, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να επανεπενδύει τα κεφάλαια από τίτλους που λήγουν τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2024, συμπεριλαμβανομένων αγορών Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) επιπλέον της αξίας αυτών που λήγουν. Την 31 Ιανουαρίου 2023, οι καθαρές αγορές Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο του PEPP ανήλθαν σε €37,8 δις. Επιπρόσθετα, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, σύμφωνα με τη σταθερή προσήλωσή του στο ρόλο του για την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, έχει προχωρήσει σε έξι γύρους αυξήσεων των επιτοκίων (τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο, τον Οκτώβριο και τον Δεκέμβριο του 2022, τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2023), αυξάνοντας τα τρία βασικά επιτόκια της ΕΚΤ κατά 350 μονάδες βάσης συνολικά, ενώ ενέκρινε και ένα νέο εργαλείο νομισματικής πολιτικής (το «Transmission Protection Instrument – TPI») με σκοπό την αποτροπή του κατακερματισμού της αγοράς κρατικών ομολόγων. Τέλος, μετά τη λήξη των ειδικών όρων και προϋποθέσεων που ίσχυαν για το πρόγραμμα TLTRO III (Targeted Longer-Term Refinancing Operations) την 23 Ιουνίου 2022, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να αξιολογεί πως οι στοχευμένες δανειοδοτικές πράξεις συνεισφέρουν στη νομισματική πολιτική της.

Στο δημοσιονομικό πεδίο, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2023, το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμενόταν να παρουσιάσει έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ το 2022 (σύμφωνα με πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, το έλλειμμα μπορεί να διαμορφωθεί περίπου στο 1% του ΑΕΠ ή και χαμηλότερα) και πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ το 2023 (2021: έλλειμμα 5% του ΑΕΠ). Η απόκλιση από τον στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το 2022 δε θεωρείται ως παράβαση των δεσμεύσεων της Ελλάδας στο πλαίσιο του προγράμματος της ενισχυμένης εποπτείας, αφού τον Μάρτιο του 2020 η ΕΕπ ενεργοποίησε τη γενική ρήτρα διαφυγής (general escape clause), επιτρέποντας μη-μόνιμες αποκλίσεις των χωρών-μελών από το συμφωνηθέν δημοσιονομικό πλαίσιο λόγω των εξαιρετικών κινδύνων για την υγεία και την οικονομία που δημιούργησε η πανδημία. Η ΕΕπ έχει προτείνει την επέκταση της ισχύος της γενικής ρήτρας διαφυγής το 2023 και την ανάκλησή της το 2024. Η Ελλάδα εξήλθε από το καθεστώς της Ενισχυμένης Εποπτείας τον Αύγουστο του 2022, σε συνέχεια της επιτυχούς ολοκλήρωσης της δέκατης τέταρτης και τελευταίας τριμηνιαίας αξιολόγησης (Μάιος 2022). Το συνολικό όφελος μεταξύ 2018 και 2023 υπερβαίνει τα €6,1 δις (εκταμιεύσεις €5,1 δις και μειώσεις τόκων €1 δις). Ο λόγος του δημοσίου χρέους ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 168,9% και στο 159,3% το 2022 και το 2023 αντίστοιχα (2021: 194,5%), χάρη στην ισχυρή οικονομική ανάκαμψη και την επίδραση της οξείας ανόδου του επιπέδου των τιμών στο ονομαστικό ΑΕΠ. Οι προαναφερθείσες προβλέψεις δύνανται να μεταβληθούν στην περίπτωση πιθανών δυσμενών διεθνών εξελίξεων οι οποίες μπορεί να έχουν επιπτώσεις στις τιμές της ενέργειας και άλλων αγαθών, στα επιτόκια, στην εξωτερική και την εσωτερική ζήτηση, δημιουργώντας την ανάγκη για τη λήψη πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων στήριξης.

Όσον αφορά στις μεταβολές στην αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας τους τελευταίους δώδεκα μήνες, ο οίκος DBRS Morningstar αναβάθμισε το αξιόχρεο της Ελλάδας σε BB (high) με σταθερή προοπτική από BB με θετική προοπτική την 18 Μαρτίου 2022. Παρομοίως, οι οίκοι Standard & Poor's, την 22 Απριλίου 2022, και Fitch Ratings, την 27 Ιανουαρίου 2023, αναβάθμισαν το αξιόχρεο της Ελλάδας σε BB+ από BB, αλλάζοντας την προοπτική της σε σταθερή. Αν και η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας παραμένει μια βαθμίδα κάτω από την επενδυτική σύμφωνα με τρεις από τους τέσσερις αποδεκτούς από το Ευρωσύστημα εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, οι παραπάνω αναβαθμίσεις εκφράζουν την βελτιούμενη θεώρηση των διεθνών οίκων σχετικά με τη βιωσιμότητα της δημοσιονομικής θέσης της Ελλάδας παρά το αντίξοο διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Το 2022, το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), προχώρησε στην έκδοση εννέα ομολόγων διαφόρων λήξεων (5ετών, 10ετών, 15ετών και 20ετών) αντλώντας συνολικά €8,3 δις από τις διεθνείς χρηματαγορές. Την 17 Ιανουαρίου 2023, ο ΟΔΔΗΧ εξέδωσε ένα 10ετές ομόλογο ύψους €3,5 δις με απόδοση 4,279% και πιο πρόσφατα, την 29 Μαρτίου 2023, εξέδωσε ένα 5ετές ομόλογο ύψους €2,5 δις με απόδοση 3,919%. Στο τέλος του 2022, τα ταμειακά διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου ξεπερνούσαν τα €30 δις και μέχρι τον Φεβρουάριο 2023 η αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας βρισκόταν μία βαθμίδα κάτω της επενδυτικής σύμφωνα με τρεις από τους τέσσερις μεγάλους οίκους που είναι αναγνωρισμένοι από την ΕΚΤ (DBRS Morningstar: BB (high), S&P Ratings, Fitch Ratings: BB+).

Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), το υπόλοιπο της χρηματοδότησης του εγχώριου μη χρηματοπιστωτικού ιδιωτικού τομέα ανερχόταν στα €107,1 δις στο τέλος του 2022, από €102,6 δις στο τέλος του 2021, σημειώνοντας άνοδο κατά 4,4% σε μη-προσαρμοσμένη βάση, παρά τη μεγάλη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων μέσω του προγράμματος «Ηρακλής II». Σε προσαρμοσμένη βάση, λαμβάνοντας

δηλαδή υπόψη τις διαγραφές, τις αναταξινόμησεις και τις συναλλαγματικές διαφορές, η χρηματοδότηση του εγχώριου μη χρηματοπιστωτικού ιδιωτικού τομέα αυξήθηκε κατά 6,2% το 2022. Στην άλλη πλευρά του ισοζυγίου, οι συνολικές εγχώριες ιδιωτικές καταθέσεις ανήλθαν στα €185,1 δις στο τέλος του 2022 από €175,5 δις στο τέλος του 2021, σημειώνοντας άνοδο κατά 5,5%. Η αξιοσημείωτη αυτή ετήσια άνοδος είναι αποτέλεσμα της σημαντικής αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ και της επίδρασης των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Προσωρινά στοιχεία της ΤτΕ δείχνουν άνοδο 10,2% στις τιμές των οικιστικών ακινήτων το πρώτο εννεάμηνο του 2022 και άνοδο 2,4% στις τιμές των εμπορικών ακινήτων το πρώτο εξάμηνο του 2022 σε σχέση με τα αντίστοιχα επίπεδα στο τέλος του 2021.

Το 2022, η γεωπολιτική αναταραχή που προκλήθηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση των μακροοικονομικών προοπτικών στις χώρες της Κεντρικής, Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ωστόσο, η οικονομική ύφεση στην εν λόγω περιοχή δεν ήταν τόσο έντονη όσο αναμενόταν αρχικά, δεδομένης της ανθεκτικότητας που έχουν επιδείξει οι περιφερειακές οικονομίες απέναντι στις συνέπειες του πολέμου. Αναφορικά με τις μελλοντικές προοπτικές, οι κύριοι κίνδυνοι εξακολουθούν να πηγάζουν από την παρατεταμένη γεωπολιτική αναταραχή και τις πληθωριστικές εξελίξεις. Οι προοπτικές για τον πληθωρισμό στην περιοχή για το 2023 έχουν βελτιωθεί σε γενικές γραμμές λόγω της αποκλιμάκωσης των τιμών της ενέργειας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κεντρικές τράπεζες της περιοχής έχουν ξεκινήσει από τα μέσα του 2021 να εφαρμόζουν περιοριστική νομισματική πολιτική αυξάνοντας τα βασικά επιτόκια πολιτικής καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, με το περιοριστικό νομισματικό κύκλο να μην έχει ακόμη ολοκληρωθεί σε ορισμένες χώρες της περιοχής.

Στο ίδιο πλαίσιο με την περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η οικονομία της Βουλγαρίας αναπτύχθηκε κατά 3,4% το 2022 (2021: 7,6%), με βάση στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βουλγαρίας, λόγω της αύξησης των εξαγωγών καθώς και των αυξήσεων των μισθών και των μεταβιβαστικών πληρωμών που λειτούργησαν αντισταθμιστικά ως προς τις συνέπειες της αύξησης των τιμών καταναλωτή, καθώς ο μέσος πληθωρισμός διαμορφώθηκε σε 15,3% το 2022 (2021: 3,3%). Σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της ΕΕπ (Φεβρουάριος 2023), το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,4% το 2023 και 2,5% το 2024, κυρίως λόγω της εφαρμογής του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που θεωρείται ως ο κύριος παράγοντας της αναμενόμενης ανάκαμψης των επενδύσεων, ενώ ο ΕνΔΤΚ αναμένεται στο 7,8% το 2023.

Στην Κύπρο, σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της ΕΕπ (Φεβρουάριος 2023), η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ προβλέπεται σε 5,8% το 2022 και 1,6% το 2023 (2021: 6,6%) κυρίως λόγω της ισχυρότερης κατανάλωσης των νοικοκυριών η οποία υποστηρίζεται από τα κυβερνητικά μέτρα για την αντιστάθμιση των υψηλών τιμών ενέργειας, αλλά και των υψηλότερων εξαγωγών υπηρεσιών, πρωτίστως στον τουρισμό και τις μεταφορές, που ήταν οι κύριοι μοχλοί ανάπτυξης τα τρία προηγούμενα τρίμηνα. Παρά τις αρνητικές επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία, τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 63,2% σε ετήσια βάση κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2022, επομένως ο ρόλος του τουριστικού τομέα ήταν καθοριστικός για την οικονομική ανάπτυξη το 2022. Αντίστοιχα, ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) εκτιμάται σε 8,1% το 2022 και 4% το 2023 (2021: 2,3%) κυρίως λόγω της επιβράδυνσης των τιμών της ενέργειας και των εμπορευμάτων. Η εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η πολύ ισχυρότερη δραστηριότητα στον τομέα του τουρισμού το 2022 αναμένεται να τονώσουν τις επενδύσεις το 2023.

Σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές για τους επόμενους 12 μήνες, οι κυριότεροι μακροοικονομικοί κίνδυνοι και αβεβαιότητες στην Ελλάδα και στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης έχουν ως ακολούθως: (α) ο συνεχιζόμενος πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του στην περιφερειακή και παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια, καθώς επίσης και στην ευρωπαϊκή και ελληνική οικονομία, (β) μια συνέχιση του τρέχοντος κύματος πληθωριστικών πιέσεων με επιπτώσεις στην οικονομική μεγέθυνση, την απασχόληση, τα δημόσια οικονομικά, τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών, το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων, το εξωτερικό εμπόριο και την ποιότητα ενεργητικού των τραπεζών, καθώς και τυχόν κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις που μπορεί αυτά να επιφέρουν, (γ) οι τρέχουσες καθώς και οι διαφαινόμενες μελλοντικές αυξημένες επιτοκίων διεθνώς και ιδιαίτερα στην ευρωζώνη, οι οποίες ενδέχεται να ασκήσουν ανοδικές πιέσεις στο κόστος δανεισμού του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ιδίως των υπερχρεωμένων δανειοληπτών, να αποθαρρύνουν τις επενδύσεις, να αυξήσουν τη μεταβλητότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές και να οδηγήσουν τις οικονομίες σε επιβράδυνση ή ακόμα και προσωρινή ύφεση, (δ) η συνέχιση και επέκταση στην ευρωζώνη της πρόσφατης αναταραχής στον χρηματοπιστωτικό τομέα, επηρεάζοντας την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και με ενδεχόμενο αντίκτυπο στο ύψος των υπό διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και στην ρευστότητα, (ε) οι συνέπειες από την πιθανή περικοπή ή διακοπή των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης κατά της ενεργειακής κρίσης στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην εξυπηρέτηση του χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, (στ) τα διαρκώς υψηλά ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και η προοπτική να ξελιχθούν ξανά σε δομικό χαρακτηριστικό μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, (ζ) η ικανότητα αξιοποίησης των πόρων του NGEU και του ΠΔΠ και η προσέλκυση νέων επενδύσεων στη χώρα, (η) η αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα του TAA και να ενισχυθούν η παραγωγικότητα, η ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα, (θ) η καθυστέρηση στην υλοποίηση των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων, των έργων και των δημοσιονομικών στόχων του προϋπολογισμού στην Ελλάδα λόγω του ενδεχόμενου το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών του 2023 να οδηγήσει σε αδυναμία ή καθυστέρηση σχηματισμού κυβέρνησης με ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, (ι) οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην εγγύς περιοχή, (ια) η εξέλιξη της πανδημίας Covid-19 και η πιθανότητα εμφάνισης νέων μεταλλάξεων της Covid-19, που θα είχαν περαιτέρω επιπτώσεις στην οικονομική ανάκαμψη, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και το διεθνές εμπόριο με την παράταση των δυσλειτουργιών στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού, και (ιβ) η επιδείνωση των φυσικών καταστροφών λόγω της κλιματικής αλλαγής και οι επιπτώσεις τους στο ΑΕΠ, την απασχόληση, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

Η επέλευση των ανωτέρω κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό σχεδιασμό του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς θα μπορούσε να επιβραδύνει τον αναμενόμενο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, καθώς και στη ρευστότητα, στην ποιότητα του ενεργητικού, στην κεφαλαιακή επάρκεια και στην κερδοφορία του ελληνικού τραπεζικού τομέα. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Όμιλος έχει μη σημαντική έκθεση σε ρωσικά ή ουκρανικά περιουσιακά στοιχεία, όπως και στις τράπεζες που αντιμετώπισαν πρόσφατα προβλήματα φερεγγυότητας ή ρευστότητας, παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό, χρηματοοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο καθώς και την πορεία των βασικών δεικτών αξιολόγησης της ποιότητας του ενεργητικού και της ρευστότητάς του (Key Performance Indicators - KPIs). Επίσης, έχει αυξήσει το επίπεδο ετοιμότητάς του ως προς τη λήψη αποφάσεων, πρωτοβουλιών και διαμόρφωση πολιτικών για την προστασία του κεφαλαίου και της ρευστότητάς του καθώς και την εκπλήρωση στο μέγιστο δυνατό βαθμό, των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2023-2025.

Διάρθρωση Μετοχικού Κεφαλαίου

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank Α.Ε. ανήλθε σε €3.941.071.968,10 διαιρούμενο σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας €1,07 η κάθε μια (31 Δεκεμβρίου 2021: €3.941.071.968,10 διαιρούμενο σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας €1,07 η κάθε μια). Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο συνολικός αριθμός των μετοχών της Eurobank Α.Ε. κατέχονταν από την Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε., η οποία είναι και ο μοναδικός μέτοχος της Eurobank Α.Ε.

Μερίσματα

Σύμφωνα με το άρθρο 149Α του Νόμου 4261/2014, κατά παρέκκλιση του εδάφιου γ' της παρ. 2 του άρθρου 160 και της παρ. 2 του άρθρου 161 του Νόμου 4548/2018, η Τράπεζα δεν υπόκειται σε υποχρέωση διανομής ελάχιστου μερίσματος. Η Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2023 ο Όμιλος της Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι το ποσό που προοριζόταν για διανομή μερίσματος θα χρησιμοποιηθεί κατά τον βέλτιστο τρόπο, προκειμένου να υποβληθεί προσφορά για την απόκτηση του ποσοστού 1,4% που κατέχει το ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank Holdings, μέσω προγράμματος επαναγοράς μετοχών, αποφάσισε να προτείνει στην Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων τη μη διανομή μερίσματος στους μετόχους για τα κέρδη του 2022 και θα επαναξιολογήσει την απόφασή της βάσει μελλοντικών εξελίξεων.

Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση (ΤΓΣ) των Μετόχων την 23 Ιουλίου 2021, για θητεία τριών ετών η οποία θα λήξει την 23 Ιουλίου 2024, παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας θα συνέλθει η ΤΓΣ για το έτος 2024.

Το Δ.Σ. της Eurobank αναφέρεται στη σημείωση 47 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Τα βιογραφικά σημειώματα των μελών είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Eurobank Α.Ε. (www.eurobank.gr).

Άλλες πληροφορίες του άρθρου 97, παρ. 1 (β) του Νόμου 4548/2018

Σύμφωνα με το άρθρο 97 παρ. 1 (β) του Νόμου 4548/2018 τα μέλη του Δ.Σ. οφείλουν να αποκαλύπτουν έγκαιρα και με επάρκεια στα υπόλοιπα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τα ίδια συμφέροντά τους, που ενδέχεται να ανακύψουν από συναλλαγές της Τράπεζας, οι οποίες εμπίπτουν στα καθήκοντά τους, καθώς και κάθε σύγκρουση των συμφερόντων τους με εκείνα της Τράπεζας ή συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων. Σε αυτή την περίπτωση και προς συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 97 παρ. 3 του ίδιου νόμου το μέλος του Δ.Σ. δεν δικαιούται να ψηφίζει σε θέματα στα οποία υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων με την Τράπεζα του ίδιου ή προσώπων με τα οποία αποτελούν συνδεδεμένα μέρη. Στις περιπτώσεις αυτές οι αποφάσεις λαμβάνονται από τα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ.

Για το 2022 σημειώθηκαν τα παρακάτω θέματα στα οποία υπήρξε σύγκρουση συμφερόντων με την Τράπεζα:

Για σκοπούς αποφάσεων σχετικά με σύναψη Συμφωνίας Αγοραπωλησίας Μετοχών (SPA) καθώς και Τροποποιημένης και Επαναδιατυπωμένης Συμφωνίας Μετόχων (SHA) σχετικά με τη συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία «Grivalia Hospitality S.A.» (Grivalia Hospitality ή GH) μεταξύ της Τράπεζας με 1) τις εταιρείες «DEBT INVESTMENT OPPORTUNITIES III DESIGNATED ACTIVITY COMPANY» (DOF III) και «DEBT INVESTMENT OPPORTUNITIES IV DESIGNATED ACTIVITY COMPANY» (DOF IV) (ελεγχόμενες από την M&G), 2) την εταιρεία με την επωνυμία «GRIVALIA MANAGEMENT COMPANY ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (GRIVALIA), η οποία αποτελεί συνδεδεμένο μέρος τόσο της Τράπεζας, κατά την έννοια της παρ. 2 (β) του άρθρ. 99 του Νόμου 4548/2018, όσο και της «Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία» (Eurobank Holdings), κατά την έννοια της παρ. 2 (α) του άρθρ. 99 του Νόμου 4548/2018, καθώς ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και της Eurobank Holdings κ. Γεώργιος Χρυσικός κατέχει την πλειοψηφία (68%) των μετοχών της GRIVALIA και είναι εκτελεστικό μέλος του διοικητικού συμβουλίου της GRIVALIA, και 3) την εταιρεία με την επωνυμία «Eurolife FFH Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ασφαλίσεων Ζωής» (Eurolife), η οποία αποτελεί συνδεδεμένο μέρος της μητρικής της Τράπεζας, Eurobank Holdings, κατά την έννοια της παραγράφου 2 (α) του άρθρ. 99 του Νόμου 4548/2018, ως συνδεδεμένο μέρος με την Eurobank Holdings σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24, η έγκριση του Δ.Σ. δόθηκε βάσει έκθεσης νομιμότητας που υποβλήθηκε από ορκωτό ελεγκτή σύμφωνα με το άρθρο 101 του Νόμου 4548/2018, ενώ τηρήθηκαν όλες οι απαραίτητες διαδικασίες γνωστοποίησης όπως προβλέπονται στα άρθρα 100 παρ. 3 και 101 παρ. 2 και 3 του Νόμου 4548/2018. Περαιτέρω, για το εν λόγω ζήτημα, α) ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. κ. Χρυσικός επίσης Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της GRIVALIA κατέχοντα το 68% του μετοχικού της κεφαλαίου και β) το μέλος του Δ.Σ. κ. Martin επίσης Αντιπρόεδρος Στρατηγικών Επενδύσεων στην Fairfax (εταιρεία που κατέχει το 33,47% των μετοχών της μητρικής της Τράπεζας, Eurobank Holdings), η οποία ελέγχει τη μητρική της Eurolife «Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών»

και έμμεσα την ίδια την Eurolife, δεν δικαιούνταν να ψηφίσουν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρ. 97 του Νόμου 4548/2018 λόγω σύγκρουσης συμφερόντων.

Για σκοπούς αποφάσεων σχετικά με πιστωτικές διευκολύνσεις στην «Grivalia Hospitality A.E.» (GH) και στις θυγατρικές της «Ναυσικά Α.Ε.» και « Grivalia Hospitality Holdings Four Ltd » (συνδεδεμένα μέρη), το μέλος του Δ.Σ. κ. Martin δεν προσμετρήθηκε στην απαρτία και δεν δικαιούταν να ψηφίσει λόγω σύγκρουσης συμφερόντων κατά τις προβλέψεις του άρθρου 97 του Νόμου 4548/2018, λόγω του ότι είναι Αντιπρόεδρος Στρατηγικών Επενδύσεων στην Fairfax (εταιρεία που κατέχει το 42,39% των μετοχών της GH).

Για σκοπούς αποφάσεων σχετικά με σύναψη Συμφωνίας Αγοραπωλησίας Μετοχών (SPA), η οποία αφορά στη συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία «Grivalia Hospitality A.E.» (Grivalia Hospitality ή GH) μεταξύ της Τράπεζας και της «Eurolife FFH Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ασφαλίσεων Ζωής» (Eurolife), η οποία αποτελεί συνδεδεμένο μέρος της μητρικής της Τράπεζας, «Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία» (Eurobank Holdings), κατά την έννοια της παραγράφου 2 (α) του άρθρ. 99 του Νόμου 4548/2018, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24, η έγκριση του Δ.Σ. δόθηκε βάσει έκθεσης νομιμότητας που υποβλήθηκε από ορκωτό ελεγκτή σύμφωνα με το άρθρο 101 του Νόμου 4548/2018, ενώ τηρήθηκαν όλες οι απαραίτητες διαδικασίες γνωστοποίησης όπως προβλέπονται στα άρθρα 100 παρ. 3 και 101 παρ. 2 και 3 του Νόμου 4548/2018. Περαιτέρω για το εν λόγω ζήτημα, το μέλος του Δ.Σ. κ. Martin επίσης Αντιπρόεδρος Στρατηγικών Επενδύσεων στην Fairfax, η οποία κατέχει το 32,99% των μετοχών της μητρικής της Τράπεζας, Eurobank Holdings, και η οποία ελέγχει τη μητρική της Eurolife «Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών» και έμμεσα την ίδια την Eurolife, δεν δικαιούταν να ψηφίσει σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρ. 97 του Νόμου 4548/2018 λόγω σύγκρουσης συμφερόντων.

Εξωτερικοί Ελεγκτές

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας την 21 Ιουλίου 2022 ενέκρινε το διορισμό της KPMG ως την ελεγκτική εταιρεία του τακτικού ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων της (ατομικών και ενοποιημένων) για την χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2022.

Κατά τη διάρκεια του 2022, η Επιτροπή Ελέγχου εξέτασε την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα της KPMG, καθώς και τον ετήσιο προγραμματισμό ελέγχου της. Επίσης, η Επιτροπή Ελέγχου επιβεβαίωσε σε τριμηνιαία βάση ότι α) οι μη ελεγκτικές εργασίες που έχουν ανατεθεί στην KPMG, έχουν εξεταστεί και έχουν εγκριθεί όπως απαιτείται και β) υπάρχει σωστή αναλογία μεταξύ των αμοιβών για ελεγκτικές και μη ελεγκτικές εργασίες που καταβλήθηκαν στην KPMG, σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις της Πολιτικής του Ομίλου Eurobank Holdings για την Ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών (σημ. 46 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων).

Μη Χρηματοοικονομικές Πληροφορίες

Σύμφωνα με το άρθρο 151 παρ. 3 και το άρθρο 153 του Εταιρικού Νόμου 4548/2018, οι μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες της Eurobank A.E., περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του ΔΣ για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2022 της μητρικής εταιρείας Eurobank Holdings. Η σχετική ενότητα παρέχει πληροφορίες για:

- α) το επιχειρηματικό μοντέλο του Ομίλου,
- β) την ανάλυση ουσιαστικότητας επιδράσεων,
- γ) την προσέγγιση του Ομίλου για τη βιώσιμη ανάπτυξη,
- δ) την εφαρμογή από τον Όμιλο του Κανονισμού Ταξινόμιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ),
- ε) την προστασία του περιβάλλοντος,
- στ) την εφοδιαστική αλυσίδα,
- ζ) τη δέσμευση προς το προσωπικό,
- η) την εταιρική κοινωνική ευθύνη,
- θ) την καταπολέμηση περιστατικών δωροδοκίας και διαφθοράς, και
- ι) τις δράσεις κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Ξέπλυμα Χρήματος) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τον Ιανουάριο 2022, ιδρύθηκε ένα ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης («ΐδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών - ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank» εφεξής «το Ταμείο»), ως νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το Νόμο 4680/2020, προς όφελος των εργαζομένων της Εταιρείας, της Τράπεζας και ορισμένων άλλων ελληνικών εταιρειών του Ομίλου, οι οποίες αποτελούν τους εργοδότες που χρηματοδοτούν το Ταμείο. Συνεπώς, σύμφωνα με το ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών, το Ταμείο θεωρείται συνδεδεμένο μέρος με τον Όμιλο.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα υπόλοιπα των συναλλαγών του Ομίλου και τα αντίστοιχα καθαρά έσοδα/έξοδα για το 2022 με (α) τα βασικά μέλη της Διοίκησης (ΒΜΔ) και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ είναι: αμοιβές €8,6 εκατ., απαιτήσεις €5,7 εκατ., υποχρεώσεις €24 εκατ., ληφθείσες εγγυήσεις €0,01 εκατ., καθαρά έξοδα €17,1 εκατ. εκ των οποίων έξοδο ποσού €1,9 εκατ. σχετικά με παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους, (β) με τον όμιλο Fairfax (εξαιρουμένου του ομίλου “Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών”, που είναι επίσης συγγενής του Ομίλου) είναι: απαιτήσεις €73,5 εκατ., υποχρεώσεις €116,3 εκατ., εκδοθείσες εγγυήσεις €2 εκατ. καθαρά έσοδα €8 εκατ. (γ) με τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες είναι: απαιτήσεις €87,2 εκατ., υποχρεώσεις €209,3 εκατ., καθαρά έξοδα €66,9 εκατ., (δ) με το Ταμείο είναι: υποχρεώσεις €1 εκατ. και (ε) με τη Eurobank Holding είναι: απαιτήσεις €0,7 εκατ., υποχρεώσεις €1.339 εκατ. και καθαρά έξοδα €72 εκατ.

Την ίδια ημερομηνία, τα υπόλοιπα των συναλλαγών της Τράπεζας και τα αντίστοιχα καθαρά έσοδα/έξοδα για το 2022 με (α) τα ΒΜΔ και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ είναι: αμοιβές €7,9 εκατ., απαιτήσεις €5,7 εκατ., υποχρεώσεις €18,3 εκατ., ληφθείσες εγγυήσεις €0,01 εκατ. καθαρά έξοδα €16,9 εκατ., εκ των οποίων έξοδο ποσού €1,8 εκατ. σχετικά με παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους, (β) με τον όμιλο Fairfax (εξαιρουμένου του ομίλου “Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών”, που είναι επίσης συγγενής του Ομίλου) είναι: απαιτήσεις €70 εκατ., υποχρεώσεις €108,6 εκατ., εκδοθείσες εγγυήσεις €2 εκατ., καθαρά έσοδα €2,9 εκατ., (γ) με τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες είναι: απαιτήσεις €87,2 εκατ., υποχρεώσεις €207,4 εκατ., καθαρά έξοδα €42,2 εκατ., (δ) με το Ταμείο είναι: υποχρεώσεις €1 εκατ., (ε) με τη Eurobank Holding είναι: απαιτήσεις €0,7 εκατ., υποχρεώσεις €1.337 εκατ. και καθαρά έξοδα €69.5 εκατ. και ζ) με τις θυγατρικές εταιρείες είναι: απαιτήσεις €2.267 εκατ. υποχρεώσεις €3.554 εκατ., εκδοθείσες εγγυήσεις €890 εκατ., καθαρά έσοδα €245 εκατ.

Τα σημαντικότερα υπόλοιπα² των συναλλαγών της Τράπεζας με (α) τις θυγατρικές και (β) τις συγγενείς εταιρείες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

€ εκατ.	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Εγγυήσεις (Καθαρό Ποσό)
A. Θυγατρικές					
Eurobank Equities Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Υ.	22	104	2	(1)	3
Eurobank Asset Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.Δ.Α.Κ.	1	9	4	(2)	-
Eurobank Factors Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Α.	665	2	11	(0)	-
Eurobank Direktna a.d.	364	147	9	(3)	11
Eurobank Bulgaria A.D.	255	773	11	(40)	-
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.	1	0	13	(0)	-
ERB New Europe Holding B.V.	-	494	160	(0)	-
Eurobank Cyprus Ltd	240	1.537	13	(48)	156
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.	375	414	9	6	719
Staynia Holdings Limited ⁽³⁾	-	0	3	(0)	-
Sagiol Ltd	-	0	7	(0)	-
Macoliq Holdings Ltd	-	0	9	(0)	-
Piraeus Port Plaza 3 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων	48	21	1	(2)	-
Senseco Trading Limited	-	0	4	(0)	-
Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.	206	0	4	(0)	1
B. Συγγενείς					
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών	9	193	32	(28)	-
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	78	9	8	(54)	-

⁽³⁾ Η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2022.

Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών του Ομίλου και σε καθαρά εμπορική βάση (arm's length). Επιπλέον πληροφορίες παρουσιάζονται στη σημείωση 45 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και στη σημείωση 43 των οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας.

² Υπερβαίνουν το ποσό €100 εκατ. σε στοιχεία ενεργητικού / παθητικού ή €1 εκατ. σε έσοδα / έξοδα για συναλλαγές της Τράπεζας με τις θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες.

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης της μητρικής εταιρείας (Eurobank Holdings) για το έτος 2022, η οποία περιγράφει τον τρόπο εφαρμογής των αρχών που ορίζονται από τον Ελληνικό Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (Κώδικας) στη Eurobank Holdings κατά το 2022, καλύπτει επίσης τα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης της Eurobank Α.Ε. και είναι διαθέσιμη στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση για το έτος 2022 της Eurobank Holdings καθώς επίσης και στην ιστοσελίδα της Εταιρείας (www.eurobankholdings.gr).

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθ. 17 του Νόμου 4706/2020 για τις εισηγμένες εταιρείες (που τέθηκε σε ισχύ από τις 18.7.2021) και κατόπιν σχετικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Eurobank Holdings την 29 Σεπτεμβρίου 2021, η Eurobank Holdings υιοθέτησε και εφαρμόζει τον Κώδικα ο οποίος έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Eurobank Holdings (<https://www.eurobankholdings.gr>). Το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank ενέκρινε επίσης την υιοθέτηση και εφαρμογή του Κώδικα την 30 Σεπτεμβρίου 2021.

Γεώργιος Ζανιάς
Πρόεδρος

Φωκίων Καραβίας
Διευθύνων Σύμβουλος

6 Απριλίου 2023

**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2022**

Σκοπός

1. Σύμφωνα με το Ν. 4449/2017, όπως ισχύει, η Επιτροπή Ελέγχου (Ε.Ε.) της Eurobank (Eurobank ή Τράπεζα) υποχρεούται να υποβάλει ετήσια έκθεση πεπραγμένων προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων με τα θέματα που η Ε.Ε. πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο έτος και η οποία επίσης περιλαμβάνει περιγραφή της πολιτικής βιώσιμης ανάπτυξης που ακολουθεί η Eurobank.
2. Η παρούσα Έκθεση Πεπραγμένων για το 2022 της Ε.Ε. της Eurobank, η οποία αποτελεί μέρος των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων για το 2022, περιλαμβάνει αναφορά στα πεπραγμένα της Ε.Ε. για το 2022 και στα θέματα που διευθετήθηκαν. Επιπλέον, περιγράφει την πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης της Eurobank.
3. Δεν εντοπίστηκαν αποκλίσεις από τον Κανονισμό Λειτουργίας (ΚΛ) της ΕΕ.

Σύνθεση ΕΕ – Μέλη

4. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν. 4449/2017, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και κατόπιν απόφασης της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων στις 21.7.2022 σχετικά με την ανασύνθεση της Ε.Ε. και πιο συγκεκριμένα αναφορικά με το είδος, τη σύνθεση και τη θητεία της και την από 30.06.2022 και 21.07.2022 απόφαση του Δ.Σ. για τη σύνθεση της Ε.Ε., μετά από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Υποψηφιοτήτων και Εταιρικής Διακυβέρνησης στις 28.06.2022, η Ε.Ε. αποφάσισε για τη συγκρότησή της και για το διορισμό του Προέδρου της. Σε σχέση με την προηγούμενη σύνθεση της Ε.Ε., ο κ. Bradley Paul Martin και η κα Cinzia Basile έπαυσαν να είναι μέλη της Επιτροπής.
5. Σε συνέχεια των ανωτέρω αλλαγών στην Ε.Ε., η τελευταία αποτελείται αποκλειστικά από μέλη Δ.Σ., τέσσερα (4) συνολικά, τα οποία είναι όλα μη εκτελεστικά, εκ των οποίων τα τρία (3) είναι ανεξάρτητα, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της Επιτροπής μεταξύ των ανεξάρτητων μελών, ως εξής: **1. Jawaid Mirza (Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου, ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος Δ.Σ.), 2. Ειρήνη Ρουβιθά Πάνου (Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου, ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του ΔΣ), 3. Rajeev Kakar (ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος ΔΣ), και 4. Ευθυμία Δελή (Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) - μη εκτελεστικό μέλος του ΔΣ).**
6. Όλα τα μέλη της Ε.Ε. έχουν επαρκή γνώση στον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται η Τράπεζα και τις απαιτούμενες ικανότητες και εμπειρία για τη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους καθώς και γνώση και εμπειρία σε ελεγκτικά ή/και λογιστικά θέματα.
7. Πληροφορίες αναφορικά με την τρέχουσα σύνθεση της Ε.Ε. και συνοπτικά βιογραφικά των μελών της υπάρχουν στον ιστότοπο της Τράπεζας (www.eurobank.gr).

Συνεδριάσεις κατά την περίοδο & Συμμετοχή Μελών

8. Κατά τη διάρκεια του 2022, η Ε.Ε. πραγματοποίησε δεκατέσσερις (14) συνεδριάσεις, συμπεριλαμβανομένης μίας (1) συνεδρίασης δια περιφοράς, ενώ το 2021, η Ε.Ε. πραγματοποίησε δώδεκα (12) συνεδριάσεις.
9. Ο μέσος όρος συμμετοχής των μελών στις συνεδριάσεις της Ε.Ε. ανήρθε στο 100% (2021: 95%). Σημειώνεται ότι για το 2021 για τις περιπτώσεις απουσίας, παρασχέθηκαν πληρεξούσια εκπροσώπησης, με αποτέλεσμα η συνολική συμμετοχή να ανέλθει στο 100%.
10. Λόγω της πανδημίας covid-19, μόνο δύο (2) τριμηνιαίες συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης και οι υπόλοιπες πραγματοποιήθηκαν μέσω τηλεδιάσκεψης. Αυτή η πρακτική είναι σύμφωνη με τον ΚΛ της Ε.Ε. και ακολουθείται απ' όλες τις επιτροπές του Δ.Σ. της Τράπεζας.
11. Τα μέλη της Ε.Ε. προσκλήθηκαν σε συνεδριάσεις της Επιτροπής Κινδύνων του Δ.Σ.(BRC) όπως απαιτείται, όπου μεταξύ άλλων συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τον λειτουργικό κίνδυνο και τον κίνδυνο ασφάλειας IT (όπως τριμηνιαία έκθεση λειτουργικού κινδύνου, Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR) και κίνδυνος στον κυβερνοχώρο).
12. Το υποστηρικτικό υλικό για τις συνεδριάσεις της Ε.Ε. έχει διανεμηθεί σε όλα τα μέλη του Δ.Σ. μέσω της πλατφόρμας Diligent.

13. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. παρακολούθησε σε τακτική βάση τις συνεδριάσεις της Ε.Ε. Σε όλες τις συναντήσεις παραβρέθηκαν εκπρόσωποι από τον Εσωτερικό Έλεγχο, ενώ ο Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης συμμετείχε στις συνεδριάσεις ανάλογα με το θέμα συζήτησης.
14. Ο εξωτερικός ελεγκτής των οικονομικών καταστάσεων του 2022 (δηλ. η KPMG) έχει προσκληθεί και παρευρεθεί σε συνεδριάσεις, όπως απαιτείται.
15. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. ενημέρωσε τα μέλη του Δ.Σ., στις τριμηνιαίες συνεδριάσεις του Δ.Σ., αναφορικά με τα σημαντικά θέματα που καλύφθηκαν κατά τις συνεδριάσεις της Ε.Ε..

Σημαντικά γεγονότα του 2022

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείριση Κινδύνου

16. Η Ε.Ε., σύμφωνα με τον ΚΛ της, εξετάζει την επάρκεια των συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων και τη συμμόρφωση με κανόνες και κανονισμούς της διαδικασίας παρακολούθησης.
17. Κατά τη διάρκεια του 2022, η Ε.Ε.:
 - έλαβε αναφορές, σε τακτική και μη βάση, που κάλυπταν θέματα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων και Συμμόρφωσης με κανόνες και κανονισμούς.
 - ενέκρινε την ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, απαίτηση της Πράξης Διοικητή της ΤτΕ 2577/9.3.2006. Η εν λόγω έκθεση μαζί με την αξιολόγηση της ίδιας της Ε.Ε. υποβλήθηκαν περαιτέρω στο Δ.Σ. και στη συνέχεια στην ΤτΕ τον Ιούνιο του 2022.
 - βεβαιώθηκε ότι τα θέματα σχετικά με τις αδυναμίες στους εσωτερικούς ελέγχους και η πρόοδος των ενεργειών που έγινε για την αντιμετώπισή τους παρακολουθούνταν από τον Εσωτερικό Έλεγχο Ομίλου. Επιπλέον, η Ε.Ε. συζήτησε με τη Διοίκηση διάφορα εκκρεμή ζητήματα και διασφάλισε την παρακολούθηση των χρονοδιαγραμμάτων και των προθεσμιών.
 - Μέσω της συμμετοχής της σε συγκεκριμένα θέματα των συνεδριάσεων της Επιτροπής Κινδύνων του Δ.Σ., η Ε.Ε. ενημερώθηκε για διάφορα θέματα κινδύνου (συμπεριλαμβανομένου του λειτουργικού κινδύνου, του κινδύνου ασφάλειας πληροφορικής και του κινδύνου που σχετίζεται με το κλίμα και το περιβάλλον).
 - σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2533/1997, ενημερώθηκε για τις σημαντικές συναλλαγές των μετοχών που πραγματοποιήθηκαν από τα μέλη του Δ.Σ. και τους Γενικούς Διευθυντές της Τράπεζας σε εισηγμένους τίτλους και ενημέρωσε το Δ.Σ.
 - έλαβε τις τριμηνιαίες Εκθέσεις Παραπόνων Πελατών που συνέταξε το Γραφείο Σχέσεων Πελατών.

Εσωτερικός Έλεγχος

18. Ο Εσωτερικός Έλεγχος της Τράπεζας είναι ανεξάρτητος (έχει γραμμή αναφοράς για λειτουργικά θέματα στην Επιτροπή Ελέγχου και διακεκομμένη γραμμή αναφοράς για διοικητικά θέματα προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο), είναι επαρκώς οργανωμένος, έχει απεριόριστη πρόσβαση σε οποιαδήποτε σχετική πληροφορία και λειτουργεί αποτελεσματικά σύμφωνα με τα Πρότυπα του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών.
19. Κατά τη διάρκεια του 2022, η Ε.Ε.:
 - έλαβε επιβεβαίωση από τον Chief Audit Executive (CAE) σχετικά με την ανεξαρτησία του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για το 2021.
 - ενέκρινε και υπέβαλε στο Δ.Σ. για ενημέρωση, το Ετήσιο Πρόγραμμα Εργασιών του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για το 2023 και το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Εργασιών του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου (2023-2025).
 - παρακολούθησε την πρόοδο του Προγράμματος Ελέγχου του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου μέσω της λήψης ξεχωριστών εκθέσεων του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου (Μηνιαία Έκθεση Κατάστασης Ετήσιου Προγράμματος Ελέγχου, Έκθεση Επίδοσης, Αναθεώρηση Προγράμματος κ.λπ.).

- έλαβε ενημέρωση σχετικά με τη δομή και τη βασική λειτουργία του νέου Εργαλείου Ανάλυσης και Απεικόνισης Εκτίμησης Κινδύνων (Risk Assessment Analysis and Visualization Tool) που είναι ιδιαίτερης σημασίας για την ανάπτυξη του ετήσιου Προγράμματος Ελέγχου του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου.
- στις τριμηνιαίες συνεδριάσεις της Ε.Ε., ο Εσωτερικός Έλεγχος Ομίλου υπέβαλε τις Εκθέσεις Πεπραγμένων του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου και παρουσίασε τα βασικά θέματα. Ο Εσωτερικός Έλεγχος Ομίλου υπέβαλε και παρουσίασε επίσης, σε τριμηνιαία βάση στην Ε.Ε., την κατάσταση και την παρακολούθηση των ευρημάτων του Εσωτερικού Ελέγχου και των εξωτερικών ελεγκτών, καθώς και λεπτομερείς πληροφορίες για τα ευρήματα για τα οποία η Διοίκηση αποδέχεται τον Κίνδυνο (Management Accepts Risk findings). Ομοίως, ο Εσωτερικός Έλεγχος Ομίλου παρουσίασε ειδικές έρευνες και μελέτες στις συνεδριάσεις της Ε.Ε., όπως απαιτείται.
- όσον αφορά τα Θέματα Διασφάλισης Ποιότητας, συζήτησε τη σύνοψη των δραστηριοτήτων Διασφάλισης Ποιότητας για το 2021 και ενέκρινε την επισκόπηση του σχεδίου και τις παραδοχές του Προγράμματος Διασφάλισης Ποιότητας & Βελτίωση (Quality Assurance & Improvement Programme (QAIP)) 2023.
- συζήτησε / ενέκρινε, όπως απαιτείται, τις πρωτοβουλίες, τις ενέργειες που έγιναν και τους στόχους απόδοσης του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου, που προέρχονται από τη Διαδικασία Εποπτικής Επανεξέτασης και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process (SREP)).
- ενέκρινε την πολιτική στόχων για το 2022 για την αποτελεσματική διαχείριση των ευρημάτων του ελέγχου.
- ενέκρινε την Ανάλυση Εκπαίδευσης του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για το 2021 και τη Στρατηγική για το 2022, τη Στρατηγική Προσλήψεων Ανθρώπινου Δυναμικού του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου 2023 – 2025 και τον Οικονομικό Προϋπολογισμό του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για το 2023.
- έλαβε επίσης πληροφορίες σχετικά με τον Προϋπολογισμό του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για το 2022 – ποσό που υποβλήθηκε έναντι ποσού που κατανεμήθηκε, την Απόδοση του Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου για 2021 και την Έκθεση της Επιτροπής Δεοντολογίας (συμπεριλαμβανομένων των Θυγατρικών εξωτερικού).
- πραγματοποίησε την αξιολόγηση για το 2021, του Chief Audit Executive.

Κανονιστική Συμμόρφωση

20. Η Κανονιστική Συμμόρφωση Ομίλου της Τράπεζας είναι μια μόνιμη και ανεξάρτητη λειτουργία (ο Επικεφαλής της Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου αναφέρεται για λειτουργικά θέματα στην Επιτροπή Ελέγχου και για διοικητικούς σκοπούς στον Διευθύνοντα Σύμβουλο της Τράπεζας) επαρκώς οργανωμένη, έχει απεριόριστη πρόσβαση σε κάθε σχετική πληροφορία και λειτουργεί αποτελεσματικά.

21. Κατά τη διάρκεια του 2022, η Ε.Ε.:

- ενέκρινε τον αναθεωρημένο Κανονισμό Λειτουργίας της Κανονιστικής Συμμόρφωσης του Ομίλου.
- ενέκρινε και υπέβαλε περαιτέρω στο Δ.Σ. προς ενημέρωση το Ετήσιο Πρόγραμμα Εργασιών Κανονιστικής Συμμόρφωσης για το 2023 και τον Προϋπολογισμό Κανονιστικής Συμμόρφωσης για το 2022. Σημειώνεται ότι η Ε.Ε. ενέκρινε και περαιτέρω υπέβαλε στο Δ.Σ. προς ενημέρωση το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Εργασιών Κανονιστικής Συμμόρφωσης (2023-2025) και ενέκρινε τον Προϋπολογισμό Κανονιστικής Συμμόρφωσης για το 2023 τον Φεβρουάριο του 2023.
- στις τριμηνιαίες συνεδριάσεις της Ε.Ε., συζήτησε τα βασικά θέματα των Εκθέσεων Πεπραγμένων της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML), που υποβλήθηκαν από την Κανονιστική Συμμόρφωση Ομίλου.
- εξέτασε, ενέκρινε και υπέβαλε περαιτέρω στο ΔΣ για έγκριση την αναθεωρημένη Πολιτική Ομίλου για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (AML/CFT) και την επιβολή κυρώσεων, την αναθεωρημένη Πολιτική Κανονιστικής Συμμόρφωσης και την αναθεωρημένη Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων.

- εξέτασε, ενέκρινε και υπέβαλε περαιτέρω στο Δ.Σ. για ενημέρωση την αναθεωρημένη Οδηγία για την Κατάχρηση Εμπιστευτικών Πληροφοριών και την αναθεωρημένη Πολιτική Κατάχρησης Αγοράς.
- εξέτασε και ενέκρινε την αναθεωρημένη Πολιτική Εκτέλεσης Εντολών, την αναθεωρημένη Πολιτική Διακυβέρνησης Προϊόντων MiFID II, την αναθεωρημένη Πολιτική για την Αναφορά Παράνομης και Ανήθικης Συμπεριφοράς, την αναθεωρημένη Πολιτική Φύλαξης Χρηματοπιστωτικών Μέσων και Κεφαλαίων Πελατών, την αναθεωρημένη Πολιτική Κατηγοριοποίησης Πελατών MiFID II, την αναθεωρημένη Πολιτική Ελέγχου Συμβατότητας και την αναθεωρημένη Πολιτική Αξιολόγησης Καταλληλότητας.
- σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΤτΕ, ενέκρινε την Ετήσια Έκθεση Συμμόρφωσης του Ομίλου για την Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) σύμφωνα με την Απόφαση 281/2009 της ΤτΕ και την Ετήσια Έκθεση Κανονιστικής Συμμόρφωσης του Ομίλου σύμφωνα με την Πράξη Διοικητή της ΤτΕ 2577/9.3.2006 (συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης MiFID), που υποβλήθηκαν από την Κανονιστική Συμμόρφωση του Ομίλου. Οι εν λόγω εκθέσεις υποβλήθηκαν περαιτέρω στο Δ.Σ. και στη συνέχεια στην ΤτΕ τον Μάρτιο και τον Ιούνιο του 2022 αντίστοιχα, ενώ η αξιολόγηση της Ε.Ε. υποβλήθηκε στο Δ.Σ. και στη συνέχεια στην ΤτΕ τον Ιούνιο του 2022.
- συζήτησε και υπέβαλε προς ενημέρωση στο Δ.Σ. την αξιολόγηση των Εξωτερικών Ελεγκτών για τη διασφάλιση της περιουσίας του πελάτη κατά την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ 147/2018.
- ενέκρινε και υπέβαλε προς ενημέρωση στο Δ.Σ. την αξιολόγηση των Εξωτερικών Ελεγκτών για την τήρηση των Αδρανών Λογαριασμών σύμφωνα με το Ν. 4151/2013.
- συζήτησε την αναθεωρημένη Μεθοδολογία Αξιολόγησης Κινδύνου Κανονιστικής Συμμόρφωσης.
- από κοινού με την Επιτροπή Κινδύνων, συζήτησε και υπέβαλε περαιτέρω στο Δ.Σ. για ενημέρωση την αξιολόγηση για την Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) και τον Επιχειρηματικό Κίνδυνο.
- έλαβε ενημερώσεις σχετικά με την εξέλιξη και την κατάσταση της συλλογής και εγγραφής στο σύστημα της Τράπεζας δεδομένων για τους Πραγματικούς Δικαιούχους (Beneficial Owners) και τους Νομικούς Εκπροσώπους (Legal Representatives).
- από κοινού με τα μέλη της Επιτροπής Κινδύνων, α) έλαβε ενημέρωση σχετικά με το Έργο Μετασχηματισμού της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και β) συζήτησε και υπέβαλε περαιτέρω στο Δ.Σ. για συζήτηση το Σχέδιο Δράσης για τον Μετασχηματισμό Ψηφιακής Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Digital Compliance Transformation Action Plan).
- πραγματοποίησε την αξιολόγηση για το 2021, του Γενικού Διευθυντή Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου.
- σε τριμηνιαία βάση, ενημερώθηκε από την Κανονιστική Συμμόρφωση του Ομίλου σχετικά με την κατάσταση του έργου Καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML End-to-End) σε επίπεδο τράπεζας και τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε η Τράπεζα για την αποκατάσταση των σχετικών προβλημάτων (KYC/AML) που εντοπίστηκαν.

Οικονομικές Αναφορές

22. Η Ε.Ε., σύμφωνα με τον ΚΛ της, παρακολουθεί τη διαδικασία σύνταξης οικονομικών αναφορών και υποβάλλει συστάσεις και προτάσεις για τη διασφάλιση της ακεραιότητάς της. Επιπλέον, εποπτεύει και αξιολογεί εάν οι εσωτερικοί έλεγχοι που σχετίζονται με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση είναι επαρκείς και αποτελεσματικοί και εάν αυτοί οι έλεγχοι προσαρμόζονται ώστε να αντικατοπτρίζουν τυχόν σημαντικές αλλαγές στο προφίλ κινδύνου της Τράπεζας.

23. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων το 2022.:

- Η Ε.Ε. εξέτασε και πρότεινε στο Δ.Σ. για έγκριση τις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις για το 2021 (συμπεριλαμβανομένων και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων). Επιπλέον, η Ε.Ε. συζήτησε διάφορα θέματα των Εξωτερικών Ελεγκτών και εξέτασε και πρότεινε προς έγκριση στο Δ.Σ. την έκθεση του Ενοποιημένου Πυλώνα ΙΙ.
- μέσω της παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων από τις Οικονομικές Υπηρεσίες Ομίλου, συζητήθηκαν διάφορα θέματα όπως πολιτικές για λογιστικούς χειρισμούς, περιοχές οι οποίες χρήζουν ανάλυση με κριτική σκέψη, σημαντικά στοιχεία μεμονωμένης αντιμετώπισης που επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις, σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ περιόδων, σημαντικές γνωστοποιήσεις και σημαντικά φορολογικά ζητήματα.

Εξωτερικοί Ελεγκτές

24. Η Ε.Ε., σύμφωνα με τον ΚΛ της, είναι υπεύθυνη για την απόδοση και την ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών, KPMG. Επιπλέον, η Ε.Ε. επανεξετάζει το εύρος του ελεγκτικού έργου και την προσέγγιση ελέγχου και αξιολογεί τη διαδικασία για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση σε βασικούς κινδύνους ελέγχου.

25. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων το 2022.:

- η KPMG παρουσίασε και συζήτησε με τα μέλη της Ε.Ε. μια σύνοψη των εργασιών ελέγχου που έγιναν, σημαντικά ευρήματα, συμπεριλαμβανομένης μιας περίληψης μη προσαρμοσμένων διαφορών και άλλα σημαντικά θέματα.
- η KPMG παρουσίασε στην Ε.Ε. το Σχέδιο Ελέγχου για το 2022. Η Ε.Ε. εξέτασε επίσης, σύμφωνα με τον ΚΛ της, την επιστολή Ανάθεσης Ελέγχου (Engagement Letter) για τον Ετήσιο Τακτικό Έλεγχο του 2022.
- η Ε.Ε. εξέτασε την Επιστολή Ελέγχου (Management Letter) της KPMG για το 2021 και συζήτησε τα ζητήματα που τέθηκαν, με την KPMG και τη Διοίκηση.
- η Ε.Ε. συζήτησε με τη Διοίκηση την ετήσια αξιολόγηση των Εξωτερικών Ελεγκτών για τον έλεγχο του 2021. Επιπλέον, η Ε.Ε. πρότεινε στο Δ.Σ. για έγκριση και μετέπειτα εισήγηση στην Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων για έγκριση τον ορισμό της KPMG ως εξωτερικού ελεγκτή των αυτοτελών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Eurobank για το έτος 2022.
- η Ε.Ε. ενέκρινε τις Αμοιβές Ελέγχου των Εξωτερικών Ελεγκτών του Ομίλου της Τράπεζας για το 2022.
- Η Ε.Ε. έλαβε την Επιστολή Ανεξαρτησίας των Εξωτερικών Ελεγκτών, ενώ παρακολούθησε την ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών μέσω των εκθέσεων παρακολούθησης της ανεξαρτησίας των Εξωτερικών Ελεγκτών που ελήφθησαν από τις Οικονομικές Υπηρεσίες Ομίλου, οι οποίες απεικονίζουν τις αμοιβές για τις παρεχόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες της KPMG σε σύγκριση με τα όρια που ορίζονται στην Πολιτική Ανεξαρτησίας των Εξωτερικών Ελεγκτών Ομίλου.

26. Η Ε.Ε. συναντήθηκε με τους Εξωτερικούς Ελεγκτές (με και χωρίς την παρουσία της Διοίκησης) για να συζητήσει όλα τα παραπάνω, πέρα από τυχόν σημαντικές αλλαγές που απαιτούνται στο σχέδιο ελέγχου των Εξωτερικών Ελεγκτών.

Επίβλεψη των Ε.Ε. των θυγατρικών

27. Η Ε.Ε. επικοινωνήσε αποτελεσματικά, κατά τη διάρκεια του έτους, με τις Επιτροπές Ελέγχου των Θυγατρικών εξωτερικού και παρακολούθησε τη σύνθεση, τον τρόπο λειτουργίας και τις δραστηριότητές τους, ενώ ο Πρόεδρος της Ε.Ε. έλαβε σε τριμηνιαία βάση τα Οικονομικά Αποτελέσματα των Θυγατρικών

εξωτερικού. Επιπρόσθετα, οι Πρόεδροι των Επιτροπών Ελέγχων της Eurobank Σερβίας, της Eurobank Βουλγαρίας, της Eurobank Κύπρου και της Eurobank Λουξεμβούργου παρουσίασαν και συζήτησαν με τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου της Τράπεζας τα αντίστοιχα βασικά τους θέματα.

Αξιολόγηση της Απόδοσης της Ε.Ε.

28. Η απόδοση της Ε.Ε. αξιολογείται ετησίως σύμφωνα με τις διατάξεις της Πολιτικής Αξιολόγησης του Δ.Σ. και των Επιτροπών του Δ.Σ. της Τράπεζας. Σύμφωνα με την αυτοαξιολόγηση της Ε.Ε. για το 2022, τα μέλη της Ε.Ε. είναι ικανοποιημένα με την αποτελεσματικότητα και την ηγεσία της Επιτροπής. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί αποτελεσματικά το χρόνο της και υπάρχει καλή οργάνωση και προγραμματισμός των συνεδριάσεων. Ο Πρόεδρος είναι καλά προετοιμασμένος για τις συνεδριάσεις της Επιτροπής και βοηθά την Επιτροπή να περιηγηθεί αποτελεσματικά στην ατζέντα της, ενθαρρύνοντας την κριτική συζήτηση και διασφαλίζοντας ότι κάθε μέλος της Επιτροπής μπορεί να εκφράσει ελεύθερα τις απόψεις του.

Λοιπά θέματα Ε.Ε.

29. Το 2022, η Ε.Ε. εξέτασε και πρότεινε προς έγκριση στο Δ.Σ. τον ΚΛ της.

30. Η ΕΕ ενέκρινε και κοινοποίησε το Δ.Σ. για περαιτέρω υποβολή στην Τακτική Γενική Συνέλευση, την ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων για το 2021.

Βιώσιμη Ανάπτυξη – Σύνοψη

31. Η Eurobank δεσμεύεται συνεχώς να επενδύει στη βιώσιμη ανάπτυξη και να σχεδιάζει με συνέπεια τις ενέργειές της για να βελτιώσει τον αντίκτυπό της στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την κοινωνική ευθύνη και την εταιρική διακυβέρνηση. Στρατηγικός στόχος της είναι να προσαρμόσει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τη λειτουργία της με τρόπο που να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής, να καλύπτει τις κοινωνικές ανάγκες στο πλαίσιο του τραπεζικού επιχειρηματικού της μοντέλου και να διασφαλίζει τη συνετή διακυβέρνηση για την ίδια και τους αντισυμβαλλομένους της, σύμφωνα με τις εποπτικές πρωτοβουλίες και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα/ βέλτιστες πρακτικές.

32. Δεσμευμένη να συμβάλλει ενεργά στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Sustainable Development Goals (SDGs)) και των στόχων της Ατζέντας 2030, η Eurobank έχει υπογράψει το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ (UN Global Compact) από το 2008. Σύμφωνα με τη δέσμευση στις Αρχές του UNEP FI για Υπεύθυνη Τραπεζική (Principles for Responsible Banking (PRB)) από το 2019, τους SDGs και τη Συμφωνία του Παρισιού για την Κλιματική Αλλαγή, η Eurobank εξέδωσε τη 2η Έκθεση Προόδου της, η οποία ενσωματώθηκε στην Ετήσια Έκθεση 2021 – Business & Sustainability.

33. Η Eurobank έχει θεσπίσει το Πλαίσιο Πολιτικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, για να σκιαγραφήσει την προσέγγιση για τήρηση των ισχυουσών κανονιστικών απαιτήσεων και εθελοντικών πρωτοβουλιών καθώς και υιοθετημένα πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές, επιτρέποντας έτσι μια σύγχρονη και συνεχώς επικαιροποιημένη προσέγγιση της Βιώσιμης Ανάπτυξης σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Το Πλαίσιο Πολιτικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη θέτει τα θεμέλια για την ενσωμάτωση Περιβαλλοντικής Κοινωνικής Διακυβέρνησης (Environmental Social Governance (ESG)) στο επιχειρηματικό μοντέλο και τις λειτουργίες της Eurobank.

34. Το Πλαίσιο Πολιτικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Eurobank (<https://www.eurobank.gr/-/media/eurobank/omilos/esg/esg-environment-society-governance/pdf/sustainability-policy-framework.pdf>).

35. Η Eurobank ολοκληρώνει τη Στρατηγική της τόσο ως προς τη χρηματοδότηση και άλλα προϊόντα, όσο και ως προς το εσωτερικό της περιβάλλον και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της. Η ενσωμάτωση της στρατηγικής ESG έχει δύο διαφορετικούς πυλώνες επιπτώσεων: χρηματοδοτικό και λειτουργικό. Βασικοί

παράγοντες είναι η συμμόρφωση με τις ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές και προσδοκίες, συμπεριλαμβανομένου του Οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με τους κλιματικούς και τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΚΤ για τη διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον.

36. Το 2022 ολοκληρώθηκε το έργο σχεδιασμού ESG Στρατηγική Λειτουργικών Επιπτώσεων (ESG Operational Impact Strategy). Εστιάζει στον περιβαλλοντικό αντίκτυπο (μηδενικό λειτουργικό αντίκτυπο (operational net zero), τραπεζικές εργασίες χωρίς χαρτί, κυκλική οικονομία), στον εργοδότη (ποικιλομορφία και ένταξη, ευημερία, καινοτόμο περιβάλλον) και στον κοινωνικό και επιχειρηματικό αντίκτυπο (βιώσιμες προμήθειες, κοινωνικοοικονομικό αποτέλεσμα, διαφάνεια). Η Στρατηγική Λειτουργικών Επιπτώσεων, μέσα από ένα σύνολο δράσεων με μετρήσιμους στόχους, δείχνει το όραμα της Τράπεζας για την τρέχουσα και την επόμενη δεκαετία σε σχέση με το περιβάλλον, το κοινωνικό της αποτύπωμα, με έμφαση στους ανθρώπους της, και τον αντίκτυπο ESG στην αγορά.
37. Η Στρατηγική Χρηματοδοτικών Επιπτώσεων, που εφαρμόζεται σε όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια, αξιοποιεί το προσδιορισμένο ESG και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με το κλίμα και με την αξιολόγηση των σχετικών κινδύνων στοχεύει στον μετριασμό των κινδύνων ESG και του κλίματος για τα χαρτοφυλάκια του Ομίλου.
38. Η Στρατηγική Χρηματοδοτικών Επιπτώσεων στοχεύει επίσης στη δέσμευση και την ευαισθητοποίηση των πελατών για να προσαρμόσουν την επιχειρησή τους κατά τρόπο ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής, στις δράσεις για την υποστήριξη των πελατών στις προσπάθειές τους για μετάβαση προς ένα πιο φιλικό σε θέματα ESG οικονομικό περιβάλλον, στα μέσα διευκόλυνσης και στα εργαλεία όπως πλαίσια και προϊόντα για τη στήριξη της βιώσιμης χρηματοδότησης, καθώς και στις εκθέσεις σε υλικά που σχετίζονται με το κλίμα.
39. Κλιματικός Κίνδυνος – Η Eurobank έχει αναγνωρίσει την κλιματική αλλαγή ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές κατευθυντήριες γραμμές, προσαρμόζει τις πολιτικές και τις μεθοδολογίες της για τον εντοπισμό και την παρακολούθηση των σχετικών κινδύνων.
40. Υιοθετώντας μια στρατηγική προσέγγιση για τη διαχείριση των κινδύνων και τον εντοπισμό ευκαιριών σε σχέση με τη βιωσιμότητα και την κλιματική αλλαγή, η Τράπεζα ακολουθεί και επιταχύνει όπου είναι δυνατόν, ένα λεπτομερές σχέδιο δράσης που δίνει προτεραιότητα στις ενέργειες για την αποτελεσματική διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών (CR&E) κινδύνων σε ευθυγράμμιση με τις εποπτικές προσδοκίες που περιλαμβάνονται στον Οδηγό της ΕΚΤ για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Επίσης, ο Εσωτερικός Έλεγχος ενημερώνεται και παρακολουθεί το σχέδιο δράσης για τον κλιματικό κίνδυνο, ο οποίος έχει συμφωνηθεί με τον επόπτη. Οι αντίστοιχες εξελίξεις λαμβάνονται υπόψη στην προσέγγιση ελέγχου βάσει κινδύνου (risk-based audit approach) του Εσωτερικού Ελέγχου. Στο πλαίσιο αυτό, ο Εσωτερικός Έλεγχος εξέδωσε το 2022 δύο συμβουλευτικές εκθέσεις σχετικές με το θέμα (Stress Test 2022 για Κλιματικό Κίνδυνο (Climate Risk Stress Test 2022) και Οδηγός για ESG Αναφορές (Guide on ESG Reporting)), για τις οποίες η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώθηκε επίσης μέσω των Εκθέσεων Πεπραγμένων του Εσωτερικού Ελέγχου.
41. Η Eurobank έχει εγκρίνει μια δομή διακυβέρνησης σχετικά με τη διαδικασία κατανομής ρόλων και αρμοδιοτήτων όσον αφορά τη διαχείριση θεμάτων ESG και του κλιματικού κινδύνου (τόσο για τον κίνδυνο μετάβασης όσο και για τον φυσικό κίνδυνο) εντός των 3 Γραμμών Άμυνας. Επιπλέον, το Δ.Σ. της HoldCo/Τράπεζας έχει ορίσει ένα εκτελεστικό μέλος ως υπεύθυνο μέλος του Δ.Σ. για κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον. Το ίδιο μέλος προεδρεύει της Επιτροπής Διαχείρισης ESG, που έχει συσταθεί από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Στο πλαίσιο των καθηκόντων του, το υπεύθυνο μέλος ενημερώνει την Επιτροπή Κινδύνων του Δ.Σ. (σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής Κινδύνων) και το Δ.Σ. της HoldCo και Τράπεζα για τους κινδύνους σχετικά με την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον.
42. Δεσμευμένος να είναι διαφανής ως προς την προσέγγισή του σε ESG θέματα και να διασφαλίζει ότι η λήψη αποφάσεων είναι σύμφωνη με την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα, ο Όμιλος ανέπτυξε και εφαρμόζει το Βιώσιμο Χρηματοοικονομικό Πλαίσιο σύμφωνα με τις διεθνώς αναγνωρισμένες κατευθυντήριες γραμμές και αρχές του κλάδου. Η Eurobank έχει επίσης δημιουργήσει και δημοσιεύει το Πλαίσιο για το Πράσινο Ομόλογο, για την υποστήριξη της έκδοσης Πράσινων Ομολόγων. Επίσης, η Eurobank

ενέκρινε το Βιώσιμο Επενδυτικό Πλαίσιο, το οποίο ισχύει για το χαρτοφυλάκιο ομολόγων του τραπεζικού βιβλίου (banking book) της Τράπεζας.

.....

Jawaid Mirza

Πρόεδρος Επιτροπής Ελέγχου

Αθήνα, Μάρτιος 2023

KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.
Στρατηγού Τόμπρα 3
153 42 Αγία Παρασκευή
Ελλάδα
Τηλέφωνο: +30 210 60 62 100
Φαξ: +30 210 60 62 111
Email: info@kpmg.gr

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή

Προς τους Μετόχους της
Τράπεζας Eurobank A.E.

Έκθεση Ελέγχου επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας Eurobank A.E. (η «Τράπεζα»), οι οποίες αποτελούνται από τον Ενοποιημένο Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2022, τις Ενοποιημένες Καταστάσεις Αποτελεσμάτων, Συνολικού Αποτελέσματος, Μεταβολών Καθαρής Θέσης και Ταμειακών Ροών της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις Σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την ενοποιημένη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας Eurobank A.E. και των θυγατρικών αυτής (ο «Όμιλος») κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, την ενοποιημένη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ενοποιημένες ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση Γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά, περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας «Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από τον Όμιλο σύμφωνα με τον Διεθνή Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές του Συμβουλίου

Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Λογιστών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις άλλες δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα Θέματα Ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσης.

Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Προβλέψεις για ζημιά πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος συμπεριλαμβανομένων και στοιχείων εκτός ισολογισμού

Αναφορά στις Σημειώσεις 2.2.13, 3.1, 20 και 21 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Η συνολική απομείωση για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανήλθε σε ΕΥΡΩ 1 626 εκατομμύρια (2021: ΕΥΡΩ 1 872 εκατομμύρια).

Σημαντικό Θέμα Ελέγχου

Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικό θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας

Η εκτίμηση της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος απαιτεί σημαντική άσκηση κρίσης και εκτιμήσεις.

Οι σημαντικότερες περιοχές όπου εντοπίσαμε υψηλό βαθμό κρίσης και εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επομένως επικεντρώσαμε τον έλεγχό μας για την εκτίμηση της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου είναι:

- Σημαντική Αύξηση Πιστωτικού Κινδύνου (SICR) - Ο προσδιορισμός ποιοτικών

Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Έλεγχος δικλείδων διασφάλισης:

Εξετάσαμε τις σχετικές δικλείδες διασφάλισης στα βασικά συστήματα που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της εκτιμώμενης πιστωτικής ζημιάς.

Οι βασικές πτυχές της ελεγκτικής μας εργασίας περιλάμβαναν την αξιολόγηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των σημαντικότερων δικλείδων διασφάλισης σχετικά με:

χαρακτηριστικών που απαιτούνται για τον εντοπισμό Σημαντικής Αύξησης Πιστωτικού Κινδύνου για σκοπούς ταξινόμησης σε επίπεδο πιστωτικών κινδύνων εμπεριέχει σημαντικό βαθμό κρίσης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την τρέχουσα μακροοικονομική και γεωπολιτική αβεβαιότητα.

- Εκτιμήσεις Μοντέλων - Για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου χρησιμοποιούνται μαθηματικοί τύποι και παραδοχές τα οποία ενδογενώς εμπεριέχουν την άσκηση κρίσης. Ο υπολογισμός της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου στηρίζεται στον υπολογισμό της πιθανότητας αθέτησης (Probability of Default), της ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default) και της έκθεσης κατά την αθέτηση (Exposure at Default). Η πιστωτική ζημιά μπορεί να είναι εσφαλμένη αν οι μαθηματικοί τύποι ή οι παραδοχές που ενσωματώνονται δεν προσδιορίζουν με ακρίβεια τις αθετήσεις ή τις εισπράξεις κατά τη διάρκεια του χρόνου ή δεν αποτυπώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων. Κατά συνέπεια, οι μαθηματικοί τύποι που χρησιμοποιούνται για σκοπούς της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 όπως και οι παραδοχές αυτών, συνιστούν τους κύριους λόγους για τους οποίους ο υπολογισμός της ζημιάς απομείωσης είναι σύνθετος και υποκειμενικός.
- Προσαρμογές της Διοίκησης – Οι προσαρμογές στα αποτελέσματα της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου που υπολογίζονται βάσει μοντέλου, εφαρμόζονται από τη Διοίκηση για την αντιμετώπιση γνωστών περιορισμών του μοντέλου απομείωσης ή αναδυόμενων τάσεων που δεν καταγράφονται από μοντέλα. Αυτές οι προσαρμογές εμπεριέχουν εγγενή αβεβαιότητα και σημαντική κρίση της Διοίκησης, ιδίως σε σχέση με την

- Την πληρότητα και την ακρίβεια των βασικών στοιχείων που ενσωματώνονται στα μοντέλα απομείωσης του ΔΠΧΑ 9.
- Την εφαρμογή των κριτηρίων ταξινόμησης σε επίπεδο πιστωτικών κινδύνων.
- Την επικύρωση των μοντέλων.
- Την έγκριση και τον υπολογισμό των προσαρμογών της Διοίκησης.

Ειδικές ελεγκτικές εργασίες:

Τα σημαντικότερα στοιχεία αυτών των εργασιών περιλάμβαναν μεταξύ άλλων:

- Αξιολογήσαμε σε δειγματοληπτική βάση επιχειρηματικά και μη επιχειρηματικά δάνεια σχετικά με την εφαρμογή της Σημαντικής Αύξησης Πιστωτικού Κινδύνου (SICR).
- Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των προσαρμογών της Διοίκησης στην αναμενόμενη πιστωτική ζημιά που υπολογίστηκε από μοντέλα, λαμβάνοντας υπόψη τις παραδοχές, επισκοπώντας τους υπολογισμούς και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν και επιθεωρώντας το σύστημα διακυβέρνησης σχετικά με τις προσαρμογές.
- Εκτιμήσαμε τη λογικότητα και την καταλληλότητα των μακροοικονομικών μεταβλητών, των σεναρίων, των σταθμίσεων και των μοντέλων που εφαρμόστηκαν. Οι διαδικασίες μας περιλάμβαναν συγκριτική αξιολόγηση με βάση εξωτερικές πηγές.
- Πραγματοποιήσαμε ουσιαστικές διαδικασίες προκειμένου να εκτιμήσουμε την πληρότητα και την ακρίβεια των κρίσιμων δεδομένων που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα υπολογισμού της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς.
- Επανυπολογίσαμε την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε όλα τα στάδια με την υποστήριξη των ειδικών στελεχών μας σε

τρέχουσα μακροοικονομική και γεωπολιτική αβεβαιότητα.

- Μακροοικονομικά σενάρια – Το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί από τον Όμιλο να επιμετρά τη ζημιά από τον αναμενόμενο πιστωτικό κίνδυνο με μια αμερόληπτη μελλοντική βάση που να αντικατοπτρίζει μια σειρά μελλοντικών οικονομικών συνθηκών. Σημαντική κρίση της Διοίκησης εφαρμόζεται στον προσδιορισμό των οικονομικών σεναρίων πρόγνωσης που χρησιμοποιούνται, των σταθμισμένων πιθανοτήτων που συνδέονται με τα σενάρια αυτά, καθώς και της πολυπλοκότητας των μοντέλων που εφαρμόζονται σε αυτά λαμβάνοντας ειδικά υπόψη το τρέχον αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον.
- Χορηγήσεις που αξιολογούνται σε εξατομικευμένη βάση – Η εκτίμηση μελλοντικών ταμειακών ροών, η αποτίμηση των εξασφαλίσεων και η στάθμιση της πιθανότητας των σεναρίων είναι παραδοχές που εμπεριέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας.

Γνωστοποιήσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

Οι γνωστοποιήσεις αναφορικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 από τον Όμιλο είναι σημαντικές για την επεξήγηση των ουσιαστικών κρίσεων και των σημαντικών παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν κατά τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Ομίλου καθώς επίσης και για την διαφάνεια ως προς την πιστωτική έκθεση του Ομίλου.

δειγματοληπτική βάση, όπου απαιτείτο.

- Πραγματοποιήσαμε ουσιαστικές διαδικασίες για να εκτιμήσουμε το εύλογο των σημαντικών παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν στην επιμέτρηση της απομείωσης των απομειωμένων δανείων που αξιολογούνται σε εξατομικευμένη βάση, συμπεριλαμβανομένης της αποτίμησης των εξασφαλίσεων, όπου έχουμε χρησιμοποιήσει ειδικούς εκτιμητές ακινήτων, καθώς και των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των μελλοντικών προεξοφλημένων ταμειακών ροών.

Τα εξειδικευμένα στελέχη μας σε θέματα διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου μας υποστήριξαν:

- Στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης της εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας απομείωσης από τον Όμιλο με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9.
- Στην αξιολόγηση των μοντέλων υπολογισμού των παραμέτρων κινδύνου που χρησιμοποιούνται καθώς και στον επανυπολογισμό ορισμένων παραμέτρων κινδύνου.
- Στην αξιολόγηση των διαθέσιμων εκθέσεων επικύρωσης επί των παραμέτρων κινδύνου.
- Στην αξιολόγηση της μεθοδολογικής συνοχής και της μαθηματικής ακρίβειας των προσαρμογών διαχείρισης, όπου χρειάστηκε.

Επάρκεια γνωστοποιήσεων:

Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα και την επάρκεια των γνωστοποιήσεων αναφορικά με την αβεβαιότητα που συνδέεται με τον καθορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Επίσης εκτιμήσαμε αν οι γνωστοποιήσεις για τις σημαντικές κρίσεις και παραδοχές είναι σαφείς και επεξηγηματικές.

Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Αναφορά στις Σημειώσεις 2.2.16, 3.5 και 13 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.
Οι συνολικές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανήλθαν σε ΕΥΡΩ 4 161 εκατομμύρια (2021: ΕΥΡΩ 4 422 εκατομμύρια).

Σημαντικό Θέμα Ελέγχου

Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικό θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας

Η αναγνώριση και η επιμέτρηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθώς βασίζεται σε εκτιμήσεις μελλοντικής κερδοφορίας, οι οποίες απαιτούν σημαντική κρίση της Διοίκησης και περιλαμβάνουν τον κίνδυνο της μεροληψίας.

Οι σημαντικές κρίσεις και οι ιδιαίτερα πολύπλοκες παραδοχές και μέθοδοι λόγω των εγγενών αβεβαιοτήτων τους περιλαμβάνουν:

- Την ύπαρξη πιθανών μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα επιτρέψουν στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις να ανακτηθούν στο προβλεπόμενο μέλλον.
- Την πρόβλεψη του ύψους των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, η οποία εξαρτάται κυρίως από μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές.

Γνωστοποιήσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

Οι γνωστοποιήσεις αναφορικά με την εφαρμογή των ΔΠΧΑ από τον Όμιλο είναι σημαντικές για την επεξήγηση των σημαντικών κρίσεων που εφαρμόστηκαν κατά τον υπολογισμό της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Αξιολογήσαμε τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των δικλείδων διασφάλισης που σχετίζονται με την αναγνώριση και την ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης του τριετούς επιχειρηματικού σχεδίου και της παρακολούθησης των πραγματικών αποτελεσμάτων έναντι των προϋπολογισμένων.
- Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των παραδοχών που χρησιμοποίησε η Διοίκηση στο εγκεκριμένο τριετές επιχειρηματικό πλάνο συγκρίνοντας τα έσοδα και τις προβλέψεις ανάπτυξης με τις τάσεις του κλάδου και επιβεβαιώνοντας τη συνέπεια με τα στρατηγικά σχέδια της Διοίκησης. Αξιολογήσαμε επίσης την καταλληλότητα των παραδοχών και τη λογικότητα των προβλέψεων για την περίοδο μετά το πέρας της περιόδου του τριετούς επιχειρηματικού σχεδίου.
- Εκτιμήσαμε την ακρίβεια των προβλεπόμενων μελλοντικών φορολογητέων κερδών αξιολογώντας την ακρίβεια των προβλέψεων της Διοίκησης την προηγούμενη χρονιά, συγκρίνοντάς τες με τα πραγματοποιηθέντα αποτελέσματα.
- Ελέγξαμε την ακρίβεια των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στην εκτίμηση της ανακτησιμότητας της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης,

	<p>συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των μελλοντικών λογιστικών κερδών σε φορολογικά κέρδη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα εξειδικευμένα στελέχη μας για φορολογικά θέματα μας υποστήριξαν στην επιβεβαίωση της πληρότητας και της ακρίβειας των φορολογικών προσαρμογών από τις οποίες προκύπτουν τα φορολογητέα αποτελέσματα. <p>Επάρκεια γνωστοποιήσεων</p> <p>Αξιολογήσαμε την επάρκεια και την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων που περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σχετικά με την ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης. Επίσης αξιολογήσαμε αν οι γνωστοποιήσεις για τις σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές είναι σαφείς και επεξηγηματικές.</p>
--	--

Χρήση των πληροφοριακών συστημάτων σχετικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση

Σημαντικό Θέμα Ελέγχου	Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικό θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας
<p>Οι διαδικασίες χρηματοοικονομικής αναφοράς του Ομίλου βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε πληροφορίες που παράγονται από τα πληροφοριακά συστήματα του Ομίλου και/ή τις αυτοματοποιημένες διαδικασίες και δικλείδες (όπως υπολογισμούς, συμφωνίες) που έχουν υλοποιηθεί στα συστήματα αυτά.</p> <p>Το παραπάνω θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθώς τα συστήματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης του Ομίλου βασίζονται ουσιωδώς σε περίπλοκα πληροφοριακά συστήματα που επεξεργάζονται μεγάλους όγκους συναλλαγών. Αυτά τα πληροφοριακά συστήματα στηρίζονται στην αποτελεσματικότητα των δικλείδων εσωτερικού ελέγχου, που πρέπει να έχουν</p>	<p>Με τη βοήθεια των εξειδικευμένων στελεχών μας αξιολογήσαμε τις εσωτερικές δικλείδες διασφάλισης για τα πληροφοριακά συστήματα, τις βάσεις δεδομένων και τις εφαρμογές που υποστηρίζουν τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.</p> <p>Για το σκοπό αυτό προβήκαμε στις εξής ελεγκτικές διαδικασίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογήσαμε την ανθεκτικότητα της ασφάλειας των πληροφοριών του Ομίλου, εξετάζοντας το σχεδιασμό των σημαντικότερων διαδικασιών και δικλείδων επί των πληροφοριακών συστημάτων που σχετίζονται με τη χρηματοοικονομική αναφορά. • Αξιολογήσαμε τις δικλείδες διασφάλισης του Ομίλου που σχετίζονται με τη

σχεδιαστεί και να λειτουργούν αποτελεσματικά προκειμένου να εξασφαλίζεται η πληρότητα και η ακρίβεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων και πληροφοριών ασφάλειας του Ομίλου που παράγουν τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

διαχείριση των προσβάσεων σε προγράμματα και δεδομένα για τα συστήματα που εμπίπτουν στο εύρος του ελέγχου μας και ελέγξαμε τη λειτουργική αποτελεσματικότητα αυτών των δικλείδων.

- Αξιολογήσαμε τις δικλείδες διασφάλισης του Ομίλου που σχετίζονται με την εξέλιξη των προγραμμάτων, τη διαχείριση των αλλαγών στα πληροφοριακά συστήματα και των λειτουργιών πληροφορικής για τα συστήματα που εμπίπτουν στο εύρος του ελέγχου μας και ελέγξαμε τη λειτουργική αποτελεσματικότητα αυτών των δικλείδων.

Άλλες Πληροφορίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην «Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων» και στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου αλλά δεν περιλαμβάνουν τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και την Έκθεση Ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των Υπευθύνων για τη Διακυβέρνηση επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας του Ομίλου να συνεχίσει τη δραστηριότητά του, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά του ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς και του Ομίλου.

Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη, είτε σε λάθος, και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις Οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λαμβάνονται με βάση αυτές τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

Στα πλαίσια του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό τη διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το αν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή

συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα του Ομίλου να συνεχίσει τη δραστηριότητά του. Αν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων ή, αν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα ο Όμιλος να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Αποκτούμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Τράπεζας και των θυγατρικών της. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε σε αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας, και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσης και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή, εκτός εάν νόμος ή κανονισμός αποκλείει τη δημοσιοποίηση ενός θέματος ή όταν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, διαπιστώσουμε ότι ένα θέμα δε θα έπρεπε να γνωστοποιηθεί με την έκθεσή μας, διότι ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο θα αναμενόταν εύλογα ότι οι αρνητικές επιπτώσεις θα υπερτερούσαν από τα οφέλη δημοσίου συμφέροντος μιας τέτοιας δημοσιοποίησης.

Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1 Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου. Η γνώμη μας επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων δεν καλύπτει την Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου επ' αυτής. Η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε την Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν, με βάση τον έλεγχό μας επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτήν είναι ουσιωδώς εσφαλμένες ή ασυνεπείς με τις Οικονομικές Καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας. Με βάση αποκλειστικά αυτή την εργασία κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του Άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

- α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των Άρθρων 150-151 και 153-154 και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 152 του Ν. 4548/2018 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.
- β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, για την Τράπεζα Eurobank Α.Ε. και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου.

2 Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας με ημερομηνία 10 Απριλίου 2023, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του Κανονισμού αριθ. 537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

3 Παροχή μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Τράπεζα και τις θυγατρικές της μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού αριθ. 537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Οι επιτρεπόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα και στις θυγατρικές της, κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46 των συνημμένων Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

4 Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές της Τράπεζας το 2020 με βάση την πρόβλεψη του άρθρου 20 του καταστατικού της Τράπεζας. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια περίοδο δυο ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Αθήνα, 10 Απριλίου 2023

ΚΡΜΓ Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.
ΑΜ ΣΟΕΛ 114

Χαράλαμπος Συρούνης, Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 19071

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57
eurobank.gr, Τηλ.: 210 333 7000
Αρ. Γ.Ε.ΜΗ.: 154558160000

Πίνακας Περιεχομένων των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων	Σελίδα
Ενοποιημένος Ισολογισμός	1
Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	2
Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος.....	3
Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	4
Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	5
Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Γενικές πληροφορίες	6
2 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές	6
2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων.....	6
2.2 Βασικές λογιστικές αρχές	12
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	48
4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων	57
5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	59
5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος	61
5.2.2 Κίνδυνος αγοράς.....	95
5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας.....	99
5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»	102
5.2.5 Κίνδυνος από κλιματικές αλλαγές.....	102
5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	104
6. Καθαρά έσοδα από τόκους	108
7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	109
8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες.....	109
9. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων	110
10. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	110
11. Λειτουργικά έξοδα.....	110
12. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις.....	111
13. Φόρος εισοδήματος	111
14. Κέρδη ανά μετοχή	115
15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	115
16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών	116
17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	116
18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	117
19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων	117
20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	121
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	125
22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	127
23. Σύνοψη του Ομίλου.....	130

23.1 Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	130
23.2 Θυγατρική εταιρεία του Ομίλου με σημαντικά δικαιώματα τρίτων	135
24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	135
25. Οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης	138
26. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	141
27. Επενδύσεις σε ακίνητα	142
28. Άυλα πάγια στοιχεία	144
29. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	144
30. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση και σχετιζόμενες υποχρεώσεις	145
31. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	146
32. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	146
33. Υποχρεώσεις προς πελάτες	146
34. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	146
35. Λοιπές υποχρεώσεις	148
36. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	149
37. Μετοχικό κεφάλαιο	150
38. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	150
39. Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	151
40. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	152
41. Μισθώσεις	153
42. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις	155
43. Πληροφόρηση ανά επιχειρηματικό τομέα	156
44. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	159
45. Συνδεόμενα μέρη	159
46. Εξωτερικοί Ελεγκτές	160
47. Διοικητικό Συμβούλιο	161

Ενοποιημένος Ισολογισμός

	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου	
		2022	2021
		€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	15	14.994	13.515
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17	1.329	2.510
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	18	135	120
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	1.185	1.949
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	20	41.677	38.967
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	22	13.261	11.316
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	24	173	267
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	26	775	815
Επενδύσεις σε ακίνητα	27	1.410	1.492
Άυλα πάγια στοιχεία	28	297	269
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	13	4.161	4.422
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	29	1.976	2.060
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	30	84	146
Σύνολο ενεργητικού		81.457	77.848
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	31	8.774	11.663
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	32	1.814	973
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	1.661	2.394
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33	57.297	53.232
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	34	3.554	2.554
Λοιπές υποχρεώσεις	35	1.703	1.358
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	30	1	109
Σύνολο υποχρεώσεων		74.804	72.283
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	37	3.941	3.941
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	38	2.618	1.528
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας		6.559	5.469
Δικαιώματα τρίτων	23.2	94	96
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		6.653	5.565
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		81.457	77.848

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 161 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων

	Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
		2022	2021
		€ εκατ.	€ εκατ.
Τόκοι έσοδα		2.315	1.833
Τόκοι έξοδα		(764)	(521)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	1.551	1.312
Έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες		584	495
Έξοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες		(136)	(137)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	7	448	358
Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες	8	94	98
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	9	727	(18)
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	9	(9)	101
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	10	324	34
Λειτουργικά έσοδα		3.135	1.885
Λειτουργικά έξοδα	11	(910)	(869)
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων και εξόδων αναδιάρθρωσης		2.225	1.016
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	(292)	(413)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	12	(108)	(51)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	12	(102)	(25)
Αναλογία κερδών από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	24	18	26
Κέρδη προ φόρου		1.741	553
Φόρος εισοδήματος	13	(405)	(156)
Καθαρά κέρδη		1.336	397
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) που αναλογούν σε τρίτους		0	(1)
Καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους		1.336	398
		€	€
Κέρδη ανά μετοχή			
-Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	14	0,36	0,11

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 161 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος

	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου			
	2022		2021	
	€ εκατ.		€ εκατ.	
Καθαρά κέρδη	1.336		397	
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση:				
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων:				
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών				
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	5		36	
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	<u>(5)</u>	<u>(0)</u>	<u>1</u>	<u>37</u>
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση				
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους (σημ. 22)	(547)		(97)	
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 22)	<u>222</u>	<u>(325)</u>	<u>6</u>	<u>(91)</u>
Συναλλαγματικές διαφορές				
- συναλλαγματικές διαφορές δραστηριοτήτων εξωτερικού	1		(0)	
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω της ρευστοποίησης θυγατρικής εταιρείας εξωτερικού (σημ. 23.1)	<u>76</u>	<u>77</u>	<u>-</u>	<u>(0)</u>
Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες				
- μεταβολή αναλογίας λοιπών αποτελεσμάτων συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών, μετά από φόρους (σημ. 24)	<u>(32)</u>	<u>(32)</u>	<u>(3)</u>	<u>(3)</u>
		<u>(280)</u>		<u>(57)</u>
Ποσά που δε θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων:				
- Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μετά από φόρους		24		2
- Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους		<u>4</u>		<u>1</u>
		<u>28</u>		<u>3</u>
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση		<u>(252)</u>		<u>(54)</u>
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο που αναλογεί σε:				
-Μετόχους		1.085		344
-Δικαιώματα τρίτων		<u>(1)</u>		<u>(1)</u>
		<u>1.084</u>		<u>343</u>

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 161 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

	Αποθεματικά και			Σύνολο € εκατ.
	Μετοχικό κεφάλαιο € εκατ.	αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Δικαιώματα τρίτων € εκατ.	
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2021	4.052	1.190	0	5.242
Καθαρά κέρδη/(ζημιά)	-	398	(1)	397
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	(54)	(0)	(54)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2021	-	344	(1)	343
Μεταβολές των ποσοστών συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρείες	-	1	97	98
Διανομή σε είδος μέσω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου	(102)	(16)	-	(118)
Σχηματισμός αποθεματικού εταιρικού νόμου	(9)	9	-	-
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	2	-	2
Λοιπά	-	(2)	-	(2)
	(111)	(6)	97	(20)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2021	3.941	1.528	96	5.565
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	3.941	1.528	96	5.565
Καθαρά κέρδη	-	1.336	0	1.336
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	(251)	(1)	(252)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022	-	1.085	(1)	1.084
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	4	-	4
Λοιπά	-	1	(1)	-
	-	5	(1)	4
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	3.941	2.618	94	6.653

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 161 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου	
		2022	2021
		€ εκατ.	€ εκατ.
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Κέρδη προ φόρου		1.741	553
Προσαρμογές για:			
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	292	413
Λοιπές ζημιές απομείωσης, προβλέψεις και έξοδα αναδιάρθρωσης	12	210	76
Αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	11	124	114
Λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	16	(14)	(76)
Αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	10	(34)	(30)
Λοιπές προσαρμογές	16	(244)	(12)
		2.075	1.038
Μεταβολές λογαριασμών που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες			
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες		(169)	(193)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου		1	(32)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		1.095	635
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες		(3.228)	(1.640)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		868	36
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε λοιπά στοιχεία ενεργητικού		115	(65)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		(2.048)	3.125
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς πελάτες		4.062	5.366
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε λοιπές υποχρεώσεις		149	(23)
		845	7.209
Φόρος εισοδήματος που πληρώθηκε		(45)	(33)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) λειτουργικές δραστηριότητες		2.875	8.214
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	26, 27, 28	(169)	(129)
Εισπράξεις από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	26, 27	121	35
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων		(2.937)	(2.752)
Απόκτηση θυγατρικών, μετά από αποκτηθέντα ταμειακά διαθέσιμα		-	121
Απόκτηση συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου		-	(8)
Πώληση θυγατρικών και της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών, μετά από πωληθέντα ταμειακά διαθέσιμα	23, 30	281	1
Πώληση συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	24	26	13
Μερίσματα που εισπράχθηκαν από επενδυτικούς τίτλους, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	16, 24	21	21
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες		(2.657)	(2.698)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
(Αποπληρωμές)/ εισπράξεις από πιστωτικούς τίτλους	16	1.059	986
Αποπληρωμή υποχρεώσεων από μισθώσεις	41	(39)	(34)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) χρηματοδοτικές δραστηριότητες		1.020	952
Επίπτωση διακύμανσης συναλλαγματικών ισοτιμιών στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		1	0
Καθαρή αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		1.239	6.468
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	16	13.149	6.681
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	16	14.388	13.149

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 161 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες

Η Eurobank A.E. (εφεξής η Τράπεζα), είναι εξ' ολοκλήρου θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία (Μητρική Εταιρεία). Η Τράπεζα και οι θυγατρικές της αποτελούν τον Όμιλο Eurobank S.A. (εφεξής Όμιλος), ο οποίος δραστηριοποιείται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στην παροχή άλλων υπηρεσιών, κυρίως στην Ελλάδα και στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Οι εν λόγω ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 6 Απριλίου 2023. Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή περιλαμβάνεται στην ενότητα Β.1 της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης.

2 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου έχουν συνταχθεί στη βάση της συνέχισης της δραστηριότητας του Ομίλου και σύμφωνα με τις βασικές λογιστικές αρχές όπως αναφέρονται παρακάτω:

2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), και ειδικότερα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες που έχουν εκδοθεί και είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ή έχουν εφαρμοστεί, νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων), τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και των επενδυτικών ακινήτων τα οποία επιμετρώνται με την μέθοδο της εύλογης αξίας.

Οι λογιστικές αρχές βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου εφαρμόστηκαν με συνέπεια για τις χρήσεις 2022 και 2021 λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ όπως αυτές περιγράφονται στην ενότητα 2.1.1 (α) «Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο την 1 Ιανουαρίου 2022». Επιπλέον, όπου είναι απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα χρήση.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης, οι οποίες επηρεάζουν τα λογιστικά υπόλοιπα των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και τις γνωστοποιήσεις των ενδεχόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, καθώς και τα υπόλοιπα των εσόδων και εξόδων της περιόδου αναφοράς. Παρά το γεγονός ότι οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στη βέλτιστη γνώση της Διοίκησης σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και γεγονότα, τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), που είναι το συναλλακτικό νόμισμα της μητρικής εταιρίας. Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο εκατομμύριο. Τα αθροίσματα των στοιχείων που παρατίθενται στις σημειώσεις μπορεί να μην συμφωνούν ακριβώς με τα σύνολα που παρουσιάζονται λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Εκτιμήσεις για τη συνέχιση της δραστηριότητας του Ομίλου

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern), η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

Το 2022 χαρακτηρίστηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ο οποίος οδήγησε σε μια παγκόσμια - αλλά κυρίως ευρωπαϊκή- ενεργειακή κρίση, εντείνοντας τις ήδη υπάρχουσες πληθωριστικές πιέσεις και αυξάνοντας την οικονομική αβεβαιότητα και τις διακυμάνσεις στην παγκόσμια οικονομία και τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Εντούτοις, η ανάκαμψη μετά την πανδημία συνεχίστηκε για δεύτερο συνεχόμενο έτος στην Ελλάδα, με την αύξηση του ΑΕΠ της να υπεραποδίδει εκείνης των περισσότερων εταίρων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), η ελληνική οικονομία μεγεθύνθηκε με ετήσιο ρυθμό 5,9% το 2022, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ), σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της (Φεβρουάριος 2023), να εκτιμά τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης του 2022 στο 5,5% και του 2023 στο 1,2%. Ο πληθωρισμός, υπολογιζόμενος βάσει της μέσης ετήσιας μεταβολής 12 μηνών του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), αυξήθηκε

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

στο 9,3% το 2022 σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, κυρίως ως αποτέλεσμα των αναταράξεων στην προσφορά (επιπλέον λόγω της ανόδου των τιμών της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών, των συνεχών αναταράξεων στην εφοδιαστική αλυσίδα και των αυξήσεων των ονομαστικών μισθών) παράλληλα με την ραγδαία μεταπανδημική ανάκαμψη της εγχώριας και της εξωτερικής ζήτησης. Η ΕΕπ αναμένει πτώση του πληθωρισμού στο 4,5% το 2023 και περαιτέρω αποκλιμάκωση στο 2,4% το 2024. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το μέσο μηνιαίο ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 12,4% το 2022 από 14,8% το 2021, ενώ ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στην πιο πρόσφατη μελέτη του (Ιανουάριος 2023) αναμένει συρρίκνωση του ποσοστού ανεργίας στο 11,5% το 2023. Στο δημοσιονομικό πεδίο, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2023, το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμενόταν να παρουσιάσει έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ το 2022 (σύμφωνα με πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, το έλλειμμα μπορεί να διαμορφωθεί περίπου στο 1% του ΑΕΠ ή και χαμηλότερα) και πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ το 2023 (από έλλειμμα 5% του ΑΕΠ το 2021). Ο λόγος του δημοσίου χρέους ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 168,9% και στο 159,3% το 2022 και το 2023 αντίστοιχα (2021: 194,5%). Οι προαναφερθείσες προβλέψεις δύνανται να μεταβληθούν στην περίπτωση πιθανών δυσμενών διεθνών εξελίξεων οι οποίες μπορεί να έχουν επιπτώσεις στις τιμές της ενέργειας και άλλων αγαθών, στα επιτόκια, στην εξωτερική και την εσωτερική ζήτηση, δημιουργώντας την ανάγκη για τη λήψη πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων στήριξης.

Η βουλγαρική οικονομία αναπτύχθηκε κατά 3,4% το 2022 (2021: 7,6%), με βάση τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βουλγαρίας, ενώ ο μέσος πληθωρισμός ήταν 15,3% το 2022 (2021: 3,3%). Σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της ΕΕπ (Φεβρουάριος 2023), ο ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ στη Βουλγαρία αναμένεται στο 1,4% το 2023, ενώ κατά το ίδιο έτος ο ΕνΔΤΚ αναμένεται στο 7,8%. Αντίστοιχα, ο ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ στην Κύπρο προβλέπεται στο 5,8% το 2022 και 1,6% το 2023 (2021: 6,6%), ενώ ο ΔΤΚ εκτιμάται σε 8,1% το 2022 και 4% το 2023 (2021: 2,3%).

Σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες που έχει παρουσία ο Όμιλος αναμένεται να δοθεί από τη χρηματοδότηση της ΕΕ, κατά κύριο λόγο μέσω του Προγράμματος “Next Generation EU” (NGEU) και του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) 2021–2027, δηλαδή του μακροχρόνιου Προϋπολογισμού της ΕΕ. Η Ελλάδα θα λάβει από την ΕΕ πόρους πλέον των € 30,5 δις (€ 17,8 δις σε επιδοτήσεις και € 12,7 δις σε δάνεια) έως το 2026 από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ, Recovery and Resilience Facility – RRF) για να χρηματοδοτήσει έργα και δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), με τίτλο «Ελλάδα 2.0». Προκαταβολή ύψους € 4 δις εκταμιεύτηκε τον Αύγουστο 2021, και οι δύο πρώτες τακτικές δόσεις ύψους € 3,6 δις έκαστη τον Απρίλιο 2022 και τον Ιανουάριο 2023 αντίστοιχα. Στην Ελλάδα αντιστοιχούν επίσης περίπου € 40 δις από τον ΠΔΠ 2021–2027. Στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής, παρότι οι καθαρές αγορές ομολόγων στο πλαίσιο του εκτάκτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω Πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Program – PEPP) τερματίστηκαν στο τέλος του Μαρτίου 2022, όπως είχε προγραμματιστεί, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) θα συνεχίσει να επανεπενδύει τα κεφάλαια από τίτλους που λήγουν τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2024, συμπεριλαμβανομένων αγορών Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) επιπλέον της αξίας αυτών που λήγουν. Επιπρόσθετα, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, σύμφωνα με τη σταθερή προσηλωσή του στο ρόλο του για την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, έχει προχωρήσει σε έξι γύρους αυξήσεων των επιτοκίων (τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο, τον Οκτώβριο και τον Δεκέμβριο του 2022, τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2023), αυξάνοντας τα τρία βασικά επιτόκια της ΕΚΤ κατά 350 μονάδες βάσης συνολικά, ενώ ενέκρινε και ένα νέο εργαλείο νομισματικής πολιτικής (το «Transmission Protection Instrument – TPI») με σκοπό την αποτροπή του κατακερματισμού της αγοράς κρατικών ομολόγων. Τέλος, μετά τη λήξη των ειδικών όρων και προϋποθέσεων που ίσχυαν για το πρόγραμμα TLTRO III (Targeted Longer-Term Refinancing Operations) την 23 Ιουνίου 2022, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να αξιολογεί πως οι στοχευμένες δανειοδοτικές πράξεις συνεισφέρουν στη νομισματική πολιτική της.

Το 2022, το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), προχώρησε στην έκδοση εννέα ομολόγων διαφόρων λήξεων (5ετών, 10ετών, 15ετών και 20ετών) αντλώντας συνολικά € 8,3 δις από τις διεθνείς χρηματαγορές. Την 17 Ιανουαρίου 2023, ο ΟΔΔΗΧ εξέδωσε ένα 10ετές ομόλογο ύψους € 3,5 δις με απόδοση 4,279% και πιο πρόσφατα, την 29 Μαρτίου 2023, ο ΟΔΔΗΧ εξέδωσε ένα 5ετές ομόλογο ύψους € 2,5 δις με απόδοση 3,919%. Στο τέλος του 2022, τα ταμειακά διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου ξεπερνούσαν τα € 30 δις και μέχρι τον Φεβρουάριο 2023 η αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας βρισκόταν μία βαθμίδα κάτω της επενδυτικής σύμφωνα με τρεις από τους τέσσερις μεγάλους οίκους που είναι αναγνωρισμένοι από την ΕΚΤ (DBRS Morningstar: BB (high), S&P Ratings, Fitch Ratings: BB+).

Σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές για τους επόμενους 12 μήνες, οι κυριότεροι μακροοικονομικοί κίνδυνοι και αβεβαιότητες στην Ελλάδα και στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης έχουν ως ακολούθως: (α) ο συνεχιζόμενος πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του στην περιφερειακή και παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια, καθώς επίσης και στην ευρωπαϊκή και ελληνική οικονομία, (β) μια συνέχιση του τρέχοντος κύματος πληθωριστικών πιέσεων με επιπτώσεις στην οικονομική μεγέθυνση, την

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

απασχόληση, τα δημόσια οικονομικά, τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών, το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων, το εξωτερικό εμπόριο και την ποιότητα ενεργητικού των τραπεζών, καθώς και τυχόν κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις που μπορεί αυτά να επιφέρουν, (γ) οι τρέχουσες καθώς και οι διαφαινόμενες μελλοντικές αυξήσεις επιτοκίων διεθνώς και ιδιαίτερα στην ευρωζώνη, οι οποίες ενδέχεται να ασκήσουν ανοδικές πιέσεις στο κόστος δανεισμού του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ιδίως των υπερχρεωμένων δανειοληπτών, να αποθαρρύνουν τις επενδύσεις, να αυξήσουν τη μεταβλητότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές και να οδηγήσουν τις οικονομίες σε επιβράδυνση ή ακόμα και προσωρινή ύφεση, (δ) η συνέχιση και επέκταση στην ευρωζώνη της πρόσφατης αναταραχής στον χρηματοπιστωτικό τομέα, επηρεάζοντας την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και με ενδεχόμενο αντίκτυπο στο ύψος των υπό διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και στην ρευστότητα, (ε) οι συνέπειες από την πιθανή περικοπή ή διακοπή των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης κατά της ενεργειακής κρίσης στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην εξυπηρέτηση του χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, (στ) τα διαρκώς υψηλά ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και η προοπτική να εξελιχθούν ξανά σε δομικό χαρακτηριστικό του μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, (ζ) η ικανότητα αξιοποίησης των πόρων του NGEU και του ΠΔΠ και η προσέλκυση νέων επενδύσεων στη χώρα, (η) η αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα του TAA και να ενισχυθούν η παραγωγικότητα, η ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα, (θ) η καθυστέρηση στην υλοποίηση των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων, των έργων και των δημοσιονομικών στόχων του Προϋπολογισμού στην Ελλάδα λόγω του ενδεχόμενου το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών του 2023 να οδηγήσει σε αδυναμία ή καθυστέρηση σχηματισμού κυβέρνησης με ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, (ι) οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην εγγύς περιοχή, (ια) η εξέλιξη της πανδημίας Covid-19 και η πιθανότητα εμφάνισης νέων μεταλλάξεων της Covid-19, που θα είχαν περαιτέρω επιπτώσεις στην οικονομική ανάκαμψη, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και το διεθνές εμπόριο με την παράταση των δυσλειτουργιών στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού, και (ιβ) η επιδείνωση των φυσικών καταστροφών λόγω της κλιματικής αλλαγής και οι επιπτώσεις τους στο ΑΕΠ, την απασχόληση, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

Η επέλευση των ανωτέρω κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό σχεδιασμό του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς θα μπορούσε να επιβραδύνει τον αναμενόμενο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, στη ρευστότητα, στην ποιότητα του ενεργητικού, στην κεφαλαιακή επάρκεια και στην κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών. Η Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη τραπεζική αναταραχή σε ορισμένες αγορές, πραγματοποίησε μια προληπτική εσωτερική επανεξέταση του επιχειρηματικού μοντέλου της Eurobank για να επιβεβαιώσει τη διατήρηση της ανθεκτικότητάς του σε τέτοιες πιθανές εξωτερικές αναταράξεις και διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι το εν λόγω μοντέλο υποστηρίζεται επαρκώς από ορθές επιχειρηματικές πρακτικές, διαφοροποιημένες δραστηριότητες και συνετές μεθόδους διαχείρισης κινδύνου. Η εδραίωση της σταθερότητας του επιχειρηματικού μοντέλου λειτουργίας του Ομίλου αντικατοπτρίζεται επίσης περαιτέρω, μεταξύ άλλων, από τη χρηματοοικονομική του θέση και τις επιδόσεις του, όπως αναλύονται παρακάτω. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Όμιλος παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό, χρηματοοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο καθώς και την πορεία των βασικών δεικτών αξιολόγησης της ποιότητας του ενεργητικού του (Key Performance Indicators - KPIs). Επίσης, έχει αυξήσει το επίπεδο ετοιμότητάς του ως προς τη λήψη αποφάσεων, πρωτοβουλιών και διαμόρφωση πολιτικών για την προστασία του κεφαλαίου και της ρευστότητάς του καθώς και την εκπλήρωση στο μέγιστο δυνατό βαθμό, των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2023-2025.

Ο Όμιλος Eurobank S.A., που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του Ομίλου Eurobank Holdings, δεν εποπτεύεται ξεχωριστά για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) του Ομίλου της Eurobank Holdings διαμορφώθηκαν σε 19,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 16,1%) και 16% (31 Δεκεμβρίου 2021: 13,7%) αντίστοιχα (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings). Την ίδια ημερομηνία, οι δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 capital ratio) της Τράπεζας ανήλθαν σε 18,9% (31 Δεκεμβρίου 2021: 15,3%) και 15,1% (31 Δεκεμβρίου 2021: 12,4%) αντίστοιχα. Τον Ιανουάριο 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) ξεκίνησε την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) για το 2023 η οποία θα παρέχει πολύτιμη πληροφορία για την ανθεκτικότητα του Ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των 4 Ελληνικών συστημικών τραπεζών, στο τρέχον αβέβαιο και μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον, καλύπτοντας την περίοδο 2023-2025. Η EAT αναμένεται να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα της άσκησης στο τέλος Ιουλίου του 2023 (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings).

Όσον αφορά την ποιότητα του ενεργητικού, την 31 Δεκεμβρίου 2022, το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) του Ομίλου, μετά την ταξινόμηση του υποκείμενου χαρτοφυλακίου δανείων του project "Solar" ως κατεχόμενο προς πώληση και λοιπών ενεργειών, διαμορφώθηκε σε € 2,3 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2,8 δις), οδηγώντας το δείκτη των NPE στο 5,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 6,8%), ενώ ο δείκτης κάλυψης των NPE διαμορφώθηκε στο 74,6% (31 Δεκεμβρίου 2021: 69,2%). Το καθαρό κέρδος του Ομίλου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Eurobank S.A. που αναλογεί στους μετόχους για το έτος που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 διαμορφώθηκε σε € 1.336 εκατ. (2021: € 398 εκατ.). Το χαρτοφυλάκιο χρεωστικών τίτλων, το οποίο είναι σε μεγάλο βαθμό αντισταθμισμένο από τον κίνδυνο επιτοκίου, αντιπροσωπεύει το 16% του συνόλου του ενεργητικού και περιλαμβάνει κυρίως επενδύσεις σε κρατικά ομόλογα των χωρών της ΕΕ και σε τίτλους επενδυτικής βαθμίδας. Ο Όμιλος έχει μη σημαντική έκθεση σε ρωσικά ή ουκρανικά περιουσιακά στοιχεία και σε τράπεζες που επηρεάστηκαν από την πρόσφατη τραπεζική αναταραχή.

Όσον αφορά τη ρευστότητα, την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι καταθέσεις του Ομίλου αυξήθηκαν σε € 57,3 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: € 53,2 δις), ενώ η χρηματοδότηση από τις στοχευμένες πράξεις μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (targeted longer-term refinancing operations - TLTRO III) μειώθηκε κατά € 2,9 δις και διαμορφώθηκε σε € 8,8 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: € 11,7 δις) (σημ.31). Κατά τη διάρκεια του έτους, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. και η Μητρική Εταιρεία ολοκλήρωσε την έκδοση ενός ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 (Tier 2) ποσού € 300 εκατ. Πιο πρόσφατα, τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. (σημ. 34). Η αύξηση των υψηλής ποιότητας άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου της Eurobank Holdings οδήγησε τον αντίστοιχο δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε 173% (31 Δεκεμβρίου 2021: 152%). Στο πλαίσιο της Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Ρευστότητας (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process -ILAAP) για το 2022, τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας (stress test) κατέδειξαν ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκές απόθεμα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει τις πιθανές εκροές που θα μπορούσαν να συμβούν σε όλα τα σενάρια σε βραχυπρόθεσμη (σε ορίζοντα 1 μηνός) και μεσοπρόθεσμη βάση (σε ορίζοντα 1 έτους). Πληροφορίες σχετικά με την έκθεση της Τράπεζας στον επιτοκιακό κίνδυνο και στον κίνδυνο ρευστότητας περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 5.2.2 και 5.2.3.

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο, αναγνωρίζοντας τους γεωπολιτικούς, μακροοικονομικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους στην οικονομία και το τραπεζικό σύστημα και λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες σχετικά με (α) τις προοπτικές ανάπτυξης στην Ελλάδα και στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους για το τρέχον και τα επόμενα έτη, που υποστηρίζονται επίσης από την αξιοποίηση της ήδη εγκεκριμένης χρηματοδότησης της ΕΕ κυρίως μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA), και (β) την ικανότητα του Ομίλου για δημιουργία κερδών προ προβλέψεων, την ποιότητα ενεργητικού, την επάρκεια κεφαλαίων, και τη θέση ρευστότητάς του, έκρινε ότι οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου μπορούν να συνταχθούν με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

2.1.1 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

(α) Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο την 1 Ιανουαρίου 2022

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις σε πρότυπα, όπως εκδόθηκαν από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ, είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2022:

ΔΠΧΑ 3, Τροποποιήσεις, Παραπομπή στο Εννοιολογικό Πλαίσιο

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» επικαιροποίησαν μία παραπομπή στην έκδοση του Εννοιολογικού Πλαισίου που είναι σε ισχύ, ενώ προστέθηκε μία απαίτηση σχετικά με τις υποχρεώσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία», όπου ο αποκτών εφαρμόζει το ΔΛΠ 37 για να καθορίσει εάν κατά την ημερομηνία απόκτησης υφίσταται παρούσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων. Επιπροσθέτως, εάν μία εισφορά εμπίπτει στην Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 21 'Εισφορές', ο αποκτών, εφαρμόζει την ΕΔΔΠΧΑ 21 ώστε να καθορίσει εάν το γεγονός που δημιουργεί την υποχρέωση να πληρωθεί αυτή η εισφορά υφίσταται κατά την ημερομηνία της απόκτησης.

Επιπλέον, οι εκδοθείσες τροποποιήσεις προσέθεσαν μία νέα παράγραφο στο ΔΠΧΑ 3 ώστε να διευκρινιστεί ότι τα ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για αναγνώριση στην περίπτωση συνένωσης επιχειρήσεων, κατά την ημερομηνία απόκτησης.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ετήσιες βελτιώσεις των ΔΠΧΑ 2018-2020 : ΔΠΧΑ 1, ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 16

Οι βελτιώσεις εισάγουν σημαντικές αλλαγές σε αρκετά πρότυπα. Οι τροποποιήσεις που είναι σχετικές με τις δραστηριότητες του Ομίλου παρουσιάζονται παρακάτω:

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 1 «Πρώτη υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς» παρέχει επιπλέον απαλλαγή σε μία θυγατρική εταιρία που υιοθέτησε τα πρότυπα μετά την μητρική σε σχέση με το σωρευτικό υπόλοιπο των συναλλαγματικών διαφορών. Ως αποτέλεσμα, η τροποποίηση επιτρέπει στις οικονομικές οντότητες που έχουν επιλέξει να επιμετρήσουν τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού στη λογιστική αξία σύμφωνα με τα βιβλία της μητρικής να επιμετρήσουν και οποιεσδήποτε συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τα ποσά που έχουν δημοσιευθεί στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της μητρικής. Αυτή η τροποποίηση εφαρμόζεται επίσης στις συγγενείς εταιρίες και τις κοινοπραξίες που έχουν λάβει την ίδια εξαίρεση του ΔΠΧΑ 1.

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» διευκρινίζει τις αμοιβές που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο τεστ του 10% σχετικά με την αξιολόγηση αποαναγνώρισης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Οι αμοιβές που περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση είναι μόνο αυτές που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν μεταξύ του δανειολήπτη (οικονομική οντότητα) και του δανειστή, συμπεριλαμβανομένων αμοιβών που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν είτε από τον δανειολήπτη είτε από τον δανειστή για λογαριασμό του άλλου. Η τροποποίηση έχει μελλοντική εφαρμογή σε ρυθμίσεις και ανταλλαγές που λαμβάνουν χώρα κατά την ημερομηνία ή μεταγενέστερα αυτής που η εταιρία εφαρμόζει για πρώτη φορά την τροποποίηση.

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16 'Μισθώσεις' αφαιρεί από το πρότυπο την επεξήγηση σχετικά με την αποζημίωση για τις βελτιώσεις μισθίου, για να αποτρέψει πιθανή σύγχυση σχετικά με το χειρισμό των κινήτρων για μισθώσεις.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΛΠ 37, Τροποποιήσεις, Επαχθείς Συμβάσεις - Κόστη Εκπλήρωσης Σύμβασης

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία» διευκρινίζουν ποια κόστη απαιτείται να συμπεριλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κόστους εκπλήρωσης μιας σύμβασης, όταν αξιολογείται εάν η σύμβαση είναι επαχθής. Συγκεκριμένα, τα άμεσα κόστη που σχετίζονται με την εκπλήρωση μίας σύμβασης, περιλαμβάνουν τα πρόσθετα κόστη καθώς και μια κατανομή από τα υπόλοιπα κόστη που σχετίζονται άμεσα με την εκπλήρωση της σύμβασης. Τα γενικά και διοικητικά κόστη δεν σχετίζονται άμεσα με τις συμβάσεις και εξαιρούνται, εκτός εάν χρεώνονται ρητά στον αντισυμβαλλόμενο βάσει της σύμβασης.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

(β) Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων που δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από τον Όμιλο

Ένα πλήθος νέων προτύπων και τροποποιήσεων σε υπάρχοντα πρότυπα θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2022, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την ΕΕ, ή ο Όμιλος δεν τα έχει υιοθετήσει νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους. Αυτά που ενδέχεται να είναι σχετικά με τον Όμιλο έχουν ως ακολούθως:

ΔΠΧΑ 17, Ασφαλιστήρια Συμβόλαια (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Το ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», παρέχει ένα συνολικό και συνεκτικό λογιστικό μοντέλο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Έχει εφαρμογή σε όλους του τύπους ασφαλιστήριων συμβολαίων καθώς και σε συγκεκριμένους τύπους εγγυήσεων και χρηματοοικονομικών ασφαλίσεων με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής. Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων επιτρέπεται να ενταχθούν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα έχει προηγουμένως διαβεβαιώσει ότι τα θεωρεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Σύμφωνα με το βασικό γενικό μοντέλο του ΔΠΧΑ 17, ομάδες από ασφαλιστήρια συμβόλαια που τελούν υπό κοινή διαχείριση και υπόκεινται σε παρόμοιους κινδύνους, επιμετρώνται με βάση προεξοφλημένες, σταθμισμένες βάσει πιθανοτήτων μελλοντικές ταμειακές ροές, μιας αναπροσαρμογής λόγω κινδύνου και ενός περιθωρίου συμβατικών υπηρεσιών (contractual service margin) το οποίο αντιπροσωπεύει το μη δεδουλευμένο κέρδος των συμβολαίων. Σύμφωνα με το μοντέλο, οι εκτιμήσεις επαναμετρώνται σε κάθε περίοδο αναφοράς. Μια απλοποιημένη μέθοδος επιμέτρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί αν αναμένεται ότι από αυτή θα παραχθεί μια λογική προσέγγιση του γενικού μοντέλου ή αν τα συμβόλαια είναι μικρής διάρκειας.

Το έσοδο κατανέμεται στις περιόδους αναλογικά με την αξία της αναμενόμενης κάλυψης και των λοιπών υπηρεσιών που ένας ασφαλιστής παρέχει κατά τη διάρκεια της περιόδου, οι διεκδικήσεις για αποζημίωση παρουσιάζονται όταν αναγγελθούν και

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

οποιαδήποτε επενδυτικά στοιχεία, όπως τα ποσά που καταβάλλονται σε ασφαλισμένους ακόμα και αν το ασφαλιστικό γεγονός δεν έχει συντελεστεί, δεν περιλαμβάνονται στα έσοδα και στις διεκδικήσεις για αποζημίωση. Τα αποτελέσματα από ασφαλιστικές υπηρεσίες παρουσιάζονται ξεχωριστά από το χρηματοοικονομικό έσοδο ή έξοδο των ασφαλίσεων.

Τον Ιούνιο 2020, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το σχέδιο προτύπου «Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 17», ώστε να βοηθήσει τις οικονομικές οντότητες στην εφαρμογή του προτύπου. Οι τροποποιήσεις στοχεύουν να βοηθήσουν τις εταιρείες κατά την μετάβαση έτσι ώστε να είναι ευκολότερη η εφαρμογή του προτύπου, ενώ προσθέτουν την αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του προτύπου, ώστε να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2023.

Τον Δεκέμβριο 2021, το ΣΔΛΠ εξέδωσε μία τροποποίηση περιορισμένου πεδίου εφαρμογής των απαιτήσεων που καλύπτουν την μετάβαση στο ΔΠΧΑ 17 για τις οικονομικές οντότητες που εφαρμόζουν για πρώτη φορά το συγκεκριμένο πρότυπο ταυτόχρονα με το ΔΠΧΑ 9.

Ο Όμιλος δεν έχει εκδώσει συμβόλαια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17. Συνεπώς το πρότυπο δεν αναμένεται να επηρεάσει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, παρά μόνο μέσω του μεριδίου συμμετοχής του Ομίλου στα αποτελέσματα της συγγενούς εταιρείας Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών (“Eurolife”).

Συγκεκριμένα, την 31 Δεκεμβρίου 2022, το μερίδιο του Ομίλου στην αναμενόμενη επίπτωση από την μετάβαση της Eurolife στο ΔΠΧΑ 17 εκτιμάται σε μία αύξηση των ιδίων κεφαλαίων 15 εκ. ευρώ περίπου, μετά φόρων.

ΔΛΠ 8, Τροποποιήσεις, Ορισμός των Λογιστικών Εκτιμήσεων (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 8 'Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη' εισήγαγαν τον ορισμό των λογιστικών εκτιμήσεων ενώ περιλαμβάνουν και άλλες τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 8 οι οποίες πρόκειται να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να διαχωρίσουν τις αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές.

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν (α) πώς οι λογιστικές πολιτικές σχετίζονται με τις λογιστικές εκτιμήσεις: i) εξηγώντας ότι οι λογιστικές εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και ii) καθιστώντας τον ορισμό των λογιστικών πολιτικών πιο σαφή και περιεκτικό, (β) ότι η επιλογή μίας τεχνικής εκτίμησης ή αποτίμησης και ο καθορισμός των παραμέτρων που θα χρησιμοποιηθούν, αποτελούν λογιστική εκτίμηση.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» και ΔΠΧΑ Δήλωση Πρακτικής Νο.2: Γνωστοποιήσεις Λογιστικών Πολιτικών (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» ώστε να απαιτήσει από τις οικονομικές οντότητες να γνωστοποιούν τις ουσιώδεις λογιστικές πολιτικές τους αντί για τις σημαντικές λογιστικές πολιτικές τους.

Σύμφωνα με το ΣΔΛΠ, η πληροφόρηση για τις λογιστικές πολιτικές κρίνεται ουσιώδης εάν όταν ληφθεί υπόψη σε συνδυασμό με τις λοιπές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μια οικονομικής οντότητας, μπορεί εύλογα να επηρεάσει τις αποφάσεις των βασικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης, που ελήφθησαν με βάση τις καταστάσεις αυτές.

Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν, πώς μια οικονομική οντότητα μπορεί να εντοπίσει ουσιώδης πληροφόρηση στις λογιστικές πολιτικές, ενώ παρατίθενται παραδείγματα πιθανών περιπτώσεων ουσιώδους πληροφόρησης για τις λογιστικές πολιτικές. Επίσης, οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1, διευκρινίζουν ότι η μη ουσιώδης πληροφόρηση σχετικά με την λογιστική πολιτική μπορεί να μην γνωστοποιηθεί. Ωστόσο, εάν γνωστοποιηθεί, δεν θα πρέπει να επισκιάζει την ουσιώδη πληροφόρηση για την λογιστική πολιτική. Προκειμένου να υποστηρίξει αυτές τις τροποποιήσεις το Συμβούλιο, ανέπτυξε σχέδιο καθοδήγησης και παραδείγματα ώστε να εξηγήσει και να υποδείξει την εφαρμογή της «διαδικασία αξιολόγησης των τεσσάρων βημάτων της ουσιώδους πληροφόρησης» όπως περιγράφεται στην Δήλωση Πρακτικής Νο.2 των ΔΠΧΑ «Κρίσεις Ουσιώδους Πληροφόρησης» στις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών, για την υποστήριξη των τροποποιήσεων του ΔΛΠ 1.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

ΔΛΠ 1, Τροποποιήσεις, Ταξινόμηση Υποχρεώσεων σε Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2024, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις, οι οποίες δημοσιεύτηκαν τον Ιανουάριο 2020, επηρεάζουν μόνο την παρουσίαση των υποχρεώσεων στον ισολογισμό και παρέχουν διευκρινίσεις ως προς τον ορισμό του δικαιώματος αναβολής διακανονισμού μίας υποχρέωσης, ενώ ταυτόχρονα αποσαφηνίζουν ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, θα πρέπει να βασίζεται σε δικαιώματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση που διενεργείται στη λήξη της περιόδου αναφοράς σχετικά με την ταξινόμηση των υποχρεώσεων, δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες που δημιουργούνται ως προς το εάν η οικονομική οντότητα θα εξασκήσει το δικαίωμα της να αναβάλλει τον διακανονισμό μίας υποχρέωσης. Διευκρινίστηκε επίσης από το ΣΔΛΠ ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, από μία οικονομική οντότητα, δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν εκείνα τα δικαιώματα μετατροπής που αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια.

Τον Οκτώβριο 2022, το ΣΔΛΠ εξέδωσε τις «Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις με Συμφωνίες (Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1)» που περιλαμβάνει οδηγίες όσον αφορά τις έννοιες της ταξινόμησης (Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες), παρουσίασης και γνωστοποίησης σχετικά με τις υποχρεώσεις μίας οικονομικής οντότητας, για τις οποίες το δικαίωμα για αναβολή του διακανονισμού για τουλάχιστον 12 μήνες υπόκειται στην τήρηση συγκεκριμένων συνθηκών μετά την περίοδο αναφοράς. Οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ορίζουν πως οι σχετικές συμφωνίες που απαιτείται να τηρούνται μετά την ημερομηνία αναφοράς δεν επηρεάζουν την ταξινόμηση του χρέους κατά την ημερομηνία αναφοράς ως Βραχυπρόθεσμο ή Μακροπρόθεσμο. Αντί αυτού, οι τροποποιήσεις ορίζουν πως απαιτείται η γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με αυτές τις συμφωνίες στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 12, Τροποποιήσεις, Αναβαλλόμενη Φορολογία σχετιζόμενη με Απαιτήσεις και Υποχρεώσεις που προκύπτουν από μία ενιαία συναλλαγή (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η εξαίρεση αρχικής αναγνώρισης όπως ορίζεται από το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος», δεν ισχύει για συναλλαγές όπως οι μισθώσεις και οι υποχρεώσεις παροπλισμού που, κατά την αρχική αναγνώριση τους, δημιουργούν ισόποσες φορολογήσιμες και εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές. Συνεπώς, για τέτοιου είδους συναλλαγές, μία εταιρεία απαιτείται να αναγνωρίσει την σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και υποχρέωση, με την αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης να υπόκειται στα κριτήρια ανακτησιμότητας του ΔΛΠ 12. Οι τροποποιήσεις ισχύουν για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται την ή μετά την έναρξη της πρώτης συγκριτικής περιόδου.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 16, Τροποποίηση, Υποχρεώσεις από Μισθώσεις από συναλλαγή Πώλησης και Επαναμίσθωσης (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2024, δεν έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Η τροποποίηση ορίζει πως σε μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης, ο πωλητής-μισθωτής απαιτείται να πραγματοποιήσει την μεταγενέστερη επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αναγνωριστεί κέρδος ή ζημιά σχετιζόμενο με το δικαίωμα χρήσης που διατηρεί. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά σχετικό με τον τερματισμό (εξ ολοκλήρου ή μερικώς) της μίσθωσης, συνεχίζει να αναγνωρίζεται την στιγμή που πραγματοποιείται. Η τροποποίηση δεν αλλάζει τον λογιστικό χειρισμό για τις μισθώσεις που δεν σχετίζονται με συναλλαγές πώλησης και επαναμίσθωσης.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

2.2 Βασικές λογιστικές αρχές

2.2.1 Ενοποίηση

(i) Θυγατρικές εταιρείες

Θυγατρικές είναι όλες οι εταιρείες που ελέγχονται από τον Όμιλο. Ο Όμιλος ελέγχει μια εταιρεία όταν έχει έκθεση, ή δικαιώματα, σε μεταβλητές αποδόσεις από την ανάμιξη του με την εταιρεία και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει αυτές τις αποδόσεις μέσω της εξουσίας του πάνω στην εταιρεία. Ο Όμιλος ενοποιεί μια εταιρεία μόνο όταν συνυπάρχουν και τα τρία παραπάνω στοιχεία που συνιστούν έλεγχο.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η εξουσία θεωρείται ότι υπάρχει όταν τα υφιστάμενα δικαιώματα του Ομίλου, του παρέχουν την τρέχουσα δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητες της εταιρείας, δηλαδή τις δραστηριότητες εκείνες που επηρεάζουν σημαντικά τις αποδόσεις της εταιρείας, και ο Όμιλος έχει στην πράξη την δυνατότητα να ασκήσει αυτά τα δικαιώματα. Η εξουσία πάνω σε μια εταιρεία μπορεί να προκύψει μέσω δικαιωμάτων ψήφου από συμμετοχικούς τίτλους όπως οι μετοχές, ή σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να προέρχεται από συμβατικές συμφωνίες.

Όταν τα δικαιώματα ψήφου είναι σχετικά, ο Όμιλος θεωρείται ότι έχει έλεγχο όταν κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, περισσότερα από τα μισά δικαιώματα ψήφου μιας εταιρείας, εκτός αν υπάρχουν ενδείξεις ότι κάποιος άλλος επενδυτής έχει στην πράξη την δυνατότητα να διευθύνει μονομερώς τις συναφείς δραστηριότητες.

Ο Όμιλος μπορεί να έχει εξουσία ακόμα και όταν κατέχει λιγότερα από την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας μέσω συμβατικής συμφωνίας με άλλους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου, δικαιωμάτων που προκύπτουν από άλλες συμβατικές συμφωνίες, ουσιαστών δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου, κατοχής του μεγαλύτερου ποσοστού των δικαιωμάτων ψήφου σε μια κατάσταση όπου τα υπόλοιπα δικαιώματα είναι ευρέως διασκορπισμένα («εκ των πραγμάτων εξουσία»), ή μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον ο Όμιλος διαθέτει εκ των πραγμάτων εξουσία, λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά γεγονότα και συνθήκες, περιλαμβανομένου του σχετικού μεγέθους των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει ο Όμιλος και της διασποράς των δικαιωμάτων που κατέχονται από άλλους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου, προκειμένου να καθοριστεί αν ο Όμιλος έχει στην πράξη την δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητες.

Ο Όμιλος έχει έκθεση ή δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από την ανάμειξη του με μια εταιρεία όταν οι αποδόσεις αυτές δύνανται να μεταβάλλονται ως συνέπεια της επίδοσης της εταιρείας.

Για να αξιολογηθεί το κατά πόσον ο Όμιλος έχει την δυνατότητα να επηρεάζει το ύψος των αποδόσεων από την ανάμειξη του με την εταιρεία, ο Όμιλος καθορίζει αν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων λήψης αποφάσεων ενεργεί ως εντολοδόχος ή ως εντολέας. Ο Όμιλος ενεργεί ως εντολοδόχος όταν ενεργεί για λογαριασμό και προς όφελος ενός άλλου μέρους και ως εκ τούτου δεν ελέγχει την εταιρεία. Συνεπώς, σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος δεν ενοποιεί την εταιρεία. Για την παραπάνω αξιολόγηση, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη το εύρος της εξουσίας λήψης αποφάσεων επί της εταιρείας, τα δικαιώματα που κατέχονται από άλλα μέρη, την αμοιβή που δικαιούται ο Όμιλος από την ανάμειξη του, και την έκθεση του στη μεταβλητότητα των αποδόσεων από άλλες συμμετοχές του σε αυτή την εταιρεία.

Ο Όμιλος έχει συμμετοχές σε εταιρείες που έχουν δομηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα δικαιώματα ψήφου δεν αποτελούν τον κύριο παράγοντα στην απόφαση ποιος ελέγχει την εταιρεία, όπως όταν τα δικαιώματα ψήφου σχετίζονται μόνο με θέματα διοικητικής φύσεως και οι συναφείς δραστηριότητες διευθύνονται μέσω συμβατικών δικαιωμάτων. Για να αξιολογηθεί το κατά πόσον ο Όμιλος έχει έλεγχο πάνω σε τέτοιου είδους οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης, λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Ο σκοπός και ο σχεδιασμός της εταιρείας,
- Αν ο Όμιλος κατέχει συγκεκριμένα δικαιώματα που του παρέχουν την δυνατότητα να διευθύνει μονομερώς τις σχετικές δραστηριότητες της εταιρείας, ως επακόλουθο των υφιστάμενων συμβατικών συμφωνιών από τις οποίες απορρέει η εξουσία να ορίζει την διακυβέρνηση της οντότητας και να διευθύνει τις δραστηριότητές της.
- Σε περίπτωση που χορηγούνται δικαιώματα λήψης αποφάσεων σε κάποια άλλη οντότητα, ο Όμιλος αξιολογεί το κατά ποσό αυτή ενεργεί ως εκπρόσωπος (agent) του Ομίλου ή ως άλλος επενδυτής.
- Η ύπαρξη ειδικής σχέσης με την εταιρεία, και
- Ο βαθμός έκθεσης του Ομίλου στην μεταβλητότητα των αποδόσεων από την ανάμειξή του με την εταιρεία και εάν ο Όμιλος έχει την δυνατότητα να επηρεάζει αυτήν τη μεταβλητότητα, περιλαμβανομένης και της έκθεσης στην μεταβλητότητα από τις εκδόσεις ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης για σκοπούς τιτλοποίησης καθώς και αυτής των δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή και άλλων μέτρων πιστωτικής ενίσχυσης που παρέχονται στην εταιρεία.

Πληροφορίες σχετικά με τις οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης του Ομίλου παρατίθενται στην σημ. 25.

Ο Όμιλος επαναξιολογεί το κατά πόσον ελέγχει μια εταιρεία αν τα γεγονότα και οι συνθήκες υποδεικνύουν ότι υπάρχουν μεταβολές σε ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία που συνιστούν έλεγχο. Περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις εκείνες στις οποίες τα δικαιώματα που κατέχονταν από τον Όμιλο, και τα οποία επρόκειτο να είναι προστατευτικής φύσεως, μετατρέπονται σε ουσιαστικά δικαιώματα λόγω της παραβίασης ρητρών ή της αθέτησης πληρωμών σε μια δανειακή σύμβαση και έχουν ως αποτέλεσμα ο Όμιλος να έχει εξουσία πάνω στην εταιρεία.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι θυγατρικές εταιρείες ενοποιούνται πλήρως από την ημέρα κατά την οποία ο Όμιλος αποκτά δικαίωμα ελέγχου, και παύουν να ενοποιούνται την ημέρα κατά την οποία ο Όμιλος παύει να έχει δικαίωμα ελέγχου. Το σύνολο των συνολικών εσόδων λογίζεται κατά αναλογία στους ιδιοκτήτες της μητρικής και στα δικαιώματα τρίτων, ακόμη και αν το υπόλοιπο που αναλογεί στα δικαιώματα τρίτων είναι χρεωστικό. Προκειμένου να καθορίσει την αναλογία των αποτελεσμάτων και των μεταβολών στην καθαρή θέση που αντιστοιχούν στον Όμιλο και στα δικαιώματα τρίτων, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τα υφιστάμενα ποσοστά συμμετοχής, περιλαμβανομένων και των κατ'ουσίαν υφιστάμενων ποσοστών συμμετοχής, αφού αξιολογήσει και την τελική εξάσκηση τυχόν δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου και λοιπών παραγώγων, τα οποία επί του παρόντος στον Όμιλο πρόσβαση στις αποδόσεις που σχετίζονται με ένα ποσοστό συμμετοχής.

Μεταβολές των ποσοστών συμμετοχής του Ομίλου που δεν επιφέρουν απώλεια ελέγχου στις θυγατρικές εταιρείες αναγνωρίζονται ως συναλλαγές στην καθαρή θέση και η διαφορά μεταξύ του τιμήματος και της συμμετοχής στη νέα καθαρή θέση της θυγατρικής που αποκτήθηκε αναγνωρίζεται απευθείας στην καθαρή θέση του Ομίλου. Κέρδη ή ζημιές από πωλήσεις ποσοστού συμμετοχής που δεν επιφέρουν απώλεια ελέγχου της θυγατρικής αναγνωρίζονται επίσης απευθείας στην καθαρή θέση του Ομίλου. Για πωλήσεις του ποσοστού συμμετοχής που επιφέρουν απώλεια ελέγχου, ο Όμιλος αποαναγνωρίζει τα στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις της θυγατρικής και τυχόν δικαιώματα τρίτων και λοιπών στοιχείων ιδίων κεφαλαίων και αναγνωρίζει κέρδη και ζημιές στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Όταν ο Όμιλος παύσει να έχει τον έλεγχο μιας θυγατρικής, τυχόν συμμετοχικά δικαιώματα που απομένουν επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους με όλες τις μεταβολές να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη την τελική εξάσκηση τυχόν δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου και λοιπών παραγώγων και εάν παρέχουν επί του παρόντος στον Όμιλο πρόσβαση στις αποδόσεις που σχετίζονται με το ποσοστό συμμετοχής που απομένει, προκειμένου να καθορίσει αν αυτό το ποσοστό συμμετοχής θα πρέπει να αποαναγνωριστεί ή όχι.

Ενδοεταιρικές συναλλαγές, ενδοεταιρικά υπόλοιπα και ενδοομιλικά κέρδη που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται, όπως επίσης απαλείφονται και οι ενδοομιλικές ζημιές, εκτός αν η εν λόγω συναλλαγή παρέχει ενδείξεις απομείωσης του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου.

(ii) Συνενώσεις εταιρειών

Η απόκτηση θυγατρικών εταιρειών λογιστικοποιείται με τη μέθοδο της εξαγοράς. Το μεταβιβασθέν αντάλλαγμα της απόκτησης ελέγχου υπολογίζεται βάσει της εύλογης αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που μεταφέρονται, τους συμμετοχικούς τίτλους που εκδίδονται ή ανταλλάσσονται ή των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία εξαγοράς, συμπεριλαμβανοντας την εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία ρύθμιση ενδεχόμενου ανταλλάγματος. Το σχετιζόμενο με τις αποκτήσεις κόστος θα λογιστικοποιείται ως έξοδο εντός των περιόδων κατά τη διάρκεια των οποίων ο αποκτών ανέλαβε το κόστος. Τα αναγνωρίσιμα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται σε μια επιχειρηματική συνένωση, επιμετρώνται αρχικά κατά την ημερομηνία απόκτησης στην εύλογη αξία τους, ανεξαρτήτως του ποσοστού συμμετοχής των δικαιωμάτων τρίτων. Εάν υπήρχαν ήδη συμμετοχικά δικαιώματα στον αποκτώμενο, αυτά επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης και ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Ο Όμιλος αναγνωρίζει κατά περίπτωση, την απόκτηση δικαιωμάτων τρίτων στον αποκτώμενο είτε στην εύλογη αξία τους είτε στο αναλογικό ποσοστό τους επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων του αποκτώμενου.

Το υπερβάλλον του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος, των δικαιωμάτων τρίτων και της εύλογης αξίας προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία απόκτησης, επί της εύλογης αξίας των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής που αποκτήθηκε, λογιστικοποιείται ως υπεραξία. Αν το σύνολο των παραπάνω είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, η διαφορά αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Εάν η αρχική λογιστικοποίηση μιας συνένωσης εταιρειών δεν έχει ολοκληρωθεί έως την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία αυτή πραγματοποιήθηκε, ο Όμιλος γνωστοποιεί τις προσωρινές αξίες. Οι ανωτέρω προσωρινές αξίες, κατά την διάρκεια της περιόδου επιμέτρησης, αναπροσαρμόζονται αναδρομικά ώστε τα στοιχεία εκείνα για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί να αντικατοπτρίζουν τις νέες πληροφορίες που λήφθηκαν για τα γεγονότα και τις συνθήκες που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς και οι οποίες, εάν ήταν γνωστές κατά την ανωτέρω ημερομηνία, θα είχαν επηρεάσει αντίστοιχα τις αξίες που αναγνωρίστηκαν. Οι αναπροσαρμογές της περιόδου επιμέτρησης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, επηρεάζουν αντίστοιχα το ποσό της υπεραξίας που υπολογίστηκε αρχικά ενώ η περίοδος επιμέτρησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Δεσμεύσεις για αγορά δικαιωμάτων τρίτων, μέσω παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, στα πλαίσια μιας συνένωσης εταιρειών λογιστικοποιούνται ως χρηματοοικονομική υποχρέωση, χωρίς να αναγνωρίζονται δικαιώματα τρίτων. Η χρηματοοικονομική υποχρέωση επιμετράται στην εύλογη αξία της, χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης που βασίζονται στις πιο κατάλληλες εκτιμήσεις, διαθέσιμες στη διοίκηση. Κάθε διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την αρχική της αναγνώριση και της ονομαστικής αξίας του μεριδίου των δικαιωμάτων τρίτων στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζεται ως μέρος της υπεραξίας. Μεταγενέστερες αναθεωρήσεις στην αποτίμηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Για αποκτήσεις θυγατρικών εταιρειών που δεν ικανοποιούν τον ορισμό της «επιχείρησης», ο Όμιλος κατανέμει το τίμημα στα μεμονωμένα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις βάσει των σχετικών εύλογων αξιών τους την ημερομηνία εξαγοράς. Τέτοιου τύπου συναλλαγές ή γεγονότα δεν δημιουργούν υπεραξία.

Όπου ήταν απαραίτητο, οι λογιστικές αρχές των θυγατρικών εταιρειών έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε να συνάδουν με τις αρχές που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο.

Οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας παρουσιάζονται στη σημ. 23.

(iii) Συνενώσεις εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» και δεδομένου ότι οι συνενώσεις εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις εταιρειών», οι εν λόγω συναλλαγές λογιστικοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εκδόσεις άλλων φορέων θέσπισης λογιστικών προτύπων, οι οποίοι χρησιμοποιούν παρόμοιο εννοιολογικό πλαίσιο και συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές που διέπουν τα ΔΠΧΑ, καθώς και τις αποδεκτές πρακτικές του κλάδου.

Στο πλαίσιο της μεθόδου συνένωσης συμφερόντων, ο Όμιλος αναγνωρίζει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες προ συνένωσης προερχόμενες από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου, χωρίς οποιαδήποτε προσαρμογή στην εύλογη αξία. Ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ του κόστους της συναλλαγής και της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται λογιστικοποιείται στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου.

Το κόστος συμμετοχής των συνενώσεων αυτών, όπως αναγνωρίζεται από τον Όμιλο, είναι η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε, δηλαδή το ποσό των μετρητών που καταβλήθηκαν ή των μετοχών που εκδόθηκαν, ή αν αυτό δεν μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα, η εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της αποκτώμενης εταιρείας.

Ίδρυση νέας εταιρείας του Ομίλου για τη πραγματοποίηση μιας συνένωσης εταιρειών

Οι συναλλαγές μεταξύ εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο και οι οποίες περιλαμβάνουν την ίδρυση μιας νέας εταιρείας του Ομίλου με σκοπό την πραγματοποίηση μιας επιχειρηματικής συνένωσης, συνενώνοντας δύο ή περισσότερες εταιρείες κάτω από την νέα εταιρεία του Ομίλου, λογιστικοποιούνται επίσης με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων.

Άλλες συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο και περιλαμβάνουν την απόκτηση μιας υφιστάμενης εταιρείας του Ομίλου ή ενός ομίλου επιχειρήσεων από μια νέα εταιρεία που δημιουργήθηκε για αυτό τον σκοπό λογιστικοποιούνται ως κεφαλαιακές αναδιοργανώσεις, καθώς δεν υφίσταται κάποια συνένωση επιχειρήσεων ή κάποια ουσιαστική οικονομική μεταβολή στον Όμιλο. Σε μια κεφαλαιακή αναδιοργάνωση, ο αποκτών ενσωματώνει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες όπως παρουσιάζονται στα βιβλία της αποκτώμενης, αντί αυτών που προέρχονται από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου. Η διαφορά ανάμεσα στο κόστος της συναλλαγής και τη λογιστική αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια της νέας εταιρείας. Οι κεφαλαιακές αναδιοργανώσεις δεν έχουν κάποια επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

(iv) Συγγενείς εταιρείες

Οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες λογίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Συγγενείς είναι οι εταιρείες στις οποίες ο Όμιλος ασκεί ουσιαστική επιρροή, αλλά δεν έχει έλεγχο.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, το μερίδιο του Ομίλου επί των ετήσιων κερδών ή ζημιών των συγγενών εταιρειών, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Στον ισολογισμό παρουσιάζεται το μερίδιο συμμετοχής του Ομίλου στη συγγενή επιχείρηση ως το μερίδιό του στην καθαρή θέση της συγγενούς επιχείρησης πλέον οποιαδήποτε υπεραξία που προκύπτει κατά την

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

εξαγορά μετά την αφαίρεση τυχόν συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Εάν το μερίδιο συμμετοχής του Ομίλου επί των ζημιών μιας συγγενούς επιχείρησης είναι ίσο ή μεγαλύτερο από το μερίδιο συμμετοχής του σε αυτή, τότε παύει να αναγνωρίζει το μερίδιό του επί των επιπλέον ζημιών, εκτός εάν έχει υφιστάμενες υποχρεώσεις ή έχει πραγματοποιήσει πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς επιχείρησης. Όπου ήταν απαραίτητο, οι λογιστικές αρχές των συγγενών εταιρειών έχουν αναπροσαρμοστεί, ώστε να συνάδουν με τις αρχές που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο.

Εάν ο Όμιλος αποκτήσει ή παύσει να έχει ουσιώδη επιρροή σε μια επιχείρηση, τυχόν συμμετοχικά δικαιώματα που προϋπήρχαν ή απέμειναν επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους και όλες οι μεταβολές αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες όπου μια συμμετοχή σε συγγενή επιχείρηση μετατρέπεται σε συμμετοχή σε κοινοπραξία, οπότε και το συμμετοχικό δικαίωμα που απομένει δεν επιμετράται εκ νέου και συνεχίζει η χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης.

(ν) Από κοινού συμφωνίες

Μια από κοινού συμφωνία είναι μια συμφωνία βάσει της οποίας ο Όμιλος έχει από κοινού έλεγχο μαζί με ένα ή περισσότερα άλλα μέρη. Από κοινού έλεγχος είναι η συμβατικός συμφωνηθείσα κοινή άσκηση ελέγχου και υφίσταται μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις σημαντικές δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συναίνεση των μερών που ασκούν από κοινού τον έλεγχο. Οι συμμετοχές σε από κοινού συμφωνίες κατηγοριοποιούνται είτε ως κοινοπραξίες όταν τα μέρη που ασκούν από κοινού τον έλεγχο έχουν δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του σχήματος είτε ως από κοινού δραστηριότητες όταν δύο ή περισσότερα μέρη έχουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες για τις υποχρεώσεις του σχήματος.

Ο Όμιλος εξετάζει τους συμβατικούς όρους των από κοινού συμφωνιών για να καθορίσει αν μια από κοινού συμφωνία αποτελεί κοινοπραξία ή από κοινού δραστηριότητα. Όλες οι από κοινού συμφωνίες στις οποίες συμμετέχει ο Όμιλος αποτελούν κοινοπραξίες.

Όπως και οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες, οι συμμετοχές του Ομίλου σε κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Συνεπώς, η λογιστική αρχή που περιγράφεται στη σημ. 2.2.1(iv) ισχύει και για τις κοινοπραξίες. Όπου ήταν απαραίτητο, οι λογιστικές αρχές των κοινοπραξιών έχουν αναπροσαρμοστεί, ώστε να συνάδουν με τις αρχές που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο.

Όταν ο Όμιλος παύει να έχει από κοινού έλεγχο σε μια οικονομική οντότητα, παύει τη χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης. Κάθε τυχόν συμμετοχικό δικαίωμα που απομένει στην οικονομική οντότητα επιμετράται εκ νέου στη εύλογη αξία του και κάθε μεταβολή στη λογιστική αξία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες όπου μια συμμετοχή σε κοινοπραξία μετατρέπεται σε συμμετοχή σε συγγενή επιχείρηση, οπότε και το συμμετοχικό δικαίωμα που απομένει δεν επιμετράται εκ νέου και συνεχίζει η χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης.

Οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου παρουσιάζονται στη σημ. 24.

2.2.2 Ξένο νόμισμα

(i) Μετατροπή οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εξωτερικού

Τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων των θυγατρικών εταιρειών εξωτερικού μετατρέπονται στο συναλλακτικό νόμισμα του Ομίλου με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ενώ τα έσοδα και έξοδα μετατρέπονται με βάση τη μέση τιμή συναλλάγματος για την περίοδο αναφοράς. Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή της καθαρής επένδυσης σε μια θυγατρική του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών απαιτήσεων ή υποχρεώσεων από θυγατρικές, οι οποίες δε σχεδιάζεται ή δεν αναμένεται να τακτοποιηθούν και αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης σε θυγατρικές εξωτερικού, αναγνωρίζονται στην «Κατάσταση συνολικών εσόδων».

Οι συναλλαγματικές διαφορές από τις θυγατρικές του Ομίλου στο εξωτερικό μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την πώληση της θυγατρικής. Όσον αφορά τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τα νομισματικά στοιχεία που αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στη θυγατρική, αυτές μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποπληρωμή τους ή όταν αναμένεται να τακτοποιηθούν.

(ii) Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη/ζημιές) που προκύπτουν κατά το διακανονισμό των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων που είναι σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει σε κάθε περίοδο αναφοράς και οι συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από τη μετατροπή υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που αντισταθμίζουν την καθαρή επένδυση σε θυγατρικές εξωτερικού ή τις ταμειακές ροές σε ξένο νόμισμα, οι οποίες μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαια.

Τα μη χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, εκτός από τα μη χρηματικά στοιχεία σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται σε εύλογη αξία και τα οποία μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία που προσδιορίστηκε η εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή οι συναλλαγματικές διαφορές αποτελούν μέρος του κέρδους ή της ζημιάς από τη μεταβολή της εύλογης αξίας και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή απευθείας σε αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια, βάσει της κατηγοριοποίησης του μη χρηματικού στοιχείου.

2.2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ξένου συναλλάγματος (foreign exchange contracts), προθεσμιακές νομισματικές συμβάσεις ("forward currency agreements") και συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων και αγοράς και πώλησης συναλλάγματος - που πωλήθηκαν και αγοράστηκαν ("interest rate & currency options - written and purchased"), καθώς και ανταλλαγές συναλλάγματος και επιτοκίων ("currency and interest rate swaps"). Τα παράγωγα, αναγνωρίζονται αρχικά στον ισολογισμό στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία σύναψης των συμβολαίων, και ακολούθως επαναμετρώνται στην εύλογη αξία τους. Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα περιλαμβάνονται στο ενεργητικό, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά, ή χρησιμοποιώντας κατάλληλες άλλες τεχνικές επιμέτρησης. Οι αρχές επιμέτρησης της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, περιγράφονται στις σημ. 3.2 και 5.3.

Ενσωματωμένα παράγωγα

Τα ενσωματωμένα παράγωγα είναι στοιχεία υβριδικών συμβολαίων τα οποία ακόμη περιλαμβάνουν κύρια συμβόλαια που έχουν ως αποτέλεσμα μερικές από τις ταμειακές ροές αυτών των συνδυασμένων μέσων να μεταβάλλονται παρόμοια με απλά παράγωγα.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό στην ολότητα τους στην κατάλληλη κατηγορία ταξινόμησης, ακολουθώντας την αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών ροών και επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.9.

Αντιθέτως, ορισμένα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία του παθητικού, αναγνωρίζονται ως διακριτά παράγωγα όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κύριου συμβολαίου, και το κύριο συμβόλαιο δε λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα αυτά παράγωγα, επιμετρώνται στην εύλογη αξία, και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενσωματωμένη στις δραστηριότητες του Ομίλου και στοχεύει πρωτίστως στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων του.

Συνεπώς, ο Όμιλος, στα πλαίσια της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων του, δύναται να πραγματοποιήσει συναλλαγές με εξωτερικούς αντισυμβαλλόμενους ώστε να αντισταθμίσει μερικώς ή πλήρως την επιτοκιακή, συναλλαγματική, μετοχική ή άλλη έκθεση του που δημιουργείται από τις δραστηριότητες του.

Οι στόχοι της αντιστάθμισης με την χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Την μείωση της επιτοκιακής έκθεσης που υπερβαίνει τα επιτοκιακά όρια που έχει θέσει ο Όμιλος
- Την αποτελεσματική διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου μέσω της αντιστάθμισης των μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς με βάση τα εκάστοτε επιτόκια αναφοράς
- Την μείωση της μεταβλητότητας που προκύπτει από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των παραγώγων που εμπεριέχονται στα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

- Την διαχείριση μελλοντικών μεταβλητών ταμειακών ροών
- Την μείωση του συναλλαγματικού ή πληθωριστικού κινδύνου
- Την μείωση της μεταβλητότητας στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου που προκύπτει από την μετατροπή μίας καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εξωτερικού σε διαφορετικές συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Λογιστική αντιστάθμιση

Ο Όμιλος επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, έως ότου το έργο που εκπονείται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σχετικά με την λογιστική της αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) ολοκληρωθεί.

Για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης, ο Όμιλος σχηματίζει μια σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μέσου αντιστάθμισης ή ενός συνόλου μέσων αντιστάθμισης και ενός σχετικού στοιχείου ή ομάδας στοιχείων που πρόκειται να αντισταθμιστούν. Το μέσο αντιστάθμισης αποτελεί ένα προσδιορισμένο παράγωγο ή σύνολο παραγώγων είτε κάποιο άλλο προσδιορισμένο μη-παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο του ενεργητικού ή χρηματοοικονομική υποχρέωση, του οποίου η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές εκτιμάται πως συμψηφίζουν τις αλλαγές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζονται.

Συγκεκριμένα ο Όμιλος προσδιορίζει ορισμένα παράγωγα ως: (α) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου των μεταβολών εύλογης αξίας αναγνωρισθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, μεμονωμένα ή σε επίπεδο χαρτοφυλακίου ή των μη αναγνωρισθέντων βέβαιων δεσμεύσεων (αντιστάθμιση εύλογης αξίας), (β) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισθέντα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων ή από πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές (αντιστάθμιση ταμειακών ροών) ή (γ) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής της αξίας καθαρής επένδυσης σε θυγατρική εξωτερικού που σχετίζεται με τη μετάφραση των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της επένδυσης στο νόμισμα βάσης του Ομίλου (αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης).

Για την εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων συγκεκριμένα κριτήρια πρέπει να πληρούνται. Συνεπώς, κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης, ο Όμιλος τεκμηριώνει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το σκοπό και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου που εξυπηρετείται μέσω της σύναψης διάφορων συναλλαγών αντιστάθμισης και την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης. Επίσης, ο Όμιλος στοιχειοθετεί την εκτίμησή του, κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση, για την αποτελεσματικότητα των παραγώγων - που χρησιμοποιούνται σε συναλλαγές αντιστάθμισης - στο να συμψηφίζουν μεταβολές στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζονται και εάν τα πραγματικά αποτελέσματα της κάθε αντιστάθμισης κυμαίνονται μεταξύ 80-125%. Εάν μία σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια αποτελεσματικότητας, ο Όμιλος διακόπτει την λογιστική αντιστάθμισης με μελλοντική ισχύ. Ομοίως, όταν το παράγωγο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται, διακόπτεται ή εξασκείται, ή όταν ο αντισταθμιστικός προσδιορισμός ανακαλείται, τότε η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται με μελλοντική ισχύ. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή του κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα προαναφερθέντα παράγωγα έχουν κατηγοριοποιηθεί μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Η μέθοδος αναγνώρισης κέρδους ή ζημιάς από μεταβολές στην εύλογη αξία, εξαρτάται από το αν το παράγωγο καταχωρείται και πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί ως μέσο αντιστάθμισης και αν ναι, από τη φύση του στοιχείου που αντισταθμίζεται.

Επίσης, ο Όμιλος δύναται να καταχωρήσει ομάδες στοιχείων ως στοιχεία αντιστάθμισης, αθροίζοντας αναγνωρισμένα στοιχεία του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισμένες αλλά εξαιρετικά πιθανές συναλλαγές με όμοια χαρακτηριστικά κινδύνου τα οποία μοιράζονται έναν κίνδυνο ο οποίος αντισταθμίζεται. Παρόλο που η συνολική έκθεση μπορεί να διαφέρει για τα μεμονωμένα στοιχεία της ομάδας, ο συγκεκριμένος κίνδυνος που αντισταθμίζεται, είναι εγγενής σε κάθε ένα από τα στοιχεία της ομάδας.

Ο Όμιλος έχει εφαρμόσει τις τροποποιήσεις της πρώτης και δεύτερης Φάσης στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 λόγω της μεταρρύθμισης IBOR, οι οποίες παρέχουν προσωρινές απαλλαγές στις σχέσεις αντιστάθμισης κατά την περίοδο μέχρι την αντικατάσταση του υπάρχοντος επιτοκίου αναφοράς με ένα εναλλακτικό επιτόκιο μηδενικού κινδύνου. Βάσει των ανωτέρω απαλλαγών, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν μια προβλεπόμενη συναλλαγή είναι πολύ πιθανή ή μια σχέση αντιστάθμισης αναμένεται να είναι πολύ αποτελεσματική, ο Όμιλος θεωρεί ότι το επιτόκιο αναφοράς δε θα μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

μεταρρύθμισης IBOR. Επιπλέον, ο Όμιλος δεν απαιτείται να διακόψει τη λογιστική αντιστάθμισης εάν η αντιστάθμιση καταλήξει εκτός του εύρους του 80-125% κατά την περίοδο της αβεβαιότητας που προκύπτει λόγω της μεταρρύθμισης. Επίσης, σε περιπτώσεις αντιστάθμισης όπου το αντισταθμισμένο στοιχείο ή ο αντισταθμισμένος κίνδυνος είναι ένα μη συμβατικά καθορισμένο τμήμα του επιτοκιακού κινδύνου, σύμφωνα με τις απαλλαγές της μεταρρύθμισης IBOR, θεωρείται ότι το προσδιορισμένο τμήμα του κινδύνου πρέπει να αναγνωρίζεται ξεχωριστά μόνο κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης και όχι σε συνεχή βάση.

Οι απαλλαγές παύουν να έχουν εφαρμογή όταν ικανοποιούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις δηλαδή κατά το νωρίτερο από α) όταν οι αβεβαιότητες που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση IBOR δεν υφίστανται πια σε σχέση με τη χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει του επιτοκίου αναφοράς των αντισταθμιζόμενων στοιχείων ή των μέσων αντιστάθμισης, και β) όταν οι σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες εφαρμόζονται οι απαλλαγές διακοπούν.

Τέλος, οι τροποποιήσεις εισαγάγουν μία εξαίρεση στις υπάρχουσες απαιτήσεις του προτύπου ώστε οποιεσδήποτε αλλαγές στον καθορισμό και στην επίσημη τεκμηρίωση μίας σχέσης λογιστικής αντιστάθμισης ή της μεθόδου που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, λόγω των τροποποιήσεων που επιφέρει η μεταρρύθμιση IBOR, δεν θα οδηγήσει στην παύση της λογιστικής αντιστάθμισης ή στον καθορισμό μιας νέας σχέσης λογιστικής αντιστάθμισης.

(i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Ο Όμιλος εφαρμόζει αντιστάθμιση εύλογης αξίας για να αντισταθμίσει τις εκθέσεις του κυρίως έναντι των μεταβολών της εύλογης αξίας που οφείλονται στον επιτοκιακό, σχετικό με το εφαρμοστέο επιτόκιο αναφοράς καθώς και στον συναλλαγματικό κίνδυνο.

Στοιχεία που αντισταθμίζονται

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για λογιστική αντιστάθμισης της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρώνται στο αποσβεστικό κόστος, όπως :

- στοιχεία σταθερού επιτοκίου όπως επενδυτικοί τίτλοι, προθεσμιακές καταθέσεις και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους,
- χαρτοφυλάκια δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου και επενδυτικοί τίτλοι που ενσωματώνουν συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων (όπως τίτλοι παραγώγων κατώτατου επιτρεπόμενου επιτοκίου),
- χαρτοφυλάκια τοκοχρεωλυτικών δανείων σταθερού επιτοκίου (αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου) συμπεριλαμβανομένων ομολόγων για σκοπούς τιτλοποίησης που εκδόθηκαν και διακρατούνται από τον Όμιλο,

καθώς και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset» ώστε να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας ανά χαρτοφυλάκιο ή ανά σχέση αντιστάθμισης, στην έναρξη της (αξιολόγηση των προοπτικών αντιστάθμισης) και σε συνεχή βάση (αναδρομική αξιολόγηση). Η παραπάνω αποτελεί μια ποσοτική μέθοδο που περιλαμβάνει την σύγκριση της αλλαγής στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης με την αλλαγή στην εύλογη αξία του στοιχείου αντιστάθμισης που οφείλεται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται. Η προαναφερθείσα σύγκριση αντιπροσωπεύει τον δείκτη «dollar-offset» ο οποίος απαιτείται να βρίσκεται εντός του εύρους 80-125% ώστε η αντιστάθμιση να θεωρείται «εξαιρετικά αποτελεσματική». Ακόμη και εάν η αντιστάθμιση δεν αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική σε μία συγκεκριμένη περίοδο, η λογιστική αντιστάθμισης δεν αποκλείεται εάν η αποτελεσματικότητα αναμένεται να παραμείνει επαρκώς υψηλή για όλη την διάρκεια ζωής της αντιστάθμισης

Ο Όμιλος μπορεί να χρησιμοποιήσει επίσης την «μέθοδο υποθετικού παραγώγου», μία προσέγγιση της μεθόδου «dollar-offset», η οποία εφαρμόζεται κυρίως σε αντισταθμίσεις χαρτοφυλακίων που περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, όπου ο αντισταθμιζόμενος κίνδυνος σχηματίζεται από υποθετικά παράγωγα, τα οποία αναπαράγουν το εν λόγω ενσωματωμένο παράγωγο. Η εύλογη αξία του υποθετικού παραγώγου χρησιμοποιείται ως ένδειξη της καθαρής παρούσας αξίας των αντισταθμισμένων μελλοντικών ταμειακών ροών με τις οποίες πραγματοποιείται σύγκριση της μεταβολής της αξίας του πραγματικού μέσου αντιστάθμισης, ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και να επιμετρηθεί η επακόλουθη αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης. Αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης δύναται να προκύψει σε περίπτωση πιθανών διαφορών στους κρίσιμους όρους μεταξύ του στοιχείου που αντισταθμίζεται και του μέσου αντιστάθμισης, όπως η ληκτότητα, η συχνότητα που μηδενίζεται το επιτόκιο και οι καμπύλες προεξόφλησης, καθώς και διαφορών μεταξύ των αναμενόμενων και των πραγματικών ταμειακών ροών.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπροσθέτως, στις σχέσεις αντιστάθμισης όπου οι κρίσιμοι όροι του στοιχείου που αντισταθμίζεται, όπως το επιτόκιο, η ληκτότητα και η συχνότητα αποπληρωμής, συμπίπτουν με τους αντίστοιχους του μέσου αντιστάθμισης, τεκμαίρεται ότι εκ κατασκευής της σχέσης αντιστάθμισης η αποτελεσματικότητά της αναμένεται ότι βρίσκεται εντός του εύρους 80-125%.

Αναπροσαρμογές της αντιστάθμισης εύλογης αξίας και παύση της λογιστικής αντιστάθμισης

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα- αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών, όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των στοιχείων που αντισταθμίζονται, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται (αναπροσαρμογές αντιστάθμισης εύλογης αξίας). Οι προαναφερθείσες αναπροσαρμογές στα στοιχεία που αντισταθμίζονται επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος και αναγνωρίζονται ως μέρος της λογιστικής αξίας στον ισολογισμό, με εξαίρεση τις αναπροσαρμογές στα χαρτοφυλάκια στοιχείων σταθερού επιτοκίου στα πλαίσια αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) (βλ. παρακάτω).

Ο Όμιλος παύει τη λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων με μελλοντική εφαρμογή σε περίπτωση που το μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, η σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί εφεξής τα κριτήρια εφαρμογής της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, ή όταν ανακαλείται η αντισταθμιστική σχέση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κάθε αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Η απόσβεση ξεκινάει όχι αργότερα από την στιγμή που το στοιχείο που αντισταθμίζεται σταματήσει να αναπροσαρμόζεται λόγω των αλλαγών στην εύλογη αξία του που οφείλονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο. Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται αποαναγνωριστεί, το αναπόσβεστο ποσό της αναπροσαρμογής της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging)

Σχετικά με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, ακολουθείται μία δυναμική στρατηγική αντιστάθμισης σύμφωνα με την οποία ο Όμιλος εκουσίως ορίζει και αποπροσδιορίζει την σχέση αντιστάθμισης σε μηνιαία βάση. Ο Όμιλος καθορίζει το ποσό που πρέπει να αντισταθμιστεί μέσω της εύρεσης χαρτοφυλακίων ομοειδών στοιχείων ενεργητικού σταθερού επιτοκίου βασιζόμενος στα συμβατικά επιτόκια, στην λήξη και άλλα χαρακτηριστικά κινδύνου. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στα χαρτοφυλάκια κατανέμονται σε περιόδους επανατιμολόγησης με βάση τις ημερομηνίες επανατιμολόγησης/λήξης ή πληρωμής τόκου και με τις αντίστοιχες παραδοχές όσον αφορά τις αναμενόμενες σχετικές προπληρωμές/αποπληρωμές κεφαλαίου. Τα μέσα αντιστάθμισης αφορούν ομάδες συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων που προσομοιάζουν στο σύνολο τους τον τρόπο απόσβεσης των στοιχείων του ενεργητικού και ορίζονται σύμφωνα με την εκάστοτε ενδεδειγμένη περίοδο επανατιμολόγησης. Σε συνέχεια του επιμερισμού σε «χρονικές κατηγορίες», προσδιορίζεται το καθοριζόμενο ονομαστικό ποσό και το επακόλουθο ποσοστό του χαρτοφυλακίου που αντισταθμίζεται (δείκτης αντιστάθμισης) για κάθε χρονική κατηγορία.

Η μέθοδος «dollar-offset» εφαρμόζεται επίσης στην αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου έναντι του επιτοκιακού κινδύνου και η αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης επιμετρύεται σε μηνιαία βάση. Στην επιμέτρηση της αποτελεσματικότητας των προοπτικών αντιστάθμισης (prospective effectiveness), η παραπάνω μέθοδος αφορά την σύγκριση της ευαισθησίας της εύλογης αξίας σε αλλαγή κατά 1 μονάδας βάσης (bp) στα επιτόκια (Point Value - PV01), μεταξύ των στοιχείων που αντισταθμίζονται και των μέσων αντιστάθμισης. Ένας συμψηφισμός του PV01, ανάμεσα στο εύρος 80% -125% αποδεικνύει πως η σχέση αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική. Η επιμέτρηση της αναδρομικής αποτελεσματικότητας (retrospective effectiveness) επιμετρύεται μέσω της σύγκρισης των αλλαγών της εύλογης αξίας στο καθορισμένο μέρος του χαρτοφυλακίου των στοιχείων σταθερού επιτοκίου, οι οποίες οφείλονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο, έναντι των αλλαγών της εύλογης αξίας των παραγώγων, ώστε να βεβαιωθεί ότι το αποτέλεσμα της σύγκρισης αυτής είναι ανάμεσα στο εύρος 80% -125%.

Οι αναπροσαρμογές που σχετίζονται με την αντιστάθμιση της εύλογης αξίας δεν επηρεάζουν την λογιστική αξία των στοιχείων που αντισταθμίζονται, αλλά αποτελούν μέρος της γραμμής ισολογισμού «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες». Λαμβάνοντας υπόψη πως η διαδικασία ορισμού/αποπροσδιορισμού για την αντιστάθμιση έναντι του επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση, η απόσβεση των σχετικών αναπροσαρμογών ξεκινάει τον μήνα που πραγματοποιήθηκαν με την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της λήξης της χρονικής περιόδου που έχει οριστεί.

Επιπροσθέτως, η διαχείριση της ομάδας των μέσων αντιστάθμισης πραγματοποιείται με δυναμικό τρόπο και συνεπώς όταν προστίθενται νέα παράγωγα στην ομάδα των μέσων αντιστάθμισης, συμπεριλαμβάνονται στην αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αμέσως επόμενης περιόδου. Επομένως, η αλλαγή της εύλογης αξίας του νέου παραγώγου τον μήνα που ξεκίνησε η

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αντιστάθμιση, επηρεάζει τα αποτελέσματα. Αντίστοιχα, όταν αποπροσδιορίζονται υπάρχουσες συμβάσεις παραγώγων ανταλλαγής, ώστε να βελτιωθεί η σχετική αποτελεσματικότητα αντιστάθμισης, είτε λόγω ρευστοποίησης του μέσου, οι αντίστοιχες μεταβολές στην εύλογη αξία τους από την ημερομηνία του αποπροσδιορισμού ή της ρευστοποίησης τους μέχρι την επόμενη ημερομηνία επαναπροσδιορισμού αντιστάθμισης κινδύνου, επηρεάζουν τα αποτελέσματα.

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Ο Όμιλος εφαρμόζει αντιστάθμιση ταμειακών ροών ώστε να αντισταθμίσει την έκθεση στην μεταβλητότητα των ταμειακών ροών που οφείλεται κυρίως στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο που συνδέεται με ένα αναγνωρισμένο στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για αντιστάθμιση ταμειακών ροών περιλαμβάνουν αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων όπως καταθέσεις κυμαινόμενου επιτοκίου ή δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου και δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου σε ξένο νόμισμα. Ο κίνδυνος επιτοκίου αναφορικά με το κατάλληλο επιτόκιο αναφοράς μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος.

Επιπροσθέτως, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές, όπως οι προσδοκώμενες μελλοντικές ανανεώσεις των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων ή συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος. Συγκεκριμένα, οι μελλοντικές πληρωμές κυμαινόμενου τόκου μια σειράς από προσδοκώμενες ανανεώσεις αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων αντισταθμίζονται ως σύνολο όσον αφορά τις αλλαγές στα επιτόκια αναφοράς, εξαιλώντας την μεταβλητότητα των ταμειακών ροών. Επιπλέον, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών εφαρμόζεται για την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου από πιθανές προβλεπόμενες πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή τον διακανονισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται έχει καταχωρηθεί ως μελλοντική συναλλαγή, ο Όμιλος αξιολογεί και επιβεβαιώνει ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυτή η συναλλαγή να πραγματοποιηθεί.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του επιτοκιακού κινδύνου, ο Όμιλος χρησιμοποιεί την τεχνική ανάλυσης παλινδρόμησης που επιδεικνύει εάν υπάρχει υψηλή συσχέτιση, ιστορικά και προσδοκώμενη μεταξύ του επιτοκιακού κινδύνου του στοιχείου που έχει προσδιοριστεί για αντιστάθμιση και του επιτοκιακού κινδύνου του μέσου αντιστάθμισης. Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του συναλλαγματικού κινδύνου, ο Όμιλος χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset», όπως περιγράφεται στην ενότητα (i) παραπάνω.

Η αποτελεσματική αναλογία της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων που προσδιορίζονται και πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ενώ η μη αποτελεσματική αναλογία, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών.

Ποσά που έχουν συσσωρευτεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις περιόδους κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημιά (π.χ. όταν πραγματοποιείται η προβλεπόμενη πώληση του στοιχείου που αντισταθμίζεται).

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήγει ή πωλείται, ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη παραμένουν στα ίδια κεφάλαια μέχρι η προβλεπόμενη συναλλαγή να επηρεάσει την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το συσσωρευμένο κέρδος ή ζημιά που είχε καταχωρηθεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(iii) Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης

Ο Όμιλος εφαρμόζει αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης για να αντισταθμίσει τις εκθέσεις στη μεταβλητότητα της αξίας μιας καθαρής επένδυσης σε εταιρείες εξωτερικού ως επακόλουθο της μετατροπής της λογιστικής αξίας της επένδυσης στο νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Όμιλος επενδύει σε ξένες θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και λοιπές επιχειρήσεις του εξωτερικού σε λειτουργικά νομίσματα διαφορετικά από το λειτουργικό και το νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου, και στην ενοποίηση, η λογιστική αξία τους μετατρέπεται από το εκάστοτε λειτουργικό νόμισμα στο νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου και οποιεσδήποτε συναλλαγματικές διαφορές παραμένουν στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση έως ότου η καθαρή επένδυση πωληθεί ή ρευστοποιηθεί οπότε και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης καθαρής επένδυσης είναι η λογιστική αξία καθαρής επένδυσης σε εταιρεία εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων των χρηματικών στοιχείων που σχηματίζουν μέρος της καθαρής επένδυσης.

Η συναλλαγματική έκθεση σε ξένο νόμισμα που δημιουργείται από τις μεταβολές των τρεχουσών ισοτιμιών μεταξύ του λειτουργικού νομίσματος της καθαρής επένδυσης εταιρείας του εξωτερικού και του νομίσματος παρουσίασης του Ομίλου, μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας, προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος και ανταλλαγής συναλλάγματος και ισοδύναμων μέσων, όπως επίσης και μέσω χρηματικών διαθεσίμων.

Η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων καθαρής επένδυσης αξιολογείται με την μέθοδο «Dollar-Offset» όπως περιγράφεται παραπάνω για τις αντισταθμίσεις καθαρής αξίας.

Οι αντισταθμίσεις καθαρών επενδύσεων σε θυγατρικές εξωτερικού, λογίζεται με τρόπο παρόμοιο με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, δηλαδή, οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά στο μέσο αντιστάθμισης σχετικά με την αποτελεσματική αναλογία της αντιστάθμισης, αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ενώ το κέρδος ή η ζημιά σχετικά με τη μη αποτελεσματική αναλογία, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την πώληση της θυγατρικής εξωτερικού σαν μέρος του κέρδους ή της ζημιάς από την πώληση.

(iv) Παράγωγα τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία πραγματοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς ή ως μέσα οικονομικής αντιστάθμισης περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή καθαρής θέσης, σύμφωνα με τους στόχους αντιστάθμισης του Ομίλου και τα οποία ενδέχεται να μην πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι εύλογες αξίες παραγώγων μέσων που διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων αυτών που διακρατούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης, καθώς και αυτών που αφορούν λογιστική αντιστάθμιση, παρουσιάζονται στη σημ. 19.

2.2.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν και μόνον όταν, ο Όμιλος έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών, και παράλληλα προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης του περιουσιακού στοιχείου εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

2.2.5 Κατάσταση αποτελεσμάτων

(i) Έσοδα και έξοδα από τόκους

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε δεδουλευμένη βάση για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματικό είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές ή εισροές κατά την αναμενόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου ή, σε μικρότερη περίοδο όπου κρίνεται κατάλληλο, στην λογιστική αξία προ απομείωσης ή στη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων αντίστοιχα. Για τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των αγορασμένων ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI), ο Όμιλος υπολογίζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου εξαιρώντας τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI ο Όμιλος υπολογίζει εκείνο το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) το οποίο κατά την αρχική αναγνώριση, προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εισροές ή εκροές (συμπεριλαμβανομένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών) στην εύλογη αξία του στοιχείου του ενεργητικού που έχει χαρακτηριστεί ως POCI.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Το αποσβέσιμο κόστος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων είναι το ποσό στο οποίο επιμετρώνται κατά την αρχική αναγνώριση, αφαιρώντας αποπληρωμές κεφαλαίου, προσθέτοντας ή αφαιρώντας σωρευμένες αποσβέσεις που έχουν υπολογιστεί με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (όπως περιγράφεται παραπάνω) και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αφαιρώντας τις προβλέψεις αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Η λογιστική αξία προ απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ισούται με το αποσβέσιμο κόστος του προ απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου περιλαμβάνει τις αμοιβές και τις μονάδες βάσης που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν και που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου, το κόστος συναλλαγών, και άλλες επαυξήσεις ή εκπτώσεις. Το κόστος συναλλαγών περιλαμβάνει επιπλέον έξοδα τα οποία συνδέονται άμεσα με την απόκτηση ή έκδοση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρέωσης.

Ο Όμιλος υπολογίζει τα έσοδα και έξοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου στην προ απομείωσης λογιστική αξία των μη απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού (ανοίγματα σε Στάδιο 1 και 2) και αντίστοιχα στο αποσβέσιμο κόστος των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στο Στάδιο 3, ο Όμιλος υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) επί του αποσβέσιμου κόστους των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού προσαρμοσμένο με τις προβλέψεις των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Εάν το στοιχείο του ενεργητικού σταματήσει να θεωρείται πιστωτικά απομειωμένης αξίας, το EIR εφαρμόζεται εκ νέου στην προ προβλέψεων λογιστική αξία, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI, για τα οποία τα έσοδα από τόκους δεν υπολογίζονται εκ νέου με βάση την προ απομείωσης λογιστική αξία.

Για τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με δείκτη πληθωρισμού ο Όμιλος αναγνωρίζει έσοδα και έξοδα από τόκους αναπροσαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (effective interest rate - EIR), σε κάθε περίοδο αναφοράς, λόγω της αλλαγής των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών με την ενσωμάτωση της μεταβολής των προσδοκιών αναφορικά με τον πληθωρισμό κατά τη διάρκεια αυτών των χρηματοοικονομικών μέσων. Το αναπροσαρμοσμένο πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται ώστε να υπολογιστεί ή νέα προ απομείωσης λογιστική αξία σε κάθε περίοδο αναφοράς.

Οι αλλαγές της βάσης πάνω στην οποία υπολογίζονται οι χρηματοροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου, που επιφέρει η μεταρρύθμιση IBOR, λογιστικοποιούνται με τον ίδιο τρόπο όπως οι αλλαγές του πραγματικού επιτοκίου (EIR).

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους παρουσιάζονται ξεχωριστά στη κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα στα καθαρά έσοδα από τόκους.

(ii) Αμοιβές και προμήθειες

Οι αμοιβές και προμήθειες που εισπράττονται ή καταβάλλονται και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης περιλαμβάνονται στο πραγματικό επιτόκιο.

Τα λοιπά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, όπως η εξυπηρέτηση λογαριασμών και οι αμοιβές διαχείρισης χαρτοφυλακίων (περιλαμβανομένων και αμοιβών βάσει απόδοσης) αναγνωρίζονται στην πάροδο του χρόνου καθώς οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται στον πελάτη, στον βαθμό που θεωρείται πολύ πιθανό ότι δεν θα προκύψει σημαντικός αντιλογισμός του ποσού του εσόδου που αναγνωρίστηκε. Οι αμοιβές που προκύπτουν από συναλλαγές όπως αγοραπωλησίες συναλλάγματος, εισαγωγές/εξαγωγές, εμβάσματα, τραπεζικά έξοδα και χρηματιστηριακές δραστηριότητες, αναγνωρίζονται κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή που διενεργούνται οι εν λόγω συναλλαγές. Τα λοιπά έξοδα από αμοιβές και προμήθειες αφορούν κυρίως αμοιβές από συναλλαγές και υπηρεσίες, οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδα καθώς λαμβάνονται οι σχετικές υπηρεσίες.

Στην περίπτωση σύμβασης με πελάτη που έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, το οποίο ενδέχεται να εμπίπτει μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, ο Όμιλος εφαρμόζει πρώτα το ΔΠΧΑ 9 για να διαχωρίσει και να επιμετρήσει το μέρος της σύμβασης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και ακολούθως εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 15 στο εναπομένον μέρος.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και επενδύσεις σε ακίνητα

(i) Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στο κόστος κτήσεως μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Έξοδα μεταγενέστερα της ημερομηνίας κτήσης ενσωματώνονται στο κόστος του παγίου, μόνο όταν ο Όμιλος είναι πιθανό να έχει οικονομικά οφέλη στο μέλλον και είναι δυνατή η αξιόπιστη μέτρηση της αξίας του παγίου. Όταν προκύπτουν έξοδα επισκευών και συντήρησης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής των παγίων, προκειμένου να μειωθεί το κόστος κτήσης των παγίων στην τελική υπολειπόμενη αξία τους ως ακολούθως:

- Γήπεδα: μηδενική απόσβεση
- Κτίρια: 40-50 έτη και μέχρι 70 έτη (για συγκεκριμένα ακίνητα στρατηγικού χαρακτήρα, τα οποία κατασκευάστηκαν ή ανακαινίστηκαν σε μεγάλο βαθμό εφαρμόζοντας βέλτιστες πρακτικές των αιφθόρων κατασκευών και ανακαινίσεων και με βάση σχεδιασμό και υλικά που παρέχουν ανθεκτικότητα.
- Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων: κατά τη διάρκεια του συμβολαίου εκμίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του παγίου εάν είναι μικρότερη
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα σχετικά ενσωματωμένα λογισμικά προγράμματα: 4-10 έτη
- Λοιπά έπιπλα και εξοπλισμός: 4-20 έτη, και
- Οχήματα: 5-7 έτη

(ii) Επενδύσεις σε ακίνητα

Ακίνητα τα οποία διακρατούνται για μακροχρόνιες αποδόσεις ενοικίων ή/και για ανατίμηση κεφαλαίου και δε χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο κατηγοριοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών άμεσων εξόδων κτήσης. Σύμφωνα με το «ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα» μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται σε εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές, με τις μεταβολές της εύλογης αξίας να καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης. Η μέθοδος της εύλογης αξίας στα υπό κατασκευή ακίνητα εφαρμόζεται μονάχα όταν αυτή μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία του ακινήτου μόνο όταν είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που σχετίζονται με το εν λόγω ακίνητο, θα εισρεύσουν στον Όμιλο και ότι τα σχετικά κόστη μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα. Τα έξοδα επισκευών και συντηρήσεων αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης κατά την οποία πραγματοποιούνται.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα από-αναγνωρίζονται όταν πωλούνται ή όταν παύει οριστικά η χρήση ενός επενδυτικού ακινήτου και δεν αναμένεται οικονομικό όφελος από την πώληση του. Ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά (υπολογιζόμενο ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος πώλησεως και της λογιστικής αξίας του ακινήτου) αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μεταβληθεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενο πάγιο, τότε αναταξινομείται στα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης ορίζεται ως το κόστος κτήσης του, για λογιστικούς σκοπούς. Εάν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο αναταξινομηθεί από τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία στις επενδύσεις σε ακίνητα, λόγω αλλαγής στη χρήση του, όποια ζημιά από αποτίμηση προκύψει μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς του, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ όποιο κέρδος από αποτίμηση προκύψει, τότε το κέρδος αυτό αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο βαθμό που αντιλογίζει μια προγενέστερη ζημιά απομείωσης, ενώ τυχόν υπόλοιπο κέρδους αναγνωρίζεται στα Λοιπά Αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση αυξάνοντας το αποθεματικό αναπροσαρμογής στα Ίδια Κεφάλαια.

Αν ένα ανακτηθέν ακίνητο ταξινομηθεί στις επενδύσεις σε ακίνητα, τυχόν προκύπτουσα διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του ακινήτου, κατά την ημερομηνία ταξινόμησης, και της λογιστικής του αξίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Μεταφορές μεταξύ των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων, των ανακτηθέντων ακινήτων και των επενδύσεων σε ακίνητα μπορεί να πραγματοποιηθούν όταν υπάρχει αλλαγή στο σκοπό της χρήσης των στοιχείων αυτών. Επιπρόσθετα, οι «επενδύσεις σε ακίνητα» μπορεί να μεταφερθούν στη κατηγορία «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση» στη περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στη σημ. 2.2.25.

2.2.7 Άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον της εύλογης αξίας του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος, των δικαιωμάτων τρίτων και της εύλογης αξίας των προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία της εξαγοράς επί της εύλογης αξίας του μεριδίου του Ομίλου επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν. Η υπεραξία που προκύπτει από συνενώσεις εταιρειών, περιλαμβάνεται στα «άυλα πάγια στοιχεία» και λογίζεται στο κόστος μετά την αφαίρεση συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης.

Η υπεραξία που προκύπτει κατά την εξαγορά συγγενών και από κοινού ελεγχόμενων επιχειρήσεων δεν γνωστοποιείται ούτε ελέγχεται ξεχωριστά για απομείωση, αλλά περιλαμβάνεται στις «συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες» και στις «συμμετοχές σε από κοινού ελεγχόμενες εταιρείες».

(ii) Λογισμικά προγράμματα

Το κόστος που σχετίζεται με τη συντήρηση υφιστάμενων λογισμικών προγραμμάτων, αναγνωρίζεται ως έξοδο όταν προκύπτει. Το κόστος που σχετίζεται με την ανάπτυξη αναγνωρίσιμων λογισμικών προγραμμάτων που ελέγχονται από τον Όμιλο αναγνωρίζεται ως άυλο πάγιο στοιχείο όταν αναμένεται ότι τα στοιχεία αυτά θα επιφέρουν οφέλη τα οποία μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα. Τα λογισμικά προγράμματα τα οποία έχουν δημιουργηθεί από τον Όμιλο αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο σε 4 έτη εκτός των κύριων λειτουργικών συστημάτων όπου η ωφέλιμη ζωή τους μπορεί να παραταθεί μέχρι τα 20 έτη.

(iii) Λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι πάγια στοιχεία που είναι διαχωρίσιμα ή προκύπτουν από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα και αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής τους. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει άυλα πάγια στοιχεία που αποκτώνται από εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν ωφέλιμη ζωή αορίστου διάρκειας δεν αποσβένονται αλλά ελέγχονται ετησίως για απομείωση.

2.2.8 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει κατά τις συνενώσεις εταιριών δεν αποσβένεται, αλλά ελέγχεται για απομείωση σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει προκύψει απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης διενεργείται από τον Όμιλο στο τέλος κάθε χρήσης. Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη εξωτερική πληροφόρηση, όπως δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, συνεχή ύφεση στις χρηματοοικονομικές αγορές, αστάθεια στις αγορές και μεταβολές στα επίπεδα του κινδύνου αγοράς και του συναλλαγματικού κινδύνου, μια μη αναμενόμενη πτώση στην εμπορική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή περιπτώσεις όπου η αγοραία αξία κεφαλαιοποίησης είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας της καθαρής θέσης, μαζί με μια επιδείνωση σε εσωτερικούς δείκτες απόδοσης, προκειμένου να αξιολογήσει αν υπάρχει κάποια ένδειξη απομείωσης.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία που αποκτήθηκε σε μια συνένωση επιχειρήσεων κατανέμεται σε εκείνες τις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να έχουν οφέλη από τις συνέργειες της συνένωσης επιχειρήσεων. Κάθε μονάδα ή ομάδα μονάδων στις οποίες έχει κατανεμηθεί υπεραξία αντιπροσωπεύει το χαμηλότερο επίπεδο, εντός του Ομίλου, στο οποίο παρακολουθείται η υπεραξία για σκοπούς εσωτερικής πληροφόρησης της διοίκησης. Ο Όμιλος παρακολουθεί την υπεραξία είτε σε επίπεδο ξεχωριστής νομικής οντότητας είτε ομάδας νομικών οντοτήτων σύμφωνα με την εσωτερική παρακολούθηση των επιχειρηματικών τομέων.

Το μοντέλο ελέγχου απομείωσης που χρησιμοποιεί ο Όμιλος συγκρίνει τη λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδας μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών με το ανακτήσιμο ποσό τους. Η λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών βασίζεται στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της μονάδας. Το ανακτήσιμο ποσό καθορίζεται με βάση την αξία λόγω χρήσης (value-in-use), η οποία είναι η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να αντληθούν

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

από μια μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών. Οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο προ φόρων που αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς σχετικά με την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που είναι συναφείς με το περιουσιακό στοιχείο ή τη μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών και τις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών.

Ζημιά απομείωσης προκύπτει αν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης δεν αντιλογίζονται μεταγενέστερα. Ο υπολογισμός των κερδών και των ζημιών από την πώληση μιας εταιρείας περιλαμβάνει και τη λογιστική αξία της υπεραξίας που αντιστοιχεί στην εταιρεία που πωλείται.

(ii) Λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, περιλαμβανομένων των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων και των λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων, ελέγχονται για ενδείξεις απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως μία σημαντική μείωση της αξίας του περιουσιακού στοιχείου και στοιχεία ότι η οικονομική απόδοση του περιουσιακού στοιχείου είναι ή θα είναι χειρότερη από την αναμενόμενη. Όταν κάποια γεγονότα ή μεταβολές σε συνθήκες υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης για το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο ανάμεσα στην εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης του. Για σκοπούς εκτίμησης της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα χαμηλότερα επίπεδα όπου μπορούν να προσδιοριστούν ξεχωριστές ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός της υπεραξίας, για τα οποία έχει αναγνωρισθεί ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες περιόδους, εξετάζονται για πιθανό αντιλογισμό της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

Οι ζημιές απομείωσης που προκύπτουν από τις συγγενείς εταιρείες και τις κοινοπραξίες του Ομίλου υπολογίζονται σύμφωνα με την παρούσα λογιστική πολιτική.

2.2.9 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού – Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Ο Όμιλος ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου διαχείρισης αυτών των στοιχείων και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Κατά συνέπεια, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες επιμέτρησης: αποσβέσιμο κόστος, εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ή εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, την ημερομηνία δηλαδή κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο ενεργητικού. Τα δάνεια που προέρχονται από τον Όμιλο αναγνωρίζονται τη στιγμή της εκταμίευσης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ("AC")

Ο Όμιλος κατατάσσει και επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect" - HTC) και

(β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία πλέον/μείον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής και εισπραχθέντων προμηθειών που μπορούν να καταλογιστούν στην αγορά αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων και μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), (όπως περιγράφεται στην σημείωση 2.2.5).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από την παύση αναγνώρισης και οι μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από στοιχεία του ενεργητικού ταξινομημένα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στη εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ("FVOCI")

Ο Όμιλος ταξινομεί και αποτιμά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect-and-sell"– HTC&S) και

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που πληρούν αυτά τα κριτήρια είναι χρεωστικά μέσα και επιμετρώνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον/μείον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής που μπορούν να καταλογιστούν στην αγορά αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα χρεωστικά μέσα εύλογης αξίας μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση μεταφέρονται από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν το χρεωστικό μέσο παύει να αναγνωρίζεται.

Συμμετοχικοί τίτλοι που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Ο Όμιλος μπορεί να επιλέξει να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα συμμετοχικό τίτλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Αυτός ο χαρακτηρισμός, εάν επιλεγεί, γίνεται κατά την αρχική αναγνώριση και ανά τίτλο. Τα κέρδη και οι ζημιές από αυτά τα μέσα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν παύσει να αναγνωρίζονται, καταχωρούνται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται στη συνέχεια στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα μερίσματα που εισπράττονται καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Ο Όμιλος ταξινομεί και επιμετρά όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν ταξινομούνται σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, αυτή η κατηγορία επιμέτρησης περιλαμβάνει δάνεια και άλλους χρεωστικούς τίτλους που κατέχονται βάσει των μοντέλων διακράτησης για είσπραξη (HTC) ή διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S), αλλά αποτυγχάνουν στην αξιολόγηση SPPI, συμμετοχικούς τίτλους που δεν προσδιορίζονται ως επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και στοιχεία του ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με τις αλλαγές στην εύλογη αξία να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός εάν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, όπου στην περίπτωση αυτή οι απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμιση ισχύουν.

Επιπλέον, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού που πληροί τους ανωτέρω όρους για να ταξινομηθεί σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μπορεί να οριστεί από τον Όμιλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εάν με τον τρόπο αυτό εξαιλείται ή μειώνεται σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και τυχόν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και συμβατικών χαρακτηριστικών

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο ο Όμιλος διαχειρίζεται μια ομάδα στοιχείων του ενεργητικού για να δημιουργήσει ταμειακές ροές. Δηλαδή, αν ο σκοπός του Ομίλου είναι μόνο να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές από τα στοιχεία του ενεργητικού, να πραγματοποιήσει ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού ή να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές καθώς και ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το επιχειρηματικό μοντέλο καθορίζεται μετά την συγκέντρωση των στοιχείων του ενεργητικού σε ομάδες (επιχειρηματικές γραμμές), η διαχείριση των οποίων γίνεται με παρόμοιο τρόπο, αντί για τον καθορισμό σε επίπεδο μεμονωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Ο καθορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου πραγματοποιείται από τα βασικά μέλη της Διοίκησης σύμφωνα με το λειτουργικό μοντέλο του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού για τη δημιουργία ταμειακών ροών, τους στόχους και τον τρόπο παρακολούθησης και απεικόνισης της απόδοσης κάθε χαρτοφυλακίου και οποιαδήποτε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με το ιστορικό πωλήσεων και της στρατηγικής μελλοντικών πωλήσεων, όπου είναι εφαρμόσιμο.

Κατά συνέπεια, κατά την ανωτέρω αξιολόγηση, ο Όμιλος εξετάζει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων, της σχετικής αποζημίωσης προσωπικού και της συχνότητας, του όγκου και των λόγων για τις πωλήσεις του παρελθόντος, καθώς και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Τύποι επιχειρηματικών μοντέλων

Τα επιχειρηματικά μοντέλα του Ομίλου εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι ενδεικτικές των βασικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (HTC) έχει ως στόχο τη διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Οι πωλήσεις σε αυτό το μοντέλο παρακολουθούνται και μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους που δεν είναι συμβατοί με το εν λόγω επιχειρηματικό μοντέλο. Ειδικότερα, πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που σχετίζονται με την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου καθώς και πωλήσεις που γίνονται κοντά στη λήξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρούνται συμβατές με το σκοπό διακράτησης για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ανεξάρτητα από τη συχνότητα και την αξία τους. Πωλήσεις που πραγματοποιούνται για άλλους λόγους δύναται να θεωρηθούν συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο, όπως πωλήσεις για τις ανάγκες ρευστότητας σε οποιοδήποτε σενάριο ακραίων καταστάσεων ή πωλήσεις που πραγματοποιούνται για τη διαχείριση υψηλού επιπέδου συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι πωλήσεις παρακολουθούνται και αξιολογούνται ανάλογα με τη συχνότητα και την αξία τους ώστε να καθοριστεί εάν είναι συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο. Τα χρεωστικά μέσα που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνουν ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων και εκδιδόμενων τίτλων ομολόγων για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από τον Όμιλο και ενοποιούνται στον ισολογισμό του, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S) έχει ως στόχο τόσο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Δραστηριότητες όπως η διαχείριση της ρευστότητας, η απόδοση των τόκων και η διάρκεια είναι σύμφωνες με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο, ενώ οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου για την επίτευξη των στόχων του. Οι χρεωστικοί τίτλοι που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Τα λοιπά επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού των οποίων η διαχείριση και επιμέτρηση γίνεται σε εύλογη αξία, καθώς και χαρτοφυλάκια που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Πρόκειται για μια υπολειμματική κατηγορία χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που δεν πληρούν τα κριτήρια των επιχειρηματικών μοντέλων HTC ή HTC&S, ενώ η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών έχει παρεπόμενο χαρακτήρα όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου.

Ο Όμιλος διενεργεί την επανααξιολόγηση των επιχειρηματικών του μοντέλων τουλάχιστον ετησίως, ή νωρίτερα εάν προκύψει η ανάγκη αξιολόγησης λόγω πωλήσεων ή εάν υπάρχουν αλλαγές στην στρατηγική της Τράπεζας ή στις κύριες δραστηριότητες της,

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

όπως προκύπτει από το επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της Τράπεζας καθώς και την στρατηγική της σχετικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα.

Αξιολόγηση χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών

Για να επιμετρηθεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι συμβατικοί όροι του πρέπει να δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Κατά την αξιολόγηση εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, ο Όμιλος εξετάζει κατά πόσο οι συμβατικοί όροι του χρηματοοικονομικού μέσου είναι συμβατοί με μια βασική δανειακή σύμβαση, δηλαδή ο τόκος περιλαμβάνει μόνο το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, λοιπούς βασικούς κινδύνους δανεισμού και ένα περιθώριο κέρδους. Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, αξιολογείται εάν αυτό περιέχει συμβατικούς όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών με τρόπο που να μην είναι συμβατός με την παραπάνω προϋπόθεση. Όταν οι συμβατικοί όροι εισάγουν έκθεση σε κίνδυνο ή μεταβλητότητα που είναι ασύμβατοι με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και ως εκ τούτου θα επιμετρηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση του SPPI, ο Όμιλος εξετάζει την ύπαρξη διαφόρων χαρακτηριστικών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, συμβατικά συνδεδεμένων όρων, όρων σε ό,τι αφορά πρόωρες αποπληρωμές, αναβαλλόμενες πληρωμές τόκων επί των οποίων δε λογίζεται πρόσθετος τόκος, δικαιωμάτων επέκτασης της διάρκειας του χρέους και μετατροπής του σε μετοχικό κεφάλαιο, όρων που εισάγουν μόχλευση, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών συνδεδεμένων με την πορεία ενός δείκτη και χαρακτηριστικών που μεταβάλλουν τις συμβατικές χρηματοροές εάν ο δανειολήπτης επιτύχει συγκεκριμένους στόχους, περιβαλλοντολογικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης (ESG) και οι οποίοι ορίζονται συμβατικά. Επιπλέον, όσον αφορά τους κατεχόμενους από τον Όμιλο χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για σκοπούς τιτλοποίησης, κατά την αξιολόγησή τους, εξετάζονται τόσο τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ροών των τίτλων όσο και της ομάδας των τιτλοποιημένων στοιχείων καθώς και ο βαθμός έκθεσης πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχεται σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool).

Στην περίπτωση αξιολόγησης του κριτηρίου SPPI μιας δανειακής συμφωνίας ειδικού τύπου όπως οι δανειακές συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη πολλούς παράγοντες όπως την φύση του δανειολήπτη και της δραστηριότητάς του, την τιμολόγηση των δανείων, εάν συμμετέχει στην απόδοση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και το κατά πόσο οι εξασφαλίσεις αντιπροσωπεύουν όλο ή σημαντικό μέρος του ενεργητικού του δανειολήπτη. Επιπλέον, για τα δάνεια χωρίς δικαίωμα αναγωγής, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη την κεφαλαιακή επάρκεια του δανειολήπτη για την απορρόφηση ζημιών αξιολογώντας από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (ADSCR (Average Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος έχει τροποποιηθεί (modified time value of money element) ώστε το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού να αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής να μην αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου ή όταν το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με το μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, πραγματοποιείται μία ποσοτική αξιολόγηση ("Benchmark Test") για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Ειδικότερα, ο Όμιλος αξιολογεί τις συμβατικές ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» (real instrument), το επιτόκιο του οποίου αναπροσαρμόζεται με συχνότητα που δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκιακού δείκτη αναφοράς, συγκρίνοντάς τες με τις ταμειακές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» (benchmark instrument) οι οποίες είναι καθ' όλα όμοιες, με εξαίρεση τη χρονική διάρκεια του επιτοκίου αναφοράς η οποία εν προκειμένω ταυτίζεται με τη συχνότητα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Εάν οι μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» διαφέρουν σημαντικά από τις (μη προεξοφλημένες) ταμειακές συμβατικές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» λόγω της τροποποίησης του στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος, τότε το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού δεν

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

ικανοποιεί το κριτήριο του SPPI. Κατά την αξιολόγηση, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τόσο την επίδραση του τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος σε κάθε περίοδο αναφοράς όσο και κατά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σωρευτικά. Σε ότι αφορά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου, αυτό επιτυγχάνεται συγκρίνοντας τις σωρευτικές προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου», με τις αντίστοιχες του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς». Σε κάθε τριμηνιαία περίοδο αναφοράς, οι προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των δυο χρηματοοικονομικών μέσων συγκρίνονται βάσει προκαθορισμένων ορίων.

Επιπροσθέτως, για σκοπούς της αξιολόγησης SPPI, η κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού δεν επηρεάζεται αν ο αντίκτυπος κάποιου συμβατικού όρου στις ταμειακές ροές είναι ήσσονος σημασίας. Επιπλέον, ένα χαρακτηριστικό συμβατικών ταμειακών ροών θεωρείται από τον Όμιλο ότι δεν είναι «πραγματικό» (non-genuine) όταν επηρεάζει τις ταμειακές ροές μόνο στην περίπτωση που προκύψει κάποιο εξαιρετικά σπάνιο, ιδιαίτερα ασυνήθιστο και καθόλου πιθανό γεγονός. Σε αυτήν την περίπτωση, το χαρακτηριστικό αυτό των συμβατικών ταμειακών ροών δεν επηρεάζει την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ο Όμιλος πραγματοποιεί αξιολόγηση του SPPI ανά δανειακό προϊόν για το χαρτοφυλάκιο λιανικής και για ένα μέρος του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, όπου οι συμβάσεις είναι τυποποιημένης μορφής, ενώ για το εναπομείναν επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες είτε συστήθηκαν από τον Όμιλο ή από τρίτους και τους διακατέχει ο Όμιλος, καθώς και για τους χρεωστικούς τίτλους, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος αποαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές του εκπνέουν ή τα δικαιώματα είσπραξης αυτών των ταμειακών ροών μεταβιβάζονται μέσω οριστικής πώλησης που ουσιαστικά έχει ως αποτέλεσμα την μεταβίβαση όλων των κινδύνων και των ωφελειών που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Επιπροσθέτως, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνωρίζεται ακόμη και αν τα δικαιώματα λήψης ταμειακών ροών διακρατούνται αλλά ταυτοχρόνως ο Όμιλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει τις εισπραχθείσες ταμειακές ροές χωρίς ουσιαστική καθυστέρηση ('pass through agreement') ή εάν ουσιαστικά οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες ούτε μεταβιβάζονται ούτε διατηρούνται αλλά ο Όμιλος έχει μεταφέρει τον έλεγχο του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Ο έλεγχος έχει μεταφερθεί, εάν και μόνον αν, ο αποδέκτης έχει πρακτικώς την δυνατότητα να πωλήσει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο σύνολό του σε ένα τρίτο και είναι σε θέση να ασκήσει αυτή τη δυνατότητα μονομερώς και χωρίς να επιβάλλει πρόσθετους περιορισμούς στη μεταφορά.

Οι κύριες συναλλαγές που υπόκεινται στους παραπάνω κανόνες αποαναγνώρισης αφορούν σε συναλλαγές τιτλοποίησης, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων καθώς και συναλλαγές δανεισμού τίτλων. Στην περίπτωση που η αξιολόγηση αφορά σε συναλλαγές τιτλοποίησης, ο Όμιλος εφαρμόζοντας τις προαναφερθείσες αρχές αποαναγνώρισης, λαμβάνει υπ' όψιν τη δομή της συναλλαγής περιλαμβανομένης της έκθεσής του στους μειωμένες εξασφάλισης εκδιδόμενους τίτλους των ομολόγων, την παροχή προς τα οχήματα ειδικού σκοπού των καλούμενων μέτρων πιστωτικής ενίσχυσης (credit enhancements), καθώς και τους συμβατικούς όρους της τιτλοποίησης, βάσει των οποίων ο Όμιλος θα μπορούσε να διατηρεί τον έλεγχο επί των τιτλοποιημένων απαιτήσεων. Σε ό,τι αφορά τις συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και τις συναλλαγές δανεισμού τίτλων, οι τιτλοποιημένες απαιτήσεις δεν αποαναγνωρίζονται, διότι σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη συναλλαγή, ο Όμιλος διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από αυτές.

Κατά την από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του αθροίσματος (α) του εισπραχθέντος τιμήματος (περιλαμβανομένου κάθε νεοαποκτηθέντος στοιχείου του ενεργητικού μείον κάθε νέας αναληφθείσας υποχρέωσης) και (β) των σωρευτικών κερδών ή ζημιών τα οποία αναγνωρίστηκαν μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων (FVOCI), εκτός των σωρευτικών κερδών και ζημιών από μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, τα οποία δεν επαναταξινομούνται από τα λοιπά αποτελέσματα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία της αποαναγνώρισης.

Τροποποιήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε αποαναγνώριση

Επιπροσθέτως, από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού προκύπτει όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές τροποποιούνται και η τροποποίηση θεωρείται τόσο σημαντική ώστε το αρχικό χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού να από-

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αναγνωριστεί και να αναγνωριστεί ένα καινούργιο. Ο Όμιλος αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο» σε εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνοντας οποιαδήποτε επιλέξιμα κόστη της συναλλαγής και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Ο Όμιλος δύναται να τροποποιήσει τις συμβατικές ροές ενός δανειακού ανοίγματος είτε ως παραχώρηση ευνοϊκότερων όρων σε πελάτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες ή λόγω διαφόρων παραγόντων όπως μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, ανταγωνισμού ή διατήρησης του πελάτη.

Τροποποιήσεις που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού περιλαμβάνουν:

- αλλαγή πιστούχου,
- αλλαγή νομίματος αποτίμησης του δανείου
- ενοποίηση οφειλών, στις οποίες δυο ή περισσότερα μη εξασφαλισμένα καταναλωτικά δάνεια ενοποιούνται σε ένα ενιαίο εξασφαλισμένο δάνειο,
- αφαίρεση ή προσθήκη δικαιωμάτων μετατροπής και/ή μηχανισμών επιμερισμού κερδών ή παρόμοιων όρων που σχετίζονται με την αξιολόγηση του SPPI.

Επιπροσθέτως, ο Όμιλος μπορεί περιστασιακά να εισέλθει, στα πλαίσια των τροποποιήσεων των δανείων, σε συναλλαγή ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου. Οι συναλλαγές αυτές, στις οποίες οι όροι του δανείου επαναδιαπραγματεύονται, έχοντας ως αποτέλεσμα ο δανειολήπτης να εκδώσει μετοχές (με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου) ώστε να διαγραφεί μέρος ή όλη η δανειακή του υποχρέωση στον Όμιλο. Αυτού του τύπου οι συναλλαγές, μπορεί να εμπεριέχουν δικαιώματα εξάσκησης μετατροπής σε μετατρέψιμα ή ανταλλάξιμα ομόλογα και όρους ενεργοποίησης ενεχύρου επί αυτών των μετοχών.

Στις συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, το τροποποιημένο δάνειο αποαναγνωρίζεται, ενώ οι μετοχές που λαμβάνονται σε αντάλλαγμα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους, με τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημιά να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

2.2.10 Αναταξινόμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού

Ο Όμιλος αναταξινόμει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μόνο όταν αλλάζει το επιχειρηματικό του μοντέλο για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Γενικά, μια αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο αναμένεται να είναι σπάνια και συμβαίνει όταν ο Όμιλος ξεκινά ή παύει να ασκεί μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τις λειτουργικές δραστηριότητές του, για παράδειγμα, όταν μια επιχειρηματική γραμμή αποκτάται, πωλείται ή τερματίζεται. Στο σπάνιο γεγονός όπου υπάρχει αλλαγή του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου, η νέα αξιολόγηση εγκρίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές του Ομίλου και η αλλαγή παρουσιάζεται κατάλληλα στο επιχειρηματικό και προϋπολογιστικό πλάνο του Ομίλου.

Οι αλλαγές στην πρόθεση του Ομίλου που σχετίζονται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (ακόμη και υπό συνθήκες σημαντικών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς), η μη ύπαρξη προσωρινά μιας συγκεκριμένης αγοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή η μεταβίβαση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ εταιρειών/επιχειρηματικών τομέων του Ομίλου με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, δε θεωρούνται από τον Όμιλο αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται με μελλοντική ισχύ, συνεπώς τα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί προγενέστερα της ημερομηνίας αναταξινόμησης (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

2.2.11 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - Ταξινόμηση και Επιμέτρηση

Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στις ακόλουθες κατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL).

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν δύο υποκατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονται ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς, οι οποίες περιλαμβάνουν θέσεις πώλησης (short positions) ομολόγων (που έχουν πωληθεί αλλά δεν κατέχονται ακόμη), είναι υποχρεώσεις τις οποίες ο Όμιλος πρωτίστως αναλαμβάνει με σκοπό την επαναγορά στο εγγύς μέλλον για βραχυπρόθεσμο κέρδος ή στα πλαίσια στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης ομάδων περιουσιακών στοιχείων ή/και υποχρεώσεων ή καθαρών θέσεων, για τις οποίες δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμιση.

Ο Όμιλος μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, αμετάκλητα να προσδιορίσει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως επιμετρήσιμες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν ένα από τα παρακάτω κριτήρια ισχύει:

- ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα απέρρευε από την επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις, ή
- γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και η απόδοσή τους εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μία τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επενδύσεων, ή
- η χρηματοοικονομική υποχρέωση περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα ως επί μέρους στοιχεία ενός υβριδικού συμβολαίου τα οποία τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούνταν από το συμβόλαιο.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς ή έχουν προσδιοριστεί ως FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις μεταβολές στην εύλογη αξία που οφείλονται σε μεταβολές πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώριση των υποχρεώσεων. Ωστόσο, αν αυτός ο χειρισμός δημιουργεί ή διευρύνει μια λογιστική ανακολουθία στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όλα τα κέρδη ή οι ζημιές αυτής της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων από τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο, θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η σχετική υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Όταν η υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση του Ομίλου αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο αντισυμβαλλόμενο με ουσιωδώς διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται ουσιωδώς, μια τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση αντιμετωπίζεται ως εξόφληση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας υποχρέωσης και η όποια διαφορά προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος θεωρεί ότι οι όροι είναι ουσιωδώς διαφορετικοί, όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών σύμφωνα με τους νέους όρους, συμπεριλαμβανομένων οποιονδήποτε αμοιβών που πληρώθηκαν καθαρών από αμοιβές που ελήφθησαν προεξοφλημένες χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, διαφέρει κατά τουλάχιστον 10% από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Αν μια ανταλλαγή χρεωστικών τίτλων ή τροποποίηση όρων αντιμετωπιστεί λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιήθηκε αναγνωρίζεται ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας επί της εξόφλησης. Αν η ανταλλαγή ή τροποποίηση δεν αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αναπροσαρμόζει τη λογιστική αξία της υποχρέωσης και αποσβένεται κατά την εναπομένουσα διάρκεια της τροποποιημένης υποχρέωσης.

Ομοίως, όταν ο Όμιλος επαναγοράζει οποιοδήποτε χρεωστικά μέσα που έχουν εκδοθεί από τον Όμιλο, λογιστικοποιεί αυτές τις συναλλαγές ως διαγραφή χρέους.

2.2.12 Επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός στοιχείου ενεργητικού ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων, στην κύρια, ή, ελλείψει αυτής, στην πλέον συμφέρουσα αγορά όπου ο Όμιλος έχει πρόσβαση, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Η εύλογη αξία μιας υποχρέωσης αντανάκλα τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων.

Ο Όμιλος επιμετράει την εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χρησιμοποιώντας την επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε μία ενεργό αγορά για το χρηματοοικονομικό αυτό μέσο, όταν αυτή είναι διαθέσιμη. Μία αγορά θεωρείται ενεργός εάν οι συναλλαγές για το στοιχείο ενεργητικού ή την υποχρέωση λαμβάνουν χώρα με επαρκή συχνότητα και όγκο ώστε να παρέχονται συνεχώς

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

πληροφορίες τιμολόγησης. Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη επίσημη χρηματιστηριακή τιμή, σε μία ενεργό αγορά, τότε ο Όμιλος χρησιμοποιεί άλλες τεχνικές αποτίμησης που μεγιστοποιούν την χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιούν τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η επιλεγμένη τεχνική αποτίμησης περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για την τιμολόγηση μία συναλλαγής.

Ο Όμιλος έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί μέσες τιμές αγοράς ως ένα πρακτικό μέσο επιμέτρησης της εύλογης αξίας εντός του περιθωρίου ζήτησης-προσφοράς.

Η βέλτιστη απόδειξη της εύλογης αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής, δηλαδή η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε ή λήφθηκε, εκτός εάν ο Όμιλος θεωρεί ότι η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής. Σε αυτή την περίπτωση, εφόσον η εύλογη αξία αποδεικνύεται από διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωση (δηλ. τιμή Επιπέδου 1) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία αποδεικνύεται βάσει μίας τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μη παρατηρήσιμα δεδομένα, τότε το χρηματοοικονομικό μέσο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία προσαρμοσμένη ώστε να αναβάλλει την αναγνώριση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της διαφοράς ανάμεσα στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και την τιμή συναλλαγής ('day one gain or loss'). Στη συνέχεια το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά αποσβένεται με κατάλληλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή αναγνωρίζεται νωρίτερα εφόσον υπάρξει διαθέσιμη διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά ή παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο πουληθεί.

Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις, των οποίων η εύλογη αξία επιμετράται ή γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις, κατηγοριοποιούνται εντός της ιεραρχίας εύλογης αξίας, με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την συνολική επίτευξη της επιμέτρησης.

Για στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη βάση, ο Όμιλος αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός της ιεραρχίας εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου εντός του οποίου η μεταφορά χρηματοοικονομικού μέσου πραγματοποιήθηκε.

2.2.13 Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) που αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, συμπεριλαμβανομένων δανείων και τίτλων ομολογιών που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες συστήθηκαν από τον Όμιλο, απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, χρεωστικών τίτλων, συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων. Καμία αναμενόμενη πιστωτική ζημιά δεν αναγνωρίζεται για τους συμμετοχικούς τίτλους. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αποτελούν μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα τη διαχρονική αξία του χρήματος. Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπίπτουν στην πολιτική απομείωσης, ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών, που είναι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αδυναμίας πληρωμής που είναι πιθανό να συμβούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες. Στη συνέχεια, για τα χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά κατά την αναμενόμενη διάρκεια του μέσου. Εάν κατά την αρχική του αναγνώριση το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του αγορασθέντος ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Οι προβλέψεις απομείωσης για τις εμπορικές απαιτήσεις από δραστηριότητες πλην χορηγήσεων επιμετρώνται πάντα στο ποσό που ισούται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Για όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης, εφαρμόζεται η γενική προσέγγιση τριών σταδίων.

Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας από την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

- Στάδιο 1 – Όταν δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου, αναγνωρίζεται ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια τους, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια τους, λόγω πιθανών ζημιολόγων γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών. Μη πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση, καθώς και αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού μετά από ουσιαστική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση, ταξινομούνται αρχικώς στο Στάδιο 1.
- Στάδιο 2 – Όταν σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση, αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, περιλαμβάνεται στο Στάδιο 2. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά συμβάντα αθέτησης κατά την αναμενόμενη διάρκεια του.
- Στάδιο 3 – Στο παρόν Στάδιο περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ότι έχουν υποστεί γεγονός αθέτησης. Όπως και στο Στάδιο 2, η πρόβλεψη για τις πιστωτικές ζημιές αντικατοπτρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.
- POCI – Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού είναι στοιχεία του ενεργητικού που κατά την αρχική τους αναγνώριση θεωρούνται πιστωτικά απομειωμένα. Δεν υπόκεινται σε κατάταξη ανά στάδιο και πάντοτε επιμετρούνται βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνεπώς, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Οποιαδήποτε θετική αλλαγή στις αναμενόμενες ταμειακές ροές αναγνωρίζεται ως αντλιογισμός απομείωσης (κέρδος) στην κατάσταση αποτελεσμάτων ακόμη και εάν το ύψος των νέων αναμενόμενων ταμειακών ροών ξεπερνούν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές της αρχικής αναγνώρισης. Εκτός από τα αγορασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, μπορούν να συμπεριληφθούν και χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ως νέα στοιχεία του ενεργητικού μετά από μία ουσιαστική σημαντική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση (βλ. σημ. 2.2.9).

Ορισμός αθέτησης

Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αθέτησης, ο Όμιλος εφαρμόζει έναν ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, ο οποίος είναι σύμφωνος με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και με τον ορισμό αθέτησης για εποπτικούς σκοπούς όπως εφαρμόστηκε από τον Όμιλο από 1 Ιανουαρίου 2021 (βλ. σημείωση 5.2.1.2 (α)). Ο ορισμός αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς είναι σύμφωνος επίσης με τον ορισμό που χρησιμοποιείται εσωτερικά για σκοπούς διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται πιστωτικά απομειωμένο όταν έχουν συμβεί ένα ή περισσότερα γεγονότα που έχουν αρνητική επίπτωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της εν λόγω έκθεσης:

- Ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει σημαντική δυσκολία στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων.
- Υπήρξε παραβίαση της σύμβασης, όπως αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμών για διάστημα μεγαλύτερο των 90 συνεχόμενων ημερών, για ποσά που υπερβαίνουν τα καθοριζόμενα επίπεδα σημαντικότητας.
- Ο Όμιλος, για οικονομικούς ή συμβατικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του δανειολήπτη, έχει προχωρήσει σε διευκόλυνση ή διευκολύνσεις που ο Όμιλος δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση.
- Υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλη χρηματοοικονομική αναδιοργάνωση.
- Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που ανήκουν στην κατηγορία POCI, η αγορά ή αναγνώριση τους με μεγάλη έκπτωση η οποία αντανάκλα το βαθμό των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών θεωρείται επιζήμιο γεγονός. Ο Όμιλος αξιολογεί το κριτήριο που σχετίζεται με τη μεγάλη έκπτωση ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη σε συγκεκριμένες αρχές, με σκοπό να συμπεριλάβει όλη την πληροφορία που θεωρείται λογική και υποστηρικτική ώστε να αποδώσει τις συνθήκες της αγοράς που υπήρχαν τη στιγμή της αξιολόγησης αυτής.

Για τους χρεωστικούς τίτλους, ο Όμιλος καθορίζει τον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής χρησιμοποιώντας μια βαθμίδα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ο Όμιλος, χαρακτηρίζει τους χρεωστικούς τίτλους ως πιστωτικά απομειωμένους εάν η εσωτερική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου αντιστοιχεί στην διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) ή η εξωτερική πιστοληπτική

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου την ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχεί σε διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) και η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση δεν είναι διαθέσιμη.

Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) και κατανομή σε στάδια

Ο προσδιορισμός του εάν μια πρόβλεψη απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές διάρκειας 12 μηνών ή σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, των δανειακών δεσμεύσεων και των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, εξαρτάται από το αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση.

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ο Όμιλος αξιολογεί κατά πόσο ο κίνδυνος αθέτησης για την αναμενόμενη υπολειπόμενη διάρκεια του ανοίγματος έχει αυξηθεί σημαντικά έναντι του αναμενόμενου κινδύνου αθέτησης που υπολογίστηκε στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική αναγνώριση.

Η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια που βασίζονται σε λογικές και βασίμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς υπερβολικό κόστος ή προσπάθεια, συμπεριλαμβανομένης μελλοντικής πληροφόρησης, μακροοικονομικών σεναρίων καθώς και ιστορικών δεδομένων. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Ως κύριο κριτήριο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνεται η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σε κάθε ημερομηνία αναφοράς με την πιθανότητα αθέτησης (PD) που αναμενόταν για την υπολειπόμενη διάρκειά του στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική του αναγνώριση.

Ο Όμιλος μπορεί επίσης να θεωρήσει ως ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια σε κάθε ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει κάποιες προκαθορισμένες τιμές. Το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη περιπτώσεις όπου η σύγκριση της σχετικής πιθανότητας αθέτησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η απόλυτη τιμή της πιθανότητας αθέτησης είναι σε επίπεδα που θεωρούνται υψηλά με βάση το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου του Ομίλου.

Για τον πιστωτικό κίνδυνο ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, μπορεί να εφαρμοστεί ένα όριο, το οποίο συνήθως αφορά στην προβλεπόμενη πιθανότητα αθέτησής του, κάτω από το οποίο θεωρείται ότι δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αναμενόμενη πιθανότητα αθέτησής του κατά την αρχική αναγνώριση. Σε μια τέτοια περίπτωση, το στοιχείο του ενεργητικού ταξινομείται στο Στάδιο 1 ανεξάρτητα από το αν άλλα κριτήρια θα οδηγούσαν στην ταξινόμησή του στο Στάδιο 2. Το κριτήριο αυτό ισχύει κυρίως για χρεωστικούς τίτλους.

Η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (σε επίπεδο δανειολήπτη), η οποία ενσωματώνει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, χρησιμοποιείται επίσης ως βάση για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσον αφορά στα χρηματοδοτικά ανοίγματα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές των εσωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων βάσει συγκεκριμένων βαθμίδων. Επιπρόσθετα, η είσοδος στη λίστα παρακολούθησης (Watchlist) θεωρείται επίσης από τον Όμιλο ότι συνιστά αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Τα μοντέλα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης ενσωματώνουν συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη αλλά και πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία σχετικά με τις προοπτικές του κλάδου στον οποίο ο δανειολήπτης δραστηριοποιείται.

Όσον αφορά τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από τον Όμιλο, η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού (underlying pool), ενώ το επίπεδο των αναμενόμενων ταμειακών ροών αντιπαραβάλλεται με την λογιστική αξία των εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων. Επιπροσθέτως, η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για τους χρεωστικούς τίτλους πραγματοποιείται σε ατομική βάση και βασίζεται στον αριθμό των βαθμίδων της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης που έχει υποβαθμιστεί ο χρεωστικός τίτλος από την ημερομηνία αρχικής του αναγνώρισης.

Τα μέτρα ρύθμισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όπως παρακολουθούνται από τον Όμιλο θεωρούνται ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και συνεπώς τα εν λόγω στοιχεία κατανέμονται στο Στάδιο 2 μετά τη ρύθμιση, εκτός εάν θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα ή η διαφορά της παρούσας αξίας των ταμειακών ροών πριν και μετά την ρύθμιση ξεπερνά το όριο του 1%, οπότε ταξινομούνται στο Στάδιο 3. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Επιπλέον, η Διοίκηση μπορεί να εφαρμόζει προσωρινές συνολικές προσαρμογές όταν καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση σε ανοίγματα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε να αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα τρέχοντα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να εξαρτώνται από πληροφορίες όπως ο τύπος του ανοίγματος, οι συγκεκριμένες πληροφορίες του αντισυμβαλλομένου και τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ παράλληλα η εφαρμογή τους απαιτεί σημαντική κρίση.

Μεταφορά από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο κατατάσσεται στο Στάδιο 2 λόγω της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, θα επαναταξινομηθεί στο Στάδιο 1, εφόσον δεν πληροί πλέον κανένα από τα κριτήρια του Σταδίου 2.

Σε περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί μέτρα ρύθμισης, ο Όμιλος χρησιμοποιεί μία δοκιμαστική περίοδο δύο ετών, προκειμένου να εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για να γίνει μεταφορά στο Στάδιο 1. Εάν στο τέλος της προαναφερθείσας δοκιμαστικής περιόδου, οι οφειλότες έχουν πραγματοποιήσει συνολικές πληρωμές μεγαλύτερες ενός σημαντικού ποσού, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι πιστωτικά απομειωμένα αλλά ούτε πληρείται κάποιο άλλο κριτήριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα δάνεια ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Μεταφορά από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μεταφέρεται από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2, όταν τα κριτήρια βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε ως πιστωτικά απομειωμένο, δεν ισχύουν πλέον και η σχετική περίοδος επιτήρησης του για τον επαναχαρακτηρισμό του ως μη απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, που κυμαίνεται μεταξύ τριών και δώδεκα μηνών, έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης πραγματοποιείται είτε σε ατομική βάση είτε σε συλλογική για ομάδες παρόμοιων στοιχείων με ομοιογενή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Ο Όμιλος εφαρμόζει τις ίδιες αρχές για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση κατά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε συλλογική ή ατομική βάση.

Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τα δανειακά ανοίγματά του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για τη μέτρηση της πρόβλεψης για ζημιές από δάνεια σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να αποτυπώσουν τις διαφορές στην πιθανότητα αθέτησης και τα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης.

Τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για την κατάτμηση των ανοιγμάτων περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία όπως: ο τύπος χρηματοοικονομικού μέσου, ο τύπος χαρτοφυλακίου, η κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, ο τύπος προϊόντος, ο κλάδος, η αρχική οντότητα, η διαβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης, η υπολειπόμενη διάρκεια έως τη λήξη, η γεωγραφική θέση του δανειολήπτη, η αξία εξασφαλίσεων του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, το καθεστώς ρύθμισης και οι ημέρες καθυστέρησης.

Ο Όμιλος προσδιορίζει τα μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα και πραγματοποιεί τη μέτρηση αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βάσει των συγκεκριμένων ιδιαίτερων πληροφοριών του κάθε δανειολήπτη τόσο για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής όσο και για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Η εν λόγω μέτρηση διενεργείται σε επίπεδο δανειολήπτη, συνεπώς τα κριτήρια ορίζονται σε αυτό το επίπεδο, ενώ λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις.

Για τα υπόλοιπα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής και δανείων σε επιχειρήσεις, η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά επιμετράται σε συλλογική βάση. Με την προσέγγιση αυτή ενσωματώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, και ιστορικά δεδομένα ζημιών σε συλλογική βάση και μελλοντική πληροφόρηση. Για τους χρεωστικούς τίτλους καθώς και τίτλους ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από τον Όμιλο, η επιμέτρηση των ζημιών απομείωσης πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι μια αμερόληπτα καθορισμένη και σταθμισμένη βάσει πιθανοτήτων μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα την διαχρονική αξία του χρήματος, η οποία καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων. Ως πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που είναι απαιτητές από τον Όμιλο σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ροών που ο Όμιλος προσδοκά ότι θα εισπράξει προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που χαρακτηρίστηκαν ως POCI. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ιστορικά δεδομένα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Για τις μη εκταμιευμένες δανειακές δεσμεύσεις, ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται εάν η δανειακή δέσμευση εκταμιεύονταν και των ταμειακών ροών που ο Όμιλος αναμένει να εισπράξει, ενώ για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων πληρωμών αποζημίωσης του κάτοχου του συμβολαίου και τυχόν ποσά που ο Όμιλος αναμένει να εισπράξει.

Ο Όμιλος εκτιμά τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις εξασφαλίσεις, τις εγγυήσεις και άλλες πιστωτικές ενισχύσεις που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται διακριτά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία ρευστοποίησης μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων απόκτησης και εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν η ρευστοποίηση είναι πιθανή.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη διάρκεια της μέγιστης συμβατικής περιόδου κατά την οποία ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση τους ουσιαστικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε περίπτωση ανακυκλούμενων πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η αναμενόμενη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και τις προγενέστερες πρακτικές του Ομίλου.

Απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες προκύπτουν από τις μη χρηματοδοτικές δραστηριότητες του Ομίλου, περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού και είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά μέσα συνήθως δεν εμπεριέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, η πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά επιμετράται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, σύμφωνα με την απλοποιημένη προσέγγιση.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως ο συντελεστής μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, ο Όμιλος αντλεί αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), η ζημιά δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD) και η έκθεση κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD), που χρησιμοποιούνται για λογιστικούς σκοπούς ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται για εποπτικούς σκοπούς. Για σκοπούς επιμέτρησης της απομείωσης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 το PD είναι μία point-in-time εκτίμηση σε αντίθεση με την εκτίμηση του PD για εποπτικούς σκοπούς όπου ακολουθείται η προσέγγιση «through-the-cycle». Επιπροσθέτως, για εποπτικούς σκοπούς, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD) και η έκθεση κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) βασίζονται στη σοβαρότητα της ζημιάς σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης, ενώ για σκοπούς απομείωσης, αντανάκλουν αμερόληπτα καθορισμένες και σταθμισμένες βάσει πιθανοτήτων εκτιμήσεις.

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί Point in Time (PiT) PDs για να εξαλείψει οποιαδήποτε υποκειμενικότητα προς τα ιστορικά δεδομένα, με στόχο να αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για το μέλλον κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενσωματώνοντας σχετικές μελλοντικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων.

Δυο τύποι πιθανοτήτων αθέτησης (probability of default - PD) χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- PD 12 μηνών που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει μέσα στους επόμενους 12 μήνες (ή για την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, εάν αυτή είναι μικρότερη από 12 μήνες). Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δωδεκαμήνου για το Στάδιο 1.
- PD καθ' όλη τη διάρκεια (lifetime PD) που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Σταδίου 2, Σταδίου 3 και των αγορασθέντων ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI).

Για τους χρεωστικούς τίτλους, οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), λαμβάνονται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν μεθοδολογίες αξιολόγησης κινδύνου, μεγιστοποιώντας τη χρήση αντικειμενικών μεταβλητών και δεδομένα αγοράς. Ο Όμιλος ορίζει εσωτερικά αναπτυγμένες πιστωτικές διαβαθμίσεις σε κάθε εκδότη/αντισυμβαλλόμενο βάσει αυτών των PDs. Στις περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενων που δεν υπάρχει τέτοια διαθέσιμη πληροφορία, ο Όμιλος ορίζει PDs χρησιμοποιώντας εσωτερικά μοντέλα.

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.

Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε ποσά έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD). Πρόκειται για μια παραδοχή η οποία προκύπτει μέσω μοντέλων και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του μη αναληφθέντος ποσού που αναμένεται να ληφθεί πριν από την εκδήλωση ενός γεγονότος αθέτησης.

Επιπροσθέτως, το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που ο Όμιλος αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που ο Όμιλος προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων. Ο Όμιλος διακρίνει τα δανειακά χαρτοφυλάκια του σε δύο μεγάλες κατηγορίες, δηλ. αυτά που καλύπτονται με εξασφαλίσεις και αυτά χωρίς εξασφαλίσεις. Ο Όμιλος εκτιμά τη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) χρησιμοποιώντας ποσοστά αποκατάστασης (cure rate) που αντικατοπτρίζουν εισπράξεις μετρητών, εκτιμώμενες προσόδους από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, εκτιμήσεις για το χρόνο ρευστοποίησης, κόστος υλοποίησης, κλπ. Όπου οι συνιστώσες της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), εξαρτώνται από μακροοικονομικά δεδομένα, οι εξαρτήσεις αυτές αντανακλώνονται ενσωματώνοντας πληροφορίες σχετικά με το μέλλον, όπως οι προβλεπόμενοι δείκτες τιμών στα αντίστοιχα μοντέλα. Η εκτίμηση των προαναφερθέντων συνιστωσών στο LGD αντικατοπτρίζει τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν μια εύλογη περίοδο, δηλ. έναν πλήρη οικονομικό κύκλο.

Για τα ομόλογα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) βασίζεται κυρίως σε ιστορικά δεδομένα τα οποία προκύπτουν από έρευνες οίκων αξιολόγησης αλλά επίσης μπορεί να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες αναμενόμενες υποχρεώσεις του οφειλέτη καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπροσθέτως, στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) λαμβάνονται υπόψη η προτεραιότητα του χρεωστικού τίτλου, τυχόν εξασφαλίσεις του οφειλέτη ή οποιαδήποτε άλλης μορφής κάλυψη.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Προκειμένου να γίνει η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για κάθε στάδιο και η εκτίμηση των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια (δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) για να επιτύχει το στόχο της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Το βασικό σενάριο αντιπροσωπεύει το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού.

Τα σενάρια αντικατοπτρίζονται στις παραμέτρους ρίσκου, και συγκεκριμένα στο PD 12 μηνών, στο PD καθ' όλη τη διάρκεια και στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD). Επομένως χρησιμοποιούνται 3 ζεύγη από κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους, σύμφωνα με τα σενάρια που αναπτύσσονται.

Στη συνέχεια, ο Όμιλος προβαίνει στον υπολογισμό των σταθμίσεων για κάθε σενάριο, που αντιπροσωπεύουν την πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός σεναρίου. Αυτές οι σταθμίσεις εφαρμόζονται στα 3 ζεύγη υπολογισμού των παραμέτρων προκειμένου να παραχθεί ένα μοναδικό σενάριο με σταθμισμένες παραμέτρους κινδύνου, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται τόσο στην αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενσωματώνει μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, των δεικτών τιμών κατοικιών, των ποσοστών ανεργίας, των επιτοκίων, πληθωρισμού κλπ. Για να αντικατοπτριστούν οι σημαντικές μη γραμμικότητες στο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όσο αφορά τα σημαντικά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αξιολογούνται σε ατομική βάση, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη σχετική πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία για συγκεκριμένες ομάδες δανειοληπτών κυρίως βάσει του επιχειρηματικού κλάδου όπου ανήκουν καθώς και άλλους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου (εάν υπάρχουν). Έτσι ορίζονται σταθμίσεις για κάθε σενάριο ανά ομάδα δανειοληπτών με στόχο αμερόληπτου υπολογισμού του ποσού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που ενσωματώνει όλες τις λογικές και σχετικές πληροφορίες.

Τροποποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Στις περιπτώσεις που οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί (για τα κριτήρια αποαναγνώρισης, βλ. «Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην ενότητα 2.2.9) και η τροποποίηση θεωρηθεί σημαντική, η ημερομηνία τροποποίησης θεωρείται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προσδιορισμού του αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται συνήθως σε Στάδιο 1 για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά από μια τροποποίηση που έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του αρχικού χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, ενδέχεται να υπάρξουν ενδείξεις ότι το νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική του αναγνώριση και συνεπώς το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται ως αγορασμένο ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού (POCI).

Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί και η τροποποίηση δεν θεωρείται σημαντική, ο Όμιλος υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση, η οποία περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης που υπήρχε κατά την αρχική αναγνώριση βάσει των αρχικών μη τροποποιημένων συμβατικών όρων και τον κίνδυνο αθέτησης που προέκυψε κατά την ημερομηνία αναφοράς, βάσει των τροποποιημένων συμβατικών όρων.

Παρουσίαση της πρόβλεψης απομείωσης

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, η πρόβλεψη απομείωσης μειώνει την λογιστική τους αξία στον ισολογισμό. Για τα χρεωστικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, η πρόβλεψη απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μειώνει τη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τα εκτός ισολογισμού χρηματοοικονομικά στοιχεία που προκύπτουν από δανειοδοτικές δραστηριότητες, η πρόβλεψη απομείωσης εμφανίζεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των παραπάνω χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται στη γραμμή «Ζημιές από απομείωση».

Διαγραφές χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Όταν ο Όμιλος δεν έχει πια εύλογες προσδοκίες για ανάκτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξ ολοκλήρου ή μερικώς, μειώνει άμεσα την λογιστική του αξία προ πρόβλεψης εξ ολοκλήρου ή μερικώς έναντι της πρόβλεψης απομείωσής του. Τα ποσά που έχουν διαγραφεί θεωρούνται από-αναγνωρισμένα. Υπόλοιπα τα οποία είχαν διαγραφεί και ανακτήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο μειώνουν το ύψος της ζημιάς απομείωσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι διαγραφές των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού εξακολουθούν να υπόκεινται σε διαδικασίες ανάκτησης σύμφωνα με τις διαδικασίες ανάκτησης οφειλών του Ομίλου.

2.2.14 Συμφωνίες πώλησης, επαναγοράς και δανεισμού χρεογράφων

(i) Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς

Τα χρεόγραφα που πωλούνται με βάση συμφωνίες επαναγοράς («*repos*») συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό του Ομίλου, δεδομένου ότι ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από αυτά, ενώ η σχετική υποχρέωση ανάλογα με το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στα οφειλόμενα ποσά σε άλλες τράπεζες, ή σε πελάτες και επιμετρύται στο αποσβέσιμο κόστος. Χρεόγραφα που αγοράστηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης («*reverse repos*») αναγνωρίζονται ως δάνεια και προκαταβολές σε άλλες τράπεζες ή πελάτες αναλόγως και επιμετρύονται στο αποσβέσιμο κόστος. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς στην περίπτωση των *repos* και η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναπώλησης στην περίπτωση των *reverse repos*, αναγνωρίζεται ως τόκος κατά τη διάρκεια της περιόδου της συμφωνίας επαναγοράς ή επαναπώλησης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(ii) Δανεισμός και αγορά χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζει ο Όμιλος σε τρίτους, έναντι προμήθειας, συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Χρεόγραφα που δανείζεται ο Όμιλος αναγνωρίζονται ως εμπορικές υποχρεώσεις (*trading liabilities*) όταν πωληθούν σε τρίτους και επιμετρύονται στην εύλογη αξία και οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά αποτίμησης μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.15 Μισθώσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει σε μισθώσεις είτε ως μισθωτής είτε ως εκμισθωτής. Κατά την έναρξη ισχύος μιας σύμβασης, ο Όμιλος αξιολογεί αν η σύμβαση αποτελεί, ή εμπεριέχει, μίσθωση. Μια σύμβαση αποτελεί, ή εμπεριέχει μίσθωση αν η σύμβαση μεταβιβάζει το δικαίωμα ελέγχου της χρήσης ενός αναγνωριζόμενου περιουσιακού στοιχείου για συγκεκριμένη χρονική περίοδο έναντι ανταλλάγματος.

(i) Λογιστική για μισθώσεις όταν ο Όμιλος είναι ο μισθωτής

Όταν ο Όμιλος καθίσταται ο μισθωτής σε μια μίσθωση, αναγνωρίζει μια υποχρέωση από μισθώσεις και ένα αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού κατά την έναρξη της περιόδου της μίσθωσης, μόλις ο Όμιλος αποκτήσει τον έλεγχο της χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις λοιπές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού στα ενσώματα πάγια στοιχεία και στις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις επιμετρύονται με βάση την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωτέων μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, τα οποία προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας ένα διαφορετικό επιτόκιο δανεισμού. Ο τόκος - έξοδο επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζεται στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετρύεται όταν υπάρχει αλλαγή στις μελλοντικές πληρωμές μισθωμάτων που προκύπτουν από μία μεταβολή σε ένα δείκτη ή επιτόκιο, μία αλλαγή στις εκτιμήσεις του Ομίλου για το ποσό που αναμένεται να είναι πληρωτέο με βάση μία εγγύηση υπολειμματικής αξίας ή εάν ο Όμιλος αλλάξει την εκτίμηση του σχετικά με την πιθανότητα εξάσκησης ενός δικαιώματος αγοράς, επέκτασης ή λήξης. Όταν η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετρύεται με αυτόν τον τρόπο, πραγματοποιείται μία αντίστοιχη προσαρμογή στη λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού ή αναγνωρίζεται

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν η λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού έχει μηδενιστεί.

Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αναγνωρίζεται αρχικά σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από μισθώσεις και προσαρμόζεται για προπληρωμές μισθωμάτων, αρχικές άμεσες δαπάνες ή κίνητρα που ελήφθησαν για τη σύναψη των μισθώσεων. Μεταγενέστερα, το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αποσβένεται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου μίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου, εάν αυτή είναι μικρότερη, και οι αποσβέσεις παρουσιάζονται στα λειτουργικά έξοδα.

Όταν μια μίσθωση περιέχει δικαιώματα επέκτασης ή λήξης τα οποία ο Όμιλος θεωρεί κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, τα αναμενόμενα μελλοντικά πληρωτέα μισθώματα ή το κόστος της πρόωρης λήξης περιλαμβάνονται στα πληρωτέα μισθώματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης από μισθώσεις.

Ο Όμιλος έχει επιλέξει να μην αναγνωρίζει δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεις για μισθώσεις στοιχείων ενεργητικού χαμηλής αξίας και βραχυπρόθεσμες μισθώσεις. Ο Όμιλος αναγνωρίζει τις πληρωμές μισθωμάτων που σχετίζονται με τέτοιες μισθώσεις ως έξοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου.

Σε σχέση με τις παραχωρήσεις μισθωμάτων που αποτελούσαν άμεση συνέπεια της πανδημίας COVID-19, ο Όμιλος έχει εφαρμόσει την Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16-Παραχωρήσεις μισθωμάτων λόγω Covid-19, η οποία παρείχε μια πρακτική αντιμετώπιση επιτρέποντας στον Όμιλο να μην αξιολογεί εάν μία παραχώρηση μισθώματος λόγω Covid-19 αποτελούσε τροποποίηση της μίσθωσης.

(ii) Λογιστική για μισθώσεις όταν ο Όμιλος είναι ο εκμισθωτής

Κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μιας μίσθωσης, ο Όμιλος, ενεργώντας ως εκμισθωτής, ταξινομεί κάθε μίσθωσή του είτε ως λειτουργική μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική μίσθωση με βάση το εάν η μίσθωση μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ωφέλειες που συνεπάγεται η κυριότητα ενός υποκείμενου στοιχείου ενεργητικού. Σε αυτή την περίπτωση η μίσθωση αποτελεί χρηματοδοτική μίσθωση, ενώ εάν όχι τότε αποτελεί λειτουργική μίσθωση. Ως μέρος αυτής της αξιολόγησης, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες ενδείξεις, όπως το εάν η μίσθωση καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής ζωής ενός στοιχείου ενεργητικού.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Κατά την ημερομηνία έναρξης, ο Όμιλος αποαναγνωρίζει τη λογιστική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση και αναγνωρίζει απαίτηση ποσού ίσου με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση καθώς και κέρδος ή ζημιά στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την αποαναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση της καθαρής επένδυσης στη μίσθωση. Η καθαρή επένδυση στη μίσθωση υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων με παρόμοιο τρόπο όπως και για τον μισθωτή.

Μετά την ημερομηνία έναρξης, ο Όμιλος αναγνωρίζει χρηματοοικονομικό έσοδο κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου βάσει μεθόδου που αντικατοπτρίζει μια σταθερή περιοδική απόδοση πάνω στην καθαρή επένδυση του εκμισθωτή στη μίσθωση. Ο Όμιλος αναγνωρίζει επίσης έσοδο από μεταβλητές καταβολές που δεν περιλαμβάνονταν στην καθαρή επένδυση. Μετά την έναρξη, η καθαρή επένδυση στη μίσθωση δεν επαναμετράται, εκτός αν η μίσθωση τροποποιηθεί ή η μισθωτική περίοδος μεταβληθεί.

Λειτουργικές Μισθώσεις

Ο Όμιλος συνεχίζει να αναγνωρίζει το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο και δεν αναγνωρίζει καθαρή επένδυση στη μίσθωση στον ισολογισμό ή αρχικό κέρδος (αν υπάρχει) στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει τα μισθώματα που καταβάλλονται από τους μισθωτές ως έσοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης ή με οποιαδήποτε άλλη συστηματική βάση θεωρείται κατάλληλη. Επίσης, αναγνωρίζει ως έξοδα τις αρχικές δαπάνες που πραγματοποιούνται για την απόκτηση των εσόδων της μίσθωσης, συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων. Ο Όμιλος προσθέτει τις αρχικές άμεσες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνεται για τη σύναψη λειτουργικής μίσθωσης στη λογιστική αξία του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τις εν λόγω δαπάνες ως έξοδα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην ίδια βάση με τα έσοδα της μίσθωσης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Υπομίσθώσεις

Ο Όμιλος, ενεργώντας ως μισθωτής, ενδέχεται να συνάψει συμφωνίες υπομίσθωσης ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου προς ένα τρίτο μέρος, ενώ η αρχική μίσθωση παραμένει εν ισχύ. Ο Όμιλος ενεργεί τόσο ως μισθωτής όσο και ως εκμισθωτής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Η υπομίσθωση αποτελεί διακριτή σύμβαση μίσθωσης, στην οποία ο ενδιάμεσος εκμισθωτής ταξινομεί την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική μίσθωση ή λειτουργική μίσθωση ως εξής:

- αν η κύρια μίσθωση αποτελεί βραχυπρόθεσμη μίσθωση, η υπομίσθωση ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση, ή
- σε διαφορετική περίπτωση, η υπομίσθωση ταξινομείται με βάση το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού το οποίο προκύπτει από την κύρια μίσθωση και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο.

2.2.16 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο.

(i) Τρέχουσα φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών υπολογίζεται με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει κατά την ημερομηνία αναφοράς και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη.

(ii) Αναβαλλόμενη φορολογία

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται στο σύνολό του, με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method), επί των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι κυριότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την απομείωση/αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές των δανείων, από τις φορολογικές ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+, από ζημιές πωλήσεων και οριστικών διαγραφών δανείων, από τις αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, από τις αποτιμήσεις σε εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα, από συντάξεις και λοιπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό, και από την αποτίμηση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται όταν αναμένεται ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο έναντι του οποίου οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Το λογιστικό υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και μειώνεται στον βαθμό που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ανάκτηση ολόκληρης ή μέρους της απαίτησης. Κάθε τέτοια μείωση αντλιογίζεται στο βαθμό που καθίσταται πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα. Ο Όμιλος αναγνωρίζει τις μη λογιστικοποιημένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη τα οποία θα επιτρέψουν την ανάκτηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Ο αναβαλλόμενος φόρος, που σχετίζεται με χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και των μέσων αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εσόδων, αναγνωρίζεται επίσης στην κατάσταση συνολικών εσόδων, και μεταφέρεται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων μαζί με το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται ως στοιχείο ενεργητικού, όταν είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ζημιές.

(iii) Αβέβαιες φορολογικές θέσεις

Ο Όμιλος προσδιορίζει κι αξιολογεί όλες τις σημαντικές φορολογικές του θέσεις, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που τυχόν ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, για όλες τις φορολογικές χρήσεις που υπόκεινται σε αξιολόγηση (ή όταν η εκδίκαση της υπόθεσης βρίσκεται σε εξέλιξη) από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Κατά την εκτίμηση των φορολογικών θέσεων, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες, ο Όμιλος αξιολογεί όλα τα αποδεικτικά στοιχεία (εγκύκλιοι του υπουργείου οικονομικών, μεμονωμένες δικαστικές αποφάσεις, φορολογική νομοθεσία, παλαιότερες διοικητικές πρακτικές, γνωμοδοτήσεις που άπτονται φορολογικών και νομικών

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

θεμάτων, κλπ) στο βαθμό που αυτά είναι κατάλληλα για τα δεδομένα και τις συνθήκες της υπό εξέταση συναλλαγής/υπόθεσης του Ομίλου.

Επιπροσθέτως, οι εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά την αναγνώριση πρόβλεψης έναντι πιθανής δυσμενούς εξέλιξης των φορολογικών θέσεων, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από γνωμοδοτήσεις που λαμβάνονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς νομικούς συμβούλους. Για φορολογικές υποθέσεις οι οποίες ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, ο Όμιλος, για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά, ή συνολικά ως ομάδα, ανάλογα με το ποια προσέγγιση εκτιμά καλύτερα το πιθανό αποτέλεσμα κάνοντας χρήση της μεθόδου της «αναμενόμενης αξίας» (σταθμισμένης βάσει πιθανοτήτων), σχηματίζει: (α) πρόβλεψη για εισπρακτέα φορολογική απαίτηση η οποία αφορά ποσό που έχει ήδη αναγνωριστεί και καταβληθεί ως φόρος εισοδήματος, αλλά η εκδίκαση του εκκρεμεί, ή (β) υποχρέωση για ποσά φόρων που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές. Ο Όμιλος παρουσιάζει στον ισολογισμό του όλα τα αβέβαια ποσά φόρου ως τρέχουσες ή αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις.

Ο Όμιλος, κατά γενικό κανόνα, έχει επιλέξει να αποκτά για τις ελληνικές εταιρείες του Ομίλου ένα «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται αφού πραγματοποιηθεί ο φορολογικός έλεγχος από τον ίδιο τακτικό ελεγκτή ή την ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό και τη σχετική φορολογική νομοθεσία, καθώς και για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις εταιρείες του Ομίλου, παρατίθενται στη σημείωση 13.

2.2.17 Παροχές στο προσωπικό

(i) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους είναι αυτές που αναμένεται να εκκαθαριστούν στο σύνολό τους εντός δώδεκα μηνών μετά το τέλος της ετήσιας περιόδου αναφοράς κατά την οποία οι εργαζόμενοι παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες και αναγνωρίζονται ως έξοδο κατά την διάρκεια που αυτές οι υπηρεσίες παρέχονται.

(ii) Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις

Ο Όμιλος παρέχει ορισμένα προγράμματα συνταξιοδότησης καθορισμένων εισφορών. Οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλει ο Όμιλος επενδύονται και τοποθετούνται σε ειδικές κατηγορίες χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπάλληλοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος, συμμετέχουν στην απόδοση των ανωτέρω επενδύσεων. Οι εισφορές του Ομίλου αναγνωρίζονται ως έξοδο στη χρήση κατά την οποία καταβάλλονται.

(iii) Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία

Ο Όμιλος παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών σε Ελλάδα, Βουλγαρία και Σερβία βάσει σχετικά παρεμφερών κανονιστικών πλαισίων. Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, ο Όμιλος σχηματίζει υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για υπαλλήλους που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση, όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή βασίζεται στα έτη υπηρεσίας, ξεκινώντας από την ημερομηνία από την οποία η υπηρεσία του εργαζόμενου αρχικά οδηγεί σε παροχές, σύμφωνα με το πρόγραμμα και μέχρι την ημερομηνία όπου η περαιτέρω υπηρεσία δεν οδηγεί σε σημαντικά ποσά επιπλέον παροχής και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Το ποσό της υποχρέωσης σχηματίζεται βάσει αναλογιστικής μελέτης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος για αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια των χρόνων υπηρεσίας των υπαλλήλων, σύμφωνα με αναλογιστικές αποτιμήσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο.

Η υποχρέωση της αποζημίωσης εξόδου από την υπηρεσία υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Σε χώρες όπου τα δεδομένα της αγοράς για τέτοια ομόλογα δεν είναι επαρκή, χρησιμοποιούνται οι αποδόσεις κυβερνητικών ομολόγων. Το νόμισμα και οι όροι λήξης των ομολόγων που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης αποχώρησης για τον Όμιλο αναγνωρίζονται απευθείας στα λοιπά αποτελέσματα χρήσης την περίοδο που προκύπτουν και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους.

Ο τόκος στην υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία και το κόστος υπηρεσίας που αποτελείται από το τρέχων κόστος υπηρεσίας, το κόστος υπηρεσίας παρελθόντων ετών και τα κέρδη/ ζημιές διακανονισμού της υποχρέωσης,

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Για τον υπολογισμό της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, ο Όμιλος επιπλέον λαμβάνει υπόψη πιθανές αποχωρήσεις προσωπικού προ της κανονικής συνταξιοδότησης βάσει των όρων προηγούμενων προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου.

Οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία είναι πληρωτέες όταν η απασχόληση του εργαζομένου τερματίζεται από τον Όμιλο πριν από την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης, όταν ένας εργαζόμενος δέχεται προσφορά παροχών σε αντάλλαγμα για τον οικειοθελή τερματισμό της απασχόλησής του (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου του Ομίλου). Ο Όμιλος αναγνωρίζει παροχές εξόδου από την υπηρεσία το συντομότερο μεταξύ των παρακάτω ημερομηνιών: (α) όταν ο Όμιλος δεν έχει τη δυνατότητα να αποσύρει πλέον την προσφορά αυτών των παροχών και (β) όταν ο Όμιλος αναγνωρίζει το κόστος μίας αναδιάρθρωσης που περιλαμβάνει την πληρωμή των παροχών εξόδου από την υπηρεσία. Σε περίπτωση που μία προσφορά γίνεται για να ενθαρρύνει την οικειοθελή αποχώρηση, οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία επιμετρώνται βάσει του αριθμού των εργαζομένων που αναμένεται να αποδεχτούν την προσφορά. Παροχές εξόδου από την υπηρεσία που καθίστανται καταβλητέες σε περισσότερο από 12 μήνες από το τέλος της περιόδου αναφοράς προεξοφλούνται σε παρούσα αξία.

(iv) Παροχές για συμμετοχή στα κέρδη (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση του Ομίλου περιοδικά και κατά βούληση, ανταμείβει με μετρητά (bonus) τους υπαλλήλους με υψηλή απόδοση. Παροχές σε μετρητά (bonus), οι οποίες απαιτούν μόνο την έγκριση της Διοίκησης, αναγνωρίζονται ως δεδουλευμένα έξοδα προσωπικού. Η διανομή κερδών στους υπαλλήλους, για την οποία απαιτείται έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά τη χρήση που εγκρίνεται από τους μετόχους του Ομίλου.

(v) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους

Η Διοίκηση της απώτατης μητρικής εταιρείας του Ομίλου (Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.) ανταμείβει περιοδικά και κατά βούληση τους υπαλλήλους του Ομίλου με δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών, λαμβάνοντας υπόψη το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Οι παροχές αυτές λογιστικοποιούνται από τον Όμιλο ως παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους.

Οι παροχές σε μετοχές που δε συνδέονται με την απόδοση των υπαλλήλων, κατοχυρώνονται κατά την περίοδο στην οποία χορηγούνται. Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που συνδέονται με την επίτευξη ορισμένων στόχων και τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου υπηρεσίας, κατοχυρώνονται μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ανωτέρω προϋποθέσεις.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών, αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού κατά την περίοδο κατοχύρωσης αυτών, με ισόποση πίστωση στα κεφάλαια, δηλαδή χωρίς επίπτωση στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου. Το τελικό ποσό που αναγνωρίζεται ως έξοδο βασίζεται στον αριθμό των παροχών που ικανοποιούν τις σχετικές προϋποθέσεις υπηρεσίας και απόδοσης που δεν σχετίζονται με την αγορά, κατά την ημερομηνία κατοχύρωσης.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά την ημερομηνία παραχώρησης προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας ένα προσαρμοσμένο μοντέλο αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή εξάσκησης, τις ημερομηνίες εξάσκησης, τους όρους των δικαιωμάτων προαίρεσης, την τιμή της μετοχής κατά την ημερομηνία παραχώρησης και την αναμενόμενη διακύμανση της τιμής της υποκείμενης μετοχής, την αναμενόμενη μερισματική απόδοση και το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για τη διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης. Η αναμενόμενη διακύμανση επιμετρώνται κατά την ημερομηνία παραχώρησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και βασίζεται στην ιστορική διακύμανση της τιμής της μετοχής.

Για τις παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους με προϋποθέσεις που δεν αφορούν την κατοχύρωση τους, η εύλογη αξία των παροχών σε συμμετοχικούς τίτλους κατά την ημερομηνία παραχώρησης αποτυπώνει και αυτές τις προϋποθέσεις και δεν υπάρχει προσαρμογή για τις διαφορές ανάμεσα στα αναμενόμενα και τα πραγματικά αποτελέσματα.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης και την έκδοση νέων μετοχών, οι εισπράξεις μετά την αφαίρεση σχετικών εξόδων συναλλαγής, πιστώνονται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της απώτατης μητρικής εταιρείας του Ομίλου.

2.2.18 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Τα γήπεδα και κτίρια που αποκτούνται από πλειστηριασμούς για ανάκτηση απομειωμένων δανείων, περιλαμβάνονται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού», εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά. Τα εν λόγω αποκτηθέντα πάγια στοιχεία κατέχονται προσωρινά για πώληση και αναγνωρίζονται στο χαμηλότερο ποσό μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, η οποία

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, στα συνήθη πλαίσια των εργασιών, μειωμένη με τα απαραίτητα κόστη για την πραγματοποίηση της πώλησης.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο Όμιλος, στο πλαίσιο της λειτουργίας του, κάνει χρήση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από πλειστηριασμούς, αυτά μπορεί να μεταφερθούν στα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια ή στις επενδύσεις σε ακίνητα, ως ενδείκνυται.

Τα κέρδη ή ζημιές από την πώληση αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.19 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα συνδεδεμένα μέρη του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- (α) την οικονομική οντότητα πού ασκεί έλεγχο πάνω στον Όμιλο και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται, ελέγχονται από κοινού ή επηρεάζονται σημαντικά από αυτή την οικονομική οντότητα, καθώς και τα βασικά μέλη της Διοίκησης αυτής και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα,
- (β) την οικονομική οντότητα που ασκεί σημαντική επιρροή στον Όμιλο και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται από αυτήν την οικονομική οντότητα,
- (γ) τα βασικά μέλη της Διοίκησης του Ομίλου, τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα, και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από τα παραπάνω πρόσωπα,
- (δ) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου
- (ε) τις συνδεδεμένες εταιρείες, και
- (ζ) προγράμματα παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία που έχουν συσταθεί προς όφελος των εργαζομένων του Ομίλου.

Οι συναλλαγές παρόμοιας φύσης παρουσιάζονται σε συγκεντρωτική βάση. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές που διενεργούνται με συνδεδεμένα μέρη, είναι μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών και γίνονται με καθαρά εμπορικούς όρους.

2.2.20 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, ο διακανονισμός της οποίας και το ποσό αυτής μπορούν να εκτιμηθούν με αξιοπιστία και απαιτεί την εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος.

Το ποσό που αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της δαπάνης που απαιτείται, για να διακανονιστεί η παρούσα δέσμευση σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που αφορούν το ποσό μιας τέτοιας δαπάνης.

Οι προβλέψεις επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναπροσαρμόζονται προκειμένου να αντιπροσωπεύουν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση. Αν μεταγενέστερα δεν είναι πλέον πιθανό ότι για να διακανονιστεί η δέσμευση θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, τότε η πρόβλεψη αντιλογίζεται.

2.2.21 Πληροφόρηση ανά επιχειρηματικό τομέα

Ο επιχειρηματικός τομέας είναι ένα ξεχωριστό τμήμα του Ομίλου που δραστηριοποιείται στην παροχή προϊόντων ή υπηρεσιών, οι οποίες μπορεί να αποφέρουν έσοδα και να δημιουργήσουν έξοδα, εντός ενός συγκεκριμένου οικονομικού περιβάλλοντος. Οι επιχειρηματικοί τομείς καθορίζονται βάσει των εσωτερικών αναφορών σχετικά με τα λειτουργικά αποτελέσματα των τμημάτων του Ομίλου, που επιβλέπει ο επικεφαλής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων και χρησιμοποιούνται για τη διάθεση των πόρων και την αξιολόγηση της απόδοσής τους. Επικεφαλής λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων είναι η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού, η οποία είναι υπεύθυνη για την λήψη στρατηγικών αποφάσεων. Τα έσοδα, έξοδα και η απόδοση ανά τομέα περιλαμβάνουν και μεταφορές μεταξύ τομέων δραστηριοτήτων. Αυτές οι μεταφορές λογίζονται σε ανταγωνιστικές τιμές, οι οποίες είναι συναφείς με τις χρεώσεις σε μη συνδεδεμένους πελάτες για την παροχή παρόμοιων υπηρεσιών.

2.2.22 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές και προνομιούχες μετοχές καταχωρούνται ως ίδια κεφάλαια. Τα έξοδα έκδοσης κοινών μετοχών ή δικαιωμάτων, μετά από φόρους, αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια αφαιρετικά του προϊόντος έκδοσης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διανομή μερισμάτων αναγνωρίζεται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου, όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων και ληφθούν οι απαραίτητες εποπτικές εγκρίσεις, όπου απαιτούνται. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Οι ενδοεταιρικές μη-ταμειακές διανομές που αποτελούν συναλλαγές μεταξύ οικονομικών οντοτήτων υπό κοινό έλεγχο, καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου με βάση τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που διανεμήθηκαν.

Όταν εταιρείες του Ομίλου αγοράζουν μετοχές της Εταιρείας (ίδιες μετοχές) το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια μέχρι την ακύρωση, επανέκδοση ή πώληση των μετοχών. Όταν οι ίδιες μετοχές πωλούνται ή επανεκδίδονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.23 Προνομιούχοι τίτλοι

Οι προνομιούχοι τίτλοι που εκδίδονται από τον Όμιλο καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια όταν δεν υπάρχει συμβατική υποχρέωση να κομιστούν στον κάτοχό τους ταμειακά διαθέσιμα ή κάποιο άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού.

Τα επιπρόσθετα έξοδα που προκύπτουν από την έκδοση νέων προνομιούχων τίτλων καταχωρούνται στην καθαρή θέση ως μείωση του προϊόντος της έκδοσης, μετά από φόρους.

Η διανομή μερίσματος στους κατόχους προνομιούχων τίτλων, αναγνωρίζεται ως μείωση της καθαρής θέσης, κατά την ημερομηνία που αναγνωρίζονται ως πληρωτέα.

Όταν ο Όμιλος αγοράζει προνομιούχους τίτλους που εκδίδει, το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση που πωλούνται ή ακυρώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.24 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αποτελούν συμβόλαια, με τα οποία ο εκδότης δεσμεύεται να αποζημιώσει τον κάτοχο του συμβολαίου για τη ζημιά που αυτός υφίσταται, σε περίπτωση που κάποιος καθορισμένος οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους ενός χρεωστικού χρηματοπιστωτικού μέσου. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δίδονται από τον Όμιλο σε τράπεζες, χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών για τη εξασφάλιση δανείων, υπεραναλήψεων και άλλων τραπεζικών πιστοδοτήσεων αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, που είναι το ποσό που εισπράχθηκε. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρώνται στην υψηλότερη αξία μεταξύ του ποσού της πρόβλεψης απομείωσης λόγω αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και της αξίας που αναγνωρίστηκε αρχικά, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις της προμήθειας που προέκυψε, όπου υφίσταται.

Οι αγορασθείσες από τον Όμιλο χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού μέσου δεν λογιστικοποιούνται ξεχωριστά και οι ταμειακές ροές από την εγγύηση λαμβάνονται υπόψη κατά την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ τυχόν προμήθειες και κόστη συναλλαγής που προκύπτουν για την απόκτηση της χρηματοοικονομικής εγγύησης θεωρούνται μέρος του πραγματικού επιτοκίου του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Αντιθέτως, οι αγορασθείσες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δεν θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων των εγγυώμενων χρηματοοικονομικών μέσων λογιστικοποιούνται ξεχωριστά, όπου αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα αποζημίωσης το οποίο περιλαμβάνεται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού όταν θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι ο Όμιλος θα αποζημιωθεί για τις πραγματοποιηθείσες πιστωτικές ζημιές, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της εγγύησης. Οι μεταβολές στη λογιστική αξία του προαναφερθέντος δικαιώματος αποζημίωσης που προκύπτει από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου δανειακών ανοιγμάτων που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, αναγνωρίζονται στις «Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους» στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

Δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Οι δεσμεύσεις αποτελούν ανοίγματα εκτός ισολογισμού, με τα οποία ο Όμιλος δεσμεύεται, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, να χορηγήσει ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους στον πελάτη. Τέτοιες συμβατικές δεσμεύσεις αντιπροσωπεύουν δεσμεύσεις για

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

παροχή πίστωσης και πιστωτικών επιστολών και αποτελούν μέρος των συνήθων δανειακών δραστηριοτήτων του Ομίλου, για τις οποίες αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τα ανοίγματα εκτός ισολογισμού (χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις) περιλαμβάνεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις.

2.2.25 Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται ως κατεχόμενα προς πώληση όταν η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω μίας συναλλαγής πώλησης αντί μέσω συνεχούς χρήσης. Ένα μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ταξινομείται ως κατεχόμενο προς πώληση, όταν είναι διαθέσιμο προς άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή του, υπόκειται σε όρους συνήθεις για πωλήσεις τέτοιων στοιχείων ενεργητικού και η πώληση θεωρείται πολύ πιθανή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διοίκηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει την πώληση και ενεργώς προωθεί την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μία τιμή που είναι λογική σε σχέση με την τρέχουσα εύλογη αξία. Η πώληση επιπλέον αναμένεται να πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία της ταξινόμησης. Πριν από την ταξινόμησή τους ως κατεχόμενα προς πώληση, τα στοιχεία ενεργητικού αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με το σχετικό λογιστικό πρότυπο.

Τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση κατόπιν αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων πώλησης. Η ζημιά η οποία προκύπτει από την ανωτέρω επιμέτρηση αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και μπορεί να αντλιογιστεί μελλοντικά. Όταν η ζημιά αφορά ομάδα στοιχείων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση, αυτή κατανέμεται στα επιμέρους στοιχεία της ομάδας.

Ο Όμιλος παρουσιάζει τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε ξεχωριστή γραμμή στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων εάν μία εταιρεία του Ομίλου ή ένα τμήμα μίας εταιρείας του Ομίλου έχει πωληθεί ή έχει ταξινομηθεί ως κατεχόμενο προς πώληση και:

- (α) Αντιπροσωπεύει μία ξεχωριστή σημαντική δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας,
- (β) Είναι μέρος ενός μοναδικού σχεδίου πώλησης μίας ξεχωριστής σημαντικής δραστηριότητας ή γεωγραφικής περιοχής λειτουργίας, ή
- (γ) Αποτελεί μία θυγατρική η οποία αποκτήθηκε αποκλειστικά με σκοπό την μεταπώλησή της.

Τα κέρδη ή ζημιές από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων λόγω πώλησης των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ή λόγω επιμέτρησης αυτών στην εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και το φόρο των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων. Οι ενδοεταιρικές συναλλαγές μεταξύ συνεχιζόμενων και μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων παρουσιάζονται σε μικτή βάση στη κατάσταση αποτελεσμάτων. Κατά την ταξινόμηση, μιας εταιρείας του Ομίλου ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, ο Όμιλος αναμορφώνει τα στοιχεία των προηγούμενων περιόδων στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.26 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, περιλαμβάνουν στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος όπως μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε κεντρικές τράπεζες που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου όπως άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης, με αρχικές ημερομηνίες λήξης τριών ή λιγότερων μηνών.

2.2.27 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις είναι μεταβιβάσεις πόρων στον Όμιλο από μια κρατική οντότητα, όπως η κυβέρνηση, οι κυβερνητικοί φορείς και παρόμοιοι φορείς, τοπικοί, εθνικοί ή διεθνείς, με αντάλλαγμα τη συμμόρφωση με συγκεκριμένες προϋποθέσεις κατά το παρελθόν ή στο μέλλον, που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες του Ομίλου.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει εύλογη διασφάλιση ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με τις προϋποθέσεις που απαιτούνται. Οι επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε συστηματική βάση ώστε να εναρμονίζονται με τη μέθοδο που ο Όμιλος αναγνωρίζει τα έξοδα τα οποία οι επιχορηγήσεις πρόκειται να αποζημιώσουν. Σε περίπτωση μεταγενέστερων αλλαγών στις προσδοκίες του Ομίλου για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων των κρατικών επιχορηγήσεων, η επίπτωση αυτών των αλλαγών αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.28 Δραστηριότητες εμπιστευματοδόχου

Ο Όμιλος παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής, εταιρικής διαχείρισης, διαχείρισης επενδύσεων, καθώς και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε τρίτους, που έχουν ως αποτέλεσμα την διακράτηση ή την επένδυση στοιχείων ενεργητικού για λογαριασμό πελατών του. Αυτό προϋποθέτει από τον Όμιλο να λαμβάνει αποφάσεις για την κατανομή, αγορά και πώληση σχετικά με ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών μέσων. Ο Όμιλος λαμβάνει έσοδο αμοιβών για την παροχή των υπηρεσιών αυτών. Τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται υπό την ιδιότητα ως εμπιστευματοδόχου δεν αποτελούν περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου και δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπλέον, ο Όμιλος δεν εγγυάται για τις επενδύσεις αυτές και συνεπώς δεν είναι εκτεθειμένος σε οποιονδήποτε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με αυτές.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών του Ομίλου, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους και τις γνωστοποιήσεις που τις συνοδεύουν. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αξιολογούνται διαρκώς και βασίζονται στις παρούσες συνθήκες, σε ιστορικά στοιχεία και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες, με βάση τις παρούσες συνθήκες, θεωρούνται λογικές. Κάθε αναθεώρηση των εκτιμήσεων, αναγνωρίζεται μελλοντικώς. Οι κυριότεροι τομείς για τους οποίους ο Όμιλος προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών του αρχών αναλύονται παρακάτω:

3.1 Ζημίες απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Το 2022, η γεωπολιτική και οικονομική αναταραχή που προκλήθηκε από τη Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, μαζί με τις συνεχιζόμενες - αν και επιβραδυνόμενες - πληθωριστικές πιέσεις, οι υψηλές τιμές ενέργειας και το αυξανόμενο κόστος δανεισμού επηρέασαν αρνητικά το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, επιδείνωσαν τις μακροοικονομικές προοπτικές των ευρωπαϊκών οικονομιών, οι οποίες πλέον αντιμετωπίζουν επιβράδυνση της ανάπτυξης και κατά συνέπεια αυξανόμενη οικονομική αβεβαιότητα στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος. Σε αυτό το ασταθές περιβάλλον, η ελληνική οικονομία έχει επιδείξει αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, κυρίως λόγω της αύξησης της κατανάλωσης, των εξαγωγών υπηρεσιών, των ισχυρών επιδόσεων στον τουρισμό και της περαιτέρω επιτάχυνσης των νέων επενδύσεων που ενισχύονται από τα κεφαλαία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία αναμένεται να συνεχιστεί, ωστόσο με βραδύτερο ρυθμό (σημ. 2).

Στο πλαίσιο της προαναφερθείσας γενικής οικονομικής αβεβαιότητας, ο Όμιλος συνέχισε την ισχυρή επίδοσή του, όπως αποδεικνύεται από τους δείκτες ποιότητας πιστοδοτήσεων στο τέλος της χρήσης του 2022, οι οποίοι ξεπέρασαν τα αναμενόμενα επίπεδα σε ότι αφορά τον δείκτη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) και την κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE), ενώ παρακολούθηε στενά τους κινδύνους που ενδεχομένως να επηρεάσουν τους δανειολήπτες από επιχειρηματικούς κλάδους που πλήττονται περισσότερο (όπως ο κλάδος των τροφίμων, της ενέργειας, της προμήθειας πρώτων υλών για τον κατασκευαστικό κλάδο κ.λπ.) και να συρρικνώσουν το διαθέσιμο εισόδημα και την ικανότητα εξυπηρέτησης χρέους των πελατών λιανικής τραπεζικής. Σε αυτό το πλαίσιο, στο τέταρτο τρίμηνο του 2022, ο Όμιλος αναθεώρησε τις σημαντικές μακροοικονομικές μεταβλητές που ενσωματώνονται στα μοντέλα υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει του ΔΠΧΑ 9, προκειμένου να αντικατοπτρίσει, στο βαθμό που είναι εφικτό, τις αβεβαιότητες που σχετίζονται με το οικονομικό περιβάλλον. Επιπλέον, ο Όμιλος ενίσχυσε τη χρήση εξιδεικευμένων παραμέτρων ανά κλάδο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, καθώς και το πλαίσιο παρακολούθησης των δανειοληπτών από επιχειρηματικούς κλάδους που πλήττονται περισσότερο και ενσωμάτωσε τις μεταβολές του πληθωρισμού και των επιτοκίων στην αξιολόγηση της ικανότητας εξυπηρέτησης χρέους των δανειοληπτών λιανικής τραπεζικής, ώστε να αποτυπωθεί καλύτερα η επίδραση των μακροοικονομικών δεικτών στην απόδοση των δανειακών του χαρτοφυλακίων.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει σημαντική κρίση, και συγκεκριμένα την εκτίμηση του ποσού και του χρονοδιαγράμματος των μελλοντικών ταμειακών ροών καθώς και της αξίας των εξασφαλίσεων κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, μεταβολές στους οποίους μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημίες που πρέπει να αναγνωρισθεί.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Ομίλου είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Επιπλέον, ενδέχεται να απαιτούνται

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

προσαρμογές από τη Διοίκηση (management overlays) για να αποτυπώσουν νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου.

Τα στοιχεία των μοντέλων εκτίμησης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που αντιπροσωπεύουν σημαντικές λογιστικές παραδοχές και εκτιμήσεις, περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Ο Όμιλος αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενος σε ποιοτικές και ποσοτικές, εύλογες και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες που απαιτούν την άσκηση σημαντικής κρίσης από τη Διοίκηση (Σημ. 2.2.13). Η εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτείται να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής

Σχετικά με τα ανοίγματα σε δάνεια λιανικής τραπεζικής, το βασικό κριτήριο είναι η αλλαγή της πιθανότητας αθέτησης (PD) κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου πάνω από τα όρια που έχουν οριστεί. Ο καθορισμός των συγκεκριμένων ορίων διαφέρει ανά χαρτοφυλάκιο, κατάσταση τροποποίησης (τροποποιημένο ή μη δάνειο), τύπο προϊόντος καθώς και ύψος της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου. Σε γενικές γραμμές, τα όρια για δάνεια με χαμηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση είναι υψηλότερα σε σχέση με τα δάνεια που αξιολογήθηκαν με υψηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση.

Σύμφωνα με τον παραπάνω διαχωρισμό, την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, για τα δάνεια λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, το εύρος των ορίων σχετικά με την πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2, αναλύονται παρακάτω.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής	Εύρος ορίων SICR
Στεγαστικά δάνεια	30%-50%
Ενοποιήσεις δανειακών υποχρεώσεων	10%-80%
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	10%-65%
Καταναλωτικά δάνεια	60%-100%

Επιχειρηματικά δάνεια

Για ανοίγματα επιχειρηματικών δανείων, οι καμπύλες πιθανοτήτων αθέτησης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση και την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων σε κάθε ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχίζονται σε κατηγορίες πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ακολουθώντας, τα σχετικά όρια SICR βασίζονται στην σύγκριση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων κατά την αρχική αναγνώριση και κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενώ υποβαθμίσεις στην κατηγορία διαβάθμισης, αντιπροσωπεύουν αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου. Ο Όμιλος, όπως και στα ανοίγματα δανείων λιανικής τραπεζικής, κατηγοριοποιεί τα ανοίγματα των επιχειρηματικών δανείων με βάση την κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, τον τύπο δανείου και την πιστοληπτική διαβάθμιση κατά την αρχική αναγνώριση. Επιπλέον, για τιτλοποιημένα ομόλογα που εκδίδονται από οντότητες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από τον Όμιλο, η αξιολόγηση SICR πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων στην Ελλάδα, τα όρια επιδείνωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2 ανά κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης, παρουσιάζονται παρακάτω. Ειδικότερα, σύμφωνα με την πολιτική σημαντικής αύξησης πιστωτικού κινδύνου (SICR) του Ομίλου, οποιαδήποτε υποβάθμιση σε κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης 6 ή υψηλότερου κινδύνου (7, 8 ή 9), θεωρείται ως γεγονός SICR σε όλα τα χαρτοφυλάκια των επιχειρηματικών δανείων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Κατηγορίες εσωτερικής αξιολόγησης των επιχειρηματικών δανείων	Ελάχιστο Εύρος ορίων SICR
1	Πέντε βαθμίδες
2	Τέσσερις βαθμίδες
3	Τρεις βαθμίδες
4	Δύο βαθμίδες
5-8	Μία βαθμίδα

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ο Όμιλος αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2021, οι σταθμίσεις βάσει πιθανοτήτων για τα σενάρια που αναφέρονται παραπάνω και που εφαρμόζονται από τον Όμιλο στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι 50% για το βασικό σενάριο και 25% για το δυσμενές και για το αισιόδοξο σενάριο αντίστοιχα.

Οι βασικές παραδοχές που βασίζεται κάθε μακροοικονομικό σενάριο παραθέτονται παρακάτω:

Βασικό σενάριο

Το βασικό σενάριο υποθέτει τη μη ύπαρξη κλιμάκωσης του πολέμου στην Ουκρανία, καμία αλλαγή στις κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας και στην τροχιά της νομισματικής πολιτικής καθώς και τη σταθερότητα που σχετίζεται με τον πολιτικό κύκλο. Ο βασικός πληθωρισμός για την Ελλάδα θεωρείται ότι θα αποκλιμακωθεί σταδιακά στο 1,8%, η αύξηση της απασχόλησης στη μετά Covid 19 περίοδο θεωρείται ότι θα συμβάλει στη μείωση της ανεργίας, οι τιμές των ακινήτων θα συνεχίσουν την ανοδική τους πορεία, ενώ οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές θα υποστηριχθούν από: (α) την αναμενόμενη ισχυρή τουριστική περίοδο, (β) τα κεφάλαια από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, (γ) την πλεονάζουσα ρευστότητα (καταθέσεις και κρατικό απόθεμα μετρητών) και (δ) τα δημοσιονομικά μέτρα που υιοθετήθηκαν για τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Στο μέτωπο της Ευρωζώνης, η ΕΚΤ αναμένεται να σταματήσει την περιοριστική νομισματική της πολιτικής το πρώτο τρίμηνο του 2023.

Αισιόδοξο σενάριο

Το αισιόδοξο σενάριο υποθέτει ταχύτερη ανάκαμψη το 2022 και το 2023, σε σύγκριση με το βασικό σενάριο, ως αποτέλεσμα: (α) των υψηλότερων από τα αναμενόμενα τουριστικών εσόδων, (β) των μη αρνητικών εξελίξεων σε σχέση με την ενεργειακή κρίση (οι τιμές της ενέργειας παραμένουν αμετάβλητες σε σχέση με το βασικό σενάριο) και (γ) της μη κλιμάκωσης του πολέμου στην Ουκρανία. Επιπλέον, προϋποθέτει γρήγορη επίλυση της πολιτικής αβεβαιότητας, σχηματισμό σταθερής κυβέρνησης χωρίς ανάγκη τρίτου γύρου εκλογών και χωρίς αρνητικές εκπλήξεις από τη ροή των κονδυλίων της ΕΕ.

Δυσμενές σενάριο

Το δυσμενές σενάριο προϋποθέτει παράταση και κλιμάκωση του πολέμου και των οικονομικών κυρώσεων, που οδηγεί σε μεγαλύτερη διακύμανση του εφοδιασμού, η οποία εκδηλώνεται μέσω των υψηλότερων τιμών πετρελαίου και σε αύξηση της εγχώριας αβεβαιότητας ως αποτέλεσμα του πολιτικού κύκλου/εκλογών. Ως εκ τούτου, αναμένονται υψηλότερος και πιο επίμονος πληθωρισμός (και επακόλουθη συρρίκνωση των εισοδημάτων), πιο παρατεταμένη αναβολή των επενδύσεων, χαμηλότερη εξωτερική ζήτηση αλλά και περισσότερα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης, περιορισμένα από τον εγχώριο δημοσιονομικό χώρο. Επίσης, εικάζονται αρνητικές εξελίξεις στο μέτωπο του RRF και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, ενώ η αβεβαιότητα γύρω από τις προοπτικές ανάπτυξης της Ευρωζώνης εντείνεται.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Ο Όμιλος διασφαλίζει ότι οι εκτιμήσεις απομείωσης και οι μακροοικονομικές προβλέψεις, όπως παρέχονται από τον Τομέα Οικονομικής Ανάλυσης και Μελετών, που διενεργούνται για επιχειρηματικούς και εποπτικούς σκοπούς είναι απολύτως συνεπείς. Ως εκ τούτου, το βασικό σενάριο του ΔΠΧΑ 9 το οποίο εφαρμόζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών συμπίπτει με αυτό που χρησιμοποιείται στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ICAAP)

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

και για σκοπούς επιχειρηματικού σχεδιασμού. Επιπλέον, στην ανάπτυξη των μακροοικονομικών σεναρίων έχει ληφθεί υπόψη η σχετική εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι οποίες επιβλήθηκαν από τον επόπτη, ενώ οι προβλέψεις απομείωσης βασίστηκαν στην κατά ΔΠΧΑ 9 μεθοδολογία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, ο Όμιλος αξιολογεί συγκεκριμένες ενδείξεις για την πρόβλεψη των παραμέτρων ρίσκου, και πιο συγκεκριμένα τους δείκτες τιμών οικιστικών και εμπορικών ακινήτων, αυτόν της ανεργίας και του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, το περιθώριο των ελληνικών κρατικών ομολόγων σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς EURIBOR και τον δείκτη πληθωρισμού, όπως επίσης επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Σχετικά με τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του δανειακού χαρτοφυλακίου στη Ελλάδα για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2021, ο αριθμητικός μέσος όρος των σταθμισμένων βάσει πιθανοτήτων ετήσιων προβλέψεων των σεναρίων για τα επόμενα τέσσερα χρόνια μετά την ημερομηνία αναφοράς, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	31 Δεκεμβρίου 2022	31 Δεκεμβρίου 2021
	Μέσος όρος (2023-2026) των ετήσιων προβλέψεων	Μέσος όρος (2022-2025) των ετήσιων προβλέψεων
Ρυθμός ανάπτυξης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	2,10%	3,27%
Ποσοστό Ανεργίας	10,76%	12,60%
Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων	3,71%	5,55%
Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων	3,46%	5,75%
Δείκτης Πληθωρισμού	3,10%	1,57%

Τυχόν μεταβολές στα σεναρία και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν σημαντική επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Τα μοντέλα και οι βασικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς επικυρώνονται από τις αρμόδιες μονάδες του Ομίλου, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία της ανάπτυξης των μοντέλων.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ο Όμιλος πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time) χρησιμοποιώντας μηνιαία διαστήματα. Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Ο Όμιλος καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών στα PDs, EADs και LGDs.

Επιπλέον, ο καθορισμός των PDs δεν είναι συντηρητικός, αλλά αμερόληπτος και αντικειμενικός και ενσωματώνει σχετικές πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μακροοικονομικών μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ. καθώς και μεταβλητές σχετικές με τα χαρτοφυλάκια όπως δείκτης εποχικότητας κλπ. που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για την επίτευξη της βέλτιστης πρόβλεψης. Το 2022, ο Όμιλος προχώρησε στην παραμετροποίηση των μοντέλων αθέτησης κινδύνου (PD), εισάγοντας για τους εταιρικούς δανειολήπτες μακροοικονομικές μεταβλητές ειδικών του κλάδου που δραστηριοποιούνται και εφαρμόζοντας κλίμακες επιτοκίου και πληθωρισμού στην εκτίμηση του δείκτη που προκύπτει από τον λόγο χρέους προς εισόδημα (debt to income ratio) των πελατών λιανικής τραπεζικής. Πιο συγκεκριμένα, στην τελευταία περίπτωση, οι δόσεις των δανειοληπτών εκτιμήθηκαν με τη χρήση των προβλεπόμενων επιτοκίων, ενώ το εισοδηματικό μοντέλο έλαβε υπόψη και τον προβλεπόμενο πληθωρισμό επιπλέον του προβλεπόμενου ΑΕΠ και δείκτη ανεργίας.

Τα μοντέλα των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζονται σε λογιστικές παλινδρομήσεις και λειτουργούν κάτω από τα διαφορετικά μακροοικονομικά σεναρία και τις σχετικές αλλαγές και κλυδωνισμούς στο μακροοικονομικό περιβάλλον οι οποίες αντικατοπτρίζονται αναλόγως με μη γραμμικό τρόπο.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Ο Όμιλος κατατάσσει τα ανοίγματα του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, ο Όμιλος επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων του τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε σύγκριση με την αρχική αναγνώριση.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Αντίστοιχα, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες και το γεωπολιτικό υπόβαθρο που συνδέονται με τον πόλεμο στην Ουκρανία, η Διοίκηση έχει ενσωματώσει στους υπολογισμούς της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μια εκτίμηση σχετικά με δυνητικούς κινδύνους από τα χαρτοφυλάκια των επιχειρηματικών δανείων της, η οποία δεν προκύπτει από τα μοντέλα και αντιπροσωπεύει το 4% των συνολικών προβλέψεων απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών. Οι προσαρμογές από τη Διοίκηση στη παρούσα χρήση αντικατοπτρίζουν την ευαισθησία της μακροοικονομικής μεταβλητότητας στο προφίλ κινδύνου των οφειλετών. Οι αλλαγές της εσωτερικής διαβάθμισης του αντισυμβαλλομένου, νέα ή αναθεωρημένα μοντέλα και δεδομένα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά. Τα μοντέλα διέπονται από το πλαίσιο επικύρωσης του Ομίλου, το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση ανεξάρτητης επαλήθευσης, και εγκρίνονται από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC).

Ανάλυση ευαισθησίας σε δανειακά χαρτοφυλάκια

Η ανάλυση ευαισθησίας, όταν διενεργείται επί συγκεκριμένων σημαντικών παραμέτρων, μπορεί να παράσχει ουσιώδη πληροφόρηση μόνο για χαρτοφυλάκια στα οποία οι παράμετροι κινδύνου έχουν σημαντική επίδραση στο συνολικό πιστωτικό κίνδυνο ενός δανειακού χαρτοφυλακίου, ειδικά όταν τέτοιες αναλύσεις ευαισθησίας χρησιμοποιούνται και για εσωτερικούς σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Σε διαφορετική περίπτωση, η ανάλυση ευαισθησίας πάνω σε συγκεκριμένους συνδυασμούς κάποιων παραμέτρων κινδύνου δύναται να μην παράγει ουσιαστικά αποτελέσματα καθώς στην πραγματικότητα υπάρχουν αλληλεξαρτήσεις μεταξύ διαφόρων οικονομικών δεδομένων καθιστώντας οποιοσδήποτε αλλαγές στις παραμέτρους ως αλλαγές που συσχετίζονται με διαφόρους παράγοντες.

Η ανάλυση ευαισθησίας που παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες υποθέτει μια ευνοϊκή και μια δυσμενή μετατόπιση στη στάθμιση του σεναρίου, σε σύγκριση με αυτήν που εφαρμόστηκε για τη μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επικρατούσες μακροοικονομικές συνθήκες, όπως αντικατοπτρίζονται στα τρία σενάρια που ενσωματώθηκαν στο σταθμισμένο σενάριο πιθανότητας του ΔΠΧΑ 9, είχαν ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση των διαφορών των επιπέδων των μακροοικονομικών μεταβλητών μεταξύ των σεναρίων, ο Όμιλος καθόρισε εκ νέου τη στάθμιση των σεναρίων που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση ευαισθησίας των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών προκειμένου να αντικατοπτρίζεται μια εύλογη πιθανή αλλαγή των βασικών μακροοικονομικών δεικτών. Αντίστοιχα, η ευνοϊκή μετατόπιση προϋποθέτει αύξηση της στάθμισης του αισιόδοξου σεναρίου στο 50% και σταθερή στάθμιση του βασικού σεναρίου στο 50%, ενώ η δυσμενής μετατόπιση προϋποθέτει αύξηση της στάθμισης του δυσμενούς σεναρίου στο 50% και σταθερή στάθμιση του βασικού σεναρίου στο 50%. Αντιστοίχως, στο τέλος του 2021, η ευνοϊκή μετατόπιση υπέθεσε αύξηση της στάθμισης του αισιόδοξου σεναρίου στο 75% και μείωση της στάθμισης του βασικού σεναρίου στο 25%, ενώ η αρνητική μετατόπιση υπέθεσε αύξηση της στάθμισης του δυσμενούς σεναρίου στο 75% και μείωση της στάθμισης του βασικού σεναρίου κατά 25% σε σύγκριση με τη στάθμιση του σεναρίου που εφαρμόζει ο Όμιλος στη μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η εκτιμώμενη επίπτωση στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Ομίλου, ανά στάδιο (συμπεριλαμβανομένων στοιχείων εκτός ισολογισμού), από πιθανές λογικές και συνδυασμένες αλλαγές στις προβλέψεις των κύριων μακροοικονομικών δεικτών για τα επόμενα 5 έτη (2023-2027 και 2022-2026, αντίστοιχα):

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2022				Την 31 Δεκεμβρίου 2021			
Σενάριο ευαισθησίας				Σενάριο ευαισθησίας			
Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %			Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %		
	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή			Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	
Αύξηση ΑΕΠ	41%	-41%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Αύξηση ΑΕΠ	20%	-20%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης ανεργίας	-11%	11%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δείκτης ανεργίας	-11%	11%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης Πληθωρισμού	-2%	2%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δείκτης Πληθωρισμού	1%	-1%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	4%	-4%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση	Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	3%	-3%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση

Εκτιμώμενη επίπτωση ανά Στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2022								
	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3		Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022	
	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022
Επίπτωση σε € εκατ.	(12)	(36)	(34)	(82)	10	43	35	88
Επίπτωση % πρόβλεψης	-7,08	-9,96	-2,93	-4,86	5,73	11,99	3,03	5,24

Εκτιμώμενη επίπτωση ανά Στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2021								
	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3		Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021	
	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021
Επίπτωση σε € εκατ.	(9)	(24)	(28)	(61)	6	30	34	70
Επίπτωση % πρόβλεψης	-5,06	-7,57	-1,98	-3,20	3,47	9,39	2,37	3,64

Ο Όμιλος επικαιροποιεί και εξετάζει τη λογικότητα και εκτελεί εκ των υστέρων έλεγχο των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία αξιολόγησης του SICR και της επιμέτρησης του ECL, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή νωρίτερα, βάσει διαφόρων γεγονότων και συνθηκών. Σ' αυτό το πλαίσιο, εξειδικευμένο και με εμπειρία προσωπικό από τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κίνδυνων του Ομίλου παρακολουθεί τις παραμέτρους κινδύνου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενομένης πιστωτικής ζημιάς. Επιπροσθέτως, ως μέρος του σαφώς καθορισμένου πλαισίου διακυβέρνησης, τυχόν αναθεωρήσεις στη μεθοδολογία εγκρίνονται από τις αρμόδιες επιτροπές του Ομίλου και τελικά από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC).

3.2 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που μία οικονομική οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου) ανεξαρτήτως εάν η τιμή αυτή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή προσδιορίζεται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση μοντέλων αποτίμησης. Επιπρόσθετα, η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν έχουν συχνές συναλλαγές και η τιμολόγηση των οποίων χαρακτηρίζεται από μικρή διαφάνεια, είναι λιγότερο αντικειμενική και απαιτεί διαφόρων βαθμών κρίση, ανάλογα με την ρευστότητα, τη συγκέντρωση, την αβεβαιότητα των παραγόντων της αγοράς, τις παραδοχές για τις τιμές και τους λοιπούς κινδύνους που επηρεάζουν το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εύλογες αξίες εκτιμώνται βάσει παρατηρήσιμων δεδομένων παρόμοιων χρηματοοικονομικών μέσων ή χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης.

Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο περιλαμβάνουν μεθόδους παρούσας αξίας και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα, και σε μικρότερο βαθμό σε μη παρατηρήσιμα, προκειμένου ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας να παραμένει αξιόπιστος.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, αυτές επικυρώνονται και εξετάζονται περιοδικά από αρμόδιο προσωπικό, τα οποία είναι ανεξάρτητα από το προσωπικό που τις ανέπτυξε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν τη χρησιμοποίησή τους και προσαρμόζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παραγόμενα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και τις συγκριτικές τιμές

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αγοράς. Οι κύριες παραδοχές και εκτιμήσεις που λαμβάνονται υπόψη από την Διοίκηση όταν χρησιμοποιείται ένα μοντέλο αποτίμησης περιλαμβάνουν:

- την πιθανότητα και το χρόνο πραγματοποίησης των μελλοντικών ταμειακών ροών,
- την επιλογή του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, που βασίζεται στην εκτίμηση ως προς το ποιο θα ήταν το κατάλληλο περιθώριο επιτοκίου επί του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου ενός συμμετέχοντος στην αγορά και
- την άσκηση κρίσης για τον καθορισμό του μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Όπου είναι δυνατό, τα μοντέλα χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα. Ωστόσο, σε παράγοντες όπως ο πιστωτικός κίνδυνος (τόσο του Ομίλου όσο και του αντισυμβαλλόμενου), οι μεταβλητότητες (volatilities) και οι συσχετίσεις (correlations), απαιτείται η εκτίμηση της Διοίκησης, προκειμένου οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες να αντανακλούν την αβεβαιότητα που υπάρχει ως αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικών δεδομένων της αγοράς. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αποτιμήσεις που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα είναι εγγενώς αβέβαια, εξαιτίας της περιορισμένης πληροφόρησης ή της απουσίας τρεχόντων δεδομένων της αγοράς. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις θα υπάρχουν κάποια διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα στα οποία μπορεί να βασιστεί η επιμέτρηση της εύλογης αξίας, και συνεπώς ακόμη και όταν χρησιμοποιούνται μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες θα βασίζονται, κατά ένα περιορισμένο βαθμό σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Πληροφορίες σχετικά με την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων παρατίθενται στη σημ. 5.3.

3.3 Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων

Ο Όμιλος προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις κατά την αξιολόγηση της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών μέσων και ειδικότερα στα ακόλουθα πεδία:

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου

Ο Όμιλος ασκεί κρίση για να καθορίσει το κατάλληλο επίπεδο στο οποίο το επιχειρηματικό μοντέλο θα αξιολογηθεί. Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, αυτά ομαδοποιούνται (σε επιχειρηματικούς τομείς) σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο διαχείρισής τους με σκοπό την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων του Ομίλου. Σε γενικές γραμμές, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε επίπεδο επιχειρηματικής μονάδας για τα δανειακά ανοίγματα, συμπεριλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από τον Όμιλο. Για τους χρεωστικούς τίτλους η αξιολόγηση βασίζεται στις κατηγορίες επιμέτρησης των στοιχείων του ενεργητικού. Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά μέσα είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν περαιτέρω με βάση την επιχειρηματική στρατηγική/περιφέρεια κ.ο.κ.

Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, ο Όμιλος αξιολογεί τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε προγενέστερες περιόδους και εκτιμά τη μελλοντική τους εξέλιξη. Ανάλογα με το στόχο, το αποδεκτό επίπεδο και τη συχνότητα των πωλήσεων, ασκείται κρίση στο κατά πόσο αυτές επιδρούν στο επιχειρηματικό μοντέλο που αποσκοπεί στη διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μέχρι τη λήξη.

Αξιολόγηση ελέγχου συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI test)

Ο Όμιλος διενεργεί την αξιολόγηση του SPPI τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν δυνητικά να οδηγήσουν στην αποτυχία του ελέγχου. Οι αρμόδιες επιχειρηματικές μονάδες ασκούν κρίση κατά την αξιολόγηση ως προς το εάν συγκεκριμένοι συμβατικοί όροι επηρεάζουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Ως εκ τούτου, για την αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού χωρίς το δικαίωμα αναγωγής, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης(LTV(Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (DSCR (Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων. Για τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για λόγους τιτλοποίησης, είτε συστήθηκαν από τον Όμιλο είτε από τρίτους και διακρατώνται από τον Όμιλο, αξιολογούνται τα χαρακτηριστικά των ταμειακών ροών των τίτλων και των υποκείμενων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, όπως επίσης και ο πιστωτικός κίνδυνος σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool). Επιπροσθέτως, για να αξιολογήσει εάν το τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος (modified time value of money element) εισάγει

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

μεταβλητότητα στις ταμειακές ροές, ο Όμιλος διενεργεί μια ποσοτική άσκηση (όπως περιγράφεται στη σημείωση 2.2.9). Επιπλέον, ο Όμιλος αξιολογεί συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου η ύπαρξη όρων σχετικά με την απόδοση εκθέτουν τον Όμιλο στον κίνδυνο του υπό χρηματοδότηση περιουσιακού στοιχείου παρά στον πιστωτικό κίνδυνο του πιστούχου.

Ο Όμιλος έχει δημιουργήσει ένα ισχυρό πλαίσιο για τη διενέργεια των απαραίτητων αξιολογήσεων σύμφωνα με τις πολιτικές του Ομίλου με σκοπό να διασφαλίσει την ορθή ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων, περιλαμβανομένων των αξιολογήσεων που διενεργούνται από πεπειραμένο προσωπικό τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους.

3.4 Εκτιμήσεις για την άσκηση ελέγχου σε άλλες εταιρείες

Η Διοίκηση εξασκεί κρίση προκειμένου να αξιολογήσει εάν ο Όμιλος έχει τον έλεγχο μίας άλλης εταιρείας περιλαμβανομένων των οικονομικών οντοτήτων ειδικής διάρθρωσης, βάσει των στοιχείων που συνιστούν τον έλεγχο, όπως αυτά παρουσιάζονται στην σημείωση 2.2.1(i).

Συγκεκριμένα, ως μέρος των χρηματοδοτικών του δραστηριοτήτων και της στρατηγικής διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ο Όμιλος προβαίνει στην τιτλοποίηση περιουσιακών στοιχείων μέσω της σύστασης εταιριών ειδικού σκοπού, οι σχετικές δραστηριότητες των οποίων προκαθορίζονται από τον Όμιλο στα πλαίσια του αρχικού τους σχεδιασμού. Ο Όμιλος έχει έκθεση στη μεταβλητότητα των αποδόσεων των εταιριών αυτών μέσω της κατοχής χρεωστικών τίτλων που εκδίδουν ή μέσω των διαφόρων μορφών κάλυψης πιστωτικού κινδύνου που παρέχονται σε αυτές από τον Όμιλο βάσει των εκάστοτε συμβατικών όρων. Για να αξιολογήσει την ύπαρξη ελέγχου στις ανωτέρω εταιρείες ειδικού σκοπού, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη κατά πόσον μπορεί να επηρεάσει τις ουσιώδεις αποφάσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τις αποδόσεις τους. Συνεπώς, ο Όμιλος αξιολογεί ανά περίπτωση την σύνθεση των συναλλαγών τιτλοποίησης και τις αντίστοιχες συμβατικές συμφωνίες προκειμένου να αποφασίσει αν ασκεί έλεγχο σε αυτές τις εταιρείες ειδικού σκοπού.

Επιπροσθέτως, ο Όμιλος συμμετέχει στον αρχικό σχεδιασμό διαφόρων αμοιβαίων κεφαλαίων προκειμένου να παρέχει στους πελάτες του επενδυτικές ευκαιρίες. Ο Όμιλος λειτουργεί κυρίως ως διαχειριστής κεφαλαίων, λαμβάνοντας αποφάσεις εντός του προκαθορισμένου εποπτικού πλαισίου. Συνεπώς, ο Όμιλος έχει καταλήξει ότι δεν ελέγχει αυτά τα αμοιβαία κεφάλαια.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης που συμμετέχει ο Όμιλος, είτε αυτές ενοποιούνται είτε όχι, παρατίθενται στη σημείωση 25.

3.5 Φόρος εισοδήματος

Ο Όμιλος υπόκειται σε φόρο εισοδήματος σε διάφορες χώρες και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης αυτού. Επίσης, ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις για θέματα που ενδεχομένως ανακύψουν από φορολογικούς ελέγχους, βάσει των εκτιμήσεων για το κατά πόσο αυτά θα επιφέρουν επιπρόσθετους φόρους ή για την έκβαση φορολογικών δικαστικών υποθέσεων. Εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του τελικού φόρου των ανωτέρω περιπτώσεων και των ποσών που αναγνωρίστηκαν αρχικά, τότε αυτή θα επηρεάσει τις φορολογικές και τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις του Ομίλου, κατά την περίοδο προσδιορισμού του τελικού φόρου. Περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τα ανωτέρω παρέχεται στη σημ. 13.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Συνεπώς, η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων περιλαμβάνει την διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση των εταιριών του Ομίλου στις οποίες, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, έχουν αναγνωρισθεί. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που μπορούν να αναγνωριστούν, απαιτεί τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για το χρόνο επίτευξης και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών. Κατά την διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της πρόβλεψης της Διοίκησης για τα μελλοντικά φορολογητέα έσοδα και της φορολογικής νομοθεσίας σε κάθε χώρα.

Η σημαντικότερη εκτίμηση που διενεργείται από την Διοίκηση αφορά την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που σχετίζονται με τις πραγματοποιηθείσες ζημιές στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που, ο Όμιλος εκτιμήσει ότι δεν θα είναι σε θέση να ανακτήσει στο μέλλον ένα μέρος των αναγνωριζόμενων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το μη ανακτήσιμο ποσό θα επηρεάσει το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φόρων την χρονική στιγμή διενέργειας της ανωτέρω εκτίμησης.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του Ομίλου και τις εκτιμήσεις για την ανακτησιμότητα αυτών την 31 Δεκεμβρίου 2022 παρατίθενται στη σημ. 13.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

3.6 Παροχές στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με την χρήση διαφόρων παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης και οι μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιαδήποτε αλλαγή σε αυτές τις παραδοχές επηρεάζει τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης.

Ο Όμιλος καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων στο τέλος κάθε χρόνου βάση των επιτοκίων εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Σε χώρες όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα είναι ανεπαρκές, χρησιμοποιούνται οι αποδόσεις κυβερνητικών ομολόγων. Το νόμισμα και η διάρκεια των ομολόγων που χρησιμοποιούνται συνάδουν με το νόμισμα και την εκτιμώμενη μέση διάρκεια των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης. Το ποσοστό αύξησης των μισθών βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με μελλοντικό επίπεδο του πληθωρισμού και αντανακλά επίσης το σύστημα ανταμοιβών του Ομίλου και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι υπόλοιπες παραδοχές για την υποχρέωση λόγω συνταξιοδότησης, όπως οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές μεταβολές του πληθωρισμού, βασίζονται εν μέρει στις εκάστοτε τρέχουσες και αναμενόμενες συνθήκες αγοράς.

Για πληροφορίες σχετικά με την ανάλυση ευαισθησίας των υποχρεώσεων λόγω εξόδου από την υπηρεσία, σε λογικά πιθανές, κατά τον χρόνο προετοιμασίας αυτών των οικονομικών καταστάσεων, αλλαγές στις προαναφερθείσες κύριες αναλογιστικές παραδοχές, βλέπε σημείωση 36.

3.7 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι Επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία, όπως προσδιορίζεται από εξωτερικούς, ανεξάρτητους και πιστοποιημένους εκτιμητές σε ετήσια βάση, ή και συχνότερα εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την αξιολόγηση των σχετικών συνθηκών.

Οι κυριότεροι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας σχετίζονται με τα έσοδα από ενοίκια υφιστάμενων μισθώσεων και παραδοχές σχετικά με τα έσοδα από ενοίκια από μελλοντικές μισθώσεις, λαμβανομένων υπόψιν των τρεχουσών συνθηκών που ισχύουν στην αγορά, περιλαμβανομένης της σύνδεσης με τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), τη χρονική διάρκεια της μίσθωσης και το ποσοστό κενών ακινήτων, τα επιτόκια προεξόφλησης ή τους συντελεστές απόδοσης, τις τελικές αξίες, καθώς επίσης και το επίπεδο των μελλοντικών εξόδων συντήρησης και λοιπών λειτουργικών εξόδων.

Επιπρόσθετα, όταν η εύλογη αξία, προσδιορίζεται βάσει των τιμών αγοράς συγκρίσιμων συναλλαγών, τότε αυτές υπόκεινται σε κατάλληλες προσαρμογές έτσι ώστε να αντανακλούν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, βασιζόμενη στις συμβουλές ανεξάρτητων εξωτερικών εκτιμητών σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις των τιμών της αγοράς ακινήτων.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου παρατίθενται στη σημείωση 27.

3.8 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις όταν έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση, είναι πιθανό ότι για να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος και το ποσό του διακανονισμού μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη και γνωστοποιείται μια ενδεχόμενη υποχρέωση στις περιπτώσεις που δεν είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων ώστε να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης, όταν το ποσό της υποχρέωσης δεν μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα ή στις περιπτώσεις τις οποίες η υποχρέωση θεωρείται πιθανή και έγκειται στην εκδήλωση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων.

Με βάση την υποκειμενικότητα και την εγγενή αβεβαιότητα που συνεπάγεται ο προσδιορισμός της πιθανότητας και του ποσού των προαναφερθέντων εκροών, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη του έναν αριθμό από παράγοντες, όπως την παροχή νομικών συμβουλών, το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η υπόθεση και ιστορικά στοιχεία από παρόμοιες υποθέσεις. Στην περίπτωση μιας προσφοράς η οποία γίνεται μέσα στο πλαίσιο ενός προγράμματος εθελούσιας εξόδου του Ομίλου, ο αριθμός των υπαλλήλων οι οποίοι αναμένεται να αποδεχθούν την προαναφερθείσα προσφορά μαζί με την ηλικιακή τους ομάδα, αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την επιμέτρηση της εκροής για την παροχή εξόδου από την υπηρεσία.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις προβλέψεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναγνωριστεί από τον Όμιλο παρατίθενται στις σημ. 35 και 42.

3.9 Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους

Η μητρική εταιρεία του Ομίλου (Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.) χορηγεί στο προσωπικό ως μέρος των απολαβών του δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 2, η εύλογη αξία αυτών των μετοχών και των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών κατά την ημερομηνία παραχώρησης τους αναγνωρίζεται ως έξοδο (προγράμματα διακανονισμού συμμετοχικών τίτλων - equity settled plans). Όσον αφορά τις μετοχές που παραχωρούνται στο προσωπικό, η εύλογη αξία επιμετράται απευθείας βάσει της τιμής της μετοχής προσαρμοσμένης ώστε να λαμβάνει υπόψη τους όρους και τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες χορηγήθηκαν οι μετοχές. Όσον αφορά τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών που παραχωρούνται στο προσωπικό, σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές αγοράς, καθώς υπόκεινται σε ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που δεν απαντώνται σε δικαιώματα προαίρεσης που διαπραγματεύονται. Σε αυτή την περίπτωση, η εύλογη αξία των συμμετοχικών τίτλων που παραχωρούνται εκτιμάται χρησιμοποιώντας μια μέθοδο αποτίμησης, η οποία είναι συνεπής με τις γενικά αποδεκτές μεθοδολογίες αποτίμησης.

Η μέθοδος αποτίμησης και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών που παραχωρήθηκαν στο προσωπικό του Ομίλου παρουσιάζονται στη σημείωση 39.

3.10 Μισθώσεις

Ο Όμιλος, ως μισθωτής, καθορίζει την διάρκεια της μίσθωσης ως τη μη ακυρώσιμη περίοδο της μίσθωσης, μαζί με τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα για παράταση της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, ή τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα καταγγελίας της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι δεν θα εξασκηθούν.

Ο Όμιλος ασκεί κρίση προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσο είναι κατ' ουσίαν βέβαιη ή όχι η άσκηση ενός δικαιώματος ανανέωσης ή καταγγελίας της μίσθωσης, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και τις οικονομικές συνθήκες που δημιουργούν οικονομικά κίνητρα. Ο Όμιλος επαναξιολογεί την περίοδο μίσθωσης μόλις επέλθει ένα σημαντικό γεγονός ή μεταβολή των συνθηκών που εμπίπτει στον έλεγχό του και επηρεάζει την δυνατότητα του να ασκήσει ή να μην ασκήσει το δικαίωμα ανανέωσης ή καταγγελίας, όπως σημαντικές βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων ή σημαντικές προσαρμογές σε μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις, ο Όμιλος χρησιμοποιεί το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού (IBR) όταν το επιτόκιο που εμπεριέχεται στις μισθώσεις δεν μπορεί να καθοριστεί εύκολα. Το IBR είναι το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν ο Όμιλος εάν δανειζόταν για παρόμοια χρονική περίοδο και με παρόμοιες εξασφαλίσεις τα απαραίτητα κεφάλαια για την αγορά ενός στοιχείου ενεργητικού παρόμοιας αξίας με το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον.

Κατά συνέπεια, απαιτείται εκτίμηση όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα παρατηρήσιμα επιτόκια (όπως για θυγατρικές οι οποίες δεν εμπλέκονται σε χρηματοδοτικές συναλλαγές), ή όταν αυτά πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να αποτυπώνουν τους όρους και τις συνθήκες της μίσθωσης. Ο Όμιλος εκτιμά το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού χρησιμοποιώντας παρατηρήσιμα δεδομένα (όπως οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων) ως αφετηρία, όταν αυτά είναι διαθέσιμα, και πραγματοποιεί συγκεκριμένες πρόσθετες προσαρμογές ανά οικονομική οντότητα, όπως προσαρμογές στα περιθώρια φερεγγυότητας ή προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθούν οι όροι και οι συνθήκες της μίσθωσης. Για την Τράπεζα και τις Ελληνικές θυγατρικές, το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού προκύπτει από την εκτιμώμενη καμπύλη αποδόσεων των καλυμμένων ομολόγων, η οποία δημιουργείται με βάση τις παρατηρήσιμες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ για τις θυγατρικές στο εξωτερικό το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού καθορίζεται ανά χώρα, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές τοπικές συνθήκες.

3.11 Λοιπές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

Πληροφορίες σχετικά με τις λοιπές εκτιμήσεις και παραδοχές που διενεργούνται από τον Όμιλο παρατίθενται στις σημειώσεις 20 και 30.

4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Η Τράπεζα επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχειρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της. Η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας σε ατομικό επίπεδο και αυτή της μητρικής της Eurobank Holdings σε ενοποιημένο επίπεδο, παρακολουθούνται χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας («Κανόνες/δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών») οι οποίοι ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), μαζί με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ (γνωστός ως CRR κανονισμός περί κεφαλαιακών απαιτήσεων), όπως είναι σε ισχύ. Η παραπάνω Οδηγία ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4261/2014, όπως είναι σε ισχύ. Επιπλέον, η Τράπεζα υποχρεούται να τηρεί σε ενοποιημένο επίπεδο ορισμένους στόχους σε σχέση με ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL - βλέπε παρακάτω).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δείκτες Common Equity Tier 1 (CET1) και Total Capital Adequacy (CAD) του Ομίλου Eurobank Holdings είναι 16% (31 Δεκεμβρίου 2021: 13,7%) και 19,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 16,1%), αντίστοιχα. Ο Όμιλος Eurobank Holdings έχει επιλέξει να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις για να μετριαστεί η επίπτωση λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 στα εποπτικά κεφάλαια, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2395 (παρέχεται πενταετής μεταβατική περίοδος για την αναγνώριση της επίπτωσης λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9) και τον κανονισμό 2020/873 (CRR quick fix).

Ο δείκτης CET1 του Ομίλου Eurobank Holdings την 31 Δεκεμβρίου 2022, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III to 2025 (fully loaded CET1), που αφορά κυρίως στην ολοκλήρωση των προαναφερθεισών μεταβατικών ρυθμίσεων για το ΔΠΧΑ 9, θα ήταν 15,2% (2021: 12,7%), ενώ οι pro-forma δείκτες CET1 και Total Capital Adequacy την 31 Δεκεμβρίου 2022, με την ολοκλήρωση του Project Solar (σημ. 20), θα ήταν 16% και 19%, αντίστοιχα.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δείκτες CET1 και Total Capital Adequacy της Τράπεζας είναι 15,1% (31 Δεκεμβρίου 2021: 12,4%) και 18,9% (31 Δεκεμβρίου 2021: 15,3%), αντίστοιχα. Την ίδια ημερομηνία, ο δείκτης CET1 της Τράπεζας, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III to 2025 (fully loaded CET1), θα ήταν 14,4% (31 Δεκεμβρίου 2021: 11,7%), ενώ οι pro-forma δείκτες CET1 και Total Capital Adequacy την 31 Δεκεμβρίου 2022, με την ολοκλήρωση του Project Solar (σημ. 20), θα ήταν 15,1% και 18,8%, αντίστοιχα.

Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL)

Με βάση την Οδηγία 2014/59 (Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων), όπως ισχύει, η οποία ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4335/2015, όπως ισχύει, οι ευρωπαϊκές τράπεζες υποχρεούνται να τηρούν την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL). Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board - SRB) έχει ορίσει την Τράπεζα Eurobank A.E. ως την οντότητα εξυγίανσης του Ομίλου και ως στρατηγική για σκοπούς εξυγίανσης αυτή του Μοναδικού Σημείου Έναρξης (Single Point of Entry - SPE). Με βάση την τελευταία απόφαση του SRB, η πλήρης απαίτηση MREL (τελικός στόχος) που θα πρέπει να επιτευχθεί από την Τράπεζα σε ενοποιημένη βάση έως το τέλος του 2025 καθορίζεται σε 27,46% του συνόλου του σταθμισμένου ενεργητικού (Risk weighted assets – RWA), συμπεριλαμβανομένης της συνδυασμένης απαίτησης αποθέματος ασφαλείας (Combined buffer requirement - CBR) σε πλήρη εφαρμογή (fully loaded) ύψους 3,86%. Ο τελικός στόχος που πρέπει να επιτευχθεί για τον δείκτη MREL επικαιροποιείται από το SRB ετησίως. Ο ενδιάμεσος δεσμευτικός στόχος για το δείκτη MREL που ισχύει από την 1 Ιανουαρίου 2022, ανέρχεται σε 18,21% του σταθμισμένου ενεργητικού, συμπεριλαμβανομένης της συνδυασμένης απαίτησης αποθέματος ασφαλείας (CBR) ύψους 3,70%, ενώ ένας ενδιάμεσος μη δεσμευτικός στόχος για το δείκτη MREL ύψους 20,48%, συμπεριλαμβανομένης συνδυασμένης απαίτησης αποθέματος ασφαλείας (CBR) ύψους 3,70%, ισχύει από τον Ιανουάριο του 2023.

Την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, στο πλαίσιο της υλοποίησης της μεσοπρόθεσμης στρατηγικής της για την κάλυψη των υποχρεώσεων της όσον αφορά στο MREL, η Τράπεζα προχώρησε σε έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. και κεφαλαιακού μέσου της κατηγορίας 2, ποσού € 300 εκατ. (σημ.34). Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο δείκτης MREL της Τράπεζας σε ενοποιημένη βάση ανέρχεται σε 23,07% του σταθμισμένου ενεργητικού, συμπεριλαμβανομένου του κέρδους της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: 18,47%), υπερβαίνοντας σημαντικά τον προαναφερθέντα ενδιάμεσο στόχο MREL 20,48%.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε επιτυχώς την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την ανωτέρω έκδοση θα ενισχύσουν τη στρατηγική του Ομίλου εξασφαλίζοντας την διαρκή συμμόρφωση του όσον αφορά στο MREL και θα διατεθούν για γενικούς σκοπούς χρηματοδότησης της Eurobank (σημ.34).

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ

Τον Ιανουάριο 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) ξεκίνησε το stress test των τραπεζών της ΕΕ για το 2023, το οποίο έχει σχεδιαστεί να παράσχει σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του Ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα στο τρέχων

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αβέβαιο και διαρκώς μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον. Η άσκηση συντονίζεται από την EAT σε συνεργασία με την EKT και τις εθνικές εποπτικές αρχές και διεξάγεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία της EAT. Στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της EAT συμμετέχει ο Όμιλος της Eurobank Holdings.

Περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με το stress test των τραπεζών της ΕΕ για το 2023 περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Holdings για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

5.1 Χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Οι δραστηριότητες του Ομίλου σχετίζονται κυρίως με τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Ο Όμιλος αποδέχεται καταθέσεις από πελάτες, τόσο με σταθερό όσο και κυμαινόμενο επιτόκιο για διάφορες χρονικές περιόδους και επιδιώκει την επίτευξη κέρδους, επενδύοντας τα κεφάλαια αυτά σε υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία με επιτοκιακά περιθώρια μεγαλύτερα από το μέσο όρο. Ο Όμιλος επιδιώκει την αύξηση αυτών των περιθωρίων, μέσω της συγκέντρωσης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και της χορήγησης δανείων για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους με υψηλότερα επιτόκια, διατηρώντας παράλληλα επαρκή ρευστότητα ώστε να ικανοποιεί όλες τις υποχρεώσεις του που μπορεί να καταστούν απαιτητές από τους δικαιούχους.

Επίσης, ο Όμιλος επιδιώκει την αύξηση των επιτοκιακών περιθωρίων, μέσω της επίτευξης περιθωρίων πάνω από το μέσο όρο, μετά από προβλέψεις, μέσω δανειοδοτήσεων προς επιχειρήσεις και πελάτες λιανικής τραπεζικής εντός ενός εύρους πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά αυτά ανοίγματα περιλαμβάνουν τόσο δάνεια όσο και στοιχεία εκτός ισολογισμού όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις και λουπές δεσμεύσεις.

Ο Όμιλος επενδύει σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές καθώς και σε εξωχρηματιστηριακά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στην αγορά μετοχών και ομολόγων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια.

5.2 Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου του συναλλαγματικού, επιτοκιακού κινδύνου, κινδύνων περιθωρίου, μετοχών και μεταβλητότητας), κίνδυνο ρευστότητας, καθώς και λειτουργικούς κινδύνους. Η στρατηγική διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν οι ανωτέρω κίνδυνοι στη χρηματοοικονομική επίδοση, στη χρηματοοικονομική θέση και στις ταμειακές ροές του Ομίλου.

Διαχείριση Κινδύνων στόχοι και πολιτικές

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου θεσπίζει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεών τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι οι οικονομικές, τραπεζικές, κανονιστικές και λειτουργικές συνθήκες διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο τη συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή του στο περιβάλλον αυτό. Η δομή, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ελέγχου της Τράπεζας διασφαλίζουν τόσο την αρχή της ανεξαρτησίας όσο και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει διαθέσει σημαντικά μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών του, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (EKT), και του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB), με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority - EBA) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης για όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται, στην Ελλάδα και σε κάθε χώρα του εξωτερικού όπου δραστηριοποιείται. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από τον Όμιλο αναθεωρούνται κυρίως σε ετήσια βάση.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η Στρατηγική Κινδύνων και Κεφαλαίου, περιγράφει την κατεύθυνση του Ομίλου σχετικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, την αποστολή και τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων, τους ορισμούς των κινδύνων, τις βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνων, το πλαίσιο διακυβέρνησης της διαχείρισης κινδύνων, τους στρατηγικούς στόχους και τις κύριες διοικητικές πρωτοβουλίες για την βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων είναι, η υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης του Ομίλου, η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Το επίπεδο ανάληψης κινδύνου επικοινωνείται με σαφήνεια σε όλο τον Όμιλο, καθορίζοντας την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνου και διαμορφώνοντας τη βάση στην οποία οι πολιτικές κινδύνου και τα αντίστοιχα όρια αυτών καθορίζονται, τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Μέσα στα πλαίσια ανάληψης κινδύνου (Risk Appetite Framework), η Τράπεζα έχει περαιτέρω βελτιώσει την διαδικασία αναγνώρισης κινδύνων καθώς και την μεθοδολογία αξιολόγησης του βαθμού σημαντικότητάς τους.

Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση όλων των κινδύνων είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την αποτελεσματική Διαχείριση Κινδύνων. Ο Όμιλος στοχεύοντας να εξασφαλίσει μια συνολική εικόνα για τους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της στρατηγικής του, αναγνωρίζει τις νέες εξελίξεις έγκαιρα και αξιολογεί τις πιθανές επιπτώσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει τον κίνδυνο κλιματικής αλλαγής ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες είναι στη διαδικασία προσαρμογής των πολιτικών και μεθοδολογιών αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων (σημ. 5.2.5).

Επιτροπή Κινδύνων (ΕΚ του ΔΣ) - (Board Risk Committee - BRC)

Η ΕΚ του ΔΣ έχει ως αρμοδιότητα να υποστηρίξει το ΔΣ και να διασφαλίσει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τη διάθεση ανάληψης κίνδυνου.

Η ΕΚ του ΔΣ αξιολογεί το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα διάθεσης και ανεκτικότητας ανάληψης κινδύνων και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει εφαρμόσει ένα πλαίσιο διαχείρισης κίνδυνου με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων καθώς και επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να εντοπίζει, αξιολογεί, παρακολουθεί και να μετριάξει τους κινδύνους. Επιπλέον στην ΕΚ έχουν παρασχεθεί συγκεκριμένες εγκριτικές αρμοδιότητες.

Η ΕΚ του ΔΣ αποτελείται από πέντε (5) μη εκτελεστικούς διευθυντές, συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν κρίνεται αναγκαίο.

Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (MRC)

Η Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Management Risk Committee - MRC) είναι μια διοικητική επιτροπή που συστήθηκε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και η κύρια ευθύνη της είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC υποβάλλει αναφορές προς την ΕΚ του ΔΣ για θέματα που σχετίζονται με κινδύνους και εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της. Η MRC υποστηρίζει τον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου να αναγνωρίζει τους σημαντικούς κινδύνους, να τους θέτει άμεσα υπόψη της ΕΚ του ΔΣ, καθώς και να διασφαλίζει ότι οι ισχύουσες πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, με επικεφαλής τον Group Chief Risk Officer (GCRO), ενεργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και είναι υπεύθυνη για την αναγνώριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, την επιμέτρηση και τη διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου (GCGD), τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCCS), τον Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου (GCRACCS), τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS), τον Τομέα Λειτουργικού Κινδύνου του Ομίλου (GORS), τον Τομέα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου (GMVGS), τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Λειτουργιών Διαχείρισης Κίνδυνου του Ομίλου (GRMSPO), τον Τομέα Εποπτικών Σχέσεων & Σχεδιασμού Εξυγιάνσης (SRRPS), τη Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων του Ομίλου (GCRD) και τη Διεύθυνση Ανάλυσης Κινδύνων (RAD).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ)

Ο Όμιλος σε συνέχεια της στρατηγικής συνεργασίας με την doValue S.p.A. και την επιτυχημένη μετάβαση στο νέο μοντέλο λειτουργίας για τη διαχείριση των NPEs, υλοποιεί το Στρατηγικό πλάνο των NPE μέσω της εφαρμογής του από την doValue Greece για το εκχωρημένο χαρτοφυλάκιο και τις επιτυχημένες συναλλαγές τιτλοποίησης.

Επιτροπή Διαχείριση Προβληματικών Δανειών (Troubled Assets Committee – TAC)

Η Troubled Assets Committee (TAC) έχει συσταθεί σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις και ο κύριος σκοπός της είναι να λειτουργεί ως ένα ανεξάρτητο όργανο, που παρακολουθεί στενά το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και την υλοποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των ΜΕΑ.

Remedial and Servicing Strategy (RSS)

Η Eurobank δημιούργησε τον Τομέα Remedial & Servicing Strategy (RSS) με αποστολή την εκπόνηση του σχεδίου μείωσης των NPE, τη στενή παρακολούθηση της συνολικής απόδοσης του NPE χαρτοφυλακίου καθώς και της σχέσης της Τράπεζας με την doValue Greece. Επιπρόσθετα, σε συνέχεια των δεσμεύσεων της Eurobank έναντι των εποπτικών απαιτήσεων παρακολούθησης του SRT σχετικά με τις συναλλαγές της Τράπεζας, ο RSS διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διασφάλιση της ομαλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σχετικής διαδικασίας και ότι τυχόν ελλείψεις επιλύονται κατάλληλα, παρέχοντας παράλληλα τυχόν απαιτούμενες διευκρινίσεις ή πρόσθετο υλικό που απαιτείται από τις εποπτικές αρχές.

Ο επικεφαλής του RSS αναφέρεται στο Γενικό Διευθυντή Στρατηγικής Ομίλου. Σε αυτό το πλαίσιο ο RSS, μεταξύ άλλων, είναι υπεύθυνος για τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη και ενεργή παρακολούθηση των ΜΕΑ στόχων και του σχεδίου μείωσης τους
- Καθορισμός στρατηγικών αρχών, προτεραιοτήτων, πλαισίου πολιτικής και παρακολούθηση απόδοσης (Key Performance Indicators – KPIs) βάσει των οποίων η doValue Greece διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο
- Στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών, καθώς και όλων των συμβατικών διατάξεων στο πλαίσιο των συμβατικών συμφωνιών που αφορούν την ανάθεση του Eurobank χαρτοφυλακίου στην doValue Greece συμπεριλαμβανομένου του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου του ERB Recovery DAC
- Παρακολούθηση της απόδοσης των τίτλων υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων και συνεργασία με το Group Risk, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) και του Προγράμματος Εγγύησης Ελληνικών Τιτλοποιήσεων (HAPS).
- Προϋπολογισμός και παρακολούθηση των εξόδων και εσόδων της Τράπεζας που σχετίζονται με το ανατεθειμένο χαρτοφυλάκιο
- Στενή συνεργασία με την doValue Greece σε καθημερινή βάση για την επίτευξη των στόχων του Ομίλου
- Επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (ΜΕΑ)

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του SSM για τη διαχείριση των NPE, τον Μάρτιο του 2023 ο Όμιλος υπέβαλε την Στρατηγική Διαχείρισης των NPE (NPE Management Strategy) για το 2023-2025, μαζί με τους ετήσιους στόχους για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου. Το σχέδιο προβλέπει μείωση του δείκτη NPE του Ομίλου στο 5,2% στο τέλος του 2023 και στο 4,5% το 2025.

5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών του κατά την ημερομηνία λήξης τους. Επίσης, ο πιστωτικός κίνδυνος συνδέεται με τον κίνδυνο της χώρας και τον κίνδυνο διακανονισμού, που αναλύονται παρακάτω:

A) Ο κίνδυνος χώρας είναι ο κίνδυνος ζημιών που προκύπτουν από διασυνοριακές δανειοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες και αφορά στην αβεβαιότητα που συνδέεται με την έκθεση σε μια συγκεκριμένη χώρα. Αυτή η αβεβαιότητα μπορεί να σχετίζεται με διάφορους παράγοντες συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ζημιών λόγω εθνοποίησης, απαλλοτρίωσης, αναδιάρθρωσης του χρέους και μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Β) Ο κίνδυνος διακανονισμού είναι ο κίνδυνος που προκύπτει κατά την εκκαθάριση των πληρωμών, για παράδειγμα για συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων και των συναλλαγών νομισμάτων. Ο κίνδυνος προκύπτει όταν εμβάζονται χρηματικά ποσά προτού εξακριβωθεί ότι έχουν ληφθεί οι πληρωμές των αντισυμβαλλομένων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου προκύπτει κυρίως από το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας που παρέχονται, όπως χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, εμπορικές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε κεφαλαιαγορές και δραστηριότητες διακανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κυριότερος κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ο Όμιλος, η διαχείρισή του γίνεται ενεργά, και παρακολουθείται στενά από εξειδικευμένες μονάδες διαχείρισης κινδύνων, οι οποίες αναφέρονται στον GCRO.

(α) Πιστοδοτική διαδικασία εγκρίσεων

Οι διαδικασίες έγκρισης των πιστοδοτήσεων και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων είναι κεντροποιημένες σε επίπεδο χώρας. Ο επαρκής διαχωρισμός των καθηκόντων διασφαλίζει την ανεξαρτησία μεταξύ των στελεχών που είναι υπεύθυνοι για την σχέση με τον πελάτη, την διαδικασία έγκρισης και εκταμίευσης του δανείου, καθώς και την παρακολούθηση αυτού σε όλη τη διάρκεια του.

Επιτροπές Πιστοδοτήσεων

Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων των επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιημένη και πραγματοποιείται μέσω επιτροπών πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά όρια. Οι βασικές επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (κεντρικές και τοπικές), οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέες πιστοδοτήσεις, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν για τοπικούς ομίλους τα υπάρχοντα όρια στα επίπεδα εγκρίσεών τους, τα οποία καθορίζονται με βάση τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (ΕΠΙΧ), οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα πιστοδοτήσεων και ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν για πελάτες σε δυσχερή οικονομική θέση,
- Διεθνείς Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (Περιφερειακή και Χωρών), που έχουν συσταθεί για πιστοδοτήσεις σε επιχειρηματικούς πελάτες των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό, εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέα όρια, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν υφιστάμενα μέσα στα επίπεδα εγκριτικών ευχερειών τους, ανάλογα με τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου του (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), καθώς και με την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Διεθνείς Επιτροπές Ειδικού Χειρισμού που έχουν συσταθεί για το χειρισμό επιχειρηματικών πιστούχων σε δυσχερή οικονομική θέση των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Οι επιτροπές πιστοδοτήσεων συνεδριάζουν σε εβδομαδιαία βάση ή και συχνότερα, όταν αυτό απαιτείται.

Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου

Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων απαιτήσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων, η Γενική Διεύθυνση Πίστης Ομίλου (ΓΔΠΟ) έχει ως αποστολή τη διαφύλαξη των στοιχείων του ενεργητικού της Τράπεζας και των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου μέσω της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες συστάσεις ώστε ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος ανά δανειζόμενο (οφειλέτη) να θεωρείται αποδεκτός σύμφωνα με το Πλαίσιο Διάθεσης για Ανάλυση Κινδύνων που έχει εγκριθεί. Η ΓΔΠΟ διευθύνεται από τον Γενικό Διευθυντή Πίστης του Ομίλου ο οποίος αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου.

Οι αρμοδιότητες της ΓΔΠΟ αποτελούνται από δύο λειτουργίες δηλ. τον τομέα Διαχείρισης Πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εγχώριων και αλλοδαπών δραστηριοτήτων (το τελευταίο μόνο για πελάτες που δραστηριοποιούνται διεθνώς και σημαντικά ανοίγματα των Διεθνών θυγατρικών), και του τομέα Πιστωτικού Κινδύνου Λιανικής αντίστοιχα, καλύπτοντας το φάσμα αναγκών του χαρτοφυλακίου SBB (Small Business Banking) και των ιδιωτών (στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, δάνεια αυτοκινήτων και πιστωτικές κάρτες).

1. Πιστωτικός Έλεγχος Επιχειρηματικής Πίστης Ομίλου

(α) Εγχώριο και Ελληνικό χαρτοφυλάκιο: ο σκοπός του περιλαμβάνει την αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων που προέρχονται από μονάδες επιχειρηματικής πίστης του Ομίλου οι οποίες χειρίζονται μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις κάθε κατηγορίας

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

κινδύνου και εξειδικευμένους τομείς δανεισμού όπως η Ναυτιλία και οι δομημένες χρηματοδοτήσεις (Structured Finance, Commercial Real Estate, Hotels & Leisure, Project Finance, M&A Financing) και Ιδιωτική Τραπεζική. Τα κύρια καθήκοντα της αντίστοιχης ροής εργασίας και των εμπλεκόμενων πιστωτικών μονάδων αφορούν τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση και Σύνταξη ανεξάρτητης γνωμοδότησης κινδύνου για κάθε πιστωτικό αίτημα που περιλαμβάνει:
 - (i) αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου του πιστούχου λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες κινδύνου (όπως κινδύνους αγοράς, λειτουργικούς, διαρθρωτικούς και οικονομικούς),
 - (ii) προτάσεις για τη διαμόρφωση πιστοδοτικών συναλλαγών που να είναι ικανοποιητικά καλυμμένες και επαρκώς ελεγχόμενες από την Τράπεζα και,
 - (iii) Αξιολόγηση και επιβεβαίωση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων για κάθε πιστούχο ώστε να αντικατοπτρίζουν τους αντίστοιχους κινδύνους
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις επιτροπές πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες εγκρίσεων Πιστοδοτήσεων
- Ενεργή συμμετοχή σε εποπτικούς ελέγχους και σε σημαντικά εσωτερικά έργα της Τράπεζας, παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, εμπειρία και υποστήριξη σε άλλες διευθύνσεις της Τράπεζας,
- Προετοιμασία εξειδικευμένων αναφορών προς τη Διοίκηση σε τακτική βάση, σε σχέση με τους 25 μεγαλύτερους πιστοδοτούμενους ομίλους της Τράπεζας και στατιστικά αναφορικά με τις εγκρίσεις νέων και μοχλευμένων χρηματοδοτήσεων

(β) Χαρτοφυλάκιο Διεθνών Θυγατρικών: Η ΓΔΠΟ μέσω του εξειδικευμένου Διεθνούς Πιστωτικού Τομέα (ICS) είναι υπεύθυνη να συμμετέχει ενεργά στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την επισκόπηση της λειτουργίας κάλυψης πιστώσεων για το εμπορικό χαρτοφυλάκιο των Διεθνών Θυγατρικών που καλύπτουν τη Βουλγαρία, την Κύπρο, τη Σερβία, το υπολειπόμενο χαρτοφυλάκιο της Ρουμανίας (Περίμετρος Β) και τμήμα του χαρτοφυλακίου δανείων του Λουξεμβούργου (συμπεριλαμβανομένου του Λονδίνου). Επιπλέον, τα καθήκοντα και οι ευθύνες της αντίστοιχης μονάδας επισημαίνονται παρακάτω:

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Διεθνείς επιτροπές (Περιφερειακή και Ειδικού Χειρισμού) και τις Επιτροπές Κινδύνου της χώρας (CRC),
- Συμμετοχή στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης Ειδικού Χειρισμού για τη Βουλγαρία και τη Σερβία οι οποίες παρακολουθούν και αποφασίζουν την στρατηγική των προβληματικών επιχειρηματικών σχέσεων με δανειακά υπόλοιπα μεγαλύτερα ενός ορίου που από κοινού θέτει ο Τομέας Διεθνούς Πίστης και ο Τομέας TAG της κάθε χώρας,
- Παροχή συμβουλών για βέλτιστες πρακτικές στις μονάδες πιστοδοτήσεων των θυγατρικών στο εξωτερικό.

Η ΓΔΠΟ είναι επίσης υπεύθυνη για την προετοιμασία των θεμάτων των επιτροπών πιστώσεων, τη διανομή του αντίστοιχου υλικού και την τήρηση των πρακτικών συνεδριάσεων των αντίστοιχων Επιτροπών Πιστώσεων.

2. Πιστωτικός Έλεγχος Λιανικής Τραπεζικής Ομίλου

Ο σκοπός του Τομέα Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και Πιστοδοτήσεων Λιανικής Τραπεζικής είναι η αξιολόγηση των αιτημάτων, που υποβάλλονται από τις μονάδες Λιανικής Τραπεζικής, σε σχέση με δανειζόμενους του λιανικού χαρτοφυλακίου (Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ιδιώτες), για τις οποίες απαιτείται αξιολόγηση από την GCGD σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής Εγκριτικής Διαδικασίας. Τα κύρια καθήκοντα του Retail Credit Risk συνοψίζονται παρακάτω:

- Αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων σε ευθυγράμμιση με τα κριτήρια και τη μεθοδολογία αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου όπως αυτά περιγράφονται στο αντίστοιχο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής
- Ανάλυση και αξιολόγηση παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το είδος του πιστωτικού αιτήματος
- Προετοιμασία ανεξάρτητης Πιστωτικής Εισήγησης που θα περιλαμβάνει την επίσημη τοποθέτηση της GCGD για το αίτημα και θα επιβεβαιώνει, όπου απαιτείται, την Αξιολόγηση (Rating) για κάθε Δανειολήπτη στο χαρτοφυλάκιο του, διασφαλίζοντας ότι οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν αντικατοπτρίζονται δεόντως στην Αξιολόγηση
- Συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου στις πιστοδοτικές επιτροπές με βάση τις εγκριτικές διαδικασίες, σύμφωνα με τα Εγκριτικά Κλιμάκια που ορίζονται στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής
- Μεταφορά πιστωτικών γνώσεων και εξειδίκευσης, καθώς και υποστήριξη σε στελέχη του Δικτύου για πιστωτικά θέματα

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

(α) Παρακολούθηση Πιστωτικού Κινδύνου

Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου Ομίλου

Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων και λειτουργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρησιακές μονάδες της Τράπεζας. Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου αναφέρεται απευθείας στον GCRO.

Οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- επίβλεψη, υποστήριξη και συντήρηση των συστημάτων διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας και απομείωσης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόδοσης των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου,
- επίβλεψη και έλεγχο των μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των θυγατρικών του εξωτερικού,
- τακτική παρακολούθηση και παρουσίαση ανά τρίμηνο της συνολικής εικόνας των πιστωτικών ανοιγμάτων στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, με συνοδευτικές αναλύσεις,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υιοθετημένων στρατηγικών και προτεινόμενων λύσεων σχετικά με την αντιμετώπιση και επίτευξη των στόχων μείωσης των μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), όπως αυτοί κοινοποιήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τις Εποπτικές Αρχές,
- πραγματοποίηση ελέγχων φακέλων πιστοδοτήσεων και σύνταξη γραπτών αναφορών προς τη Διοίκηση για την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου και την τήρηση των υφιστάμενων κανονισμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA),
- επίβλεψη και έλεγχος ότι οι ταξινομήσεις ανοιγμάτων κατά EBA γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και οδηγίες,
- συμμετοχή στην έγκριση νέων πιστωτικών πολιτικών και νέων δανειακών προϊόντων,
- συμμετοχή στην Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων,
- παρουσία στις συνεδριάσεις των εγκριτικών Επιτροπών Πιστοδοτήσεων, καθώς επίσης και των Επιτροπών Πιστωτικών Χειρισμών χωρίς δικαίωμα ψήφου,
- χάραξη της πολιτικής προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου και επιμέτρηση των προβλέψεων των ελληνικών δανειακών χαρτοφυλακίων καθώς και δημιουργία σχετικών αναφορών προς τη Διοίκηση,
- τακτική αξιολόγηση της επάρκειάς των προβλέψεων για όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- σύνταξη, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δανειακές μονάδες, των εγχειριδίων πιστωτικής πολιτικής για τους ενήμερους πελάτες,
- παροχή καθοδήγησης και παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού και αξιολόγησης των πιστωτικών πολιτικών πριν την έγκρισή τους από τη Διοίκηση,
- παρακολούθηση της τήρησης της συχνότητας των εκτιμήσεων των εξασφαλίσεων με ακίνητα, σύμφωνα με την πολιτική και τις διαδικασίες αποτίμησης των εξασφαλίσεων της τράπεζας,
- παρακολούθηση των εποπτικών, κανονιστικών εξελίξεων, νέων τάσεων και βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του προκειμένου να ενημερώνεται άμεσα η Διοίκηση και να προτείνει τις απαιτούμενες ενέργειες.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου αναπτύσσει και συντηρεί τα μοντέλα αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου, υπολογίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, διενεργεί ασκήσεις προσομοίωσης (stress test) καθώς και μελλοντικές εκτιμήσεις (forecasts) των παραμέτρων κινδύνων. Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO.

Συγκεκριμένα, οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου περιλαμβάνουν:

- έλεγχο, επιμέτρηση και παρακολούθηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που απορρέουν από το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας καθώς και των αναφορών προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές (EKT/SSM),
- διαχείριση της ανάπτυξης, εφαρμογής, και παρακολούθησης των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου καθώς και των μοντέλων IFRS9 ,
- επιμέτρηση, παρακολούθηση των παραμέτρων κινδύνου (υποχρέωσης (probability of default - PD), της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (loss given default - LGD , και της έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (exposure at default - EAD) για σκοπούς αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και την εκτίμηση σχετικών παραμέτρων κινδύνου (όπως αυτήν της πιθανότητας αθέτησης - PD κατά το επόμενο 12μηνο καθώς επίσης και για καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων) για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης,
- αξιολόγηση της ομαδοποίησης των δανειακών ανοιγμάτων, διασφάλιση της ομοιογένειάς τους σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου και τα ΔΠΧΑ,
- επαναξιολόγηση και επανακαθορισμός του ορίου σχετικά με τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR threshold) σύμφωνα με το πρότυπο IFRS 9,
- μηνιαίος υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας (Pillar 1) και προετοιμασία των σχετικών αναφορών (Common Reporting - COREP, Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές σε τριμηνιαία βάση,
- συμμετοχή στην προετοιμασία του επιχειρηματικού πλάνου, του πλάνου που αφορά τους στόχους μείωσης των ΜΕΑ και του πλάνου ανασυγκρότησης (recovery plan) του Ομίλου σε σχέση με την εξέλιξη της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τα δανειακά χαρτοφυλάκια (εκτιμώμενες προβλέψεις και σταθμισμένο ενεργητικό - RWAs) καθώς επίσης και συμμετοχή στις αρμόδιες επιτροπές,
- διενέργεια stress tests για εσωτερικούς και εποπτικούς σκοπούς (EBA/SSM) και συντήρηση της υποδομής για τη διενέργεια αυτών των ασκήσεων,
- συντονισμός της διενέργειας των stress test για τα δανειακά χαρτοφυλάκια σε επίπεδο Ομίλου,
- προετοιμασία αναλύσεων πιστωτικού κινδύνου για την αξιολόγηση της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) με βάση τον Πυλώνα 2,
- προετοιμασία των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα 3 για τον πιστωτικό κίνδυνο,
- προετοιμασία τακτικών αναφορών προς τον GCRO, την MRC και την BRC για: τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, την εξέλιξη των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD, EAD), τριμηνιαία αναφορά για τις ρυθμίσεις, vintage analysis και default/redefault statistics,
- καθοδήγηση, παρακολούθηση και επίβλεψη των διευθύνσεων Πιστωτικού Κινδύνου των θυγατρικών σε ό,τι αφορά τη μοντελοποίηση, τις μεθοδολογίες για την διενέργεια stress tests και άλλα θεσμικά θέματα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο,
- παρακολούθηση και καθοδήγηση των θυγατρικών του εξωτερικού για θέματα που άπτονται του πιστωτικού κινδύνου ICAAP, διενέργεια stress tests και λοιπών εποπτικών θεμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου, καθώς και την επισκόπηση ασκήσεων stress test σε τοπικό επίπεδο,
- υποστήριξη των επιχειρηματικών μονάδων στη χρήση μοντέλων πιστωτικού κινδύνου για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και αποφάσεων για σκοπούς χρηματοδότησης, στην εκτίμηση της κεφαλαιακής επίπτωσης των στρατηγικών πρωτοβουλιών

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

και στην ανάπτυξη και χρήση των μετρικών που σχετίζονται με κινδύνους όπως η προσαρμοσμένη τιμολόγηση βάση κινδύνων, ο δείκτης απόδοσης κεφαλαίου προσαρμοσμένης στον κίνδυνο (RAROC-Risk Adjusted Return on Capital) κλπ. και

- παροχή βοήθειας στον Τομέα Remedial Servicing Strategy (RSS) του Ομίλου στην αξιολόγηση της επίπτωσης του κινδύνου για διάφορα προγράμματα και προϊόντα.

Τομέας Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων Ομίλου

Ο Τομέας Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου συστάθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 έχοντας ως κύρια αποστολή:

- τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης και επικύρωσης των μοντέλων, και
- την ανεξάρτητη επικύρωση της τεχνικής και λειτουργικής αρτιότητας όλων των μοντέλων που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο και των παραμέτρων τους, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες του τομέα περιγράφονται ως εξής:

- προετοιμασία και επικαιροποίηση του πλαισίου μοντέλων του Ομίλου (που περιλαμβάνει ορισμό μοντέλου, ρόλους ανά μοντέλο, αρχές και μεθοδολογία κατηγοριοποίησης μοντέλων, αρχές επικύρωσης μοντέλων, κατάταξη σημαντικότητας και καθορισμός ορίων σημαντικότητας, διαχείριση μητρώου μοντέλων, κλπ.),
- δημιουργία και επικαιροποίηση του Μητρώου Μοντέλων του Ομίλου,
- Ανασκόπηση της κατηγοριοποίησης των μοντέλων σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία του Πλαισίου Μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία και επικαιροποίηση του Πλαισίου Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και παροχή υποστήριξης στις θυγατρικές του Ομίλου κατά την εφαρμογή του,
- παρακολούθηση για τυχόν τροποποιήσεις στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ σχετικά με την επικύρωση μοντέλων,
- υποβολή προτάσεων και παραπομπή για έγκριση των ποσοτικών ορίων με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων επικύρωσης των μοντέλων,
- διενέργεια ελέγχων επικύρωσης μοντέλων σύμφωνα με το Πλαίσιο Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και τις εποπτικές απαιτήσεις,
- προετοιμασία λεπτομερών αναφορών για τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις του επικυρωμένου μοντέλου και υποβολή προς την Επιτροπή Κινδύνων (BRC) σε ετήσια βάση τυχόν προτεινόμενου σχεδίου αποκατάστασης,
- διανομή των αποτελεσμάτων σχετικά με τον έλεγχο επικύρωσης των μοντέλων στην BRC ή MRC του Ομίλου σε συνέχεια ενημέρωσης του CRO του Ομίλου, όπου κρίνεται αναγκαίο,
- προετοιμασία σχεδίου δράσης τυχόν ενεργειών αποκατάστασης ως αποτέλεσμα των ελέγχων που εφαρμοστήκαν σχετικά με την επικύρωση των μοντέλων και παραπομπή του σχεδίου προς έγκριση από την αρμόδια Διοικούσα Αρχή,
- συμμετοχή στη διαδικασία έγκρισης των νέων μοντέλων τα οποία αξιολογούν την ακρίβεια και καταλληλότητα των συστημάτων διαβάθμισης, και
- παρακολούθηση πρακτικών του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη και χρήση των μοντέλων καθώς και παρακολούθηση σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΚΤ και περιορισμών.

Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (Group Market and Counterparty Risk-GMCRS) έχει την ευθύνη για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και τακτική αναφορά της έκθεσης του Ομίλου στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου (κίνδυνος εκδότη και κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου αγοράς), ο οποίος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της μονάδας διαχείρισης

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

διαθεσίμων, όπως συναλλαγές χρεογράφων και παραγώνων, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, τοποθετήσεις στην διαπραγματευτική αγορά κλπ.

Επιπρόσθετα, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) παρακολουθεί και αναφέρει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα πιστωτικά όρια χωρών, την αντίστοιχη έκθεσή σε κινδύνους και αναφέρει υπερβάσεις των ορίων στη Διοίκηση και τις Επιτροπές. Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) χρησιμοποιεί μια αναλυτική μέθοδο, η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Κινδύνων (BRC), για τον προσδιορισμό του αποδεκτού επιπέδου κινδύνου ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων των χωρών στις οποίες ο Όμιλος έχει στρατηγική παρουσία.

Ο Όμιλος θεσπίζει όρια κινδύνου αντισυμβαλλόμενου, τα οποία βασίζονται κυρίως στην πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου, όπως αυτή παρέχεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στην κατηγορία του προϊόντος και τη ληκτότητα της συναλλαγής (π.χ. όρια ποσού και διάρκειας των καθαρών ανοιχτών θέσεων σε παράγωγα, της έκθεσης σε κυβερνητικά ομόλογα, εταιρικά χρεόγραφα, χρεόγραφα καλυμμένα με περιουσιακά στοιχεία κλπ.).

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) διατηρεί και επικαιροποιεί τα συστήματα παρακολούθησης των ορίων και διασφαλίζει την ορθότητα και τη συμμόρφωση των ορίων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις πολιτικές της Τράπεζας, όπως εγκρίθηκαν από τα αρμόδια διοικητικά όργανα του Ομίλου.

Η χρήση των ανωτέρω ορίων, τυχόν υπερβάσεις αυτών, καθώς και η συνολική έκθεση ανά θυγατρική Ομίλων, ανά αντισυμβαλλόμενο και κατηγορία προϊόντος παρακολουθούνται από τον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) σε καθημερινή βάση. Οι συμβάσεις αντιστάθμισης κινδύνων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της τελικής έκθεσης.

Επιπλέον, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) διασφαλίζει ότι η έκθεση που προκύπτει από αντισυμβαλλόμενους είναι σύμφωνη με το εγκεκριμένο πλαίσιο ορίων κάθε χώρας. Το σύστημα μέτρησης και αναφορών της έκθεσης στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που χρησιμοποιείται από τον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) είναι επίσης διαθέσιμο στις διευθύνσεις διαχείρισης διαθεσίμων των θυγατρικών του Ομίλου, επιτρέποντάς τους να παρακολουθούν τόσο την έκθεση όσο και τα διαθέσιμα όρια ανά αντισυμβαλλόμενο.

Επιπρόσθετα, για το χαρτοφυλάκιο εταιρικών ομολόγων της Τράπεζας, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) επιμετρά και επιβλέπει σε καθημερινή βάση τα συνολικά ονομαστικά όρια, την κλαδική συγκέντρωση και τη μέγιστη θέση ανά εκδότη. Επίσης, χρησιμοποιεί ένα εργαλείο επιμέτρησης για την παρακολούθηση πιθανών υποβαθμίσεων πιστωτικής διαβάθμισης και της ιδιάζουσας διεύρυνσης επιτοκιακού περιθωρίου (spread widening) από την αγορά ενημερώνοντας τη Διοίκηση και τις σχετικές Επιτροπές για κάθε υπέρβαση.

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) εφαρμόζει τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς και διασφαλίζει την συμμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων μερών στα όρια των πολιτικών και διαδικασιών. Σε αυτή την κατεύθυνση, για διάφορες μονάδες και θυγατρικές εξωτερικού, ο τομέας GMCRS παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση για την εφαρμογή των οδηγιών και πολιτικών αναφορικά με τα όρια.

Επιπλέον, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) προετοιμάζει εξειδικευμένες αναφορές για τη Διοίκηση/Επιτροπές μαζί με τακτικές αναφορές που περιλαμβάνουν την αναφορά για την έκθεση στο Ελληνικό Δημόσιο και μία αναφορά που βασίζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής (Lifetime Expected Losses) της έκθεσης προς το Ελληνικό Δημόσιο.

(γ) Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο

Ο κύριος σκοπός των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, είναι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των συμφωνηθέντων κεφαλαίων στους πελάτες. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια, καθώς αντιπροσωπεύουν ανέκκλητες διαβεβαιώσεις ότι ο Όμιλος θα προβεί σε πληρωμές, σε περίπτωση που κάποιος πελάτης δεν μπορεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του προς τρίτους. Οι ενέγγυες πιστώσεις, οι οποίες είναι γραπτές δεσμεύσεις του Ομίλου, εκ μέρους ενός πελάτη που εξουσιοδοτεί κάποιον τρίτο να εκδίδει διαταγές πληρωμής εις βάρος του Ομίλου, μέχρι ενός προκαθορισμένου ποσού και υπό ειδικούς όρους και συνθήκες, είναι εξασφαλισμένες από το υποκείμενο φορτίο εμπορευμάτων που σχετίζονται και συνεπώς φέρουν μικρότερο κίνδυνο από ότι ένα δάνειο. Οι δεσμεύσεις για επέκταση της πίστωσης αντιπροσωπεύουν συμβατικές υποχρεώσεις για παροχή πίστωσης με προκαθορισμένους όρους και προϋποθέσεις (σημ. 42) σε μορφή δανείων, εγγυήσεων ή ενέγγυων πιστώσεων για τις οποίες ο Όμιλος συνήθως εισπράττει προμήθεια δέσμευσης. Οι

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

δεσμεύσεις αυτές είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός.

(δ) Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο Όμιλος καθορίζει τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, με την επιβολή ορίων έκθεσης ανά πιστούχο ή ομάδα πιστούχων και ανά κλάδο δραστηριότητας. Η έκθεση σε κάθε πιστούχο περιορίζεται περαιτέρω με υπό-όρια που καλύπτουν την έκθεση σε στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, και με ημερήσια όρια κινδύνου διακανονισμού σε σχέση με εμπορεύσιμες συναλλαγές, όπως προθεσμιακά συμβόλαια ξένου συναλλάγματος.

Αυτού του είδους οι κίνδυνοι παρακολουθούνται σε περιοδική βάση και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Οι συγκεντρώσεις κινδύνου παρακολουθούνται τακτικά και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC). Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν τα 25 μεγαλύτερα πιστωτικά ανοίγματα, τους κυριότερους πελάτες υπό επιτήρηση και προβληματικούς πελάτες, ανάλυση ανά κλάδο, ανάλυση ανά βαθμίδα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας, βαθμού καθυστέρησης και τα δανειακά χαρτοφυλάκια ανά χώρα.

(ε) Συστήματα διαβάθμισης

Διαβάθμιση επιχειρηματικών δανείων

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί διαφορετικά συστήματα αξιολόγησης των επιχειρήσεων-πιστούχων, προκειμένου να προσδιορίζονται ορθότερα οι κίνδυνοι από πιστούχους με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Κατά συνέπεια, ο Όμιλος χρησιμοποιεί τα ακόλουθα συστήματα διαβάθμισης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο:

- Το μοντέλο Moody's Risk Analyst («MRA») ή η «Θεμελιώδης Ανάλυση» (“Fundamental Analysis”- “FA”) χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κινδύνου των δανειοληπτών Επιχειρηματικής Πίστης.
- Το μοντέλο της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (“Internal Credit Rating” – “ICR”) για πελάτες που δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν με το MRA.
- Το μοντέλο Αξιολόγησης Συναλλαγών (“Transactional Rating”, “TR”) έχει αναπτυχθεί για την αξιολόγηση του κινδύνου συναλλαγών λαμβάνοντας υπόψη τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις/εγγυήσεις.
- Τα μοντέλα της ειδικής (slotting) διαβάθμισης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του κινδύνου ειδικών εκθέσεων που αποτελούν μέρος των ειδικών χρηματοδοτήσεων επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου.
- Τέλος, πραγματοποιείται αξιολόγηση της βιωσιμότητας του πιστούχου και προσδιορίζονται οι ενδείξεις απομείωσης χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα «Πιθανή Αδυναμία Πληρωμής» (Unlikely to Pay – UTP) στον έλεγχο απομείωσης.

Οι λειτουργίες των MRA, ICR, slotting, UTP υποστηρίζονται από την υπολογιστική πλατφόρμα του CreditLens (“CL”) που παρέχεται από εξωτερικό πάροχο (Moody's Analytics), ενώ το TR έχει αναπτυχθεί εσωτερικά και υποστηρίζεται από τις λειτουργικές εφαρμογές της Τράπεζας.

Το MRA ακολουθεί την προσέγγιση της «Θεμελιώδους Ανάλυσης» (FA) των Moody's. Τα FA μοντέλα ανήκουν στην οικογένεια των μοντέλων που ορίζονται ως «Συστήματα Γνώσεων» (Knowledge Based Systems) και βασίζονται στην προσέγγιση της πιθανολογικής αιτιολογίας. Χρησιμοποιούν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για τις επιχειρήσεις, προκειμένου να αξιολογήσουν την φερεγγυότητά τους και να διαβαθμίσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα. Ειδικότερα, το MRA λαμβάνει υπόψη τους ισολογισμούς, τα οικονομικά αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης, για να υπολογίσει βασικούς δείκτες. Η ανάλυση δεικτών περιλαμβάνει αξιολογήσεις της τάσης του κάθε δείκτη στην διάρκεια πολλαπλών περιόδων, τόσο σε επίπεδο κλίσης των μεταβολών όσο και μεταβλητότητας της τάσης. Επίσης, συγκρίνει την τιμή του δείκτη της πιο πρόσφατης περιόδου με τις τριμηνιαίες τιμές δεικτών για συγκρίσιμες ομάδες ομοειδών δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα, το MRA τροφοδοτείται με μία σειρά ποιοτικών παραγόντων που χρησιμοποιούνται ευρέως και σχετίζονται με την ποιότητα της διοίκησης της επιχείρησης, την διαβάθμιση της επιχείρησης στον κλάδο δραστηριοποίησής της και τον θεωρούμενο κίνδυνο του κλάδου. Το MRA χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση όλων των επιχειρήσεων που τηρούν πλήρη φορολογικά βιβλία, ανεξάρτητα από την νομική τους μορφή, και προσαρμόζεται στο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Το MRA δεν απευθύνεται σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν διαφορετικές λογιστικές μεθόδους για να συντάξουν τις οικονομικές τους καταστάσεις όπως οι ασφαλιστικές και οι χρηματιστηριακές εταιρείες. Επιπρόσθετα, νεοσύστατες επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν παρουσιάσει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον δύο ετήσιες οικονομικές περιόδους δεν

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

μπορούν να αξιολογηθούν με το MRA. Στις περιπτώσεις αυτές, αξιοποιείται η «Εσωτερική Πιστοληπτική Διαβάθμιση» (“Internal Credit Rating”/“ICR”) η οποία συνίσταται στην αξιολόγηση ενός συνόλου παραγόντων ομαδοποιημένων σε τρεις κύριες ενότητες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάλυσης: Οικονομικών Στοιχείων, Ποιοτικά Κριτήρια και Ανάλυση Συμπεριφοράς. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος διενεργεί συνολική αξιολόγηση των επιχειρήσεων, η οποία βασίζεται τόσο στη διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (MRA ή ICR) όσο και στις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις της παρεχόμενης πίστωσης, τακτικά σε κάθε πιστοληπτική αξιολόγηση. Το 2021 σε συνδυασμό με την εφαρμογή του νέου ορισμού Αθέτησης, η Τράπεζα προχώρησε στην αναπροσαρμογή των παραμέτρων (calibration) των μοντέλων MRA και ICR, τα οποία εγκρίθηκαν από τις εποπτικές αρχές.

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο των Ειδικών Χρηματοδοτήσεων (για το οποίο η Τράπεζα χρησιμοποιεί μοντέλα ειδικής διαβάθμισης) και σε συνάφεια με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA), το οποίο περιλαμβάνει τα πιστωτικά ανοίγματα σε επιχειρήσεις που έχουν ειδικά δημιουργηθεί για να χρηματοδοτήσουν ή να χειριστούν φυσικά περιουσιακά στοιχεία, όπου η πρωταρχική πηγή εσόδου και αποπληρωμής της υποχρέωσης συνδέεται άμεσα με τα χρηματοδοτούμενα στοιχεία ενεργητικού. Κατά συνέπεια, τρεις κατηγορίες δανείων που συμπεριλαμβάνονται στις Ειδικές Χρηματοδοτήσεις είναι: Χρηματοδότηση Έργων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Έργων), Εμπορικά Ακίνητα (αξιολογούνται με τα Υποδείγματα των CRE για επενδύσεις και CRE για αξιοποιήσιμες ακινήτων) και Χρηματοδότηση Αντικειμένων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Αντικειμένων ειδικά προσαρμοσμένο για το χαρτοφυλάκιο Ναυτιλίας).

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος έχει αναπτύξει έναν έλεγχο Πιθανής Αδυναμίας Πληρωμής/έλεγχο απομείωσης. Η αδυναμία πληρωμής αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου ο Δανειολήπτης εκτιμάται ότι δεν είναι πιθανό να τηρήσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε ληξιπρόθεσμου ποσού ή των ημερών καθυστέρησης (λιγότερο από 90 ημέρες). Ο έλεγχος απομείωσης ο οποίος διεξάγεται για όλους τους δανειολήπτες κατά τη διάρκεια της πιστοληπτικής αξιολόγησης, εφαρμόζεται στην πλατφόρμα αξιολόγησης κινδύνου (CreditLens) και περιλαμβάνει ορισμένες ξεκάθαρες ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής. Αυτές διαχωρίζονται σε Hard και Soft ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής (Hard και Soft UTP triggers).

- Hard UTP triggers οδηγούν άμεσα στην αναγνώριση ενός μη εξυπηρετούμενου δανείου (αυτόματη ταξινόμηση ως MEA), αφού στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά τα γεγονότα, από τη φύση τους, εκπληρούν τον ορισμό της αδυναμίας πληρωμής και υπάρχει ελάχιστος χώρος για περαιτέρω διερμηνεία.
- Soft UTP triggers όταν ισχύουν, δε σημαίνει αυτόματα ότι το άνοιγμα είναι μη εξυπηρετούμενο, αλλά ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μια λεπτομερής αξιολόγηση (αξιολόγηση πριν την ταξινόμηση ως MEA).

Η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου των επιχειρήσεων συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψη μετάβασης των διαβαθμίσεων κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο).

Τα συστήματα διαβάθμισης που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν αναπόσπαστο μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνων στις πιστοδοτήσεις επιχειρήσεων:

- στην έγκριση ή απόρριψη πιστοδοτικών ορίων, τόσο στην αρχική έγκριση όσο και στην διαδικασία ανανέωσης ορίων,
- στην κατανομή επαρκών επιπέδων για την έγκριση πιστοδοτικών ορίων,
- στην τιμολόγηση η οποία προσαρμόζεται στον κίνδυνο,
- στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και την κατανομή εσωτερικού κεφαλαίου και
- στον υπολογισμό απομείωσης (κριτήρια για κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και μεταγενέστερη εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει των προβλεπόμενων παραμέτρων κινδύνου).

Διαβάθμιση δανείων λιανικής τραπεζικής

Ο Όμιλος αξιολογεί την διαβάθμιση των δανείων λιανικής τραπεζικής, βάσει στατιστικών μοντέλων τόσο κατά την έναρξη της χρηματοδότησης, όσο και σε διαρκή βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τα υποδείγματα συμπεριφοράς (behavioral scorecards). Τα μοντέλα αυτά έχουν αναπτυχθεί για να προβλέπουν, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (probability of default), την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση (loss given default) και την έκθεση κατά την αθέτηση. Επίσης καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων της λιανικής τραπεζικής (πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, μη εξασφαλισμένες

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις, δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, προσωπικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και χρηματοδοτήσεις μικρών επιχειρήσεων).

Τα μοντέλα αναπτύχθηκαν βάσει ιστορικών στοιχείων τόσο της Τράπεζας όσο και εξωτερικών βάσεων πιστωτικών δεδομένων. Τα υποδείγματα συμπεριφοράς υπολογίζονται αυτόματα σε μηνιαία βάση, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εκτίμηση για τον πιστωτικό κίνδυνο είναι επικαιροποιημένη.

Τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην εγκριτική διαδικασία, στη διαχείριση των πιστοδοτικών ορίων, καθώς και στο πλαίσιο της διαδικασίας είσπραξης για την προτεραιοποίηση των δανειακών λογαριασμών προς άμεση ενέργεια. Επίσης, συχνά τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην κατηγοριοποίηση των πελατών κατά πιστωτικό κίνδυνο και για την τιμολόγηση βάσει πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων τομέων και νέων προϊόντων, καθώς επίσης και στον υπολογισμό της προστιθέμενης οικονομικής αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και του δείκτη RAROC (Risk Adjusted Return on Capital).

Τα συστήματα διαβάθμισης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα πληρούν τις απαιτήσεις της Μεθοδολογίας Εσωτερικής Αξιολόγησης της Βασιλείας III (Basel III IRB approach). Η Τράπεζα είναι πιστοποιημένη σε IRB από το 2008 για τα ελληνικά χαρτοφυλάκια, τόσο τα επιχειρηματικά όσο και τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής (όπως περιγράφεται στις γνωστοποιήσεις της Βασιλείας III, Πυλώνας 3, τα οποία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Τράπεζας).

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου της λιανικής πίστης, συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψή τους για πάνω από ένα χρόνο και σε ορίζοντα συνολικής διάρκειας ζωής κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) και υποστηρίζοντας την κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και τον επιμερισμό σε κατηγορίες κινδύνου μέσα σε ομοιογενείς ομάδες.

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου παρακολουθεί την δυνατότητα των συστημάτων διαβάθμισης και μοντέλων αξιολόγησης να κατηγοριοποιούν τους πιστούχους βάσει κινδύνου, καθώς και να προβλέπουν την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης και την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση και την έκθεση κατά την αθέτηση σε συνεχή βάση. Ο Τομέας Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου εφαρμόζει την πολιτική επικύρωσης της Τράπεζας η οποία είναι σύμφωνη με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών. Η Τράπεζα επιβεβαιώνει την εγκυρότητα των συστημάτων διαβάθμισης και υποδειγμάτων αξιολόγησης σε ετήσια βάση και η επιβεβαίωση αυτή περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Οι διαδικασίες επικύρωσης καταγράφονται και επισκοπούνται σε τακτική βάση και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων.

Επιπλέον, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ελέγχει ανεξάρτητα σε ετήσια βάση τη διαδικασία επικύρωσης στα συστήματα διαβάθμισης των δανείων επιχειρήσεων και λιανικής τραπεζικής.

(στ) Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Ένα βασικό στοιχείο της επιχειρηματικής στρατηγικής του Ομίλου είναι η μείωση του κινδύνου μέσω της χρήσης διαφόρων τεχνικών. Τα κυριότερα μέσα περιορισμού κινδύνων είναι οι ενεχυριάσεις περιουσιακών στοιχείων, οι εγγυήσεις και οι κύριες συμβάσεις συμψηφισμού.

Είδη εξασφαλίσεων που γίνονται αποδεκτά από τον Όμιλο

Ο Όμιλος έχει εσωτερικές πολιτικές που περιλαμβάνουν τους παρακάτω τύπους εξασφαλίσεων που συνήθως γίνονται αποδεκτοί σε μία δανειακή σχέση:

- οικιστικά και εμπορικά ακίνητα (γραφεία, εμπορικά κέντρα, κλπ.), βιομηχανικά κτίρια και οικόπεδα,
- εμπορικές απαιτήσεις, μεταχρονολογημένες επιταγές,
- χρεόγραφα συμπεριλαμβανομένων εισηγμένων μετοχών και ομολόγων,
- καταθέσεις,
- εγγυήσεις και επιστολές υποστήριξης,
- ασφαλιστήρια συμβόλαια, και
- εξοπλισμός, κυρίως οχήματα και πλοία.

Ένα συγκεκριμένο ποσοστό εξασφάλισης είναι προαπαιτούμενο, τόσο κατά την έγκριση της δανειακής σχέσης όσο και σε διαρκή βάση για κάθε τύπο εξασφαλίσεων, όπως παρουσιάζεται στην πιστωτική πολιτική του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Για πιστωτικά ανοίγματα, εκτός από δάνεια πελατών (δηλαδή συμφωνίες επαναγοράς, παράγωγα), ο Όμιλος αποδέχεται ως εξασφάλιση μόνο μετρητά ή άμεσα ρευστοποιήσιμα ομόλογα.

Αρχές αποτίμησης των αποδεκτών εξασφαλίσεων

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο μέγιστος δείκτης εξασφάλισης για τα δάνεια, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη όλη τη σχετική διαθέσιμη πληροφόρηση, περιλαμβανομένων των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εξασφαλίσεων, εφόσον οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη τα εν λόγω χαρακτηριστικά κατά την τιμολόγηση των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων. Η αποτίμηση και οι προδιαγραφές των αποδεκτών εξασφαλίσεων στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- η εύλογη αξία της εξασφάλισης, δηλ. η τιμή εξόδου (exit price) που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μια κανονική συναλλαγή στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς,
- η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει την ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να δημιουργούν οικονομικά οφέλη από την μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώληση του,
- μείωση της αξίας της εξασφάλισης εξετάζεται όταν ο τύπος, η τοποθεσία ή η κατάσταση (όπως η φθορά και η απαξίωση) του περιουσιακού στοιχείου το υποδεικνύουν,
- δεν υπάρχει αξία εξασφάλισης εάν η ενεργοποίηση της ενεχυρίασης στο αντικείμενο που αποτελεί την εξασφάλιση δεν μπορεί να εκτελεστεί νόμιμα.

Ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις της αξίας των εξασφαλίσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πολιτικές του. Εκτός ειδικών περιπτώσεων (π.χ. κοινοπρακτικά δάνεια), οι εκτιμήσεις των ακινήτων για όλες τις μονάδες πραγματοποιούνται από την Cerved Property Services S.A. («CPS») η οποία έχει διαδεχθεί την πρώην θυγατρική της Τράπεζας, Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.Η CPS εποπτεύεται από το Royal Institute of Chartered Surveyors και χρησιμοποιεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς πιστοποιημένους εκτιμητές σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια (πιστοποιήσεις και εμπειρία). Όλες οι εκτιμήσεις λαμβάνουν υπόψη την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο, την ηλικία του και την εμπορευσιμότητά του, ελέγχονται δε επιπρόσθετα και προσυπογράφονται από έμπειρο προσωπικό της θυγατρικής. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται βασίζεται σε διεθνή πρότυπα εκτιμήσεων (International Valuation Standards), ενώ υπάρχουν μηχανισμοί ποιοτικού ελέγχου, όπως διαδικασίες επισκόπησης και ανεξάρτητοι έλεγχοι δείγματος από ανεξάρτητους και αξιόπιστους οίκους εκτιμήσεων.

Προκειμένου να παρακολουθείται η αποτίμηση των οικιστικών ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος. Ο δείκτης έχει δημιουργηθεί από το Τμήμα Ανάλυσης Αγοράς Ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος, χρησιμοποιώντας αναλυτική πληροφόρηση από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και από τις Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας (ΑΕΕΑΠ) που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Ο δείκτης μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status)).

Για τα εμπορικά ακίνητα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων που αναπτύχθηκε από την CPS. Ο συγκεκριμένος δείκτης προκύπτει από συνδυασμό του CRE δείκτη της CPS και του αντίστοιχου της ΤτΕ και βασίζεται σε διεθνώς αποδεκτή μεθοδολογία. Αποτελεί εργαλείο για τη στατιστική παρακολούθηση πιθανών μεταβολών στις αξίες των εμπορικών ακινήτων, καθώς και στις τάσεις της εν λόγω αγοράς. Ο δείκτης επικαιροποιείται σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των μεταχρονολογημένων επιταγών που γίνονται αποδεκτές ως εξασφάλιση, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα σύστημα προεπισκόπησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό κριτηρίων και παραμέτρων κινδύνου, ώστε να αξιολογηθεί η καταλληλότητά τους. Επιπρόσθετα, η αποτίμηση των μεταχρονολογημένων επιταγών παρακολουθείται με τη χρήση εξελιγμένων στατιστικών αναφορών και μέσω της επισκόπησης λεπτομερούς πληροφόρησης σχετικά με την εισπραξιμότητα, την αντικατάσταση και σφράγιση τους ανά εκδότη.

Πολιτική εξασφαλίσεων και καταγραφή

Αναφορικά με τις εξασφαλίσεις, η πολιτική του Ομίλου δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη οι εξασφαλίσεις καθώς και οι σχετικές διαδικασίες να πραγματοποιούνται εγκαίρως και με την δέουσα προσοχή προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορούν νομίμως να εκτελεστούν σε κάθε περίπτωση που αυτό απαιτηθεί. Ο Όμιλος διατηρεί το δικαίωμα να εκποιήσει τις εξασφαλίσεις όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια και να είναι σε θέση να διεκδικήσει και να ελέγξει το προϊόν από τη διαδικασία εκποίησης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Εγγυήσεις

Οι εγγυήσεις που χρησιμοποιούνται ως τεχνική μείωσης πιστωτικού κινδύνου από τον Όμιλο, παρέχονται σε μεγάλο βαθμό από τις κεντρικές και τοπικές κυβερνήσεις στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) και παρόμοια ταμεία, τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες είναι επιπροσθέτως σημαντικοί εγγυητές πιστωτικού κινδύνου.

Διαχείριση ανακτηθέντων ακινήτων

Ο αντικειμενικός σκοπός της διαχείρισης των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων από τον Όμιλο είναι να ελαχιστοποιηθεί η χρονική περίοδος μέχρι την εκποίηση του περιουσιακού στοιχείου και να μεγιστοποιηθεί η ανάκτηση του δεσμευμένου κεφαλαίου.

Για τον σκοπό αυτό, η διαχείριση των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων στοχεύει στη βελτίωση του εσόδου από ενοίκια και των άλλων εσόδων, μέσω της εκμετάλλευσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, και ταυτόχρονα στη μείωση του κόστους διακράτησης και συντήρησής τους. Επιπροσθέτως, Ο Όμιλος ασχολείται ενεργά με τον εντοπισμό κατάλληλων ενδεχόμενων αγοραστών για το χαρτοφυλάκιο των ανακτηθέντων ακινήτων (περιλαμβανομένων εξειδικευμένων εταιρειών που ασχολούνται με την εξαγορά ειδικών χαρτοφυλακίων ανακτηθέντων ακινήτων), τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, προκειμένου να μειώσει το απόθεμα των ακινήτων σε έναν χρονικό ορίζοντα 3-5 ετών.

Τα ανακτηθέντα ακίνητα παρακολουθούνται στενά μέσω τεχνικών και νομικών αναφορών, προκειμένου η εμπορική τους αξία να αναφέρεται με ακρίβεια και να είναι επικαιροποιημένη σύμφωνα με τις τάσεις της αγοράς.

Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

Ο Όμιλος περιορίζει τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που απορρέει από τις δραστηριότητες διαχείρισης διαθεσίμων μέσω της σύναψης γενικών συμβάσεων συμψηφισμού και παρόμοιων συμφωνιών, καθώς και συμβάσεων ενεχυρίασης με τους αντισυμβαλλόμενους με τους οποίους διενεργεί ένα μεγάλο όγκο συναλλαγών. Οι γενικές συμβάσεις συμψηφισμού δεν καταλήγουν συνήθως στο συμψηφισμό των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του ισολογισμού, καθώς οι συναλλαγές συνήθως διακανονίζονται σε μικτή βάση (gross basis). Εντούτοις, ο πιστωτικός κίνδυνος κάθε αντισυμβαλλόμενου μειώνεται μέσω των συμβάσεων-πλαισίων συμψηφισμού, στο βαθμό όπου σε περίπτωση αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, όλες οι ανοιχτές θέσεις με τον αντισυμβαλλόμενο κλείνουν και διακανονίζονται αφού ληφθεί υπόψη ο συμψηφισμός (net basis).

Στην περίπτωση των παραγώγων, ο Όμιλος χρησιμοποιεί συμβάσεις της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA -International Swaps and Derivatives Association), οι οποίες περιορίζουν την έκθεσή του μέσω του συμψηφισμού των ανοικτών θέσεων, και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs - Credit Support Annex) οι οποίες μειώνουν περαιτέρω τη συνολική έκθεση ανά αντισυμβαλλόμενο. Κατά την εφαρμογή αυτών των συμβάσεων, η συνολική έκθεση με τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζεται σε ημερήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τυχόν συμψηφισμούς και εξασφαλίσεις.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων (repos), στις οποίες χρησιμοποιούνται συμβάσεις GMRA (Global Master Repurchase Agreements). Η έκθεση (η καθαρή διαφορά μεταξύ του ποσού που συμφωνήθηκε στην συμφωνία επαναγοράς (repo) και της τρέχουσας αξίας των χρεογράφων) υπολογίζεται σε ημερήσια βάση, ενώ το υπόλοιπο των εξασφαλίσεων αναπροσαρμόζεται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων, ελαχιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο την έκθεση.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό Υποδομών για τις Χρηματοοικονομικές Αγορές (European Market Infrastructure Regulation – EMIR), η Τράπεζα πραγματοποιεί συναλλαγές για επιλεγμένες συμβάσεις παραγώγων καταχωρημένες στα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (trade repositories) που εκκαθαρίζονται κεντροποιημένα μέσω ενός εξουσιοδοτημένου κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty – CCP) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η χρήση του CCP αυξάνει τη διαφάνεια στην αγορά και μειώνει τον κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου και τους λειτουργικούς κινδύνους που σχετίζονται με την αγορά των παραγώγων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ένα σύστημα διαχείρισης εξασφαλίσεων για την παρακολούθηση των συμβάσεων της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA), συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs) και παγκόσμιων συμφωνιών κύριας επαναγοράς (GMRAs), δηλαδή η ημερήσια αποτίμηση των παραγώγων και η τρέχουσα αξία των χρεογράφων χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της έκθεσης με κάθε αντισυμβαλλόμενο. Οι εξασφαλίσεις που θα πρέπει να δοθούν επιπρόσθετα ή να απαιτηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζονται καθημερινά.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Με αυτό το σύστημα η Τράπεζα παρακολουθεί και ελέγχει τη ροή των εξασφαλίσεων στην περίπτωση των παραγώγων και των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων, ανεξάρτητα από τον αντισυμβαλλόμενο. Η επίδραση κάθε διακύμανσης της αγοράς που αυξάνει την έκθεση της Τράπεζας αναφέρεται και η Τράπεζα προχωρά αντίστοιχα, σε αίτημα για αύξηση της εξασφάλισης.

5.2.1.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ εξασφαλίσεων

	2022 € εκατ.		2021 € εκατ.	
Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των στοιχείων ενεργητικού εντός ισολογισμού έχει ως εξής:				
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.330		2.511	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(1)	1.329	(1)	2.510
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου		87		69
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		1.185		1.949
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος:				
- Επιχειρηματικά δάνεια ⁽¹⁾	26.054		23.716	
- Στεγαστικά δάνεια	10.201		10.105	
- Καταναλωτικά δάνεια	3.353		3.242	
- Μικρές επιχειρήσεις	3.842		3.753	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(1.626)	41.824	(1.872)	38.943
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου		(163)		
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		16		23
Επενδυτικοί τίτλοι:				
- Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	9.214		4.672	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(22)	9.192	(6)	4.666
Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		3.828		6.509
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		241		141
Λοιπές χρηματοοικονομικές απαιτήσεις ⁽²⁾	202		190	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(23)	179	(28)	162
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου η οποία σχετίζεται με ανοίγματα εκτός ισολογισμού (σημ. 42):				
- Δανειακές δεσμεύσεις		7.611		5.139
- Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις		2.860		1.702
Σύνολο		68.189		61.814

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα.

⁽²⁾ Αφορά χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για τις οποίες υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης με βάση τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Ο παραπάνω πίνακας απεικονίζει τη μέγιστη έκθεση του Ομίλου σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2021 αντίστοιχα, χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν τυχόν εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας που δεν πληρούν τα κριτήρια για συμψηφισμό στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχετικά με τα εντός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού, τα ποσά έκθεσης που αναφέρονται παραπάνω βασίζονται στα λογιστικά υπόλοιπα του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, η μέγιστη έκθεση αφορά τα ονομαστικά ποσά που ενδέχεται να απαιτηθεί να καταβληθούν από τον Όμιλο εάν τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και λοιπών δεσμεύσεων ενεργοποιηθούν και οι δανειακές δεσμεύσεις εκταμιευθούν. Οι εκτός ισολογισμού δανειακές δεσμεύσεις που παρουσιάζονται παραπάνω, περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις αξίας € 3,7 δις (2021: €3,6 δις) για τις οποίες υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

5.2.1.2 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Παρακάτω παρατίθεται μια επισκόπηση της έκθεσης του Ομίλου σε πιστωτικό κίνδυνο προερχόμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, σύμφωνα με τις δημοσιευμένες, την 30 Σεπτεμβρίου 2013, οδηγίες της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) όπως επικαιροποιήθηκαν από τον Όμιλο με σκοπό να συμμορφωθεί με τις αναθεωρημένες γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις» σε συνέχεια της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 από το 2018.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπρόσθετα, τα είδη ρύθμισης δανείων του Ομίλου είναι σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ 42/30.05.2014 και τις τροποποιήσεις της.

(α) Ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Ως εκ τούτου, τα δάνεια που παρουσιάζονται ως μη απομειωμένα, περιλαμβάνουν δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται 12μηνη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθώς δεν παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, και δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τους αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους καθώς παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση χωρίς, ωστόσο, να θεωρούνται ότι βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης.

Η κατηγορία των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει δάνεια τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης (default) για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τους αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους, καθώς και τα δάνεια που κατηγοριοποιούνται ως «Αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα» (POCI), των οποίων πάντοτε η πρόβλεψη απομείωσης θα επιμετράται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για το σύνολο της διάρκειας τους. Από την 1η Ιανουαρίου 2021 και έπειτα, ο Όμιλος εφαρμόζει τον ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς που είναι συνεπής με τον ορισμό για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) και με τον ορισμό αθέτησης (Definition of Default-DoD) για εποπτικούς σκοπούς.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν υπόκεινται σε επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και επομένως δε συμπεριλαμβάνονται στα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται στις κάτωθι ενότητες των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες τα οποία επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, εκτός και αν υποδεικνύεται διαφορετικά.

Η λογιστική πολιτική του Ομίλου σχετικά με την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού παρατίθεται στη σημείωση 2.2.13.

Ποσοτικά στοιχεία

Η παρακάτω ποσοτική ανάλυση παρουσιάζει πληροφόρηση για τη συνολική λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων ομολόγων που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από τον Όμιλο, και την ονομαστική αξία των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, καθώς και την κατηγοριοποίηση αυτών σε μη απομειωμένα (Στάδιο 1 και Στάδιο 2) και απομειωμένα (Στάδιο 3 και POCI). Επίσης, παρουσιάζει το υπόλοιπο της πρόβλεψης απομείωσης που έχει αναγνωρισθεί ανά κατηγορία δανείων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει του τρόπου υπολογισμού της (δηλ. «ατομική» ή συλλογική» αξιολόγηση), τη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων, καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για την μείωση του πιστωτικού κινδύνου, η οποία έχει ανώτατο όριο το ύψος του δανείου, προ απομείωσης. Ειδικότερα, οι παρακάτω τέσσερις πίνακες για το 2022 και το 2021 παρέχουν:

- στοιχεία για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης ανά προϊόν, στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, την αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου,
- την κατηγοριοποίηση των δανειακών ανοιγμάτων και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο με βάση τα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης,
- την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο,
- την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3 και POCI) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες,

Τα δανειακά ανοίγματα του Δημοσίου Τομέα, τα οποία παρουσιάζονται ξεχωριστά στους ακόλουθους πίνακες, περιλαμβάνουν ανοίγματα προς την κεντρική κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, σε εταιρείες που συνδέονται με το κράτος και εταιρείες που ελέγχονται μερικώς ή πλήρως από το κράτος, εξαιρώντας τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις με εμπορική δραστηριότητα. Για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, ο Δημόσιος Τομέας συμπεριλαμβάνεται στα επιχειρηματικά δάνεια.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν συνοπτικά στοιχεία για την ποιότητα (κατάταξη ανά στάδιο, πρόβλεψη απομείωσης και αξία εξασφάλισης ανά κατηγορία προϊόντος) των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνουν τις μεταβολές της εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και την αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) για σκοπούς συμφωνίας με τη συνολική λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες:

	31 Δεκεμβρίου 2022											
	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Πρόβλεψη απομείωσης						
	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2		ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾			ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2		ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾			Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	ΕCL 12μήνου-Στάδιο 1	Εκατ.	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ονομαστική αξία ανοίγματος	ΕCL 12μήνου-Στάδιο 1	Εκατ.	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	12.169	3.992	105	1.131	17.396	(81)	(280)	(73)	(571)	16.392	11.598	
- Στεγαστικά δάνεια	6.832	2.825	50	495	10.201	(21)	(160)	(41)	(188)	9.792		
Αξία εξασφαλίσεων	6.563	2.378	22	385							9.348	
- Καταναλωτικά δάνεια	2.028	357	0	214	2.599	(31)	(42)	(0)	(149)	2.376		
Αξία εξασφαλίσεων	125	2	0	3							130	
- Πιστωτικές κάρτες	642	70	0	42	755	(6)	(6)	(0)	(37)	705		
Αξία εξασφαλίσεων	0	0	0	0							0	
- Μικρές επιχειρήσεις	2.668	740	54	380	3.842	(23)	(72)	(32)	(197)	3.518		
Αξία εξασφαλίσεων	1.347	550	25	198							2.120	
Έπιχειρηματικά	23.424	1.581	841	182	26.028	(68)	(75)	(368)	(109)	25.408	16.836	
- Μεγάλες επιχειρήσεις	14.865	794	284	19	15.961	(40)	(27)	(139)	(11)	15.744		
Αξία εξασφαλίσεων	7.890	551	165	11							8.618	
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	3.658	787	557	163	5.166	(28)	(48)	(228)	(99)	4.763		
Αξία εξασφαλίσεων	2.238	601	387	91							3.317	
- Ομόλογα τιτλοποίησης ⁽²⁾	4.901	-	-	-	4.901	(0)	-	-	-	4.901		
Αξία εξασφαλίσεων	4.901	-	-	-							4.901	
Δημόσιος τομέας	25	0	1	0	26	(0)	(0)	(1)	(0)	25	0	
- Ελλάδα	25	-	-	0	25	(0)	-	-	(0)	24		
Αξία εξασφαλίσεων	0	-	-	0							0	
- Λοιπές χώρες	0	0	1	-	1	(0)	(0)	(1)	-	1		
Αξία εξασφαλίσεων	0	-	-	-	-					1	0	
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου										(163)		
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων										16	16	
Σύνολο	35.618	5.573	946	1.313	43.450	(149)	(355)	(441)	(680)	41.677	28.450	
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	23.065	4.082	599	688								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	10.129	289	36	17	10.471	(20)	(6)	(24)	(7)			
Δανειακές δεσμεύσεις	7.429	178	3	1	7.611	(12)	(5)	(1)	(0)			
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	2.701	110	33	16	2.860	(8)	(2)	(23)	(7)			
Αξία εξασφαλίσεων	1.113	56	9	5								

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021											
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Πρόβλεψη απομείωσης						
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾		Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ονομαστική αξία ανοίγματος	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	ECL 12μήνου-Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Αξία εξασφαλίσεων			
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.		
Λιανική Τραπεζική	11.984	3.790	119	1.205	17.099	(102)	(235)	(73)	(581)	16.108	11.360	
- Στεγαστικά δάνεια	6.871	2.735	54	444	10.105	(17)	(138)	(36)	(134)	9.780		
Αξία εξασφαλίσεων	6.474	2.245	27	337							9.083	
- Καταναλωτικά δάνεια	1.905	267	2	217	2.391	(35)	(31)	(1)	(136)	2.188		
Αξία εξασφαλίσεων	107	1	2	3							112	
- Πιστωτικές κάρτες	667	45	0	138	850	(9)	(7)	(0)	(120)	714		
Αξία εξασφαλίσεων	1	0	0	0							1	
- Μικρές επιχειρήσεις	2.540	744	63	406	3.753	(41)	(58)	(36)	(190)	3.427		
Αξία εξασφαλίσεων	1.391	555	29	190							2.164	
Επιχειρηματικά	20.564	1.668	1.168	282	23.681	(68)	(76)	(599)	(137)	22.802	16.118	
- Μεγάλες επιχειρήσεις	11.694	726	389	23	12.831	(39)	(37)	(183)	(13)	12.559		
Αξία εξασφαλίσεων	6.474	478	255	9							7.217	
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	3.764	941	779	259	5.744	(29)	(38)	(416)	(124)	5.137		
Αξία εξασφαλίσεων	2.501	717	449	128							3.795	
- Ομόλογα τιτλοποίησης ⁽²⁾	5.106	-	-	-	5.106	(0)	-	-	-	5.106		
Αξία εξασφαλίσεων	5.106	-	-	-							5.106	
Δημόσιος τομέας	31	3	-	2	35	(1)	(0)	-	(1)	33	2	
- Ελλάδα	30	2	-	1	33	(1)	(0)	-	(1)	31		
Αξία εξασφαλίσεων	1	1	-	0							2	
- Λοιπές χώρες	1	0	-	1	2	(0)	(0)	-	(0)	1		
Αξία εξασφαλίσεων	0	-	-	-	-						0	
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων										23	23	
Σύνολο	32.578	5.461	1.287	1.489	40.815	(171)	(311)	(672)	(718)	38.967	27.503	
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	22.055	3.998	762	666								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	6.397	393	32	19	6.841	(14)	(6)	(23)	(5)			
Δανειακές δεσμεύσεις	4.871	263	3	2	5.139	(9)	(3)	(1)	(0)			
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.526	130	29	17	1.702	(5)	(3)	(22)	(5)			
Αξία εξασφαλίσεων	935	51	6	7								

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης των πιστωτικά απομειωμένων δανείων πελατών περιλαμβάνει POCI ποσού € 43 εκατ. και για τα οποία έχει αναγνωριστεί € 6,5 εκατ. πρόβλεψη απομείωσης (2021: € 44 εκατ. συνολική λογιστική αξία, εκ των οποίων € 9,3 εκατ. προέκυψαν από την συγχώνευση της Eurobank A.D. Beograd με τη Direktna και € 6,4 εκατ. πρόβλεψη απομείωσης).

⁽²⁾ Αφορά τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico, οι οποίες καλύπτονται από εξασφάλιση με το υποκείμενο χαρτοφυλάκιο δανείων, που διακρατούν οι εκάστοτε εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίου (σημ. 20). Η αξία των τιτλοποιημένων δανειακών χαρτοφυλακίων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Cairo και Mexico είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ. 20).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Όμιλος αξιολογεί την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, που υπόκεινται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές κάνοντας χρήση των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, τα οποία στηρίζονται σε διάφορους ποσοτικούς και ποιοτικούς παράγοντες, ενώ η αξιολόγηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής στηρίζεται στην κατανομή των βαθμίδων κινδύνου σε ομοιογενείς ομάδες.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τη κατανομή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης και της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης της πιστωτικής τους ποιότητας και της κατάταξης σε στάδια:

	31 Δεκεμβρίου 2022				31 Δεκεμβρίου 2021			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.
Λιανική Τραπεζική								
- Στεγαστικά δάνεια								
PD<2.5%	6.460	1.167	-	7.627	5.738	417	-	6.155
2.5%<=PD<4%	265	284	-	549	554	465	-	1.019
4%<=PD<10%	66	437	-	502	504	1.134	-	1.638
10%<=PD<16%	20	553	-	573	39	282	-	321
16%<=PD<99.99%	21	384	-	405	37	436	-	473
100%	-	-	545	545	-	-	498	498
- Καταναλωτικά δάνεια								
PD<2.5%	287	8	-	294	131	13	-	144
2.5%<=PD<4%	707	34	-	742	805	22	-	827
4%<=PD<10%	964	133	-	1.097	903	83	-	987
10%<=PD<16%	46	11	-	57	50	12	-	62
16%<=PD<99.99%	23	172	-	194	15	137	-	152
100%	-	-	214	214	-	-	219	219
- Πιστωτικές κάρτες								
PD<2.5%	372	5	-	377	429	4	-	433
2.5%<=PD<4%	263	41	-	304	233	27	-	260
4%<=PD<10%	6	4	-	11	4	5	-	9
10%<=PD<16%	0	5	-	5	0	1	-	1
16%<=PD<99.99%	0	15	-	15	0	8	-	9
100%	-	-	42	42	-	-	139	139
- Μικρές επιχειρήσεις								
PD<2.5%	1.328	48	-	1.376	1.413	26	-	1.439
2.5%<=PD<4%	498	63	-	561	232	12	-	244
4%<=PD<10%	652	47	-	699	657	81	-	738
10%<=PD<16%	47	165	-	213	78	137	-	214
16%<=PD<99.99%	143	417	-	559	161	488	-	649
100%	-	-	434	434	-	-	469	469
Επιχειρηματικά								
- Μεγάλες επιχειρήσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	10.572	0	-	10.572	7.417	16	-	7.434
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	4.127	432	-	4.559	4.070	427	-	4.497
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	165	362	-	527	206	283	-	489
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	303	303	-	-	411	411
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ								
Υψηλής διαβάθμισης	1.090	9	-	1.098	1.049	20	-	1.069
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	2.318	321	-	2.639	2.399	356	-	2.755
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	250	458	-	708	316	565	-	882
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	720	720	-	-	1.039	1.039
-Ομόλογα τιτλοποίησης								
Υψηλής διαβάθμισης	4.901	-	-	4.901	5.106	-	-	5.106
Δημόσιος τομέας								
Όλες οι χώρες								
Υψηλής διαβάθμισης	25	-	-	25	22	-	-	22
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	-	-	-	-	3	0	-	3
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	-	0	-	0	6	2	-	8
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	1	1	-	-	2	2
Σύνολο	35.618	5.573	2.259	43.450	32.578	5.461	2.776	40.815

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022				31 Δεκεμβρίου 2021			
	ΕCL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.	ΕCL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ΕCL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο								
Λιανική Τραπεζική								
Δανειακές δεσμεύσεις								
PD<2.5%	1.455	14	-	1.469	1.479	5	-	1.484
2.5%<=PD<4%	1.025	62	-	1.088	845	45	-	890
4%<=PD<10%	541	30	-	571	415	96	-	511
10%<=PD<16%	33	3	-	37	39	10	-	49
16%<=PD<99.99%	1	13	-	14	0	6	-	6
100%	-	-	1	1	-	-	2	2
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις								
PD<2.5%	81	0	-	81	92	-	-	92
2.5%<=PD<4%	77	1	-	78	39	-	-	39
4%<=PD<10%	22	0	-	22	11	0	-	11
10%<=PD<16%	-	0	-	0	-	0	-	0
16%<=PD<99.99%	0	2	-	2	1	0	-	1
100%	-	-	1	1	-	-	1	1
Επιχειρηματικά								
Δανειακές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	3.126	0	-	3.126	1.145	34	-	1.179
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	1.241	37	-	1.278	902	58	-	960
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	6	18	-	24	47	9	-	56
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	3	3	-	-	3	3
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	1.940	10	-	1.950	883	1	-	884
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	552	36	-	588	466	64	-	530
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	28	62	-	90	34	65	-	99
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	48	48	-	-	45	45
Σύνολο	10.129	289	53	10.471	6.397	393	51	6.841

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις κατηγορίες εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (το MRA ή αντίστοιχο σύστημα διαβάθμισης) του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου που αντιστοιχούν στις κατηγορίες πιστωτικής ποιότητας όπως παρουσιάζονται στους παραπάνω πίνακες:

Κατηγορίες κατάταξης πιστωτικής ποιότητας	Επιχειρηματικά Δάνεια	
	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σε Μεγάλες επιχειρήσεις	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σε Μικρομεσαίες ΜΜΕ
Υψηλής διαβάθμισης	1-4	1-3
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	5-6	4-6
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	7-9	7-9
Απομειωμένα (Defaulted)	10	10

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο η οποία υπολογίστηκε βάσει του αρχικού και τελικού υπολοίπου για τις περιόδους αναφοράς από την 1 Ιανουαρίου 2022 έως 31 Δεκεμβρίου 2022 και από την 1 Ιανουαρίου 2021 έως 31 Δεκεμβρίου 2021:

	31 Δεκεμβρίου 2022														Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις					
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.		
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	20.594	1.670	1.452	6.871	2.735	498	2.572	311	358	2.540	744	469	40.815		
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	6.986	-	8	809	-	-	840	-	-	725	-	-	9.368		
Μεταφορές μεταξύ σταδίων -σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	576	(575)	(1)	333	(318)	(15)	92	(82)	(10)	154	(143)	(12)	-		
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(802)	819	(17)	(506)	611	(105)	(272)	303	(31)	(183)	235	(52)	-		
(41)	(85)	125	(60)	(151)	210	(71)	(44)	115	(38)	(75)	113	-	-		
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	(2)	(2)	(276)	(2)	-	(0)	(0)	-	-	-	-	(1)	(282)		
Διαγραφές ⁽¹⁾	-	-	(87)	-	-	(10)	-	-	(141)	-	-	(53)	(290)		
Αποπληρωμές	(4.060)	(293)	(184)	(820)	(179)	(45)	(507)	(87)	(61)	(615)	(70)	(38)	(6.959)		
Συναλλαγματικές διαφορές και λουιές κινήσεις	198	46	2	204	127	11	15	26	26	84	49	8	798		
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	23.448	1.581	1.024	6.832	2.825	545	2.669	427	257	2.668	740	434	43.450		
Πρόβλεψη απομείωσης	(68)	(75)	(478)	(21)	(160)	(229)	(37)	(48)	(186)	(23)	(72)	(229)	(1.626)		
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	23.380	1.506	546	6.810	2.665	316	2.633	379	70	2.645	668	205	41.824		

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021 ⁽²⁾												
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	17.204	2.012	2.125	7.081	2.791	1.779	2.230	445	732	2.200	1.189	1.087	
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	4.978	-	-	642	-	-	663	-	-	558	-	-	6.840
Υπόλοιπο από την απόκτηση εταιρειών Ομόλογα τιτλοποίησης	94	-	2	45	-	3	164	-	3	10	-	1	322
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	1.628	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.628
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	460	(441)	(20)	549	(540)	(9)	149	(144)	(5)	437	(433)	(4)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(600)	638	(39)	(748)	966	(218)	(141)	168	(28)	(152)	216	(64)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(35)	(190)	225	(89)	(223)	312	(66)	(99)	165	(59)	(142)	202	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της περιόδου	(30)	(34)	(529)	(24)	(220)	(1.258)	(3)	(14)	(336)	(5)	(81)	(638)	(3.172)
Διαγραφές ⁽¹⁾	-	-	(166)	-	-	(73)	-	-	(145)	-	-	(85)	(469)
Αποπληρωμές	(3.380)	(360)	(165)	(771)	(152)	(66)	(458)	(65)	(65)	(451)	(46)	(43)	(6.022)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	276	46	17	187	115	28	34	19	37	1	41	13	814
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	20.594	1.670	1.452	6.871	2.735	498	2.572	311	358	2.540	744	469	40.815
Πρόβλεψη απομείωσης	(69)	(76)	(737)	(17)	(138)	(170)	(44)	(39)	(257)	(41)	(58)	(227)	(1.872)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	20.526	1.595	715	6.854	2.597	328	2.529	273	101	2.499	685	242	38.943

⁽¹⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 και ο Όμιλος βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 111 εκατ. (2021: € 217 εκατ.).

⁽²⁾ Όπου ενδείκνυται, τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε η παρουσίασή τους να εναρμονιστεί με την παρουσίαση της κίνησης των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες κατά την τρέχουσα χρήση.

Σημείωση 1: Η κατηγορία του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει και τα δάνεια του Δημοσίου Τομέα.

Σημείωση 2: Τα «Δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν /ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν αυτά που αποαναγνωρίστηκαν λόγω α) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων, β) συναλλαγών πώλησης και τιτλοποίησης, γ) συναλλαγών ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη και εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης (σημ. 20 και 30).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
Πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3 και POCI) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία δανείου προ απομείωσης, την πρόβλεψη απομείωσης καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Για τα καταγγελλόμενα δάνεια, ο Όμιλος παύει να παρακολουθεί την κατάσταση καθυστέρησής τους και συνεπώς τα υπόλοιπα τους περιλαμβάνονται στην κατηγορία «άνω των 360 ημερών», με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια τα οποία παρακολουθούνται μέχρι τις 360 μέρες καθυστέρησης.

	31 Δεκεμβρίου 2022							
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	Ελλάδα και λοιπές χώρες € εκατ.	
έως 90 ημέρες	192	68	7	120	138	308	0	
90 έως 179 ημέρες	38	23	7	19	16	31	-	133
180 έως 360 ημέρες	82	38	9	47	1	52	-	228
άνω των 360 ημερών	233	86	20	248	149	329	1	1.066
Λογιστική αξία προ απομείωσης	545	214	42	434	303	720	1	2.259
Πρόβλεψη απομείωσης	(229)	(149)	(37)	(229)	(150)	(327)	(1)	(1.121)
Λογιστική αξία	316	65	5	205	153	393	0	1.138
Αξία εξασφαλίσεων	407	3	0	223	177	478	0	1.287

	31 Δεκεμβρίου 2021							
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	Ελλάδα και λοιπές χώρες € εκατ.	
έως 90 ημέρες	208	74	24	127	208	341	0	
90 έως 179 ημέρες	49	26	7	26	1	4	-	113
180 έως 360 ημέρες	88	42	9	45	0	44	0	228
άνω των 360 ημερών	153	77	99	271	203	649	2	1.453
Λογιστική αξία προ απομείωσης	498	219	139	469	411	1.039	2	2.776
Πρόβλεψη απομείωσης	(170)	(137)	(120)	(227)	(196)	(539)	(1)	(1.391)
Λογιστική αξία	328	82	18	242	215	499	1	1.386
Αξία εξασφαλίσεων	365	4	0	218	264	577	0	1.428

Σημείωση: Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία προ απομείωσης των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει και τα δάνεια της κατηγορίας POCI ποσού € 43 εκατ. (2021: € 44 εκατ.).

(β) Εξασφαλίσεις και ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία
Εξασφαλίσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων προσδιορίζει τη σχέση μεταξύ του δανειακού υπολοίπου, προ απομείωσης, και της τρέχουσας αξίας των ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Στεγαστικά δάνεια		
Μικρότερο από 50%	2.881	2.630
50%-70%	2.373	2.100
71%-80%	1.524	1.508
81%-90%	1.042	1.010
91%-100%	825	994
101%-120%	604	680
121%-150%	437	516
Μεγαλύτερο από 150%	516	666
Συνολική έκθεση	10.201	10.105
Μέσος όρος του δείκτη δανείων προς αξία εξασφάλισης	57,30%	61,82%

Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων για δάνεια και απαιτήσεις πελατών στο αποσβέσιμο κόστος παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Αξία εξασφαλίσεων				Ληφθείσες Εγγυήσεις ⁽¹⁾
	Ακίνητη περιουσία	Χρηματ/κές	Λοιπές	Σύνολο	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	10.760	443	396	11.598	721
Επιχειρηματικά	5.544	923	10.368	16.836	744
Δημόσιος τομέας	0	0	0	0	-
Σύνολο	16.304	1.366	10.764	28.434	1.465
	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Αξία εξασφαλίσεων				Ληφθείσες Εγγυήσεις
	Ακίνητη περιουσία	Χρηματ/κές	Λοιπές	Σύνολο	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	10.522	504	335	11.361	616
Επιχειρηματικά	4.795	1.139	10.184	16.118	376
Δημόσιος τομέας	1	1	0	2	-
Σύνολο	15.318	1.644	10.519	27.481	992

⁽¹⁾ Επιπλέον των ανωτέρω εγγυήσεων, από το Δεκέμβριο 2021, ο Όμιλος έχει υπογράψει δύο συμβάσεις χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave I» και «Wave II» που σχετίζονται με χαρτοφυλάκια εξυπηρετούμενων δανείων προς ΜΜΕ και μεγάλων επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1,4 δις. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1,7 δις) και από το Δεκέμβριο 2022 έχει υπογράψει σύμβαση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave III» που σχετίζεται με χαρτοφυλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων προς τη ναυτιλία ύψους € 1,6 δις (\$ 1,7 δις) (σημ. 20).

Οι εξασφαλίσεις που παρουσιάζονται στον ανωτέρω πίνακα στην κατηγορία «Λοιπές», περιλαμβάνουν εκχωρημένες απαιτήσεις, εξοπλισμό, αποθέματα, πλωτά μέσα κλπ. Περιλαμβάνουν επίσης την αξία των τιτλοποιημένων δανείων που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων που εξέδωσαν τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης Pillar, Cairo και Mexico. Η αξία των τιτλοποιημένων δανείων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Cairo και Mexico είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ.20).

Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Ο Όμιλος αναγνωρίζει στον ισολογισμό τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται ως εξασφαλίσεις, όταν αυτά έρχονται στην κατοχή του συνήθως μέσω νομικών διαδικασιών ή επικαλούμενος άλλες πιστωτικές ενισχύσεις. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων τα οποία συμπεριλαμβάνονται στα «Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού» ανήλθε σε € 559 εκατ. (2021: € 572 εκατ.) (σημ. 29). Τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού παρουσιάζονται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας (σημ. 2.2.18).

Η κύρια κατηγορία εξασφαλίσεων που ανακτάται από τον Όμιλο, για την αποπληρωμή ή μείωση του υπολοίπου των δανείων, αφορά σε ακίνητα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των ανακτηθέντων ακινήτων κατά τη διάρκεια της χρήσης, συμπεριλαμβανομένων (α) εκείνων που μεταφέρθηκαν στην κατάλληλη κατηγορία με βάση τη χρήση τους από τον Όμιλο ως μέρος των δραστηριοτήτων του,

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

δηλαδή επενδύσεις σε ακίνητα ή ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα (σημ. 2.2.6, 26, και 27) και (β) εκείνα που αναταξινομήθηκαν στην κατηγορία «διακρατούμενα προς πώληση» (σημ. 30).

	2022			2021		
	Ακίνητη περιουσία			Ακίνητη περιουσία		
	Κατοικίες € εκατ.	Εμπορικά ακίνητα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Κατοικίες € εκατ.	Εμπορικά ακίνητα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	209	362	571	208	377	585
Προσθήκες ⁽¹⁾	14	22	36	12	23	35
Μεταφορές προς επενδυτικά ακίνητα	(3)	(8)	(11)	(1)	(2)	(3)
Πωλήσεις	(4)	(22)	(26)	(4)	(12)	(16)
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων	(4)	(9)	(13)	(2)	(3)	(5)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	(3)	(21)	(24)
Λοιπά	0	(0)	0	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	212	345	557	209	362	571

⁽¹⁾ Η λογιστική αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης 2022 και κατέχονταν στο τέλος της χρήσης ανήλθε σε € 32 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 34 εκατ.).

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος ανακτά λοιπούς τύπους εξασφαλίσεων που αφορούν κυρίως σε μετοχικούς τίτλους λόγω της συμμετοχής του σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος μέτρων ρύθμισης (βλ. παρακάτω «Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη»). Κατά τη διάρκεια της χρήσης δεν αποκτήθηκαν μέσω πλειστηριασμού λοιποί τύποι εξασφαλίσεων από τον Όμιλο (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2,9 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
(γ) Γεωγραφική κατανομή και τομέας δραστηριότητας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Όπως αναφέρεται στη σημ. 5.2.1, ο Όμιλος κατέχει διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια σε διαφορετικές αγορές και χώρες και εφαρμόζει όρια στη συγκέντρωση ανά γεωγραφική περιοχή ή τομέα δραστηριότητας των ομάδων των πιστούχων που μπορεί να επηρεαστούν παρόμοια από αλλαγές στις οικονομικές ή άλλες συνθήκες, ώστε να περιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα του Ομίλου σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο στη λογιστική αξία προ απομείωσης και σε ονομαστική αξία αντίστοιχα, ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή και την πρόβλεψη απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή:

	31 Δεκεμβρίου 2022											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία			
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	Πρόβλεψη απομείωσης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.547	3.571	1.024	(807)	3.614	420	210	(197)	7	0	1	(1)
-Στεγαστικά δάνεια	4.978	2.677	463	(337)	1.848	147	81	(72)	6	0	1	(1)
-Καταναλωτικά δάνεια	835	177	126	(141)	1.191	180	88	(82)	1	0	0	(0)
-Πιστωτικές κάρτες	543	51	36	(43)	98	19	6	(6)	0	0	0	(0)
-Μικρές επιχειρήσεις	2.191	665	399	(286)	477	74	35	(38)	0	-	-	(0)
Επιχειρηματικά	10.579	1.001	804	(479)	9.676	572	207	(131)	3.169	8	12	(11)
-Εμπόριο και υπηρεσίες ⁽²⁾	4.135	331	393	(242)	6.215	106	62	(47)	535	0	6	(6)
-Βιομηχανία	2.658	292	130	(96)	969	39	26	(16)	5	-	-	(0)
-Ναυτιλία	8	2	44	(44)	241	-	15	(16)	2.455	-	6	(5)
-Κατασκευές	1.279	51	57	(45)	616	62	17	(14)	65	8	-	(0)
-Τουρισμός	962	308	176	(48)	228	118	44	(2)	-	-	-	-
-Ενέργεια	1.474	1	2	(3)	234	31	16	(8)	-	-	-	-
-Λοιπές	64	17	1	(0)	1.174	215	28	(28)	109	-	-	(0)
Δημόσιος τομέας	25	-	0	(0)	0	0	1	(1)	-	-	-	-
Σύνολο	19.151	4.572	1.829	(1.286)	13.291	992	418	(328)	3.176	9	13	(11)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	7.352	175	48	(47)	2.489	114	4	(10)	288	0	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	5.493	109	2	(12)	1.654	70	2	(6)	281	0	0	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.859	66	46	(35)	835	44	2	(4)	7	-	0	(0)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία			
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.873	3.433	1.092	(812)	3.103	357	232	(178)	8	0	1	(1)
-Στεγαστικά δάνεια	5.300	2.609	403	(257)	1.565	126	95	(68)	6	0	1	(1)
-Καταναλωτικά δάνεια	850	125	135	(138)	1.054	142	84	(66)	2	0	0	(0)
-Πιστωτικές κάρτες	566	34	132	(132)	101	11	7	(5)	0	0	0	(0)
-Μικρές επιχειρήσεις	2.158	665	423	(286)	383	79	46	(40)	0	0	-	(0)
Επιχειρηματικά	8.365	1.104	1.204	(744)	9.369	551	223	(124)	2.830	13	22	(12)
-Εμπόριο και υπηρεσίες ⁽²⁾	3.159	516	606	(384)	6.373	109	72	(49)	727	-	9	(7)
-Βιομηχανία	2.520	247	178	(147)	772	46	28	(15)	0	-	-	-
-Ναυτιλία	6	3	50	(49)	224	-	19	(15)	1.931	3	13	(4)
-Κατασκευές	952	80	142	(92)	477	20	20	(16)	65	8	-	(0)
-Τουρισμός	975	248	224	(62)	274	128	18	(2)	-	-	-	-
-Ενέργεια	682	3	0	(5)	177	23	20	(5)	-	-	-	-
-Λοιπές	70	6	3	(5)	1.072	215	46	(22)	107	2	-	(0)
Δημόσιοι τομείς	30	2	1	(2)	1	0	1	(0)	-	-	-	-
Σύνολο	17.268	4.539	2.298	(1.557)	12.473	908	456	(302)	2.838	14	23	(12)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	4.125	271	46	(41)	2.073	120	5	(7)	199	2	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	3.085	168	2	(8)	1.591	94	3	(4)	196	2	0	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.041	104	45	(33)	482	26	1	(2)	3	-	0	(0)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια πελατών (POCI) ποσού €8,3 εκατ. από δραστηριότητες στην Ελλάδα, € 34,3 εκατ. από δραστηριότητες σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες και € 0,1 εκατ. από δραστηριότητες σε Λοιπές Χώρες (2021: € 44,1 εκατ. σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες).

⁽²⁾ Οι δραστηριότητες σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες περιλαμβάνουν € 4.901 εκατ. τα οποία σχετίζονται με τα ομόλογα των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico (2021: € 5.106 εκατ. σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες τα οποία σχετίζονται με τα ομόλογα των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία των δανείων του Ομίλου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ύψους € 16 εκατ. (2021: € 23 εκατ.) περιλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων, τα οποία αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα (2021: € 20 εκατ. αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα και € 3,5 εκατ. αφορούν δραστηριότητες στην Υπόλοιπη Ευρώπη).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

(δ) Μέτρα ρύθμισης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Οι συμβατικοί όροι των δανείων ενδέχεται να τροποποιηθούν λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς, διακράτηση πελατείας και λοιπών παραγόντων, καθώς και λόγω ενδεχόμενης επιδείνωσης στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Ο Όμιλος εφαρμόζει διάφορα προγράμματα ρύθμισης δανείων, προκειμένου να ενισχύσει τη διαχείριση των σχέσεων του με τους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών είσπραξης των απαιτήσεών του, καθώς και να βελτιώσει την ανακτησιμότητα των αντίστοιχων ταμιακών ροών και να περιορίσει τις ζημιές από πιστωτικούς κινδύνους που προέρχονται τόσο από τα δάνεια λιανικής τραπεζικής όσο και από το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο.

Κατηγοριοποίηση Μέτρων Ρύθμισης

Οι πρακτικές ρύθμισης δανείων, όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από τον Όμιλο, βάσει των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής περιλαμβάνουν μόνο τις περιπτώσεις τροποποίησης των συμβατικών όρων αποπληρωμής του δανείου λόγω οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη να ανταποκριθεί στις δανειακές του υποχρεώσεις βάσει των υφιστάμενων όρων, και ο Όμιλος παρέχει διευκολύνσεις, μέσω ευνοϊκής τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται από την δανειακή σύμβαση, ενέργεια στην οποία δεν θα προέβαινε εάν ο οφειλέτης δεν βρισκόταν σε οικονομική δυσχέρεια.

Όλα τα άλλα είδη τροποποιήσεων που παρέχονται από τον Όμιλο και δεν οφείλονται στην οικονομική αδυναμία του οφειλέτη, αλλά καθορίζονται από παράγοντες επιχειρηματικής φύσεως, δεν αποτελούν μέτρα ρύθμισης.

Λύσεις Ρύθμισης Δανείων

Οι λύσεις ρύθμισης παρέχονται κατόπιν αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και της πρόθεσής του να αποπληρώσει την οφειλή του, και μπορεί να είναι προσωρινής φύσης ή μεγαλύτερης διάρκειας. Ο σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η διευκόλυνση των οφειλετών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες μέσω επαναπροσδιορισμού των όρων αποπληρωμής των δανείων τους με βιώσιμο τρόπο και ταυτόχρονα η προστασία του Ομίλου από ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές. Ο Όμιλος αναπτύσσει στοχευμένες στρατηγικές κατηγοριοποίησης οφειλετών με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες των εν λόγω επιλεγμένων ομάδων οφειλετών.

Τα μέτρα ρύθμισης δανείων μπορεί να περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται απαραίτητα σε ένα ή και περισσότερα από τα παρακάτω:

- κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- καταβολή δόσης μεγαλύτερης των οφειλόμενων τόκων,
- καταβολή μόνο τόκων,
- καταβολή δόσης μικρότερης των οφειλόμενων τόκων,
- περίοδος χάριτος,
- μείωση επιτοκίου,
- παράταση διάρκειας,
- διαχωρισμός οφειλής και σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων,
- μερική διαγραφή οφειλής,
- λειτουργική αναδιάρθρωση και
- συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Ειδικά για τα καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση (περιλαμβανομένων των πιστωτικών καρτών), τα προγράμματα ρύθμισης (π.χ. παράταση διάρκειας) πραγματοποιούνται κυρίως μέσω της ενοποίησης των δανειακών υποχρεώσεων, όπου όλα τα υφιστάμενα υπόλοιπα καταναλωτικών δανείων συγκεντρώνονται σε ένα. Αυτές οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται τόσο για να επιτυγχάνεται η επαρκής μείωση των δόσεων του δανείου όσο και ο βιώσιμος χαρακτήρας της ρύθμισης για τον οφειλέτη. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις, η ενοποίηση των δανειακών υποχρεώσεων μπορεί να συνδυάζεται με εγγραφή προσημείωσης σε ακίνητα, μετατρέποντας έτσι τα μη εξασφαλισμένα ανοίγματα του Ομίλου σε εξασφαλισμένα.

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων, η μείωση της δόσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων προγραμμάτων ρύθμισης, όπως η παράταση διάρκειας της αποπληρωμής του δανείου, η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο διαχωρισμός οφειλής και η σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τα επιχειρηματικά δάνεια υπόκεινται σε ρύθμιση, όταν υπάρχουν ενδείξεις οικονομικών δυσχερειών του οφειλέτη, η οποία στοιχειοθετείται από ένα συνδυασμό παραγόντων μεταξύ των οποίων η επιδείνωση των οικονομικών του στοιχείων, η υποβάθμιση της πιστοληπτικής του αξιολόγησης, οι καθυστερήσεις πληρωμών και λοιποί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια του 2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) δημοσίευσε οδηγίες για την αναστολή πληρωμών σύμφωνα με τις οποίες η εφαρμογή μίας γενικής αναστολής πληρωμών που πληροί τις απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών, δεν θα οδηγούσε από μόνη της σε αναταξινόμηση βάσει του ορισμού των μέτρων ρύθμισης. Ωστόσο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συνεχίσουν να κατηγοριοποιούν τα ανοίγματα ως εξυπηρετούμενα ή μη εξυπηρετούμενα σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, ως γενική αρχή, πριν από την εφαρμογή ενός προγράμματος ρύθμισης, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν ατομική αξιολόγηση της ικανότητας αποπληρωμής του δανειολήπτη και να χορηγούν μέτρα ρύθμισης προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες συνθήκες του εν λόγω δανειολήπτη.

Με βάση αυτό, και ακολουθώντας την εσωτερική διαδικασία μεμονωμένων αξιολογήσεων, η Τράπεζα χαρακτήρισε ως μέτρα ρύθμισης συγκεκριμένα προγράμματα αναστολής πληρωμών για περιπτώσεις του ξενοδοχειακού τομέα, για τις οποίες θεωρήθηκε ότι υπήρχαν αυξημένες οικονομικές δυσκολίες.

Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη

Για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, ο Όμιλος συμμετέχει σε ορισμένες περιπτώσεις σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος των λύσεων ρύθμισης, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.9. Το 2022, οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνται από τον Όμιλο την 31 Δεκεμβρίου 2022 σχετίζονται με τη συμμετοχή ποσοστού 3% στην Καλογήρου Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία υποδημάτων, ενδυμάτων και δερμάτων ειδών για μηδενικό τίμημα. Παρομοίως το 2021 οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνταν από τον Όμιλο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2021 σχετίζονται με (α) τη συμμετοχή ποσοστού 100% στην Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε. για € 1 εκατ. και (β) τη συμμετοχή ποσοστού 29,48% στην INTERTEK Α.Ε. – Διεθνείς Τεχνολογίες για τίμημα € 1,9 εκατ. σε μετρητά.

i. Ταξινόμηση ρυθμισμένων δανείων

Τα ρυθμισμένα δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη απομειωμένα (Στάδιο 2) ή ως απομειωμένα (Στάδιο 3) αξιολογώντας τον βαθμό καθυστέρησης και την πιστοληπτική τους διαβάθμιση.

Τα απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια υπόκεινται αρχικά σε περίοδο επιτήρησης ενός έτους, κατά την οποία η συναλλακτική συμπεριφορά των οφειλετών παρακολουθείται επισταμένως. Εάν, στο τέλος της ανωτέρω περιόδου, οι οφειλέτες έχουν ανταποκριθεί στους όρους του προγράμματος και δεν υπάρχουν καθόλου ποσά σε καθυστέρηση, καθώς και αμφιβολίες για την πλήρη εξόφληση των δανείων, τότε αυτά γνωστοποιούνται ως μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια (Στάδιο 2). Επιπροσθέτως, τα μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προγενέστερα κατηγοριοποιήθηκαν ως απομειωμένα και τήρησαν του όρους της ρύθμισης, υπόκεινται σε διετή παρακολούθηση. Εάν, στο τέλος αυτής της περιόδου, οι οφειλέτες έχουν προβεί σε τακτικές πληρωμές κατά ένα σημαντικό ποσό σωρευτικά, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι ούτε απομειωμένα ούτε πληρούνται άλλα κριτήρια αύξησης πιστωτικού κινδύνου, τότε αυτά εξέρχονται από το καθεστώς ρύθμισης και ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Ειδικότερα, η κατηγορία των απομειωμένων ρυθμισμένων δανείων περιλαμβάνει εκείνα που (α) κατά την ημερομηνία της ρύθμισης ήταν σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή θεωρούνταν πιθανό να μην αποπληρωθούν, (β) στο τέλος της περιόδου επιτήρησης του ενός έτους ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των μη απομειωμένων δανείων και κατά την διετή περίοδο παρακολούθησης τα νέα μέτρα ρύθμισης είχαν παραταθεί ή υπήρξαν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και (γ) κατηγοριοποιήθηκαν αρχικά ως μη απομειωμένα και κατά την διάρκεια της διετούς περιόδου παρακολούθησης ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των απομειωμένων.

Επίσης, τα ρυθμισμένα δάνεια που δεν εξυπηρετούνται σύμφωνα με τους νέους τροποποιημένους όρους και τα οποία μεταγενέστερα καταγγέλλονται, παύουν να παρακολουθούνται ξεχωριστά βάσει των διαδικασιών που ο Όμιλος εφαρμόζει για τα προγράμματα ρύθμισης, και γνωστοποιούνται ως καταγγελλόμενα απομειωμένα δάνεια (Στάδιο 3) σύμφωνα με τις διαδικασίες του Ομίλου για την διαχείριση και παρακολούθηση των καταγγελλόμενων δανείων.

ii. Αξιολόγηση απομείωσης

Στις περιπτώσεις που παρέχονται μέτρα ρύθμισης, ο Όμιλος αξιολογεί την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και την ικανότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του βάσει των πολιτικών απομείωσης του Ομίλου που περιγράφονται στις σημειώσεις 2.2.13 και 5.2.1. Συγκεκριμένα, τα ρυθμισμένα επιχειρηματικά δάνεια, τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής, τα οποία είναι από μόνα τους σημαντικά καθώς και αυτά προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιολογούνται σε ατομική βάση. Επιπροσθέτως, τα ρυθμισμένα

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

δάνεια λιανικής τραπεζικής αξιολογούνται σε συλλογική βάση ξεχωριστά από τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια λιανικής καθώς συμπεριλαμβάνουν μεγάλη ομογενή ομάδα δανείων.

iii. Αναδιρθώσεις δανείων

Όταν οι τροποποιήσεις στους συμβατικούς όρους ενός ρυθμισμένου δανείου είναι σημαντικές, το αρχικό ρυθμισμένο δάνειο αποαναγνωρίζεται και αναγνωρίζεται ένα καινούργιο. Ο Όμιλος αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «καινούργιο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η τροποποίηση ως αποτέλεσμα λύσεων ρύθμισης δεν θεωρείται σημαντική, ο Όμιλος υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του δανείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση στα αποτελέσματα χρήσης. Ο Όμιλος συνεχίζει να παρακολουθεί το τροποποιημένο ρυθμισμένο δάνειο κατά τη περίοδο επιτήρησης για να προσδιορίσει κατά πόσο έχει αυξηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος από την αρχική του αναγνώριση.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος δεν έχει στη κατοχή του ρυθμισμένα δάνεια τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (2021: € 3,5 εκατ.).

Οι παρακάτω πίνακες εμπεριέχουν ανάλυση των δανείων που επιμετρούνται σε αποσβέσιμο κόστος σχετικά με τις δραστηριότητες ρύθμισης του Ομίλου. Για λόγους συγκρισιμότητας με τις ποσοτικές πληροφορίες στην ενότητα (α) οι οποίες βασίζονται στις αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7, τα ποσά στους πίνακες παρακάτω παρατίθενται σε λογιστικές αξίες προ πρόβλεψης απομείωσης ενώ οι συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης παρουσιάζονται ξεχωριστά, σύμφωνα με τον εσωτερικό τρόπο παρακολούθησης και αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου στον Όμιλο.

Ο παρακάτω πίνακας συμπεριλαμβάνει μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων ανά είδος ρύθμισης του Ομίλου:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Μέτρα ρύθμισης δανείων:		
Διαχωρισμός οφειλής	234	423
Παράταση διάρκειας	1.044	1.468
Κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	137	183
Μειωμένη δόση μικρότερη των οφειλόμενων τόκων	71	112
Μείωση επιτοκίου	136	237
Μειωμένη δόση μεγαλύτερη των οφειλόμενων τόκων	111	121
Τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	109	163
Καταβολή μόνο τόκων	35	33
Περίοδος χάριτος	55	77
Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο	8	16
Μερική διαγραφή οφειλής	1	27
Λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης	14	10
Λοιπά	54	75
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	2.012	2.946
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(401)	(465)
Λογιστική αξία	1.611	2.481

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων και των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά ποιοτική διαβάθμιση:

31 Δεκεμβρίου 2022			
Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων	
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	-	-	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	1.138	20,4	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI	874	38,7	
Συνολική αξία προ απομείωσης	2.012	4,6	
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	-	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	(80)	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI, εκ των οποίων:	(321)	-	
- Ατομική αξιολόγηση	(165)	-	
- Συλλογική αξιολόγηση	(156)	-	
Συνολική λογιστική αξία	1.611	3,9	
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	1.527	-	
31 Δεκεμβρίου 2021			
Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων	
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	-	-	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	1.926	35,3	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI	1.021	36,8	
Συνολική αξία προ απομείωσης	2.946	7,2	
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	-	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	(103)	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI, εκ των οποίων:	(362)	-	
- Ατομική αξιολόγηση	(194)	-	
- Συλλογική αξιολόγηση	(168)	-	
Συνολική λογιστική αξία	2.481	6,4	
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	2.221	-	

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	2.946	4.826
Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της χρήσης	299	481
Δάνεια σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽¹⁾	(56)	(1.128)
Διαγραφές δανείων που ήταν σε καθεστώς ρύθμισης	(22)	(33)
Αποπληρωμές δανείων	(233)	(260)
Δάνεια και απαιτήσεις που εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης ⁽²⁾	(965)	(992)
Λουτά	42	53
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(401)	(465)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	1.611	2.481

⁽¹⁾ Τα «Δάνεια και απαιτήσεις σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν δάνεια τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης λόγω α) συναλλαγών τιτλοποίησης/πώλησης και β) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων και εκείνων που έχουν ταξινομηθεί ως διακρατούμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης.

⁽²⁾ Το 2022, ποσό € 88 εκατ. δανείων και απαιτήσεων τα οποία εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης αναφέρεται σε καταγγελλόμενα δάνεια (2021:€ 48 εκατ.).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά είδος δανείου:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	1.153	1.985
- Στεγαστικά δάνεια	751	1.358
- Καταναλωτικά δάνεια	106	123
- Πιστωτικές κάρτες	16	47
- Μικρές επιχειρήσεις	280	456
Επιχειρηματικά	859	961
- Μεγάλες επιχειρήσεις	277	295
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	582	667
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	2.012	2.946
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(401)	(465)
Λογιστική αξία	1.611	2.481

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά γεωγραφική κατανομή:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	1.638	2.591
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	374	351
Λοιπές χώρες	0	5
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	2.012	2.946
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(401)	(465)
Λογιστική αξία	1.611	2.481

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας εμπεριέχει πληροφορίες σχετικά με τροποποιήσεις δανείων λόγω μέτρων ρύθμισης, οι οποίες δεν συνιστούν αποαναγνώριση. Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τροποποιήθηκαν ενώ είχαν πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογισμένη καθ' όλη τη διάρκεια τους.

Τροποποιημένα δανειακά ανοίγματα	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Τροποποιημένα κατά τη διάρκεια της χρήσης δάνεια, με πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους.		
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου	449	745
Κέρδος/(Ζημιά) από την τροποποίηση	2	20
Τροποποιημένα δάνεια, μετά την αρχική τους αναγνώριση, των οποίων η πρόβλεψη απομείωσης βασιζόταν στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία δανείων προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης άλλαξε στη χρήση, μετά την τροποποίηση, σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	370	614

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία προ προβλέψεων δανείων που είχαν τροποποιηθεί στο παρελθόν και για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικές ζημιές επανήλθε σε υπολογισμό καθ' όλη τη διάρκεια τους, ανήλθε σε € 371 εκατ. (2021: € 504 εκατ.).

5.2.1.3 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του εμπορικού και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021 σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Moody's ή αντίστοιχες διαβαθμίσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκειά τους- Στάδιο 3 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)				
Aaa	2.617	-	-	2.617
Aa1 έως Aa3	140	-	-	140
A1 to A3	133	-	-	133
Χαμηλότερα από A3	6.211	6	7	6.224
Χωρίς διαβάθμιση	74	-	26	100
Αξία προ απομείωσης	9.175	6	33	9.214
Πρόβλεψη απομείωσης	(12)	(0)	(10)	(22)
Λογιστική αξία	9.163	6	23	9.192
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)				
Aaa	339	-	-	339
Aa1 έως Aa3	212	-	-	212
A1 έως A3	398	-	-	398
Χαμηλότερα από A3	2.605	121	-	2.726
Χωρίς διαβάθμιση	58	-	-	58
Λογιστική αξία	3.612	121	-	3.733

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 2 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)			
Aaa	636	-	636
Aa1 έως Aa3	108	-	108
Χαμηλότερα από A3	3.928	-	3.928
Αξία προ απομείωσης	4.672	-	4.672
Πρόβλεψη απομείωσης	(6)	-	(6)
Λογιστική αξία	4.666	-	4.666
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)			
Aaa	591	-	591
Aa1 έως Aa3	271	-	271
A1 έως A3	567	-	567
Χαμηλότερα από A3	4.899	9	4.908
Χωρίς διαβάθμιση	128	-	128
Λογιστική αξία	6.456	9	6.465

	31 Δεκεμβρίου 2022	
	Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)		
Χαμηλότερα από A3	86	0
Χωρίς διαβάθμιση	1	-
Λογιστική αξία	87	0

	31 Δεκεμβρίου 2021	
	Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)		
Aa1 έως Aa3	-	1
Χαμηλότερα από A3	69	0
Λογιστική αξία	69	1

Η λογιστική αξία των ομολόγων με διαβάθμιση χαμηλότερη από A3 περιλαμβάνει: α) ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου αξίας € 5.413 εκατ., (2021: € 5.322 εκατ.), β) κρατικά ομόλογα χωρών μελών της Ευρωζώνης αξίας € 921 εκατ., (2021: € 1.246 εκατ.), γ) κρατικά ομόλογα αξίας € 841 εκατ. που έχουν εκδοθεί κυρίως από λοιπά μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και υποψήφια μέλη (2021: € 763 εκατ.) εκ των οποίων € 517 εκατ. εκδόσεων χωρών στις οποίες έχει παρουσία ο Όμιλος (Βουλγαρία και Σερβία) (2021: € 460 εκατ.) και δ) € 1.846 εκατ. εταιρικά και τραπεζικά ομόλογα (2021: € 1.568 εκατ.) εκ των οποίων € 958 εκατ. Ελληνικών εκδόσεων (2021: € 726 εκατ.) και € 701 εκατ. εκδόσεων λοιπών Ευρωπαϊκών χωρών (2021: € 689 εκατ.). Τα ομόλογα χωρίς διαβάθμιση λογιστικής αξίας € 152 εκατ. (2021: € 128 εκατ.) αποτελούνται από € 133 εκατ. Ελληνικά εταιρικά ομόλογα (2021: € 128 εκατ.) και € 19 εκατ. Ρωσικά εταιρικά ομόλογα (βλ. παρακάτω).

Σε συνέχεια των σημαντικών περιορισμών και κυρώσεων που επιβλήθηκαν έναντι της Ρωσίας σε παγκόσμιο επίπεδο, δημιουργώντας σημαντική αβεβαιότητα για την ικανότητα των εκδοτών χρεωστικών τίτλων προερχόμενων από τη Ρωσία να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους από ομόλογα σε ξένο νόμισμα, από την 31 Μαρτίου 2022 ο Όμιλος έχει ταξινομήσει τις θέσεις

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

του σε ρωσικά ομόλογα ως πιστωτικά απομειωμένες. Κατόπιν της αποπληρωμής ενός ρωσικού κρατικού ομολόγου λογιστικής αξίας € 12 εκατ. τον Απρίλιο του 2022, η λογιστική αξία των εν λόγω χρεωστικών τίτλων την 31 Δεκεμβρίου 2022 ήταν € 19 εκατ., συμπεριλαμβανομένης πρόβλεψης απομείωσης ποσού € 7 εκατ.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά στάδιο, ανά γεωγραφική περιοχή με βάση τη χώρα εγκατάστασης των αντισυμβαλλόμενων και τον τομέα δραστηριότητας.

	31 Δεκεμβρίου 2022								Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες			Λοιπές χώρες		Σύνολο € εκατ.	
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 3 € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 3 € εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2 € εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι AC									
Δημόσιο	4.379	-	756	-	-	1.165	-	6.300	
Τράπεζες	736	-	276	-	-	-	-	1.012	
Επιχειρήσεις	241	7	989	3	26	633	3	1.902	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	5.356	7	2.021	3	26	1.798	3	9.214	
Πρόβλεψη απομείωσης	(9)	(3)	(3)	(0)	(7)	(0)	(0)	(22)	
Λογιστική αξία	5.347	4	2.018	3	19	1.798	3	9.192	
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI									
Δημόσιο	976	-	1.046	94	-	451	-	2.567	
Τράπεζες	12	-	209	7	-	-	-	228	
Επιχειρήσεις	163	-	475	15	-	280	5	938	
Λογιστική αξία	1.151	-	1.730	116	-	731	5	3.733	

	31 Δεκεμβρίου 2021						Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες		Λοιπές χώρες	Σύνολο € εκατ.	
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο € εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι AC							
Δημόσιο	3.162	-	519	-	-	3.681	
Τράπεζες	311	-	196	-	-	507	
Επιχειρήσεις	-	-	299	185	-	484	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	3.473	-	1.014	185	-	4.672	
Πρόβλεψη απομείωσης	(5)	-	(1)	(0)	-	(6)	
Λογιστική αξία	3.468	-	1.013	185	-	4.666	
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI							
Δημόσιο	2.149	-	1.859	615	-	4.623	
Τράπεζες	166	-	311	-	-	477	
Επιχειρήσεις	373	7	707	276	2	1.365	
Λογιστική αξία	2.688	7	2.877	891	2	6.465	

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Λοιπές Ευρωπαϊκές		Λοιπές χώρες € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα € εκατ.	χώρες € εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι FVTPL				
Επιχειρήσεις	0	-	-	0
Λογιστική αξία	0	-	-	0
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου				
Δημόσιο	63	23	-	86
Επιχειρήσεις	1	-	-	1
Λογιστική αξία	64	23	-	87

	31 Δεκεμβρίου 2021			
	Λοιπές Ευρωπαϊκές		Λοιπές χώρες € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα € εκατ.	χώρες € εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι FVTPL				
Επιχειρήσεις	0	1	-	1
Λογιστική αξία	0	1	-	1
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου				
Δημόσιο	14	19	-	33
Επιχειρήσεις	-	23	13	36
Λογιστική αξία	14	42	13	69

5.2.1.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται στον ισολογισμό του Ομίλου σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 και το καθαρό ποσό αυτών παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης («τα κριτήρια συμψηφισμού»), όπως παρατίθενται και στην λογιστική αρχή του Ομίλου 2.2.4.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Το 2022, λόγω της μεταβολής του όγκου των συναλλαγών και των συνθηκών της αγοράς αναφορικά με τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα του Ομίλου, τα οποία εκκαθαρίζονται από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCP), υπήρξε σημαντική αύξηση στα υπόλοιπα των σχετιζόμενων λογαριασμών χρηματικών εγγυήσεων που αφορούν σε κάλυψη του περιθωρίου διαφορών αποτίμησης, τα οποία ανήλθαν σε € 1 δις περίπου υποχρέωση την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021: € 0,2 δις περίπου απαίτηση). Ο Όμιλος εξέτασε τους όρους των συμφωνιών εκκαθάρισης των παραγώγων που έχουν συναφθεί με τα Εκκαθαριστικά Μέλη την 31 Δεκεμβρίου 2022 και συμπέρανε ότι πληρούνται τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό αναφορικά με τους λογαριασμούς χρηματικών εγγυήσεων που αφορούν σε κάλυψη του περιθωρίου διαφορών αποτίμησης για τα εν λόγω παράγωγα, οι οποίοι επίσης χρησιμοποιούνται για την εκκαθάριση όλων των πληρωμών που διενεργούνται για αυτά. Ως εκ τούτου, την 31 Δεκεμβρίου 2022, απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 1.376 εκατ. και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 444 εκατ. (σημ. 19) συμψηφίστηκαν έναντι € 932 εκατ. χρηματικών εγγυήσεων που έχουν ληφθεί (σημ. 32). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό περιλαμβάνουν επίσης συγκεκριμένες συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων οι οποίες υπάγονται σε συμβάσεις “GMRA’s” (Global Master Repurchase Agreements).

Χρηματοοικονομικά στοιχεία που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό, περιλαμβάνουν παράγωγα (διμερείς συμφωνίες) καθώς και συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων για τις οποίες α) το δικαίωμα συμψηφισμού τίθεται σε ισχύ μόνο σε περίπτωση αθέτησης, χρεοκοπίας ή πτώχευσης του Ομίλου ή των αντισυμβαλλόμενων ή μετά από άλλα προκαθορισμένα γεγονότα και/ή β) ο Όμιλος και οι αντισυμβαλλόμενοι του μπορεί να μην έχουν πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού των συναλλαγών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού και συνεπώς στον ισολογισμό παρουσιάζεται το καθαρό ποσό αυτών, καθώς και ποσά που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες για τα οποία τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται παραπάνω δεν πληρούνται. Όσον αφορά αυτές τις συναλλαγές, ο Όμιλος μπορεί να λαμβάνει και να παρέχει εξασφαλίσεις με την μορφή χρεογράφων και ταμειακών διαθεσίμων, τα οποία περιλαμβάνονται στους παρακάτω πίνακες στις στήλες «Χρηματοοικονομικά μέσα» και «Εγγυήσεις σε μετρητά».

31 Δεκεμβρίου 2022						
		Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό				
Λογιστική αξία χρηματ/μικών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικών απαιτήσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	116	(114)	2	(2)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.540	(1.376)	1.164	(685)	(232)	247
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	9	(9)	-	-	-	-
Σύνολο	2.665	(1.499)	1.166	(687)	(232)	247

31 Δεκεμβρίου 2022						
		Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό				
Λογιστική αξία χρηματ/μικών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικών υποχρεώσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.043	(444)	1.599	(685)	(237)	677
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	877	(114)	763	(763)	-	-
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων	9	(9)	-	-	-	-
Καταθέσεις από τράπεζες που λαμβάνονται ως εγγύηση	1.226	(932)	294	(232)	-	62
Σύνολο	4.155	(1.499)	2.656	(1.680)	(237)	739

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2021						
		Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό				
Λογιστική αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών απαιτήσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	622	(591)	31	(31)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.942	-	1.942	(1.803)	(40)	99
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	13	(13)	-	-	-	-
Σύνολο	2.577	(604)	1.973	(1.834)	(40)	99

31 Δεκεμβρίου 2021						
		Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό				
Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.386	-	2.386	(695)	(1.642)	49
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	861	(591)	270	(270)	-	-
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων	13	(13)	-	-	-	-
Σύνολο	3.260	(604)	2.656	(965)	(1.642)	49

Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα οι οποίες δεν υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες, εύλογης αξίας € 21 εκατ. και € 62 εκατ., αντίστοιχα, (2021: € 7 εκατ. και € 8 εκατ., αντίστοιχα) δεν παρουσιάζονται στους ανωτέρω πίνακες.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στους παραπάνω πίνακες στην αξία με την οποία αναγνωρίστηκαν, είτε την εύλογη αξία (παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα) είτε στην αποσβέσιμη αξία κτήσης (όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία), ανάλογα με τον τύπο του χρηματοοικονομικού μέσου.

5.2.2 Κίνδυνος αγοράς

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κίνδυνο αγοράς ο οποίος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημιάς λόγω δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς. Μεταβολές σε επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads), τιμές μετοχών και σε άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως στην τεκμαρτή μεταβλητότητα των προηγούμενων, μπορούν να επηρεάσουν τα έσοδα του Ομίλου ή την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων του. Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου (GMCRS) παρακολουθεί, ελέγχει και αποτιμάει τους κινδύνους αγοράς στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αναφορά όλων των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβανομένου του επιτοκιακού κινδύνου του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (Interest rate risk in the Banking Book – IRRBB). Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO και οι κύριες δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Την παρακολούθηση όλων των βασικών ενδείξεων που οδηγούν σε κίνδυνο αγοράς και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (μέθοδο αξίας σε κίνδυνο/VaR, αναλύσεις ευαισθησίας, κλπ.),
- Εφαρμογή μεθοδολογιών για την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress testing) για τον κίνδυνο αγοράς και τον επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (ιστορικό και υποθετικό),
- Παρακολούθηση και αναφορά της χρήσης των πιστωτικών ορίων αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς και τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου,
- Ανάπτυξη, συντήρηση και διεύρυνση των υποδομών διαχείρισης κινδύνου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι κίνδυνοι αγοράς στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος είναι οι ακόλουθοι:

(α) Επιτοκιακός κίνδυνος

Οι ταμειακές ροές και η εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου εκτίθενται σε κίνδυνο λόγω των διακυμάνσεων στα ισχύοντα επιτόκια αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου ταμιακών ροών, είναι ο κίνδυνος οι μελλοντικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθούν λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας είναι ο κίνδυνος η αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθεί λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας αναλύεται περαιτέρω σε «Γενικό» και «Ειδικό». Ο πρώτος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς, ενώ ο τελευταίος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω κινήσεων σε συγκεκριμένες αποδόσεις εκδοτών και σε περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

(β) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η χρηματοοικονομική θέση και οι ταμειακές ροές του Ομίλου εκτίθενται σε κίνδυνο από την επίδραση των διακυμάνσεων στις ισχύουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

(γ) Μετοχικός κίνδυνος

Ο κίνδυνος τιμής μετοχών ορίζεται ως ο κίνδυνος μείωσης της εύλογης αξίας τους, ως αποτέλεσμα της μεταβολής των μετοχικών δεικτών και της αξίας μεμονωμένων μετοχών. Η έκθεση στον κίνδυνο διακύμανσης των τιμών των μετοχών προέρχεται κυρίως από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

(δ) Τεκμαρτή μεταβλητότητα

Ο Όμιλος εκτίθεται σε περιορισμένο κίνδυνο τεκμαρτής μεταβλητότητας (implied volatility (vega) risk), κυρίως ως αποτέλεσμα των θέσεων του σε δικαιώματα προαίρεσης.

Η Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee) καθορίζει τα όρια της έκθεσης σε κινδύνους αγοράς, τα οποία παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση.

Ο Όμιλος εφαρμόζει κυρίως τη μέθοδο της Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk - VaR) για τη διαχείριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς στην Ελλάδα και τις διεθνείς θυγατρικές. Επιπροσθέτως, πραγματοποιούνται αναλύσεις ευαισθησίας καθώς και προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress testing).

(i) VaR για 2022 και 2021

Η μέθοδος VaR χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, υπολογίζοντας την πιθανή αρνητική μεταβολή της αγοραίας αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης και για προκαθορισμένη διάρκεια. Το VaR που υπολογίζει ο Όμιλος είναι βασισμένο σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, υπολογισμένο με τη μέθοδο προσομοίωσης Monte Carlo (διεξάγεται ολοκληρωμένη επανατιμολόγηση των θέσεων).

Τα μοντέλα VaR είναι σχεδιασμένα για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς σε ομαλές συνθήκες. Γίνεται η υπόθεση ότι οι ενδεχόμενες μεταβολές στους παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν τις ομαλές συνθήκες αγοράς, θα ακολουθήσουν κανονική κατανομή.

Παρόλο που το VaR είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς, οι υποθέσεις πάνω στις οποίες βασίζεται εγείρουν συγκεκριμένους περιορισμούς. Για το λόγο αυτό τα πραγματικά αποτελέσματα παρακολουθούνται συστηματικά μέσω της διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων («back testing»), ώστε να ελεγχθεί η εγκυρότητα των υποθέσεων και των παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του VaR.

Η περίμετρος της ανάλυσης VaR περιλαμβάνει την Eurobank S.A. και τις τραπεζικές θυγατρικές της, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρτοφυλάκια εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL), συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών χαρτοφυλακίων και χαρτοφυλακίων επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Κατά συνέπεια, ο πιθανός αντίκτυπος όπως απεικονίζεται στα στοιχεία του VaR θα επηρεάσει άμεσα τα Κεφάλαια του Ομίλου (κατάσταση αποτελεσμάτων ή ίδια κεφάλαια).

Επειδή η μέθοδος VaR αποτελεί βασικό εργαλείο για την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς που είναι εκτεθειμένος ο Όμιλος, έχουν θεσπιστεί όρια VaR για όλες τις ανωτέρω δραστηριότητες (εμπορικά και επενδυτικά χαρτοφυλάκια, επιμετρούμενα στην εύλογη αξία), ενώ η πραγματική έκθεση του Ομίλου επισκοπείται από τη διοίκηση σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας δεν αποτρέπει ζημιές έξω από αυτά τα όρια σε περίπτωση ακραίων μεταβολών στην αγορά.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

 VaR ανά κατηγορία κινδύνου - Ελλάδα και διεθνείς θυγατρικές⁽¹⁾

	2022	2022	2021	2021
	(Μέσος όρος)		(Μέσος όρος)	
	€ εκατ.		€ εκατ.	
Κίνδυνος Επιτοκίου	22	9	14	14
Κίνδυνος Συναλλάγματος	0	0	1	1
Μετοχικός Κίνδυνος	2	4	0	0
Σύνολο VaR	23	11	14	14

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει όλα τα χαρτοφυλάκια που επιμετρώνται στην εύλογη αξία.

Η διαφοροποίηση κινδύνων επιδρά θετικά στο συνολικό VaR από τον επιτοκιακό, συναλλαγματικό και μετοχικό κίνδυνο. Το μεγαλύτερο μέρος του VaR επιτοκιακού κινδύνου του Ομίλου, οφείλεται στον κίνδυνο που σχετίζεται με τα χρεόγραφα και τα παράγωγα τα οποία επιδεικνύουν ευαισθησία σε μεταβολές των επιτοκίων και των πιστωτικών περιθωρίων. Ο μέσος όρος VaR του 2022 είναι σημαντικά μεγαλύτερος, συγκρινόμενος με τον αντίστοιχο μέσο όρο VaR του έτους 2021, λόγω της γεωπολιτικής κρίσης (πόλεμος στην Ουκρανία) και της συνεπακόλουθης ακραίας μεταβλητότητας που παρατηρήθηκε στις αγορές (κυρίως μεταξύ Μαρτίου και Μαΐου) σε συνδυασμό με την γενικότερη αντίληψη που επικρατεί στις αγορές, σχετικά με την νομισματική πολιτική που πρόκειται να εφαρμοστεί από τις Κεντρικές Τράπεζες τα επόμενα χρόνια. Το VaR για τον μετοχικό κίνδυνο έχει επίσης αυξηθεί, λόγω της επένδυσης στην Ελληνική Τράπεζα, η οποία συνάδει με την ευρύτερη στρατηγική του Ομίλου για την περαιτέρω ενδυνάμωση της παρουσίας του στις αγορές όπου έχει στρατηγική παρουσία.

(ii) Κίνδυνος διαφορών και ευαισθησία των επιτοκίων

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη διαφορά επανατιμολόγησης των επιτοκίων (Interest Rate Repricing Gap) του Ομίλου, ο οποίος αναλύει τη δομή των αναντιστοιχιών των επιτοκίων εντός του ισολογισμού. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία/υποχρεώσεις του Ομίλου, περιλαμβάνονται στα ονομαστικά/αναπόσβεστα ποσά τους και κατηγοριοποιούνται με βάση είτε (α) την επόμενη συμβατική ημερομηνία επανατιμολόγησης, σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου ή (β) την ημερομηνία λήξης/ανάκλησης (όποια προηγείται), σε περίπτωση σταθερού επιτοκίου. Η παρακάτω ανάλυση αποτελεί μια εκτίμηση της έκθεσης σε επιτοκιακό κίνδυνο, καθώς συναλλαγές με διαφορετική διάρκεια παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ανά κατηγορία. Η ανάλυση της διαφοράς επανατιμολόγησης των επιτοκίων καταρτίζεται από την 31 Δεκεμβρίου 2022 και έπειτα.

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Εντός 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-5 έτη	Άνω των 5 ετών
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	14.481	-	-	-	-
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.012	64	27	-	-
Χρεωστικοί τίτλοι ⁽¹⁾	390	215	371	5.513	5.797
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	18.658	10.244	8.034	2.536	2.538
	34.541	10.523	8.432	8.049	8.335
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	(8.872)	-	-	-	-
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(575)	(968)	(299)	(1)	(14)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(48.991)	(3.754)	(3.991)	(336)	(2)
Υποχρεώσεις από πιστωτικού τίτλους	(2)	-	(5)	(1.916)	(1.700)
	(58.440)	(4.721)	(4.295)	(2.253)	(1.716)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	4.844	(155)	(471)	69	(4.360)
Διαφορά επιτοκίου (interest rate gap)	(19.055)	5.647	3.666	5.865	2.259

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει θέσεις πώλησης ομολόγων (σημ. 35).

Ο Όμιλος διενεργεί ανάλυση ευαισθησίας, για να εκτιμήσει την επίδραση που θα είχε μια υποθετική αλλαγή των επιτοκίων της αγοράς, στα καθαρά έσοδα από τόκους (NII) και στα λοιπά συνολικά έσοδα (OCI).

Η επίπτωση στα καθαρά έσοδα από τόκους υπολογίζεται με το σενάριο μιας στιγμιαίας παράλληλης μετατόπισης όλων των επιτοκίων κατά +/- 100 μονάδες βάσης, για περίοδο 1 έτους ακολουθώντας την προσέγγιση του στατικού ισολογισμού. Για την 31 Δεκεμβρίου 2022, η επίπτωση στα καθαρά έσοδα από τόκους στο σενάριο παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης των επιτοκίων, ανέρχεται σε € 232 εκατ. (+100 μονάδες βάσης) και σε € -279 εκατ. (-100 μονάδες βάσης).

Η επίδραση στα λοιπά συνολικά έσοδα (OCI) υπολογίζεται ως η μεταβολή της εύλογης αξίας όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο FVOCI, μετά την λογιστική αντιστάθμιση συμπεριλαμβανομένης της μεταβολής

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

στα λοιπά έσοδα που οφείλεται στα μέσα που προσδιορίζονται για την αντιστάθμιση των ταμειακών ροών που πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης. Για την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο αντίκτυπος στο OCI, υπό το σενάριο παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης επιτοκίων, ανέρχεται στα €- 49 εκατ. (+100 μονάδες βάσης) και στα € 51 εκατ. (-100 μονάδες βάσης).

(iii) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση του Ομίλου σε συναλλαγματικό κίνδυνο για την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021:

	31 Δεκεμβρίου 2022							Total € εκατ.
	USD	CHF	RON	RSD	BGN	OTHER	EUR	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	29	4	0	375	472	9	14.105	14.994
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	330	20	33	0	0	63	883	1.329
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0	-	-	-	18	0	117	135
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	23	0	0	0	0	0	1.162	1.185
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	3.068	1.999	8	616	3.975	555	31.456	41.677
Χαρτοφυλάκια επενδυτικών τίτλων	1.743	-	-	99	81	264	11.074	13.261
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	16	75	5	99	213	6	8.378	8.792
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	84	84
Σύνολο ενεργητικού	5.209	2.098	46	1.189	4.759	897	67.259	81.457
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	200	0	0	45	8	9	10.326	10.588
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	21	1	0	129	0	1	1.509	1.661
Υποχρεώσεις προς πελάτες	5.929	95	1	666	4.313	604	45.689	57.297
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	73	73	-	-	-	5	3.403	3.554
Λοιπές υποχρεώσεις	25	1	18	20	51	3	1.585	1.703
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	1	1
Σύνολο υποχρεώσεων	6.248	170	19	860	4.372	622	62.513	74.804
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(1.039)	1.928	27	329	387	275	4.746	6.653
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	778	(1.927)	(15)	(54)	(0)	(281)	819	(680)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(261)	1	12	275	387	(6)	5.565	5.973
	31 Δεκεμβρίου 2021							
	USD	CHF	RON	RSD	BGN	OTHER	EUR	Total
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	13	5	0	237	686	8	12.566	13.515
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	211	88	41	0	0	103	2.067	2.510
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	3	-	-	-	20	0	97	120
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	39	1	-	0	0	0	1.909	1.949
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.832	2.124	11	640	3.276	469	29.615	38.967
Χαρτοφυλάκια επενδυτικών τίτλων	909	-	0	120	56	102	10.129	11.316
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	23	1	8	103	179	2	9.009	9.325
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	146	146
Σύνολο ενεργητικού	4.030	2.219	60	1.100	4.217	684	65.538	77.848
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	27	1	0	26	11	16	12.555	12.636
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	42	0	0	182	0	1	2.169	2.394
Υποχρεώσεις προς πελάτες	5.373	131	0	538	3.906	569	42.715	53.232
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	38	-	-	-	-	-	2.516	2.554
Λοιπές υποχρεώσεις	35	1	19	18	55	5	1.225	1.358
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	-	-	-	109	109
Σύνολο υποχρεώσεων	5.515	133	19	764	3.972	591	61.289	72.283
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(1.485)	2.086	41	336	245	93	4.249	5.565
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	1.280	(2.084)	(24)	(53)	20	(95)	(59)	(1.015)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(205)	2	17	283	265	(2)	4.190	4.550

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, άυλα πάγια στοιχεία, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και λοιπές απαιτήσεις.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος εκτίθεται καθημερινά σε κινδύνους ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις εξασφαλισμένης ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων («repos») και διατραπεζικός δανεισμός), χρηματοδοτήσεις δανείων και καταπτώσεις εγγυήσεων. Επιπρόσθετα, οι υποχρεώσεις κάλυψης των λογαριασμών περιθωρίου για συναλλαγές εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (από την ΕΚΤ και την αγορά), για συμβόλαια μείωσης κινδύνου (συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου-CSAs, συμφωνίες κύριας επαναγοράς-GMRAs) και για εκκαθάριση συναλλαγών από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCPs) έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επιπέδων ρευστότητας. Ο Όμιλος διατηρεί διαθέσιμα για να καλύψει όλες αυτές τις ανάγκες. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ανάγκες.

Η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι ανάγκες ρευστότητας που δημιουργούνται από καταπτώσεις εγγυητικών και πιστωτικών επιστολών είναι σημαντικά λιγότερες από το ποσό της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δεσμεύσεις για αύξηση της πίστωσης, όπου το συνολικό συμβατικό ποσό δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη μελλοντικές ανάγκες μετρητών, καθώς αρκετές από αυτές τις δεσμεύσεις θα λήξουν ή θα τερματιστούν χωρίς να χρηματοδοτηθούν.

Θεμελιώδης αρχή της διοίκησης του Ομίλου, είναι η αντιστοίχιση (matching) και η ελεγχόμενη αναντιστοιχία (mismatch) των ημερομηνιών λήξης και των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Είναι ασυνήθιστο για τράπεζες να έχουν πλήρη αντιστοίχιση, καθώς οι συναλλαγές είναι συχνά αβέβαιης διάρκειας και διαφορετικής φύσεως. Όταν οι λήξεις δε συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί και ο κίνδυνος ζημιών.

Οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και η δυνατότητα αντικατάστασης, με αποδεκτό κόστος, των τοκοφόρων υποχρεώσεων κατά τη λήξη τους, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της ρευστότητας του Ομίλου.

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας

Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας του Ομίλου ορίζει την ακόλουθη εποπτική και ελεγκτική δομή:

- Η Επιτροπή Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας.
- Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Υποχρεώσεων του Ομίλου (Group Assets and Liabilities Committee) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας με βάση το υφιστάμενο επίπεδο διάθεσης ανάληψης κινδύνων (risk appetite) και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα του Ομίλου τουλάχιστον σε μηνιαία βάση.
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής ρευστότητας του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη το πιο πρόσφατο πλάνο χρηματοδότησης καθώς και για την ημερήσια διαχείριση της ρευστότητας του Ομίλου.
- Ο Τομέας Group Market and Counterparty Risk Sector (GMCRS) είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, έλεγχο, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο ρευστότητας του Ομίλου.

Τα κύρια στοιχεία αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας που παρακολουθούνται σε περιοδική βάση συνοψίζονται ως εξής:

- Ανάλυση του αποθέματος ρευστότητας (liquidity buffer) σε επίπεδο Ομίλου ανά τύπο προϊόντος και ανά θυγατρική,
- Δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας. Οι ασκήσεις αυτές αξιολογούν τον αντίκτυπο ενός αριθμού έκτακτων γεγονότων στη ρευστότητα του Ομίλου,
- Ανάλυση της ευαισθησίας παραμέτρων της αγοράς στην ρευστότητα,
- Πρόσθετοι δείκτες παρακολούθησης ρευστότητας (ALMM) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Σύσταση βαρών επί στοιχείων ενεργητικού (Asset Encumbrance - AE) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Επισκόπηση της εφαρμογής του πλάνου χρηματοδότησης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
Χρονοανάλυση στοιχείων ενεργητικού και στοιχεία ενεργητικού διακρατούμενα για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση της ληκτότητας των στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, βασισμένη στις λογιστικές τους αξίες. Τα δάνεια μη ορισμένης λήξης παρουσιάζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Ο Όμιλος έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Με βάση τις συμβάσεις αυτές, ο Όμιλος έχει δώσει ή λάβει εξασφαλίσεις, οι οποίες καλύπτουν τις αντίστοιχες καθαρές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις από συναλλαγές παραγώγων. Οι εξασφαλίσεις που έχουν δοθεί δεν παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες. Για τις απαιτήσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις ISDA/CSA, η θετική αποτίμηση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «άνω του ενός έτους» κατηγορία.

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	14.994	-	-	-	14.994
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	398	28	-	167	593
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	3.164	1.271	3.549	33.693	41.677
- Ομόλογα	115	137	349	12.411	13.012
- Μετοχές	-	-	-	384	384
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	9	9
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	62	16	8	8.706	8.792
- Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	84	-	84
Σύνολο	18.733	1.452	3.990	55.370	79.545

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	13.515	-	-	-	13.515
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	484	-	-	140	624
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.857	799	3.680	31.631	38.967
- Ομόλογα	309	179	789	9.924	11.201
- Μετοχές	-	-	-	235	235
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	104	104
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	66	17	9	9.233	9.325
- Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	6	140	-	146
Σύνολο	17.231	1.001	4.618	51.267	74.117

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, τα άυλα πάγια στοιχεία, τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού.

Ο Όμιλος κατέχει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο μετρητών και στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις του και ενδεχόμενες αναλήψεις καταθέσεων σε συνθήκες πίεσης αγοράς. Τα διακρατούμενα στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

(α) Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες,

(β) Ομόλογα υψηλής ρευστοποίησης και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποδεκτά ως εγγύηση, και

(γ) Τρεχούμενοι λογαριασμοί και διατραπεζικές καταθέσεις λήξης εντός ενός μήνα.

Τα μη χρησιμοποιηθέντα στοιχεία ενεργητικού, τα οποία περιλαμβάνουν στοιχεία ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης και αποδεκτά από τις κεντρικές τράπεζες, παρέχουν δυνητικό απόθεμα ρευστότητας αξίας € 20,1 δις την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021: € 16,9 δις). Αυτή η αύξηση του αποθέματος ρευστότητας οφείλεται κυρίως στην i) μεγάλη εισροή καταθέσεων (ετήσια αύξηση € 4 δις) και ii) στην έκδοση ιδίου χρέους (ετήσια αύξηση € 1,1 δις). Επιπρόσθετα, ο Όμιλος κατέχει και άλλους τύπους ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού, όπως ορίζονται από τις εποπτικές αρχές, αξίας € 7,5 δις (ρευστοποιήσιμη αξία) (2021: € 7,5 δις). Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μέρος των διαθέσιμων εξασφαλίσεων για την ΕΚΤ ποσού € 3,8 δις (ρευστοποιήσιμη αξία) (2021: € 1,3 δις) διακρατείται από τις θυγατρικές του Ομίλου και για τις εξασφαλίσεις αυτές έχουν εφαρμοστεί προσωρινοί περιορισμοί από τις τοπικές εποπτικές αρχές και προσωρινά περιορίζεται η μεταφορά τους μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
Χρονοανάλυση των υποχρεώσεων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές για το 2022 και το 2021. Τα στοιχεία των υποχρεώσεων μη ορισμένης λήξης (καταθέσεις όψεως και ταμειευτηρίου) εμφανίζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Ο Όμιλος έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Λόγω αυτών των συμβάσεων, ο Όμιλος έχει ήδη δώσει εξασφαλίσεις οι οποίες καλύπτουν την αποτίμηση των καθαρών του υποχρεώσεων από παράγωγα στη διατραπεζική αγορά. Για τις υποχρεώσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA) και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSA) η υποχρέωση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το χειρότερο πιθανό σενάριο αφού βασίζεται στην παραδοχή ότι όλες οι υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν στη λήξη τους και δε θα ανανεωθούν (π.χ. όλες οι προθεσμιακές καταθέσεις αποσύρονται στη συμβατική τους λήξη). Το πρόσφατο παρελθόν έχει δείξει ότι ακόμη και σε περιόδους συστημικής χρηματοοικονομικής κρίσης, η πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος είναι απομακρυσμένη.

31 Δεκεμβρίου 2022					
Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	(εισορές)/ εκροές € εκατ.	
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:					
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	996	812	4.815	4.379	11.002
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	49.755	3.278	4.038	250	57.321
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	37	7	141	4.395	4.579
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις	3	6	28	192	229
- Λοιπές υποχρεώσεις	863	417	217	-	1.497
- Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	1	-	1
	51.654	4.519	9.240	9.216	74.629
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:	25	-	-	-	25

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

Εντός 1 έτους € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	4.898	5.573
	46	-
Σύνολο	4.944	5.573

Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο
 Συμβατικές δεσμεύσεις⁽¹⁾
Σύνολο

31 Δεκεμβρίου 2021					
Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	(εισορές)/ εκροές € εκατ.	
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:					
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	442	23	2.756	9.301	12.522
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	44.998	3.661	4.386	195	53.240
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	31	1	60	2.737	2.829
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις	3	6	27	221	257
- Λοιπές υποχρεώσεις	416	456	238	-	1.110
- Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 30)	-	-	109	-	109
	45.890	4.147	7.576	12.454	70.067
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	16	-	-	-	16

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

Εντός 1 έτους € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	1.757	5.084
	43	-
Σύνολο	1.800	5.084

Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο
 Συμβατικές δεσμεύσεις⁽¹⁾
Σύνολο

⁽¹⁾ Αφορά συμβατικές δεσμεύσεις για την εξαγορά ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων καθώς και άυλων πάγιων στοιχείων (σημ. 42).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»

Κατά τη διάρκεια του 2022, το πρόγραμμα μετάβασης IBOR του Ομίλου διαχειρίστηκε επιτυχώς τη μετάβαση των επιτοκίων αναφοράς IBOR (USD 1 εβδομάδας και 2 μηνών, CHF, GBP, JPY και EUR LIBOR) που έληξαν μετά την 31 Δεκεμβρίου 2021, στα νέα επιτόκια αναφοράς χωρίς κίνδυνο («RFR»). Συγκεκριμένα, τα συνδεδεμένα με τα παραπάνω IBOR επιτόκια χρηματοοικονομικά μέσα του Ομίλου, έχουν μεταβεί στα νέα επιτόκια αναφοράς RFR κατά την πρώτη ημερομηνία εκτοκισμού τους κατά την διάρκεια του 2022 για δάνεια και καταθέσεις, ενώ για τα παράγωγα, η μετάβαση πραγματοποιήθηκε μέσω της ενεργοποίησης των συμβατικών όρων τους που αφορούν σε εναλλακτικά επιτόκια.

Ο Όμιλος επικεντρώνεται επί του παρόντος στη μετάβαση των θέσεων που κατέχει σε χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με τα υπόλοιπα USD LIBOR επιτόκια ενόψει της προγραμματισμένης διακοπής τους, την 30 Ιουνίου 2023.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η έκθεση του Ομίλου σε χρηματοοικονομικά μέσα που σχετίζονται με την μετάβαση στα νέα RFR και λήγουν μετά την προαναφερθείσα ημερομηνία διακοπής των IBOR, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

31 Δεκεμβρίου 2022	
Επιτόκια αναφοράς που επηρεάζονται από τη μεταρρύθμιση IBOR	
	USD LIBOR ⁽⁴⁾
	€ εκατ.
Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.943
	1.943
Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων ⁽²⁾	
Υποχρεώσεις προς πελάτες	29
	29
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽³⁾	
Παράγωγα που έχουν προσδιοριστεί σε σχέσεις αντιστάθμισης	309
Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς	1.892
	2.201

⁽¹⁾ Τα υπόλοιπα αφορούν την λογιστική αξία προ πρόβλεψης.

⁽²⁾ Υπόλοιπα στο αποσθέςιμο κόστος.

⁽³⁾ Τα υπόλοιπα αφορούν ονομαστικές αξίες.

⁽⁴⁾ Εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν συμβατική ημερομηνία λήξης πριν την σχεδιαζόμενη ημερομηνία παύσης τους.

5.2.5 Κίνδυνος από κλιματικές αλλαγές

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει την κλιματική αλλαγή ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες προσαρμόζει τις πολιτικές και μεθοδολογίες αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων.

Συγκεκριμένα, ο κλιματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που προέρχεται από πιθανή απώλεια ή αρνητική επίδραση στον Όμιλο, συμπεριλαμβανομένων ζημιών/καταστροφών σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία, διακοπής εργασιών ή αστοχιών συστημάτων, ως αποτέλεσμα των αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών.

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν δύο βασικές κατηγορίες κινδύνου:

- Ο φυσικός κίνδυνος, ο οποίος αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις ενός μεταβαλλόμενου κλίματος, συμπεριλαμβανομένων συχνότερων ακραίων καιρικών φαινομένων και σταδιακών αλλαγών του κλίματος, καθώς και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως η ρύπανση του αέρα, των υδάτων και της γης, η έλλειψη νερού, η απώλεια βιοποικιλότητας και η αποψίλωση των δασών και

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

- Ο κίνδυνος μετάβασης αναφέρεται στη χρηματοοικονομική ζημία ενός οργανισμού, η οποία μπορεί να επέλθει, άμεσα ή έμμεσα, από τη διαδικασία προσαρμογής προς μια οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα και πιο περιβαλλοντολογικά βιώσιμη.

Ο Όμιλος υιοθετεί μία στρατηγική προσέγγιση προς τη βιωσιμότητα, την αναγνώριση και διαχείριση κινδύνων από την κλιματική αλλαγή, υπογραμμίζοντας τη μεγάλη σημασία που δίνεται στους κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρωσης της ESG στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy), η οποία θα εστιάζει στα ακόλουθα:

- Δέσμευση και ευαισθητοποίηση των πελατών για να προσαρμόσουν την επιχείρησή τους έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής
- Δράσεις για την υποστήριξη των πελατών στις προσπάθειες μετάβασης τους προς ένα οικονομικό περιβάλλον πιο φιλικό προς το ESG
- Δυνατότητες και εργαλεία, όπως πλαίσια και προϊόντα για τη στήριξη της Βιώσιμης Χρηματοδότησης
- Αξιολόγηση κινδύνου σημαντικών ανοιγμάτων ως προς τους κλιματικούς κινδύνους

Σε συμφωνία με τις καλές πρακτικές που έχει αναγνωρίσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η ESG στρατηγική της Τράπεζας για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy) θα επικεντρωθεί σε βιώσιμους χρηματοδοτικούς στόχους / δεσμεύσεις. Ειδικότερα, η Τράπεζα προσδιόρισε συνολικούς στόχους σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και επίπεδο κλάδου όσον αφορά τη χρηματοδότηση της πράσινης μετάβασης των πελατών της. Για τη διευκόλυνση της ταξινόμησης των ευκαιριών βιώσιμης/πράσινης χρηματοδότησης με δομημένο τρόπο, η Τράπεζα έχει αναπτύξει το Πλαίσιο Βιώσιμης Χρηματοδότησης (Sustainable Finance Framework - SFF). Μέσω του SFF της, η Τράπεζα ταξινομεί τις λύσεις βιώσιμου δανεισμού που προσφέρονται στους πελάτες της, προσδιορίζοντας την προσέγγιση ταξινόμησης που εφαρμόζει και τις δραστηριότητες που ορίζονται ως επιλέξιμες για πρόσβαση σε βιώσιμη χρηματοδότηση (επιλέξιμα πράσινα και κοινωνικά περιουσιακά στοιχεία). Ανάλογες πρωτοβουλίες για τη δημιουργία SFF πλαισίου βρίσκονται σε εξέλιξη και στις θυγατρικές.

Επιπλέον, ο Όμιλος έχει επικαιροποιήσει τη δομή διακυβέρνησής του ενσωματώνοντας και καθορίζοντας ρόλους και αρμοδιότητες σε σχέση με τους κινδύνους που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον, ενσωματώνοντας ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές της αγοράς.

Η Διακυβέρνηση Κλιματικών και Περιβαλλοντικών Κινδύνων περιλαμβάνει διάφορα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. Επιχειρηματικές Λειτουργίες, Μονάδες και Επιτροπές). Ο Όμιλος εφαρμόζει ένα μοντέλο καθορισμένων ρόλων και αρμοδιοτήτων σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στις 3 Γραμμές Άμυνας.

Η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων του Ομίλου (GCRD) έχει την ευθύνη για την επίβλεψη, την παρακολούθηση και τη διαχείριση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Ειδικότερα, λειτουργεί ως γραφείο διαχείρισης έργου ('Project Office') υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης σχετικά με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς κινδύνους, με συντονιστικό και εποπτικό ρόλο σε όλα τα σχετικά έργα με σκοπό τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης με την επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας και τις προσδοκίες των εποπτικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω Διεύθυνση διασφαλίζει την υλοποίηση των πρωτοβουλιών σχετικά με το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα (πλαίσια, πολιτικές, διαδικασίες και προϊόντα) καθώς και την συμμόρφωση με τους υφιστάμενους και τους επερχόμενους κανονισμούς που σχετίζονται με την βιωσιμότητα, στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος στο επίπεδο της Τράπεζας, σε ευθυγράμμιση με το πλάνο που έχει συμφωνηθεί σε εποπτικό επίπεδο, το οποίο επιταχύνεται όπου αυτό είναι εφικτό. Επίσης, η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων είναι υπεύθυνη για το συντονισμό με τις Επιχειρηματικές Μονάδες και τις Μονάδες των Κινδύνων, την προετοιμασία και υποβολή προς έγκριση της ESG στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις, καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής της. Επιπλέον, η εν λόγω Διεύθυνση ηγείται της ανεξάρτητης διαδικασίας επαναξιολόγησης βιώσιμου δανεισμού σε επίπεδο 2ης γραμμής άμυνας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του εγκεκριμένου Πλαισίου Βιώσιμης Χρηματοδότησης (SFF), η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών βιωσιμότητας νέων δανείων και προϊόντων σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο SFF.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τον κλιματικό κίνδυνο

Ο Όμιλος της Eurobank Holdings συμμετείχε στην εποπτική άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), που πραγματοποιήθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2022. Η εν λόγω εποπτική άσκηση του 2022 για τους κλιματικούς κινδύνους, αξιολόγησε κατά πόσο οι τράπεζες είναι προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα. Συνολικά 104 σημαντικές τράπεζες συμμετείχαν στην άσκηση η οποία αποτελούνταν από τρεις ενότητες στις οποίες οι τράπεζες παρείχαν πληροφόρηση αναφορικά με: α) τις δυνατότητες τους αναφορικά με την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους, β) την εξάρτησή τους από κλάδους που εκπέμπουν διοξείδιο του άνθρακα και γ) την απόδοσή τους κάτω από διαφορετικά σενάρια και διάφορους χρονικούς ορίζοντες.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η άσκηση, η οποία ήταν μέρος του ευρύτερου σχεδίου δράσης της ΕΚΤ για το κλίμα, δεν ήταν άσκηση κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά περισσότερο άσκηση εκμάθησης για τις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές, που αποσκοπούσε στον εντοπισμό αδύναμων σημείων και βέλτιστων πρακτικών καθώς και στην παροχή καθοδήγησης στις τράπεζες για την πράσινη μετάβαση. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Όμιλος της Eurobank Holdings ολοκλήρωσε επιτυχώς την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους για το 2022.

Τον Ιούλιο του 2022, η ΕΚΤ εξέδωσε συγκεντρωτικά αποτελέσματα για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους, βάσει των οποίων οι τράπεζες θα πρέπει να εστιάσουν περισσότερο στον κλιματικό κίνδυνο. Επιπροσθέτως, όλες οι οντότητες που συμμετείχαν, συμπεριλαμβανομένου του Ομίλου της Eurobank Holdings, έλαβαν ξεχωριστή ανατροφοδότηση και αναμένεται να ενεργήσουν ακολουθώντας, σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές για την διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων που δημοσίευσε η ΕΚΤ το Νοέμβριο του 2022 και τις βέλτιστες πρακτικές για ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους που δημοσιεύθηκαν το Δεκέμβριο του 2022. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, ο Όμιλος της Eurobank Holdings σημείωσε σημαντική πρόοδο ως προς την ενσωμάτωση ενός πλαισίου άσκησης προσομοίωσης για τους κλιματικούς κινδύνους, με μία συνολική απόδοση σύμφωνη με την μέση απόδοση των Ευρωπαϊκών Τραπεζών. Ο Όμιλος της Eurobank Holdings συνεχίζει να εργάζεται για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης του αναφορικά με τους κλιματικούς κινδύνους και την περαιτέρω ενσωμάτωση τους στην επιχειρηματική του στρατηγική και στις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων καθώς και να υποστηρίζει του πελάτες του ως προς την κλιματική μετάβαση και την βιώσιμη επιχειρηματική ανάπτυξη.

5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι η τιμή που μία οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου). Όταν δεν υπάρχει παρατηρήσιμη τιμή για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, η εύλογη αξία επιμετράται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης μεγιστοποιώντας τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Τα παρατηρήσιμα δεδομένα προκύπτουν χρησιμοποιώντας στοιχεία της αγοράς, όπως πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σχετικά με πραγματικά γεγονότα ή συναλλαγές, και αντανακλούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά για την τιμολόγηση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια μέσα, επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων, τεκμαρτή μεταβλητότητα και περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Ομίλου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία ή στην αποσβέσιμη αξία κτήσης και η εύλογη αξία τους έχει γνωστοποιηθεί, κατηγοριοποιούνται σε ένα από τα τρία επίπεδα ιεραρχίας εύλογης αξίας ανάλογα με το αν η αποτίμησή τους βασίζεται σε παρατηρήσιμα ή μη παρατηρήσιμα δεδομένα, ως ακολούθως:

- α) Επίπεδο 1 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται βάσει επίσημων τιμών (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα χρηματοοικονομικά στοιχεία στα οποία ο Όμιλος μπορεί να έχει πρόσβαση κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Ενεργή θεωρείται η αγορά στην οποία οι τιμές αυτές είναι άμεσα και σε τακτά χρονικά διαστήματα διαθέσιμες από κάποιο χρηματιστήριο, χρηματιστή, διαπραγματευτή, βιομηχανικό κλάδο, υπηρεσία τιμών ή ρυθμιστική αρχή και αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές. Στο επίπεδο 1 περιλαμβάνονται ενεργά διαπραγματεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι κατοχής ή έκδοσης του Ομίλου, μετοχές και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, καθώς επίσης και αμοιβαία κεφάλαια τα οποία έχουν τακτικά και συχνά δημοσιευμένες τιμές.
- β) Επίπεδο 2 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με δεδομένα, διαφορετικά των επίσημων τιμών του Επιπέδου 1, τα οποία είναι παρατηρήσιμα είτε απευθείας ή έμμεσα, όπως: i) επίσημες τιμές για παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε ενεργές αγορές, ii) επίσημες τιμές για πανομοιότυπα ή παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε αγορές που δεν είναι ενεργές, iii) δεδομένα, εκτός των επίσημων τιμών, που είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα, όπως επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων παρατηρήσιμα σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιτόκια προθεσμιακών συμβολαίων ξένου συναλλάγματος, τιμές μετοχών, περιθώρια φερεγγυότητας και τεκμαρτή μεταβλητότητα που λαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς παροχής τιμών αγοράς και iv) άλλα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που δεν είναι σημαντικά για τη συνολική επιμέτρηση της εύλογης αξίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 2 περιλαμβάνουν εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, μη άμεσα ρευστοποιήσιμους χρεωστικούς τίτλους, που κατέχονται ή εκδίδονται από τον Όμιλο και μετοχές.
- γ) Επίπεδο 3 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης στις οποίες τα σημαντικότερα δεδομένα είναι μη παρατηρήσιμα. Κατά τη συλλογή των μη παρατηρήσιμων δεδομένων, χρησιμοποιούνται οι καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων του Ομίλου, ενώ ταυτόχρονα αντανακλώνται

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

οι υποθέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά (π.χ. παραδοχές σχετικά με τον κίνδυνο). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επίπεδου 3 περιλαμβάνουν μη διαπραγματευόμενους μετοχικούς τίτλους ή μετοχικούς τίτλους που διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν θεωρούνται ενεργές, συγκεκριμένα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από τον Όμιλο και αναγνωρίστηκαν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού καθώς και συγκεκριμένους χρεωστικούς τίτλους που εκδόθηκαν ή διακρατούνται από τον Όμιλο.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων του Ομίλου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	135	-	-	135
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	93	15	133	241
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	1	1.178	6	1.185
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	3.600	228	-	3.828
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	16	16
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	3.829	1.421	155	5.405
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	1	1.660	-	1.661
Υποχρεώσεις συναλλαγών	419	-	-	419
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	420	1.660	-	2.080
	31 Δεκεμβρίου 2021			
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	120	-	-	120
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	78	16	47	141
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	1.949	0	1.949
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	6.212	297	-	6.509
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	23	23
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	6.410	2.262	70	8.742
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1	2.393	-	2.394
Υποχρεώσεις συναλλαγών	43	-	-	43
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	44	2.393	-	2.437

⁽¹⁾ Μετά τον συμψηφισμό έναντι ταμιακών διαθεσίμων € 1.376 εκατ. και € 444 εκατ. παράγωγων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, αντίστοιχα, τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί στο επίπεδο 2 (σημ.5.2.1.4).

Ο Όμιλος αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός των επιπέδων ιεραρχίας της εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου κατά το οποίο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου. Κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 ο Όμιλος μετέφερε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αξίας € 9 εκατ. από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3 κατόπιν της εκτίμησης για τη σημαντικότητα του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment -CVA) στο σύνολο της εύλογης αξίας τους, ο υπολογισμός του οποίου πραγματοποιήθηκε βάσει εσωτερικών μοντέλων αποτίμησης.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Συμφωνία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Επιπέδου 3

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	70	86
Μεταφορά σε επίπεδο 3	9	0
Μεταφορά από επίπεδο 3	(0)	(0)
Προσθήκες, μετά από πωλήσεις και λήξεις (σημ. 24) ⁽¹⁾	87	(18)
Σύνολο κερδών/(ζημιών) χρήσης που περιλαμβάνονται στη κατάσταση αποτελεσμάτων	(11)	3
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	0	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	155	70

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει επιστροφές κεφαλαίου αναφορικά με επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους.

Διαδικασίες και τεχνικές αποτίμησης του Ομίλου

Ο τομέας Group Market Counterparty Risk Sector (GMCRS) θεσπίζει τις διαδικασίες που διέπουν την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί ευρέως αναγνωρισμένα μοντέλα αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των κοινών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όπως τις ανταλλαγές επιτοκίων και τις ανταλλαγές συναλλάγματος (interest and cross currency swaps), που χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς και δεν απαιτούν σε μεγάλο βαθμό τη διενέργεια εκτιμήσεων από τη Διοίκηση. Οι παρατηρήσιμες τιμές ή τα δεδομένα των μοντέλων αποτίμησης είναι συνήθως διαθέσιμα στην αγορά για τους εισηγμένους χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους, τα διαπραγματεύσιμα και τα απλά εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Η διαθεσιμότητα παρατηρήσιμων τιμών της αγοράς και των δεδομένων των μοντέλων αποτίμησης μειώνει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επίσης μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, αυτές επιβεβαιώνονται για την ορθότητά τους έναντι ιστορικών στοιχείων και, όπου είναι εφικτό, έναντι τρεχουσών ή πρόσφατων παρατηρούμενων συναλλαγών σε διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, και επανεξετάζονται περιοδικά από κατάλληλο προσωπικό ανεξάρτητο από το προσωπικό που τα δημιουργήσε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν να χρησιμοποιηθούν και προσαρμόζονται έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι εκτιμήσεις των εύλογων αξιών που λαμβάνονται από τα μοντέλα προσαρμόζονται με τυχόν άλλους παράγοντες, όπως τον κίνδυνο ρευστότητας ή την αβεβαιότητα των μοντέλων, στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα τους λάβουν υπόψη κατά την τιμολόγηση του χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εύλογες αξίες, επίσης, αντανακλούν τον πιστωτικό κίνδυνο του μέσου και περιλαμβάνουν προσαρμογές ώστε να ληφθούν υπόψη ο πιστωτικός κίνδυνος της εταιρείας του Ομίλου και του αντισυμβαλλομένου, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες ελέγχου των μοντέλων αποτίμησης που εφαρμόζονται από τον Όμιλο, περιλαμβάνουν: επιβεβαίωση των παρατηρήσιμων τιμολογήσεων, επαναυπολογισμό των αποτιμήσεων του μοντέλου, επισκόπηση και διαδικασία έγκρισης για τα νέα μοντέλα ή/και αλλαγές στα υφιστάμενα, προσαρμογή και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) έναντι παρατηρήσιμων συναλλαγών στην αγορά, όπου είναι εφικτό, ανάλυση σημαντικών μεταβολών αποτίμησης, κλπ. Όταν για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρησιμοποιούνται οι αποτιμήσεις τρίτων, αυτές ελέγχονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 13.

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια της αγοράς κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Αναπροσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και τον πιστωτικό κίνδυνο του Ομίλου εφαρμόζονται στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, όπου κρίνεται απαραίτητο. Για τις εν λόγω αναπροσαρμογές του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ του Ομίλου και των αντισυμβαλλομένων με βάση τους σχετικούς όρους των συναλλαγών παραγώγων και η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση αυτών των ταμειακών ροών. Ανάλογα με τις συνθήκες, ο Όμιλος λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση τυχόν διακανονισμών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων, συμβάσεων εξασφάλισης και σύναψης κύριων συμβάσεων συμψηφισμού για την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA). Για τον υπολογισμό του CVA χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων, βασισμένες σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς όπως τα περιθώρια των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit Default Swaps - CDS), ανάλογα με την περίπτωση, ή τα εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης. Ο Όμιλος εφαρμόζει παρόμοια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του δικού του πιστωτικού κινδύνου (Debit Value Adjustments - DVA) όταν μπορεί να εφαρμοστεί. Όπου οι τεχνικές αποτίμησης βασίζονται σε εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης και το αντίστοιχο CVA είναι σημαντικό στο σύνολο της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, τότε τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού ανάκτησης) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Ο Όμιλος προσδιορίζει την εύλογη αξία των χρεωστικών τίτλων που κατέχει με βάση επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοιο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, λήξη και απόδοση, τιμές διαπραγματεύσεως σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή με τη μέθοδο προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών.

Η αξία των μη διαπραγματευόμενων μετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΧΠΑ 9 προσδιορίζεται κυρίως χρησιμοποιώντας (i) εκθέσεις αποτίμησης τρίτων, οι οποίες βασίζονται στην καθαρή θέση των εταιρειών όπου η Διοίκηση δεν εκτελεί περαιτέρω σημαντικές προσαρμογές, και (ii) αποτιμήσεις καθαρής θέσης προσαρμοσμένες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από τον Όμιλο με συμβατικές ταμειακές ροές που δεν αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI), επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τιμές αγοράς δεν υπάρχουν καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες τους εκτιμώνται σε ατομική βάση ανά δάνειο προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προεξοφλητικά επιτόκια ή με αναφορά σε άλλα συγκρίσιμα περιουσιακά στοιχεία ίδιου τύπου για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί συναλλαγές στην ίδια περίοδο. Οι αναμενόμενες ταμειακές ροές, που ενσωματώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, αποτελούν σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα στον υπολογισμό της εύλογης αξίας με αποτέλεσμα το σύνολο της εύλογης αξίας τους να κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση ιεραρχίας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων του Ομίλου που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στον ισολογισμό παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Εύλογη αξία € εκατ.	Λογιστική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	41.767	41.767	41.661
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	6.185	699	1.271	8.155	9.192
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	6.185	699	43.038	49.922	50.853
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.343	1.503	553	3.399	3.554
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	1.343	1.503	553	3.399	3.554

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Εύλογη αξία € εκατ.	Λογιστική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	38.369	38.369	38.943
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	2.824	1.489	-	4.313	4.666
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.824	1.489	38.369	42.682	43.609
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	962	1.028	549	2.539	2.554
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	962	1.028	549	2.539	2.554

Οι υποθέσεις και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα:

- α) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από τον Όμιλο: δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες εκτιμώνται προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια προσαρμοσμένα με τον κίνδυνο. Τα δάνεια ομαδοποιούνται σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως αυτά παρακολουθούνται από τη Διοίκηση ανά προϊόν, τύπο δανειολήπτη και βαθμό καθυστέρησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, ο Όμιλος κάνει υποθέσεις σχετικά με αναμενόμενες προκαταβολές, τα περιθώρια του προϊόντος και το χρονοδιάγραμμα εκποίησης των

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

εξασφαλίσουν. Τα προεξοφλητικά επιτόκια για δάνεια σε πελάτες ενσωματώνουν δεδομένα για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές και τα επιτόκια, κατά περίπτωση.

- β) Επενδυτικοί τίτλοι που αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, διάρκεια και απόδοση, τις τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ρών. Επιπρόσθετα, για συγκεκριμένα εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας για τα οποία δεν είναι διαθέσιμες τιμές σε αγορές, η εύλογη αξία προσδιορίζεται μέσω τιμών οι οποίες αντλούνται από αξιόπιστες πλατφόρμες διαχείρισης δεδομένων, ενώ μέρος αυτών επιβεβαιώνεται από συμμετέχοντες στην αγορά (π.χ. διαπραγματευτές). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι τιμές υπολογίζονται μέσω συμφωνιών για την άντληση ρευστότητας (π.χ. συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, ενεχυριάσεις) με πιστωτικά ιδρύματα.
- γ) Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Αν οι τιμές της αγοράς δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία προσδιορίζεται από αποτιμήσεις εξωτερικών εκτιμητών με βάση επίσημες τιμές αγοράς για πιστωτικούς τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά ή προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές με επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας στοιχεία έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές παρόμοιων τίτλων που εκδίδονται από τον Όμιλο ή από άλλους Έλληνες εκδότες.

Για τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι βραχυπρόθεσμα ή επανατιμολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες), η λογιστική αξία τους προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

6. Καθαρά έσοδα από τόκους

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τόκοι έσοδα		
Πελάτες	1.394	1.225
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.393	1.223
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1	2
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾⁽³⁾	75	11
Χρεωστικοί τίτλοι	258	151
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	141	39
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	107	109
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	10	3
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	94	40
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	494	406
	2.315	1.833
Τόκοι έξοδα		
Πελάτες ⁽¹⁾	(92)	(50)
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ^{(1) (2) (3)}	(2)	35
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους ⁽¹⁾	(118)	(83)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(89)	(58)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(460)	(362)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις - ΔΠΧΑ 16	(3)	(3)
	(764)	(521)
Σύνολο	1.551	1.312

⁽¹⁾ Επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος.

⁽²⁾ Για τη χρήση 2022 περιλαμβάνει καθαρά έσοδα € 53 εκατ. που αφορούν σε στοχευμένες πράξεις μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO III) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (2021: € 91 εκατ.) (σημ. 31).

⁽³⁾ Ο τόκος από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με αρνητικά επιτόκια, τα οποία είχαν εφαρμοστεί το 2021 και μέχρι τον Ιούνιο του 2022, αναγνωρίστηκε ως έξοδο τόκων.

Το 2022, τα καθαρά έσοδα από τόκους αυξήθηκαν κατά 18,2% σε € 1.551 εκατ., κυρίως λόγω των υψηλότερων επιτοκίων, της αύξησης των χορηγήσεων δανείων και των αυξημένων εσόδων από το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων. Η εν λόγω αύξηση αντισταθμίστηκε εν μέρει από το υψηλότερο κόστος των εκδοθέντων πιστωτικών τίτλων και των καταθέσεων.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα έσοδα από τόκους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών, ανά κατηγορία δανείου και ποιοτική διαβάθμιση:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	634	27	661
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	699	34	733
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	1.333	61	1.394

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	568	58	626
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	554	45	599
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	1.122	103	1.225

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τόκοι έσοδα από δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο Τομέα.

7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες

Οι παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν τα καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες από συμβάσεις με πελάτες στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, αναλυμένα στις βασικές κατηγορίες ανά υπηρεσία και επιχειρηματικό τομέα (σημ. 43).

	31 Δεκεμβρίου 2022					Σύνολο € εκατ.
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική επιχειρήσεων € εκατ.	Διεθνείς Αγορές και Διαχείριση Κεφαλαίων € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.	
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	9	98	14	19	(0)	139
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	13	1	41	11	5	71
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	69	7	31	105	(0)	213
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	-	9	13	6	(3)	26
Σύνολο	91	115	99	141	2	448

	31 Δεκεμβρίου 2021 ⁽²⁾					Σύνολο € εκατ.
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική επιχειρήσεων € εκατ.	Διεθνείς Αγορές και Διαχείριση Κεφαλαίων € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.	
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	9	65	10	11	(1)	94
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	16	1	39	9	7	73
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	54	3	25	91	(6)	167
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	-	6	14	6	(2)	24
Σύνολο	79	75	88	117	(2)	358

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει προμήθειες από υπηρεσίες που σχετίζονται με πιστωτικές κάρτες.

⁽²⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε η παρουσίασή τους να εναρμονιστεί με την τρέχουσα χρήση.

8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες

Τα έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων ποσού € 92,4 εκατ. (2021: € 95,9 εκατ.) και λοιπά έσοδα ποσού € 1,4 εκατ. (2021: € 1,9 εκατ.) από υπηρεσίες IT που παρέχονται από τις εταιρείες του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
9. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών		
Ομόλογα, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων πώλησης (short positions)	98	(3)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (σημ. 19)	628	(29)
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	(1)	4
Συναλλαγματικές διαφορές	2	10
Σύνολο	727	(18)
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου επενδυτικών τίτλων		
Ομόλογα επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ⁽¹⁾	(26)	93
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	17	8
Σύνολο	(9)	101

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει € 4 εκατ. έσοδα από τη ρευστοποίηση σχετιζόμενων παραγώγων (2021 : € 6 εκατ. ζημιά).

Το αποτέλεσμα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών ποσού € 98 εκατ. κέρδη που αφορά στα ομόλογα, περιλαμβάνει € 9 εκατ. ζημιά (2021: € 3 εκατ. ζημιά) από ομόλογα εμπορικού χαρτοφυλακίου και € 107 εκατ. κέρδη από θέσεις πώλησης χρεωστικών τίτλων τις οποίες ο Όμιλος έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης (σημ. 35).

Τα κέρδη από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 628 εκατ. περιλαμβάνουν κυρίως α) € 390 εκατ. πραγματοποιηθέντα κέρδη από τη ρευστοποίηση συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων στο πλαίσιο της επικαιροποιημένης στρατηγικής αντιστάθμισης του Ομίλου, β) € 160 εκατ. πραγματοποιηθέντα κέρδη από την ρευστοποίηση συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων μετά την υποχρεωτική διακοπή ορισμένων σχέσεων λογιστικής αντιστάθμισης και γ) € 70 εκατ. κέρδη σχετιζόμενα με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro hedging), εκ των οποίων € 20 εκατ. προκύπτουν από το μη αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης και € 50 εκατ. από τις μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης, που προκύπτουν ως μέρος της δυναμικής διαχείρισης της ομάδας των εν λόγω μέσων αντιστάθμισης σε μηνιαία βάση, και περιλαμβάνουν τις μεταβολές στην εύλογη αξία τους πριν από τον αρχικό προσδιορισμό ή τον μη προσδιορισμό τους μετέπειτα ως μέσα αντιστάθμισης (σημ. 2.2.3(i) και 19).

10. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων (σημ. 27) ⁽¹⁾	34	32
Πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank – Project «Triangle» (σημ. 30)	325	-
Κέρδη/(ζημιές) από την αποαναγνώριση δανείων επιμετρούμενων στο αποσβέσιμο κόστος (σημ. 20)	2	1
Προμήθεια έξοδο που σχετίζεται με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (σημ. 13)	(6)	(6)
Κέρδη/(ζημιές) από την πώληση/εκκαθάριση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών (σημ. 23 και 24)	(34)	1
Έσοδα από μερίσματα	2	2
Κέρδη/(ζημιές) δανείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3	1
Λοιπά	(2)	3
Σύνολο	324	34

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει κέρδος περίπου € 2 εκατ. που σχετίζεται με την επαναμέτρηση των ακινήτων που μεταφέρθηκαν από το χαρτοφυλάκιο ακινήτων ανακτηθέντων από πλειστηριασμούς στα επενδυτικά ακίνητα το 2022. Για το 2021, περιλαμβάνει κέρδος € 1,7 εκατ. που σχετίζεται με την επαναμέτρηση της συμμετοχής του Ομίλου στην πρώην κοινοπραξία του Value Touristiki S.A. (σημ. 23.1).

11. Λειτουργικά έξοδα

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(443)	(430)
Διοικητικά έξοδα	(269)	(250)
Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων	(74)	(75)
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	(46)	(40)
Αποσβέσεις δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού	(40)	(38)
Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(38)	(36)
Σύνολο	(910)	(869)

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων

Το 2016, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης (EME) (Single Resolution Mechanism – SRM), ο οποίος αποτελεί έναν από τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης στην Ευρωζώνη μαζί με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism – SSM), τέθηκε σε εφαρμογή. Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) δημιουργήθηκε με την Οδηγία 2014/806/ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίσει ενιαία πρακτική στις χρηματοδοτήσεις εξυγίανσης εντός EME και υπάγεται στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB). Ο EME προβλέπει ότι το SRF θα δημιουργηθεί κατά την διάρκεια μιας περιόδου οκτώ ετών με «εκ των προτέρων» εισφορές του τραπεζικού τομέα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν αμετάκλητες δεσμεύσεις πληρωμής ως μέρος του συνολικού ποσού της εισφοράς (σημ. 42).

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Μισθοί, ημερομίσθια και έκτακτες αμοιβές	(332)	(323)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(49)	(50)
Αμοιβές συνταξιοδότησης και λοιπές παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	(18)	(17)
Λοιπά έξοδα	(44)	(40)
Σύνολο	(443)	(430)

Ο μέσος όρος του αριθμού των εργαζομένων του Ομίλου κατά τη διάρκεια της χρήσης ανήλθε σε 11.510 (2021: 11.390). Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο αριθμός των καταστημάτων και των κέντρων επιχειρηματικής και ιδιωτικής τραπεζικής του Ομίλου, ανήλθε σε 616 (2021: 668).

12. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων	(15)	(17)
Ζημιές απομείωσης ομολόγων (σημ. 5.2.1.3)	(21)	(4)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(72)	(30)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(108)	(51)
Κόστος προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου και λοιπές σχετικές δαπάνες (σημ. 35)	(60)	(10)
Λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης	(42)	(15)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(102)	(25)
Σύνολο	(210)	(76)

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος αναγνώρισε λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις ποσού € 72 εκατ. (2021: € 30 εκατ.), εκ των οποίων € 49 εκατ. σχετίζονται με ζημιές απομείωσης απαιτήσεων και προβλέψεις για δικαστικές υποθέσεις και λοιπούς λειτουργικούς κινδύνους (2021: € 14 εκατ.), και € 23 εκατ. σχετίζονται κυρίως με ζημιές απομείωσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και λογισμικών προγραμμάτων (2021: € 16 εκατ.) (σημ. 26 και 28).

Επίσης, για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης ποσού € 42 εκατ. (2021: € 15 εκατ.), εκ των οποίων € 14 εκατ. σχετίζονται με τη συγχώνευση της Eurobank a.d. Beograd με την Direktna Banka a.d. και τις μετέπειτα ενέργειες για την λειτουργική ενσωμάτωσή της στον Όμιλο (2021: € 5 εκατ.), ενώ τα υπολειπόμενα έξοδα και για τις δύο περιόδους σχετίζονται κυρίως με τις δράσεις για το μετασχηματισμό του Ομίλου.

13. Φόρος εισοδήματος

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Τρέχων φόρος	(45)	(40)
Αναβαλλόμενος φόρος	(360)	(116)
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(405)	(156)

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, ο φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 αναφορικά με τις αποδεκτές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου είναι 29%. Ο φορολογικός συντελεστής για τις νομικές οντότητες στην Ελλάδα, πλην των προαναφερθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων, είναι 22%. Επιπρόσθετα, ο παρακρατούμενος φόρος επί των διανεμόμενων μερισμάτων, πλην των ενδοομιλικών μερισμάτων, είναι 5%. Ειδικότερα, τα ενδοομιλικά μερίσματα απαλλάσσονται, υπό προϋποθέσεις, τόσο του παρακρατούμενου φόρου όσο και του φόρου εισοδήματος.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι φορολογικοί συντελεστές που ισχύουν για τα τραπεζικά ιδρύματα του Ομίλου, τα οποία περιλαμβάνονται στον επιχειρηματικό τομέα των διεθνών δραστηριοτήτων (σημ. 43) είναι οι ακόλουθοι: Βουλγαρία 10%, Σερβία 15%, Κύπρος 12,5% και Λουξεμβούργο 24,94%.

Φορολογικό πιστοποιητικό και ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Η Τράπεζα και οι θυγατρικές της, οι συγγενείς εταιρείες και οι κοινοπραξίες, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (σημ. 23 και 24) έχουν έως 6 ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις, σύμφωνα με τη γενική αρχή. Για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, προβλέπεται σε προαιρετική βάση, η λήψη Ετήσιου Φορολογικού Πιστοποιητικού από τις ελληνικές εταιρείες των οποίων οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις υπάγονται σε υποχρεωτικό έλεγχο. Το εν λόγω πιστοποιητικό, εκδίδεται μετά τη διενέργεια σχετικού φορολογικού ελέγχου από το νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Η Τράπεζα και, κατά γενικό κανόνα, οι ελληνικές εταιρείες του Ομίλου έχουν επιλέξει να λαμβάνουν το εν λόγω πιστοποιητικό.

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις της Τράπεζας είναι 2020-2022. Η Τράπεζα, οι θυγατρικές της, οι συγγενείς της εταιρείες και οι κοινοπραξίες της που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, έχουν λάβει φορολογικά πιστοποιητικά χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις μέχρι το 2021. Επιπλέον, για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι φορολογικοί έλεγχοι από εξωτερικούς ελεγκτές είναι σε εξέλιξη.

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή επιπρόσθετων φόρων και προστίμων από τις Ελληνικές φορολογικές αρχές μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου στο πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών (ως γενική αρχή, πέντε έτη από τη λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί). Υπό το πρίσμα των ανωτέρω την 31 Δεκεμβρίου 2022, κατά γενικό κανόνα, το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου να επιβάλλει φόρους μέχρι και το φορολογικό έτος 2016 (συμπεριλαμβανομένου) έχει παρέλθει χρονικά για τις εταιρείες του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων του Ομίλου στο εξωτερικό έχουν ως εξής: (α) Eurobank Cyprus Ltd, 2018-2022, (β) Eurobank Bulgaria A.D., 2017-2022, (γ) Eurobank Direktna a.d. (Σερβία), 2017-2022 και (δ) Eurobank Private Bank Luxembourg S.A., 2018-2022. Οι λουπές εταιρείες του Ομίλου (σημ. 23 και 24), οι οποίες εδρεύουν σε χώρες του εξωτερικού, όπου προβλέπεται από τη νομοθεσία τακτικός φορολογικός έλεγχος, έχουν έως 6 ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις, σύμφωνα με τη γενική αρχή και τις προϋποθέσεις της φορολογικής νομοθεσίας που ισχύει σε κάθε χώρα.

Αναφορικά με τις συνολικές αβέβαιες φορολογικές θέσεις του, ο Όμιλος αξιολογεί όλες τις σχετικές εξελίξεις (δηλ. νομοθετικές αλλαγές, νομολογίες, φορολογικές/νομικές απόψεις, διοικητικές πρακτικές) και σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις.

Αναβαλλόμενος φόρος

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών, καθώς επίσης και επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών με το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση.

Ο αναβαλλόμενος φόρος αναλύεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	4.161	4.422
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	(31)	(26)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου	4.130	4.396

Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	4.396	4.498
Έσοδο/(έξοδο) στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(360)	(116)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή	96	30
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(0)	(15)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)	(1)	(0)
Λοιπά	(1)	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	4.130	4.396

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)/έσοδο προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση, πωλήσεις και διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	(128)	13
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	(0)	(1)
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	(50)	(50)
Μεταφερόμενη χρεωστική διαφορά του Νόμου 4831/2021	(73)	73
Μεταβολή στην εύλογη αξία και λοιπές προσωρινές διαφορές	(109)	(151)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	(360)	(116)

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/(υποχρεώσεις) προκύπτουν από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	1.030	1.034
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	951	1.001
Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων	2.242	2.365
Μεταφερόμενη χρεωστική διαφορά του Νόμου 4831/2021 ⁽¹⁾	-	73
Λοιπές απομειώσεις/ μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(120)	(38)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	5	5
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών	5	6
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα πάγια στοιχεία	(78)	(61)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή	(15)	(112)
Λοιπά ⁽²⁾	110	123
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου	4.130	4.396

⁽¹⁾ Το μη χρησιμοποιηθέν ποσό της απόσβεσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2021, των οριστικών φορολογικών ζημιών των δανείων, σύμφωνα με το νόμο 4831/2021 (βλέπε παρακάτω), συμψηφίστηκε με φορολογητέα κέρδη για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών που σχετίζονται με προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους και δραστηριότητες χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Περαιτέρω πληροφορίες σε σχέση με τις προαναφερθείσες κατηγορίες αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων την 31 Δεκεμβρίου 2022, παρατίθενται κατωτέρω:

- (α) € 1.030 εκατ. αφορούν σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές λόγω προβλέψεων απομείωσης/αποτίμησης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών διαγραφών χρέους σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως είναι σε ισχύ. Αυτές οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει σε κάθε χώρα που δραστηριοποιείται ο Όμιλος,
- (β) € 951 εκατ. αφορούν σε φορολογικές ζημιές από τη συμμετοχή της Eurobank Ergasias A.E. στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση για φορολογικούς σκοπούς εντός περιόδου τριάντα ετών, δηλ. 1/30 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από τη χρήση 2012 και εφεξής (βλέπε παρακάτω – ενότητα DTCs),
- (γ) € 2.242 εκατ. αφορούν στο αναπόσβεστο υπόλοιπο οριστικών φορολογικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, που υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου είκοσι ετών.

Αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στηρίζεται στην εκτίμηση της Διοίκησης ότι οι εταιρείες του Ομίλου θα έχουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές, θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική μεταχείριση της κάθε κατηγορίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει σε κάθε χώρα που δραστηριοποιείται ο Όμιλος και τη δυνατότητα συμψηφισμού των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη. Επιπλέον, η αξιολόγηση του Ομίλου σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται (α) στις εκτιμήσεις για τη μελλοντική επίδοση (προβλέψεις λειτουργικών αποτελεσμάτων) και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχουν αντίκτυπο στα εκτιμώμενα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, (β) στο αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ανάκτησης ή διακανονισμού των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών, (γ) στην πιθανότητα ότι οι εταιρείες του Ομίλου θα έχουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, κατά

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

την ίδια περίοδο που θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση ή ο διακανονισμός των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών ή κατά τα έτη στα οποία μπορούν να μεταφερθούν οι φορολογικές ζημιές και (δ) στην ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων (ιστορικές επιδόσεις) των εταιρειών του Ομίλου σε συνδυασμό με τις φορολογικές ζημιές προγενέστερων ετών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα.

Ειδικότερα, την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος διεξήγαγε αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων η οποία βασίστηκε στο τριετές Επιχειρηματικό Σχέδιο του Ομίλου της μητρικής εταιρείας (ο οποίος αποτελείται κυρίως από τον Όμιλο της Eurobank A.E.) και εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings τον Δεκέμβριο 2022, για την περίοδο έως το τέλος του 2025, και υποβλήθηκε στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM-SSM). Για τα έτη μετά το 2025, η πρόβλεψη των λειτουργικών αποτελεσμάτων βασίστηκε στις εκτιμήσεις της Διοίκησης λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, του τραπεζικού τομέα, και του Ομίλου της μητρικής εταιρείας. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις της Διοίκησης για τη μελλοντική κερδοφορία του Ομίλου που υιοθετήθηκαν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο έχουν λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, α) την αύξηση των επιτοκίων, β) τη διατηρήσιμη αύξηση των δανείων και την ανάπτυξη, με σχετικά χαμηλότερο ρυθμό, των καταθέσεων των πελατών, γ) την αύξηση στα έσοδα από προμήθειες, προερχόμενη κυρίως από περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση, από τραπεζοασφαλιστικές δραστηριότητες, από το δίκτυο καταστημάτων και τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις, έκδοση καρτών και εκμίσθωση επενδυτικών ακινήτων, δ) την πειθαρχία στους στόχους των λειτουργικών εξόδων, ε) την περαιτέρω μείωση του δείκτη NPE σύμφωνα με τη στρατηγική διαχείρισης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPE) που υποβλήθηκε στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) (σημ. 5.2), στ) το κόστος κινδύνου που αναμένεται να επηρεαστεί από τη μακροοικονομική αβεβαιότητα και τις επιπτώσεις των πληθωριστικών πιέσεων στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και ζ) την εκπλήρωση των ενδιάμεσων MREL στόχων, καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου. Οι σημαντικότερες ενέργειες που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο του σχεδίου μετασχηματισμού του Ομίλου της Eurobank Holdings, «Eurobank 2030», θα συμβάλουν στην επίτευξη των ανωτέρω οικονομικών στόχων.

Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά και αξιολογεί συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο (σημ. 2) συμπεριλαμβανομένου των πληθωριστικών πιέσεων και την πιθανή επίπτωσή τους στην επίτευξη των στόχων του Επιχειρηματικού Σχεδίου, σε όρους ποιότητας ενεργητικού και κερδοφορίας και θα συνεχίσει να επικαιροποιεί τις εκτιμήσεις του αναλόγως.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και φορολογικό καθεστώς για ζημιές από δάνεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 όπως ισχύει, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που πληρούν τα κριτήρια για μετατροπή τους σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (deferred tax credits – DTCs) ανέρχονται σε € 3.402 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 3.547 εκατ.). Τα DTCs υπολογίζονται επί: (α) του αναπόσβεστου υπολοίπου των ζημιών από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου τριάντα ετών και (β) του συνολικού ποσού (i) του αναπόσβεστου υπολοίπου των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων για τις οποίες πληρούνται τα κριτήρια ένταξής τους στο πλαίσιο DTCs και οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου είκοσι ετών, (ii) των λογιστικών διαγραφών δανείων ή πιστώσεων και (iii) των υπολειπόμενων συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών γενικά λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως την 30 Ιουνίου 2015. Η μετατροπή των DTCs προϋποθέτει ότι το λογιστικό αποτέλεσμα της Τράπεζας, μετά από φόρους, για τη χρήση είναι ζημιογόνο.

Σύμφωνα με το νόμο 4831/2021 (άρθρο 125), ο οποίος τροποποίησε το νόμο 4172/2013, η απόσβεση των φορολογικών ζημιών από το PSI εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα κατά προτεραιότητα έναντι της απόσβεσης της χρεωστικής διαφοράς που προκύπτει από διαγραφές και πωλήσεις δανείων. Επιπλέον, το ποσό της ετήσιας απόσβεσης της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς περιορίζεται στο ποσό των ετήσιων φορολογητέων κερδών, που υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση αυτής της απόσβεσης και μετά την ετήσια φορολογική έκπτωση των ζημιών που σχετίζονται με το PSI. Το υπολειπόμενο ποσό της ετήσιας απόσβεσης της χρεωστικής διαφοράς που δεν συμψηφίστηκε, μπορεί να μεταφερθεί για έκπτωση εντός περιόδου είκοσι ετών. Εάν στο τέλος της εικοσαετούς περιόδου, κατά την οποία επιτρέπεται η χρήση των ανωτέρω αποσβέσεων των χρεωστικών διαφορών, απομένουν υπόλοιπα τα οποία δεν έχουν εκπέσει, αυτά θα αποτελούν φορολογική ζημιά, η οποία υπόκειται στον κανόνα της πενταετούς μεταφοράς. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται από την 1 Ιανουαρίου 2021 και περιλαμβάνουν τις χρεωστικές διαφορές που έχουν προκύψει από διαγραφές και πωλήσεις δανείων που πραγματοποιήθηκαν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα.

Λαμβάνοντας υπόψη το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, η ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης της Τράπεζας που συνδέεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και η κεφαλαιακή της διάρθρωση για εποπτικούς σκοπούς διασφαλίζονται περαιτέρω, συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων μέσω των διαγραφών και πωλήσεων δανείων, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Σύμφωνα με το φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, επιβάλλεται μια ετήσια προμήθεια ποσοστού 1,5% για το υπερβάλλον ποσό των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 (δηλ. 29%) και του συντελεστή φορολόγησης ο οποίος ίσχυε την 30 Ιουνίου 2015 (δηλ. 26%). Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, έχουν αναγνωριστεί στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» € 5,9 εκατ.

Συμφωνία του φόρου εισοδήματος και μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές

Ο φόρος εισοδήματος επί των καθαρών (προ φόρου) κερδών του Ομίλου, διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, όπως αναλύεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Κέρδη προ φόρου	1.741	553
Φόρος βάσει των ισχύοντων φορολογικών συντελεστών	(505)	(160)
Φορολογική επίδραση από:		
- έσοδα απαλλασσόμενα από φόρο και έξοδα μη εκπιπώμενα	1	(4)
- διαφορετικούς φορολογικούς συντελεστές σε διάφορες χώρες	44	30
- αλλαγή στον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή	-	1
- λοιπά	55	(23)
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(405)	(156)

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, μετά τον συμψηφισμό μέρους των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών της Τράπεζας με το φορολογητέο κέρδος για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα δεν έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών € 90 εκατ. (2021: € 138 εκατ.) τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως το 2025.

14. Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους κατόχους κοινών μετοχών, με το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της χρήσης.

Τα προσαρμοσμένα (diluted) κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται προσαρμόζοντας το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών σε κυκλοφορία με την παραδοχή ότι όλοι οι δυνητικοί τίτλοι μετατρέψιμοι σε κοινές μετοχές, μετατρέπονται σε μετοχές. Ο Όμιλος την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021 δεν έχει δυνητικούς μετατρέψιμους τίτλους σε κοινές μετοχές.

		Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
		2022	2021
		€ εκατ.	€ εκατ.
Καθαρά κέρδη χρήσης που αναλογούν στους κατόχους κοινών	€ εκατ.	1.336	398
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών σε κυκλοφορία για τα βασικά κέρδη ανά μετοχή	Αριθμός μετοχών	3.683.244.830	3.683.244.830
Κέρδη ανά μετοχή			
- Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	€	0,36	0,11

15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Ταμείο	504	478
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	14.490	13.037
Σύνολο	14.994	13.515

Η Τράπεζα και τα τραπεζικά ιδρύματα του Ομίλου στην Ευρωζώνη (Κύπρος και Λουξεμβούργο), υποχρεούνται να διακρατούν ένα ελάχιστο μέσο υπόλοιπο καταθέσεων στην εθνική κεντρική τους τράπεζα (απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών- MRR), κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης (δηλ. περιόδους έξι εβδομάδων). Οι εν λόγω καταθέσεις υπολογίζονται ως ποσοστό 1% επί συγκεκριμένων υποχρεώσεων, κυρίως καταθέσεων πελατών και μπορούν να αποσυρθούν οποιαδήποτε χρονική στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι πληρείται η απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών στην καθορισμένη περίοδο. Παρόμοιες υποχρεώσεις για την τήρηση ελαχίστων αποθεματικών στις εθνικές κεντρικές τους τράπεζες ισχύουν και για τα τραπεζικά ιδρύματα του Ομίλου σε Βουλγαρία και Σερβία. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα υποχρεωτικά αποθεματικά (δηλ. εκείνα τα οποία οι εταιρείες του Ομίλου διατηρούν προκειμένου να πληρούνται οι απαιτήσεις τήρησης ελαχίστων αποθεματικών) με τις κεντρικές τράπεζες, ανήλθαν σε € 1.040 εκατ. (2021: € 871 εκατ.). Το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (MRO) εφαρμόστηκε για τα υποχρεωτικά

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αποθεματικά (MRR) που τοποθετήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) μέχρι το Δεκέμβριο 2022 και το επιτόκιο καταθέσεων (DFR) που είναι σε ισχύ, εφαρμόστηκε μετέπειτα.

Το 2019, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είχε αποφασίσει για τα πιστωτικά ιδρύματα που εντάσσονταν στο σχετικό πλαίσιο να εισάγει ένα σύστημα δύο βαθμίδων για την αποζημίωση των αποθεματικών τους, σύμφωνα με το οποίο εξαιρούνταν από την εφαρμογή αρνητικού επιτοκίου μέρος της κατατεθείσας υπερβάλλουσας ρευστότητας τους (δηλαδή των αποθεματικών τους που υπερέβαιναν τα ελάχιστα απαιτούμενα). Το ανωτέρω σύστημα δύο βαθμίδων άρθηκε από την (ΕΚΤ) τον Σεπτέμβριο 2022 και το (θετικό) επιτόκιο καταθέσεων (DFR) που είναι σε ισχύ, εφαρμόζεται μετέπειτα για την υπερβάλλουσα ρευστότητα που κατατίθεται στην ΕΚΤ.

16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα υπόλοιπα, με αρχική λήξη μικρότερη ή ίση των τριών μηνών:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες (εξαιρουμένων των υποχρεωτικών και ενχυριασμένων καταθέσεων σε κεντρικές τράπεζες) (σημ. 15)	13.954	12.644
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	418	505
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	16	-
Σύνολο	14.388	13.149

Τα λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους που παρουσιάζονται στις ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και δεδουλευμένοι τόκοι (Κέρδη)/ζημιές από επενδυτικούς τίτλους	(21)	26
Έσοδα από μερίσματα	9	(101)
Σύνολο	(2)	(1)
	(14)	(76)

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές προσαρμογές ποσού € 244 εκατ., που παρουσιάζονται στην κατάσταση ταμειακών ροών, περιλαμβάνουν κυρίως α) κέρδος € 325 εκατ. που προέκυψε από την πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank στην Worldline (σημ. 30), β) κέρδος € 34 εκατ. λόγω της πώλησης ποσοστού συμμετοχής 5,1% στην πρώην κοινοπραξία του Ομίλου Grivalia Hospitality S.A. και της επιμέτρησης την ημερομηνία της πώλησης της διακρατούμενης συμμετοχής στην εταιρεία ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) (σημ. 24) και γ) € 76 εκατ. ζημιές που προήλθαν από τη μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων των συναλλαγματικών διαφορών, οι οποίες προηγουμένως είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, λόγω εκκαθάρισης της ERB Istanbul Holding A.S. (σημ. 23.1).

Μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι μεταβολές των υποχρεώσεων του Ομίλου που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, πέραν των υποχρεώσεων από μισθώσεις (σημ. 41), οφείλονται σε: α) εκδόσεις πιστωτικών τίτλων € 1.070 εκατ. (2021: € 1.141 εκατ.) (μετά από έξοδα έκδοσης) β) αποπληρωμή χρέους ποσού € 11 εκατ. (2021: € 156 εκατ.) και γ) απόσβεση των εξόδων έκδοσης και σε δεδουλευμένους τόκους ύψους € 56,6 εκατ. (2021: € 10 εκατ.).

17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες	911	2.002
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και λοιπές απαιτήσεις έναντι τραπεζών	196	206
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	222	302
Σύνολο	1.329	2.510

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δεσμευμένες καταθέσεις του Ομίλου σε τράπεζες περιλαμβάνουν κυρίως: α) € 873 εκατ. που αφορούν κυρίως εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικές με τις συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου για συναλλαγές σε παράγωγα προϊόντα και για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (CSAs, GMRAS) και β) € 37 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά οι οποίες σχετίζονται με τη πώληση των πρώην θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή των απαιτήσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, του Ομίλου:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	42	36
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	1.217	2.249
Λοιπές χώρες	70	225
Σύνολο	1.329	2.510

18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ομόλογα (σημ. 5.2.1.3)	87	69
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	48	51
Σύνολο	135	120

19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για αντιστάθμιση χρηματοπιστωτικών κινδύνων και για εμπορικούς σκοπούς.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονται από τον Όμιλο ανά κατηγορία προϊόντος και τη σχέση αντιστάθμισης μαζί με την ονομαστική τους αξία. Η ονομαστική αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενδεικτική της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό, χωρίς να προσδιορίζει απαραίτητα τα ποσά των μελλοντικών ταμειακών ροών, που σχετίζονται με αυτά τα μέσα ή την εύλογη αξία τους και για το λόγο αυτό δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται ο Όμιλος κατά την περίοδο αναφοράς.

	31 Δεκεμβρίου 2022			31 Δεκεμβρίου 2021		
	Ονομαστική Αξία	Εύλογη αξία		Ονομαστική Αξία	Εύλογη αξία	
	€ εκατ.	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	€ εκατ.	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Παράγωγα για τα οποία δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης/διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	35.481	1.778	1.372	29.758	1.738	1.352
- Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων ⁽¹⁾	3.616	74	96	3.599	41	97
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	-	41	3	3
- Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος ⁽²⁾	3.686	62	71	3.682	53	25
- Λοιπά ⁽³⁾	154	2	2	195	2	2
		1.916	1.541		1.837	1.479
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	7.277	463	431	3.732	82	804
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (μακρο-αντιστάθμιση)	4.792	180	-	-	-	-
- Συμβάσεις κατώτατων ορίων διακύμανσης επιτοκίων	7.791	-	55	-	-	-
		643	486		82	804
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	-	1.852	30	54
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	1.646	2	78	1.632	0	57
		2	78		30	111
Συμφηφισμός (σημ. 5.2.1.4 και 32)						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων		(1.376)	(444)		-	-
Σύνολο παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων		1.185	1.661		1.949	2.394

⁽¹⁾ Τα δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων περιλαμβάνουν συμβάσεις ανώτατων και κατώτατων ορίων διακύμανσης επιτοκίων και δικαιώματα προαίρεσης επί συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίων.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος/ανταλλαγής συναλλάγματος και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς και πώλησης συναλλάγματος.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

⁽³⁾ Περιλαμβάνουν συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (*Credit default swaps*), τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (*warrants*), παράγωγα επί εμπορευμάτων (*commodity derivatives*), προθεσμιακά συμβόλαια (*futures*) και δικαιώματα προαίρεσης μετοχών, που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήριο.

Πληροφορίες ως προς την επιμέτρηση της εύλογης αξίας και τον συμψηφισμό των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στις σημειώσεις 5.3 και 5.2.1.4, αντίστοιχα.

Για την αντιμετώπιση της υψηλής αστάθειας στην αγορά και συγκεκριμένα της αύξησης των επιπέδων των επιτοκίων και των αποδόσεων ομολόγων που υφίσταται από τις αρχές του 2022, ο Όμιλος αποφάσισε την παύση συγκεκριμένων σχέσεων αντιστάθμισης ορισμένες ως αντισταθμιστικές εύλογης αξίας και ταμειακών ροών, οι οποίες είχαν συμφωνηθεί σε περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων και είχαν εκπληρώσει σε σημαντικό βαθμό τον αντισταθμιστικό σκοπό τους. Οι εν λόγω θέσεις σε παράγωγα ρευστοποιήθηκαν σταδιακά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2022, ενώ παράλληλα χρησιμοποιήθηκαν νέα παράγωγα για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης για τη διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου του Ομίλου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου. Τα εν λόγω παράγωγα τελικά ρευστοποιήθηκαν προς το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2022, καθώς η Διοίκηση, στο πλαίσιο των επικαιροποιημένων στρατηγικών της για αντισταθμίσεις και των στόχων διαχείρισης κινδύνων, αποφάσισε να συνάψει νέες συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων οι οποίες καθορίστηκαν κατά την έναρξή τους ως μέσα αντιστάθμισης για τα οποία εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης. Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη από τις προαναφερθείσες ενέργειες στο πλαίσιο των στρατηγικών αντιστάθμισης του Ομίλου, λόγω της αύξησης των επιτοκίων, ανήλθαν σε περίπου € 390 εκατ. (σημ. 9).

Επιπλέον, οι σημαντικές μεταβολές στους δείκτες επιτοκίων και πληθωρισμού, κυρίως σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, αύξησε την αναποτελεσματικότητα ορισμένων μακροπρόθεσμων σχέσεων αντιστάθμισης για τις οποίες χρησιμοποιούνται διαφορετικά προεξοφλητικά επιτόκια για το αντισταθμιζόμενο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης. Για αυτές τις σχέσεις αντιστάθμισης, ο λόγος αντιστάθμισης βγήκε εκτός του καθορισμένου εύρους 80%-125% που επιτρέπει το ΔΛΠ 39, τόσο μελλοντικά όσο και αναδρομικά, γεγονός που οδήγησε στην υποχρεωτική διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης καθώς οι εν λόγω σχέσεις δεν πληρούσαν πλέον τα κριτήρια λογιστικής αντιστάθμισης. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος προχώρησε στη σταδιακή ρευστοποίηση των σχετικών συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων, πραγματοποιώντας κέρδη περίπου € 160 εκατ. (σημ. 9), ενώ ταυτόχρονα συνάψε νέες συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων μικρότερης διάρκειας, ώστε εφεξής να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί παράγωγα προϊόντα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, προκειμένου να μειώσει την έκθεσή του σε κινδύνους αγοράς. Οι πρακτικές αντιστάθμισης και η λογιστική απεικόνισή τους παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2.3. Συγκεκριμένα:

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας των χρεωστικών και πιστωτικών τίτλων σταθερού επιτοκίου ή των δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα. Το 2022, ο Όμιλος αναγνώρισε κέρδος € 886 εκατ. (2021: € 60 εκατ. ζημιά) από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης και € 862 εκατ. ζημιά (2021: € 68 εκατ. κέρδη) από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2022 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 24 εκατ. κέρδη (2021: € 8 εκατ. κέρδη).

(β) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας – χαρτοφυλάκιο στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί ομάδες από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας ενός χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, περιλαμβανομένων των χρεωστικών τίτλων ομολόγων που πρωτίστως εκδόθηκαν και διακρατήθηκαν από τον Όμιλο (Μακρο-αντιστάθμιση). Ο Όμιλος κατά κύριο λόγο προσδιορίζει την μεταβολή της εύλογης αξίας που οφείλεται στις μεταβολές του επιτοκίου αναφοράς ως τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο χρησιμοποιώντας παραδοχές για τον κίνδυνο πρόωρων αποπληρωμών των δανείων και κατ' επέκταση συνάπτει συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων στις οποίες το σταθερό σκέλος αντικατοπτρίζει τους οικονομικούς κινδύνους των αντισταθμιζόμενων στοιχείων. Το 2022, ο Όμιλος αναγνώρισε κέρδη € 180 εκατ. από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, και € 159 εκατ. ζημιά από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Συνεπώς, το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2022 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 21 εκατ. κέρδη.

Ο Όμιλος επίσης συνάπτει στην αγορά πωλήσεις δικαιωμάτων προαίρεσης κατώτατων επιτοκίων για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο μεταβολής που απορρέει από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των αγορασθέντων δικαιωμάτων προαίρεσης κατώτατων επιτοκίων τα οποία ενσωματώνονται σε χαρτοφυλάκια δανείων και απαιτήσεων καθώς και χρεωστικών τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου. Το

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

2022, ο Όμιλος αναγνώρισε κέρδη € 20 εκατ. από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, και € 20 εκατ. ζημιά από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο.

(γ) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού και συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τις διακυμάνσεις των ταμειακών ροών των κυμαινόμενου επιτοκίου ενήμερων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ή καταθέσεων κυμαινόμενου επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα, ή των μη αναγνωρισμένων πιθανών μελλοντικών συναλλαγών. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, αναγνωρίστηκαν κέρδη ποσού € 19 εκατ. στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σχετικά με παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία είχαν οριστεί από τον Όμιλο ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών (2021: € 51 εκατ. κέρδη). Επιπλέον, το 2022, το μη αποτελεσματικό μέρος των συναλλαγών αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν μηδέν (2021: μηδέν).

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή του κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα αναφερθέντα παράγωγα, παρακολουθούνται και έχουν κατηγοριοποιηθεί για σκοπούς λογιστικής απεικόνισης μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση του Ομίλου σε παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ανά γεωγραφικό τομέα και κλάδο δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Λοιπές		Λοιπές	Σύνολο
	Ελλάδα	Ευρωπαϊκές		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δημόσιο	249	-	-	249
Τράπεζες	12	291	570	873
Επιχειρήσεις	51	12	-	63
Σύνολο	312	303	570	1.185

	31 Δεκεμβρίου 2021			
	Λοιπές		Λοιπές	Σύνολο
	Ελλάδα	Ευρωπαϊκές		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δημόσιο	1.105	-	-	1.105
Τράπεζες	4	466	261	731
Επιχειρήσεις	109	0	4	113
Σύνολο	1.218	466	265	1.949

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 η συνολική λογιστική αξία των θέσεων σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα με το Ελληνικό Δημόσιο ανήλθε σε € 489 εκατ., υποχρέωση (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1.100 εκατ., απαίτηση).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, η ανάλυση ληκτότητας της ονομαστικής αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που ορίζει ο Όμιλος ως μέσα αντιστάθμισης παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022								
	Αντιστάθμιση εύλογης αξίας				Αντιστάθμιση ταμειακών ροών				
	1 - 3	3 - 12	1-5	Πάνω	Σύνολο	3 - 12	1-5	Πάνω	Σύνολο
μήνες	μήνες	χρόνια	από 5	μήνες		χρόνια	από 5		
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων ⁽¹⁾	255	24	2.884	4.114	7.277	-	-	-	-
Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων	-	-	800	6.991	7.791	-	-	-	-
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	-	-	-	101	1.545	-	1.646
Σύνολο	255	24	3.684	11.105	15.068	101	1.545	-	1.646

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2021									
Αντιστάθμιση εύλογης αξίας					Αντιστάθμιση ταμειακών ροών				
1 - 3 μήνες	3 - 12 μήνες	1-5 χρόνια	Πάνω από 5 χρόνια	Σύνολο	3 - 12 μήνες	1-5 χρόνια	Πάνω από 5 χρόνια	Σύνολο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	39	13	500	3.180	3.732	19	728	1.105	1.852
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	-	-	-	48	1.584	-	1.632
Σύνολο	39	13	500	3.180	3.732	67	2.312	1.105	3.484

⁽¹⁾ Η ονομαστική αξία των συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων τα οποία ορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης της εύλογης αξίας σε χαρτοφυλάκια στοιχείων ενεργητικού δεν περιλαμβάνεται.

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Οι παρακάτω πίνακες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με αντισταθμιζόμενα στοιχεία τα οποία υπόκεινται σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021:

31 Δεκεμβρίου 2022			
Λογιστική αξία/ Αντισταθμιζόμενη έκθεση	Σωρευτικό ποσό των προσαρμογών της αντιστάθμισης εύλογης αξίας το οποίο σχετίζεται με το αντισταθμισαζόμενο στοιχείο	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	12.693	(216)	(225)
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος ⁽¹⁾	3.978	(17)	(431)
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	1.336	(157)	(266)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	2.373	(120)	(120)
Σύνολο	20.380	(510)	(1.042)

31 Δεκεμβρίου 2021			
Λογιστική αξία/ Αντισταθμιζόμενη έκθεση	Σωρευτικό ποσό των προσαρμογών της αντιστάθμισης εύλογης αξίας το οποίο σχετίζεται με το αντισταθμισαζόμενο στοιχείο	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	470	16	(5)
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	2.208	531	179
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.573	94	(105)
Σύνολο	5.251	641	69

⁽¹⁾ Για αντισταθμίσεις κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, και χρεωστικών τίτλων στο αποσβέσιμο κόστος που περιλαμβάνονται σε αντισταθμίσεις κινδύνου χαρτοφυλακίων, παρουσιάζεται το ποσό που ορίζεται ως αντισταθμιζόμενο.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα σωρευμένα ποσά προσαρμογών αντιστάθμισης εύλογης αξίας που παραμένουν στον Ισολογισμό για στοιχεία τα οποία έχουν παύσει να προσαρμόζονται για κέρδη και ζημιές αντιστάθμισης ήταν € 279 εκατ. απαιτήσεις για χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος, € 4 εκατ. υποχρεώσεις για πιστωτικούς τίτλους και € 19 εκατ. υποχρεώσεις από προσαρμογές που σχετίζονται με χρεωστικούς τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (2021: € 190 εκατ. απαιτήσεις για χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος).

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών για συνεχιζόμενες αντισταθμίσεις την 31 Δεκεμβρίου 2022 ήταν € 4 εκατ. κέρδη, (2021: € 3 εκατ. κέρδη), τα οποία αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (2021: € 4 εκατ. κέρδη αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και € 1 εκατ. ζημιά καταθέσεις).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα υπόλοιπα που παραμένουν στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών από σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών για τις οποίες δεν εφαρμόζεται πλέον λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ήταν € 20 εκατ. ζημιά (2021: € 19 εκατ. ζημιά).

Η συμφωνία των στοιχείων των ειδικών αποθεματικών του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων των αντισταθμίσεων των ταμειακών ροών, παρέχεται στη σημ. 38.

20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος		
- Λογιστική αξία προ απομείωσης	43.450	40.815
- Πρόβλεψη απομείωσης	(1.626)	(1.872)
Λογιστική αξία	<u>41.824</u>	<u>38.943</u>
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου	(163)	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	23
Σύνολο	<u>41.677</u>	<u>38.967</u>

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2022:

	31 Δεκεμβρίου 2022				31 Δεκεμβρίου 2021
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος					
Στεγαστικά δάνεια:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	6.832	2.825	545	10.201	10.105
- Πρόβλεψη απομείωσης	(21)	(160)	(229)	(409)	(325)
Λογιστική αξία	<u>6.810</u>	<u>2.665</u>	<u>316</u>	<u>9.792</u>	<u>9.780</u>
Καταναλωτικά δάνεια:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	2.669	427	257	3.353	3.242
- Πρόβλεψη απομείωσης	(37)	(48)	(186)	(271)	(340)
Λογιστική αξία	<u>2.633</u>	<u>379</u>	<u>70</u>	<u>3.082</u>	<u>2.902</u>
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	2.668	740	434	3.842	3.753
- Πρόβλεψη απομείωσης	(23)	(72)	(229)	(324)	(326)
Λογιστική αξία	<u>2.645</u>	<u>668</u>	<u>205</u>	<u>3.518</u>	<u>3.427</u>
Επιχειρηματικά δάνεια⁽²⁾⁽³⁾:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	23.448	1.581	1.024	26.054	23.716
- Πρόβλεψη απομείωσης	(68)	(75)	(478)	(621)	(881)
Λογιστική αξία	<u>23.380</u>	<u>1.506</u>	<u>546</u>	<u>25.432</u>	<u>22.835</u>
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	35.618	5.573	2.259	43.450	40.815
- Πρόβλεψη απομείωσης	(149)	(355)	(1.121)	(1.626)	(1.872)
Λογιστική αξία	<u>35.468</u>	<u>5.218</u>	<u>1.138</u>	<u>41.824</u>	<u>38.943</u>
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου				(163)	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων					
Λογιστική αξία ⁽⁴⁾				16	23
Σύνολο				<u>41.677</u>	<u>38.967</u>

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2022, πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια πελατών (POCI) λογιστικής αξίας προ απομείωσης € 43 εκατ. (εκ των οποίων € 41 εκατ. περιλαμβάνονται στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα) και € 6,5 εκατ. προβλέψων απομείωσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των δανείων – Στάδιο 3 και POCI» (2021: € 44 εκατ. λογιστική αξία προ απομείωσης και € 6,4 εκατ. πρόβλεψη απομείωσης).

⁽²⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 4.901 εκατ. που αφορά στα ομόλογα υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico, τα οποία έχουν ταξινομηθεί στο Στάδιο 1.

⁽³⁾ Περιλαμβάνει δάνεια στο Δημόσιο

⁽⁴⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 9,9 εκατ. που αφορά στα ομόλογα ενδιάμεσης διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες - Project «Solar»

Στο πλαίσιο της στρατηγικής διαχείρισης των NPE, ο Όμιλος έχει σχεδιάσει μία νέα τιτλοποίηση NPE (project «Solar») ως μέρος μιας κοινής πρωτοβουλίας με άλλες Ελληνικές συστημικές τράπεζες, η οποία έχει ξεκινήσει από το 2018, ώστε να μειώσει περαιτέρω τον δείκτη NPE και να ενισχύσει την εξυγίανση του ισολογισμού του. Επιπλέον, ο Όμιλος στοχεύει στην εποπτική και λογιστική αποαναγνώριση του υποκείμενου επιχειρηματικού δανειακού χαρτοφυλακίου από τον ισολογισμό του, μέσω της επίτευξης της μεταφοράς σημαντικού κινδύνου (SRT) και της ένταξης της τιτλοποίησης «Solar» στο Ελληνικό Πρόγραμμα Προστασίας Περιουσιακών Στοιχείων («HAPS»), προκειμένου ο τίτλος υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης να καταστεί δικαιούχος της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, η Διοίκηση μαζί με τις υπόλοιπες συμμετέχουσες τράπεζες, έχουν ξεκινήσει ενέργειες για την πώληση της πλειοψηφίας των τίτλων ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης που θα εκδοθούν στο πλαίσιο της προαναφερθείσας τιτλοποίησης.

Κατά συνέπεια, από την 30 Ιουνίου 2022, ο Όμιλος ταξινόμησε ως κατεχόμενο προς πώληση το υποκείμενο επιχειρηματικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, ενώ η επαναμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική του Ομίλου για την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, δεν είχε σημαντική επίπτωση στις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες. Ο υπολογισμός της πρόβλεψης απομείωσης βασίστηκε στην εκτιμώμενη εύλογη αξία των ομολόγων που θα διακρατηθούν από τον Όμιλο με την ολοκλήρωση της συναλλαγής και στην εκτιμώμενη τιμή πώλησης των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία του προαναφερθέντος δανειακού χαρτοφυλακίου ανήλθε σε € 69 εκατ., αποτελούμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες λογιστικής αξίας προ προβλέψεων € 268 εκατ. με πρόβλεψη απομείωσης € 199 εκατ. Επιπλέον, η πρόβλεψη απομείωσης για εγγυητικές επιστολές που συμπεριλαμβάνονταν στο υποκείμενο χαρτοφυλάκιο ανήλθε σε € 1 εκατ. και περιλαμβάνεται στις «Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση» (σημ. 30).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, μετά την ταξινόμηση του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου της συναλλαγής «Solar» ως κατεχόμενο προς πώληση, το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του Ομίλου ανέρχεται σε € 2,3 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2,8 δις), οδηγώντας το δείκτη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων στο 5,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 6,8%), ενώ ο δείκτης κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων διαμορφώθηκε στο 74,6% (31 Δεκεμβρίου 2021: 69,2%).

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες - Project «Wave»

Τον Δεκέμβριο του 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην ολοκλήρωση της τρίτης συνθετικής συναλλαγής μεταφοράς κινδύνου (συναλλαγή «Wave III») με τη μορφή χρηματοοικονομικής εγγύησης, η οποία παρέχει πιστωτική προστασία επί του μεσαίου τμήματος ζημιών χαρτοφυλακίου ενήμερων δανείων προς τη ναυτιλία ύψους \$ 1,7 δις. (χαρτοφυλάκιο αναφοράς). Παρομοίως με τις δύο προηγούμενες συνθετικές συναλλαγές μεταφοράς κινδύνου (συναλλαγές «Wave I» και «Wave II») που ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο 2021 επί χαρτοφυλακίου αναφοράς ενήμερων δανείων προς μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις ύψους € 1,7 δις., η συναλλαγή «Wave III» λογιστικοποιήθηκε ως αγορασθείσα σύμβαση χρηματοοικονομικής εγγύησης που δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων του χαρτοφυλακίου αναφοράς, για την οποία αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα αποζημίωσης που προκύπτει από τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των προστατευόμενων δανείων, στο βαθμό που θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι ο Όμιλος θα αποζημιωθεί για τις πραγματοποιηθείσες πιστωτικές ζημιές. Το χαρτοφυλάκιο αναφοράς των συναλλαγών Wave συνέχισε να αναγνωρίζεται στον ισολογισμό του Ομίλου.

Τιτλοποιήσεις του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου της Eurobank Holdings

Ο Όμιλος της απώτατης μητρικής εταιρείας (Όμιλος Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών A.E., πρώην Όμιλος Eurobank Ergasias A.E., σημ. 1) στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του (NPEs) προχώρησε σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσω της έκδοσης τίτλων υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης, που είχε ως αποτέλεσμα, όπως περιγράφεται παρακάτω, την αποαναγνώριση των υποκείμενων δανειακών χαρτοφυλακίων και την αναγνώριση των διακρατούμενων τίτλων.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τιτλοποίηση «Mexico»

Το Μάιο 2021, η Τράπεζα, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού (SPV) «Mexico Finance Designated Activity Company», εξέδωσε ομόλογα υψηλής διαβάθμισης (senior notes), ενδιάμεσης διαβάθμισης (mezzanine) και χαμηλής διαβάθμισης (junior) συνολικής ονομαστικής αξίας € 5,2 δις περίπου, με τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικής ονομαστικής αξίας € 5,2 δις περίπου και λογιστικής αξίας € 3,2 δις περίπου, τα οποία διακρατήθηκαν πλήρως από την Τράπεζα. Οι τίτλοι υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης είναι εγγυημένοι από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Τον Ιούνιο 2021, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων (Γ.Σ.) της Τράπεζας, ενέκρινε την διανομή του 95% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης «Mexico» στη μητρική εταιρεία μέσω της μείωσης σε είδος του μετοχικού της κεφαλαίου.

Η Τράπεζα εφάρμοσε τη λογιστική αξία στις ενδοεταιρικές διανομές μη-ταμειακών περιουσιακών στοιχείων, σε συνέπεια με τις λογιστικές πολιτικές που ήδη εφαρμόζονται σε άλλους τύπους συναλλαγών μεταξύ εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο. Ως εκ τούτου, η μείωση της καθαρής θέσης της Τράπεζας κατά € 118 εκατ. καθορίστηκε από τη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που διανεμήθηκαν.

Η ολοκλήρωση της παραπάνω διανομής σε είδος της Τράπεζας προς την μητρική της εταιρεία, που πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο 2021, είχε ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου και των σχετικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων από τον ισολογισμό της Τράπεζας, καθώς η τελευταία ουσιαστικά μετέφερε όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τη διακράτηση του χαρτοφυλακίου και παρέδωσε τον έλεγχό του. Συνεπώς, κατά την ημερομηνία διακανονισμού της διανομής, η Τράπεζα αποαναγνώρισε το σχετικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, τις σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις από την τιτλοποίηση και τις προβλέψεις απομείωσης των εγγυητικών επιστολών οι οποίες εμπεριέχονται στο σχετικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, δηλαδή 100% των ομολόγων υψηλής και το 5% των ομολόγων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Mexico, στην εύλογη αξία, με λογιστική αξία € 1.539 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1.624). Επιπροσθέτως, η Τράπεζα έπαψε να κατέχει τον έλεγχο του SPV και της σχετιζόμενης εταιρείας επενδύσεων ακίνητης περιουσίας που ανήκει στον κάτοχο της πλειοψηφίας των ομολογιών της σειράς Β.

Τον Αύγουστο 2021, υπεγράφη δεσμευτική επιστολή ανάμεσα στη Eurobank Holdings, την Eurobank και τη doValue S.p.A. για την πώληση του 95% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Mexico, οι οποίοι διανεμήθηκαν στη Eurobank Holdings και η οποία υπόκειντο στην εκπλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν η ολοκλήρωση της διανομής των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης από την Τράπεζα προς την Eurobank Holdings, η οποία ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο 2021, η έκδοση της υπουργικής απόφασης για την υπαγωγή της τιτλοποίησης Mexico στο πλαίσιο του HAPS και η κανονιστική έγκριση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού σχετικά με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου τα οποία ελήφθησαν τον Δεκέμβριο 2021. Κατόπιν της εκπλήρωσης του συνόλου των προϋποθέσεων και της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων, η προαναφερθείσα συναλλαγή πώλησης ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2021.

Τιτλοποίηση «Cairo»

Τον Ιούνιο 2019, ο Όμιλος της Eurobank Holdings, μέσω των εταιρειών ειδικού σκοπού (SPVs) «Cairo No. 1 Finance Designated Activity Company», «Cairo No. 2 Finance Designated Activity Company» και «Cairo No. 3 Finance Designated Activity Company», εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής ονομαστικής αξίας περίπου € 7,5 δις, με τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPE) («τιτλοποίηση Cairo»). Τον Δεκέμβριο 2019, ο Όμιλος της Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι σύναψε με την doValue S.p.A δεσμευτική συμφωνία για την πώληση του 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και του 50,1% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης της «τιτλοποίησης Cairo». Οι τίτλοι υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης είναι εγγυημένοι από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Την 20 Μαρτίου 2020, σε συνέχεια της διάσπασης δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias A.E., ο Όμιλος Eurobank A.E. αναγνώρισε στον ισολογισμό της το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων χαμηλής και ενδιάμεσης διαβάθμισης της τιτλοποίησης «Cairo» λογιστικής αξίας € 2.332 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2.432 εκατ.).

Τον Ιούνιο 2020, η ανωτέρω πώληση από τον Όμιλο Eurobank Holdings του 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και του 50,1% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια του ελέγχου των Cairo SPVs δεδομένου ότι δεν έχει την δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητές τους. Επιπλέον, τον Ιούνιο 2020, η Eurobank Holdings, προχώρησε στην εισφορά των διακρατούμενων τίτλων του Cairo, δηλ. 75% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και 44,9% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης, στη θυγατρική της εταιρεία με έδρα την Κύπρο Mairanus Ltd, η οποία μετονομάστηκε σε «Cairo Mezz Plc», ως

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

αντάλλαγμα για τις νεοεκδοθείσες μετοχές της προαναφερθείσας θυγατρικής, οι οποίες διανεμήθηκαν στους μετόχους της Eurobank Holdings.

Τον Σεπτέμβριο 2020, κατόπιν της ολοκλήρωσης της διανομής των μετοχών της Cairo Mezz Plc, το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο και οι σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποναγνώριστηκαν από τον ισολογισμό του Ομίλου Eurobank Holdings, εφόσον εκείνη την χρονική στιγμή ο Όμιλος μετέφερε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χαρτοφυλακίου και έπαψε να έχει τον έλεγχο του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου. Επιπροσθέτως, ο Όμιλος Eurobank Holdings αναγνώρισε στον ισολογισμό του τους διακρατούμενους τίτλους δηλ. το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης.

Τιτλοποίηση «Pillar»

Τον Ιούνιο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού (SPV) «Pillar Finance Designated Activity Company» εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής αξίας περίπου € 2 δις, μέσω τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου στεγαστικών κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το Σεπτέμβριο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings πούλησε το 95% των προαναφερόμενων τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης στην Celidoria S.A R.L. Με την ολοκλήρωση της πώλησης, ο Όμιλος Eurobank Holdings έπαψε να έχει τον έλεγχο του SPV και αποναγνώρισε το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο στο σύνολό του, δεδομένου ότι μεταβίβασε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος Eurobank Holdings αναγνώρισε στον ισολογισμό του τους διακρατούμενους τίτλους, δηλ. το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης, καθώς και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Οι εν λόγω τίτλοι αναγνωρίζονται επίσης στον ισολογισμό του ομίλου Eurobank S.A. με λογιστική αξία € 1.039 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1.060 εκατ.).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την μεταβολή της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους των δανείων και απαιτήσεων πελατών:

	31 Δεκεμβρίου 2022												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	69	76	737	17	138	170	44	39	257	41	58	227	1.872
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	29	-	-	2	-	-	21	-	-	6	-	-	58
Μεταφορές μεταξύ σταδίων													
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	20	(20)	(0)	10	(9)	(1)	14	(8)	(5)	13	(10)	(3)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(12)	13	(1)	(4)	24	(20)	(8)	24	(15)	(7)	19	(12)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(6)	(8)	14	(1)	(9)	10	(5)	(7)	11	(2)	(7)	9	-
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(35)	13	1	(3)	12	100	(25)	(0)	91	(30)	12	69	204
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	23	-	-	9	-	-	12	-	-	9	53
Δάνεια και απαιτήσεις που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	-	(0)	(202)	-	-	(0)	-	-	-	-	-	(1)	(203)
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(87)	-	-	(10)	-	-	(141)	-	-	(53)	(290)
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(11)	-	-	(1)	-	-	(3)	-	-	(2)	(18)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	4	1	4	(0)	3	(27)	(4)	1	(21)	2	1	(14)	(50)
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	68	75	478	21	160	229	37	48	186	23	72	229	1.626

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη την διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.		
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	83	108	1.052	24	152	665	41	61	617	35	119	520	3.477	
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	17	-	-	1	-	-	22	-	-	5	-	-	45	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων														
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	16	(11)	(5)	18	(15)	(2)	21	(17)	(4)	38	(37)	(2)	-	
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(6)	13	(7)	(7)	80	(73)	(3)	23	(20)	(3)	23	(20)	-	
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(1)	(22)	22	(1)	(16)	17	(3)	(16)	18	(3)	(19)	22	-	
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(35)	(10)	127	(15)	(26)	189	(31)	(12)	134	(30)	(5)	119	405	
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	7	-	-	3	-	-	10	-	-	5	25	
Δάνεια και απαιτήσεις που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	0	(3)	(259)	(0)	(34)	(563)	(0)	(1)	(304)	(0)	(25)	(309)	(1.499)	
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(166)	-	-	(73)	-	-	(145)	-	-	(85)	(469)	
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(21)	-	-	(8)	-	-	(7)	-	-	(9)	(46)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(5)	1	(14)	(3)	(2)	14	(3)	0	(41)	(2)	3	(14)	(67)	
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	<u>69</u>	<u>76</u>	<u>737</u>	<u>17</u>	<u>138</u>	<u>170</u>	<u>44</u>	<u>39</u>	<u>257</u>	<u>41</u>	<u>58</u>	<u>227</u>	<u>1.872</u>	

⁽¹⁾ Η πρόβλεψη απομείωσης για τα πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια (POCI) ποσού € 6,5 εκατ. περιλαμβάνεται στο στάδιο «Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των δανείων – Στάδιο 3 και POCI» (2021: € 6,4 εκατ.).

⁽²⁾ Απεικονίζει την πρόβλεψη απομείωσης των δανείων τα οποία αποαναγνωρίστηκαν λόγω α) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων, β) συναλλαγών πώλησης και τιτλοποίησης, γ) συναλλαγών ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη και εκείνων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 20 και 30).

⁽³⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 και ο Όμιλος βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 111 εκατ. (2021: € 217 εκατ.).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανήλθαν σε € 292 εκατ. (2021: € 413 εκατ.), και αναλύονται ως εξής:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(262)	(450)
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ⁽¹⁾	(22)	-
Κέρδη/(Ζημιές) από τροποποιήσεις δανείων και απαιτήσεων πελατών (Πρόβλεψη απομείωσης) / αντλογισμός πρόβλεψης απομείωσης για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	2	20
	(10)	17
Σύνολο	(292)	(413)

⁽¹⁾Αφορά σε αποκτηθείσες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των εγγυημένων δανείων (συναλλαγές Wave).

22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)	3.828	6.509
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)	9.192	4.666
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)	241	141
Σύνολο	13.261	11.316

Σημείωση: πληροφορίες για τους χρεωστικούς τίτλους του επενδυτικού χαρτοφυλακίου παρουσιάζονται στη σημείωση 5.2.1.3

Τον Δεκέμβριο 2022, η Τράπεζα απέκτησε επιπλέον ποσοστό 3,2% στην Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία («Ελληνική Τράπεζα»), ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με έδρα στην Κύπρο έναντι τιμήματος € 16,74 εκατ. Σε συνέχεια αυτής της συναλλαγής, την 31 Δεκεμβρίου 2022, η συμμετοχή της Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα ανέρχεται σε 15,8%. Η εν λόγω επένδυση είναι εναρμονισμένη με τη στρατηγική του Ομίλου να ενισχύσει περαιτέρω την παρουσία του στις βασικές αγορές στις οποίες διατηρεί στρατηγικό ενδιαφέρον και ως εκ τούτου έχει κατηγοριοποιηθεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Η εύλογη αξία της την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανερχόταν σε € 94,6 εκατ. (2021: € 44,4 εκατ.).

Επιπλέον, την 1 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα ανακοίνωσε τη σύναψη σύμβασης αγοραπωλησίας μετοχών με τη Wargaming Group Limited, βάσει της οποίας συμφώνησε να αποκτήσει πρόσθετο ποσοστό 13,41% στην Ελληνική Τράπεζα έναντι τιμήματος € 70 εκατ. Η ολοκλήρωση της εν λόγω απόκτησης υπόκειται σε κανονιστικές εγκρίσεις.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Την 4 Απριλίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι μετά τη λήψη των σχετικών κανονιστικών εγκρίσεων, η ανωτέρω απόκτηση ολοκληρώθηκε και συνεπώς η συμμετοχή της στην Ελληνική Τράπεζα ανήλθε σε 29,2%. Κατόπιν αυτού, από το δεύτερο τρίμηνο του 2023, η Ελληνική Τράπεζα θα λογιστικοποιείται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως συγγενής εταιρεία του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

22.1 Κίνηση των επενδυτικών τίτλων

Οι κατωτέρω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση της λογιστικής αξίας των επενδυτικών τίτλων ανά κατηγορία επιμέτρησης, καθώς και ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς (ECL).

	31 Δεκεμβρίου 2022								
	Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI			Επενδυτικοί τίτλοι AC			Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Μετοχικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης - Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	6.456	9	-	4.672	-	-	141	44	
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	(1.979)	(6)	(14)	4.904	-	-	80	17	3.002
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	(131)	117	14	(40)	6	34	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	(740)	3	-	-	-	-	16	34	(687)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	(42)	(2)	-	64	-	2	0	-	22
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης ⁽¹⁾	-	-	-	(449)	-	(4)	-	-	(453)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές μεταβολές	48	(0)	-	24	-	1	4	-	77
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης της 31 Δεκεμβρίου	3.612	121	-	9.175	6	33	241	95	13.283
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	-	(12)	(0)	(10)	-	-	(22)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	3.612	121	-	9.163	6	23	241	95	13.261

	31 Δεκεμβρίου 2021					
	Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI		Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Μετοχικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	διάρκεια- Στάδιο 2	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης - Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	5.444	10	2.789	127	-	
Υπόλοιπο από απόκτηση εταιρειών (σημ. 23.2)	78	-	-	0	-	78
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	1.020	-	1.676	8	41	2.745
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	2	(2)	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	(132)	1	-	4	3	(124)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	(21)	(0)	(5)	0	-	(26)
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης	-	-	179	-	-	179
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές μεταβολές	65	0	33	2	-	100
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης της 31 Δεκεμβρίου	6.456	9	4.672	141	44	11.322
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	(6)	-	-	(6)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	6.456	9	4.666	141	44	11.316

⁽¹⁾ Η μεταβολή στην εύλογη αξία από συνεχιζόμενες σχέσεις αντιστάθμισης ανέρχεται σε € 548 εκατ., ζημιά.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
22.2 Κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) ανά κατηγορία επενδυτικών τίτλων, περιλαμβανομένης ανάλυσης για την κίνηση ECL ανά στάδιο.

	31 Δεκεμβρίου 2022			31 Δεκεμβρίου 2021		
	Επενδυτικοί			Επενδυτικοί		
	Επενδυτικοί τίτλοι AC € εκατ.	τίτλοι FVOCI € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Επενδυτικοί τίτλοι AC € εκατ.	τίτλοι FVOCI € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης	6	12	18	5	10	15
Νέα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αγορασθέντα	16	2	18	8	8	16
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1 Μεταφορές μεταξύ σταδίων	16	2	18	8	8	16
- (από)/προς αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	(6)	(11)	(17)	-	0	0
- (από)/προς αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων - Στάδιο 2	0	0	0	-	(0)	(0)
- (από)/προς αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων - Στάδιο 3	6	11	17	-	-	-
Επαναμέτρηση λόγω αλλαγής των παραμέτρων κινδύνου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	3	13	16	(6)	(6)	(12)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	(2)	9	7	(6)	(6)	(12)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων - Στάδιο 2	1	4	5	-	(0)	(0)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων - Στάδιο 3	4	-	4	-	-	-
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(3)	(4)	(7)	(0)	(1)	(1)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	(3)	(4)	(7)	(0)	(1)	(1)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	(10)	(10)	(0)	(0)	(0)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων - Στάδιο 3	-	(10)	(10)	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(0)	(1)	(1)	(1)	1	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	22	12	34	6	12	18

22.3 Αποθεματικό ιδίων κεφαλαίων: αναπροσαρμογή επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Τα κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται σε FVOCI αναγνωρίζονται στο αντίστοιχο αποθεματικό αναπροσαρμογής των επενδυτικών τίτλων. Η κίνηση του αποθεματικού αναλύεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	322	415
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	(702)	(128)
Αποθεματικό αναπροσαρμογής από συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες, μετά από φόρο	180	33
	(33)	(4)
	(555)	(99)
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	29	(99)
Μεταφορά αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο λογαριασμό αποτελεσμάτων (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου σε καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	4	3
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου επί αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	(7)	28
	(1)	(1)
	25	(69)
Καθαρά(κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων από αντιστάθμιση της εύλογης αξίας	270	105
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	(73)	(30)
	197	75
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(10)	322

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
23. Σύνθεση του Ομίλου
23.1 Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Παρακάτω παρατίθενται οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2022, που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Μερίδιο Ομίλου</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>
Eurobank Asset Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.Δ.Α.Κ.		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και περιουσίας
Eurobank Equities Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Υ.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες
Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Eurobank Factors Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Α.		100,00	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 1		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
(Υπό εκκαθάριση) Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Αθηναϊκές Εκμεταλλεύσεις Ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 2 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 3 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Τενμπέρκο Ανάπτυξη και Εκμετάλλευση Ακινήτων Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Value Τουριστική Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Bulgaria A.D.		99,99	Βουλγαρία	Τράπεζα
IMO Property Investments Sofia E.A.D.		100,00	Βουλγαρία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd	κ	100,00	Νησιά Cayman	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Berberis Investments Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Eurobank Cyprus Ltd		100,00	Κύπρος	Τράπεζα
ERB New Europe Funding III Ltd		100,00	Κύπρος	Παροχή Πιστώσεων
Foramónio Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
NEU 03 Property Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
NEU Property Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Lenevino Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Rano Investments Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Neviko Ventures Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Zivar Investments Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Amvanero Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Revasono Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Volki Investments Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Adariano Investments Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Elerovio Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Sagiol Ltd	ι	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Macoliq Holdings Ltd	ι	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Senseco Trading Limited	ι	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Τράπεζα
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Διαχείριση Κεφαλαίων
ERB Lux Immo S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB New Europe Funding B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή Πιστώσεων
ERB New Europe Funding II B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή Πιστώσεων
ERB New Europe Holding B.V.		100,00	Ολλανδία	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

<u>Name</u>	<u>Note</u>	<u>Percentage holding</u>	<u>Country of incorporation</u>	<u>Line of business</u>
ERB IT Shared Services S.A.		100,00	Ρουμανία	Επεξεργασία στοιχείων πληροφορικής
IMO Property Investments Bucuresti S.A.		100,00	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
IMO-II Property Investments S.A.		100,00	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Retail Development S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Retail Development S.A.		99,10	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Direktna a.d.		70,00	Σερβία	Τράπεζα
ERB Leasing A.D. Beograd-in Liquidation		85,15	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
IMO Property Investments A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Reco Real Property A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB Hellas Plc	στ	100,00	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Karta II Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Astarti Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
ERB Recovery Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων

Οι ακόλουθες εταιρείες δεν περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις λόγω μη σημαντικότητας:

(i) εταιρείες ειδικού σκοπού του Ομίλου για τη συγκέντρωση κεφαλαίων και οι σχετιζόμενες εταιρείες χαρτοφυλακίου, οι οποίες είναι αδρανείς και/ή υπό εκκαθάριση: Themeleion III Holdings Ltd, Themeleion IV Holdings Ltd, Themeleion Mortgage Finance Plc, Themeleion II Mortgage Finance Plc, Themeleion III Mortgage Finance Plc, Themeleion IV Mortgage Finance Plc, Themeleion V Mortgage Finance Plc, Themeleion VI Mortgage Finance Plc, Anaptychi APC Ltd και Byzantium II Finance Plc.

(ii) η εταιρεία χαρτοφυλακίου για την Karta II Plc: Karta II Holdings Ltd.

(iii) η αδρανής εταιρεία: Enalios Αξιοποιήσεις Ακινήτων Α.Ξ.Ε.

(iv) εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από τον Όμιλο βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους: Finas A.E., Rovinvest A.E. και Promivet A.E.

Το 2022, οι μεταβολές στη δομή του Ομίλου που οφείλονται: α) σε εξαγορές, συγχωνεύσεις και ίδρυση εταιρειών, β) σε πωλήσεις και άλλες εταιρικές πράξεις, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την απώλεια ελέγχου, γ) σε συναλλαγές με τα δικαιώματα τρίτων επί του μετοχικού κεφαλαίου των θυγατρικών εταιρειών, οι οποίες δεν οδήγησαν σε απώλεια ελέγχου και δ) σε εκκαθαρίσεις, έχουν ως εξής:

(α) IMO 03 E.A.D., Βουλγαρία

Τον Φεβρουάριο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της 100% στην IMO 03 E.A.D. (η οποία από την 31 Δεκεμβρίου 2021 είχε ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση) έναντι τιμήματος € 5,8 εκατ. Από την πώληση προέκυψε ζημιά, η οποία δεν ήταν ουσιώδης.

(β) (Υπό εκκαθάριση) Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Το Φεβρουάριο 2022, η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε.

(γ) Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων, Ελλάδα

Τον Φεβρουάριο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία αγοραπωλησίας μετοχών με τον άλλο μέτοχο για την απόκτηση των υπόλοιπων μετοχών (50% επί του μετοχικού κεφαλαίου) της Hellenic Post Credit A.E. Παροχής Πιστώσεων, η οποία διακανονίστηκε με συμψηφισμό απαιτήσεων που κατείχε έναντι του άλλου μετόχου (σημ. 42). Τον Νοέμβριο 2022, μετά τη λήψη των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές, η συγχώνευση της Τράπεζας με την Hellenic Post Credit A.E. Παροχής Πιστώσεων ολοκληρώθηκε με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Σύμφωνα με την λογιστική πολιτική του Ομίλου για επιχειρηματικές συνενώσεις μεταξύ εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της εταιρείας στην Τράπεζα πραγματοποιήθηκε στη λογιστική τους αξία πριν τη συνένωση με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων (γνωστή και ως λογιστική συγχώνευση). Η συγχώνευση δεν είχε κάποια επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
(δ) Staynia Holdings Limited, Κύπρος

Το Φεβρουάριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας. Τον Ιούνιο 2022, ολοκληρώθηκε η διανομή του τελικού προϊόντος εκκαθάρισης της εταιρείας στην Τράπεζα (ο μοναδικός της μέτοχος) χωρίς να επηρεαστούν ουσιωδώς τα αποτελέσματα του Ομίλου, ενώ η λύση της ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2022.

(ε) ERB Istanbul Holding A.S. in liquidation, Τουρκία

Τον Ιούνιο 2022, η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε. Ο Όμιλος αναγνώρισε α) ζημιά € 76,3 εκατ. στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)», που προήλθε κυρίως από τη μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές € 75,9 εκατ., οι οποίες προηγούμενες είχαν καταχωρηθεί στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και β) φόρο € 2,5 εκατ. επί του προϊόντος της εκκαθάρισης.

(στ) ERB Hellas Plc, Ηνωμένο Βασίλειο

Τον Ιούνιο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας.

(ζ) Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Το Μάρτιο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση σε τρίτους του συνολικού ποσοστού συμμετοχής της (100%) στην εταιρεία Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε. Λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω συμφωνία, από την 31 Μαρτίου 2022, η εταιρεία ταξινομήθηκε ως διακρατούμενη προς πώληση και αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ποσού € 0,7 εκατ. στις «Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις» της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τον Ιούλιο του 2022, ολοκληρώθηκε η πώληση της εταιρείας έναντι τιμήματος € 9,7 εκατ., χωρίς επίπτωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

(η) Eliade Tower S.A., Ρουμανία

Τον Σεπτέμβριο 2022, ο Όμιλος αποφάσισε να προχωρήσει στην πώληση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής του 99,99% στην εταιρεία Eliade Tower Α.Ε. Σε αυτό το πλαίσιο, την 30 Σεπτεμβρίου 2022, η εταιρεία ταξινομήθηκε ως κατεχόμενη προς πώληση και αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ποσού € 1,5 εκατ. στις «Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις» της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τον Οκτώβριο 2022, ολοκληρώθηκε η πώληση της Eliade Tower Α.Ε. έναντι τιμήματος € 4,4 εκατ. με μη ουσιώδη επίδραση στα αποτελέσματα του Ομίλου.

(θ) Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε., Ελλάδα

Στο τρίτο τρίμηνο του 2021, η Τράπεζα είχε αποκτήσει την «Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε.» λόγω ενεργοποίησης ενεχύρων επί των μετοχών της εταιρείας βάσει δανειακής σύμβασης. Η εταιρεία από την απόκτησή της είχε ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση. Την 2 Αυγούστου 2022, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Ομίλου σχετιζόμενων με δανειακές αναδιρθρώσεις, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής της 100% στη Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε. σε τρίτο και την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων δανείων της υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες εκπληρώθηκαν τον Νοέμβριο του 2022. Κατόπιν της ολοκλήρωσης της συμφωνίας, ο Όμιλος αναγνώρισε: α) € 21,5 εκατ. όφελος, στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις «Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών», λόγω αντιλογισμού δανειακών προβλέψεων που είχαν καταχωρηθεί στην Τράπεζα, και β) € 2 εκατ. ζημιά, στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)», λόγω της διάθεσης των μετοχών της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων που συνδέονται άμεσα με τη συμφωνία.

(ι) Sagiol Ltd, Macoliq Holdings Ltd and Senseco Trading Limited, Κύπρος

Τον Οκτώβριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση των εταιρειών.

(κ) ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd, Νησιά Cayman

Τον Δεκέμβριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας.

Το 2021, οι μεταβολές στη δομή του Ομίλου που οφείλονται: α) σε εξαγορές, συγχωνεύσεις και ίδρυση εταιρειών, β) σε πωλήσεις και άλλες εταιρικές πράξεις, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την απώλεια ελέγχου, γ) σε συναλλαγές με τα δικαιώματα τρίτων επί του μετοχικού κεφαλαίου των θυγατρικών εταιρειών, οι οποίες δεν οδήγησαν σε απώλεια ελέγχου και δ) σε εκκαθαρίσεις, έχουν ως εξής:

(α) Grivalia New Europe S.A., Λουξεμβούργο

Τον Ιανουάριο του 2021 η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε.

(β) Senseco Trading Ltd, Κύπρος και Value Τουριστική Α.Ε., Ελλάδα

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τον Απρίλιο 2021, η Τράπεζα απέκτησε το 100% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της Senseco Trading Limited, έναντι τιμήματος € 6,7 εκατ. Η απόκτηση λογιστικοποιήθηκε ως συνένωση επιχειρήσεων με τη μέθοδο της εξαγοράς. Κατά την ημερομηνία της απόκτησης, η εύλογη αξία του συνολικού καθαρού ενεργητικού ανερχόταν σε € 6,4 εκατ. που κυρίως αφορούσε στο 51% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της τότε κοινοπραξίας του Ομίλου, Value Τουριστική Α.Ε. Συνεπώς, προέκυψε υπεραξία ποσού € 0,3 εκατ. Ως συνέπεια της ανωτέρω συναλλαγής, η Value Τουριστική Α.Ε. κατέστη κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις για τις επιχειρηματικές συνενώσεις που επιτυγχάνονται σταδιακά, ο Όμιλος επανεκτίμησε το προηγούμενο ποσοστό συμμετοχής του στην Value Τουριστική Α.Ε., 49%, στην εύλογη αξία των € 6,1 εκατ., με συνέπεια να προκύψει κέρδος € 1,7 εκατ. το οποίο αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(γ) Εταιρεία ειδικού σκοπού συγκέντρωσης κεφαλαίων για την τιτλοποίηση των δανείων της Τράπεζας και σχετιζόμενη εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας

Το Μάιο 2021, στο πλαίσιο της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του Ομίλου (NPE), η Τράπεζα, μέσω της θυγατρικής εταιρείας ειδικού σκοπού «Mexico Finance Designated Activity Company», προχώρησε στην τιτλοποίηση ενός μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων και ίδρυσε τη σχετιζόμενη εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας «Mexico Estate Κτηματική Μονοπρόσωπη Α.Ε.». Το Ιούνιο 2021, η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, σε συνέχεια σχετικής απόφασης του διοικητικού της Συμβουλίου, ενέκρινε την πώληση του 95 % των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Mexico στη μητρική της εταιρεία, μέσω της μείωσης σε είδος του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Η ολοκλήρωση της προαναφερθείσας διανομής σε είδος πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 και ο Όμιλος έπαψε να ελέγχει την εταιρεία ειδικού σκοπού «Mexico Finance Designated Activity Company» και τη σχετιζόμενη εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας «Mexico Estate Κτηματική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία», και ως εκ τούτου δεν συμπεριλήφθηκαν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2021 (σημ. 20).

(δ) Eurobank A.D. Beograd και ERB Leasing A.D. Beograd – In Liquidation, Σερβία

Το Δεκέμβριο 2021, η συγχώνευση της θυγατρικής της Eurobank στη Σερβία, Eurobank a.d. Beograd («Eurobank Serbia») με την Direktna Banka a.d. Kragujevac («Direktna») ολοκληρώθηκε, αφού ελήφθησαν όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις από τις αρμόδιες αρχές και η συνενωμένη Τράπεζα μετονομάστηκε σε Eurobank Direktna a.d. Ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης, το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις κατά 100% προηγούμενως θυγατρικές του Eurobank Direktna a.d. και ERB Leasing A.D. Beograd – Υπό Εκκαθάριση μειώθηκε σε 70% και στο 85,15% αντίστοιχα.

(ε) Ragsena Ltd, Κύπρος

Τον Ιούλιο 2021, η Eurobank Cyprus Ltd πούλησε τη συμμετοχή της (100%) στη Ragsena Ltd σε τρίτους έναντι τιμήματος € 0,8 εκατ. Το κέρδος που προέκυψε από την πώληση δεν ήταν σημαντικό.

(στ) Eurobank Holding (Luxembourg) S.A. under liquidation, Λουξεμβούργο

Το Σεπτέμβριο 2021, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας και η λύση της ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2021.

(ζ) Κοινή διάσπαση της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.

Τον Ιούνιο 2021, στο πλαίσιο της βελτιστοποίησης της οργανωτικής δομής του Ομίλου και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς του στην αγορά των χρηματοδοτικών μισθώσεων, οι Έκτακτες Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Τράπεζας και της κατά 100% θυγατρικής της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε. αποφάσισαν την έγκριση της κοινής διάσπασης της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε. («Διασπώμενη») με (i) μεταβίβαση μέρους των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της στην Τράπεζα και (ii) μεταβίβαση των υπολοίπων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Διασπώμενης σε νέα, για τον σκοπό αυτό συνιστώμενη, εταιρεία.

Η προαναφερόμενη κοινή διάσπαση ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2021, μετά τη λήψη των αναγκαίων εγκρίσεων από τις αρμόδιες Αρχές, ενώ συστάθηκε νέα εταιρεία «Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε» για τον σκοπό αυτό, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Επιπροσθέτως, η διαγραφή της διασπώμενης εταιρείας «Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε» καταχωρήθηκε στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο.

Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική του Ομίλου για τις επιχειρηματικές συνενώσεις μεταξύ εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Διασπώμενης εταιρείας προς την Τράπεζα πραγματοποιήθηκε στην λογιστική τους αξία προ συνενώσεως με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων, ενώ η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Διασπώμενης εταιρείας προς τη νέα εταιρεία λογιστικοποιήθηκε ως εσωτερική κεφαλαιακή αναδιοργάνωση, συνεπώς επίσης μεταβιβάστηκαν χρησιμοποιώντας τις λογιστικές αξίες τους. Η κοινή διάσπαση δεν είχε κάποια επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
(η) Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία, Ελλάδα

Το Δεκέμβριο 2021, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία αγοραπωλησίας μετοχών με τον άλλο μέτοχο της Στάνταρντ Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία για την απόκτηση των υπόλοιπων μετοχών (5,90%) της εταιρείας έναντι τιμήματος € 0,1 εκατ.. Το αποτέλεσμα της συναλλαγής ήταν μη ουσιώδες και αναγνωρίστηκε απευθείας στα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Eurobank Holdings. Ως αποτέλεσμα, η Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία κατέστη κατά 100% θυγατρική της Τράπεζας. Τον Ιανουάριο 2022, κατόπιν της ανωτέρω συναλλαγής, η επωνυμία της εταιρείας τροποποιήθηκε με την προσθήκη του όρου «Μονοπρόσωπη».

(θ) ERB Istanbul Holding A.S. in liquidation, Τουρκία

Το Δεκέμβριο 2021, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας και ως συνέπεια η επωνυμία της τροποποιήθηκε σε ERB Istanbul Holding A.S. in liquidation.

Συμφωνία για την απόκτηση της BNP Paribas Personal Finance Bulgaria από την Eurobank Bulgaria A.D.

Την 9 Δεκεμβρίου 2022, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας για την απόκτηση της BNP Paribas Personal Finance Bulgaria (η Επιχείρηση) από τη θυγατρική της Eurobank στη Βουλγαρία, Eurobank Bulgaria A.D. («Postbank»). Ειδικότερα, η «Postbank» είχε υπογράψει επιστολή που παρείχε στην BNP Paribas Personal Finance το δικαίωμα πώλησης (put option) του υποκαταστήματός της στη Βουλγαρία με βάση συμφωνηθέντες όρους. Στο πλαίσιο της ανωτέρω συμφωνίας, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με το Γαλλικό Συμβούλιο Εργασίας, η ολοκλήρωση της οποίας οδήγησε στην υπογραφή “Σύμβασης Μεταβίβασης Επιχείρησης” τον Ιανουάριο του 2023.

Η συναλλαγή είναι εναρμονισμένη με τη στρατηγική του Ομίλου για περαιτέρω ενίσχυση της θέσης της «Postbank» στον κλάδο της λιανικής τραπεζικής στη Βουλγαρία και αναμένεται να επιβαρύνει τους δείκτες εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου κατά περίπου 25 μονάδες βάσης, που αντανακλά κυρίως την αύξηση του συνόλου του σταθμισμένου ενεργητικού του Ομίλου Eurobank Holdings. Στο τέλος του Σεπτεμβρίου 2022, η BNP Paribas Personal Finance Bulgaria, που λειτουργεί μέσω ενός δικτύου 44 υποκαταστημάτων, είχε σύνολο περιουσιακών στοιχείων € 450 εκατ., καταθέσεις πλησίον των € 100 εκατ. και πελατειακή βάση που υπερβαίνει τους 270 χιλιάδες πελάτες. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023 υπό την αίρεση λήψης των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων.

Λοιπά γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού
Retail Development S.A. Ρουμανία

Τον Φεβρουάριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση του ποσοστού συμμετοχής της 99,99% στη Retail Development S.A. σε τρίτο.

Eurobank Direktna a.d., Serbia

Την 2 Μαρτίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία (συμφωνία αγοράς μετοχών) με την AIK Banka a.d. Beograd («AIK») για την πώληση του ποσοστού 70% συμμετοχής που κατέχει στη θυγατρική της στη Σερβία, Eurobank Direktna a.d. (η «Συναλλαγή»). Ως εκ τούτου, η θυγατρική θα ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση και τα αποτελέσματά της θα αναγνωριστούν στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες. Η Συναλλαγή είναι σύμφωνη με τη στρατηγική της Eurobank για να κατευθύνει κεφάλαια σε επενδύσεις με προοπτικές υψηλότερων αποδόσεων (απόδοση καθαρής λογιστικής αξίας ενσώματων στοιχείων ενεργητικού - RoTBV) και να ενισχύσει περαιτέρω την παρουσία της στις κύριες αγορές που δραστηριοποιείται. Σε αυτό το πλαίσιο, με βάση τη συμφωνία, το 100% της Eurobank Direktna αποτιμήθηκε σε € 280 εκατ.

Η Συναλλαγή εκτιμάται ότι θα συνεισφέρει περίπου 50 μονάδες βάσης στον δείκτη CET1 του Ομίλου Eurobank Holdings (με βάση τον δείκτη του τρίτου τριμήνου του 2022), που αντανακλά κυρίως τη μείωση του σταθμισμένου ενεργητικού. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται εντός του έτους 2023, υπό την αίρεση της λήψης των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων.

ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd, Νησιά Cayman

Τον Φεβρουάριο του 2023, ολοκληρώθηκε η επιστροφή του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας στην Τράπεζα, μέσω της επαναγοράς από την εταιρεία του συνόλου των ιδίων μετοχών της.

Σημαντικοί περιορισμοί στην δυνατότητα του Ομίλου αναφορικά με την πρόσβαση ή χρήση των περιουσιακών του στοιχείων και τον διακανονισμό των υποχρεώσεών του

Ο Όμιλος δεν έχει σημαντικούς περιορισμούς αναφορικά με τη δυνατότητα πρόσβασης ή χρήσης των περιουσιακών του στοιχείων και διακανονισμού των υποχρεώσεών του, εκτός από αυτούς που απορρέουν από κανονιστικές ή νομοθετικές απαιτήσεις, από συμβατικούς όρους, ως ακολούθως:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

- Οι θυγατρικές τράπεζες και οι λοιπές θυγατρικές εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα του Ομίλου, υπόκεινται σε εποπτικούς περιορισμούς και στις απαιτήσεις των κεντρικών τραπεζών των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται. Το εποπτικό αυτό πλαίσιο απαιτεί από τις θυγατρικές εταιρείες να τηρούν ελάχιστα κεφαλαιακά αποθέματα και συγκεκριμένους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών αναφορικά με την έκθεση τους και/ή τη μεταφορά κεφαλαίων προς την Τράπεζα και τις άλλες θυγατρικές εντός του Ομίλου. Κατά συνέπεια, ακόμη και όταν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού των θυγατρικών εταιρειών δεν είναι ενεχυριασμένα σε επίπεδο εταιρείας, η μεταφορά τους εντός του Ομίλου μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς λόγω του υπάρχοντος εποπτικού πλαισίου. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων των θυγατρικών εταιρειών χρηματοπιστωτικού τομέα, προ ενδοεταιρικών απαλοιφών, ανήλθε σε € 24 δις και € 21 δις, αντίστοιχα, (2021: € 22 δις και € 19,8 δις).
- Οι θυγατρικές εταιρείες λειτουργούν βάσει καθορισμένου νομικού πλαισίου, το οποίο αφορά κυρίως στο ύψος του μετοχικού τους κεφαλαίου και στα συνολικά ίδια κεφάλαια που πρέπει να τηρούν, στη διανομή κεφαλαίων και ειδικών αποθεματικών, καθώς και στην πληρωμή μερισμάτων στους κατόχους κοινών μετοχών.
- Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ως εξασφάλιση για συναλλαγές συμφωνιών επαναγοράς (repo) και παραγώγων, εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς κεντρικές και άλλες τράπεζες, εκδόσεις καλυμμένων ομολογιών, καθώς και για τιτλοποιήσεις. Ως εκ τούτου, τα δεσμευμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού δεν επιτρέπεται να μεταφερθούν εντός του Ομίλου. Πληροφορίες σχετικά με τα δεσμευμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου παρατίθεται στις σημ. 17, 29 και 40.
- Ο Όμιλος υποχρεούται να διατηρεί υποχρεωτικές και ενεχυριασμένες καταθέσεις σε κεντρικές τράπεζες. Πληροφορίες για αυτές τις καταθέσεις παρατίθενται στη σημ. 15.

23.2 Θυγατρική εταιρεία του Ομίλου με σημαντικά δικαιώματα τρίτων

Τον Δεκέμβριο 2021, η συγχώνευση της Direktna Banka a.d. Kragujevac («Direktna») με τη θυγατρική της Eurobank στη Σερβία, Eurobank a.d. Beograd («Eurobank Serbia») (η «Συναλλαγή») ολοκληρώθηκε, με απορρόφηση της Direktna από την Eurobank Serbia. Μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, η Eurobank ελέγχει το 70% της συνενωμένης τράπεζας, ενώ οι μέτοχοι της Direktna κατέχουν το υπόλοιπο 30%. Μέρος της Συναλλαγής ήταν η διανομή μερίσματος και η επιστροφή κεφαλαίου στον Όμιλο Eurobank ύψους περίπου € 232 εκατ., μετά από φόρους, συνολικά.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η συνενωμένη τράπεζα «Eurobank Direktna a.d.» είναι η μόνη εταιρεία του Ομίλου με σημαντικά δικαιώματα τρίτων. Χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με τη συνενωμένη τράπεζα, πριν την απαλοιφή διεταιρικών συναλλαγών με άλλες εταιρείες του Ομίλου, παρέχονται στον παρακάτω πίνακα.

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Συνολικά λειτουργικά έσοδα	93,5	66,6
Καθαρά κέρδη	0,4	0,3
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	(4,2)	(0,8)
Συνολικό αποτέλεσμα	(3,8)	(0,5)
Συνολικό αποτέλεσμα που αναλογεί σε τρίτους	(1,1)	(1,4)
Σύνολο ενεργητικού	2.580	2.469
Σύνολο υποχρεώσεων	2.265	2.150
Καθαρό ενεργητικό	315	319
Καθαρό ενεργητικό που αναλογεί σε τρίτους	95	96
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	224	153
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	208	224

24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι επενδύσεις του Ομίλου σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ανήλθαν σε € 173 εκατ. (2021: € 267 εκατ.). Παρακάτω παρατίθενται οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2022:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>	<u>Μερίδιο Ομίλου</u>
Femion Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	66,45
(Υπό εκκαθάριση) TEFIN, Ανώνυμος Εταιρεία Εμπορίας Αυτοκινήτων και Μηχανημάτων		Ελλάδα	Εμπορία αυτοκινήτων και μηχανημάτων	50,00
Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. ⁽¹⁾		Ελλάδα	Εταιρεία χρηματοδότησης επενδύσεων	33,82
Rosequeens Properties Ltd ⁽²⁾		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	33,33
Odyssey GP S.a.r.l.		Λουξεμβούργο	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	20,00
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών ⁽²⁾		Ελλάδα	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	20,00
Alpha Επενδυτικής Περιουσίας Αθηναϊκών Εμπορικών Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	30,00
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	50,00
Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Ανώνυμη Εταιρεία		Ελλάδα	Διαχείριση Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	20,00
			Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	18,90

⁽¹⁾ Ο όμιλος Eurolife (Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και οι θυγατρικές της) και ο όμιλος Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων (Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. και οι θυγατρικές της) θεωρούνται συγγενείς εταιρείες του Ομίλου.

⁽²⁾ Η Rosequeens Properties Ltd (συμπεριλαμβανομένης της θυγατρικής της Rosequeens Properties SRL έως τον Δεκέμβριο 2022) θεωρείται κοινοπραξία του Ομίλου.

Η Ωμέγα Μεσίτες Ασφαλίσεων και Αντασφαλίσεων Α.Ε. στην οποία ο Όμιλος συμμετέχει κατά 26,05% δεν λογιστικοποιείται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Ο Όμιλος δεν εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και συνεπώς δεν ασκεί ουσιώδη επιρροή στην εταιρεία.

Η Femion Ltd. λογιστικοποιείται ως κοινοπραξία του Ομίλου σύμφωνα με την ουσία και το σκοπό της κοινοπρακτικής σύμβασης και τους όρους συμφωνίας των μετόχων, που απαιτούν την ομόφωνη συναίνεση των μετόχων για τις σημαντικές αποφάσεις και ορίζουν από κοινού έλεγχο μέσω της ίσης εκπροσώπησης των μετόχων στα διοικητικά όργανα της εταιρείας.

Η Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Ανώνυμη Εταιρεία λογιστικοποιείται ως συγγενής εταιρεία του Ομίλου με βάση την εκπροσώπηση της Τράπεζας στο Διοικητικό Συμβούλιο και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων όπως ορίζεται στο καταστατικό της εταιρείας.

(α) Grivalia Hospitality S.A., Λουξεμβούργο

Την 24 Μαρτίου 2022 η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση ποσοστού συμμετοχής 5,1% στην κοινοπραξία του Ομίλου Grivalia Hospitality S.A. έναντι συνολικού τιμήματος € 15,9 εκατ. Ως αποτέλεσμα της συναλλαγής, το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην Grivalia Hospitality S.A. μειώθηκε από 25% σε 19,9% και σε συνδυασμό με τους όρους της αναθεωρημένης συμφωνίας μετόχων που υπεγράφη με τους άλλους μετόχους την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα έπαψε να έχει από κοινού έλεγχο στην εταιρεία και ως εκ τούτου δεν χρησιμοποιείται πλέον η μέθοδος της καθαρής θέσης για τη λογιστικοποίησή της. Κατόπιν της προαναφερθείσας πώλησης, την 31 Μαρτίου 2022 η διακρατούμενη συμμετοχή στην εταιρεία επιμετρήθηκε ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) με τη μεταβολή στη λογιστική της αξία να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, η διαφορά μεταξύ: (i) της εύλογης αξίας της διακρατούμενης συμμετοχής, την προαναφερθείσα ημερομηνία, η οποία ανερχόταν σε € 71,2 εκατ. πλέον του τιμήματος που εισπράχθηκε από την ανωτέρω πώληση, και (ii) της προηγούμενης λογιστικής αξίας της συμμετοχής στην εταιρεία σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης η οποία ανερχόταν σε € 54,2 εκατ., είχε ως αποτέλεσμα συνολικό κέρδος € 32,3 εκατ., συμπεριλαμβανομένων ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές € 0,6 εκατ., οι οποίες προηγουμένως είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση. Το εν λόγω κέρδος, αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, το παραπάνω κέρδος αναπροσαρμόστηκε περαιτέρω σε € 34 εκατ.

(β) Information Systems Impact Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Πληροφορικής, Ελλάδα

Τον Ιούλιο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της στην Information Systems Impact Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Πληροφορικής έναντι τιμήματος € 3,9 εκατ. Από την πώληση προέκυψε κέρδος ποσού € 1,1 εκατ. και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(γ) INTEPTEK Ανώνυμος Εταιρεία – Διεθνείς Τεχνολογίες, Ελλάδα

Το Σεπτέμβριο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της στην INTEPTEK Ανώνυμος Εταιρεία – Διεθνείς Τεχνολογίες (η οποία από την ημερομηνία της απόκτησής της το τρίτο τρίμηνο του 2021 είχε ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση) σε τρίτο έναντι τιμήματος € 1,9 εκατ. με μη ουσιώδη επίδραση στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
(δ) Sinda Enterprises Company Ltd, Κύπρος

Τον Οκτώβριο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της στην Sinda Enterprises Company Ltd έναντι τιμήματος € 3,2 εκατ. Η προκύπτουσα ζημιά ανήλθε σε € 1,1 εκατ. και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(ε) Rosequeens Properties Ltd, Ρουμανία

Τον Δεκέμβριο 2022, η κοινοπραξία του Ομίλου Rosequeens Properties Ltd, ολοκλήρωσε την πώληση της θυγατρικής της εταιρείας Rosequeens Properties SRL σε τρίτους.

Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες σημαντικές για τον Όμιλο

Όσον αφορά τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου, η Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και η doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις θεωρούνται σημαντικές για τον Όμιλο. Τα οικονομικά στοιχεία και των δύο εταιρειών παρατίθενται στους παρακάτω πίνακες:

Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	3.148	3.451
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	226	132
Σύνολο ενεργητικού	3.374	3.583
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	403	391
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.410	2.491
Σύνολο υποχρεώσεων	2.813	2.882
Ίδια Κεφάλαια	561	701
Η συνολική λογιστική αξία της συμμετοχής	112	140
Λειτουργικά έσοδα	169	129
Καθαρά κέρδη	94	65
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	(163)	(19)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο	(69)	46
Μερίσματα που πληρώθηκαν στον Όμιλο	14	17

doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	90	128
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	347	361
Σύνολο ενεργητικού	437	489
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	95	157
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	121	140
Σύνολο υποχρεώσεων	216	297
Ίδια Κεφάλαια	221	192
Η αναλογία του Ομίλου επί των ιδίων κεφαλαίων	44	38
Υπεραξία και λοιπές προσαρμογές ⁽¹⁾	1	12
Η συνολική λογιστική αξία της συμμετοχής	45	50
Λειτουργικά έσοδα ⁽¹⁾	72	77
Καθαρά κέρδη ⁽¹⁾	53	54
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο⁽¹⁾	53	54
Μερίσματα που πληρώθηκαν στον Όμιλο	5	3

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

⁽¹⁾ Κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές προσαρμογές ποσού € 11 εκατ. (έξοδα) αφορούν κυρίως στην απαλοιφή της αναλογίας του Ομίλου στα κέρδη της συγγενούς εταιρείας που σχετίζονται με συναλλαγές με την τράπεζα. Η αναλογία του Ομίλου στα λειτουργικά έσοδα, στα καθαρά κέρδη και στο συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο της συγγενούς εταιρείας μετά από τις ανωτέρω προσαρμογές ανέρχεται σε € 3 εκατ., € 0.5 εκατ. ζημιά, € 0.5 εκατ. ζημιά αντίστοιχα.

Η συνολική λογιστική αξία των κοινοπραξιών του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2022, ανερχόταν σε € 6 εκατ. (2021: € 65 εκατ. συμπεριλαμβανομένης και της Grivalia Hospitality S.A.). Η αναλογία του Ομίλου επί των κερδών ή ζημιών και των συνολικών αποτελεσμάτων των παραπάνω εταιρειών δεν ήταν σημαντική (2021: € 1 εκατ.).

Η συνολική λογιστική αξία των συγγενών επιχειρήσεων του Ομίλου, εξαιρουμένης της Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και της doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις, η οποία παρουσιάζεται παραπάνω, (δηλ. οι Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε., Odyssey GP S.a.r.l. και Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Ανώνυμη Εταιρεία) την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανερχόταν σε € 9 εκατ. (2021: € 12 εκατ.). Η αναλογία του Ομίλου επί των κερδών ή ζημιών και των συνολικών εσόδων των παραπάνω εταιρειών δεν ήταν σημαντική (2021: δεν ήταν σημαντική).

Ο Όμιλος δεν έχει αναγνωρίσει ζημιές από τη συμμετοχή του στις κοινοπραξίες του, καθώς το ποσό της αναλογίας του επί των ζημιών ήταν μεγαλύτερο από τη συμμετοχή του σε αυτές και δεν έχει υφιστάμενες υποχρεώσεις ή δεν έχει πραγματοποιήσει πληρωμές για λογαριασμό τους. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, το ποσό των μη αναγνωρισμένων ζημιών για τις κοινοπραξίες του Ομίλου ανερχόταν σε € 2 εκατ. (2021: € 2 εκατ.). Το σωρευτικό ποσό των μη αναγνωρισμένων ζημιών για τις κοινοπραξίες ανερχόταν σε € 4 εκατ. (2021: € 24 εκατ.).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος δεν έχει μη αναγνωρισμένες δεσμεύσεις σε σχέση με τη συμμετοχή του σε κοινοπραξίες ή ενδεχόμενες υποχρεώσεις αναφορικά με τη συμμετοχή του σε συγγενείς εταιρείες ή κοινοπραξίες, οι οποίες θα μπορούσαν να προκαλέσουν μελλοντική εκροή διαθεσίμων ή λοιπών στοιχείων.

Η συγγενής εταιρεία του Ομίλου, η Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών, υπόκειται σε περιορισμούς βάσει του ισχύοντος εποπτικού και νομικού πλαισίου και οφείλει να τηρεί επαρκή κεφάλαια προκειμένου να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις ασφαλιστικές της δραστηριότητες.

Πέραν των ανωτέρω, δεν υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί (π.χ. που να προκύπτουν από δανειακές συμβάσεις, κανονιστικές απαιτήσεις ή συμβατικές ρυθμίσεις) σχετικά με τη δυνατότητα των συγγενών επιχειρήσεων ή των κοινοπραξιών να μεταφέρουν κεφάλαια στον Όμιλο, είτε με τη μορφή μερισμάτων ή για την αποπληρωμή δανείων που έχουν χορηγηθεί από τον Όμιλο.

25. Οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης

Ο Όμιλος συμμετέχει σε διαφόρους τύπους οικονομικών οντοτήτων, όπως φορείς τιτλοποίησης, αμοιβαία κεφάλαια και ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια.

Οικονομική οντότητα ειδικής διάρθρωσης είναι η οικονομική οντότητα που έχει σχεδιαστεί ώστε τα δικαιώματα ψήφου ή παρόμοια δικαιώματα να μην αποτελούν τον κυρίαρχο παράγοντα για την άσκηση ελέγχου, όπως όταν τα τυχόν δικαιώματα ψήφου αφορούν μόνο διοικητικά καθήκοντα και οι σχετικές δραστηριότητες κατευθύνονται μέσω συμβατικών ρυθμίσεων. Μία οικονομική οντότητα ειδικής διάρθρωσης συχνά έχει περιορισμένες δραστηριότητες, έναν περιορισμένο και σαφώς καθορισμένο σκοπό, ανεπαρκή κεφάλαια για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της χωρίς τη χρήση χρηματοδότησης μειωμένης εξασφάλισης και χρηματοδότησης με την μορφή πολλαπλών, συμβατικά συνδεδεμένων, τίτλων προς επενδυτές που δημιουργούν συγκεντρώσεις σε πιστωτικό ή άλλους κινδύνους.

Ως συμμετοχή σε μία οικονομική οντότητα ειδικής διάρθρωσης ορίζεται η συμβατική και μη συμβατική σχέση που εκθέτει τον Όμιλο σε μεταβλητές αποδόσεις από την δραστηριότητα της οικονομικής οντότητας ειδικής διάρθρωσης. Παραδείγματα συμμετοχής σε Οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης περιλαμβάνουν την διακράτηση χρεωστικών και συμμετοχικών τίτλων, συμβατικές ρυθμίσεις, ενίσχυση της ρευστότητας, πιστωτική ενίσχυση, υπολειμματικές συμμετοχές.

Οι οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης μπορεί να έχουν συσταθεί από τον Όμιλο ή από τρίτα μέρη και ενοποιούνται όταν η ουσία της σχέσης είναι τέτοια ώστε οι οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης να ελέγχονται από τον Όμιλο όπως φαίνεται στην σημ. 2.2.1(i). Ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης που πραγματοποιείται αναφορικά με την ύπαρξη υποχρέωσης ενοποίησης, ο Όμιλος συμμετέχει τόσο σε ενοποιούμενες όσο και μη ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης

Ο Όμιλος, στα πλαίσια της εξεύρεσης πηγών χρηματοδότησης, συμμετέχει σε συναλλαγές τιτλοποίησης διαφόρων κατηγοριών δανείων (επιχειρηματικών, δανείων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στεγαστικών, καταναλωτικών, πιστωτικών καρτών και

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

ομολογιακών δανείων) οι οποίες συνήθως έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταβίβαση των παραπάνω στοιχείων ενεργητικού στις οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης (φορείς τιτλοποίησης), οι οποίες με την σειρά τους εκδίδουν χρεωστικούς τίτλους διακρατούμενους από επενδυτές και τις εταιρείες του Ομίλου. Ο Όμιλος παρακολουθεί την πιστωτική ποιότητα των τιτλοποιημένων δανείων, καθώς και τη πιστωτική διαβάθμιση των εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων, κατά περίπτωση και παρέχει πιστωτική ενίσχυση στους φορείς τιτλοποίησης και/ή μεταφέρει νέα δάνεια στην ομάδα των τιτλοποιημένων δανείων, όπου κρίνεται απαραίτητο, σύμφωνα με τους όρους των ισχυόντων σχετικών συμβατικών ρυθμίσεων.

Απαρίθμηση των οικονομικών οντοτήτων ειδικής διάρθρωσης του Ομίλου παρέχεται στη σημείωση 23.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η ονομαστική αξία των χρεωστικών τίτλων που εκδόθηκαν από τους φορείς τιτλοποίησης που ιδρύθηκαν από τον Όμιλο ανήλθε σε € 5.258 εκατ., εκ των οποίων € 4.705 εκατ., διακρατούνταν από την Τράπεζα (2021: € 5.916 εκατ., εκ των οποίων € 5.364 εκατ. διακρατούνταν από την Τράπεζα) (σημ. 20 και 34).

Ο Όμιλος δεν παρείχε μη συμβατική οικονομική ή άλλη στήριξη σε αυτές τις οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης ανάλογα με την περίπτωση και επί του παρόντος δεν έχει πρόθεση να προβεί σε τέτοια στο προσεχές μέλλον.

Μη ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης

Ο Όμιλος συμμετέχει σε συναλλαγές με μη ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης, που δεν ελέγχονται από τον Όμιλο, μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών, προκειμένου να παράσχει υπηρεσίες διαχείρισης κεφαλαίων ή να εκμεταλλευτεί συγκεκριμένες επενδυτικές ευκαιρίες.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος της Eurobank Holdings στα πλαίσια του σχεδίου επιτάχυνσης διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του (ΜΕΑ) προχώρησε σε τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων διαφόρων κατηγοριών δανείων μέσω της έκδοσης τίτλων υψηλής, ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης (Cairo, Pillar και Mexico, σημ. 20).

Κεφάλαια που διαχειρίζεται ο Όμιλος

Ο Όμιλος συστήνει και διαχειρίζεται οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης προκειμένου να παρέχει στους πελάτες, θεσμικούς ή όχι, επενδυτικές ευκαιρίες. Αντίστοιχα, ο Όμιλος μέσω των θυγατρικών του εταιρειών Eurobank Asset Management A.E.Δ.Α.Κ. και της Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A, μετέχει στη διαχείριση διαφόρων τύπων αμοιβαίων κεφαλαίων, περιλαμβανομένων αμοιβαίων κεφαλαίων σταθερού εισοδήματος, μετοχικών, funds of funds και διαχείρισης διαθεσίμων.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος δικαιούται να λαμβάνει αμοιβή διαχείρισης και άλλες προμήθειες και μπορεί να έχει επενδύσεις σε αυτά τα αμοιβαία κεφάλαια για ιδίους επενδυτικούς σκοπούς καθώς και προς όφελος των πελατών του.

Ο Όμιλος εμπλέκεται στον αρχικό σχεδιασμό των αμοιβαίων κεφαλαίων και, με την ιδιότητά του ως διαχειριστής κεφαλαίων, λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις αναφορικά με την επιλογή των επενδύσεων, εντούτοις εντός ενός προκαθορισμένου, από νόμους και κανονισμούς, πλαισίου αποφάσεων. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει καταλήξει ότι δεν ασκεί εξουσία επί αυτών των κεφαλαίων.

Επιπρόσθετα, με την ιδιότητά του ως διαχειριστής κεφαλαίων, ο Όμιλος πρωταρχικά ενεργεί ως εκπρόσωπος (agent) στην άσκηση των αποφάσεων επί αυτών. Βάσει των ανωτέρω, ο Όμιλος έχει αξιολογήσει ότι δεν έχει έλεγχο επί αυτών των αμοιβαίων κεφαλαίων και ως αποτέλεσμα δεν τα ενοποιεί. Ο Όμιλος δεν έχει καμία συμβατική υποχρέωση να παράσχει οικονομική ενίσχυση στα υπό διαχείριση κεφάλαια και η απόδοση τους δεν είναι εγγυημένη.

Κεφάλαια που δεν διαχειρίζεται ο Όμιλος

Ο Όμιλος αγοράζει και διακρατεί μερίδια κεφαλαίων τρίτων περιλαμβανομένων αμοιβαίων κεφαλαίων καθώς και ιδιωτικών και λοιπών επενδυτικών κεφαλαίων.

Τιτλοποιήσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει σε μη ενοποιούμενους φορείς τιτλοποίησης, μέσω επενδύσεων σε τιτλοποιημένα στεγαστικά δάνεια και λοιπά τιτλοποιημένα ομόλογα που εκδίδονται από αυτές τις εταιρείες.

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την λογιστική αξία των συμμετοχών του Ομίλου σε μη ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης, που έχουν αναγνωρισθεί στον ενοποιημένο ισολογισμό την 31 Δεκεμβρίου 2022, η οποία αντιπροσωπεύει τη μέγιστη δυνατή έκθεσή του σε ζημιά από αυτές τις συμμετοχές. Επιπλέον, ο πίνακας παρέχει πληροφορίες αναφορικά με το συνολικό έσοδο από τις συμμετοχές σε μη ενοποιούμενες οικονομικές οντότητες ειδικής διάρθρωσης που αναγνωρίστηκαν είτε στα αποτελέσματα είτε στα λοιπά αποτελέσματα χρήσης απευθείας στην καθαρή θέση, κατά την διάρκεια του 2022 (όπως προμήθειες, έσοδα τόκων, καθαρά κέρδη ή ζημιές από επαναμέτρηση και αποαναγνώριση):

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκέμβριος 2022				
Τύπος μη ενοποιούμενης οικονομικής οντότητας ειδικής διάρθρωσης				
Τιτλοποιήσεις	Κεφάλαια που διαχειρίζεται ο Όμιλος		Κεφάλαια που δεν διαχειρίζεται ο Όμιλος	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Συμμετοχή του Ομίλου-στοιχεία ενεργητικού				
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	4.911	-	-	4.911
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	1.486	71	17	1.574
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	2	-	2
Σύνολο	6.397	73	17	6.487
Συνολικό έσοδο από συμμετοχές του Ομίλου	77	48	2	127

31 Δεκέμβριος 2021				
Τύπος μη ενοποιούμενης οικονομικής οντότητας ειδικής διάρθρωσης				
Τιτλοποιήσεις	Κεφάλαια που διαχειρίζεται ο Όμιλος		Κεφάλαια που δεν διαχειρίζεται ο Όμιλος	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Συμμετοχή του Ομίλου-στοιχεία ενεργητικού				
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	5.116	-	-	5.116
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	691	63	19	773
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	2	-	2
Σύνολο	5.807	65	19	5.891
Συνολικό έσοδο από συμμετοχές του Ομίλου	67	70	3	140

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει τα υψηλής και ενδιάμεσης διαβάθμισης ομόλογα των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico (σημ. 20).

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, το συνολικό έσοδο από τις συμμετοχές του Ομίλου αναφορικά με τιτλοποιήσεις περιλαμβάνει κυρίως: (i) € 81 εκατ., € 2 εκατ. και € 0,7 εκατ. έσοδα τόκων χρεωστικών τίτλων, οι οποίοι διακρατούνται από τον Όμιλο και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI) και στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL), αντίστοιχα και (ii) € 6,9 εκατ. από κέρδη ή ζημιές από αποτίμηση τα οποία έχουν αναγνωριστεί στα λοιπά αποτελέσματα απ' ευθείας στην καθαρή θέση. Το συνολικό έσοδο από τις συμμετοχές σε κεφάλαια που διαχειρίζεται ο Όμιλος αποτελείται από : (i) € 50,1 εκατ., από αμοιβές διαχείρισης και λοιπές προμήθειες αναφορικά με την διαχείριση των κεφαλαίων και (ii) € 2,5 εκατ. από κέρδη ή ζημιές από αποτίμηση ή πωλήσεις των συμμετοχών του Ομίλου σε κεφάλαια τα οποία έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Επιπροσθέτως, το συνολικό αποτέλεσμα που προέρχεται από τα κεφάλαια που δεν διαχειρίζεται ο Όμιλος, περιλαμβάνει κυρίως κέρδη ή ζημιές αποτίμησης ή από πωλήσεις των συμμετοχών του Ομίλου σε κεφάλαια τα οποία αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, το σύνολο ενεργητικού των κεφαλαίων που διαχειρίζεται ο Όμιλος όπως επίσης και η ονομαστική αξία των ομολόγων που έχουν εκδοθεί από μη ενοποιούμενους φορείς τιτλοποίησης ανήλθε σε € 3.163 εκατ. (2021: € 3.303 εκατ.) και € 33.227 εκατ. (2021: € 24.856 εκατ.), αντίστοιχα.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
26. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	674	198	507	336	1.715
Μεταφορές	(10)	0	6	-	(4)
Μεταφορές από / προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία	1	(2)	-	-	(1)
Αγορές	24	18	29	18	89
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	(8)	(8)	(5)	(26)	(47)
Απομείωση	(6)	(0)	(11)	-	(17)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30)	1	-	-	-	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	676	206	526	328	1.736
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(216)	(155)	(423)	(106)	(900)
Μεταφορές	1	(0)	-	-	1
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	7	8	4	6	25
Αποσβέσεις χρήσεως	(13)	(9)	(24)	(41)	(87)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(221)	(156)	(443)	(141)	(961)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	455	50	83	187	775
	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	685	198	477	274	1.634
Υπόλοιπο από την απόκτηση εταιρειών/συγχώνευση	6	1	-	9	16
Μεταφορές	(15)	(1)	12	-	(4)
Αγορές	14	9	27	10	60
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	(13)	(9)	(8)	43	13
Απομείωση	(2)	(0)	(1)	-	(3)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30)	(1)	-	-	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	674	198	507	336	1.715
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(216)	(157)	(411)	(72)	(856)
Μεταφορές	2	1	-	-	3
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	10	8	8	5	31
Αποσβέσεις χρήσεως	(12)	(7)	(20)	(39)	(78)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30)	-	-	-	0	0
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(216)	(155)	(423)	(106)	(900)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	458	43	84	230	815

⁽¹⁾ Οι σχετικές υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» (σημ. 35).

⁽²⁾ Αφορά τη λήξη, τις τροποποιήσεις και τις επαναμετρήσεις των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού. Περιλαμβάνει την επαναμέτρηση από αναθεωρημένες εκτιμήσεις της περιόδου μίσθωσης κατά τη διάρκεια του έτους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γεγονότα και τις συνθήκες που επηρεάζουν τις ανάγκες στέγασης του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, από τα € 187 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 230 εκατ.) δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού τα € 180 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 223 εκατ.) αφορούσαν μισθωμένα γραφεία, καταστήματα, τοποθεσίες ATM και κατοικίες και τα € 7 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 7 εκατ.) οχήματα.

Οι βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων αφορούν κτίρια που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο για τις δραστηριότητές του.

27. Επενδύσεις σε ακίνητα

Ο Όμιλος εφαρμόζει τη μέθοδο της εύλογης αξίας για την επιμέτρηση των επενδύσεων σε ακίνητα σύμφωνα με το ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα».

Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα αναλύεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	1.492	1.459
Προσθήκες	4	3
Υπόλοιπο από απόκτηση εταιρειών / συγχώνευση	-	33
Μεταφορές από/προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία	13	3
Λοιπές μεταφορές	9	13
Πωλήσεις	(119)	(31)
Καθαρό κέρδος/(ζημιά) από τις προσαρμογές της εύλογης αξίας	32	30
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 30)	(21)	(18)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	1.410	1.492

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα δικαιώματα χρήσης των μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού που πληρούν τον ορισμό της επένδυσης σε ακίνητα ανέρχονται σε € 14 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 14 εκατ.). Οι αντίστοιχες μισθωτικές υποχρεώσεις παρουσιάζονται στις «λοιπές υποχρεώσεις» (σημ. 35).

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται ως κέρδη/(ζημιές) στα αποτελέσματα και περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/έξοδα» (σημ. 10). Όλα τα κέρδη/(ζημιές) θεωρούνται ως μη πραγματοποιηθέντα.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό εσόδων από μη τραπεζικές υπηρεσίες της κατάστασης αποτελεσμάτων ποσό € 88 εκατ. (2021: € 93 εκατ.), το οποίο αφορά ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 8). Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με τις επενδύσεις σε ακίνητα είναι περίπου € 4 εκατ. και σχετίζονται με εκ νέου ανάπτυξη, επισκευές και συντηρήσεις ακινήτων.

Οι κύριες κατηγορίες επενδύσεων σε ακίνητα έχουν προσδιοριστεί με βάση τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που ενσωματώνουν τα ακίνητα αυτά. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου, οι οποίες κατηγοριοποιούνται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Οικιστικά	11	21
Εμπορικά ακίνητα	1.358	1.420
Οικόπεδα	32	35
Βιομηχανικά	9	16
Σύνολο	1.410	1.492

Οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου είναι η προσέγγιση βάσει του εισοδήματος (κεφαλαιοποίηση εσόδων/μέθοδος προεξοφλημένων ταμειακών ροών), η προσέγγιση βάσει της αγοράς (συγκρίσιμων συναλλαγών) και η προσέγγιση βάσει κόστους, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και συνδυαστικά, ανάλογα με την κατηγορία του ακινήτου που αποτιμάται.

Η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων του Ομίλου σε εμπορικά ακίνητα. Η εύλογη αξία υπολογίζεται μέσω της εκτίμησης μίας σειράς μελλοντικών ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιοκτησία των ακινήτων (λειτουργικά έσοδα και έξοδα, δείκτες κενών ακινήτων, αύξηση εισοδήματος), συμπεριλαμβανομένης και της υπολειμματικής αξίας που αναμένεται να έχει το ακίνητο στο τέλος της προεξοφλητικής περιόδου. Για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εν λόγω ταμειακών ροών εφαρμόζεται κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς.

Με την προσέγγιση βάσει εισοδήματος, η οποία χρησιμοποιείται επίσης και για την κατηγορία των επενδύσεων σε εμπορικά ακίνητα, η εύλογη αξία του ακινήτου είναι το αποτέλεσμα από την διαίρεση των καθαρών λειτουργικών εσόδων που παράγονται από το ακίνητο με το επιτόκιο κεφαλαιοποίησης (επιτόκιο απόδοσης).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η προσέγγιση βάσει της αγοράς χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε οικιστικά, εμπορικά ακίνητα και οικόπεδα. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει δεδομένων για συγκρίσιμες συναλλαγές, είτε αναλύοντας τις πραγματικές συναλλαγές για παρόμοια ακίνητα, είτε χρησιμοποιώντας τις τιμές οι οποίες προκύπτουν μετά την διενέργεια των απαραίτητων προσαρμογών.

Η προσέγγιση βάσει κόστους χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων του Ομίλου σε οικιστικά και βιομηχανικά ακίνητα. Η προσέγγιση αυτή αναφέρεται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας βάσει του τρέχοντος κόστους ανακατασκευής/αντικατάστασης (εκτιμώμενο κόστος κατασκευής), το οποίο εν συνεχεία μειώνεται βάσει κατάλληλου συντελεστή, προκειμένου να αντανakλά τις αποσβέσεις του ακινήτου.

Οι αποτιμήσεις επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την μεγαλύτερη και βέλτιστη χρήση του κάθε περιουσιακού στοιχείου που είναι υλικά, νομικά και οικονομικά εφικτή.

Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών ακινήτων του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2022, είναι η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Τα σημαντικότερα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας του σχετικού χαρτοφυλακίου είναι ο ρυθμός αύξησης του εσόδου από μισθώσεις και το προεξοφλητικό επιτόκιο. Αύξηση στο ρυθμό αύξησης του εσόδου από μισθώσεις θα επέφερε αύξηση της λογιστικής αξίας ενώ αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου θα είχε το αντίθετο αποτέλεσμα. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κυμαίνεται μεταξύ 7% και 12%. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, μια αύξηση ή μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση των προεξοφλημένων ταμειακών ροών κατά 5%, θα κατέληγε σε μια πτωτική ή ανοδική προσαρμογή της λογιστικής αξίας των σχετικών επενδύσεων σε ακίνητα της τάξης των € 31 εκατ.

Το 2022, η αγορά ακινήτων στην Ελλάδα προσέλκυσε σημαντικά επενδυτικά κεφάλαια, κυρίως κατά το πρώτο μισό του έτους, όταν ο ρυθμός της εγχώριας και της ξένης επενδυτικής δραστηριότητας επέστρεψε στα επίπεδα προ της πανδημίας του Covid-19. Ωστόσο, προς τα τέλη του έτους, η άνοδος του πληθωρισμού και των επιτοκίων, καθώς και η αύξηση στο κόστος της ενέργειας και των κατασκευών, ως αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία, οδήγησε τους συμμετέχοντες στην αγορά να γίνουν πιο επιφυλακτικοί και επιλεκτικοί στις επενδυτικές τους αποφάσεις. Παρόλα αυτά, η ζήτηση για ποιοτικά βιώσιμα ακίνητα υπερβαίνει την τρέχουσα προσφορά στην αγορά, συνεπώς η αξία αυτών των περιουσιακών στοιχείων αναμένεται να συνεχίσει να επιδεικνύει ανθεκτικότητα, ακόμα και κατά τη διάρκεια μιας επιβράδυνσης στην οικονομία.

Σε αυτό το ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον, η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου, το οποίο αποτελείται κυρίως από ακίνητα στέγασης γραφείων και μεγάλα καταστήματα / υπεραγορές, αποδείχθηκε αποτελεσματικό μέσο προστασίας, καθώς παρά την αύξηση στα επιτόκια το 2022, αναγνωρίστηκαν κέρδη € 34 εκατ. από την αποτίμηση του σε εύλογη αξία, κυρίως λόγω της αύξησης στην αξία συγκεκριμένων ακινήτων στέγασης γραφείων που έχουν εκμισθωθεί σε μισθωτές πρώτης κατηγορίας και ακινήτων εφοδιασμού (logistics) (σημ. 10).

Συγκεκριμένα, τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου όσον αφορά την ποιότητα των μισθωτών (μισθωτές κατηγορίας AAA) και των διατηρήσιμων συμβάσεων μίσθωσης, οι οποίες ευνοήθηκαν και από τη σύνδεσή τους με τον ΔTK, καθώς και οι προδιαγραφές των ακινήτων, ελήφθησαν υπόψη από τους εκτιμητές κατά τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων του Ομίλου.

Επιπροσθέτως, οι τομείς ακινήτων στέγασης γραφείων και εφοδιασμού (logistics) συνεχίζουν να επιδεικνύουν ισχυρά θεμελιώδη στοιχεία προσφοράς/ζήτησης στην Ελλάδα, ενώ ο τομέας των εμπορικών ακινήτων, λαμβάνοντας υπόψη την ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης στο μετά την πανδημία περιβάλλον, βιώνει ισχυρή μισθωτική και επενδυτική δραστηριότητα, κυρίως όσον αφορά τα μεγάλα καταστήματα, παρόλο που υστερεί στην αύξηση των ενοικίων σε σύγκριση με τους άλλους τομείς.

Ο Όμιλος θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις επιπτώσεις του οικονομικού περιβάλλοντος και τις τάσεις που θα αναδειχθούν στην αγορά των επενδυτικών ακινήτων κατά την προσεχή περίοδο στις αποτιμήσεις των επενδυτικών ακινήτων, ενώ παράλληλα θα εντατικοποιήσει τις προσπάθειές του προς την υλοποίηση επενδύσεων “πράσινης” ενέργειας στα ακίνητα του.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
28. Άυλα πάγια στοιχεία

Η κίνηση των λογισμικών προγραμμάτων και των λοιπών άυλων πάγιων στοιχείων η οποία αφορά στην αγορά και στην ανάπτυξη λογισμικών προγραμμάτων αναλύεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Αξία κτήσεως:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	583	535
Υπόλοιπο από την απόκτηση εταιρειών	-	2
Μεταφορές	(6)	(12)
Προσθήκες	93	77
Πωλήσεις και διαγραφές	(7)	(3)
Απομείωση	(10)	(16)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	653	583
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(316)	(282)
Αποσβέσεις χρήσεως	(48)	(36)
Πωλήσεις και διαγραφές	6	2
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(358)	(316)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	295	267

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η υπολειπόμενη λογιστική αξία της υπεραξίας του Ομίλου ανέρχεται σε € 1,6 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1,6 εκατ.), εκ των οποίων τα € 0,9 εκατ. αφορά την ERB Lux Immo S.A.

29. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Απαιτήσεις από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	495	706
Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς και σχετικές προκαταβολές	577	597
Ενεχυριασμένο ποσό που σχετίζεται με χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	234	235
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽¹⁾	51	18
Εξοδα επόμενων περιόδων και δεδουλευμένα έσοδα	91	102
Λοιπές εγγυήσεις	213	128
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος ⁽²⁾	30	28
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	285	246
Σύνολο	1.976	2.060

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό με πελάτες, και χρηματιστηριακές δραστηριότητες.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει παρακρατούμενους φόρους μετά από προβλέψεις.

Τον Σεπτέμβριο του 2022, ο νόμος 4370/2016 που αφορά στα συστήματα εγγύησης καταθέσεων των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων τροποποιήθηκε με τον νόμο 4972/2022. Σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του νόμου, η απαίτηση από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) που αναφέρεται στο «Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων» θα αποδοθεί στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα σε τρεις ισόποσες δόσεις, αρχής γενομένης τρεις μήνες μετά την έναρξη ισχύος του νόμου και ετησίως εν συνεχεία, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 25α του νόμου. Κατόπιν αυτού, τον Δεκέμβριο του 2022 αποδόθηκε στην Τράπεζα από το ΤΕΚΕ ποσό € 210 εκατ.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ποσού € 285 εκατ., μετά από προβλέψεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις σχετιζόμενες με (α) προκαταβολές σε προμηθευτές, (β) δημόσιους οργανισμούς, (γ) δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων, (δ) νομικές υποθέσεις και (ε) project Triangle (σημ. 30).

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
30. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση και σχετιζόμενες υποχρεώσεις

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση		
Ακίνητα	15	31
Δάνεια που σχετίζονται με το project Solar (σημ. 20)	69	-
Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε. και INTEPTEK Α.Ε.		81
- Διεθνείς Τεχνολογίες	-	6
IMO 03 Ε.Α.Δ. (σημ. 23)	-	28
Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank - project Triangle	-	28
Σύνολο	84	146
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση		
Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε.	-	72
Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank - project Triangle	-	37
Λοιπά στοιχεία παθητικού που σχετίζονται με το project Solar (σημ. 20)	1	-
Σύνολο	1	109

Ακίνητα

Ξεκινώντας από τα τέλη του 2019, ο Όμιλος, στο πλαίσιο της στρατηγικής του για την ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου ακινήτων του (ανακτηθέντα από πλειστηριασμούς, επενδυτικά και ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα) έχει ταξινομήσει σταδιακά ως κατεχόμενα προς πώληση συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια ακινήτων συνολικής υπολειπόμενης λογιστικής αξίας την 31 Δεκεμβρίου 2022 € 15 εκατ. περίπου (31 Δεκεμβρίου 2021: € 31 εκατ.), μετά την επαναμέτρησή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 5. Η δέσμευση του Ομίλου για το σχέδιο πώλησης των εν λόγω ακινήτων παραμένει ενεργή, ενώ η ολοκλήρωσή του αναμένεται εντός του 2023 και ο Όμιλος πραγματοποιεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση.

Οι ανωτέρω μη επαναλαμβανόμενες επιμετρήσεις της εύλογης αξίας ταξινομήθηκαν στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν, χωρίς καμία αλλαγή να έχει υπάρξει μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank – Project «Triangle»

Την 7 Δεκεμβρίου 2021, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι η Τράπεζα υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία με την Worldline B.V. («Worldline») η οποία περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, (α) την πώληση του 80% της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank («PayCo») στην Worldline και (β) μία μακροπρόθεσμη συμφωνία για την αποκλειστική διανομή των προϊόντων της PayCo στην Ελλάδα μέσω του δικτύου της Τράπεζας. Βάσει της ανωτέρω συμφωνίας, η Payco από την 31 Δεκεμβρίου 2021 ταξινομήθηκε ως κατεχόμενη προς πώληση.

Την 30 Ιουνίου 2022, μετά τη λήψη όλων των απαραίτητων εγκρίσεων, ολοκληρώθηκε η απόσχιση του κλάδου αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Τράπεζας με απορρόφησή του από την Cardlink Ίδρυμα Πληρωμών Ανώνυμη Εταιρεία («Cardlink One»), ένα αδειοδοτημένο ίδρυμα πληρωμών, και η μεταβίβαση ποσοστού 80% των μετοχών της Cardlink One στη Worldline έναντι εισπραχθέντος τιμήματος € 254 εκατ., μετά από συγκεκριμένες προσαρμογές. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τη σχετική συμφωνία μετόχων, το υπολειπόμενο ποσοστό συμμετοχής 20% στην «Cardlink One» υπόκειται σε ένα συνδυασμό δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς και πώλησης, τα οποία καθίστανται ασκήσιμα μετά από περίπου 3 έτη.

Ως αποτέλεσμα της συναλλαγής πώλησης για το 80% της συμμετοχής και βάσει των όρων της συμφωνίας μετόχων αναφορικά με το συνδυασμό δικαιωμάτων προαίρεσης για το 20% της συμμετοχής, η Τράπεζα αποαναγνώρισε πλήρως τη μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών, καθώς μέσω του συνδυασμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, η πρόσβαση ουσιαστικά στο σύνολο των αποδόσεων που συνδέονται με την κατοχή του υπολειπόμενου ποσοστού συμμετοχής 20% θεωρείται ότι μεταβιβάστηκε στη Worldline κατά τη χρονική στιγμή της συναλλαγής.

Σε αυτή τη βάση, εκτός του εισπραχθέντος τιμήματος, την 30 Ιουνίου 2022 η Τράπεζα αναγνώρισε στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού που θα επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ίσο με € 68,5 εκατ., το οποίο αντιπροσωπεύει την παρούσα αξία του συμβατικού δικαιώματος να λάβει την εκτιμώμενη τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

προαίρεσης, κατά τη χρονική στιγμή που θα ασκηθούν. Επιπροσθέτως, την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα αναγνώρισε στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού απαίτηση (deferred consideration) € 15,1 εκατ. βάσει των όρων της συμφωνίας.

Κατόπιν των ανωτέρω, το κέρδος που προέκυψε από την συναλλαγή και αναγνωρίστηκε στα “Λοιπά έσοδα/(έξοδα)” ανήλθε σε περίπου € 325 εκατ. προ φόρων (περίπου € 231 εκατ. μετά από φόρους), στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα που αποδίδονται άμεσα στη συναλλαγή.

31. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ	8.774	11.663

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος είχε € 8,9 δις υπόλοιπο κεφαλαίου στο πλαίσιο του προγράμματος αναχρηματοδότησης TLTRO III της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), μετά τη λήξη € 1,9 δις και την πρόωρη αποπληρωμή € 1 δις κατά τη διάρκεια του τριμήνου, ενώ τα καθαρά έσοδα από το πρόγραμμα που έχουν αναγνωριστεί στα έξοδα από τόκους ανήλθαν σε € 53 εκατ. (σημ. 6). Καθώς ο Όμιλος, εκπλήρωσε τα απαιτούμενα κριτήρια αναφορικά με τη μεταβολή των χορηγήσεων, τα εν λόγω έσοδα υπολογίστηκαν με βάση τα ευνοϊκότερα επιτόκια του προγράμματος, δηλαδή επιτόκιο -1% για την περίοδο από 24 Ιουνίου 2020 έως 23 Ιουνίου 2022 και το μέσο επιτόκιο καταθέσεων (DFR) όπως αυτό ορίστηκε από αποφάσεις της ΕΚΤ.

32. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	764	270
Δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς	663	619
Καταθέσεις χρηματικών εγγυήσεων από τράπεζες ⁽¹⁾	294	27
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τις τράπεζες	76	54
Διαπραγμαζόμενος δανεισμός	17	3
Σύνολο	1.814	973

⁽¹⁾ Το ποσό που παρατίθεται για το 2022 είναι μετά τον συμψηφισμό € 932 εκατ. έναντι παράγωγων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (σημ. 5.2.1.4).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς περιλαμβάνει δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development) και από λοιπούς παρεμφερείς οργανισμούς.

33. Υποχρεώσεις προς πελάτες

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Καταθέσεις ταμειωτηρίου και τρεχούμενοι λογαριασμοί	42.897	40.665
Προθεσμιακές καταθέσεις	14.199	12.367
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	201	200
Σύνολο	57.297	53.232

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι υποχρεώσεις προς πελάτες για τις ελληνικές και διεθνείς δραστηριότητες ανέρχονταν σε € 39.633 εκατ. και € 17.664 εκατ., αντίστοιχα (2021: € 37.080 εκατ. και € 16.152 εκατ., αντίστοιχα).

34. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Ομόλογα από τιτλοποίηση	553	552
Ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2)	1.261	950
Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)	1.740	1.052
Σύνολο	3.554	2.554

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Ομόλογα από τιτλοποίηση

Η λογιστική αξία των τίτλων υψηλής διαβάθμισης (τίτλοι κατηγορίας A) εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού που εκδόθηκαν μέσω των εταιρειών ειδικού σκοπού της Τράπεζας Karta II Plc και Astarti DAC την 31 Δεκεμβρίου 2022, ανερχόταν σε € 303 εκατ. και € 250 εκατ. αντίστοιχα.

Κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (Tier 2)

Τον Νοέμβριο 2022, η Μητρική Εταιρεία ανακοίνωσε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 ποσού € 300 εκατ. με λήξη τον Δεκέμβριο 2032, με δυνατότητα ανάκλησης τον Δεκέμβριο 2027, με ετήσιο τοκομερίδιο 10%, το οποίο διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου (στην αγορά Euro MTF). Την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα εξέδωσε ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης με αντίστοιχους όρους το οποίο κατέχει η Μητρική εταιρεία. Τα κεφάλαια που θα αντληθούν θα συνεισφέρουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων της Eurobank Holdings όσον αφορά στον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και θα διατεθούν για επιχειρηματικούς σκοπούς της Τράπεζας.

Περισσότερες πληροφορίες για την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Μητρικής Εταιρείας την 30 Νοεμβρίου 2022.

Τον Ιανουάριο του 2018, η Eurobank Ergasias A.E. προχώρησε στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 ονομαστικής αξίας € 950 εκατ., σε αντικατάσταση των προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας βάσει του Νόμου 3723/2008. Τα προαναφερθέντα κεφαλαιακά μέσα έχουν διάρκεια δέκα ετών (έως την 17 Ιανουαρίου 2028) με εξαμηνιαία καταβολή τόκων βάσει σταθερού ονομαστικού επιτοκίου 6,41%.

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από κεφαλαιακούς τίτλους μειωμένης εξασφάλισης της κατηγορίας 2 μεταβιβάστηκαν στην Μητρική Εταιρεία, ενώ η Τράπεζα, εξέδωσε ένα ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης το οποίο έχει όρους αντίστοιχους, το οποίο αποκτήθηκε εξ ολοκλήρου από την Μητρική Εταιρεία.

Καλυμμένες ομολογίες

Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σχετικά με τις εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες, βάσει της Π.Δ.Τ.Ε. 2620/28.08.2009, είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (Έκθεση προς Επενδυτές για τα Προγράμματα Καλυμμένων Ομολογιών).

Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)

Τον Ιούνιο 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ., εκ των οποίων € 7 εκατ. κατέχονταν από μία θυγατρική της Τράπεζας. Το ομόλογο, το οποίο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου, λήγει τον Μάρτιο 2025 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Μάρτιο 2024, με ετήσιο τοκομερίδιο 4,375%.

Η έκδοση αυτή αποτελεί ένα ακόμα βήμα προς την υλοποίηση της μεσοπρόθεσμης στρατηγικής της Eurobank για την κάλυψη των υποχρεώσεων της όσον αφορά στο MREL. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την ανωτέρω έκδοση θα διατεθούν για γενικούς σκοπούς χρηματοδότησης της Eurobank.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της Τράπεζας την 1 Ιουνίου 2022.

Κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση μεσοπρόθεσμων τίτλων ονομαστικής αξίας € 286 εκατ. οι οποίοι προσδιορίζονται για τους πελάτες του Ομίλου.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. Το ομόλογο, το οποίο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου, λήγει τον Ιανουάριο 2029 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Ιανουάριο 2028, προσφέροντας ετήσιο τοκομερίδιο 7%.

Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την ανωτέρω έκδοση θα ενισχύσουν τη στρατηγική του Ομίλου για την διαρκή συμμόρφωση των υποχρεώσεων της όσον αφορά στο MREL και θα διατεθούν για γενικούς σκοπούς χρηματοδότησης της Eurobank.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της Τράπεζας την 20 Ιανουαρίου 2023.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
35. Λοιπές υποχρεώσεις

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽¹⁾	444	374
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	205	248
Έσοδα επομένων περιόδων και έξοδα δεδουλευμένα	165	156
Λοιπές προβλέψεις	71	95
Πρόβλεψη αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (σημ. 5.2.1.2)	57	48
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (σημ. 36)	19	23
Παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	61	64
Πρόβλεψη χρηματοοικονομικής εγγύησης για πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	33	36
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	14	15
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, (σημ. 13)	31	26
Υποχρεώσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών (Trading liabilities)	419	43
Λοιπές υποχρεώσεις	184	230
Σύνολο	1.703	1.358

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με τραπεζικές επιταγές και εμβάσματα, συναλλαγές πιστωτικών καρτών, λοιπές τραπεζικές και χρηματιστηριακές δραστηριότητες.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές υποχρεώσεις ποσού € 184 εκατ. αφορούν κυρίως σε (α) υποχρεώσεις σε προμηθευτές και πιστωτές, (β) εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς και (γ) υποχρεώσεις από λοιπούς φόρους και τέλη.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι υποχρεώσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών (trading liabilities) ποσού € 419 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 43 εκατ.), αντικατοπτρίζουν τις αυξημένες θέσεις πώλησης (short positions) ομολόγων, τις οποίες ο Όμιλος έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης, στοχεύοντας στη διαχείριση σε επίπεδο συνολικού χαρτοφυλακίου των κινδύνων αγοράς λόγω της κατοχής στοιχείων ενεργητικού. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα κέρδη που αναγνωρίστηκαν στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» λόγω των προαναφερθεισών θέσεων πώλησης ανήλθαν σε € 107 εκατ.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές προβλέψεις ποσού € 71 εκατ. (2021: € 95 εκατ.) περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 28 εκατ. για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις έναντι του Ομίλου (σημ. 42) και (β) λοιπές προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους ποσού € 43 εκατ., εκ των οποίων € 22 εκατ. σχετίζονται με την πώληση των πρώην θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία.

Η κίνηση των λοιπών προβλέψεων του Ομίλου παρουσιάζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση	Λοιπά	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	64	31	95
Προβλέψεις χρήσης	13	12	25
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(46)	(1)	(47)
Ανακτήσεις χρήσης	(3)	(2)	(5)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	3	3
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	28	43	71
	31 Δεκεμβρίου 2021		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση	Λοιπά	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	60	33	93
Υπόλοιπο από απόκτηση εταιρειών	2	-	2
Προβλέψεις χρήσης	9	3	12
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(5)	(4)	(9)
Ανακτήσεις χρήσης	(2)	(1)	(3)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	64	31	95

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, αναγνωρίστηκε ποσό € 48 εκατ. στα αποτελέσματα του Ομίλου για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία κυρίως σε σχέση με το νέο Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES), το οποίο ξεκίνησε από τον Όμιλο το Φεβρουάριο 2022 για συγκεκριμένες μονάδες στην Ελλάδα και απευθύνθηκε σε

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

υπαλλήλους οι οποίοι υπερέβαιναν ένα συγκεκριμένο ηλικιακό όριο. Το νέο VES, εφαρμόζεται είτε με εφάπαξ αποζημιώσεις, είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων. Η εκτιμώμενη ετήσια εξοικονόμηση στα έξοδα προσωπικού ανέρχεται σε € 16 εκατ.

36. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους υπαλλήλους του στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης, σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία συνήθως εκθέτουν τον Όμιλο σε αναλογιστικούς κινδύνους, όπως ο κίνδυνος επιτοκίου και ο κίνδυνος μεταβολής των μισθών. Ως εκ τούτου, μια μείωση στο προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών ή μια αύξηση στους μελλοντικούς μισθούς, θα αυξήσουν την υποχρέωση του Ομίλου.

Η μεταβολή της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία παρουσιάζεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	23	21
Υπόλοιπο από απόκτηση εταιρειών	-	0
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	3	3
Τόκος στην υποχρέωση	0	0
Κόστος προϋπηρεσίας και (κέρδη)/ζημιές διακανονισμών	49	38
Επαναμετρήσεις:		
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των χρηματοοικονομικών παραδοχών	(2)	(1)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των δημογραφικών παραδοχών	(0)	0
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω εμπειρικών και λοιπών αναπροσαρμογών	(2)	0
Αποζημιώσεις που πληρώθηκαν	(52)	(38)
Συναλλαγματικές διαφορές	0	(0)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	19	23

Οι αποζημιώσεις που πληρώθηκαν από τον Όμιλο το 2022 στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου (σημ. 35), ανήλθαν σε € 52 εκατ. Η πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης που είχε σχηματιστεί για τους υπαλλήλους που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα ανήλθε σε € 2 εκατ.

Οι πιο σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν (εκφρασμένες σε σταθμισμένους μέσους όρους) παρουσιάζονται παρακάτω:

	2022 %	2021 %
Προεξοφλητικό επιτόκιο	3,4	0,6
Μελλοντική αύξηση μισθών	2,9	1,6

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η παραδοχή για τον πληθωρισμό (σταθμισμένος μέσος όρος) ανέρχεται σε 2,6% (2021: 2%) και έχει ληφθεί υπόψη στον καθορισμό της παραπάνω αναλογιστικής παραδοχής για την μελλοντική αύξηση μισθών.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ήταν 8 έτη (2021: 8 έτη).

Η ανάλυση ευαισθησίας των σημαντικότερων παραδοχών, με βάση μια εύλογη μεταβολή αυτών, που χρησιμοποιήθηκαν την 31 Δεκεμβρίου 2022 παρουσιάζεται παρακάτω:

Η αύξηση/(μείωση) του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης/(50 μονάδες βάσης), θα είχε ως αποτέλεσμα τη (μείωση)/αύξηση της υποχρέωσης κατά (€ 0,7 εκατ.)/€ 0,7 εκατ.

Η αύξηση/(μείωση) των μελλοντικών μισθών κατά 0.5%/(0.5%), θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/(μείωση) της υποχρέωσης κατά € 0,7 εκατ./(€ 0,7 εκατ.).

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις υπόλοιπες σταθερές. Στην πράξη αυτό δεν είναι σύνηθες να συμβεί και οι μεταβολές σε κάποιες από τις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι μέθοδοι και οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία της παραπάνω ανάλυσης ευαισθησίας είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών και δεν μεταβλήθηκαν συγκριτικά με την προηγούμενη χρήση.

37. Μετοχικό κεφάλαιο

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank Α.Ε. ανήλθε σε € 3.941.071.968,10 διαιρούμενο σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας € 1,07 η κάθε μια (2021: € 3.941.071.968,10 διαιρούμενο σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας € 1,07 η κάθε μια). Ο συνολικός αριθμός των μετοχών της Eurobank Α.Ε. διακρατείται από την Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε., η οποία είναι και ο μοναδικός μέτοχος της Eurobank Α.Ε.

38. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	Τακτικό αποθεματικό € εκατ.	Αφορολόγητα αποθεματικά € εκατ.	Αποθεματικά εύλογης αξίας € εκατ.	Λοιπά Αποθεματικά € εκατ.	Αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2021	182	60	415	93	439	1.190
Καθαρά κέρδη	-	-	-	-	398	398
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών	15	(0)	-	140	(155)	-
Μεταβολές των ποσοστών συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρείες (σημ. 23.2)	-	-	-	82	(81)	1
Διανομή σε είδος μέσω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-	(16)	(16)
Σχηματισμός αποθεματικού εταιρικού νόμου	-	-	-	9	-	9
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	-	37	-	37
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	(91)	-	-	(91)
Κέρδη/(ζημιές) από μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	2	-	-	2
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	-	1	1
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες - μεταβολή αναλογίας λοιπών αποτελεσμάτων συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών, μετά από φόρους	-	-	(3)	(0)	-	(3)
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	-	-	-	2	2
Λοιπά	-	-	(1)	0	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2021	197	60	322	361	588	1.528
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	197	60	322	361	588	1.528
Καθαρά κέρδη	-	-	-	-	1.336	1.336
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών	73	(1)	-	195	(268)	-
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	-	(0)	-	(0)
Συναλλαγματικές διαφορές (σημ. 23.1)	-	-	-	76	-	76
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	(323)	-	-	(323)
Κέρδη/(ζημιές) από μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	24	-	-	24
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	-	4	4
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες - μεταβολή αναλογίας λοιπών αποτελεσμάτων συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών, μετά από φόρους	-	-	(33)	1	(0)	(32)
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 39)	-	-	-	-	4	4
Λοιπά	-	-	-	-	1	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	270	59	(10)	633	1.665	2.618

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα λοιπά αποθεματικά αποτελούνται, μεταξύ άλλων, από, α) € 564 εκατ. αποθεματικά που αφορούν κυρίως σε μερίσματα και κέρδη από πώληση συμμετοχών (2021: € 368 εκατ.), β) € 125 εκατ. σωρευμένες ζημιές που αφορούν σε συναλλαγματικές διαφορές δραστηριοτήτων εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων € 24 εκατ. σωρευμένων κερδών που σχετίζονται με το αποτέλεσμα της αντιστάθμισης της καθαρής επένδυσης (2021: € 203 εκατ. σωρευμένες ζημιές, συμπεριλαμβανομένων € 27 εκατ. σωρευμένων κερδών που σχετίζονται με το αποτέλεσμα της αντιστάθμισης της καθαρής επένδυσης), γ) € 12 εκατ. σωρευμένη ζημιά που σχετίζεται με αντιστάθμιση ταμειακών ροών (2021: € 12 εκατ. σωρευμένη ζημιά) και δ) αποθεματικά εταιρικού νόμου € 8 εκατ., σύμφωνα με τις διατάξεις του Ελληνικού εταιρικού νόμου όπως ισχύει (2021: € 8 εκατ.).

Μερίσματα

Σύμφωνα με το άρθρο 149Α του Νόμου 4261/2014, κατά παρέκκλιση του εδάφιου γ' της παρ. 2 του άρθρου 160 και της παρ. 2 του άρθρου 161 του Νόμου 4548/2018, η Τράπεζα δεν υποχρεούται σε διανομή ελάχιστου μερίσματος. Η Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2023 ο Όμιλος της Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι το ποσό που προοριζόταν για τη διανομή μερίσματος θα χρησιμοποιηθεί κατά τον βέλτιστο τρόπο, προκειμένου να υποβληθεί προσφορά για την απόκτηση του ποσοστού 1,4% που κατέχει το ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank Holdings, μέσω προγράμματος επαναγοράς μετοχών (σημ. 45), αποφάσισε να προτείνει στην Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων τη μη διανομή μερίσματος στον Μέτοχο από τα κέρδη του 2022 και θα επαναξιολογήσει την απόφασή της βάσει των μελλοντικών εξελίξεων.

39. Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Eurobank Holdings την 28 Ιουλίου 2020 ενέκρινε τη θέσπιση πενταετούς προγράμματος διάθεσης μετοχών, ξεκινώντας από το 2021, με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης για την απόκτηση μετοχών με έκδοση νέων μετοχών και με αντίστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 113 του Νόμου 4548/2018, τα οποία χορηγούνται σε στελέχη της Διοίκησης και του προσωπικού της Eurobank Holdings και των συνδεδεμένων με αυτήν εταιρειών σύμφωνα με το άρθρο 32 του Νόμου 4308/2014. Ο μέγιστος αριθμός των δικαιωμάτων που δύναται να εγκριθούν καθορίστηκε στα 55.637.000 δικαιώματα, κάθε ένα εκ των οποίων θα αντιστοιχεί σε μια νέα μετοχή. Η τιμή εξάσκησης για κάθε μια νέα μετοχή θα είναι ίση με € 0,23. Η Ετήσια Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings να ορίσει τους δικαιούχους και να καθορίσει τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις του προγράμματος.

Οι τελικοί όροι και η εφαρμογή του προγράμματος διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης για την αγορά μετοχών, το οποίο αποτελεί ένα μακροπρόθεσμο κίνητρο με μελλοντική προοπτική, με στόχο την παραμονή βασικών στελεχών, καθορίζονται και εγκρίνονται κάθε έτος από το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο και τις πολιτικές του Ομίλου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης είναι εξασκήσιμα τμηματικά, σε ετήσια βάση για περίοδο από 1 έως 5 χρόνια. Κάθε τμήμα μπορεί να εξασκηθεί ολικώς ή μερικώς και να μετατραπεί σε μετοχές κατά την προαίρεση των εργαζομένων, με την προϋπόθεση ότι θα παραμείνουν απασχολούμενοι από τον Όμιλο μέχρι την πρώτη διαθέσιμη ημερομηνία εξάσκησης. Οι εταιρικές πράξεις που αναπροσαρμόζουν τον αριθμό και την τιμή των μετοχών αναπροσαρμόζουν αναλόγως και τα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών.

Επιπλέον, τα δικαιώματα προαίρεσης συμμορφώνονται με τους περιορισμούς σχετικά με τις αποδοχές του Νόμου 3864/2010, όπως ισχύει κάθε φορά.

Η κίνηση των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά τη διάρκεια της περιόδου αναλύεται ως ακολούθως:

Παραχώρηση δικαιωμάτων προαίρεσης	2022
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	12.374.561
Δικαιώματα που χορηγήθηκαν εντός του έτους	11.654.117
Δικαιώματα που ακυρώθηκαν εντός του έτους	(244.700)
Δικαιώματα που ασκήθηκαν εντός του έτους	(1.515.656)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	22.268.322

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς έχουν τις ακόλουθες ημερομηνίες λήξεως:

Ημερομηνία λήξεως ⁽¹⁾	Δικαιώματα προαίρεσης 31 Δεκεμβρίου 2022
2023	5.551.925
2024	7.131.580
2025	3.120.978
2026	2.595.139
2027	2.595.139
2028	1.273.561
Σταθμισμένη μέση υπολειπόμενη συμβατική διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά το τέλος της περιόδου	24 μήνες

⁽¹⁾ Με βάση την εγγύτερη συμβατική ημερομηνία άσκησής τους.

Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική του Ομίλου για τις παροχές σε μετοχές προς το προσωπικό, η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά την ημερομηνία παραχώρησης αναγνωρίζεται ως έξοδο με αντίστοιχη αύξηση της καθαρής θέσης κατά την περίοδο κατοχύρωσης.

Η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία παραχώρησης προσδιορίστηκε χρησιμοποιώντας μια προσαρμοσμένη μορφή του μοντέλου Black-Scholes για δικαιώματα προαίρεσης σε μετοχές τύπου Βερμούδων, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή εξάσκησης, τις ημερομηνίες εξάσκησης, τους όρους των δικαιωμάτων προαίρεσης, την τιμή της μετοχής κατά την ημερομηνία παραχώρησης και την αναμενόμενη διακύμανση της τιμής της υποκείμενης μετοχής, την αναμενόμενη μερισματική απόδοση και το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για τη διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης.

Επιπλέον, πρόσθετες προϋποθέσεις για συγκεκριμένα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών που χορηγήθηκαν σε βασικά στελέχη τα οποία υπόκεινται σε οποιουδήποτε περιορισμούς του Νόμου 3864/2010 τη στιγμή της χορήγησης, αντιμετωπίζονται ως προϋποθέσεις που δεν αφορούν στην κατοχύρωσή τους. Συνεπώς, η επιμέτρηση της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία παραχώρησης τέτοιου είδους δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών λαμβάνει υπόψη την πιθανότητα να αρθούν οι σχετικοί περιορισμοί, με βάση την κρίση της Διοίκησης, και δεν αναθεωρείται μεταγενέστερα, ανεξαρτήτως εάν η προϋπόθεση τελικά ικανοποιηθεί.

Η σταθμισμένη μέση εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών που χορηγήθηκαν τον Δεκέμβριο 2022 ήταν € 0,63 (2021: € 0,42). Οι σημαντικές παράμετροι που χρησιμοποιήθηκαν στο μοντέλο ήταν μια τιμή μετοχής € 1,021 (2021: € 0,7823) κατά την ημερομηνία παραχώρησης, η τιμή εξάσκησης € 0,23, ετησιοποιημένη μερισματική απόδοση 3% (2021: 3%), αναμενόμενη μέση διακύμανση 38% (2021: 68%), η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των δικαιωμάτων προαίρεσης από 1 έως 5 έτη και ένα επιτόκιο μηδενικού κινδύνου που αντιστοιχεί στις λήξεις των δικαιωμάτων προαίρεσης, με βάση την καμπύλη αποδόσεων των συμβολαίων ανταλλαγής (swap) σε Ευρώ. Η αναμενόμενη διακύμανση επιμετράται κατά την ημερομηνία παραχώρησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και βασίζεται στη μέση ιστορική διακύμανση της τιμής της μετοχής κατά τη διάρκεια του τελευταίου ενάμιση έτους.

40. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Ο Όμιλος διενεργεί συναλλαγές με τις οποίες μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχει αναγνωρίσει, απευθείας σε τρίτους ή σε εταιρείες ειδικού σκοπού.

(α) Ο Όμιλος πωλεί χρεόγραφα, έναντι μετρητών, στο πλαίσιο συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων («repos») και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Επιπλέον, ο Όμιλος ενεχυριάζει, έναντι μετρητών, τίτλους, καλυμμένα ομόλογα, όπως επίσης δάνεια και απαιτήσεις πελατών και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Ο Όμιλος μπορεί επίσης να μεταβιβάσει χρεόγραφα στο πλαίσιο του δανεισμού χρεογράφων χωρίς την ανταλλαγή μετρητών ή την δέσμευση άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ως εγγύηση. Για όλες τις παραπάνω συναλλαγές, ο Όμιλος εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα, ο Όμιλος δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Η σχετική υποχρέωση, όπου υφίσταται, αναγνωρίζεται ανάλογα στις Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (σημ. 31 και 32), Υποχρεώσεις προς πελάτες (σημ. 33) και Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους (σημ. 34), ως ενδείκνυται.

Ο Όμιλος έχει προχωρήσει σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών δανείων (επιχειρηματικών, καταναλωτικών, δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και διάφορες κατηγορίες μη εξυπηρετούμενων δανείων), σύμφωνα με τις οποίες αναλαμβάνει την

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

υποχρέωση να μεταβιβάσει τις ταμειακές ροές από τα δάνεια στους κατόχους των ομολογίων. Ο Όμιλος εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των δανείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, ο Όμιλος δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά την περίοδο που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού. Επιπλέον, το δικαίωμα αναγωγής των κατόχων των ομολογίων περιορίζεται μόνο στα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα ομόλογα από τιτλοποιήσεις τα οποία διακρατούνται από τρίτους ανέρχονται σε € 553 εκατ. (2021: € 552 εκατ.) (σημ. 34).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου που έχουν πωληθεί ή μεταβιβαστεί, για τα οποία δεν πληρούνται τα κριτήρια αποαναγνώρισης τους από το ενεργητικό του Ομίλου:

	Λογιστική αξία	
	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	44	11
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	14.186	14.344
- τιτλοποιημένα δάνεια ⁽¹⁾	3.411	4.232
- ενεχυριασμένα δάνεια στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογίων	4.261	4.360
- ενεχυριασμένα δάνεια σε κεντρικές τράπεζες	6.309	5.545
- λοιπά ενεχυριασμένα δάνεια	205	207
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	3.027	6.930
Σύνολο	17.257	21.285

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει εκδόσεις από τιτλοποιήσεις δανείων που διακρατούνται από την Τράπεζα και δεν χρησιμοποιήθηκαν για χρηματοδότηση.

(β) Ο Όμιλος ενδέχεται να πωλήσει ή να ενεχυριάσει εκ νέου τίτλους που έχει δανειστεί ή αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων («reverse repos»), τους οποίους έχει την υποχρέωση να επιστρέψει. Ο αντισυμβαλλόμενος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και αποδόσεις των τίτλων αυτών και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται από τον Όμιλο. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο Όμιλος είχε αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλους ονομαστικής αξίας € 134 εκατ., εκ των οποίων € 15 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς και € 67 εκατ. δεσμεύτηκαν σε κεντρικές τράπεζες (2021: € 598 εκατ. ονομαστική αξία εκ των οποίων € 60 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς και € 505 εκατ. δεσμεύτηκαν σε κεντρικές τράπεζες). Επιπλέον, στο συγκριτικό έτος, ο Όμιλος είχε αποκτήσει έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ονομαστικής αξίας € 1.400 εκατ. ως ενέχυρα για συναλλαγές παραγώνων με το Ελληνικό Δημόσιο, εκ των οποίων € 324 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η ρευστοποιήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί ή δανειστεί από τον Όμιλο μέσω συμφωνιών δανεισμού τίτλων, επαναπώλησης τίτλων και λοιπών συμφωνιών (σημεία α και β) ανήλθε σε € 10.512 εκατ., ενώ η σχετική υποχρέωση από τις ανωτέρω συναλλαγές ανήλθε σε € 10.412 εκατ. εκ των οποίων € 114 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονται στον ισολογισμό έναντι συμφωνιών επαναπώλησης (σημ. 31, 32, 33, 34 και 5.2.1.4) (2021: ρευστοποιήσιμη αξία € 13.583 εκατ. και η σχετική υποχρέωση € 13.287 εκατ., εκ των οποίων € 591 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονται στον ισολογισμό). Επιπρόσθετα, τα λοιπά ενεχυριασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου, πέραν αυτών που παρουσιάζονται ανωτέρω, ως εγγυήσεις για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, παράγωγα, τιτλοποιήσεις και λοιπές συναλλαγές αναφέρονται στις σημειώσεις 17 και 29.

41. Μισθώσεις

Ο Όμιλος ως μισθωτής

Ο Όμιλος μισθώνει εγκαταστάσεις για γραφεία και υποκαταστήματα, τοποθεσίες για ATM, ακίνητα κατοικίας για το προσωπικό του Ομίλου και οχήματα.

Η πλειοψηφία των μισθώσεων του Ομίλου είναι βάσει μακροχρόνιων συμβάσεων (για περίοδο 12 ετών ή περισσότερων στην περίπτωση μισθωμένων ακινήτων), με δικαίωμα επέκτασης ή λήξης της μίσθωσης σύμφωνα με τους όρους κάθε συμβολαίου και των εμπορικών μισθώσεων που ισχύουν σε κάθε χώρα, ενώ τα οχήματα έχουν συνήθως συμβάσεις μίσθωσης έως 4 έτη. Τα δικαιώματα επέκτασης του Ομίλου συμπεριλαμβάνονται στη διάρκεια της μίσθωσης όταν, βάσει εκτίμησης, θεωρείται βέβαιο ότι θα ασκηθούν. Για τις συμβάσεις αορίστου υπολειπόμενης διάρκειας την 1 Ιανουαρίου 2022, η σύμβαση μίσθωσης έχει οριστεί, κατά μέσο όρο, στα 7 έτη για την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχετικά δεδομένα. Ανάλογα με τους όρους του κάθε συμβολαίου μίσθωσης, τα μισθώματα αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή, όπως δημοσιεύεται από την ΕΛΣΤΑΤ, συν ένα συμφωνημένο σταθερό ποσοστό.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Πληροφορίες αναφορικά με τις μισθώσεις για τις οποίες ο Όμιλος είναι μισθωτής παρουσιάζονται παρακάτω:

Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ανέρχονται σε € 187 εκατ. (2021: € 230 εκατ.) (σημ. 26), ενώ εκείνα που πληρούν τον ορισμό των επενδυτικών ακινήτων ανέρχονται σε € 14 εκατ. (2021: € 14 εκατ.) (σημ. 27).

Υποχρεώσεις από μισθώσεις

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις ανέρχονται σε € 205 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021: € 248 εκατ.) (σημ. 35). Η χρονοανάλυση των υποχρεώσεων από μισθώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2022 σύμφωνα με τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, παρουσιάζεται στην σημείωση 5.2.3.

Ποσά που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Οι τόκοι των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζονται στην σημείωση 6 και τα έξοδα μισθώσεων που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ανέρχονται σε περίπου € 3 εκατ. (2021: € 3 εκατ.).

Ο Όμιλος το 2022 είχε συνολικά € 39 εκατ. ταμειακές εκροές για μισθώσεις (2021: € 39 εκατ.).

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Ο Όμιλος εκμισθώνει ακίνητα και εξοπλισμό με συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων, με την ιδιότητά του ως εκμισθωτής.

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τα εισπρακτέα, μη προεξοφλημένα μισθώματα, μετά την ημερομηνία αναφοράς παρουσιάζεται παρακάτω:

	2022	2021 ⁽¹⁾
	€ εκατ.	€ εκατ.
Εντός ενός έτους	303	343
1-2 έτη	83	108
2-3 έτη	65	85
3-4 έτη	53	56
4-5 έτη	35	35
Άνω των πέντε ετών	164	178
Εισπρακτέα μισθώματα:	704	805
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	704	805
Μείον: Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(66)	(51)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	638	754
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(139)	(217)
Σύνολο	499	537

⁽¹⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί προκειμένου να εναρμονιστούν με την παρουσίαση των χρηματοδοτικών μισθώσεων κατά την τρέχουσα χρήση.

Λειτουργικές μισθώσεις

Ο Όμιλος εκμισθώνει τα επενδυτικά του ακίνητα σύμφωνα με τους όρους των εμπορικών μισθώσεων που ισχύουν σε κάθε χώρα. Όταν οι μισθώσεις αυτές δεν μεταφέρουν επί της ουσίας τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η κυριότητα των μισθωμένων ακινήτων, ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τις μισθώσεις αυτές ως λειτουργικές. Πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργικές μισθώσεις των επενδυτικών ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από μισθώματα τα οποία έχει αναγνωρίσει ο Όμιλος κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη σημείωση 27.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από λειτουργικές μισθώσεις, σύμφωνα με τις μη προεξοφλημένες καταβολές μισθωμάτων που πρόκειται να εισπραχθούν μετά την περίοδο αναφοράς, παρατίθεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Εντός ενός έτους	92	96
1-2 έτη	85	89
2-3 έτη	78	82
3-4 έτη	70	75
4-5 έτη	64	70
Άνω των πέντε ετών	250	304
Σύνολο	639	716

42. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος παρουσιάζει τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο και τις οποίες ανέλαβε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες: α) χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες αναφέρονται σε εγγυήσεις και σε πιστωτικές επιστολές σε αναμονή που φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια (υποκατάστατα πιστώσεων), β) δεσμεύσεις για την επέκταση της πίστωσης, οι οποίες περιλαμβάνουν ρητές δεσμεύσεις που είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός και γ) άλλες δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες αφορούν ενέγγυες πιστώσεις και άλλες εγγυήσεις μεσαίου και χαμηλού κινδύνου σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ.

Οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο αναλύονται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	1.807	1.068
Ανέκκλητες δεσμεύσεις πιστωτικών ορίων	3.898	1.572
Λοιπές δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	1.053	634
Σύνολο	6.758	3.274

Οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ποσού € 10,5 δις (2021: € 6,8 δις), περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις ποσού € 3,7 δις (2021: € 3,6 δις), ενώ το ποσό της αντίστοιχης πρόβλεψης απομείωσης ανέρχεται σε € 57 εκατ. (2021: € 48 εκατ.).

Επιπλέον, ο Όμιλος έχει εκδώσει χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου ποσού € 0,23 δις (2021: € 0,24 δις) για την εξασφάλιση της οποίας έχει γίνει ισόποση κατάθεση βάσει σχετικής συμφωνίας ενεχυρίασης (σημ. 29).

Λοιπές δεσμεύσεις

(α) Η Τράπεζα υπέγραψε με το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRB), συμβάσεις αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής και παροχής εξασφάλισης ποσού € 24,4 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021: € 20 εκατ.), το οποίο αντιπροσωπεύει το 15% της υποχρέωσης πληρωμής στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) για την εισφορά εξυγίανσης των ετών 2016-2022.

Βάσει των ανωτέρων συμβάσεων, στις οποίες προβλέπεται η παροχή ισόποσης εξασφάλισης σε μετρητά, η Τράπεζα ανέλαβε να καταβάλλει στο SRB ποσό ύψους έως το ποσό της αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής, σε περίπτωση αξίωσης εκτέλεσης και απαίτησης για πληρωμή από αυτό αναφορικά με μια ενέργεια εξυγίανσης για μία άλλη ευρωπαϊκή τράπεζα. Η εν λόγω εξασφάλιση σε μετρητά έχει αναγνωριστεί ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στον ισολογισμό του Ομίλου (σημ. 29).

(β) Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι συμβατικές δεσμεύσεις για την απόκτηση ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων ανήλθαν σε € 46 εκατ. (2021: € 43 εκατ.).

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Τον Φεβρουάριο του 2023, η Τράπεζα υπέγραψε ένα δεσμευτικό προσύμφωνο με τρίτο μέρος για την απόκτηση μίας Κυπριακής εταιρείας συμμετοχών, που κατέχει εμμέσως ένα οικόπεδο στο οποίο πρόκειται να ανεγερθεί σύγχρονο κτιριακό συγκρότημα γραφείων και κατέβαλε ως προκαταβολή ποσό € 15,2 εκατ., βάσει των όρων της συμφωνίας. Η ολοκλήρωση της συμφωνίας αναμένεται να πραγματοποιηθεί το 2024.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Επίδικες υποθέσεις

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε μία συμφωνία για την εξαγορά του υπόλοιπου 50% του μετοχικού κεφαλαίου της Hellenic Post Credit A.E. Παροχής Πιστώσεων (σημ. 23.1), η οποία διακανονίστηκε με συμψηφισμό απαιτήσεων που κατείχε έναντι του άλλου μετόχου. Ως εκ τούτου, σχετικές προβλέψεις ποσού € 34 εκατ. που είχαν προηγουμένως αναγνωρισθεί, χρησιμοποιήθηκαν για τον συμψηφισμό των αντίστοιχων απαιτήσεων, γεγονός που οδήγησε σε σημαντική μείωση των προβλέψεων για επίδικες υποθέσεις έναντι του Ομίλου, οι οποίες την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανέρχονταν σε € 28 εκατ. (σημ. 35) (2021: € 64 εκατ.).

Επιπλέον, ο Όμιλος έχει εισέλθει σε μια σειρά από δίκες, στο πλαίσιο της ασκήσεως των συνήθων δραστηριοτήτων του, οι οποίες βρίσκονται είτε σε πρώιμο ακόμη είτε σε προχωρημένο δικαστικό στάδιο. Η οριστική διευθέτηση των υποθέσεων αυτών μπορεί να απαιτήσει ανά περίπτωση την πάροδο ορισμένου χρόνου με την εξάντληση των κατά νόμο προβλεπόμενων ενδίκων μέσων από τα διάδικα μέρη. Η Διοίκηση παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις και, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, δεν αναμένει ότι θα υπάρξει εκροή πόρων και συνεπώς θεωρεί ότι δεν απαιτείται η αναγνώριση πρόβλεψης.

43. Πληροφόρηση ανά επιχειρηματικό τομέα

Η Διοίκηση έχει καθορίσει τους επιχειρηματικούς τομείς με βάση τις εσωτερικές αναφορές που επισκοπούνται από την Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού (Strategic Planning Committee). Οι ανωτέρω αναφορές χρησιμοποιούνται για τη διάθεση των πόρων και την αξιολόγηση της απόδοσης κάθε τομέα, προκειμένου να ληφθούν οι στρατηγικές αποφάσεις. Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού εξετάζει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες τόσο με βάση τους επιχειρηματικούς τομείς όσο και με γεωγραφικά κριτήρια. Γεωγραφικά, η Διοίκηση εξετάζει την απόδοση των δραστηριοτήτων που κατευθύνονται από την Ελλάδα και άλλες χώρες της Ευρώπης (Διεθνείς Δραστηριότητες).

Οι δραστηριότητες στην Ελλάδα διαχωρίζονται περαιτέρω σε λιανική τραπεζική, τραπεζική επιχειρήσεων, διεθνείς αγορές και διαχείριση κεφαλαίων και επενδυτικά ακίνητα. Οι Διεθνείς Δραστηριότητες παρακολουθούνται και αξιολογούνται σε επίπεδο χώρας. Ο Όμιλος ενοποιεί τους επιχειρηματικούς τομείς με κοινά οικονομικά χαρακτηριστικά, οι οποίοι αναμένεται να έχουν παρόμοια οικονομική ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

Ο Όμιλος είναι οργανωμένος στους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

- **Λιανική Τραπεζική:** περιλαμβάνει λογαριασμούς όψεως πελατών, ταμειυτηρίου, καταθέσεις και καταθετικά-επενδυτικά προϊόντα, πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, χορηγήσεις μικρών επιχειρήσεων και στεγαστικά δάνεια.
- **Τραπεζική Επιχειρήσεων:** περιλαμβάνει λογαριασμούς όψεως, καταθέσεις, ανοιχτούς αλληλόχρεους λογαριασμούς, δάνεια και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις, προϊόντα συναλλάγματος και παράγωγα προϊόντα για εταιρείες, υπηρεσίες θεματοφυλακής και εκκαθάρισης συναλλαγών, υπηρεσίες συναλλακτικής τραπεζικής και υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα συγχωνεύσεων και εξαγορών.
- **Διεθνείς αγορές και Διαχείριση κεφαλαίων:** περιλαμβάνει υπηρεσίες διαπραγμάτευσης χρηματοοικονομικών μέσων, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σε θεσμικούς επενδυτές όπως επίσης και ειδικών χρηματοοικονομικών συμβουλών και διαμεσολαβήσεων. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος τομέας ενσωματώνει τα προϊόντα αμοιβαίων κεφαλαίων καθώς και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και τις χρηματιστηριακές υπηρεσίες.
- **Διεθνείς Δραστηριότητες:** περιλαμβάνουν δραστηριότητες σε Βουλγαρία, Σερβία, Κύπρο, Λουξεμβούργο και σε Ρουμανία.
- **Επενδυτικά Ακίνητα:** περιλαμβάνει δραστηριότητες επενδυτικών ακινήτων που σχετίζονται με ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο εμπορικών ακινήτων.

Οι λοιπές δραστηριότητες του Ομίλου αφορούν κυρίως (α) στη διαχείριση ακίνητης περιουσίας (συμπεριλαμβανομένων των ανακτηθέντων ακινήτων), (β) σε λοιπές επενδυτικές δραστηριότητες (συμπεριλαμβανομένων θέσεων σε μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια), (γ) σε υπηρεσίες Private Banking σε μεσαίου και υψηλού εισοδήματος ιδιώτες, (δ) στην αναλογία στα αποτελέσματα του ομίλου Eurolife, (ε) στα αποτελέσματα που σχετίζονται με τις δράσεις για το μετασχηματισμό του Ομίλου, στα ομόλογα των τιτλοποιήσεων Cairo, Pillar και Mexico, τα οποία διακρατήθηκαν από τον Όμιλο και στην αναλογία στα αποτελέσματα της doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις και (στ) στο αποτέλεσμα της ρευστοποίησης της «ERB Istanbul Holding A.S.» τον Ιούνιο του 2022 (σημ. 23.1).

Οι αναφορές προς τη Διοίκηση του Ομίλου βασίζονται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) όπως υιοθετήθηκαν από την ΕΕ. Οι λογιστικές αρχές των επιχειρηματικών τομέων του Ομίλου είναι οι ίδιες με αυτές που περιγράφονται στις βασικές λογιστικές αρχές.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Τα έσοδα που προκύπτουν από τις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρηματικών τομέων κατανέμονται με βάση αμοιβαίως συμφωνημένους όρους που προσεγγίζουν τις τιμές της αγοράς.

43.1 Επιχειρηματικοί τομείς

	31 Δεκεμβρίου 2022						
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική επιχειρήσεων € εκατ.	Διεθνείς αγορές και Διαχείριση Κεφαλαίων € εκατ.	Επενδυτικά Ακίνητα € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Καθαρά έσοδα από τόκους	437	374	284	(12)	457	11	1.551
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	91	115	99	0	141	2	448
Λοιπά καθαρά έσοδα	324	2	703	183	(6)	(70)	1.136
Έσοδα από τρίτους	853	490	1.087	171	592	(58)	3.135
Έσοδα μεταξύ τομέων	23	38	(36)	2	(2)	(24)	-
Συνολικά έσοδα	875	528	1.051	173	589	(82)	3.135
Λειτουργικά έξοδα	(409)	(125)	(68)	(39)	(278)	8	(910)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(225)	(18)	-	-	(32)	(17)	(292)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις (σημ. 12)	(6)	(3)	(18)	(3)	(17)	(62)	(108)
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(0)	0	(0)	-	-	18	18
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	236	383	965	132	262	(135)	1.843
Έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 12)	(24)	(1)	(1)	-	(14)	(62)	(102)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου	212	381	965	132	248	(197)	1.741
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν σε τρίτους	-	-	-	-	0	(0)	0
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	212	381	965	132	248	(197)	1.741

	31 Δεκεμβρίου 2022						
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική επιχειρήσεων € εκατ.	Διεθνείς αγορές και Διαχείριση Κεφαλαίων € εκατ.	Επενδυτικά Ακίνητα € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Ενεργητικό ανά τομέα	14.817	16.522	13.088	1.445	21.704	13.881	81.457
Υποχρεώσεις ανά τομέα	30.535	12.442	5.568	308	19.736	6.215	74.804

	31 Δεκεμβρίου 2022						
	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	Ρουμανία € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	
Καθαρά έσοδα από τόκους	215	69	137	34	2	457	
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	73	22	40	8	(1)	141	
Λοιπά καθαρά έσοδα	(5)	1	1	0	(2)	(6)	
Έσοδα από τρίτους	282	92	177	42	(2)	592	
Έσοδα μεταξύ τομέων	0	(0)	0	(3)	-	(2)	
Συνολικά έσοδα	283	92	177	39	(2)	589	
Λειτουργικά έξοδα	(136)	(63)	(50)	(23)	(5)	(278)	
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(37)	(14)	(1)	(0)	20	(32)	
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(5)	(4)	(1)	(0)	(7)	(17)	
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	-	-	-	-	0	0	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	105	10	125	16	6	262	
Έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 12)	-	(14)	-	-	-	(14)	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου	105	(4)	125	16	6	248	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν σε τρίτους	0	0	-	-	-	0	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	105	(4)	125	16	6	248	

	31 Δεκεμβρίου 2022						
	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	Ρουμανία € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Ενεργητικό ανά τομέα ⁽²⁾	7.944	2.504	8.793	2.304	159	21.704	
Υποχρεώσεις ανά τομέα ⁽²⁾	7.146	2.217	8.031	2.112	230	19.736	

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2021 ⁽³⁾							
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική επιχειρήσεων € εκατ.	Διεθνείς αγορές και Διαχείριση Κεφαλαίων € εκατ.	Επενδυτικά Ακίνητα € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Καθαρά έσοδα από τόκους	426	315	217	(21)	375	(0)	1.312
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	79	75	88	1	117	(2)	358
Λοιπά καθαρά έσοδα	1	1	61	131	0	21	215
Έσοδα από τρίτους	507	391	366	110	492	18	1.885
Έσοδα μεταξύ τομέων	22	40	(33)	2	(3)	(28)	-
Συνολικά έσοδα	529	431	334	112	489	(10)	1.885
Λειτουργικά έξοδα	(412)	(126)	(59)	(38)	(240)	6	(869)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(247)	(94)	-	-	(72)	1	(413)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις (σημ. 12)	(5)	(1)	(6)	(3)	(9)	(28)	(51)
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(0)	0	0	2	(0)	24	26
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	(134)	210	269	72	168	(7)	578
Έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 12)	(7)	(2)	(0)	-	(7)	(10)	(25)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου	(142)	208	269	72	161	(16)	553
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν σε τρίτους	-	-	-	-	(1)	0	(1)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	(142)	208	269	72	162	(16)	554

31 Δεκεμβρίου 2021							
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική επιχειρήσεων € εκατ.	Διεθνείς αγορές και Διαχείριση Κεφαλαίων € εκατ.	Επενδυτικά Ακίνητα € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Ενεργητικό ανά τομέα	14.878	14.696	13.265	1.495	19.870	13.644	77.848
Υποχρεώσεις ανά τομέα	29.562	10.869	6.828	356	18.183	6.485	72.283

31 Δεκεμβρίου 2021 ⁽³⁾							
	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	Ρουμανία € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	
Καθαρά έσοδα από τόκους	185	53	102	25	10	375	
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	63	14	33	9	(2)	117	
Λοιπά καθαρά έσοδα	(1)	1	1	0	(0)	0	
Έσοδα από τρίτους	247	68	135	34	7	492	
Έσοδα μεταξύ τομέων	0	(0)	0	(4)	-	(3)	
Συνολικά έσοδα	247	68	135	31	7	489	
Λειτουργικά έξοδα	(118)	(50)	(45)	(21)	(5)	(240)	
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(43)	(11)	(4)	0	(15)	(72)	
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(3)	(4)	0	(0)	(1)	(9)	
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	-	(0)	-	-	(0)	(0)	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	83	3	87	9	(15)	167	
Έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 12)	-	(5)	-	(1)	-	(7)	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου	83	(2)	87	8	(15)	161	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν σε τρίτους	0	(1)	-	-	-	(1)	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	83	(1)	87	8	(15)	162	

31 Δεκεμβρίου 2021						
	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	Ρουμανία € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.
Ενεργητικό ανά τομέα ⁽²⁾	7.159	2.404	8.027	2.231	159	19.870
Υποχρεώσεις ανά τομέα ⁽²⁾	6.422	2.121	7.341	2.051	358	18.183

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται απαλοιφές μεταξύ του τομέα Διεθνών Δραστηριοτήτων και των λοιπών επιχειρηματικών τομέων του Ομίλου.

⁽²⁾ Τα διεταιρικά υπόλοιπα μεταξύ των χωρών έχουν εξαιρεθεί από το σύνολο του ενεργητικού και των υποχρεώσεων του τομέα Διεθνών Δραστηριοτήτων.

⁽³⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε η παρουσίασή τους να εναρμονιστεί με την τρέχουσα χρήση.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
44. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Πληροφορίες σχετικά με γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού αναφέρονται στις εξής σημειώσεις:

Σημείωση 2.1 – Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Σημείωση 4 – Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Σημείωση 5 – Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

Σημείωση 22 – Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

Σημείωση 23.1 - Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Σημείωση 34 - Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

Σημείωση 42 – Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Σημείωση 45 – Συνδεόμενα μέρη

45. Συνδεόμενα μέρη

Η Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία («Eurobank Holdings») είναι η μητρική εταιρεία της εταιρείας «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» («Τράπεζα»).

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της Eurobank Holdings είναι το ίδιο με το ΔΣ της Τράπεζας, ενώ κάποια μέλη εκ των Βασικών Μελών Διοίκησης (ΒΜΔ) της Τράπεζας παρέχουν υπηρεσίες στην Eurobank Holdings σύμφωνα με τους όρους της σχετικής συμφωνίας μεταξύ των δύο εταιρειών. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, το ποσοστό των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου της Eurobank Holdings που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) ανέρχεται σε 1,40%. Το ΤΧΣ θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Τράπεζα βάσει των διατάξεων που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010, όπως είναι σε ισχύ, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων βάσει του Νόμου 4941/2022, και την Τριμερή Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας, της Eurobank Holdings και του ΤΧΣ, η οποία υπεγράφη την 23 Μαρτίου 2020 και τροποποιήθηκε την 3 Φεβρουαρίου 2022. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα του ΤΧΣ βάσει του προαναφερθέντος πλαισίου παρέχονται στην ενότητα «Έκθεση διαχείρισης και δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης» της ετήσιας οικονομικής έκθεσης για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Το 2023, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την πρόθεσή της να υποβάλει προσφορά για την επαναγορά των 52,08 εκατ. μετοχών της (που αντιστοιχούν σε ποσοστό συμμετοχής 1,4% επί του μετοχικού της κεφαλαίου) οι οποίες επί του παρόντος κατέχονται από το ΤΧΣ, υπό την αίρεση της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις εποπτικές αρχές και τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της.

Ο Όμιλος Fairfax, ο οποίος κατέχει το 32,99% των δικαιωμάτων ψήφου επί των κοινών μετοχών της Eurobank Holdings την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: 33%) θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Eurobank Holdings και ως εκ τούτου και στη Τράπεζα.

Τον Ιανουάριο του 2022, ιδρύθηκε ένα ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης («Ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών - ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank» εφεξής «το Ταμείο»), ως νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το νόμο 4680/2020, προς όφελος των εργαζομένων της Eurobank Holdings, της Τράπεζας και ορισμένων άλλων ελληνικών εταιρειών του Ομίλου, οι οποίες αποτελούν τους εργοδότες που χρηματοδοτούν το Ταμείο. Συνεπώς, σύμφωνα με το ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών, το Ταμείο θεωρείται συνδεόμενο μέρος με τον Όμιλο.

Ο Όμιλος πραγματοποιεί τραπεζικές συναλλαγές με τα συνδεόμενα μέρη στο σύνηθες πλαίσιο των εργασιών του και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν δάνεια, καταθέσεις και εγγυήσεις. Επιπλέον, στο σύνηθες πλαίσιο των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών του, ο Όμιλος ενδέχεται να κατέχει χρεωστικούς και συμμετοχικούς τίτλους των συνδεδεμένων μερών.

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών με (α) την Eurobank Holdings (β) τον όμιλο Fairfax, (γ) τα βασικά μέλη της Διοίκησης (ΒΜΔ) και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ και (δ) τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη, καθώς και τα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται παρακάτω:

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022				31 Δεκεμβρίου 2021			
	Eurobank Ergasias Υπηρεσιών & Συμμετοχών Α.Ε. ⁽¹⁾	Όμιλος Fairfax ⁽³⁾⁽⁵⁾	ΒΜΔ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ ⁽²⁾	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη ⁽⁴⁾	Eurobank Ergasias Υπηρεσιών & Συμμετοχών Α.Ε. ⁽¹⁾	Όμιλος Fairfax	ΒΜΔ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ ⁽²⁾	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη ⁽⁴⁾
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	73,45	5,69	0,14	-	0,01	4,95	26,52
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	0,67	0,04	-	87,06	0,32	0,04	0,19	76,03
Υποχρεώσεις προς πελάτες	57,72	34,22	20,98	97,50	63,63	0,24	21,90	80,68
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.277,68	81,98	1,27	102,47	950,17	-	0,20	-
Λοιπές Υποχρεώσεις	3,31	0,13	0,20	10,35	2,07	-	0,32	40,86
	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022				Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2021			
Καθαρά έσοδα από τόκους	(63,16)	(0,69)	0,01	(4,68)	(60,93)	0,21	-	(2,52)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(0,93)	0,02	0,11	10,89	(0,90)	-	0,16	14,74
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	-	-	0,01	-	-	-	0,45
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις	(1,64)	(0,55)	-	(62,75)	(1,47)	0,02	-	(89,75)
συμπεριλαμβανομένων σχετικών εξόδων								
Λοιπά λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	(6,17)	9,21	(15,18)	(10,34)	(5,48)	5,93	(14,99)	(12,46)
Εκδοθείσες εγγυήσεις	-	1,97	-	-	-	-	0,01	4,65
Ληφθείσες εγγυήσεις	-	-	0,01	-	-	-	0,01	-

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει επίσης τις συνδεδεμένες εταιρείες (fellow subsidiaries) της Τράπεζας. Πληροφορίες σχετικά με τη διανομή σε είδος στην Eurobank Holdings to 2021 παρουσιάζεται στη σημείωση 20.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει τα ΒΜΔ του Ομίλου Eurobank S.A., τα ΒΜΔ της μητρικής εταιρείας και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα.

⁽³⁾ Τα υπόλοιπα με τη συγγενή εταιρεία του Ομίλου "Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών", η οποία ανήκει στον όμιλο Fairfax παρουσιάζονται στη στήλη Λοιπά συνδεδεμένα μέρη.

⁽⁴⁾ Τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνουν συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες και από το πρώτο εξάμηνο του 2022 το προαναφερθέν ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank. Ειδικότερα, την 31 Δεκεμβρίου 2022 τα υπόλοιπα των συναλλαγών με το Ταμείο αφορούν κυρίως καταθέσεις ποσού € 1 εκατ. που έχουν ληφθεί από το Ταμείο.

⁽⁵⁾ Την 24 Μαρτίου 2022, η Τράπεζα έπαιψε να έχει από κοινού έλεγχο στην πρώην κοινοπραξία της Grivalia Hospitality S.A. (σημ. 24). Επιπλέον, το τρίτο τρίμηνο του 2022, ο Όμιλος Fairfax απέκτησε έλεγχο επί της Grivalia Hospitality S.A.. Συνεπώς, την 31 Δεκεμβρίου 2022 η εταιρεία θεωρείται συνδεδεμένο μέρος του Ομίλου.

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, δεν υπήρξαν σημαντικές συναλλαγές με το ΤΧΣ.

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, λογίστηκε πρόβλεψη απομείωσης ποσού € 0,8 εκατ. (2021: € 0,2 εκατ.), έναντι δανείων σε συγγενείς εταιρείες και σε κοινοπραξίες του Ομίλου, ενώ η αντίστοιχη συνολική πρόβλεψη απομείωσης ανέρχεται σε € 0,02 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 0,4 εκατ.).

Παροχές προς τα βασικά μέλη της Διοίκησης (μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπά βασικά μέλη της Διοίκησης του Ομίλου)

Οι αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης που αφορούν σε βραχυπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 7,35 εκατ. (2021: € 7,18 εκατ.), ενώ εκείνες που αφορούν σε μακροπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 1,20 εκατ. (2021: € 1,14 εκατ.). Επιπλέον, ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει έξοδο ποσού € 1,94 εκατ. σχετικά με παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους (2021: € 0,52 εκατ.) (σημ. 39). Επιπρόσθετα, την 31 Δεκεμβρίου 2022 ο Όμιλος έχει σχηματίσει μια υποχρέωση καθορισμένων παροχών για τα ΒΜΔ ποσού € 1,58 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1,48 εκατ.) ενώ το αντίστοιχο κόστος για τη χρήση το οποίο έχει αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 0,12 εκατ. (2021: € 0,12 εκατ.) και τα αναλογιστικά κέρδη τα οποία αναγνωρίστηκαν στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση ανέρχονται σε € 0,07 εκατ. (2021: € 0,05 εκατ. αναλογιστικά κέρδη).

46. Εξωτερικοί Ελεγκτές

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει Πολιτική για την Ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες υπηρεσίες που μπορούν να παρασχεθούν από τους ελεγκτές του Ομίλου, πέρα από τις υπηρεσίες υποχρεωτικού τακτικού ελέγχου. Για οποιοδήποτε τέτοιες υπηρεσίες που υφίσταται πρόθεση να ανατεθούν στους ελεγκτές του Ομίλου, υπάρχουν συγκεκριμένοι ελεγκτικοί μηχανισμοί προκειμένου η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας να διασφαλίζει ότι α) οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που ανατίθενται στην «KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.», καθώς και στο δίκτυο της KPMG (KPMG), έχουν αξιολογηθεί και εγκριθεί όπως απαιτείται και β) υπάρχει ικανοποιητική σχέση μεταξύ των ελεγκτικών και των επιτρεπόμενων μη ελεγκτικών εργασιών.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι συνολικές αμοιβές που κατέβαλλε ο Όμιλος στον κύριο ανεξάρτητο ελεγκτή KPMG για ελεγκτικές και λοιπές υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν αναλύονται ως ακολούθως:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τακτικός έλεγχος ⁽¹⁾	(2,7)	(2,6)
Φορολογικό πιστοποιητικό	(0,4)	(0,4)
Λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,8)	(0,9)
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,1)	(0,2)
Σύνολο	(4,0)	(4,1)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αμοιβές για τον τακτικό έλεγχο των ετήσιων ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώνεται ότι, οι αμοιβές για τις μη ελεγκτικές υπηρεσίες του τακτικού ελεγκτή του Ομίλου «KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.» Ελλάδα, ανήλθαν σε € 0,07 εκατ.

47. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση (ΤΓΣ) των Μετόχων την 23 Ιουλίου 2021, για θητεία τριών ετών η οποία θα λήξει την 23 Ιουλίου 2024 παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας θα συνέλθει η ΤΓΣ για το έτος 2024.

Σε συνέχεια της ανωτέρω απόφασης της ΤΓΣ, το Δ.Σ. συγκροτήθηκε σε σώμα κατά τη συνεδρίαση του Δ.Σ. την 23 Ιουλίου 2021, ως εξής:

Γ. Ζανιάς	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Γ. Χρυσικός	Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Φ. Καραβίας	Διευθύνων σύμβουλος
Σ. Ιωάννου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κ. Βασιλείου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Α. Αθανασόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Β. Ρ. Martin	Μη Εκτελεστικό μέλος
Α. Γρηγοριάδη	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ε. Ρουβιθά Πάνου	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ρ. Kakar	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
J. Mirza	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
С. Basile	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ε. Δελή	Μη Εκτελεστικό μέλος (εκπρόσωπος του ΤΧΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010)

Αθήνα, 6 Απριλίου 2023

Γεώργιος Π. Ζανιάς
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 414343
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Φωκίων Χ. Καραβίας
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 677962
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Χάρης Β. Κοκολογιάννης
Α.Δ.Τ. ΑΝ - 582334
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ FINANCE ΟΜΙΛΟΥ
CHIEF FINANCIAL OFFICER

ΚΡΜΓ Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.
Στρατηγού Τόμπρα 3
153 42 Αγία Παρασκευή
Ελλάδα
Τηλέφωνο: +30 210 60 62 100
Φαξ: +30 210 60 62 111
Email: info@kpmg.gr

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή

Προς τους Μετόχους της
Τράπεζας Eurobank Α.Ε.

Έκθεση Ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας Eurobank Α.Ε. (η «Τράπεζα»), οι οποίες αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2022, τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων, Συνολικού Αποτελέσματος, Μεταβολών Καθαρής Θέσης και Ταμειακών Ροών της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις Σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας Eurobank Α.Ε. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση Γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά, περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας «Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Τράπεζα σύμφωνα με τον Διεθνή Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Λογιστών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική

Νομοθεσία, και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις άλλες δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα Θέματα Ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των Οικονομικών Καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσης.

Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέραμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Προβλέψεις για ζημιά πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος συμπεριλαμβανομένων και στοιχείων εκτός ισολογισμού

Αναφορά στις Σημειώσεις 2.2.14, 3.1, 20 και 21 των Οικονομικών Καταστάσεων.

Η συνολική απομείωση για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανήλθε σε ΕΥΡΩ 1 320 εκατομμύρια (2021: ΕΥΡΩ 1 580 εκατομμύρια).

Σημαντικό Θέμα Ελέγχου	Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικό θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας
<p>Η εκτίμηση της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος απαιτεί σημαντική άσκηση κρίσης και εκτιμήσεις.</p> <p>Οι σημαντικότερες περιοχές όπου εντοπίσαμε υψηλό βαθμό κρίσης και εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επομένως επικεντρώσαμε τον έλεγχό μας για την εκτίμηση της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> Σημαντική Αύξηση Πιστωτικού Κινδύνου (SICR) - Ο προσδιορισμός ποιοτικών χαρακτηριστικών που απαιτούνται για τον εντοπισμό Σημαντικής Αύξησης Πιστωτικού Κινδύνου για σκοπούς ταξινόμησης 	<p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:</p> <p>Έλεγχος δικλείδων διασφάλισης:</p> <p>Εξετάσαμε τις σχετικές δικλείδες διασφάλισης στα βασικά συστήματα που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της εκτιμώμενης πιστωτικής ζημιάς.</p> <p>Οι βασικές πτυχές της ελεγκτικής μας εργασίας περιλάμβαναν την αξιολόγηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των σημαντικότερων δικλείδων διασφάλισης σχετικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> Την πληρότητα και την ακρίβεια των βασικών στοιχείων που ενσωματώνονται στα μοντέλα απομείωσης του ΔΠΧΑ 9. Την εφαρμογή των κριτηρίων ταξινόμησης σε

σε επίπεδο πιστωτικών κινδύνων εμπεριέχει σημαντικό βαθμό κρίσης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την τρέχουσα μακροοικονομική και γεωπολιτική αβεβαιότητα.

- Εκτιμήσεις Μοντέλων - Για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου χρησιμοποιούνται μαθηματικοί τύποι και παραδοχές τα οποία ενδογενώς εμπεριέχουν την άσκηση κρίσης. Ο υπολογισμός της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου στηρίζεται στον υπολογισμό της πιθανότητας αθέτησης (Probability of Default), της ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default) και της έκθεσης κατά την αθέτηση (Exposure at Default). Η πιστωτική ζημιά μπορεί να είναι εσφαλμένη αν οι μαθηματικοί τύποι ή οι παραδοχές που ενσωματώνονται δεν προσδιορίζουν με ακρίβεια τις αθετήσεις ή τις εισπράξεις κατά τη διάρκεια του χρόνου ή δεν αποτυπώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων. Κατά συνέπεια, οι μαθηματικοί τύποι που χρησιμοποιούνται για σκοπούς της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 όπως και οι παραδοχές αυτών, συνιστούν τους κύριους λόγους για τους οποίους ο υπολογισμός της ζημιάς απομείωσης είναι σύνθετος και υποκειμενικός.
- Προσαρμογές της Διοίκησης – Οι προσαρμογές στα αποτελέσματα της αναμενόμενης ζημιάς πιστωτικού κινδύνου που υπολογίζονται βάσει μοντέλου, εφαρμόζονται από τη Διοίκηση για την αντιμετώπιση γνωστών περιορισμών του μοντέλου απομείωσης ή αναδυόμενων τάσεων που δεν καταγράφονται από μοντέλα. Αυτές οι προσαρμογές εμπεριέχουν εγγενή αβεβαιότητα και σημαντική κρίση της Διοίκησης, ιδίως σε σχέση με την τρέχουσα μακροοικονομική και

επίπεδο πιστωτικών κινδύνων.

- Την επικύρωση των μοντέλων.
- Την έγκριση και τον υπολογισμό των προσαρμογών της διοίκησης.

Ειδικές ελεγκτικές εργασίες:

Τα σημαντικότερα στοιχεία αυτών των εργασιών περιλάμβαναν μεταξύ άλλων:

- Αξιολογήσαμε σε δειγματοληπτική βάση επιχειρηματικά και μη επιχειρηματικά δάνεια σχετικά με την εφαρμογή της Σημαντικής Αύξησης Πιστωτικού Κινδύνου (SICR).
- Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των προσαρμογών της Διοίκησης στην αναμενόμενη πιστωτική ζημιά που υπολογίστηκε από μοντέλα, λαμβάνοντας υπόψη τις παραδοχές, επισκοπώντας τους υπολογισμούς και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν και επιθεωρώντας το σύστημα διακυβέρνησης σχετικά με τις προσαρμογές.
- Εκτιμήσαμε τη λογικότητα και την καταλληλότητα των μακροοικονομικών μεταβλητών, των σεναρίων, των σταθμίσεων και των μοντέλων που εφαρμόστηκαν. Οι διαδικασίες μας περιλάμβαναν συγκριτική αξιολόγηση με βάση εξωτερικές πηγές.
- Πραγματοποιήσαμε ουσιαστικές διαδικασίες προκειμένου να εκτιμήσουμε την πληρότητα και την ακρίβεια των κρίσιμων δεδομένων που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα υπολογισμού της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς.
- Επανυπολογίσαμε την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες σε όλα τα στάδια με την υποστήριξη των ειδικών στελεχών μας σε δειγματοληπτική βάση, όπου απαιτείτο.
- Πραγματοποιήσαμε ουσιαστικές διαδικασίες για να εκτιμήσουμε το εύλογο των σημαντικών παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν στην επιμέτρηση της απομείωσης των απομειωμένων δανείων που αξιολογούνται σε εξατομικευμένη βάση, συμπεριλαμβανομένης της αποτίμησης των εξασφαλίσεων, όπου

γεωπολιτική αβεβαιότητα.

- Μακροοικονομικά σενάρια – Το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί από την Τράπεζα να επιμετρά τη ζημιά από τον αναμενόμενο πιστωτικό κίνδυνο με μια αμερόληπτη μελλοντική βάση που να αντικατοπτρίζει μια σειρά μελλοντικών οικονομικών συνθηκών. Σημαντική κρίση της Διοίκησης εφαρμόζεται στον προσδιορισμό των οικονομικών σεναρίων πρόγνωσης που χρησιμοποιούνται, των σταθμισμένων πιθανοτήτων που συνδέονται με τα σενάρια αυτά, καθώς και της πολυπλοκότητας των μοντέλων που εφαρμόζονται σε αυτά λαμβάνοντας ειδικά υπόψη το τρέχον αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον.
- Χορηγήσεις που αξιολογούνται σε εξατομικευμένη βάση – Η εκτίμηση μελλοντικών ταμειακών ροών, η αποτίμηση των εξασφαλίσεων και η στάθμιση της πιθανότητας των σεναρίων είναι παραδοχές που εμπεριέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας.

Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Οι γνωστοποιήσεις αναφορικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 από την Τράπεζα είναι σημαντικές για την επεξήγηση των ουσιαστικών κρίσεων και των σημαντικών παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν κατά τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας καθώς επίσης και για την διαφάνεια ως προς την πιστωτική έκθεση της Τράπεζας.

έχουμε χρησιμοποιήσει ειδικούς εκτιμητές ακινήτων, καθώς και των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των μελλοντικών προεξοφλημένων ταμειακών ροών.

Τα εξειδικευμένα στελέχη μας σε θέματα διαχείρισης χρηματοοικονομικού κινδύνου μας υποστήριξαν:

- Στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης της εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας απομείωσης από την Τράπεζα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9.
- Στην αξιολόγηση των μοντέλων υπολογισμού των παραμέτρων κινδύνου που χρησιμοποιούνται καθώς και στον επανυπολογισμό ορισμένων παραμέτρων κινδύνου.
- Στην αξιολόγηση των διαθέσιμων εκθέσεων επικύρωσης επί των παραμέτρων κινδύνου.
- Στην αξιολόγηση της μεθοδολογικής συνοχής και της μαθηματικής ακρίβειας των προσαρμογών διαχείρισης, όπου χρειάστηκε.

Επάρκεια γνωστοποιήσεων:

Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα και την επάρκεια των γνωστοποιήσεων αναφορικά με την αβεβαιότητα που συνδέεται με τον καθορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Επίσης εκτιμήσαμε αν οι γνωστοποιήσεις για τις σημαντικές κρίσεις και παραδοχές είναι σαφείς και επεξηγηματικές.

Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Αναφορά στις Σημειώσεις 2.2.17, 3.4 και 14 των Οικονομικών Καταστάσεων.

Οι συνολικές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανήλθαν σε ΕΥΡΩ 4 154 εκατομμύρια (2021: ΕΥΡΩ 4 414 εκατομμύρια).

Σημαντικό Θέμα Ελέγχου	Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικό θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας
<p>Η αναγνώριση και η επιμέτρηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθώς βασίζεται σε εκτιμήσεις μελλοντικής κερδοφορίας, οι οποίες απαιτούν σημαντική κρίση της Διοίκησης και περιλαμβάνουν τον κίνδυνο της μεροληψίας.</p> <p>Οι σημαντικές κρίσεις και οι ιδιαίτερα πολύπλοκες παραδοχές και μέθοδοι λόγω των εγγενών αβεβαιοτήτων τους περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την ύπαρξη πιθανών μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα επιτρέψουν στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις να ανακτηθούν στο προβλεπόμενο μέλλον. • Την πρόβλεψη του ύψους των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, η οποία εξαρτάται κυρίως από μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές. <p>Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις.</p> <p>Οι γνωστοποιήσεις αναφορικά με την εφαρμογή των ΔΠΧΑ από την Τράπεζα είναι σημαντικές για την επεξήγηση των σημαντικών κρίσεων που εφαρμόστηκαν κατά τον υπολογισμό της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.</p>	<p>Οι ελεγκτικές μας διαδικασίες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογήσαμε τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των δικλείδων διασφάλισης που σχετίζονται με την αναγνώριση και την ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης του τριετούς επιχειρηματικού σχεδίου και της παρακολούθησης των πραγματικών αποτελεσμάτων έναντι των προϋπολογισμένων. • Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των παραδοχών που χρησιμοποίησε η Διοίκηση στο εγκεκριμένο τριετές επιχειρηματικό πλάνο συγκρίνοντας τα έσοδα και τις προβλέψεις ανάπτυξης με τις τάσεις του κλάδου και επιβεβαιώνοντας τη συνέπεια με τα στρατηγικά σχέδια της Διοίκησης. Αξιολογήσαμε επίσης την καταλληλότητα των παραδοχών και τη λογικότητα των προβλέψεων για την περίοδο μετά το πέρας της περιόδου του τριετούς επιχειρηματικού σχεδίου. • Εκτιμήσαμε την ακρίβεια των προβλεπόμενων μελλοντικών φορολογητέων κερδών αξιολογώντας την ακρίβεια των προβλέψεων της Διοίκησης την προηγούμενη χρονιά, συγκρίνοντάς τες με τα πραγματοποιηθέντα αποτελέσματα. • Ελέγξαμε την ακρίβεια των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στην εκτίμηση της ανακτησιμότητας της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των

	<p>μελλοντικών λογιστικών κερδών σε φορολογικά κέρδη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα εξειδικευμένα στελέχη μας για φορολογικά θέματα μας υποστήριξαν στην επιβεβαίωση της πληρότητας και της ακρίβειας των φορολογικών προσαρμογών από τις οποίες προκύπτουν τα φορολογητέα αποτελέσματα. <p>Επάρκεια γνωστοποιήσεων</p> <p>Αξιολογήσαμε την επάρκεια και την καταλληλότητα των γνωστοποιήσεων που περιλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις σχετικά με την ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης. Επίσης αξιολογήσαμε αν οι γνωστοποιήσεις για τις σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές είναι σαφείς και επεξηγηματικές.</p>
<p>Χρήση των πληροφοριακών συστημάτων σχετικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση</p>	
<p>Σημαντικό Θέμα Ελέγχου</p>	<p>Πώς αντιμετωπίστηκε το σημαντικό θέμα ελέγχου στον έλεγχό μας</p>
<p>Οι διαδικασίες χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε πληροφορίες που παράγονται από τα πληροφοριακά συστήματα της Τράπεζας και/ή τις αυτοματοποιημένες διαδικασίες και δικλείδες (όπως υπολογισμούς, συμφωνίες) που έχουν υλοποιηθεί στα συστήματα αυτά.</p> <p>Το παραπάνω θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθώς τα συστήματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης της Τράπεζας βασίζονται ουσιαδώς σε περίπλοκα πληροφοριακά συστήματα που επεξεργάζονται μεγάλους όγκους συναλλαγών. Αυτά τα πληροφοριακά συστήματα στηρίζονται στην αποτελεσματικότητα των δικλείδων εσωτερικού ελέγχου, που πρέπει να έχουν σχεδιαστεί και να λειτουργούν αποτελεσματικά προκειμένου να</p>	<p>Με τη βοήθεια των εξειδικευμένων στελεχών μας αξιολογήσαμε τις εσωτερικές δικλείδες διασφάλισης για τα πληροφοριακά συστήματα, τις βάσεις δεδομένων και τις εφαρμογές που υποστηρίζουν τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.</p> <p>Για το σκοπό αυτό προβήκαμε στις εξής ελεγκτικές διαδικασίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογήσαμε την ανθεκτικότητα της ασφάλειας των πληροφοριών της Τράπεζας, εξετάζοντας το σχεδιασμό των σημαντικότερων διαδικασιών και δικλείδων επί των πληροφοριακών συστημάτων που σχετίζονται με τη χρηματοοικονομική αναφορά. • Αξιολογήσαμε τις δικλείδες διασφάλισης της Τράπεζας που σχετίζονται με τη διαχείριση των προσβάσεων σε προγράμματα και δεδομένα για τα συστήματα που εμπíπτουν στο εύρος του ελέγχου μας και ελέγξαμε τη

εξασφαλίζεται η πληρότητα και η ακρίβεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων και πληροφοριών ασφάλειας της Τράπεζας που παράγουν τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

λειτουργική αποτελεσματικότητα αυτών των δικλείδων.

- Αξιολογήσαμε τις δικλείδες διασφάλισης της Τράπεζας που σχετίζονται με την εξέλιξη των προγραμμάτων, τη διαχείριση των αλλαγών στα πληροφοριακά συστήματα και των λειτουργιών πληροφορικής για τα συστήματα που εμπίπτουν στο εύρος του ελέγχου μας και ελέγξαμε τη λειτουργική αποτελεσματικότητα αυτών των δικλείδων.

Άλλες Πληροφορίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην «Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων» και στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου αλλά δεν περιλαμβάνουν τις Οικονομικές Καταστάσεις και την Έκθεση Ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των Οικονομικών Καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των Οικονομικών Καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις Οικονομικές Καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των Υπευθύνων για τη Διακυβέρνηση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση χρηματοοικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Τράπεζα ή να διακόψει τη δραστηριότητά της ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή

από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας.

Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι Οικονομικές Καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη, είτε σε λάθος, και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λαμβάνονται με βάση αυτές τις Οικονομικές Καταστάσεις.

Στα πλαίσια του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό τη διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το αν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Αν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων ή, αν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να

έχουν ως αποτέλεσμα η Τράπεζα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των Οικονομικών Καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε σε αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας, και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της ελεγχόμενης χρήσης και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή, εκτός εάν νόμος ή κανονισμός αποκλείει τη δημοσιοποίηση ενός θέματος ή όταν, σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, διαπιστώσουμε ότι ένα θέμα δε θα έπρεπε να γνωστοποιηθεί με την έκθεσή μας, διότι ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο θα αναμενόταν εύλογα ότι οι αρνητικές επιπτώσεις θα υπερτερούσαν από τα οφέλη δημοσίου συμφέροντος μιας τέτοιας δημοσιοποίησης.

Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1 Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των Οικονομικών Καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας με ημερομηνία 10 Απριλίου 2023, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του Κανονισμού αριθ. 537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

2 Παροχή μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Τράπεζα μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού αριθ. 537/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Οι επιτρεπόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα, κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 46 των συνημμένων Οικονομικών Καταστάσεων.

3 Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές της Τράπεζας το 2020 με βάση την πρόβλεψη του άρθρου 20 του καταστατικού της Τράπεζας. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια περίοδο δυο ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Αθήνα, 10 Απριλίου 2023

ΚΡΜΓ Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.
ΑΜ ΣΟΕΛ 114

Χαράλαμπος Συρούνης, Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 19071

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57
eurobank.gr, Τηλ.: 210 333 7000
Αρ. Γ.Ε.ΜΗ.: 154558160000

Πίνακας Περιεχομένων των Οικονομικών Καταστάσεων.....	Σελίδα
Ισολογισμός	1
Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	2
Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος.....	3
Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	4
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	5
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Γενικές πληροφορίες.....	6
2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές.....	6
2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων.....	6
2.2 Βασικές λογιστικές αρχές	12
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	42
4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων.....	51
5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	53
5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος	55
5.2.2 Κίνδυνος αγοράς.....	89
5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας.....	93
5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»	95
5.2.5 Κίνδυνος από κλιματικές αλλαγές.....	96
5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	97
6. Καθαρά έσοδα από τόκους	102
7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	103
8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες.....	103
9. Έσοδα από μερίσματα.....	104
10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων	104
11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	105
12. Λειτουργικά έξοδα.....	105
13. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις.....	106
14. Φόρος εισοδήματος	106
15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	110
16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών	110
17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	111
18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	111
19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων	111
20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	116
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών.....	120
22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	122
23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	125
23.1 Συγχώνευση της Τράπεζας με την Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων, Ελλάδα	129

24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	130
25. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	131
26. Επενδύσεις σε ακίνητα	132
27. Άυλα πάγια στοιχεία.....	134
28. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	134
29. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση και σχετιζόμενες υποχρεώσεις	135
30. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες.....	136
31. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	136
32. Υποχρεώσεις προς πελάτες	137
33. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.....	137
34. Λοιπές υποχρεώσεις.....	138
35. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	139
36. Μετοχικό κεφάλαιο	140
37. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	141
38. Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	141
39. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	143
40. Μισθώσεις	144
41. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις	145
42. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	147
43. Συνδεόμενα μέρη	147
44. Εξωτερικοί Ελεγκτές	149
45. Διοικητικό Συμβούλιο.....	150

Ισολογισμός

	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου	
		2022	2021
		€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	15	9.712	8.373
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17	2.177	3.100
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	18	69	50
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	1.215	1.959
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	20	30.619	28.892
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	22	10.487	8.994
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	23	2.514	1.922
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	24	39	102
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	25	527	587
Επενδύσεις σε ακίνητα	26	936	984
Άυλα πάγια στοιχεία	27	189	172
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	14	4.154	4.414
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	28	1.805	1.990
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	29	81	65
Σύνολο ενεργητικού		64.524	61.604
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	30	7.927	10.813
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	31	4.058	2.896
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	1.696	2.414
Υποχρεώσεις προς πελάτες	32	40.256	37.221
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	33	3.665	2.590
Λοιπές υποχρεώσεις	34	1.338	1.186
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	29	1	37
Σύνολο υποχρεώσεων		58.941	57.157
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	36	3.941	3.941
Αποθεματικά εταιρικού νόμου	37	98	28
Ειδικά αποθεματικά	37	564	368
Λοιπά αποθεματικά	37	27	263
Αποτελέσματα εις νέον	37	953	(153)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		5.583	4.447
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		64.524	61.604

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

	Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
		2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Τόκοι έσοδα		1.845	1.451
Τόκοι έξοδα		(763)	(513)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	1.082	938
Έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες		366	306
Έξοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες		(91)	(96)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	7	275	210
Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες	8	67	68
Έσοδα από μερίσματα	9	204	200
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	10	719	(25)
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	10	0	100
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	11	392	28
Λειτουργικά έσοδα		2.739	1.519
Λειτουργικά έξοδα	12	(614)	(607)
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων και εξόδων αναδιάρθρωσης		2.125	912
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	(173)	(323)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	13	(125)	7
Έξοδα αναδιάρθρωσης	13	(87)	(17)
Κέρδη προ φόρου		1.740	579
Φόρος εισοδήματος	14	(352)	(110)
Καθαρά κέρδη		1.388	469

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος

	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Καθαρά κέρδη	1.388	469
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση:		
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	5	36
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	<u>(5)</u>	<u>1</u>
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους (σημ. 22)	(452)	(79)
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 22)	<u>193</u>	<u>3</u>
	<u>(259)</u>	<u>(39)</u>
Ποσά που δε θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
- Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μετά από φόρους	24	2
- Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	<u>1</u>	<u>1</u>
	<u>25</u>	<u>3</u>
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	(234)	(36)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο	1.154	433

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

	Μετοχικό κεφάλαιο € εκατ.	Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2021	4.052	128	4.180
Καθαρά κέρδη	-	469	469
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	(36)	(36)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2021	-	433	433
Διανομή σε είδος μέσω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου (σημ. 20)	(102)	(16)	(118)
Σχηματισμός αποθεματικού εταιρικού νόμου	(9)	9	-
Κοινή διάσπαση της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές	-	(50)	(50)
Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε. (σημ. 23)	-	2	2
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	2	2
	(111)	(55)	(166)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2021	3.941	506	4.447
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	3.941	506	4.447
Καθαρά κέρδη	-	1.388	1.388
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	(234)	(234)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022	-	1.154	1.154
Συγχώνευση με την Hellenic Post Credit Α.Ε. (σημ. 23.1)	-	(22)	(22)
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 38)	-	4	4
	-	(18)	(18)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	3.941	1.642	5.583
	Σημ. 36	Σημ. 37	

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

	Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
		2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Κέρδη προ φόρου		1.740	579
Προσαρμογές για:			
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	173	323
Λοιπές ζημιές απομείωσης, προβλέψεις και έξοδα αναδιάρθρωσης	13	212	10
Αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	12	91	85
Λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	16	(40)	(90)
(Κέρδη)/ζημιές από πώληση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών	11	(36)	(1)
Μερίσματα από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	9	(203)	(199)
Αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	26	(32)	(33)
Λοιπές προσαρμογές	16	(251)	13
		1.654	687
Μεταβολές λογαριασμών που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες			
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες		(149)	1
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου		(3)	(28)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		869	296
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες		(2.027)	(194)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		587	94
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε λοιπά στοιχεία ενεργητικού		271	(137)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		(1.725)	2.341
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς πελάτες		3.055	2.696
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε λοιπές υποχρεώσεις		146	(20)
		1.024	5.049
Φόρος εισοδήματος που πληρώθηκε		(4)	(2)
		2.674	5.734
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) λειτουργικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	25,26,27	(109)	(94)
Εισπράξεις από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	25,26	109	2
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων		(2.399)	(2.409)
Απόκτηση συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου	23,24	(769)	(37)
Εισπράξεις από πώληση/εκκαθάριση/μείωση κεφαλαίου συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	23,24	334	83
Μερίσματα που εισπράχθηκαν από επενδυτικούς τίτλους, θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	9	204	200
		(2.630)	(2.255)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
(Αποπληρωμές)/εισπράξεις από πιστωτικούς τίτλους	16	1.133	1.036
Αποπληρωμή υποχρεώσεων από μισθώσεις	40	(25)	(25)
		1.108	1.011
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Καθαρή αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα			
		1.152	4.490
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	16	8.506	4.016
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	16	9.658	8.506

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες

Η Eurobank A.E. (εφεξής η Τράπεζα), είναι εξ' ολοκλήρου θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία (Μητρική Εταιρεία). Η Τράπεζα, η οποία μαζί με τις θυγατρικές της αποτελούν τον Όμιλο Eurobank A.E. (εφεξής Όμιλος) δραστηριοποιείται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στην παροχή άλλων υπηρεσιών. Η Τράπεζα, έχει παρουσία κυρίως στην Ελλάδα και μέσω των θυγατρικών της στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 6 Απριλίου 2023. Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή περιλαμβάνεται στην ενότητα Β.ΙΙΙ της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης.

2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί στη βάση της συνέχισης της δραστηριότητας της και σύμφωνα με τις βασικές λογιστικές αρχές όπως αναφέρονται παρακάτω:

2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), και ειδικότερα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες που έχουν εκδοθεί και είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων ή έχουν εφαρμοστεί, νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων), τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και των επενδυτικών ακινήτων τα οποία επιμετρώνται με την μέθοδο της εύλογης αξίας.

Οι λογιστικές αρχές βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις εφαρμόστηκαν με συνέπεια για τις χρήσεις 2022 και 2021 λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ όπως αυτές περιγράφονται στην ενότητα 2.1.1 (α) «Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα την 1 Ιανουαρίου 2022». Επιπλέον, όπου είναι απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα χρήση.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης, οι οποίες επηρεάζουν τα λογιστικά υπόλοιπα των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και τις γνωστοποιήσεις των ενδεχόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, καθώς και τα υπόλοιπα των εσόδων και εξόδων της περιόδου αναφοράς. Παρά το γεγονός ότι οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στη βέλτιστη γνώση της Διοίκησης σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και γεγονότα, τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν.

Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€). Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο εκατομμύριο. Τα αθροίσματα των στοιχείων που παρατίθενται στις σημειώσεις μπορεί να μην συμφωνούν ακριβώς με τα σύνολα που παρουσιάζονται λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Εκτιμήσεις για τη συνέχιση της δραστηριότητας της Τράπεζας

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern), η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

Το 2022 χαρακτηρίστηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ο οποίος οδήγησε σε μια παγκόσμια - αλλά κυρίως ευρωπαϊκή- ενεργειακή κρίση, εντείνοντας τις ήδη υπάρχουσες πληθωριστικές πιέσεις και αυξάνοντας την οικονομική αβεβαιότητα και τις διακυμάνσεις στην παγκόσμια οικονομία και τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Εντούτοις, η ανάκαμψη μετά την πανδημία συνεχίστηκε για δεύτερο συνεχόμενο έτος στην Ελλάδα, με την αύξηση του ΑΕΠ της να υπεραποδίδει εκείνης των περισσότερων εταίρων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), η ελληνική οικονομία μεγεθύνθηκε με ετήσιο ρυθμό 5,9% το 2022, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ), σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της (Φεβρουάριος 2023), να εκτιμά τον πραγματικό ρυθμό μεγέθυνσης του 2022 στο 5,5% και του 2023 στο 1,2%. Ο πληθωρισμός, υπολογιζόμενος βάσει της μέσης ετήσιας μεταβολής 12 μηνών του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), αυξήθηκε στο 9,3% το 2022 σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, κυρίως ως αποτέλεσμα των αναταράξεων στην προσφορά (επιπλέον λόγω της ανόδου των τιμών της ενέργειας, των τροφίμων και των πρώτων υλών, των συνεχών αναταράξεων στην εφοδιαστική αλυσίδα και των αυξήσεων των ονομαστικών μισθών) παράλληλα με την ραγδαία μεταπανδημική ανάκαμψη της εγχώριας και της εξωτερικής

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ζήτησης. Η ΕΕπ αναμένει πτώση του πληθωρισμού στο 4,5% το 2023 και περαιτέρω αποκλιμάκωση στο 2,4% το 2024. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το μέσο μηνιαίο ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 12,4% το 2022 από 14,8% το 2021, ενώ ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στην πιο πρόσφατη μελέτη του (Ιανουάριος 2023) αναμένει συρρίκνωση του ποσοστού ανεργίας στο 11,5% το 2023. Στο δημοσιονομικό πεδίο, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2023, το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμενόταν να παρουσιάσει έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ το 2022 (σύμφωνα με πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, το έλλειμμα μπορεί να διαμορφωθεί περίπου στο 1% του ΑΕΠ ή και χαμηλότερα) και πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ το 2023 (από έλλειμμα 5% του ΑΕΠ το 2021). Ο λόγος του δημοσίου χρέους ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί στο 168,9% και στο 159,3% το 2022 και το 2023 αντίστοιχα (2021: 194,5%). Οι προαναφερθείσες προβλέψεις δύνανται να μεταβληθούν στην περίπτωση πιθανών δυσμενών διεθνών εξελίξεων οι οποίες μπορεί να έχουν επιπτώσεις στις τιμές της ενέργειας και άλλων αγαθών, στα επιτόκια, στην εξωτερική και την εσωτερική ζήτηση, δημιουργώντας την ανάγκη για τη λήψη πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων στήριξης.

Η βουλγαρική οικονομία αναπτύχθηκε κατά 3,4% το 2022 (2021: 7,6%), με βάση τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βουλγαρίας, ενώ ο μέσος πληθωρισμός ήταν 15,3% το 2022 (2021: 3,3%). Σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της ΕΕπ (Φεβρουάριος 2023), ο ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ στη Βουλγαρία αναμένεται στο 1,4% το 2023, ενώ κατά το ίδιο έτος ο ΕνΔΤΚ αναμένεται στο 7,8%. Αντίστοιχα, ο ρυθμός μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ στην Κύπρο προβλέπεται στο 5,8% το 2022 και 1,6% το 2023 (2021: 6,6%), ενώ ο ΔΤΚ εκτιμάται σε 8,1% το 2022 και 4% το 2023 (2021: 2,3%).

Σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες που έχει παρουσία ο Όμιλος αναμένεται να δοθεί από τη χρηματοδότηση της ΕΕ, κατά κύριο λόγο μέσω του Προγράμματος “Next Generation EU” (NGEU) και του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) 2021–2027, δηλαδή του μακροχρόνιου Προϋπολογισμού της ΕΕ. Η Ελλάδα θα λάβει από την ΕΕ πόρους πλέον των € 30,5 δις (€ 17,8 δις σε επιδοτήσεις και € 12,7 δις σε δάνεια) έως το 2026 από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ, Recovery and Resilience Facility – RRF) για να χρηματοδοτήσει έργα και δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), με τίτλο «Ελλάδα 2.0». Προκαταβολή ύψους € 4 δις εκταμιεύτηκε τον Αύγουστο 2021, και οι δύο πρώτες τακτικές δόσεις ύψους € 3,6 δις έκαστη τον Απρίλιο 2022 και τον Ιανουάριο 2023 αντίστοιχα. Στην Ελλάδα αντιστοιχούν επίσης περίπου € 40 δις από τον ΠΔΠ 2021–2027. Στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής, παρότι οι καθαρές αγορές ομολόγων στο πλαίσιο του εκτάκτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω Πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Program – PEPP) τερματίστηκαν στο τέλος του Μαρτίου 2022, όπως είχε προγραμματιστεί, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) θα συνεχίσει να επανεπενδύει τα κεφάλαια από τίτλους που λήγουν τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2024, συμπεριλαμβανομένων αγορών Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) επιπλέον της αξίας αυτών που λήγουν. Επιπρόσθετα, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, σύμφωνα με τη σταθερή προσήλωσή του στο ρόλο του για την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, έχει προχωρήσει σε έξι γύρους αυξήσεων των επιτοκίων (τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο, τον Οκτώβριο και τον Δεκέμβριο του 2022, τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2023), αυξάνοντας τα τρία βασικά επιτόκια της ΕΚΤ κατά 350 μονάδες βάσης συνολικά, ενώ ενέκρινε και ένα νέο εργαλείο νομισματικής πολιτικής (το «Transmission Protection Instrument – TPI») με σκοπό την αποτροπή του κατακερματισμού της αγοράς κρατικών ομολόγων. Τέλος, μετά τη λήξη των ειδικών όρων και προϋποθέσεων που ίσχυαν για το πρόγραμμα TLTRO III (Targeted Longer-Term Refinancing Operations) την 23 Ιουνίου 2022, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να αξιολογεί πως οι στοχευμένες δανειοδοτικές πράξεις συνεισφέρουν στη νομισματική πολιτική της.

Το 2022, το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), προχώρησε στην έκδοση εννέα ομολόγων διαφόρων λήξεων (5ετών, 10ετών, 15ετών και 20ετών) αντλώντας συνολικά € 8,3 δις από τις διεθνείς χρηματαγορές. Την 17 Ιανουαρίου 2023, ο ΟΔΔΗΧ εξέδωσε ένα 10ετές ομόλογο ύψους € 3,5 δις με απόδοση 4,279% και πιο πρόσφατα, την 29 Μαρτίου 2023, ο ΟΔΔΗΧ εξέδωσε ένα 5ετές ομόλογο ύψους € 2,5 δις με απόδοση 3,919%. Στο τέλος του 2022, τα ταμειακά διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου ξεπερνούσαν τα € 30 δις και μέχρι τον Φεβρουάριο 2023 η αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας βρισκόταν μία βαθμίδα κάτω της επενδυτικής σύμφωνα με τρεις από τους τέσσερις μεγάλους οίκους που είναι αναγνωρισμένοι από την ΕΚΤ (DBRS Morningstar: BB (high), S&P Ratings, Fitch Ratings: BB+).

Σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές για τους επόμενους 12 μήνες, οι κυριότεροι μακροοικονομικοί κίνδυνοι και αβεβαιότητες στην Ελλάδα και στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης έχουν ως ακολούθως: (α) ο συνεχιζόμενος πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του στην περιφερειακή και παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια, καθώς επίσης και στην ευρωπαϊκή και ελληνική οικονομία, (β) μια συνέχιση του τρέχοντος κύματος πληθωριστικών πιέσεων με επιπτώσεις στην οικονομική μεγέθυνση, την απασχόληση, τα δημόσια οικονομικά, τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών, το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων, το εξωτερικό εμπόριο και την ποιότητα ενεργητικού των τραπεζών, καθώς και τυχόν κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις που μπορεί αυτά να επιφέρουν, (γ) οι τρέχουσες καθώς και οι διαφαινόμενες μελλοντικές αυξήσεις επιτοκίων διεθνώς και ιδιαίτερα στην ευρωζώνη, οι οποίες ενδέχεται να ασκήσουν ανοδικές πιέσεις στο κόστος δανεισμού του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ιδίως των υπερχρεωμένων δανειοληπτών, να αποθαρρύνουν τις επενδύσεις, να αυξήσουν τη μεταβλητότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές και να οδηγήσουν τις οικονομίες σε επιβράδυνση ή ακόμα και προσωρινή ύφεση, (δ) η συνέχιση και επέκταση στην ευρωζώνη της

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πρόσφατης αναταραχής στον χρηματοπιστωτικό τομέα, επηρεάζοντας την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και με ενδεχόμενο αντίκτυπο στο ύψος των υπό διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και στην ρευστότητα, (ε) οι συνέπειες από την πιθανή περικοπή ή διακοπή των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης κατά της ενεργειακής κρίσης στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στην εξυπηρέτηση του χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, (στ) τα διαρκώς υψηλά ελλείμματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και η προοπτική να εξελιχθούν ξανά σε δομικό χαρακτηριστικό του μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, (ζ) η ικανότητα αξιοποίησης των πόρων του NGEU και του ΠΔΠ και η προσέλκυση νέων επενδύσεων στη χώρα, (η) η αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα του TAA και να ενισχυθούν η παραγωγικότητα, η ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα, (θ) η καθυστέρηση στην υλοποίηση των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων, των έργων και των δημοσιονομικών στόχων του Προϋπολογισμού στην Ελλάδα λόγω του ενδεχόμενου το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών του 2023 να οδηγήσει σε αδυναμία ή καθυστέρηση σχηματισμού κυβέρνησης με ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, (ι) οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην εγγύς περιοχή, (ια) η εξέλιξη της πανδημίας Covid-19 και η πιθανότητα εμφάνισης νέων μεταλλάξεων της Covid-19, που θα είχαν περαιτέρω επιπτώσεις στην οικονομική ανάκαμψη, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και το διεθνές εμπόριο με την παράταση των δυσλειτουργιών στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού, και (ιβ) η επιδείνωση των φυσικών καταστροφών λόγω της κλιματικής αλλαγής και οι επιπτώσεις τους στο ΑΕΠ, την απασχόληση, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

Η επέλευση των ανωτέρω κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό σχεδιασμό του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς θα μπορούσε να επιβραδύνει τον αναμενόμενο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, στη ρευστότητα, στην ποιότητα του ενεργητικού, στην κεφαλαιακή επάρκεια και στην κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών. Η Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη τραπεζική αναταραχή σε ορισμένες αγορές, πραγματοποίησε μια προληπτική εσωτερική επανεξέταση του επιχειρηματικού μοντέλου της Eurobank για να επιβεβαιώσει τη διατήρηση της ανθεκτικότητάς του σε τέτοιες πιθανές εξωτερικές αναταράξεις και διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι το εν λόγω μοντέλο υποστηρίζεται επαρκώς από ορθές επιχειρηματικές πρακτικές, διαφοροποιημένες δραστηριότητες και συνετές μεθόδους διαχείρισης κινδύνου. Η εδραίωση της σταθερότητας του επιχειρηματικού μοντέλου λειτουργίας του Ομίλου αντικατοπτρίζεται επίσης περαιτέρω, μεταξύ άλλων, από τη χρηματοοικονομική του θέση και τις επιδόσεις του όπως αναλύονται παρακάτω. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Όμιλος παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό, χρηματοοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο καθώς και την πορεία των βασικών δεικτών αξιολόγησης της ποιότητας του ενεργητικού του (Key Performance Indicators - KPIs). Επίσης, έχει αυξήσει το επίπεδο ετοιμότητάς του ως προς τη λήψη αποφάσεων, πρωτοβουλιών και διαμόρφωση πολιτικών για την προστασία του κεφαλαίου και της ρευστότητας του καθώς και την εκπλήρωση στο μέγιστο δυνατό βαθμό, των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2023-2025.

Ο Όμιλος Eurobank S.A., που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του Ομίλου Eurobank Holdings, δεν εποπτεύεται ξεχωριστά για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) του Ομίλου της Eurobank Holdings διαμορφώθηκαν σε 19,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 16,1%) και 16% (31 Δεκεμβρίου 2021: 13,7%) αντίστοιχα (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings). Την ίδια ημερομηνία, οι δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 capital ratio) της Τράπεζας ανήλθαν σε 18,9% (31 Δεκεμβρίου 2021: 15,3%) και 15,1% (31 Δεκεμβρίου 2021: 12,4%) αντίστοιχα. Τον Ιανουάριο 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) ξεκίνησε την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) για το 2023 η οποία θα παρέχει πολύτιμη πληροφορία για την ανθεκτικότητα του Ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των 4 Ελληνικών συστημικών τραπεζών, στο τρέχον αβέβαιο και μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον, καλύπτοντας την περίοδο 2023-2025. Η EAT αναμένεται να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα της άσκησης στο τέλος Ιουλίου του 2023 (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings).

Όσον αφορά την ποιότητα του ενεργητικού, την 31 Δεκεμβρίου 2022, το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) του Ομίλου, μετά την ταξινόμηση του υποκείμενου χαρτοφυλακίου δανείων του project "Solar" ως κατεχόμενο προς πώληση και λοιπών ενεργειών, διαμορφώθηκε σε € 2,3 δις (Τράπεζα: € 1,9 δις) (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2,8 δις, Τράπεζα: € 2,2 δις), οδηγώντας το δείκτη των NPE στο 5,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 6,8%), ενώ ο δείκτης κάλυψης των NPE διαμορφώθηκε στο 74,6% (31 Δεκεμβρίου 2021: 69,2%). Το καθαρό κέρδος του Ομίλου Eurobank S.A. που αναλογεί στους μετόχους για το έτος που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 διαμορφώθηκε σε € 1.336 εκατ. (2021: € 398 εκατ.), ενώ το καθαρό κέρδος της Τράπεζας, μετά φόρων ανήλθε σε € 1.388 εκατ. (2021: € 469 εκατ.). Το χαρτοφυλάκιο χρεωστικών τίτλων, το οποίο είναι σε μεγάλο βαθμό αντισταθμισμένο από τον κίνδυνο επιτοκίου, αντιπροσωπεύει το 16% του συνόλου του ενεργητικού και περιλαμβάνει κυρίως επενδύσεις σε κρατικά ομόλογα των χωρών της ΕΕ και σε τίτλους επενδυτικής βαθμίδας. Ο Όμιλος έχει μη σημαντική έκθεση σε ρωσικά ή ουκρανικά περιουσιακά στοιχεία και σε τράπεζες που επηρεάστηκαν από την πρόσφατη τραπεζική αναταραχή.

Όσον αφορά τη ρευστότητα, την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι καταθέσεις του Ομίλου της Eurobank Holdings αυξήθηκαν σε € 57,2 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: € 53,2 δις), ενώ η χρηματοδότηση από τις στοχευμένες πράξεις μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(targeted longer-term refinancing operations - TLTRO III) μειώθηκε κατά € 2,9 δις και διαμορφώθηκε σε € 8,8 δις (Τράπεζα: € 7,9 δις) (31 Δεκεμβρίου 2021: € 11,7 δις, Τράπεζα: € 10,8 δις) (σημ.30). Κατά τη διάρκεια του έτους, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση ομολόγου (MREL-επιλέξιμου) υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. και η Μητρική Εταιρεία ολοκλήρωσε την έκδοση ενός ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 (Tier 2) ποσού € 300 εκατ. Πιο πρόσφατα, τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε επιτυχώς την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. (σημ. 33). Η αύξηση των υψηλής ποιότητας άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου της Eurobank Holdings οδήγησε τον αντίστοιχο δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε 173% (31 Δεκεμβρίου 2021: 152%). Στο πλαίσιο της Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Ρευστότητας (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process -ILAAP) για το 2022, τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας (stress test) κατέδειξαν ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκές απόθεμα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει τις πιθανές εκροές που θα μπορούσαν να συμβούν σε όλα τα σενάρια σε βραχυπρόθεσμη (σε ορίζοντα 1 μηνός) και μεσοπρόθεσμη βάση (σε ορίζοντα 1 έτους). Πληροφορίες σχετικά με την έκθεση της Τράπεζας στον επιτοκιακό κίνδυνο και στον κίνδυνο ρευστότητας περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 5.2.2 και 5.2.3.

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο, αναγνωρίζοντας τους γεωπολιτικούς, μακροοικονομικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους στην οικονομία και το τραπεζικό σύστημα και λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες σχετικά με (α) τις προοπτικές ανάπτυξης στην Ελλάδα και στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους για το τρέχον και τα επόμενα έτη, που υποστηρίζονται επίσης από την αξιοποίηση της ήδη εγκεκριμένης χρηματοδότησης της ΕΕ κυρίως μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA), και (β) την ικανότητα δημιουργίας κερδών προ προβλέψεων, την ποιότητα ενεργητικού, την επάρκεια κεφαλαίων, και τη θέση ρευστότητας για την Τράπεζα και τον Όμιλο της μητρικής εταιρείας, έκρινε ότι οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας μπορούν να συνταχθούν με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

2.1.1 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

(α) Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα την 1 Ιανουαρίου 2022

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις σε πρότυπα, όπως εκδόθηκαν από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ, είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2022:

ΔΠΧΑ 3, Τροποποιήσεις, Παραπομπή στο Εννοιολογικό Πλαίσιο

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» επικαιροποίησαν μία παραπομπή στην έκδοση του Εννοιολογικού Πλαισίου που είναι σε ισχύ, ενώ προστέθηκε μία απαίτηση σχετικά με τις υποχρεώσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία», όπου ο αποκτών εφαρμόζει το ΔΛΠ 37 για να καθορίσει εάν κατά την ημερομηνία απόκτησης υφίσταται παρούσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων. Επιπροσθέτως, εάν μία εισφορά εμπίπτει στην Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 21 'Εισφορές', ο αποκτών, εφαρμόζει την ΕΔΔΠΧΑ 21 ώστε να καθορίσει εάν το γεγονός που δημιουργεί την υποχρέωση να πληρωθεί αυτή η εισφορά υφίσταται κατά την ημερομηνία της απόκτησης.

Επιπλέον, οι εκδοθείσες τροποποιήσεις προσέθεσαν μία νέα παράγραφο στο ΔΠΧΑ 3 ώστε να διευκρινιστεί ότι τα ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για αναγνώριση στην περίπτωση συνένωσης επιχειρήσεων, κατά την ημερομηνία απόκτησης.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Ετήσιες βελτιώσεις των ΔΠΧΑ 2018-2020 : ΔΠΧΑ 1, ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 16

Οι βελτιώσεις εισάγουν σημαντικές αλλαγές σε αρκετά πρότυπα. Οι τροποποιήσεις που είναι σχετικές με τις δραστηριότητες της Τράπεζας παρουσιάζονται παρακάτω:

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 1 «Πρώτη υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς» παρέχει επιπλέον απαλλαγή σε μία θυγατρική εταιρία που υιοθέτησε τα πρότυπα μετά την μητρική σε σχέση με το σωρευτικό υπόλοιπο των συναλλαγματικών διαφορών. Ως αποτέλεσμα, η τροποποίηση επιτρέπει στις οικονομικές οντότητες που έχουν επιλέξει να επιμετρήσουν τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού στη λογιστική αξία σύμφωνα με τα βιβλία της μητρικής να επιμετρήσουν και οποιεσδήποτε συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τα ποσά που έχουν δημοσιευθεί στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της μητρικής. Αυτή η τροποποίηση εφαρμόζεται επίσης στις συγγενείς εταιρίες και τις κοινοπραξίες που έχουν λάβει την ίδια εξαίρεση του ΔΠΧΑ 1.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» διευκρινίζει τις αμοιβές που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο τεστ του 10% σχετικά με την αξιολόγηση αποαναγνώρισης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Οι αμοιβές που περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση είναι μόνο αυτές που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν μεταξύ του δανειολήπτη (οικονομική οντότητα) και του δανειστή, συμπεριλαμβανομένων αμοιβών που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν είτε από τον δανειολήπτη είτε από τον δανειστή για λογαριασμό του άλλου. Η τροποποίηση έχει μελλοντική εφαρμογή σε ρυθμίσεις και ανταλλαγές που λαμβάνουν χώρα κατά την ημερομηνία ή μεταγενέστερα αυτής που η εταιρία εφαρμόζει για πρώτη φορά την τροποποίηση.

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16 'Μισθώσεις' αφαιρεί από το πρότυπο την επεξήγηση σχετικά με την αποζημίωση για τις βελτιώσεις μισθίου, για να αποτρέψει πιθανή σύγχυση σχετικά με το χειρισμό των κινήτρων για μισθώσεις.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 37, Τροποποιήσεις, Επαχθείς Συμβάσεις - Κόστη Εκπλήρωσης Σύμβασης

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία» διευκρινίζουν ποια κόστη απαιτείται να συμπεριλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κόστους εκπλήρωσης μιας σύμβασης, όταν αξιολογείται εάν η σύμβαση είναι επαχθής. Συγκεκριμένα, τα άμεσα κόστη που σχετίζονται με την εκπλήρωση μίας σύμβασης, περιλαμβάνουν τα πρόσθετα κόστη καθώς και μια κατανομή από τα υπόλοιπα κόστη που σχετίζονται άμεσα με την εκπλήρωση της σύμβασης. Τα γενικά και διοικητικά κόστη δεν σχετίζονται άμεσα με τις συμβάσεις και εξαιρούνται, εκτός εάν χρεώνονται ρητά στον αντισυμβαλλόμενο βάσει της σύμβασης.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

(β) Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων που δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Τράπεζα

Ένα πλήθος νέων προτύπων και τροποποιήσεων σε υπάρχοντα πρότυπα θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2022, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την ΕΕ, ή η Τράπεζα δεν τα έχει υιοθετήσει νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους. Αυτά που ενδέχεται να είναι σχετικά με την Τράπεζα έχουν ως ακολούθως:

ΔΠΧΑ 17, Ασφαλιστήρια Συμβόλαια (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Το ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», παρέχει ένα συνολικό και συνεκτικό λογιστικό μοντέλο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Έχει εφαρμογή σε όλους του τύπους ασφαλιστήριων συμβολαίων καθώς και σε συγκεκριμένους τύπους εγγυήσεων και χρηματοοικονομικών ασφαλίσεων με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής. Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων επιτρέπεται να ενταχθούν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα έχει προηγουμένως διαβεβαιώσει ότι τα θεωρεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Σύμφωνα με το βασικό γενικό μοντέλο του ΔΠΧΑ 17, ομάδες από ασφαλιστήρια συμβόλαια που τελούν υπό κοινή διαχείριση και υπόκεινται σε παρόμοιους κινδύνους, επιμετρώνται με βάση προεξοφλημένες, σταθμισμένες βάσει πιθανοτήτων μελλοντικές ταμειακές ροές, μιας αναπροσαρμογής λόγω κινδύνου και ενός περιθωρίου συμβατικών υπηρεσιών (contractual service margin) το οποίο αντιπροσωπεύει το μη δεδουλευμένο κέρδος των συμβολαίων. Σύμφωνα με το μοντέλο, οι εκτιμήσεις επαναμετρώνται σε κάθε περίοδο αναφοράς. Μια απλοποιημένη μέθοδος επιμέτρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί αν αναμένεται ότι από αυτή θα παραχθεί μια λογική προσέγγιση του γενικού μοντέλου ή αν τα συμβόλαια είναι μικρής διάρκειας.

Το έσοδο κατανέμεται στις περιόδους αναλογικά με την αξία της αναμενόμενης κάλυψης και των λοιπών υπηρεσιών που ένας ασφαλιστής παρέχει κατά τη διάρκεια της περιόδου, οι διεκδικήσεις για αποζημίωση παρουσιάζονται όταν αναγγελθούν και οποιαδήποτε επενδυτικά στοιχεία, όπως τα ποσά που καταβάλλονται σε ασφαλισμένους ακόμα και αν το ασφαλιστικό γεγονός δεν έχει συντελεστεί, δεν περιλαμβάνονται στα έσοδα και στις διεκδικήσεις για αποζημίωση. Τα αποτελέσματα από ασφαλιστικές υπηρεσίες παρουσιάζονται ξεχωριστά από το χρηματοοικονομικό έσοδο ή έξοδο των ασφαλίσεων.

Τον Ιούνιο 2020, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το σχέδιο προτύπου «Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 17», ώστε να βοηθήσει τις οικονομικές οντότητες στην εφαρμογή του προτύπου. Οι τροποποιήσεις στοχεύουν να βοηθήσουν τις εταιρείες κατά την μετάβαση έτσι ώστε να είναι ευκολότερη η εφαρμογή του προτύπου, ενώ προσθέτουν την αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του προτύπου, ώστε να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2023.

Τον Δεκέμβριο 2021, το ΣΔΛΠ εξέδωσε μία τροποποίηση περιορισμένου πεδίου εφαρμογής των απαιτήσεων που καλύπτουν την μετάβαση στο ΔΠΧΑ 17 για τις οικονομικές οντότητες που εφαρμόζουν για πρώτη φορά το συγκεκριμένο πρότυπο ταυτόχρονα με το ΔΠΧΑ 9.

Η Τράπεζα δεν έχει εκδώσει συμβόλαια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17. Συνεπώς το πρότυπο δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ΔΛΠ 8, Τροποποιήσεις, Ορισμός των Λογιστικών Εκτιμήσεων (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 8 'Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη' εισήγαγαν τον ορισμό των λογιστικών εκτιμήσεων ενώ περιλαμβάνουν και άλλες τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 8 οι οποίες πρόκειται να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να διαχωρίσουν τις αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές.

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν (α) πώς οι λογιστικές πολιτικές σχετίζονται με τις λογιστικές εκτιμήσεις: i) εξηγώντας ότι οι λογιστικές εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και ii) καθιστώντας τον ορισμό των λογιστικών πολιτικών πιο σαφή και περιεκτικό, (β) ότι η επιλογή μίας τεχνικής εκτίμησης ή αποτίμησης και ο καθορισμός των παραμέτρων που θα χρησιμοποιηθούν, αποτελούν λογιστική εκτίμηση.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

Τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» και ΔΠΧΑ Δήλωση Πρακτικής Νο.2: Γνωστοποιήσεις Λογιστικών Πολιτικών (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» ώστε να απαιτήσει από τις οικονομικές οντότητες να γνωστοποιούν τις ουσιώδεις λογιστικές πολιτικές τους αντί για τις σημαντικές λογιστικές πολιτικές τους.

Σύμφωνα με το ΣΔΛΠ, η πληροφόρηση για τις λογιστικές πολιτικές κρίνεται ουσιώδης εάν όταν ληφθεί υπόψη σε συνδυασμό με τις λοιπές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μια οικονομική οντότητα, μπορεί εύλογα να επηρεάσει τις αποφάσεις των βασικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης, που ελήφθησαν με βάση τις καταστάσεις αυτές.

Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν, πώς μια οικονομική οντότητα μπορεί να εντοπίσει ουσιώδης πληροφόρηση στις λογιστικές πολιτικές, ενώ παρατίθενται παραδείγματα πιθανών περιπτώσεων ουσιώδους πληροφόρησης για τις λογιστικές πολιτικές. Επίσης, οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1, διευκρινίζουν ότι η μη ουσιώδης πληροφόρηση σχετικά με την λογιστική πολιτική μπορεί να μην γνωστοποιηθεί. Ωστόσο, εάν γνωστοποιηθεί, δεν θα πρέπει να επισκιάζει την ουσιώδη πληροφόρηση για την λογιστική πολιτική. Προκειμένου να υποστηρίξει αυτές τις τροποποιήσεις το Συμβούλιο, ανέπτυξε σχέδιο καθοδήγησης και παραδείγματα ώστε να εξηγήσει και να υποδείξει την εφαρμογή της «διαδικασία αξιολόγησης των τεσσάρων βημάτων της ουσιώδους πληροφόρησης» όπως περιγράφεται στην Δήλωση Πρακτικής Νο.2 των ΔΠΧΑ «Κρίσεις Ουσιώδους Πληροφόρησης» στις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών, για την υποστήριξη των τροποποιήσεων του ΔΛΠ 1.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 1, Τροποποιήσεις, Ταξινόμηση Υποχρεώσεων σε Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2024, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις, οι οποίες δημοσιεύτηκαν τον Ιανουάριο 2020, επηρεάζουν μόνο την παρουσίαση των υποχρεώσεων στον ισολογισμό και παρέχουν διευκρινίσεις ως προς τον ορισμό του δικαιώματος αναβολής διακανονισμού μίας υποχρέωσης, ενώ ταυτόχρονα αποσαφηνίζουν ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, θα πρέπει να βασίζεται σε δικαιώματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση που διενεργείται στη λήξη της περιόδου αναφοράς σχετικά με την ταξινόμηση των υποχρεώσεων, δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες που δημιουργούνται ως προς το εάν η οικονομική οντότητα θα εξασκήσει το δικαίωμα της να αναβάλλει τον διακανονισμό μίας υποχρέωσης. Διευκρινίστηκε επίσης από το ΣΔΛΠ ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, από μία οικονομική οντότητα, δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν εκείνα τα δικαιώματα μετατροπής που αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια.

Τον Οκτώβριο 2022, το ΣΔΛΠ εξέδωσε τις «Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις με Συμφωνίες (Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1)» που περιλαμβάνει οδηγίες όσον αφορά τις έννοιες της ταξινόμησης (Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες), παρουσίασης και γνωστοποίησης σχετικά με τις υποχρεώσεις μίας οικονομικής οντότητας, για τις οποίες το δικαίωμα για αναβολή του διακανονισμού για τουλάχιστον 12 μήνες υπόκειται στην τήρηση συγκεκριμένων συνθηκών μετά την περίοδο αναφοράς. Οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ορίζουν πως οι σχετικές συμφωνίες που απαιτείται να τηρούνται μετά την ημερομηνία αναφοράς δεν επηρεάζουν την ταξινόμηση του χρέους κατά την ημερομηνία αναφοράς ως Βραχυπρόθεσμο ή Μακροπρόθεσμο. Αντί αυτού, οι τροποποιήσεις ορίζουν πως απαιτείται η γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με αυτές τις συμφωνίες στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ΔΛΠ 12, Τροποποιήσεις, Αναβαλλόμενη Φορολογία σχετιζόμενη με Απαιτήσεις και Υποχρεώσεις που προκύπτουν από μία ενιαία συναλλαγή (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023)

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η εξαίρεση αρχικής αναγνώρισης όπως ορίζεται από το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος», δεν ισχύει για συναλλαγές όπως οι μισθώσεις και οι υποχρεώσεις παροπλισμού που, κατά την αρχική αναγνώριση τους, δημιουργούν ισόποσες φορολογήσιμες και εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές. Συνεπώς, για τέτοιου είδους συναλλαγές, μία εταιρεία απαιτείται να αναγνωρίσει την σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και υποχρέωση, με την αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης να υπόκειται στα κριτήρια ανακτησιμότητας του ΔΛΠ 12. Οι τροποποιήσεις ισχύουν για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται την ή μετά την έναρξη της πρώτης συγκριτικής περιόδου.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 16, Τροποποίηση, Υποχρεώσεις από Μισθώσεις από συναλλαγή Πώλησης και Επαναμίσθωσης (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2024, δεν έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Η τροποποίηση ορίζει πως σε μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης, ο πωλητής-μισθωτής απαιτείται να πραγματοποιήσει την μεταγενέστερη επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αναγνωριστεί κέρδος ή ζημιά σχετιζόμενο με το δικαίωμα χρήσης που διατηρεί. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά σχετικό με τον τερματισμό (εξ ολοκλήρου ή μερικώς) της μίσθωσης, συνεχίζει να αναγνωρίζεται την στιγμή που πραγματοποιείται. Η τροποποίηση δεν αλλάζει τον λογιστικό χειρισμό για τις μισθώσεις που δεν σχετίζονται με συναλλαγές πώλησης και επαναμίσθωσης.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

2.2 Βασικές λογιστικές αρχές

2.2.1 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, περιλαμβανομένων και των συμμετοχών που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογίζονται σε κόστος μείον τυχόν συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος συμμετοχής είναι η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε, δηλαδή το ποσό των μετρητών που καταβλήθηκε ή των μετοχών που εκδόθηκαν, ή αν αυτό δεν μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα, η εύλογη αξία του τιμήματος που λήφθηκε μαζί με το κόστος που σχετίζεται άμεσα με την συναλλαγή. Ως εξαίρεση στην παραπάνω αρχή επιμέτρησης, όταν η Τράπεζα μεταφέρει μια υφιστάμενη εταιρεία του Ομίλου η επιχειρηματικό κλάδο σε μια νέα θυγατρική που συστάθηκε γι' αυτόν το σκοπό μέσω μια συναλλαγής με ανταλλαγή μετοχών που δεν έχει εμπορική ουσία, η επένδυση της Τράπεζας στη νεοσυσταθείσα εταιρεία αναγνωρίζεται στη λογιστική αξία της εταιρείας που μεταφέρθηκε.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν τη συνένωση της Τράπεζας με μια ή περισσότερες θυγατρικές της λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εκδόσεις άλλων φορέων θέσπισης λογιστικών προτύπων, οι οποίοι χρησιμοποιούν παρόμοιο εννοιολογικό πλαίσιο και συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές που διέπουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, καθώς και τις αποδεκτές πρακτικές του κλάδου. Στο πλαίσιο της μεθόδου συνένωσης συμφερόντων, η Τράπεζα αναγνωρίζει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες προ συνένωσης προερχόμενες από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου, χωρίς οποιαδήποτε προσαρμογή στην εύλογη αξία. Ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ του κόστους της συναλλαγής και της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται λογιστικοποιείται στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 3 για τις συνενώσεις επιχειρήσεων. Το μεταβιβασθέν αντάλλαγμα της απόκτησης ελέγχου υπολογίζεται βάσει της εύλογης αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που μεταφέρονται, τους συμμετοχικούς τίτλους που εκδίδονται ή ανταλλάσσονται ή των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία εξαγοράς, συμπεριλαμβανομένης της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία ρύθμιση ενδεχόμενου ανταλλάγματος. Το σχετιζόμενο με τις αποκτήσεις κόστος θα λογιστικοποιείται ως έξοδο εντός των περιόδων κατά τη διάρκεια των οποίων ο αποκτών ανέλαβε το κόστος. Τα αναγνωρίσιμα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται σε μια επιχειρηματική συνένωση, επιμετρώνται αρχικά κατά την ημερομηνία απόκτησης στην εύλογη αξία τους. Εάν υπήρχαν ήδη συμμετοχικά δικαιώματα στον αποκτώμενο, αυτά επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης και ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το υπερβάλλον του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος και της εύλογης αξίας προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία απόκτησης, επί της εύλογης αξίας των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

της εταιρείας που αποκτήθηκε, λογιστικοποιείται ως υπεραξία. Αν το σύνολο των παραπάνω είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, η διαφορά αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Εάν η αρχική λογιστικοποίηση μιας απόκτησης δεν έχει ολοκληρωθεί έως την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία αυτή πραγματοποιήθηκε, η Τράπεζα γνωστοποιεί τις προσωρινές αξίες των στοιχείων εκείνων για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι ανωτέρω προσωρινές αξίες, κατά την διάρκεια της περιόδου επιμέτρησης, αναπροσαρμόζονται αναδρομικά ώστε τα στοιχεία εκείνα για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί να αντικατοπτρίζουν τις νέες πληροφορίες που λήφθηκαν για τα γεγονότα και τις συνθήκες που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς και οι οποίες, εάν ήταν γνωστές κατά την ανωτέρω ημερομηνία, θα είχαν επηρεάσει αντίστοιχα τις αξίες που αναγνωρίστηκαν. Οι αναπροσαρμογές της περιόδου επιμέτρησης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, επηρεάζουν αντίστοιχα το ποσό της υπεραξίας που υπολογίστηκε αρχικά, ενώ η περίοδος επιμέτρησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς.

Για αποκτήσεις εταιρειών που δεν ικανοποιούν τον ορισμό της «επιχείρησης», η Τράπεζα κατανέμει το τίμημα στα μεμονωμένα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις βάσει των σχετικών εύλογων αξιών τους την ημερομηνία εξαγοράς. Τέτοιου τύπου συναλλαγές ή γεγονότα δεν δημιουργούν υπεραξία.

Όπου ήταν απαραίτητο, οι λογιστικές αρχές των συγχωνευμένων θυγατρικών εταιρειών ή άλλων εταιρειών έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε να συνάδουν με τις αρχές που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα.

Οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, οι συγγενείς εταιρείες και οι κοινοπραξίες παρουσιάζονται στις σημειώσεις 23 και 24, αντιστοίχως.

2.2.2 Ξένο νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη/ζημιές) που προκύπτουν κατά το διακανονισμό των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων που είναι σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει σε κάθε περίοδο αναφοράς και οι συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από τη μετατροπή υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που αντισταθμίζουν τις ταμειακές ροές σε ξένο νόμισμα, οι οποίες μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαια.

Τα μη χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, εκτός από τα μη-χρηματικά στοιχεία σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται σε εύλογη αξία και τα οποία μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία που προσδιορίστηκε η εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή οι συναλλαγματικές διαφορές αποτελούν μέρος του κέρδους ή της ζημιάς από τη μεταβολή της εύλογης αξίας και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή απευθείας σε αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια, βάσει της κατηγοριοποίησης του μη-χρηματικού στοιχείου.

2.2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ξένου συναλλάγματος (foreign exchange contracts), προθεσμιακές νομισματικές συμβάσεις (“forward currency agreements”) και συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων και αγοράς και πώλησης συναλλάγματος - που πωλήθηκαν και αγοράστηκαν (“interest rate & currency options - written and purchased”), καθώς και ανταλλαγές συναλλάγματος και επιτοκίων (“currency and interest rate swaps”). Τα παράγωγα, αναγνωρίζονται αρχικά στον ισολογισμό στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία σύναψης των συμβολαίων, και ακολούθως επαναμετρώνται στην εύλογη αξία τους. Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα περιλαμβάνονται στο ενεργητικό, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά, ή χρησιμοποιώντας κατάλληλες άλλες τεχνικές επιμέτρησης. Οι αρχές επιμέτρησης της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, περιγράφονται στις σημ. 3.2 και 5.3.

Ενσωματωμένα παράγωγα

Τα ενσωματωμένα παράγωγα είναι στοιχεία υβριδικών συμβολαίων τα οποία ακόμη περιλαμβάνουν κύρια συμβόλαια που έχουν ως αποτέλεσμα μερικές από τις ταμειακές ροές αυτών των συνδυασμένων μέσων να μεταβάλλονται παρόμοια με απλά παράγωγα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό στην ολότητα τους στην κατάλληλη κατηγορία ταξινόμησης, ακολουθώντας την αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών ροών και επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.10.

Αντιθέτως, ορισμένα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία του παθητικού, αναγνωρίζονται ως διακριτά παράγωγα όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κύριου συμβολαίου, και το κύριο συμβόλαιο δε λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα αυτά παράγωγα, επιμετρώνται στην εύλογη αξία, και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενσωματωμένη στις δραστηριότητες της Τράπεζας και στοχεύει πρωτίστως στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων της.

Συνεπώς, η Τράπεζα, στα πλαίσια της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων της, δύναται να πραγματοποιήσει συναλλαγές με εξωτερικούς αντισυμβαλλόμενους ώστε να αντισταθμίσει μερικώς ή πλήρως την επιτοκιακή, συναλλαγματική, μετοχική ή άλλη έκθεση της που δημιουργείται από τις δραστηριότητες της.

Οι στόχοι της αντιστάθμισης με την χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Την μείωση της επιτοκιακής έκθεσης που υπερβαίνει τα επιτοκιακά όρια που έχει θέσει η Τράπεζα
- Την αποτελεσματική διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου μέσω της αντιστάθμισης των μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς με βάση τα εκάστοτε επιτόκια αναφοράς
- Την μείωση της μεταβλητότητας που προκύπτει από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των παραγώγων που εμπεριέχονται στα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού
- Την διαχείριση μελλοντικών μεταβλητών ταμειακών ροών
- Την μείωση του συναλλαγματικού ή πληθωριστικού κινδύνου

Λογιστική αντιστάθμισης

Η Τράπεζα επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, έως ότου το έργο που εκπονείται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σχετικά με την λογιστική της αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) ολοκληρωθεί.

Για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης, η Τράπεζα σχηματίζει μια σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μέσου αντιστάθμισης ή ενός συνόλου μέσων αντιστάθμισης και ενός σχετικού στοιχείου ή ομάδας στοιχείων που πρόκειται να αντισταθμιστούν. Το μέσο αντιστάθμισης αποτελεί ένα προσδιορισμένο παράγωγο ή σύνολο παραγώγων είτε κάποιο άλλο προσδιορισμένο μη-παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο του ενεργητικού ή χρηματοοικονομική υποχρέωση, του οποίου η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές εκτιμάται πως συμψηφίζουν τις αλλαγές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζουν.

Συγκεκριμένα η Τράπεζα προσδιορίζει ορισμένα παράγωγα ως: (α) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου των μεταβολών εύλογης αξίας αναγνωρισθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, μεμονωμένα ή σε επίπεδο χαρτοφυλακίου ή των μη αναγνωρισθέντων βέβαιων δεσμεύσεων (αντιστάθμιση εύλογης αξίας), (β) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισθέντα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων ή από πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές (αντιστάθμιση ταμειακών ροών).

Για την εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων συγκεκριμένα κριτήρια πρέπει να πληρούνται. Συνεπώς, κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης, η Τράπεζα τεκμηριώνει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το σκοπό και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου που εξυπηρετείται μέσω της σύναψης διάφορων συναλλαγών αντιστάθμισης και την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης. Επίσης, η Τράπεζα στοιχειοθετεί την εκτίμησή της, κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση, για την αποτελεσματικότητα των παραγώγων - που χρησιμοποιούνται σε συναλλαγές αντιστάθμισης - στο να συμψηφίζουν μεταβολές στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζουν και εάν τα πραγματικά αποτελέσματα της κάθε αντιστάθμισης κυμαίνονται μεταξύ 80-125%. Εάν μία σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια αποτελεσματικότητας, η Τράπεζα διακόπτει την λογιστική αντιστάθμιση με μελλοντική ισχύ. Ομοίως, όταν το παράγωγο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται, διακόπτεται ή εξασκείται, ή όταν ο αντισταθμιστικός προσδιορισμός ανακαλείται, τότε η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται με μελλοντική ισχύ. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή της κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα προαναφερθέντα παράγωγα έχουν κατηγοριοποιηθεί μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η μέθοδος αναγνώρισης κέρδους ή ζημιάς από μεταβολές στην εύλογη αξία, εξαρτάται από το αν το παράγωγο καταχωρείται και πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί ως μέσο αντιστάθμισης και αν ναι, από τη φύση του στοιχείου που αντισταθμίζεται.

Επίσης, η Τράπεζα δύναται να καταχωρήσει ομάδες στοιχείων ως στοιχεία αντιστάθμισης, αθροίζοντας αναγνωρισμένα στοιχεία του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισμένες αλλά εξαιρετικά πιθανές συναλλαγές με όμοια χαρακτηριστικά κινδύνου τα οποία μοιράζονται έναν κίνδυνο ο οποίος αντισταθμίζεται. Παρόλο που η συνολική έκθεση μπορεί να διαφέρει για τα μεμονωμένα στοιχεία της ομάδας, ο συγκεκριμένος κίνδυνος που αντισταθμίζεται, είναι εγγενής σε κάθε ένα από τα στοιχεία της ομάδας.

Η Τράπεζα έχει εφαρμόσει τις τροποποιήσεις της πρώτης και δεύτερης Φάσης στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 λόγω της μεταρρύθμισης IBOR, οι οποίες παρέχουν προσωρινές απαλλαγές στις σχέσεις αντιστάθμισης κατά την περίοδο μέχρι την αντικατάσταση του υπάρχοντος επιτοκίου αναφοράς με ένα εναλλακτικό επιτόκιο μηδενικού κινδύνου. Βάσει των ανωτέρω απαλλαγών, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν μια προβλεπόμενη συναλλαγή είναι πολύ πιθανή ή μια σχέση αντιστάθμισης αναμένεται να είναι πολύ αποτελεσματική, η Τράπεζα θεωρεί ότι το επιτόκιο αναφοράς δε θα μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης IBOR. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν απαιτείται να διακόψει τη λογιστική αντιστάθμισης εάν η αντιστάθμιση καταλήξει εκτός του εύρους του 80-125% κατά την περίοδο της αβεβαιότητας που προκύπτει λόγω της μεταρρύθμισης. Επίσης, σε περιπτώσεις αντιστάθμισης όπου το αντισταθμισμένο στοιχείο ή ο αντισταθμισμένος κίνδυνος είναι ένα μη συμβατικά καθορισμένο τμήμα του επιτοκιακού κινδύνου, σύμφωνα με τις απαλλαγές της μεταρρύθμισης IBOR, θεωρείται ότι το προσδιορισμένο τμήμα του κινδύνου πρέπει να αναγνωρίζεται ξεχωριστά μόνο κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης και όχι σε συνεχή βάση.

Οι απαλλαγές παύουν να έχουν εφαρμογή όταν ικανοποιούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις δηλαδή κατά το νωρίτερο από α) όταν οι αβεβαιότητες που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση IBOR δεν υφίστανται πια σε σχέση με τη χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει του επιτοκίου αναφοράς των αντισταθμιζόμενων στοιχείων ή των μέσων αντιστάθμισης, και β) όταν οι σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες εφαρμόζονται οι απαλλαγές διακοπούν.

Τέλος, οι τροποποιήσεις εισαγάγουν μία εξαίρεση στις υπάρχουσες απαιτήσεις του προτύπου ώστε οποιοσδήποτε αλλαγές στον καθορισμό και στην επίσημη τεκμηρίωση μίας σχέσης λογιστικής αντιστάθμισης ή της μεθόδου που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, λόγω των τροποποιήσεων που επιφέρει η μεταρρύθμιση IBOR, δεν θα οδηγήσει στην παύση της λογιστικής αντιστάθμισης ή στον καθορισμό μιας νέας σχέσης λογιστικής αντιστάθμισης.

(i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση εύλογης αξίας για να αντισταθμίσει τις εκθέσεις της κυρίως έναντι των μεταβολών της εύλογης αξίας που οφείλονται στον επιτοκιακό, σχετικό με το εφαρμοστέο επιτόκιο αναφοράς καθώς και στον συναλλαγματικό κίνδυνο.

Στοιχεία που αντισταθμίζονται

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για λογιστική αντιστάθμισης της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, όπως:

- στοιχεία σταθερού επιτοκίου όπως επενδυτικοί τίτλοι, προθεσμιακές καταθέσεις και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους,
- χαρτοφυλάκια δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου και επενδυτικοί τίτλοι που ενσωματώνουν συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων (όπως τίτλοι παραγώγων κατώτατου επιτρεπόμενου επιτοκίου),
- χαρτοφυλάκια τοκοχρεωλυτικών δανείων σταθερού επιτοκίου (αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου) συμπεριλαμβανομένων ομολόγων για σκοπούς τιτλοποίησης που εκδόθηκαν και διακρατούνται από την Τράπεζα,

καθώς και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI).

Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset» ώστε να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας ανά χαρτοφυλάκιο ή ανά σχέση αντιστάθμισης, στην έναρξη της (αξιολόγηση των προοπτικών αντιστάθμισης) και σε συνεχή βάση (αναδρομική αξιολόγηση). Η παραπάνω αποτελεί μια ποσοτική μέθοδο που περιλαμβάνει την σύγκριση της αλλαγής στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης με την αλλαγή στην εύλογη αξία του στοιχείου αντιστάθμισης που οφείλεται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται. Η προαναφερθείσα σύγκριση αντιπροσωπεύει τον δείκτη «dollar-offset» ο οποίος απαιτείται να βρίσκεται εντός του εύρους 80-125% ώστε η αντιστάθμιση να θεωρείται «εξαιρετικά αποτελεσματική». Ακόμη και εάν η αντιστάθμιση δεν αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική σε μία συγκεκριμένη περίοδο, η λογιστική αντιστάθμιση δεν αποκλείεται εάν η αποτελεσματικότητα αναμένεται να παραμείνει επαρκώς υψηλή για όλη την διάρκεια ζωής της αντιστάθμισης.

Η Τράπεζα μπορεί να χρησιμοποιήσει επίσης την «μέθοδο υποθετικού παραγώγου», μία προσέγγιση της μεθόδου «dollar-offset», η οποία εφαρμόζεται κυρίως σε αντισταθμίσεις χαρτοφυλακίων που περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, όπου ο

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αντισταθμιζόμενος κίνδυνος σχηματίζεται από υποθετικά παράγωγα, τα οποία αναπαράγουν το εν λόγω ενσωματωμένο παράγωγο. Η εύλογη αξία του υποθετικού παραγώγου χρησιμοποιείται ως ένδειξη της καθαρής παρούσας αξίας των αντισταθμισμένων μελλοντικών ταμειακών ροών με τις οποίες πραγματοποιείται σύγκριση της μεταβολής της αξίας του πραγματικού μέσου αντιστάθμισης, ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και να επιμετρηθεί η επακόλουθη αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης. Αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης δύναται να προκύψει σε περίπτωση πιθανών διαφορών στους κρίσιμους όρους μεταξύ του στοιχείου που αντισταθμίζεται και του μέσου αντιστάθμισης, όπως η ληκτότητα, η συχνότητα που μηδενίζεται το επιτόκιο και οι καμπύλες προεξόφλησης, καθώς και διαφορών μεταξύ των αναμενόμενων και των πραγματικών ταμειακών ροών.

Επιπροσθέτως, στις σχέσεις αντιστάθμισης όπου οι κρίσιμοι όροι του στοιχείου που αντισταθμίζεται, όπως το επιτόκιο, η ληκτότητα και η συχνότητα αποπληρωμής, συμπίπτουν με τους αντίστοιχους του μέσου αντιστάθμισης, τεκμαίρεται ότι εκ κατασκευής της σχέσης αντιστάθμισης η αποτελεσματικότητά της αναμένεται ότι βρίσκεται εντός του εύρους 80-125%.

Αναπροσαρμογές της αντιστάθμισης εύλογης αξίας και παύση της λογιστικής αντιστάθμισης

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών, όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των στοιχείων που αντισταθμίζονται, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται (αναπροσαρμογές αντιστάθμισης εύλογης αξίας). Οι προαναφερθείσες αναπροσαρμογές στα στοιχεία που αντισταθμίζονται επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος και αναγνωρίζονται ως μέρος της λογιστικής αξίας στον ισολογισμό, με εξαίρεση τις αναπροσαρμογές στα χαρτοφυλάκια στοιχείων σταθερού επιτοκίου στα πλαίσια αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) (βλ. παρακάτω).

Η Τράπεζα παύει τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων με μελλοντική εφαρμογή σε περίπτωση που το μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, η σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί εφεξής τα κριτήρια εφαρμογής της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, ή όταν ανακαλείται η αντισταθμιστική σχέση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κάθε αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Η απόσβεση ξεκινάει όχι αργότερα από την στιγμή που το στοιχείο που αντισταθμίζεται σταματήσει να αναπροσαρμόζεται λόγω των αλλαγών στην εύλογη αξία του που οφείλονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο. Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται αποαναγνωρισθεί, το αναπόσβεστο ποσό της αναπροσαρμογής της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging)

Σχετικά με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, ακολουθείται μία δυναμική στρατηγική αντιστάθμισης σύμφωνα με την οποία η Τράπεζα εκουσίως ορίζει και αποπροσδιορίζει την σχέση αντιστάθμισης σε μηνιαία βάση. Η Τράπεζα καθορίζει το ποσό που πρέπει να αντισταθμιστεί μέσω της εύρεσης χαρτοφυλακίων ομοειδών στοιχείων ενεργητικού σταθερού επιτοκίου βασιζόμενος στα συμβατικά επιτόκια, στην λήξη και άλλα χαρακτηριστικά κινδύνου. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στα χαρτοφυλάκια κατανέμονται σε περιόδους επανατιμολόγησης με βάση τις ημερομηνίες επανατιμολόγησης/λήξης ή πληρωμής τόκου και με τις αντίστοιχες παραδοχές όσον αφορά τις αναμενόμενες σχετικές προπληρωμές/αποπληρωμές κεφαλαίου. Τα μέσα αντιστάθμισης αφορούν ομάδες συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων που προσομοιάζουν στο σύνολο τους τον τρόπο απόσβεσης των στοιχείων του ενεργητικού και ορίζονται σύμφωνα με την εκάστοτε ενδεδειγμένη περίοδο επανατιμολόγησης. Σε συνέχεια του επιμερισμού σε «χρονικές κατηγορίες», προσδιορίζεται το καθοριζόμενο ονομαστικό ποσό και το επακόλουθο ποσοστό του χαρτοφυλακίου που αντισταθμίζεται (δείκτης αντιστάθμισης) για κάθε χρονική κατηγορία.

Η μέθοδος «dollar-offset» εφαρμόζεται επίσης στην αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου έναντι του επιτοκιακού κινδύνου και η αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης επιμετράται σε μηνιαία βάση. Στην επιμέτρηση της αποτελεσματικότητας των προοπτικών αντιστάθμισης (prospective effectiveness), η παραπάνω μέθοδος αφορά την σύγκριση της ευαισθησίας της εύλογης αξίας σε αλλαγή κατά 1 μονάδας βάσης (bp) στα επιτόκια (Point Value - PV01), μεταξύ των στοιχείων που αντισταθμίζονται και των μέσων αντιστάθμισης. Ένας συμψηφισμός του PV01, ανάμεσα στο εύρος 80% -125% αποδεικνύει πως η σχέση αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική. Η επιμέτρηση της αναδρομικής αποτελεσματικότητας (retrospective effectiveness) επιμετράται μέσω της σύγκρισης των αλλαγών της εύλογης αξίας στο καθορισμένο μέρος του χαρτοφυλακίου των στοιχείων σταθερού επιτοκίου, οι οποίες οφείλονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο, έναντι των αλλαγών της εύλογης αξίας των παραγώγων, ώστε να βεβαιωθεί ότι το αποτέλεσμα της σύγκρισης αυτής είναι ανάμεσα στο εύρος 80% -125%.

Οι αναπροσαρμογές που σχετίζονται με την αντιστάθμιση της εύλογης αξίας δεν επηρεάζουν την λογιστική αξία των στοιχείων που αντισταθμίζονται, αλλά αποτελούν μέρος της γραμμής ισολογισμού «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες». Λαμβάνοντας υπόψη πως η διαδικασία ορισμού/αποπροσδιορισμού για την αντιστάθμιση έναντι του επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση, η απόσβεση των σχετικών αναπροσαρμογών ξεκινάει τον μήνα που πραγματοποιήθηκαν με την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της λήξης της χρονικής περιόδου που έχει οριστεί.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπροσθέτως, η διαχείριση της ομάδας των μέσων αντιστάθμισης πραγματοποιείται με δυναμικό τρόπο και συνεπώς όταν προστίθενται νέα παράγωγα στην ομάδα των μέσων αντιστάθμισης, συμπεριλαμβάνονται στην αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αμέσως επόμενης περιόδου. Επομένως, η αλλαγή της εύλογης αξίας του νέου παραγώγου τον μήνα που ξεκίνησε η αντιστάθμιση, επηρεάζει τα αποτελέσματα. Αντίστοιχα, όταν αποπροσδιορίζονται υπάρχουσες συμβάσεις παραγώγων ανταλλαγής, ώστε να βελτιωθεί η σχετική αποτελεσματικότητα αντιστάθμισης, είτε λόγω ρευστοποίησης του μέσου, οι αντίστοιχες μεταβολές στην εύλογη αξία τους από την ημερομηνία του αποπροσδιορισμού ή της ρευστοποίησης τους μέχρι την επόμενη ημερομηνία επαναπροσδιορισμού αντιστάθμισης κινδύνου, επηρεάζουν τα αποτελέσματα.

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση ταμειακών ροών ώστε να αντισταθμίσει την έκθεση στην μεταβλητότητα των ταμειακών ροών που οφείλεται κυρίως στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο που συνδέεται με ένα αναγνωρισμένο στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για αντιστάθμιση ταμειακών ροών περιλαμβάνουν αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων όπως καταθέσεις κυμαινόμενου επιτοκίου ή δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου και δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου σε ξένο νόμισμα. Ο κίνδυνος επιτοκίου αναφορικά με το κατάλληλο επιτόκιο αναφοράς μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος.

Επιπροσθέτως, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές, όπως οι προσδοκώμενες μελλοντικές ανανεώσεις των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων ή συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος. Συγκεκριμένα, οι μελλοντικές πληρωμές κυμαινόμενου τόκου μια σειράς από προσδοκώμενες ανανεώσεις αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων αντισταθμίζονται ως σύνολο όσον αφορά τις αλλαγές στα επιτόκια αναφοράς, εξαλείφοντας την μεταβλητότητα των ταμειακών ροών. Επιπλέον, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών εφαρμόζεται για την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου από πιθανές προβλεπόμενες πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή τον διακανονισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται έχει καταχωρηθεί ως μελλοντική συναλλαγή, η Τράπεζα αξιολογεί και επιβεβαιώνει ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυτή η συναλλαγή να πραγματοποιηθεί.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του επιτοκιακού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την τεχνική ανάλυσης παλινδρόμησης που επιδεικνύει εάν υπάρχει υψηλή συσχέτιση, ιστορικά και προσδοκώμενη μεταξύ του επιτοκιακού κινδύνου του στοιχείου που έχει προσδιοριστεί για αντιστάθμιση και του επιτοκιακού κινδύνου του μέσου αντιστάθμισης. Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του συναλλαγματικού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset», όπως περιγράφεται στην ενότητα (i) παραπάνω.

Η αποτελεσματική αναλογία της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων που προσδιορίζονται και πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ενώ η μη αποτελεσματική αναλογία, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών.

Ποσά που έχουν συσσωρευτεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις περιόδους κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημιά (π.χ. όταν πραγματοποιείται η προβλεπόμενη πώληση του στοιχείου που αντισταθμίζεται).

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήγει ή πωλείται, ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη παραμένουν στα ίδια κεφάλαια μέχρι η προβλεπόμενη συναλλαγή να επηρεάσει την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το συσσωρευμένο κέρδος ή ζημιά που είχε καταχωρηθεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(iii) Παράγωγα τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία πραγματοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς ή ως μέσα οικονομικής αντιστάθμισης περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή καθαρής θέσης, σύμφωνα με τους στόχους αντιστάθμισης της Τράπεζας και τα οποία ενδέχεται να μην πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι εύλογες αξίες παραγώνων μέσων που διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων αυτών που διακρατούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης, καθώς και αυτών που αφορούν λογιστική αντιστάθμιση, παρουσιάζονται στη σημ. 19.

2.2.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν και μόνον όταν, η Τράπεζα έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών, και παράλληλα προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης του περιουσιακού στοιχείου εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

2.2.5 Κατάσταση αποτελεσμάτων

(i) Έσοδα και έξοδα από τόκους

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε δεδουλευμένη βάση για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματικό είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές ή εισροές κατά την αναμενόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου ή, σε μικρότερη περίοδο όπου κρίνεται κατάλληλο, στην λογιστική αξία προ απομείωσης ή στη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων αντίστοιχα. Για τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των αγορασμένων ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI), η Τράπεζα υπολογίζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου εξαιρώντας τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI η Τράπεζα υπολογίζει εκείνο το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) το οποίο κατά την αρχική αναγνώριση, προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εισροές ή εκροές (συμπεριλαμβανομένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών) στην εύλογη αξία του στοιχείου του ενεργητικού που έχει χαρακτηριστεί ως POCI.

Το αποσβέσιμο κόστος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων είναι το ποσό στο οποίο επιμετρώνται κατά την αρχική αναγνώριση, αφαιρώντας αποπληρωμές κεφαλαίου, προσθέτοντας ή αφαιρώντας σωρευμένες αποσβέσεις που έχουν υπολογιστεί με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (όπως περιγράφεται παραπάνω) και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αφαιρώντας τις προβλέψεις αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Η λογιστική αξία προ απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ισούται με το αποσβέσιμο κόστος του προ απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου περιλαμβάνει τις αμοιβές και τις μονάδες βάσης που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν και που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου, το κόστος συναλλαγών, και άλλες επαυξήσεις ή εκπτώσεις. Το κόστος συναλλαγών περιλαμβάνει επιπλέον έξοδα τα οποία συνδέονται άμεσα με την απόκτηση ή έκδοση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρέωσης.

Η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα και έξοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου στην προ απομείωσης λογιστική αξία των μη απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού (ανοίγματα σε Στάδιο 1 και 2) και αντίστοιχα στο αποσβέσιμο κόστος των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στο Στάδιο 3, η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) επί του αποσβέσιμου κόστους των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού προσαρμοσμένο με τις προβλέψεις των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Εάν το στοιχείο του ενεργητικού σταματήσει να θεωρείται πιστωτικά απομειωμένης αξίας, το EIR εφαρμόζεται εκ νέου στην προ προβλέψεων λογιστική αξία, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI, για τα οποία τα έσοδα από τόκους δεν υπολογίζονται εκ νέου με βάση την προ απομείωσης λογιστική αξία.

Για τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με δείκτη πληθωρισμού η Τράπεζα αναγνωρίζει έσοδα και έξοδα από τόκους αναπροσαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (effective interest rate - EIR), σε κάθε περίοδο αναφοράς, λόγω της αλλαγής των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών με την ενσωμάτωση της μεταβολής των προσδοκιών αναφορικά με τον πληθωρισμό κατά τη διάρκεια αυτών των χρηματοοικονομικών μέσων. Το αναπροσαρμοσμένο πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται ώστε να υπολογιστεί ή νέα προ απομείωσης λογιστική αξία σε κάθε περίοδο αναφοράς.

Οι αλλαγές της βάσης πάνω στην οποία υπολογίζονται οι χρηματοροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου, που επιφέρει η μεταρρύθμιση IBOR, λογιστικοποιούνται με τον ίδιο τρόπο όπως οι αλλαγές του πραγματικού επιτοκίου (EIR).

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους παρουσιάζονται ξεχωριστά στη κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ii) Αμοιβές και προμήθειες

Οι αμοιβές και προμήθειες που εισπράττονται ή καταβάλλονται και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης περιλαμβάνονται στο πραγματικό επιτόκιο.

Τα λοιπά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, όπως η εξυπηρέτηση λογαριασμών και οι αμοιβές διαχείρισης χαρτοφυλακίων (περιλαμβανομένων και αμοιβών βάσει απόδοσης) αναγνωρίζονται στην πάροδο του χρόνου καθώς οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται στον πελάτη, στον βαθμό που θεωρείται πολύ πιθανό ότι δεν θα προκύψει σημαντικός αντιλογισμός του ποσού του εσόδου που αναγνωρίστηκε. Οι αμοιβές που προκύπτουν από συναλλαγές όπως αγοραπωλησίες συναλλάγματος, εισαγωγές/εξαγωγές, εμβάσματα, τραπεζικά έξοδα και χρηματιστηριακές δραστηριότητες, αναγνωρίζονται κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή που διενεργούνται οι εν λόγω συναλλαγές. Τα λοιπά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες αφορούν κυρίως αμοιβές από συναλλαγές και υπηρεσίες, οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδα καθώς λαμβάνονται οι σχετικές υπηρεσίες.

Στην περίπτωση σύμβασης με πελάτη που έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, το οποίο ενδέχεται να εμπίπτει μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, η Τράπεζα εφαρμόζει πρώτα το ΔΠΧΑ 9 για να διαχωρίσει και να επιμετρήσει το μέρος της σύμβασης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και ακολούθως εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 15 στο εναπομένον μέρος.

2.2.6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και επενδύσεις σε ακίνητα

(i) Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στο κόστος κτήσεως μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Έξοδα μεταγενέστερα της ημερομηνίας κτήσης ενσωματώνονται στο κόστος του παγίου, μόνο όταν η Τράπεζα είναι πιθανό να έχει οικονομικά οφέλη στο μέλλον και είναι δυνατή η αξιόπιστη μέτρηση της αξίας του παγίου. Όταν προκύπτουν έξοδα επισκευών και συντήρησης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής των παγίων, προκειμένου να μειωθεί το κόστος κτήσης των παγίων στην τελική υπολειπόμενη αξία τους ως ακολούθως:

- Γήπεδα: μηδενική απόσβεση
- Κτίρια: 40-50 έτη και μέχρι 70 έτη (για συγκεκριμένα ακίνητα στρατηγικού χαρακτήρα, τα οποία κατασκευάστηκαν ή ανακαινίστηκαν σε μεγάλο βαθμό εφαρμόζοντας βέλτιστες πρακτικές των αειφόρων κατασκευών και ανακαινίσεων και με βάση σχεδιασμό και υλικά που παρέχουν ανθεκτικότητα)
- Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων: κατά τη διάρκεια του συμβολαίου εκμίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του παγίου εάν είναι μικρότερη
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα σχετικά ενσωματωμένα λογισμικά προγράμματα: 4-10 έτη
- Λοιπά έπιπλα και εξοπλισμός: 4-20 έτη, και
- Οχήματα: 5-7 έτη

(ii) Επενδύσεις σε ακίνητα

Ακίνητα τα οποία διακρατούνται για μακροχρόνιες αποδόσεις ενοικίων ή/και για ανατίμηση κεφαλαίου και δε χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα κατηγοριοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών άμεσων εξόδων κτήσης. Σύμφωνα με το «ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα» μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται σε εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές, με τις μεταβολές της εύλογης αξίας να καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης. Η μέθοδος της εύλογης αξίας στα υπό κατασκευή ακίνητα εφαρμόζεται μονάχα όταν αυτή μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία του ακινήτου μόνο όταν είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που σχετίζονται με το εν λόγω ακίνητο, θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και ότι τα σχετικά κόστη μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα. Τα έξοδα επισκευών και συντηρήσεων αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης κατά την οποία πραγματοποιούνται.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα από-αναγνωρίζονται όταν πωλούνται ή όταν παύει οριστικά η χρήση ενός επενδυτικού ακινήτου και δεν αναμένεται οικονομικό όφελος από την πώληση του. Ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά (υπολογιζόμενο ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος πωλήσεως και της λογιστικής αξίας του ακινήτου) αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μεταβληθεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενο πάγιο, τότε αναταξινομείται στα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης ορίζεται ως το κόστος κτήσης του, για λογιστικούς σκοπούς. Εάν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο αναταξινομηθεί από τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία στις επενδύσεις σε ακίνητα, λόγω αλλαγής στη χρήση του, όποια ζημιά από αποτίμηση προκύψει μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς του, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ όποιο κέρδος από αποτίμηση προκύψει, τότε το κέρδος αυτό αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο βαθμό που αντιλογίζει μια προγενέστερη ζημία απομείωσης, ενώ τυχόν υπόλοιπο κέρδους αναγνωρίζεται στα Λοιπά Αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση αυξάνοντας το αποθεματικό αναπροσαρμογής στα Ίδια Κεφάλαια.

Αν ένα ανακτηθέν ακίνητο ταξινομηθεί στις επενδύσεις σε ακίνητα, τυχόν προκύπτουσα διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του ακινήτου, κατά την ημερομηνία ταξινόμησης, και της λογιστικής του αξίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Μεταφορές μεταξύ των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων, των ανακτηθέντων ακινήτων και των επενδύσεων σε ακίνητα μπορεί να πραγματοποιηθούν όταν υπάρχει αλλαγή στο σκοπό της χρήσης των στοιχείων αυτών. Επιπρόσθετα, οι «επενδύσεις σε ακίνητα» μπορεί να μεταφερθούν στη κατηγορία «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση» στη περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στη σημ. 2.2.25.

2.2.7 Άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που συνεπάγονται την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον της εύλογης αξίας του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος και της εύλογης αξίας των προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία της εξαγοράς επί της εύλογης αξίας του μεριδίου της Τράπεζας επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που αποκτηθήκαν. Η υπεραξία που προκύπτει περιλαμβάνεται στα «άυλα πάγια στοιχεία» και λογίζεται στο κόστος μετά την αφαίρεση συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης.

(ii) Λογισμικά προγράμματα

Το κόστος που σχετίζεται με τη συντήρηση υφιστάμενων λογισμικών προγραμμάτων, αναγνωρίζεται ως έξοδο όταν προκύπτει. Το κόστος που σχετίζεται με την ανάπτυξη αναγνωρίσιμων λογισμικών προγραμμάτων που ελέγχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζεται ως άυλο πάγιο στοιχείο όταν αναμένεται ότι τα στοιχεία αυτά θα επιφέρουν οφέλη τα οποία μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα. Τα λογισμικά προγράμματα τα οποία έχουν δημιουργηθεί από την Τράπεζα αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο σε 4 έτη εκτός των κύριων λειτουργικών συστημάτων όπου η ωφέλιμη ζωή τους μπορεί να παραταθεί μέχρι τα 20 έτη.

(iii) Λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι πάγια στοιχεία που είναι διαχωρίσιμα ή προκύπτουν από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα και αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής τους. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει άυλα πάγια στοιχεία που αποκτώνται από εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν ωφέλιμη ζωή αορίστου διάρκειας δεν αποσβένονται αλλά ελέγχονται ετησίως για απομείωση.

2.2.8 Απομείωση σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Η Τράπεζα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι οι επενδύσεις της σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ενδέχεται να απομειωθούν λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως η καθαρή θέση σε σύγκριση με την λογιστική αξία της κάθε οντότητας, καθώς και μελλοντικές εξελίξεις στον οικονομικό τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται. Επιπρόσθετως, η εισπραξη μερισμάτων από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες αποτελεί επίσης μια ενδεχόμενη αιτία απομείωσης που μπορεί να υποδηλώνει την απομείωση των αντίστοιχων επενδύσεων. Όταν εισπράττεται μέρος από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας, εξετάζεται επίσης αν αυτό το μέρος υπερβαίνει το συνολικό αποτέλεσμα της θυγατρικής, συγγενούς εταιρείας ή κοινοπραξίας για την περίοδο που ανακοινώθηκε το μέρος, προκειμένου να καθοριστεί εάν υπάρχει ένδειξη απομείωσης.

Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη απομείωσης, η Τράπεζα εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης, το οποίο είναι το υψηλότερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης.

Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, για τις οποίες αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες χρήσεις, εξετάζονται για πιθανή αναστροφή αυτής της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

2.2.9 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που συνεπάγονται την απορρόφηση μιας οντότητας από την Τράπεζα, που δεν βρίσκεται υπό κοινό έλεγχο, δεν αποσβένεται, αλλά ελέγχεται για απομείωση σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει προκύψει απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης διενεργείται από την Τράπεζα στο τέλος κάθε χρήσης. Η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη εξωτερική πληροφόρηση, όπως δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, συνεχή ύφεση στις χρηματοοικονομικές αγορές, αστάθεια στις αγορές και μεταβολές στα επίπεδα του κινδύνου αγοράς και του συναλλαγματικού κινδύνου, μια μη αναμενόμενη πτώση στην εμπορική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή περιπτώσεις όπου η αγοραία αξία κεφαλαιοποίησης είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας της καθαρής θέσης, μαζί με μια επιδείνωση σε εσωτερικούς δείκτες απόδοσης, προκειμένου να αξιολογήσει αν υπάρχει κάποια ένδειξη απομείωσης.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε εκείνες τις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να έχουν οφέλη από τις συνέργειες της συγχώνευσης επιχειρήσεων. Κάθε μονάδα ή ομάδα μονάδων στις οποίες έχει κατανεμηθεί υπεραξία αντιπροσωπεύει το χαμηλότερο επίπεδο, εντός της Τράπεζας, στο οποίο παρακολουθείται η υπεραξία για σκοπούς εσωτερικής πληροφόρησης της διοίκησης. Η Τράπεζα παρακολουθεί την υπεραξία είτε σε επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών είτε ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών σύμφωνα με την εσωτερική παρακολούθηση των επιχειρηματικών τομέων.

Το μοντέλο ελέγχου απομείωσης που χρησιμοποιεί η Τράπεζα συγκρίνει τη λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδας μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών με το ανακτήσιμο ποσό τους. Η λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών βασίζεται στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της μονάδας. Το ανακτήσιμο ποσό καθορίζεται με βάση την αξία λόγω χρήσης (value-in-use), η οποία είναι η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να αντληθούν από μια μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών. Οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο προ φόρων που αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς σχετικά με την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που είναι συναφείς με το περιουσιακό στοιχείο ή τη μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών και τις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών.

Ζημιά απομείωσης προκύπτει αν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης δεν αντιλογίζονται μεταγενέστερα. Ο υπολογισμός των κερδών και των ζημιών από την πώληση μιας δραστηριότητας εντός μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών περιλαμβάνει και τη λογιστική αξία της υπεραξίας που αντιστοιχεί στην δραστηριότητα που πωλείται.

(ii) Λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, περιλαμβανομένων των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων και των λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων, ελέγχονται για ενδείξεις απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως μία σημαντική μείωση της αξίας του περιουσιακού στοιχείου και στοιχεία ότι η οικονομική απόδοση του περιουσιακού στοιχείου είναι ή θα είναι χειρότερη από την αναμενόμενη. Όταν κάποια γεγονότα ή μεταβολές σε συνθήκες υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης για το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο ανάμεσα στην εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης του. Για σκοπούς εκτίμησης της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα χαμηλότερα επίπεδα όπου μπορούν να προσδιοριστούν ξεχωριστές ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός της υπεραξίας, για τα οποία έχει αναγνωριστεί ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες περιόδους, εξετάζονται για πιθανό αντιλογισμό της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

2.2.10 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού - Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Η Τράπεζα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου διαχείρισης αυτών των στοιχείων και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Κατά συνέπεια, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες επιμέτρησης: αποσβέσιμο κόστος, εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ή εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, την ημερομηνία δηλαδή κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο ενεργητικού. Τα δάνεια που προέρχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζονται τη στιγμή της εκταμίευσης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ("AC")

Η Τράπεζα κατατάσσει και επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect" - HTC) και

(β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία πλέον/μείον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής και εισπραχθέντων προμηθειών που μπορούν να καταλογιστούν στην αγορά αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων και μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), (όπως περιγράφεται στην σημείωση 2.2.5).

Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από την παύση αναγνώρισης και οι μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από στοιχεία του ενεργητικού ταξινομημένα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στη εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ("FVOCI").

Η Τράπεζα ταξινομεί και αποτιμά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect-and-sell" – HTC&S) και

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που πληρούν αυτά τα κριτήρια είναι χρεωστικά μέσα και επιμετρώνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον/μείον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής που μπορούν να καταλογιστούν στην αγορά αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα χρεωστικά μέσα εύλογης αξίας μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση μεταφέρονται από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν το χρεωστικό μέσο παύει να αναγνωρίζεται.

Συμμετοχικοί τίτλοι που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Η Τράπεζα μπορεί να επιλέξει να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα συμμετοχικό τίτλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Αυτός ο χαρακτηρισμός, εάν επιλεγεί, γίνεται κατά την αρχική αναγνώριση και ανά τίτλο. Τα κέρδη και οι ζημιές από αυτά τα μέσα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν παύσει να αναγνωρίζονται, καταχωρούνται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται στη συνέχεια στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα μερίσματα που εισπράττονται καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Η Τράπεζα ταξινομεί και επιμετρά όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν ταξινομούνται σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, αυτή η κατηγορία επιμέτρησης περιλαμβάνει δάνεια και άλλους χρεωστικούς τίτλους που κατέχονται βάσει των μοντέλων διακράτησης για είσπραξη (HTC) ή διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S), αλλά αποτυγχάνουν στην αξιολόγηση SPPI, συμμετοχικούς τίτλους που δεν προσδιορίζονται ως επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και στοιχεία του ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με τις αλλαγές στην εύλογη αξία να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός εάν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, όπου στην περίπτωση αυτή οι απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμιση ισχύουν.

Επιπλέον, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού που πληροί τους ανωτέρω όρους για να ταξινομηθεί σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μπορεί να οριστεί από την Τράπεζα ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εάν με τον τρόπο αυτό εξαλείφεται ή μειώνεται σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και τυχόν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και συμβατικών χαρακτηριστικών

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα διαχειρίζεται μια ομάδα στοιχείων του ενεργητικού για να δημιουργήσει ταμειακές ροές. Δηλαδή, αν ο σκοπός της Τράπεζας είναι μόνο να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές από τα στοιχεία του ενεργητικού, να πραγματοποιήσει ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού ή να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές καθώς και ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το επιχειρηματικό μοντέλο καθορίζεται μετά την συγκέντρωση των στοιχείων του ενεργητικού σε ομάδες (επιχειρηματικές γραμμές), η διαχείριση των οποίων γίνεται με παρόμοιο τρόπο, αντί για τον καθορισμό σε επίπεδο μεμονωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Ο καθορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου πραγματοποιείται από τα βασικά μέλη της Διοίκησης σύμφωνα με το λειτουργικό μοντέλο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού για τη δημιουργία ταμειακών ροών, τους στόχους και τον τρόπο παρακολούθησης και απεικόνισης της απόδοσης κάθε χαρτοφυλακίου και οποιαδήποτε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με το ιστορικό πωλήσεων και της στρατηγικής μελλοντικών πωλήσεων, όπου είναι εφαρμόσιμο.

Κατά συνέπεια, κατά την ανωτέρω αξιολόγηση, η Τράπεζα εξετάζει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων, της σχετικής αποζημίωσης προσωπικού και της συχνότητας, του όγκου και των λόγων για τις πωλήσεις του παρελθόντος, καθώς και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Τύποι επιχειρηματικών μοντέλων

Τα επιχειρηματικά μοντέλα της Τράπεζας εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι ενδεικτικές των βασικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (HTC) έχει ως στόχο τη διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Οι πωλήσεις σε αυτό το μοντέλο παρακολουθούνται και μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους που δεν είναι συμβατοί με το εν λόγω επιχειρηματικό μοντέλο. Ειδικότερα, πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που σχετίζονται με την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου καθώς και πωλήσεις που γίνονται κοντά στη λήξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρούνται συμβατές με το σκοπό διακράτησης για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ανεξάρτητα από τη συχνότητα και την αξία τους. Πωλήσεις που πραγματοποιούνται για άλλους λόγους δύναται να θεωρηθούν συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο, όπως πωλήσεις για τις ανάγκες ρευστότητας σε οποιοδήποτε σενάριο ακραίων καταστάσεων ή πωλήσεις που πραγματοποιούνται για τη διαχείριση υψηλού επιπέδου συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι πωλήσεις παρακολουθούνται και αξιολογούνται ανάλογα με τη συχνότητα και την αξία τους ώστε να καθοριστεί εάν είναι συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο. Τα χρεωστικά μέσα που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνουν ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων και εκδιδόμενων τίτλων ομολόγων για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα και ενοποιούνται στον ισολογισμό της, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S) έχει ως στόχο τόσο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Δραστηριότητες όπως η διαχείριση της ρευστότητας, η απόδοση των τόκων και η διάρκεια είναι σύμφωνες με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο, ενώ οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου για την επίτευξη των στόχων του. Οι χρεωστικοί τίτλοι που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Τα λοιπά επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού των οποίων η διαχείριση και επιμέτρηση γίνεται σε εύλογη αξία, καθώς και χαρτοφυλάκια που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Πρόκειται για μια υπολειμματική κατηγορία χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που δεν πληρούν τα κριτήρια των επιχειρηματικών μοντέλων HTC ή HTC&S, ενώ η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών έχει παρεπόμενο χαρακτήρα όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου.

Η Τράπεζα διενεργεί την επαναξιολόγηση των επιχειρηματικών της μοντέλων τουλάχιστον ετησίως, ή νωρίτερα εάν προκύψει η ανάγκη αξιολόγησης λόγω πωλήσεων ή εάν υπάρχουν αλλαγές στην στρατηγική της Τράπεζας ή στις κύριες δραστηριότητες της, όπως προκύπτει από το επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της Τράπεζας καθώς και την στρατηγική της σχετικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα.

Αξιολόγηση χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών

Για να επιμετρηθεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι συμβατικοί όροι του πρέπει να δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Κατά την αξιολόγηση εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, η Τράπεζα εξετάζει κατά πόσο οι συμβατικοί όροι του χρηματοοικονομικού μέσου είναι συμβατοί με μια βασική δανειακή σύμβαση, δηλαδή ο τόκος περιλαμβάνει μόνο το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, λοιπούς βασικούς κινδύνους δανεισμού και ένα περιθώριο κέρδους. Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, αξιολογείται εάν αυτό περιέχει συμβατικούς όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών με τρόπο που να μην είναι συμβατός με την παραπάνω προϋπόθεση. Όταν οι συμβατικοί όροι εισάγουν έκθεση σε κίνδυνο ή μεταβλητότητα που είναι ασύμβατοι με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και ως εκ τούτου θα επιμετρηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση του SPPI, η Τράπεζα εξετάζει την ύπαρξη διαφόρων χαρακτηριστικών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, συμβατικά συνδεδεμένων όρων, όρων σε ό,τι αφορά πρόωρες αποπληρωμές, αναβαλλόμενες πληρωμές τόκων επί των οποίων δε λογίζεται πρόσθετος τόκος, δικαιωμάτων επέκτασης της διάρκειας του χρέους και μετατροπής του σε μετοχικό κεφάλαιο, όρων που εισάγουν μόχλευση, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών συνδεδεμένων με την πορεία ενός δείκτη και χαρακτηριστικών που μεταβάλλουν τις συμβατικές χρηματοροές εάν ο δανειολήπτης επιτύχει συγκεκριμένους στόχους, περιβαλλοντολογικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης (ESG) και οι οποίοι ορίζονται συμβατικά. Επιπλέον, όσον αφορά τους κατεχόμενους από την Τράπεζα χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για σκοπούς τιτλοποίησης, κατά την αξιολόγησή τους, εξετάζονται τόσο τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ροών των τίτλων όσο και της ομάδας των τιτλοποιημένων στοιχείων καθώς και ο βαθμός έκθεσης πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχεται σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool).

Στην περίπτωση αξιολόγησης του κριτηρίου SPPI μιας δανειακής συμφωνίας ειδικού τύπου όπως οι δανειακές συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη πολλούς παράγοντες όπως την φύση του δανειολήπτη και της δραστηριότητάς του, την τιμολόγηση των δανείων, εάν συμμετέχει στην απόδοση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και το κατά πόσο οι εξασφαλίσεις αντιπροσωπεύουν όλο ή σημαντικό μέρος του ενεργητικού του δανειολήπτη. Επιπλέον, για τα δάνεια χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη την κεφαλαιακή επάρκεια του δανειολήπτη για την απορρόφηση ζημιών αξιολογώντας από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (ADSCR (Average Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος έχει τροποποιηθεί (modified time value of money element) ώστε το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού να αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής να μην αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου ή όταν το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με το μέσο όρο συγκεκριμένων

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, πραγματοποιείται μία ποσοτική αξιολόγηση (“Benchmark Test”) για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Ειδικότερα, η Τράπεζα αξιολογεί τις συμβατικές ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» (real instrument), το επιτόκιο του οποίου αναπροσαρμόζεται με συχνότητα που δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκιακού δείκτη αναφοράς, συγκρίνοντάς τες με τις ταμειακές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» (benchmark instrument) οι οποίες είναι καθ’ όλα όμοιες, με εξαίρεση τη χρονική διάρκεια του επιτοκίου αναφοράς η οποία εν προκειμένω ταυτίζεται με τη συχνότητα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Εάν οι μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» διαφέρουν σημαντικά από τις (μη προεξοφλημένες) ταμειακές συμβατικές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» λόγω της τροποποίησης του στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος, τότε το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού δεν ικανοποιεί το κριτήριο του SPPI. Κατά την αξιολόγηση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τόσο την επίδραση του τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος σε κάθε περίοδο αναφοράς όσο και κατά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σωρευτικά. Σε ό,τι αφορά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου, αυτό επιτυγχάνεται συγκρίνοντας τις σωρευτικές προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου», με τις αντίστοιχες του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς». Σε κάθε τριμηνιαία περίοδο αναφοράς, οι προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των δυο χρηματοοικονομικών μέσων συγκρίνονται βάσει προκαθορισμένων ορίων.

Επιπροσθέτως, για σκοπούς της αξιολόγησης SPPI, η κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού δεν επηρεάζεται αν ο αντίκτυπος κάποιου συμβατικού όρου στις ταμειακές ροές είναι ήσσονος σημασίας. Επιπλέον, ένα χαρακτηριστικό συμβατικών ταμειακών ροών θεωρείται από την Τράπεζα ότι δεν είναι «πραγματικό» (non-genuine), όταν επηρεάζει τις ταμειακές ροές μόνο στην περίπτωση που προκύψει κάποιο εξαιρετικά σπάνιο, ιδιαίτερα ασυνήθιστο και καθόλου πιθανό γεγονός. Σε αυτήν την περίπτωση, το χαρακτηριστικό αυτό των συμβατικών ταμειακών ροών δεν επηρεάζει την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί αξιολόγηση του SPPI ανά δανειακό προϊόν για το χαρτοφυλάκιο λιανικής και για ένα μέρος του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, όπου οι συμβάσεις είναι τυποποιημένης μορφής, ενώ για το εναπομείναν επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες είτε συστήθηκαν από την Τράπεζα ή από τρίτους και τους διακατέχει η Τράπεζα, καθώς και για τους χρεωστικούς τίτλους, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αποαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές του εκπνέουν ή τα δικαιώματα είσπραξης αυτών των ταμειακών ροών μεταβιβάζονται μέσω οριστικής πώλησης που ουσιαστικά έχει ως αποτέλεσμα την μεταβίβαση όλων των κινδύνων και των ωφελειών που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Επιπροσθέτως, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνωρίζεται ακόμη και αν τα δικαιώματα λήψης ταμειακών ροών διακρατούνται αλλά ταυτοχρόνως η Τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει τις εισπραχθείσες ταμειακές ροές χωρίς ουσιαστική καθυστέρηση (‘pass through agreement’) ή εάν ουσιαστικά οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες ούτε μεταβιβάζονται ούτε διατηρούνται αλλά η Τράπεζα έχει μεταφέρει τον έλεγχο του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Ο έλεγχος έχει μεταφερθεί, εάν και μόνον αν, ο αποδέκτης έχει πρακτικώς την δυνατότητα να πωλήσει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο σύνολό του σε ένα τρίτο και είναι σε θέση να ασκήσει αυτή τη δυνατότητα μονομερώς και χωρίς να επιβάλλει πρόσθετους περιορισμούς στη μεταφορά.

Οι κύριες συναλλαγές που υπόκεινται στους παραπάνω κανόνες αποαναγνώρισης αφορούν σε συναλλαγές τιτλοποίησης, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων καθώς και συναλλαγές δανεισμού τίτλων. Στην περίπτωση που η αξιολόγηση αφορά σε συναλλαγές τιτλοποίησης, η Τράπεζα εφαρμόζοντας τις προαναφερθείσες αρχές αποαναγνώρισης, λαμβάνει υπ’ όψιν τη δομή της συναλλαγής περιλαμβανομένης της έκθεσής της στους μειωμένες εξασφάλισης εκδιδομένους τίτλους των ομολόγων, την παροχή προς τα οχήματα ειδικού σκοπού των καλούμενων μέτρων πιστωτικής ενίσχυσης (credit enhancements), καθώς και τους συμβατικούς όρους της τιτλοποίησης, βάσει των οποίων η Τράπεζα θα μπορούσε να διατηρεί τον έλεγχο επί των τιτλοποιημένων απαιτήσεων. Σε ό,τι αφορά τις συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και τις συναλλαγές δανεισμού τίτλων, οι τιτλοποιημένες απαιτήσεις δεν αποαναγνωρίζονται, διότι σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη συναλλαγή, η Τράπεζα διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από αυτές.

Κατά την από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του αθροίσματος (α) του εισπραχθέντος τιμήματος (περιλαμβανομένου κάθε νεοαποκτηθέντος στοιχείου του ενεργητικού μείον κάθε νέας αναληφθείσας υποχρέωσης) και (β) των σωρευτικών κερδών ή ζημιών τα οποία αναγνωρίστηκαν μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά τα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων (FVOCI), εκτός των σωρευτικών κερδών και ζημιών από μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, τα οποία δεν επαναταξινομούνται από τα λοιπά αποτελέσματα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία της αποαναγνώρισης.

Τροποποιήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε αποαναγνώριση

Επιπροσθέτως, από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού προκύπτει όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές τροποποιούνται και η τροποποίηση θεωρείται τόσο σημαντική ώστε το αρχικό χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού να από-αναγνωριστεί και να αναγνωριστεί ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο» σε εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνοντας οποιαδήποτε επιλέξιμα κόστη της συναλλαγής και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Η Τράπεζα δύναται να τροποποιήσει τις συμβατικές ροές ενός δανειακού ανοίγματος είτε ως παραχώρηση ευνοϊκότερων όρων σε πελάτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες ή λόγω διαφόρων παραγόντων όπως μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, ανταγωνισμού ή διατήρησης του πελάτη.

Τροποποιήσεις που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού περιλαμβάνουν:

- αλλαγή πιστούχου,
- αλλαγή νομίσματος αποτίμησης του δανείου
- ενοποίηση οφειλών, στις οποίες δυο ή περισσότερα μη εξασφαλισμένα καταναλωτικά δάνεια ενοποιούνται σε ένα ενιαίο εξασφαλισμένο δάνειο,
- αφαίρεση ή προσθήκη δικαιωμάτων μετατροπής και/ή μηχανισμών επιμερισμού κερδών ή παρόμοιων όρων που σχετίζονται με την αξιολόγηση του SPPI.

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα μπορεί περιστασιακά να εισέλθει, στα πλαίσια των τροποποιήσεων των δανείων, σε συναλλαγή ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου. Οι συναλλαγές αυτές, στις οποίες οι όροι του δανείου επαναδιαπραγματεύονται, έχοντας ως αποτέλεσμα ο δανειολήπτης να εκδώσει μετοχές (με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου) ώστε να διαγραφεί μέρος ή όλη η δανειακή του υποχρέωση στην Τράπεζα. Αυτού του τύπου οι συναλλαγές, μπορεί να εμπεριέχουν δικαιώματα εξάσκησης μετατροπής σε μετατρέψιμα ή ανταλλάξιμα ομόλογα και όρους ενεργοποίησης ενεχύρου επί αυτών των μετοχών.

Στις συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, το τροποποιημένο δάνειο αποαναγνωρίζεται, ενώ οι μετοχές που λαμβάνονται σε αντάλλαγμα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους, με τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημιά να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

2.2.11 Αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού

Η Τράπεζα αναταξινομεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μόνο όταν αλλάζει το επιχειρηματικό του μοντέλο για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Γενικά, μια αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο αναμένεται να είναι σπάνια και συμβαίνει όταν η Τράπεζα ξεκινά ή παύει να ασκεί μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τις λειτουργικές δραστηριότητές της, για παράδειγμα, όταν μια επιχειρηματική γραμμή αποκτάται, πωλείται ή τερματίζεται. Στο σπάνιο γεγονός όπου υπάρχει αλλαγή του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου, η νέα αξιολόγηση εγκρίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και η αλλαγή παρουσιάζεται κατάλληλα στο επιχειρηματικό και προϋπολογιστικό πλάνο της Τράπεζας.

Οι αλλαγές στην πρόθεση της Τράπεζας που σχετίζονται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (ακόμη και υπό συνθήκες σημαντικών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς), η μη ύπαρξη προσωρινά μιας συγκεκριμένης αγοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή η μεταβίβαση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ εταιρειών/επιχειρηματικών τομέων της Τράπεζας με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, δε θεωρούνται από την Τράπεζα ως αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται με μελλοντική ισχύ, συνεπώς τα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί προγενέστερα της ημερομηνίας αναταξινόμησης (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.12 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - Ταξινόμηση και Επιμέτρηση

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στις ακόλουθες κατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL).

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν δύο υποκατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονται ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς, οι οποίες περιλαμβάνουν θέσεις πώλησης (short positions) ομολόγων (που έχουν πωληθεί αλλά δεν κατέχονται ακόμη), είναι υποχρεώσεις τις οποίες η Τράπεζα πρωτίστως αναλαμβάνει με σκοπό την επαναγορά στο εγγύς μέλλον για βραχυπρόθεσμο κέρδος ή στα πλαίσια στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης ομάδων περιουσιακών στοιχείων ή/και υποχρεώσεων ή καθαρών θέσεων, για τις οποίες δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης.

Η Τράπεζα μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, αμετάκλητα να προσδιορίσει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως επιμετρήσιμες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν ένα από τα παρακάτω κριτήρια ισχύει:

- ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα απέρρευε από την επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις, ή
- γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και η απόδοσή τους εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μία τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επενδύσεων, ή
- η χρηματοοικονομική υποχρέωση περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα ως επί μέρους στοιχεία ενός υβριδικού συμβολαίου τα οποία τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούνταν από το συμβόλαιο.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς ή έχουν προσδιοριστεί ως FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις μεταβολές στην εύλογη αξία που οφείλονται σε μεταβολές πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώριση των υποχρεώσεων. Ωστόσο, αν αυτός ο χειρισμός δημιουργεί ή διευρύνει μια λογιστική ανακολουθία στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όλα τα κέρδη ή οι ζημιές αυτής της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων από τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο, θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η σχετική υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Όταν η υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση της Τράπεζας αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο αντισυμβαλλόμενο με ουσιωδώς διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται ουσιωδώς, μια τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση αντιμετωπίζεται ως εξόφληση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας υποχρέωσης και η οποία διαφορά προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα θεωρεί ότι οι όροι είναι ουσιωδώς διαφορετικοί, όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών σύμφωνα με τους νέους όρους, συμπεριλαμβανομένων οποιονδήποτε αμοιβών που πληρώθηκαν καθαρών από αμοιβές που ελήφθησαν προεξοφλημένες χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, διαφέρει κατά τουλάχιστον 10% από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Αν μια ανταλλαγή χρεωστικών τίτλων ή τροποποίηση όρων αντιμετωπιστεί λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιήθηκε αναγνωρίζεται ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας επί της εξόφλησης. Αν η ανταλλαγή ή τροποποίηση δεν αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αναπροσαρμόζει τη λογιστική αξία της υποχρέωσης και αποσβένεται κατά την εναπομένονσα διάρκεια της τροποποιημένης υποχρέωσης.

Ομοίως, όταν η Τράπεζα επαναγοράζει οποιαδήποτε χρεωστικά μέσα που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα, λογιστικοποιεί αυτές τις συναλλαγές ως διαγραφή χρέους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.13 Επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός στοιχείου ενεργητικού ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων, στην κύρια, ή, ελλείψει αυτής, στην πλέον συμφέρουσα αγορά όπου η Τράπεζα έχει πρόσβαση, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Η εύλογη αξία μιας υποχρέωσης αντανακλά τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων.

Η Τράπεζα επιμετράει την εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χρησιμοποιώντας την επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε μία ενεργό αγορά για το χρηματοοικονομικό αυτό μέσο, όταν αυτή είναι διαθέσιμη. Μία αγορά θεωρείται ενεργός εάν οι συναλλαγές για το στοιχείο ενεργητικού ή την υποχρέωση λαμβάνουν χώρα με επαρκή συχνότητα και όγκο ώστε να παρέχονται συνεχώς πληροφορίες τιμολόγησης. Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη επίσημη χρηματιστηριακή τιμή, σε μία ενεργό αγορά, τότε η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλες τεχνικές αποτίμησης που μεγιστοποιούν την χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιούν τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η επιλεγμένη τεχνική αποτίμησης περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για την τιμολόγηση μία συναλλαγής.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί μέσες τιμές αγοράς ως ένα πρακτικό μέσο επιμέτρησης της εύλογης αξίας εντός του περιθωρίου ζήτησης-προσφοράς.

Η βέλτιστη απόδειξη της εύλογης αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής, δηλαδή η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε ή λήφθηκε, εκτός εάν η Τράπεζα θεωρεί ότι η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής. Σε αυτή την περίπτωση, εφόσον η εύλογη αξία αποδεικνύεται από διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωση (δηλ. τιμή Επιπέδου 1) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία αποδεικνύεται βάσει μίας τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μη παρατηρήσιμα δεδομένα, τότε το χρηματοοικονομικό μέσο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία προσαρμοσμένη ώστε να αναβάλλει την αναγνώριση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της διαφοράς ανάμεσα στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και την τιμή συναλλαγής ('day one gain or loss'). Στη συνέχεια το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά αποσβένεται με κατάλληλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή αναγνωρίζεται νωρίτερα εφόσον υπάρξει διαθέσιμη διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά ή παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο πουληθεί.

Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις, των οποίων η εύλογη αξία επιμετράται ή γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις, κατηγοριοποιούνται εντός της ιεραρχίας εύλογης αξίας, με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την συνολική επίτευξη της επιμέτρησης.

Για στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη βάση, η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός της ιεραρχίας εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου εντός του οποίου η μεταφορά χρηματοοικονομικού μέσου πραγματοποιήθηκε.

2.2.14 Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) που αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, συμπεριλαμβανομένων δανείων και τίτλων ομολογιών που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, χρεωστικών τίτλων, συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων. Καμία αναμενόμενη πιστωτική ζημιά δεν αναγνωρίζεται για τους συμμετοχικούς τίτλους. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αποτελούν μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανακλά τη διαχρονική αξία του χρήματος. Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπίπτουν στην πολιτική απομείωσης, η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών, που είναι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αδυναμίας πληρωμής που είναι πιθανό να συμβούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες. Στη συνέχεια, για τα χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά κατά την αναμενόμενη διάρκεια του μέσου. Εάν κατά την αρχική του αναγνώριση το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του αγορασθέντος ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις απομείωσης για τις εμπορικές απαιτήσεις από δραστηριότητες πλην χορηγήσεων επιμετρώνται πάντα στο ποσό που ισούται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Για όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης, εφαρμόζεται η γενική προσέγγιση τριών σταδίων.

Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας από την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου:

- Στάδιο 1 - Όταν δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου, αναγνωρίζεται ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια τους, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια τους, λόγω πιθανών ζημιολογικών γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών. Μη πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση, καθώς και αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού μετά από ουσιαστική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση, ταξινομούνται αρχικώς στο Στάδιο 1.
- Στάδιο 2 - Όταν σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση, αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, περιλαμβάνεται στο Στάδιο 2. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά συμβάντα αθέτησης κατά την αναμενόμενη διάρκεια του.
- Στάδιο 3 - Στο παρόν Στάδιο περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ότι έχουν υποστεί γεγονός αθέτησης. Όπως και στο Στάδιο 2, η πρόβλεψη για τις πιστωτικές ζημιές αντικατοπτρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.
- POCI - Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού είναι στοιχεία του ενεργητικού που κατά την αρχική τους αναγνώριση θεωρούνται πιστωτικά απομειωμένα. Δεν υπόκεινται σε κατάταξη ανά στάδιο και πάντοτε επιμετρώνται βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνεπώς, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Οποιαδήποτε θετική αλλαγή στις αναμενόμενες ταμειακές ροές αναγνωρίζεται ως αντιστοιχισμός απομείωσης (κέρδος) στην κατάσταση αποτελεσμάτων ακόμη και εάν το ύψος των νέων αναμενόμενων ταμειακών ροών ξεπερνούν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές της αρχικής αναγνώρισης. Εκτός από τα αγορασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, μπορούν να συμπεριληφθούν και χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ως νέα στοιχεία του ενεργητικού μετά από μία ουσιαστική σημαντική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση (βλ. σημ. 2.2.10).

Ορισμός αθέτησης

Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αθέτησης, η Τράπεζα εφαρμόζει έναν ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, ο οποίος είναι σύμφωνος με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και με τον ορισμό αθέτησης για εποπτικούς σκοπούς όπως εφαρμόστηκε από την Τράπεζα από 1 Ιανουαρίου 2021 (βλ. σημείωση 5.2.1.2 (α)). Ο ορισμός αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς είναι σύμφωνος επίσης με τον ορισμό που χρησιμοποιείται εσωτερικά για σκοπούς διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται πιστωτικά απομειωμένο όταν έχουν συμβεί ένα ή περισσότερα γεγονότα που έχουν αρνητική επίπτωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της εν λόγω έκθεσης:

- Ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει σημαντική δυσκολία στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων.
- Υπήρξε παραβίαση της σύμβασης, όπως αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμών για διάστημα μεγαλύτερο των 90 συνεχόμενων ημερών, για ποσά που υπερβαίνουν τα καθοριζόμενα επίπεδα σημαντικότητας.
- Η Τράπεζα, για οικονομικούς ή συμβατικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του δανειολήπτη, έχει προχωρήσει σε διευκόλυνση ή διευκολύνσεις που η Τράπεζα δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση.
- Υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλη χρηματοοικονομική αναδιοργάνωση.
- Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που ανήκουν στην κατηγορία POCI, η αγορά ή αναγνώριση τους με μεγάλη έκπτωση η οποία αντανάκλα το βαθμό των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών θεωρείται επιζήμιο γεγονός. Η Τράπεζα αξιολογεί το κριτήριο που σχετίζεται με τη μεγάλη έκπτωση ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη σε συγκεκριμένες αρχές, με σκοπό να συμπεριλάβει όλη την πληροφορία που θεωρείται λογική και υποστηρικτική ώστε να αποδώσει τις συνθήκες της αγοράς που υπήρχαν τη στιγμή της αξιολόγησης αυτής.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Για τους χρεωστικούς τίτλους, η Τράπεζα καθορίζει τον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής χρησιμοποιώντας μια βαθμίδα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Η Τράπεζα, χαρακτηρίζει τους χρεωστικούς τίτλους ως πιστωτικά απομειωμένους εάν η εσωτερική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου αντιστοιχεί στην διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) ή η εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου την ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχεί σε διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) και η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση δεν είναι διαθέσιμη.

Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) και κατανομή σε στάδια

Ο προσδιορισμός του εάν μια πρόβλεψη απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές διάρκειας 12 μηνών ή σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, των δανειακών δεσμεύσεων και των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, εξαρτάται από το αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση.

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο ο κίνδυνος αθέτησης για την αναμενόμενη υπολειπόμενη διάρκεια του ανοίγματος έχει αυξηθεί σημαντικά έναντι του αναμενόμενου κινδύνου αθέτησης που υπολογίστηκε στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική αναγνώριση.

Η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια που βασίζονται σε λογικές και βασίμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς υπερβολικό κόστος ή προσπάθεια, συμπεριλαμβανομένης μελλοντικής πληροφόρησης, μακροοικονομικών σεναρίων καθώς και ιστορικών δεδομένων. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Ως κύριο κριτήριο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνεται η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σε κάθε ημερομηνία αναφοράς με την πιθανότητα αθέτησης (PD) που αναμενόταν για την υπολειπόμενη διάρκειά του στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική του αναγνώριση.

Η Τράπεζα μπορεί επίσης να θεωρήσει ως ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια σε κάθε ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει κάποιες προκαθορισμένες τιμές. Το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη περιπτώσεις όπου η σύγκριση της σχετικής πιθανότητας αθέτησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η απόλυτη τιμή της πιθανότητας αθέτησης είναι σε επίπεδα που θεωρούνται υψηλά με βάση το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου της Τράπεζας.

Για τον πιστωτικό κίνδυνο ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, μπορεί να εφαρμοστεί ένα όριο, το οποίο συνήθως αφορά στην προβλεπόμενη πιθανότητα αθέτησής του, κάτω από το οποίο θεωρείται ότι δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αναμενόμενη πιθανότητα αθέτησής του κατά την αρχική αναγνώριση. Σε μια τέτοια περίπτωση, το στοιχείο του ενεργητικού ταξινομείται στο Στάδιο 1 ανεξάρτητα από το αν άλλα κριτήρια θα οδηγούσαν στην ταξινόμησή του στο Στάδιο 2. Το κριτήριο αυτό ισχύει κυρίως για χρεωστικούς τίτλους.

Η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (σε επίπεδο δανειολήπτη), η οποία ενσωματώνει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, χρησιμοποιείται επίσης ως βάση για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσον αφορά στα χρηματοδοτικά ανοίγματα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές των εσωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων βάσει συγκεκριμένων βαθμίδων. Επιπρόσθετα, η είσοδος στη λίστα παρακολούθησης (Watchlist) θεωρείται επίσης από την Τράπεζα ότι συνιστά αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Τα μοντέλα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης ενσωματώνουν συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη αλλά και πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία σχετικά με τις προοπτικές του κλάδου στον οποίο ο δανειολήπτης δραστηριοποιείται.

Όσον αφορά τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού (underlying pool), ενώ το επίπεδο των αναμενόμενων ταμειακών ροών αντιπαραβάλλεται με την λογιστική αξία των εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων. Επιπροσθέτως, η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για τους χρεωστικούς τίτλους πραγματοποιείται σε ατομική βάση και βασίζεται στον αριθμό των βαθμίδων της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης που έχει υποβαθμιστεί ο χρεωστικός τίτλος από την ημερομηνία αρχικής του αναγνώρισης.

Τα μέτρα ρύθμισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όπως παρακολουθούνται από την Τράπεζα θεωρούνται ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και συνεπώς τα εν λόγω στοιχεία κατανέμονται στο Στάδιο 2 μετά τη ρύθμιση, εκτός εάν θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα ή η διαφορά της παρούσας αξίας των ταμειακών ροών πριν και μετά την ρύθμιση ξεπερνά το όριο του 1%, οπότε ταξινομούνται στο Στάδιο 3. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Επιπλέον, η Διοίκηση μπορεί να εφαρμόζει προσωρινές συνολικές προσαρμογές όταν καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση σε ανοίγματα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε να αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα τρέχοντα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να εξαρτώνται από πληροφορίες όπως ο τύπος του ανοίγματος, οι συγκεκριμένες πληροφορίες του αντισυμβαλλομένου και τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ παράλληλα η εφαρμογή τους απαιτεί σημαντική κρίση.

Μεταφορά από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο κατατάσσεται στο Στάδιο 2 λόγω της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, θα επαναταξινομηθεί στο Στάδιο 1, εφόσον δεν πληροί πλέον κανένα από τα κριτήρια του Σταδίου 2.

Σε περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα χρησιμοποιεί μία δοκιμαστική περίοδο δύο ετών, προκειμένου να εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για να γίνει μεταφορά στο Στάδιο 1. Εάν στο τέλος της προαναφερθείσας δοκιμαστικής περιόδου, οι οφειλέτες έχουν πραγματοποιήσει συνολικές πληρωμές μεγαλύτερες ενός σημαντικού ποσού, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι πιστωτικά απομειωμένα αλλά ούτε πληρείται κάποιο άλλο κριτήριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα δάνεια ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Μεταφορά από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μεταφέρεται από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2, όταν τα κριτήρια βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε ως πιστωτικά απομειωμένο δεν ισχύουν πλέον και η σχετική περίοδος επιτήρησης του για τον επαναχαρακτηρισμό του ως μη απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, που κυμαίνεται μεταξύ τριών και δώδεκα μηνών, έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης πραγματοποιείται είτε σε ατομική βάση είτε σε συλλογική για ομάδες παρόμοιων στοιχείων με ομοιογενή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Η Τράπεζα εφαρμόζει τις ίδιες αρχές για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση κατά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε συλλογική ή ατομική βάση.

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τα δανειακά ανοίγματά της με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για τη μέτρηση της πρόβλεψης για ζημιές από δάνεια σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να αποτυπώσουν τις διαφορές στην πιθανότητα αθέτησης και τα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης.

Τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για την κατάτμηση των ανοιγμάτων περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία όπως: ο τύπος χρηματοοικονομικού μέσου, ο τύπος χαρτοφυλακίου, η κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, ο τύπος προϊόντος, ο κλάδος, η αρχική οντότητα, η διαβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης, η υπολειπόμενη διάρκεια έως τη λήξη, η γεωγραφική θέση του δανειολήπτη, η αξία εξασφαλίσεων του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, το καθεστώς ρύθμισης και οι ημέρες καθυστέρησης.

Η Τράπεζα προσδιορίζει τα μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα και πραγματοποιεί τη μέτρηση αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βάσει των συγκεκριμένων ιδιαίτερων πληροφοριών του κάθε δανειολήπτη τόσο για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής όσο και για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Η εν λόγω μέτρηση διενεργείται σε επίπεδο δανειολήπτη, συνεπώς τα κριτήρια ορίζονται σε αυτό το επίπεδο, ενώ λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις.

Για τα υπόλοιπα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής και δανείων σε επιχειρήσεις, η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά επιμετράται σε συλλογική βάση. Με την προσέγγιση αυτή ενσωματώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, και ιστορικά δεδομένα ζημιών σε συλλογική βάση και μελλοντική πληροφόρηση. Για τους χρεωστικούς τίτλους καθώς και τίτλους ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η επιμέτρηση των ζημιών απομείωσης πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι μια αμερόληπτα καθορισμένη και σταθμισμένη βάσει πιθανοτήτων μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα την διαχρονική αξία του χρήματος, η οποία καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μιας σειράς πιθανών εκβάσεων. Ως πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που είναι απαιτητές από την Τράπεζα σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα προσδοκά ότι θα εισπράξει προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που χαρακτηρίστηκαν ως POCI. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ιστορικά δεδομένα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Για τις μη εκταμιευμένες δανειακές δεσμεύσεις, ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται εάν η δανειακή δέσμευση εκταμιεύονταν και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει, ενώ για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων πληρωμών αποζημίωσης του κάτοχου του συμβολαίου και τυχόν ποσά που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει.

Η Τράπεζα εκτιμά τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις εξασφαλίσεις, τις εγγυήσεις και άλλες πιστωτικές ενισχύσεις που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται διακριτά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία ρευστοποίησης μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων απόκτησης και εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν η ρευστοποίηση είναι πιθανή.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη διάρκεια της μέγιστης συμβατικής περιόδου κατά την οποία η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση τους ουσιαστικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε περίπτωση ανακυκλούμενων πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η αναμενόμενη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και τις προγενέστερες πρακτικές της Τράπεζας.

Απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες προκύπτουν από τις μη χρηματοδοτικές δραστηριότητες της Τράπεζας, περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού και είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά μέσα συνήθως δεν εμπεριέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, η πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά επιμετρύεται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, σύμφωνα με την απλοποιημένη προσέγγιση.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως ο συντελεστής μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, η Τράπεζα αντλεί αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), η ζημιά δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD) και η έκθεση κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD), που χρησιμοποιούνται για λογιστικούς σκοπούς ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται για εποπτικούς σκοπούς. Για σκοπούς επιμέτρησης της απομείωσης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 το PD είναι μία point-in-time εκτίμηση σε αντίθεση με την εκτίμηση του PD για εποπτικούς σκοπούς όπου ακολουθείται η προσέγγιση «through-the-cycle». Επιπροσθέτως, για εποπτικούς σκοπούς, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD) και η έκθεση κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) βασίζονται στη σοβαρότητα της ζημιάς σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης, ενώ για σκοπούς απομείωσης, αντανακλούν αμερόληπτα καθορισμένες και σταθμισμένες βάσει πιθανοτήτων εκτιμήσεις.

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί Point in Time (PiT) PDs για να εξαλείψει οποιαδήποτε υποκειμενικότητα προς τα ιστορικά δεδομένα, με στόχο να αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για το μέλλον κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενσωματώνοντας σχετικές μελλοντικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Δυο τύποι πιθανοτήτων αθέτησης (probability of default - PD) χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- PD 12 μηνών που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει μέσα στους επόμενους 12 μήνες (ή για την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, εάν αυτή είναι μικρότερη από 12 μήνες). Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δωδεκαμήνου για το Στάδιο 1.
- PD καθ' όλη τη διάρκεια (lifetime PD) που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Σταδίου 2, Σταδίου 3 και των αγορασθέντων ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI).

Για τους χρεωστικούς τίτλους, οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), λαμβάνονται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν μεθοδολογίες αξιολόγησης κινδύνου, μεγιστοποιώντας τη χρήση αντικειμενικών μεταβλητών και δεδομένα αγοράς. Η Τράπεζα ορίζει εσωτερικά αναπτυγμένες πιστωτικές διαβαθμίσεις σε κάθε εκδότη/αντισυμβαλλόμενο βάσει αυτών των PDs. Στις περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενων που δεν υπάρχει τέτοια διαθέσιμη πληροφορία, η Τράπεζα ορίζει PDs χρησιμοποιώντας εσωτερικά μοντέλα.

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.

Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε ποσά έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD). Πρόκειται για μια παραδοχή η οποία προκύπτει μέσω μοντέλων και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του μη αναληφθέντος ποσού που αναμένεται να ληφθεί πριν από την εκδήλωση ενός γεγονότος αθέτησης.

Επιπροσθέτως, το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που η Τράπεζα αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που η Τράπεζα προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), η οποία εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων. Η Τράπεζα διακρίνει τα δανειακά χαρτοφυλάκια της σε δύο μεγάλες κατηγορίες, δηλ. αυτά που καλύπτονται με εξασφαλίσεις και αυτά χωρίς εξασφαλίσεις. Η Τράπεζα εκτιμά τη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) χρησιμοποιώντας ποσοστά αποκατάστασης (cure rate) που αντικατοπτρίζουν εισπράξεις μετρητών, εκτιμώμενες προσόδους από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, εκτιμήσεις για το χρόνο ρευστοποίησης, κόστος υλοποίησης, κλπ. Όπου οι συνιστώσες της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), εξαρτώνται από μακροοικονομικά δεδομένα, οι εξαρτήσεις αυτές αντανακλώνται ενσωματώνοντας πληροφορίες σχετικά με το μέλλον, όπως οι προβλεπόμενοι δείκτες τιμών στα αντίστοιχα μοντέλα. Η εκτίμηση των προαναφερθέντων συνιστωσών στο LGD αντικατοπτρίζει τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν μια εύλογη περίοδο, δηλ. έναν πλήρη οικονομικό κύκλο.

Για τα ομόλογα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) βασίζεται κυρίως σε ιστορικά δεδομένα τα οποία προκύπτουν από έρευνες οίκων αξιολόγησης αλλά επίσης μπορεί να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες αναμενόμενες υποχρεώσεις του οφειλέτη καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον.

Επιπροσθέτως, στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) λαμβάνονται υπόψη η προτεραιότητα του χρεωστικού τίτλου, τυχόν εξασφαλίσεις του οφειλέτη ή οποιαδήποτε άλλης μορφής κάλυψη.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Προκειμένου να γίνει η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για κάθε στάδιο και η εκτίμηση των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια (δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) για να επιτύχει το στόχο της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Το βασικό σενάριο αντιπροσωπεύει το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού.

Τα σενάρια αντικατοπτρίζονται στις παραμέτρους ρίσκου, και συγκεκριμένα στο PD 12 μηνών, στο PD καθ' όλη τη διάρκεια και στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD). Επομένως χρησιμοποιούνται 3 ζεύγη από κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους, σύμφωνα με τα σενάρια που αναπτύσσονται.

Στη συνέχεια, η Τράπεζα προβαίνει στον υπολογισμό των σταθμίσεων για κάθε σενάριο, που αντιπροσωπεύουν την πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός σεναρίου. Αυτές οι σταθμίσεις εφαρμόζονται στα 3 ζεύγη υπολογισμού των παραμέτρων προκειμένου να παραχθεί ένα μοναδικό σενάριο με σταθμισμένες παραμέτρους κινδύνου, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται τόσο στην αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενσωματώνει μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, των δεικτών τιμών κατοικιών, των ποσοστών ανεργίας, των επιτοκίων, πληθωρισμού κλπ.

Για να αντικατοπτριστούν οι σημαντικές μη γραμμικότητες στο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όσο αφορά τα σημαντικά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αξιολογούνται σε ατομική βάση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη σχετική πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία για συγκεκριμένες ομάδες δανειοληπτών κυρίως βάσει του επιχειρηματικού κλάδου όπου ανήκουν καθώς και άλλους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου (εάν υπάρχουν). Έτσι ορίζονται σταθμίσεις για κάθε σενάριο ανά ομάδα δανειοληπτών με στόχο αμερόληπτου υπολογισμού του ποσού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που ενσωματώνει όλες τις λογικές και σχετικές πληροφορίες.

Τροποποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Στις περιπτώσεις που οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί (για τα κριτήρια αποαναγνώρισης, βλέπε «Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην ενότητα 2.2.9) και η τροποποίηση θεωρηθεί σημαντική, η ημερομηνία τροποποίησης θεωρείται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προσδιορισμού του αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται συνήθως σε Στάδιο 1 για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά από μια τροποποίηση που έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του αρχικού χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, ενδέχεται να υπάρξουν ενδείξεις ότι το νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική του αναγνώριση και συνεπώς το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται ως αγορασμένο ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού (POCI).

Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί και η τροποποίηση δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση, η οποία περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης που υπήρχε κατά την αρχική αναγνώριση βάσει των αρχικών μη τροποποιημένων συμβατικών όρων και τον κίνδυνο αθέτησης που προέκυψε κατά την ημερομηνία αναφοράς, βάσει των τροποποιημένων συμβατικών όρων.

Παρουσίαση της πρόβλεψης απομείωσης

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, η πρόβλεψη απομείωσης μειώνει την λογιστική τους αξία στον ισολογισμό. Για τα χρεωστικά μέσα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, η πρόβλεψη απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μειώνει τη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τα εκτός ισολογισμού χρηματοοικονομικά στοιχεία που προκύπτουν από δανειοδοτικές δραστηριότητες, η πρόβλεψη απομείωσης εμφανίζεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των παραπάνω χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται στη γραμμή «Ζημιές από απομείωση».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διαγραφές χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Όταν η Τράπεζα δεν έχει πια εύλογες προσδοκίες για ανάκτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξ ολοκλήρου ή μερικώς, μειώνει άμεσα την λογιστική του αξία προ πρόβλεψης εξ ολοκλήρου ή μερικώς έναντι της πρόβλεψης απομείωσης του. Τα ποσά που έχουν διαγραφεί θεωρούνται από-αναγνωρισμένα. Υπόλοιπα τα οποία είχαν διαγραφεί και ανακτήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο μειώνουν το ύψος της ζημιάς απομείωσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι διαγραφές των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού εξακολουθούν να υπόκεινται σε διαδικασίες ανάκτησης σύμφωνα με τις διαδικασίες ανάκτησης οφειλών της Τράπεζας.

2.2.15 Συμφωνίες πώλησης, επαναγοράς και δανεισμού χρεογράφων

(i) Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς

Τα χρεόγραφα που πωλούνται με βάση συμφωνίες επαναγοράς («repos») συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας, δεδομένου ότι η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από αυτά, ενώ η σχετική υποχρέωση ανάλογα με το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στα οφειλόμενα ποσά σε άλλες τράπεζες, ή σε πελάτες και επιμετράτι στο αποσβέσιμο κόστος. Χρεόγραφα που αγοράστηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης («reverse repos») αναγνωρίζονται ως δάνεια και προκαταβολές σε άλλες τράπεζες ή πελάτες αναλόγως και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς στην περίπτωση των repos και η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναπώλησης στην περίπτωση των reverse repos, αναγνωρίζεται ως τόκος κατά τη διάρκεια της περιόδου της συμφωνίας επαναγοράς ή επαναπώλησης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(ii) Δανεισμός και αγορά χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζει η Τράπεζα σε τρίτους, έναντι προμήθειας, συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Χρεόγραφα που δανείζεται η Τράπεζα αναγνωρίζονται ως εμπορικές υποχρεώσεις (trading liabilities) όταν πωληθούν σε τρίτους και επιμετρώνται στην εύλογη αξία και οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά αποτίμησης μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.16 Μισθώσεις

Η Τράπεζα συμμετέχει σε μισθώσεις είτε ως μισθωτής είτε ως εκμισθωτής. Κατά την έναρξης ισχύος μιας σύμβασης, η Τράπεζα αξιολογεί αν η σύμβαση αποτελεί, ή εμπεριέχει, μίσθωση. Μια σύμβαση αποτελεί, ή εμπεριέχει μίσθωση αν η σύμβαση μεταβιβάζει το δικαίωμα ελέγχου της χρήσης ενός αναγνωριζόμενου περιουσιακού στοιχείου για συγκεκριμένη χρονική περίοδο έναντι ανταλλάγματος.

(i) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο μισθωτής

Όταν η Τράπεζα καθίσταται ο μισθωτής σε μια μίσθωση, αναγνωρίζει μια υποχρέωση από μισθώσεις και ένα αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού κατά την έναρξη της περιόδου της μίσθωσης, μόλις η Τράπεζα αποκτήσει τον έλεγχο της χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις λοιπές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού στα ενσώματα πάγια στοιχεία και στις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις επιμετρώνται με βάση την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωτέων μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, τα οποία προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας ένα διαφορικό επιτόκιο δανεισμού. Ο τόκος - έξοδο επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζεται στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετράται όταν υπάρχει αλλαγή στις μελλοντικές πληρωμές μισθωμάτων που προκύπτουν από μία μεταβολή σε ένα δείκτη ή επιτόκιο, μία αλλαγή στις εκτιμήσεις της Τράπεζας για το ποσό που αναμένεται να είναι πληρωτέο με βάση μία εγγύηση υπολειμματικής αξίας ή εάν η Τράπεζα αλλάξει την εκτίμηση της σχετικά με την πιθανότητα εξάσκησης ενός δικαιώματος αγοράς, επέκτασης ή λήξης. Όταν η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετράται με αυτόν τον τρόπο, πραγματοποιείται μία αντίστοιχη προσαρμογή στη λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού ή αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν η λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού έχει μηδενιστεί.

Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αναγνωρίζεται αρχικά σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από μισθώσεις και προσαρμόζεται για προπληρωμές μισθωμάτων, αρχικές άμεσες δαπάνες ή κίνητρα που ελήφθησαν για τη σύναψη των μισθώσεων. Μεταγενέστερα, το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αποσβένεται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου μίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου, εάν αυτή είναι μικρότερη, και οι αποσβέσεις παρουσιάζονται στα λειτουργικά έξοδα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Όταν μια μίσθωση περιέχει δικαιώματα επέκτασης ή λήξης τα οποία η Τράπεζα θεωρεί κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, τα αναμενόμενα μελλοντικά πληρωτέα μισθώματα ή το κόστος της πρόωρης λήξης περιλαμβάνονται στα πληρωτέα μισθώματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης από μισθώσεις.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να μην αναγνωρίζει δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεις για μισθώσεις στοιχείων ενεργητικού χαμηλής αξίας και βραχυπρόθεσμες μισθώσεις. Η Τράπεζα αναγνωρίζει τις πληρωμές μισθωμάτων που σχετίζονται με τέτοιες μισθώσεις ως έξοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου.

Σε σχέση με τις παραχωρήσεις μισθωμάτων που αποτελούσαν άμεση συνέπεια της πανδημίας COVID-19, η Τράπεζα έχει εφαρμόσει την Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16-Παραχωρήσεις μισθωμάτων λόγω Covid-19, η οποία παρείχε μια πρακτική αντιμετώπιση επιτρέποντας στην Τράπεζα να μην αξιολογεί εάν μία παραχώρηση μισθώματος λόγω Covid-19 αποτελούσε τροποποίηση της μίσθωσης.

(ii) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο εκμισθωτής

Κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μιας μίσθωσης, η Τράπεζα, ενεργώντας ως εκμισθωτής, ταξινομεί κάθε μισθώσή της είτε ως λειτουργική μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική μίσθωση με βάση το εάν η μίσθωση μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ωφέλειες που συνεπάγεται η κυριότητα ενός υποκείμενου στοιχείου ενεργητικού. Σε αυτή την περίπτωση η μίσθωση αποτελεί χρηματοδοτική μίσθωση, ενώ εάν όχι τότε αποτελεί λειτουργική μίσθωση. Ως μέρος αυτής της αξιολόγησης, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες ενδείξεις, όπως το εάν η μίσθωση καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής ζωής ενός στοιχείου ενεργητικού.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Κατά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αποαναγνωρίζει τη λογιστική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση και αναγνωρίζει απαίτηση ποσού ίσου με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση καθώς και κέρδος ή ζημιά στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την αποαναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση της καθαρής επένδυσης στη μίσθωση. Η καθαρή επένδυση στη μίσθωση υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων με παρόμοιο τρόπο όπως και για τον μισθωτή.

Μετά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αναγνωρίζει χρηματοοικονομικό έσοδο κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου βάσει μεθόδου που αντικατοπτρίζει μια σταθερή περιοδική απόδοση πάνω στην καθαρή επένδυση του εκμισθωτή στη μίσθωση. Η Τράπεζα αναγνωρίζει επίσης έσοδο από μεταβλητές καταβολές που δεν περιλαμβάνονταν στην καθαρή επένδυση. Μετά την έναρξη, η καθαρή επένδυση στη μίσθωση δεν επαναμετράται, εκτός αν η μίσθωση τροποποιηθεί ή η μισθωτική περίοδος μεταβληθεί.

Λειτουργικές Μισθώσεις

Η Τράπεζα συνεχίζει να αναγνωρίζει το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο και δεν αναγνωρίζει καθαρή επένδυση στη μίσθωση στον ισολογισμό ή αρχικό κέρδος (αν υπάρχει) στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα μισθώματα που καταβάλλονται από τους μισθωτές ως έσοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης ή με οποιαδήποτε άλλη συστηματική βάση θεωρείται κατάλληλη. Επίσης, αναγνωρίζει ως έξοδα τις αρχικές δαπάνες που πραγματοποιούνται για την απόκτηση των εσόδων της μίσθωσης, συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων. Η Τράπεζα προσθέτει τις αρχικές άμεσες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνεται για τη σύναψη λειτουργικής μίσθωσης στη λογιστική αξία του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τις εν λόγω δαπάνες ως έξοδα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην ίδια βάση με τα έσοδα της μίσθωσης.

Υπομισθώσεις

Η Τράπεζα, ενεργώντας ως μισθωτής, ενδέχεται να συνάψει συμφωνίες υπομίσθωσης ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου προς ένα τρίτο μέρος, ενώ η αρχική μίσθωση παραμένει εν ισχύ. Η Τράπεζα ενεργεί τόσο ως μισθωτής όσο και ως εκμισθωτής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Η υπομίσθωση αποτελεί διακριτή σύμβαση μίσθωσης, στην οποία ο ενδιάμεσος εκμισθωτής ταξινομεί την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική μίσθωση ή λειτουργική μίσθωση ως εξής:

- αν η κύρια μίσθωση αποτελεί βραχυπρόθεσμη μίσθωση, η υπομίσθωση ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση, ή
- σε διαφορετική περίπτωση, η υπομίσθωση ταξινομείται με βάση το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού το οποίο προκύπτει από την κύρια μίσθωση και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο.

2.2.17 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(i) Τρέχουσα φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών υπολογίζεται με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει κατά την ημερομηνία αναφοράς και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη.

(ii) Αναβαλλόμενη φορολογία

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται στο σύνολό του, με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method), επί των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις οικονομικές καταστάσεις. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαδώς θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι κυριότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την απομείωση/αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές των δανείων, από τις φορολογικές ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+, από ζημιές πωλήσεων και οριστικών διαγραφών δανείων, από τις αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, από τις αποτιμήσεις σε εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα, από συντάξεις και λυπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό, και από την αποτίμηση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται όταν αναμένεται ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο έναντι του οποίου οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Το λογιστικό υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και μειώνεται στον βαθμό που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ανάκτηση ολόκληρης ή μέρους της απαίτησης. Κάθε τέτοια μείωση αντλιογίζεται στο βαθμό που καθίσταται πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα. Η Τράπεζα αναγνωρίζει τις μη λογιστικοποιημένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη τα οποία θα επιτρέψουν την ανάκτηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Ο αναβαλλόμενος φόρος, που σχετίζεται με χρεωστικούς τίτλους που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λυτών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και των μέσων αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εσόδων, αναγνωρίζεται επίσης στην κατάσταση συνολικών εσόδων, και μεταφέρεται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων μαζί με το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται ως στοιχείο ενεργητικού, όταν είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ζημιές.

(iii) Αβέβαιες φορολογικές θέσεις

Η Τράπεζα προσδιορίζει κι αξιολογεί όλες τις σημαντικές φορολογικές θέσεις, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που τυχόν ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, για όλες τις φορολογικές χρήσεις που υπόκεινται σε αξιολόγηση (ή όταν η εκδίκαση της υπόθεσης βρίσκεται σε εξέλιξη) από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Κατά την εκτίμηση των φορολογικών θέσεων, η Τράπεζα αξιολογεί όλα τα αποδεικτικά στοιχεία (εγκύκλιοι του υπουργείου οικονομικών, μεμονωμένες δικαστικές αποφάσεις, φορολογική νομοθεσία, παλαιότερες διοικητικές πρακτικές, γνωμοδοτήσεις που άπτονται φορολογικών και νομικών θεμάτων, κλπ.) στο βαθμό που αυτά είναι κατάλληλα για τα δεδομένα και τις συνθήκες της υπό εξέταση συναλλαγής/υπόθεσης της Τράπεζας.

Επιπροσθέτως, οι εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά την αναγνώριση πρόβλεψης έναντι πιθανής δυσμενούς εξέλιξης των φορολογικών θέσεων, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από γνωμοδοτήσεις που λαμβάνονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς νομικούς συμβούλους. Για φορολογικές υποθέσεις οι οποίες ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, η Τράπεζα, για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά, ή συνολικά ως ομάδα, ανάλογα με το ποια προσέγγιση εκτιμά καλύτερα το πιθανό αποτέλεσμα κάνοντας χρήση της μεθόδου της «αναμενόμενης αξίας» (σταθμισμένης βάσει πιθανοτήτων), σχηματίζει: (α) πρόβλεψη για εισπρακτέα φορολογική απαίτηση η οποία αφορά ποσό που έχει ήδη αναγνωριστεί και καταβληθεί ως φόρος εισοδήματος, αλλά η εκδίκαση του εκκρεμεί, ή (β) υποχρέωση για ποσά φόρων που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές. Η Τράπεζα παρουσιάζει στον ισολογισμό της όλα τα αβέβαια ποσά φόρου ως τρέχουσες ή αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις.

Η Τράπεζα, κατά γενικό κανόνα, έχει επιλέξει να αποκτήσει ένα «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται αφού πραγματοποιηθεί ο φορολογικός έλεγχος από τον ίδιο τακτικό ελεγκτή ή την ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό και τη σχετική φορολογική νομοθεσία παρατίθενται στη σημείωση 14.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.18 Παροχές στο προσωπικό

(i) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους είναι αυτές που αναμένεται να εκκαθαριστούν στο σύνολό τους εντός δώδεκα μηνών μετά το τέλος της ετήσιας περιόδου αναφοράς κατά την οποία οι εργαζόμενοι παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες και αναγνωρίζονται ως έξοδο κατά την διάρκεια που αυτές οι υπηρεσίες παρέχονται.

(ii) Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις

Η Τράπεζα παρέχει ορισμένα προγράμματα συνταξιοδότησης καθορισμένων εισφορών. Οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλει η Τράπεζα επενδύονται και τοποθετούνται σε ειδικές κατηγορίες χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπάλληλοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος, συμμετέχουν στην απόδοση των ανωτέρω επενδύσεων. Οι εισφορές της Τράπεζας αναγνωρίζονται ως έξοδο στη χρήση κατά την οποία καταβάλλονται.

(iii) Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών, βάσει του κανονιστικού πλαισίου. Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, η Τράπεζα σχηματίζει υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για υπαλλήλους που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση, όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή βασίζεται στα έτη υπηρεσίας, ξεκινώντας από την ημερομηνία από την οποία η υπηρεσία του εργαζόμενου αρχικά οδηγεί σε παροχές, σύμφωνα με το πρόγραμμα και μέχρι την ημερομηνία όπου η περαιτέρω υπηρεσία δεν οδηγεί σε σημαντικά ποσά επιπλέον παροχής και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Το ποσό της υποχρέωσης σχηματίζεται βάσει αναλογιστικής μελέτης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος για αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια των χρόνων υπηρεσίας των υπαλλήλων, σύμφωνα με αναλογιστικές αποτιμήσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο.

Η υποχρέωση της αποζημίωσης εξόδου από την υπηρεσία υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και οι όροι λήξης των ομολόγων που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης αποχώρησης για την Τράπεζα αναγνωρίζονται απευθείας στα λοιπά αποτελέσματα χρήσης την περίοδο που προκύπτουν και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους.

Ο τόκος στην υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία και το κόστος υπηρεσίας που αποτελείται από το τρέχων κόστος υπηρεσίας, το κόστος υπηρεσίας παρελθόντων ετών και τα κέρδη/ ζημιές διακανονισμού της υποχρέωσης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Για τον υπολογισμό της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, η Τράπεζα επιπλέον λαμβάνει υπόψη πιθανές αποχωρήσεις προσωπικού προ της κανονικής συνταξιοδότησης βάσει των όρων προηγούμενων προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου.

Οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία είναι πληρωτέες όταν η απασχόληση του εργαζόμενου τερματίζεται από την Τράπεζα πριν από την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης, όταν ένας εργαζόμενος δέχεται προσφορά παροχών σε αντάλλαγμα για τον οικειοθελή τερματισμό της απασχόλησής του (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου της Τράπεζας). Η Τράπεζα αναγνωρίζει παροχές εξόδου από την υπηρεσία το συντομότερο μεταξύ των παρακάτω ημερομηνιών: (α) όταν η Τράπεζα δεν έχει τη δυνατότητα να αποσύρει πλέον την προσφορά αυτών των παροχών και (β) όταν η Τράπεζα αναγνωρίζει το κόστος μίας αναδιάρθρωσης που περιλαμβάνει την πληρωμή των παροχών εξόδου από την υπηρεσία. Σε περίπτωση που μία προσφορά γίνεται για να ενθαρρύνει την οικειοθελή αποχώρηση, οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία επιμετρώνται βάσει του αριθμού των εργαζόμενων που αναμένεται να αποδεχτούν την προσφορά. Παροχές εξόδου από την υπηρεσία που καθίστανται καταβλητέες σε περισσότερο από 12 μήνες από το τέλος της περιόδου αναφοράς προεξοφλούνται σε παρούσα αξία.

(iv) Παροχές για συμμετοχή στα κέρδη (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση της Τράπεζας περιοδικά και κατά βούληση, ανταμείβει με μετρητά (bonus) τους υπαλλήλους με υψηλή απόδοση. Παροχές σε μετρητά (bonus), οι οποίες απαιτούν μόνο την έγκριση της Διοίκησης, αναγνωρίζονται ως δεδουλευμένα έξοδα προσωπικού. Η διανομή κερδών στους υπαλλήλους, για την οποία απαιτείται έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά τη χρήση που εγκρίνεται από τους μετόχους της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ν) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους

Η Διοίκηση της μητρικής εταιρείας της Τράπεζας (Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.) ανταμείβει περιοδικά και κατά βούληση τους υπαλλήλους της Τράπεζας με δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών, λαμβάνοντας υπόψη το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Οι παροχές αυτές λογιστικοποιούνται από την Τράπεζα ως παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους.

Οι παροχές σε μετοχές που δε συνδέονται με την απόδοση των υπαλλήλων, κατοχυρώνονται κατά την περίοδο στην οποία χορηγούνται. Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που συνδέονται με την επίτευξη ορισμένων στόχων και τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου υπηρεσίας, κατοχυρώνονται μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ανωτέρω προϋποθέσεις.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών, αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού κατά την περίοδο κατοχύρωσης αυτών, με ισόποση πίστωση στα κεφάλαια, δηλαδή χωρίς επίπτωση στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας. Το τελικό ποσό που αναγνωρίζεται ως έξοδο βασίζεται στον αριθμό των παροχών που ικανοποιούν τις σχετικές προϋποθέσεις υπηρεσίας και απόδοσης που δεν σχετίζονται με την αγορά, κατά την ημερομηνία κατοχύρωσης.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά την ημερομηνία παραχώρησης προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας ένα προσαρμοσμένο μοντέλο αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή εξάσκησης, τις ημερομηνίες εξάσκησης, τους όρους των δικαιωμάτων προαίρεσης, την τιμή της μετοχής κατά την ημερομηνία παραχώρησης και την αναμενόμενη διακύμανση της τιμής της υποκείμενης μετοχής, την αναμενόμενη μερισματική απόδοση και το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για τη διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης. Η αναμενόμενη διακύμανση επιμετρύεται κατά την ημερομηνία παραχώρησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και βασίζεται στην ιστορική διακύμανση της τιμής της μετοχής.

Για τις παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους με προϋποθέσεις που δεν αφορούν την κατοχύρωσή τους, η εύλογη αξία των παροχών σε συμμετοχικούς τίτλους κατά την ημερομηνία παραχώρησης αποτυπώνει και αυτές τις προϋποθέσεις και δεν υπάρχει προσαρμογή για τις διαφορές ανάμεσα στα αναμενόμενα και τα πραγματικά αποτελέσματα.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης και την έκδοση νέων μετοχών, οι εισπράξεις μετά την αφαίρεση σχετικών εξόδων συναλλαγής, πιστώνονται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της μητρικής εταιρείας.

2.2.19 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Τα γήπεδα και κτίρια που αποκτούνται από πλειστηριασμούς για ανάκτηση απομειωμένων δανείων, περιλαμβάνονται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού», εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά. Τα εν λόγω αποκτηθέντα πάγια στοιχεία κατέχονται προσωρινά για πώληση και αναγνωρίζονται στο χαμηλότερο ποσό μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, η οποία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, στα συνήθη πλαίσια των εργασιών, μειωμένη με τα απαραίτητα κόστη για την πραγματοποίηση της πώλησης.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα, στο πλαίσιο της λειτουργίας της, κάνει χρήση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από πλειστηριασμούς, αυτά μπορεί να μεταφερθούν στα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια ή στις επενδύσεις σε ακίνητα, ως ενδείκνυται.

Τα κέρδη ή ζημιές από την πώληση αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.20 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα συνδεδεμένα μέρη της Τράπεζας περιλαμβάνουν:

- (α) την οικονομική οντότητα που ασκεί έλεγχο πάνω στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται, ελέγχονται από κοινού ή επηρεάζονται σημαντικά από αυτή την οικονομική οντότητα, καθώς και τα βασικά μέλη της Διοίκησης αυτής και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα,
- (β) την οικονομική οντότητα που ασκεί σημαντική επιρροή στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται από αυτήν την οικονομική οντότητα,
- (γ) τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας, τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα, και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από τα παραπάνω πρόσωπα,
- (δ) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας,
- (ε) τις θυγατρικές εταιρίες και
- (ζ) προγράμματα παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία που έχουν συσταθεί προς όφελος των εργαζομένων της Τράπεζας.

Οι συναλλαγές παρόμοιας φύσης παρουσιάζονται σε συγκεντρωτική βάση. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές που διενεργούνται με συνδεδεμένα μέρη, είναι μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών και γίνονται με καθαρά εμπορικούς όρους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.21 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Τράπεζα έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, ο διακανονισμός της οποίας και το ποσό αυτής μπορούν να εκτιμηθούν με αξιοπιστία και απαιτεί την εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος.

Το ποσό που αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της δαπάνης που απαιτείται, για να διακανονιστεί η παρούσα δέσμευση σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που αφορούν το ποσό μιας τέτοιας δαπάνης.

Οι προβλέψεις επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναπροσαρμόζονται προκειμένου να αντιπροσωπεύουν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση. Αν μεταγενέστερα δεν είναι πλέον πιθανό ότι για να διακανονιστεί η δέσμευση θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, τότε η πρόβλεψη αντιλογίζεται.

2.2.22 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές και προνομιούχες μετοχές καταχωρούνται ως ίδια κεφάλαια. Τα έξοδα έκδοσης κοινών μετοχών ή δικαιωμάτων, μετά από φόρους, αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια αφαιρετικά του προϊόντος έκδοσης.

Η διανομή μερισμάτων αναγνωρίζεται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων και ληφθούν οι απαραίτητες εποπτικές εγκρίσεις, όπου απαιτούνται. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Οι ενδοεταιρικές μη-ταμειακές διανομές που αποτελούν συναλλαγές μεταξύ οικονομικών οντοτήτων υπό κοινό έλεγχο, καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας με βάση τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που διανεμήθηκαν.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει τις μετοχές της (ίδιες μετοχές) το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια μέχρι την ακύρωση, επανέκδοση ή πώληση των μετοχών. Όταν οι ίδιες μετοχές πωλούνται ή επανεκδίδονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.23 Υβριδικά κεφάλαια

Οι υβριδικοί τίτλοι που εκδίδονται από την Τράπεζα καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια όταν δεν υπάρχει συμβατική υποχρέωση να κομιστούν στον κάτοχό τους ταμειακά διαθέσιμα ή κάποιο άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού.

Τα επιπρόσθετα έξοδα που προκύπτουν από την έκδοση νέων υβριδικών τίτλων καταχωρούνται στην καθαρή θέση ως μείωση του προϊόντος της έκδοσης, μετά από φόρους.

Η διανομή μερίσματος στους κατόχους υβριδικών τίτλων, αναγνωρίζεται ως μείωση της καθαρής θέσης, κατά την ημερομηνία που αναγνωρίζονται ως πληρωτέα.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει υβριδικούς τίτλους που εκδίδει, το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση που πωλούνται ή ακυρώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.24 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αποτελούν συμβόλαια, με τα οποία ο εκδότης δεσμεύεται να αποζημιώσει τον κάτοχο του συμβολαίου για τη ζημιά που αυτός υφίσταται, σε περίπτωση που κάποιος καθορισμένος οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους ενός χρεωστικού χρηματοπιστωτικού μέσου. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δίδονται από την Τράπεζα σε τράπεζες, χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών για την εξασφάλιση δανείων, υπεραναλήψεων και άλλων τραπεζικών πιστοδοτήσεων αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, που είναι το ποσό που εισπράχθηκε. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρώνται στην υψηλότερη αξία μεταξύ του ποσού της πρόβλεψης απομείωσης λόγω αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και της αξίας που αναγνωρίστηκε αρχικά, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις της προμήθειας που προέκυψε, όπου υφίσταται.

Οι αγορασθείσες από την Τράπεζα χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού μέσου δεν λογιστικοποιούνται ξεχωριστά και οι ταμειακές ροές από την εγγύηση λαμβάνονται υπόψη κατά την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ τυχόν

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

προμήθειες και κόστη συναλλαγής που προκύπτουν για την απόκτηση της χρηματοοικονομικής εγγύησης θεωρούνται μέρος του πραγματικού επιτοκίου του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Αντιθέτως, οι αγορασθείσες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δεν θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων των εγγυώμενων χρηματοοικονομικών μέσων λογιστικοποιούνται ξεχωριστά, όπου αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα αποζημίωσης το οποίο περιλαμβάνεται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού όταν θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι η Τράπεζα θα αποζημιωθεί για τις πραγματοποιηθείσες πιστωτικές ζημιές, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της εγγύησης. Οι μεταβολές στη λογιστική αξία του προαναφερθέντος δικαιώματος αποζημίωσης που προκύπτει από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου δανειακών ανοιγμάτων που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, αναγνωρίζονται στις «Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους» στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

Δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Οι δεσμεύσεις αποτελούν ανοίγματα εκτός ισολογισμού, με τα οποία η Τράπεζα δεσμεύεται, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, να χορηγήσει ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους στον πελάτη. Τέτοιες συμβατικές δεσμεύσεις αντιπροσωπεύουν δεσμεύσεις για παροχή πίστωσης και πιστωτικών επιστολών και αποτελούν μέρος των συνήθων δανειακών δραστηριοτήτων της Τράπεζας, για τις οποίες αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τα ανοίγματα εκτός ισολογισμού (χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις) περιλαμβάνεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις.

2.2.25 Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται ως κατεχόμενα προς πώληση όταν η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω μίας συναλλαγής πώλησης αντί μέσω συνεχούς χρήσης. Ένα μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ταξινομείται ως κατεχόμενο προς πώληση, όταν είναι διαθέσιμο προς άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή του, υπόκειται σε όρους συνήθεις για πωλήσεις τέτοιων στοιχείων ενεργητικού και η πώληση θεωρείται πολύ πιθανή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διοίκηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει την πώληση και ενεργώς προωθεί την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μία τιμή που είναι λογική σε σχέση με την τρέχουσα εύλογη αξία. Η πώληση επιπλέον αναμένεται να πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία της ταξινόμησης. Πριν από την ταξινόμησή τους ως κατεχόμενα προς πώληση, τα στοιχεία ενεργητικού αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με το σχετικό λογιστικό πρότυπο.

Τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση κατόπιν αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων πωλήσεως. Η ζημία η οποία προκύπτει από την ανωτέρω επιμέτρηση αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και μπορεί να αντλιογιστεί μελλοντικά. Όταν η ζημία αφορά ομάδα στοιχείων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση, αυτή κατανέμεται στα επιμέρους στοιχεία της ομάδας.

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε ξεχωριστή γραμμή στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν ένα τμήμα των δραστηριοτήτων της έχει πωληθεί ή έχει ταξινομηθεί ως κατεχόμενο προς πώληση και:

- (α) Αντιπροσωπεύει μία ξεχωριστή σημαντική δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας,
- (β) Είναι μέρος ενός μοναδικού σχεδίου πώλησης μίας ξεχωριστής σημαντικής δραστηριότητας ή γεωγραφικής περιοχής λειτουργίας.

Τα κέρδη ή ζημιές από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων λόγω πώλησης των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ή λόγω επιμέτρησης αυτών στην εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και το φόρο των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων. Κατά την ταξινόμηση ενός τμήματος των δραστηριοτήτων της Τράπεζας ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, η Τράπεζα αναμορφώνει τα στοιχεία των προηγούμενων περιόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.26 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, περιλαμβάνουν στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος όπως μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε κεντρικές τράπεζες που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου όπως άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης, με αρχικές ημερομηνίες λήξης τριών ή λιγότερων μηνών.

2.2.27 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις είναι μεταβιβάσεις πόρων στην Τράπεζα από μια κρατική οντότητα, όπως η κυβέρνηση, οι κυβερνητικοί φορείς και παρόμοιοι φορείς, τοπικοί, εθνικοί ή διεθνείς, με αντάλλαγμα τη συμμόρφωση με συγκεκριμένες προϋποθέσεις κατά το παρελθόν ή στο μέλλον, που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει εύλογη διασφάλιση ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και η Τράπεζα θα συμμορφωθεί με τις προϋποθέσεις που απαιτούνται. Οι επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε συστηματική βάση ώστε να εναρμονίζονται με τη μέθοδο που η Τράπεζα αναγνωρίζει τα έξοδα τα οποία οι επιχορηγήσεις πρόκειται να αποζημιώσουν. Σε περίπτωση μεταγενέστερων αλλαγών στις προσδοκίες της Τράπεζας για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων των κρατικών επιχορηγήσεων, η επίπτωση αυτών των αλλαγών αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.28 Δραστηριότητες εμπιστευματοδόχου

Η Τράπεζα παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής, εταιρικής διαχείρισης, διαχείρισης επενδύσεων, καθώς και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε τρίτους, που έχουν ως αποτέλεσμα την διακράτηση ή την επένδυση στοιχείων ενεργητικού για λογαριασμό πελατών της. Αυτό προϋποθέτει από την Τράπεζα να λαμβάνει αποφάσεις για την κατανομή, αγορά και πώληση σχετικά με ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών μέσων. Η Τράπεζα λαμβάνει έσοδο αμοιβών για την παροχή των υπηρεσιών αυτών. Τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται υπό την ιδιότητα ως εμπιστευματοδόχου δεν αποτελούν περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας και δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν εγγυάται για τις επενδύσεις αυτές και συνεπώς δεν είναι εκτεθειμένη σε οποιονδήποτε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με αυτές.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών της Τράπεζας, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους και τις γνωστοποιήσεις που τις συνοδεύουν. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αξιολογούνται διαρκώς και βασίζονται στις παρούσες συνθήκες, σε ιστορικά στοιχεία και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες, με βάση τις παρούσες συνθήκες, θεωρούνται λογικές. Κάθε αναθεώρηση των εκτιμήσεων, αναγνωρίζεται μελλοντικώς. Οι κυριότεροι τομείς για τους οποίους η Τράπεζα προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών της αρχών αναλύονται παρακάτω:

3.1 Ζημίες απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Το 2022, η γεωπολιτική και οικονομική αναταραχή που προκλήθηκε από τη Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, μαζί με τις συνεχιζόμενες - αν και επιβραδυνόμενες - πληθωριστικές πιέσεις, οι υψηλές τιμές ενέργειας και το αυξανόμενο κόστος δανεισμού επηρέασαν αρνητικά το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, επιδείνωσαν τις μακροοικονομικές προοπτικές των ευρωπαϊκών οικονομιών, οι οποίες πλέον αντιμετωπίζουν επιβράδυνση της ανάπτυξης και κατά συνέπεια αυξανόμενη οικονομική αβεβαιότητα στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται η Τράπεζα. Σε αυτό το ασταθές περιβάλλον, η ελληνική οικονομία έχει επιδείξει αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, κυρίως λόγω της αύξησης της κατανάλωσης, των εξαγωγών υπηρεσιών, των ισχυρών επιδόσεων στον τουρισμό και της περαιτέρω επιτάχυνσης των νέων επενδύσεων που ενισχύονται από τα κεφαλαία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία αναμένεται να συνεχιστεί, ωστόσο με βραδύτερο ρυθμό (σημ. 2).

Στο πλαίσιο της προαναφερθείσας γενικής οικονομικής αβεβαιότητας, η Τράπεζα συνέχισε την ισχυρή επίδοσή του, όπως αποδεικνύεται από τους δείκτες ποιότητας πιστοδοτήσεων στο τέλος της χρήσης του 2022, οι οποίοι ξεπέρασαν τα αναμενόμενα επίπεδα σε ότι αφορά τον δείκτη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) και την κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE), ενώ παρακολούθηε στενά τους κινδύνους που ενδεχομένως να επηρεάσουν τους δανειολήπτες από επιχειρηματικούς κλάδους που πλήττονται περισσότερο (όπως ο κλάδος των τροφίμων, της ενέργειας, της προμήθειας πρώτων υλών για τον κατασκευαστικό κλάδο κ.λπ.) και να συρρικνώσουν το διαθέσιμο εισόδημα και την ικανότητα εξυπηρέτησης χρέους των πελατών λιανικής τραπεζικής. Σε αυτό το πλαίσιο, στο τέταρτο τρίμηνο του 2022, η Τράπεζα αναθεώρησε τις σημαντικές μακροοικονομικές μεταβλητές που ενσωματώνονται στα μοντέλα υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει του ΔΠΧΑ 9, προκειμένου να αντικατοπτρίσει, στο βαθμό που είναι εφικτό, τις αβεβαιότητες που σχετίζονται με το οικονομικό περιβάλλον. Επιπλέον, η Τράπεζα ενίσχυσε τη χρήση εξιδεικευμένων παραμέτρων ανά κλάδο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, καθώς και το πλαίσιο παρακολούθησης των δανειοληπτών από επιχειρηματικούς κλάδους που πλήττονται περισσότερο και ενσωμάτωσε τις μεταβολές του πληθωρισμού και των επιτοκίων στην αξιολόγηση της ικανότητας εξυπηρέτησης χρέους των δανειοληπτών λιανικής τραπεζικής, ώστε να αποτυπωθεί καλύτερα η επίδραση των μακροοικονομικών δεικτών στην απόδοση των δανειακών του χαρτοφυλακίων.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει σημαντική κρίση, και συγκεκριμένα την εκτίμηση του ποσού και του χρονοδιαγράμματος των μελλοντικών ταμειακών ροών καθώς και της αξίας των εξασφαλίσεων κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, μεταβολές στους οποίους μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημιές που πρέπει να αναγνωρισθεί.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Επιπλέον, ενδέχεται να απαιτούνται προσαρμογές από τη Διοίκηση (management overlays) για να αποτυπώσουν νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου.

Τα στοιχεία των μοντέλων εκτίμησης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που αντιπροσωπεύουν σημαντικές λογιστικές παραδοχές και εκτιμήσεις, περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενη σε ποιοτικές και ποσοτικές, εύλογες και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες που απαιτούν την άσκηση σημαντικής κρίσης από τη Διοίκηση (σημ. 2.2.14). Η εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτείται να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής

Σχετικά με τα ανοίγματα σε δάνεια λιανικής τραπεζικής, το βασικό κριτήριο είναι η αλλαγή της πιθανότητας αθέτησης (PD) κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου πάνω από τα όρια που έχουν οριστεί. Ο καθορισμός των συγκεκριμένων ορίων διαφέρει ανά χαρτοφυλάκιο, κατάσταση τροποποίησης (τροποποιημένο ή μη δάνειο), τύπο προϊόντος καθώς και ύψος της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου. Σε γενικές γραμμές, τα όρια για δάνεια με χαμηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση είναι υψηλότερα σε σχέση με τα δάνεια που αξιολογήθηκαν με υψηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση.

Σύμφωνα με τον παραπάνω διαχωρισμό, την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, για τα δάνεια λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, το εύρος των ορίων σχετικά με την πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2, αναλύονται παρακάτω.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής	Εύρος ορίων SICR
Στεγαστικά δάνεια	30%-50%
Ενοποιήσεις δανειακών υποχρεώσεων	10%-80%
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	10%-65%
Καταναλωτικά δάνεια	60%-100%

Επιχειρηματικά δάνεια

Για ανοίγματα επιχειρηματικών δανείων, οι καμπύλες πιθανοτήτων αθέτησης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση και την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων σε κάθε ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχίζονται σε κατηγορίες πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ακολούθως, τα σχετικά όρια SICR βασίζονται στην σύγκριση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων κατά την αρχική αναγνώριση και κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενώ υποβαθμίσεις στην κατηγορία διαβάθμισης, αντιπροσωπεύουν αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου. Η Τράπεζα, όπως και στα ανοίγματα δανείων λιανικής τραπεζικής, κατηγοριοποιεί τα ανοίγματα των επιχειρηματικών δανείων με βάση την κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, τον τύπο δανείου και την πιστοληπτική διαβάθμιση κατά την αρχική αναγνώριση. Επιπλέον, για τιτλοποιημένα ομόλογα που εκδίδονται από οντότητες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα, η αξιολόγηση SICR πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων στην Ελλάδα, τα όρια επιδείνωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2 ανά κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης, παρουσιάζονται παρακάτω. Ειδικότερα, σύμφωνα με την πολιτική σημαντικής αύξησης πιστωτικού κινδύνου (SICR) της Τράπεζας, οποιαδήποτε υποβάθμιση σε κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης 6 ή υψηλότερου κινδύνου (7,8 ή 9), θεωρείται ως γεγονός SICR σε όλα τα χαρτοφυλάκια των επιχειρηματικών δανείων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Κατηγορίες εσωτερικής αξιολόγησης των επιχειρηματικών δανείων	Ελάχιστο εύρος ορίων SICR
1	Πέντε βαθμίδες
2	Τέσσερις βαθμίδες
3	Τρεις βαθμίδες
4	Δύο βαθμίδες
5-8	Μία βαθμίδα

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2021, οι σταθμίσεις βάσει πιθανοτήτων για τα σενάρια που αναφέρονται παραπάνω και που εφαρμόζονται από την Τράπεζα στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι 50% για το βασικό σενάριο και 25% για το δυσμενές και για το αισιόδοξο σενάριο αντίστοιχα.

Οι βασικές παραδοχές που βασίζεται κάθε μακροοικονομικό σενάριο παραθέτονται παρακάτω:

- *Βασικό σενάριο*

Το βασικό σενάριο υποθέτει τη μη ύπαρξη κλιμάκωσης του πολέμου στην Ουκρανία, καμία αλλαγή στις κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας και στην τροχιά της νομισματικής πολιτικής καθώς και τη σταθερότητα που σχετίζεται με τον πολιτικό κύκλο. Ο βασικός πληθωρισμός για την Ελλάδα θεωρείται ότι θα αποκλιμακωθεί σταδιακά στο 1,8%, η αύξηση της απασχόλησης στη μετά Covid 19 περίοδο θεωρείται ότι θα συμβάλει στη μείωση της ανεργίας, οι τιμές των ακινήτων θα συνεχίσουν την ανοδική τους πορεία, ενώ οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές θα υποστηριχθούν από: (α) την αναμενόμενη ισχυρή τουριστική περίοδο, (β) τα κεφάλαια από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, (γ) την πλεονάζουσα ρευστότητα (καταθέσεις και κρατικό απόθεμα μετρητών) και (δ) τα δημοσιονομικά μέτρα που υιοθετήθηκαν για τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Στο μέτωπο της Ευρωζώνης, η ΕΚΤ αναμένεται να σταματήσει την περιοριστική νομισματική της πολιτικής το πρώτο τρίμηνο του 2023.

- *Αισιόδοξο σενάριο*

Το αισιόδοξο σενάριο υποθέτει ταχύτερη ανάκαμψη το 2022 και το 2023, σε σύγκριση με το βασικό σενάριο, ως αποτέλεσμα: (α) των υψηλότερων από τα αναμενόμενα τουριστικών εσόδων, (β) των μη αρνητικών εξελίξεων σε σχέση με την ενεργειακή κρίση (οι τιμές της ενέργειας παραμένουν αμετάβλητες σε σχέση με το βασικό σενάριο) και (γ) της μη κλιμάκωσης του πολέμου στην Ουκρανία. Επιπλέον, προϋποθέτει γρήγορη επίλυση της πολιτικής αβεβαιότητας, σχηματισμό σταθερής κυβέρνησης χωρίς ανάγκη τρίτου γύρου εκλογών και χωρίς αρνητικές εκπλήξεις από τη ροή των κονδυλίων της ΕΕ.

- *Δυσμενές σενάριο*

Το δυσμενές σενάριο προϋποθέτει παράταση και κλιμάκωση του πολέμου και των οικονομικών κυρώσεων, που οδηγεί σε μεγαλύτερη διακύμανση του εφοδιασμού, η οποία εκδηλώνεται μέσω των υψηλότερων τιμών πετρελαίου και σε αύξηση της εγχώριας αβεβαιότητας ως αποτέλεσμα του πολιτικού κύκλου/εκλογών. Ως εκ τούτου, αναμένονται υψηλότερος και πιο επίμονος πληθωρισμός (και επακόλουθη συρρίκνωση των εισοδημάτων), πιο παρατεταμένη αναβολή των επενδύσεων, χαμηλότερη εξωτερική ζήτηση αλλά και περισσότερα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης, περιορισμένα από τον εγχώριο δημοσιονομικό χώρο. Επίσης, εικάζονται αρνητικές εξελίξεις στο μέτωπο του RRF και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, ενώ η αβεβαιότητα γύρω από τις προοπτικές ανάπτυξης της Ευρωζώνης εντείνεται.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Η Τράπεζα διασφαλίζει ότι οι εκτιμήσεις απομείωσης και οι μακροοικονομικές προβλέψεις, όπως παρέχονται από τον Τομέα Οικονομικής Ανάλυσης και Μελετών, που διενεργούνται για επιχειρηματικούς και εποπτικούς σκοπούς, είναι απολύτως συνεπείς. Ως εκ τούτου, το βασικό σενάριο του ΔΠΧΑ 9 το οποίο εφαρμόζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, συμπίπτει με αυτό που χρησιμοποιείται στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ICAAP) και για σκοπούς επιχειρηματικού σχεδιασμού. Επιπλέον, στην ανάπτυξη των μακροοικονομικών σεναρίων έχει ληφθεί υπόψη η σχετική εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι οποίες επιβλήθηκαν από τον επόπτη, ενώ οι προβλέψεις απομείωσης βασίστηκαν στην κατά ΔΠΧΑ 9 μεθοδολογία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες ενδείξεις για την πρόβλεψη των παραμέτρων ρίσκου, και πιο συγκεκριμένα τους δείκτες τιμών οικιστικών και εμπορικών ακινήτων, αυτόν της ανεργίας και του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, το περιθώριο των ελληνικών κρατικών ομολόγων σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς EURIBOR και τον δείκτη πληθωρισμού, όπως επίσης επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Σχετικά με τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του δανειακού χαρτοφυλακίου στη Ελλάδα για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2021, ο αριθμητικός μέσος όρος των σταθμισμένων βάσει πιθανοτήτων ετήσιων προβλέψεων των σεναρίων για τα επόμενα τέσσερα χρόνια μετά την ημερομηνία αναφοράς, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	31 Δεκεμβρίου 2022	31 Δεκεμβρίου 2021
	Μέσος όρος (2023-2026) των ετήσιων προβλέψεων	Μέσος όρος (2022-2025) των ετήσιων προβλέψεων
Ρυθμός ανάπτυξης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	2,10%	3,27%
Ποσοστό Ανεργίας	10,76%	12,60%
Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων	3,71%	5,55%
Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων	3,46%	5,75%
Δείκτης πληθωρισμού	3,10%	1,57%

Τυχόν μεταβολές στα σενάρια και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν σημαντική επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Τα μοντέλα και οι βασικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς επικυρώνονται από τις αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία της ανάπτυξης των μοντέλων.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time) χρησιμοποιώντας μηνιαία διαστήματα. Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Η Τράπεζα καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών στα PDs, EADs και LGDs.

Επιπλέον, ο καθορισμός των PDs δεν είναι συντηρητικός, αλλά αμερόληπτος και αντικειμενικός και ενσωματώνει σχετικές πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μακροοικονομικών μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ. καθώς και μεταβλητές σχετικές με τα χαρτοφυλάκια όπως δείκτης εποχικότητας κλπ. που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για την επίτευξη της βέλτιστης πρόβλεψης. Το 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην παραμετροποίηση των μοντέλων αθέτησης κινδύνου (PD), εισάγοντας για τους εταιρικούς δανειολήπτες μακροοικονομικές μεταβλητές ειδικών του κλάδου που δραστηριοποιούνται και εφαρμόζοντας κλίμακες επιτοκίου και πληθωρισμού στην εκτίμηση του δείκτη που προκύπτει από τον λόγο χρέους προς εισόδημα (debt to income ratio) των πελατών λιανικής τραπεζικής. Πιο συγκεκριμένα, στην τελευταία περίπτωση, οι δόσεις των δανειοληπτών εκτιμήθηκαν με τη χρήση των προβλεπόμενων επιτοκίων, ενώ το εισοδηματικό μοντέλο έλαβε υπόψη και τον προβλεπόμενο πληθωρισμό επιπλέον του προβλεπόμενου ΑΕΠ και δείκτη ανεργίας.

Τα μοντέλα των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζονται σε λογιστικές παλινδρομήσεις και λειτουργούν κάτω από τα διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια και τις σχετικές αλλαγές και κλυδωνισμούς στο μακροοικονομικό περιβάλλον οι οποίες αντικατοπτρίζονται αναλόγως με μη γραμμικό τρόπο.

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Η Τράπεζα κατατάσσει τα ανοίγματα της με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, η Τράπεζα επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων της τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε σύγκριση με την αρχική αναγνώριση.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Αντίστοιχα, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες και το γεωπολιτικό υπόβαθρο που συνδέονται με τον πόλεμο στην Ουκρανία, η Διοίκηση έχει ενσωματώσει στους υπολογισμούς της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μια εκτίμηση σχετικά με δυνητικούς κινδύνους από τα χαρτοφυλάκια των επιχειρηματικών δανείων της, η οποία δεν προκύπτει από τα μοντέλα και αντιπροσωπεύει το 4% των συνολικών προβλέψεων απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών. Οι προσαρμογές από τη Διοίκηση στη παρούσα χρήση αντικατοπτρίζουν την ευαισθησία της μακροοικονομικής μεταβλητότητας στο προφίλ κινδύνου των οφειλετών. Οι αλλαγές της εσωτερικής διαβάθμισης του αντισυμβαλλομένου, νέα ή αναθεωρημένα μοντέλα και δεδομένα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά. Τα μοντέλα διέπονται από το πλαίσιο επικύρωσης της Τράπεζας, το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση ανεξάρτητης επαλήθευσης, και εγκρίνονται από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC).

Ανάλυση ευαισθησίας σε δανειακά χαρτοφυλάκια

Η ανάλυση ευαισθησίας, όταν διενεργείται επί συγκεκριμένων σημαντικών παραμέτρων, μπορεί να παράσχει ουσιώδη πληροφόρηση μόνο για χαρτοφυλάκια στα οποία οι παράμετροι κινδύνου έχουν σημαντική επίδραση στο συνολικό πιστωτικό κίνδυνο ενός δανειακού χαρτοφυλακίου, ειδικά όταν τέτοιες αναλύσεις ευαισθησίας χρησιμοποιούνται και για εσωτερικούς σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Σε διαφορετική περίπτωση, η ανάλυση ευαισθησίας πάνω σε συγκεκριμένους συνδυασμούς κάποιων παραμέτρων κινδύνου δύναται να μην παράγει ουσιαστικά αποτελέσματα καθώς στην πραγματικότητα υπάρχουν αλληλεξαρτήσεις μεταξύ διαφόρων οικονομικών δεδομένων καθιστώντας οποιεσδήποτε αλλαγές στις παραμέτρους ως αλλαγές που συσχετίζονται με διαφόρους παράγοντες.

Η ανάλυση ευαισθησίας που παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες υποθέτει μια ευνοϊκή και μια δυσμενή μετατόπιση στη στάθμιση του σεναρίου, σε σύγκριση με αυτήν που εφαρμόστηκε για τη μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επικρατούσες μακροοικονομικές συνθήκες, όπως αντικατοπτρίζονται στα τρία σενάρια που ενσωματώθηκαν στο σταθμισμένο σενάριο πιθανότητας του ΔΠΧΑ 9, είχαν ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση των διαφορών των επιπέδων των μακροοικονομικών μεταβλητών μεταξύ των σεναρίων, η Τράπεζα καθόρισε εκ νέου τη στάθμιση των σεναρίων που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση ευαισθησίας των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών προκειμένου να αντικατοπτρίζεται μια εύλογη πιθανή αλλαγή των βασικών μακροοικονομικών δεικτών. Αντίστοιχα, η ευνοϊκή μετατόπιση προϋποθέτει αύξηση της στάθμισης του αισιόδοξου σεναρίου στο 50% και σταθερή στάθμιση του βασικού σεναρίου στο 50%, ενώ η δυσμενή μετατόπιση προϋποθέτει αύξηση της στάθμισης του δυσμενούς σεναρίου στο 50% και σταθερή στάθμιση του βασικού σεναρίου στο 50%. Αντιστοίχως, στο τέλος του 2021, η ευνοϊκή μετατόπιση υπέθεσε αύξηση της στάθμισης του αισιόδοξου σεναρίου στο 75% και μείωση της στάθμισης του βασικού σεναρίου στο 25%, ενώ η αρνητική μετατόπιση υπέθεσε αύξηση της στάθμισης του δυσμενούς σεναρίου στο 75% και μείωση της στάθμισης του βασικού σεναρίου κατά 25% σε σύγκριση με τη στάθμιση του σεναρίου που εφαρμόζει η Τράπεζα στη μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η εκτιμώμενη επίπτωση στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας, ανά στάδιο (συμπεριλαμβανομένων στοιχείων εκτός ισολογισμού), από πιθανές λογικές και συνδυασμένες αλλαγές στις προβλέψεις των κύριων μακροοικονομικών δεικτών για τα επόμενα 5 έτη (2023-2027 και 2022-2026, αντίστοιχα):

Την 31 Δεκεμβρίου 2022				Την 31 Δεκεμβρίου 2021			
Σενάριο ευαισθησίας				Σενάριο ευαισθησίας			
Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %			Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %		
	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή			Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	
Αύξηση ΑΕΠ	41%	-41%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Αύξηση ΑΕΠ	20%	-20%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης ανεργίας	-11%	11%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δείκτης ανεργίας	-11%	11%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης Πληθωρισμού	-2%	2%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δείκτης Πληθωρισμού	1%	-1%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	4%	-4%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση	Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	3%	-3%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	Εκτιμώμενη επίπτωση ανά Στάδιο 31 Δεκεμβρίου 2022							
	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων - Στάδιο 2		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων - Στάδιο 2	
	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022
Επίπτωση σε € εκατ.	(9)	(58)	6	(58)	6	62	6	62
Επίπτωση % πρόβλεψης	-6,85	-3,76	4,94	-3,76	4,94	4,05	12,19	4,05

	Εκτιμώμενη επίπτωση ανά Στάδιο 31 Δεκεμβρίου 2021							
	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων - Στάδιο 2		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων - Στάδιο 2	
	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2021
Επίπτωση σε € εκατ.	(8)	(41)	5	(41)	5	48	5	48
Επίπτωση % πρόβλεψης	-5,99	-2,15	3,21	-2,15	3,21	2,50	9,77	2,50

Η Τράπεζα επικαιροποιεί και εξετάζει τη λογικότητα και εκτελεί εκ των υστέρων έλεγχο των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία αξιολόγησης του SICR και της επιμέτρησης του ECL, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή νωρίτερα, βάσει διαφόρων γεγονότων και συνθηκών. Σ' αυτό το πλαίσιο, εξειδικευμένο και με εμπειρία προσωπικό από τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας παρακολουθεί τις παραμέτρους κινδύνου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Επιπροσθέτως, ως μέρος του σαφώς καθορισμένου πλαισίου διακυβέρνησης, τυχόν αναθεωρήσεις στη μεθοδολογία εγκρίνονται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και τελικά από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC).

3.2 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που μία οικονομική οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου) ανεξαρτήτως εάν η τιμή αυτή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή προσδιορίζεται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση μοντέλων αποτίμησης. Επιπρόσθετα, η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν έχουν συχνές συναλλαγές και η τιμολόγηση των οποίων χαρακτηρίζεται από μικρή διαφάνεια, είναι λιγότερο αντικειμενική και απαιτεί διαφόρων βαθμών κρίση, ανάλογα με την ρευστότητα, τη συγκέντρωση, την αβεβαιότητα των παραγόντων της αγοράς, τις παραδοχές για τις τιμές και τους λοιπούς κινδύνους που επηρεάζουν το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εύλογες αξίες εκτιμώνται βάσει παρατηρήσιμων δεδομένων παρόμοιων χρηματοοικονομικών μέσων ή χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης.

Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα περιλαμβάνουν μεθόδους παρούσας αξίας και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα, και σε μικρότερο βαθμό σε μη παρατηρήσιμα, προκειμένου ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας να παραμένει αξιόπιστος.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, αυτές επικυρώνονται και εξετάζονται περιοδικά από αρμόδιο προσωπικό, τα οποία είναι ανεξάρτητα από το προσωπικό που τις ανέπτυξε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν τη χρησιμοποίησή τους και προσαρμόζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παραγόμενα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και τις συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι κύριες παραδοχές και εκτιμήσεις που λαμβάνονται υπόψη από την Διοίκηση όταν χρησιμοποιείται ένα μοντέλο αποτίμησης περιλαμβάνουν:

- την πιθανότητα και το χρόνο πραγματοποίησης των μελλοντικών ταμειακών ροών,
- την επιλογή του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, που βασίζεται στην εκτίμηση ως προς το ποιο θα ήταν το κατάλληλο περιθώριο επιτοκίου επί του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου ενός συμμετέχοντος στην αγορά και
- την άσκηση κρίσης για τον καθορισμό του μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Όπου είναι δυνατό, τα μοντέλα χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα. Ωστόσο, σε παράγοντες όπως ο πιστωτικός κίνδυνος (τόσο της Τράπεζας όσο και του αντισυμβαλλόμενου), οι μεταβλητότητες (volatilities) και οι συσχετίσεις (correlations), απαιτείται η εκτίμηση της Διοίκησης, προκειμένου οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες να αντανakλούν την αβεβαιότητα που υπάρχει ως αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικών δεδομένων της αγοράς. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αποτιμήσεις που βασίζονται σε

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μη παρατηρήσιμα δεδομένα είναι εγγενώς αβέβαια, εξαιτίας της περιορισμένης πληροφόρησης ή της απουσίας τρεχόντων δεδομένων της αγοράς. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις θα υπάρχουν κάποια διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα στα οποία μπορεί να βασιστεί η επιμέτρηση της εύλογης αξίας, και συνεπώς ακόμη και όταν χρησιμοποιούνται μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες θα βασίζονται, κατά ένα περιορισμένο βαθμό σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Πληροφορίες σχετικά με την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων της Τράπεζας παρατίθενται στη σημ. 5.3.

3.3 Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων

Η Τράπεζα προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις κατά την αξιολόγηση της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών μέσων και ειδικότερα στα ακόλουθα πεδία:

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου

Η Τράπεζα ασκεί κρίση για να καθορίσει το κατάλληλο επίπεδο στο οποίο το επιχειρηματικό μοντέλο θα αξιολογηθεί. Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, αυτά ομαδοποιούνται (σε επιχειρηματικούς τομείς) σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο διαχείρισής τους με σκοπό την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων της Τράπεζας. Σε γενικές γραμμές, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε επίπεδο επιχειρηματικής μονάδας για τα δανειακά ανοίγματα, συμπεριλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα. Για τους χρεωστικούς τίτλους η αξιολόγηση βασίζεται στις κατηγορίες επιμέτρησης των στοιχείων του ενεργητικού. Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά μέσα είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν περαιτέρω με βάση την επιχειρηματική στρατηγική/περιφέρεια κ.ο.κ.

Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, η Τράπεζα αξιολογεί τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε προγενέστερες περιόδους και εκτιμά τη μελλοντική τους εξέλιξη. Ανάλογα με το στόχο, το αποδεκτό επίπεδο και τη συχνότητα των πωλήσεων, ασκείται κρίση στο κατά πόσο αυτές επιδρούν στο επιχειρηματικό μοντέλο που αποσκοπεί στη διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μέχρι τη λήξη.

Αξιολόγηση ελέγχου συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI test)

Η Τράπεζα διενεργεί την αξιολόγηση του SPPI τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους λαμβάνοντας υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν δυνητικά να οδηγήσουν στην αποτυχία του ελέγχου. Οι αρμόδιες επιχειρηματικές μονάδες ασκούν κρίση κατά την αξιολόγηση ως προς το εάν συγκεκριμένοι συμβατικοί όροι επηρεάζουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Ως εκ τούτου, για την αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού χωρίς το δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (DSCR (Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων. Για τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για λόγους τιτλοποίησης, είτε συστήθηκαν από την Τράπεζα είτε από τρίτους και διακρατώνται από την Τράπεζα, αξιολογούνται τα χαρακτηριστικά των ταμειακών ροών των τίτλων και των υποκείμενων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, όπως επίσης και ο πιστωτικός κίνδυνος σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool). Επιπροσθέτως, για να αξιολογήσει εάν το τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος (modified time value of money element) εισάγει μεταβλητότητα στις ταμειακές ροές, η Τράπεζα διενεργεί μια ποσοτική άσκηση (όπως περιγράφεται στη σημείωση 2.2.10). Επιπλέον, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου η ύπαρξη όρων σχετικά με την απόδοση εκθέτουν την Τράπεζα στον κίνδυνο του υπό χρηματοδότηση περιουσιακού στοιχείου παρά στον πιστωτικό κίνδυνο του πιστούχου.

Η Τράπεζα έχει δημιουργήσει ένα ισχυρό πλαίσιο για τη διενέργεια των απαραίτητων αξιολογήσεων σύμφωνα με τις πολιτικές της Τράπεζας με σκοπό να διασφαλίσει την ορθή ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων, περιλαμβανομένων των αξιολογήσεων που διενεργούνται από πεπειραμένο προσωπικό τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους.

3.4 Φόρος εισοδήματος

Η Τράπεζα υπόκειται σε φόρο εισοδήματος και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης αυτού. Επίσης, η Τράπεζα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για θέματα που ενδεχομένως ανακύψουν από φορολογικούς ελέγχους, βάσει των εκτιμήσεων για το κατά πόσο αυτά θα επιφέρουν επιπρόσθετους φόρους ή για την έκβαση φορολογικών δικαστικών υποθέσεων. Εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του τελικού φόρου των ανωτέρω περιπτώσεων και των ποσών που αναγνωρίστηκαν αρχικά, τότε αυτή θα επηρεάσει τις φορολογικές και τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις της Τράπεζας, κατά την περίοδο προσδιορισμού του τελικού φόρου. Περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τα ανωτέρω παρέχεται στη σημ. 14.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Συνεπώς, η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων περιλαμβάνει την διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση της Τράπεζας στις οποίες, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, έχουν αναγνωρισθεί. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που μπορούν να αναγνωριστούν, απαιτεί τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για το χρόνο επίτευξης και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών. Κατά την διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της πρόβλεψης της Διοίκησης για τα μελλοντικά φορολογητέα έσοδα και της φορολογικής νομοθεσίας.

Η σημαντικότερη εκτίμηση που διενεργείται από την Διοίκηση αφορά την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που σχετίζονται με τις πραγματοποιηθείσες ζημιές στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που, η Τράπεζα εκτιμήσει ότι δεν θα είναι σε θέση να ανακτήσει στο μέλλον ένα μέρος των αναγνωριζόμενων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το μη ανακτήσιμο ποσό θα επηρεάσει το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φόρων την χρονική στιγμή διενέργειας της ανωτέρω εκτίμησης.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας και τις εκτιμήσεις για την ανακτησιμότητα αυτών την 31 Δεκεμβρίου 2022 παρατίθενται στη σημ. 14.

3.5 Παροχές στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με την χρήση διαφόρων παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης και οι μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιαδήποτε αλλαγή σε αυτές τις παραδοχές επηρεάζει τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης.

Η Τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων στο τέλος κάθε χρόνου βάσει των επιτοκίων εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και η διάρκεια των ομολόγων που χρησιμοποιούνται συνάδουν με το νόμισμα και την εκτιμώμενη μέση διάρκεια των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης. Το ποσοστό αύξησης των μισθών βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με μελλοντικό επίπεδο του πληθωρισμού και αντανακλά επίσης το σύστημα ανταμοιβών της Τράπεζας και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι υπόλοιπες παραδοχές για την υποχρέωση λόγω συνταξιοδότησης, όπως οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές μεταβολές του πληθωρισμού, βασίζονται εν μέρει στις εκάστοτε τρέχουσες και αναμενόμενες συνθήκες αγοράς.

Για πληροφορίες σχετικά με την ανάλυση ευαισθησίας των υποχρεώσεων λόγω εξόδου από την υπηρεσία, σε λογικά πιθανές, κατά τον χρόνο προετοιμασίας αυτών των οικονομικών καταστάσεων, αλλαγές στις προαναφερθείσες κύριες αναλογιστικές παραδοχές, βλέπε σημείωση 35.

3.6 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από εξωτερικούς, ανεξάρτητους και πιστοποιημένους εκτιμητές σε ετήσια βάση, ή και συχνότερα εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την αξιολόγηση των σχετικών συνθηκών.

Οι κυριότεροι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας σχετίζονται με τα έσοδα από ενοίκια υφιστάμενων μισθώσεων και παραδοχές σχετικά με τα έσοδα από ενοίκια από μελλοντικές μισθώσεις, λαμβανομένων υπόψιν των τρεχουσών συνθηκών που ισχύουν στην αγορά, περιλαμβανομένης της σύνδεσης με τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), τη χρονική διάρκεια της μίσθωσης και το ποσοστό κενών ακινήτων, τα επιτόκια προεξόφλησης ή τους συντελεστές απόδοσης, τις τελικές αξίες, καθώς επίσης και το επίπεδο των μελλοντικών εξόδων συντήρησης και λοιπών λειτουργικών εξόδων.

Επιπρόσθετα, όταν η εύλογη αξία προσδιορίζεται βάσει των τιμών αγοράς συγκρίσιμων συναλλαγών, τότε αυτές υπόκεινται σε κατάλληλες προσαρμογές έτσι ώστε να αντανακλούν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, βασιζόμενη στις συμβουλές ανεξάρτητων εξωτερικών εκτιμητών σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις των τιμών της αγοράς ακινήτων.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας παρατίθενται στη σημείωση 26.

3.7 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η Τράπεζα αναγνωρίζει προβλέψεις όταν έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση, είναι πιθανό ότι για να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος και το ποσό του διακανονισμού μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη και γνωστοποιείται μια ενδεχόμενη υποχρέωση στις περιπτώσεις που δεν είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων ώστε να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης, όταν το ποσό της υποχρέωσης δεν μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα ή στις περιπτώσεις τις οποίες η υποχρέωση θεωρείται πιθανή και έγκειται στην εκδήλωση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων.

Με βάση την υποκειμενικότητα και την εγγενή αβεβαιότητα που συνεπάγεται ο προσδιορισμός της πιθανότητας και του ποσού των προαναφερθέντων εκροών, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της έναν αριθμό από παράγοντες, όπως την παροχή νομικών συμβουλών, το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η υπόθεση και ιστορικά στοιχεία από παρόμοιες υποθέσεις. Στην περίπτωση μιας προσφοράς η οποία γίνεται μέσα στο πλαίσιο ενός προγράμματος εθελούσιας εξόδου της Τράπεζας, ο αριθμός των υπαλλήλων οι οποίοι αναμένεται να αποδεχθούν την προαναφερθείσα προσφορά μαζί με την ηλικιακή τους ομάδα, αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την επιμέτρηση της εκροής για την παροχή εξόδου από την υπηρεσία.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις προβλέψεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναγνωρισθεί από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημ. 34 και 41.

3.8 Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους

Η μητρική εταιρεία της Τράπεζας (Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.) χορηγεί στο προσωπικό ως μέρος των απολαβών του δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 2, η εύλογη αξία αυτών των μετοχών και των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών κατά την ημερομηνία παραχώρησης τους αναγνωρίζεται ως έξοδο (προγράμματα διακανονισμού συμμετοχικών τίτλων - equity settled plans). Όσον αφορά τις μετοχές που παραχωρούνται στο προσωπικό, η εύλογη αξία επιμετράται απευθείας βάσει της τιμής της μετοχής προσαρμοσμένης ώστε να λαμβάνει υπόψη τους όρους και τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες χορηγήθηκαν οι μετοχές. Όσον αφορά τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών που παραχωρούνται στο προσωπικό, σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές αγοράς, καθώς υπόκεινται σε ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που δεν απαντώνται σε δικαιώματα προαίρεσης που διαπραγματεύονται. Σε αυτή την περίπτωση, η Τράπεζα εκτιμά την εύλογη αξία των συμμετοχικών τίτλων που παραχωρούνται χρησιμοποιώντας μια μέθοδο αποτίμησης, η οποία είναι συνεπής με τις γενικά αποδεκτές μεθοδολογίες αποτίμησης.

Η μέθοδος αποτίμησης και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών που παραχωρήθηκαν στο προσωπικό της Τράπεζας παρουσιάζονται στη σημείωση 38.

3.9 Μισθώσεις

Η Τράπεζα, ως μισθωτής, καθορίζει την διάρκεια της μίσθωσης ως τη μη ακυρώσιμη περίοδο της μίσθωσης, μαζί με τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα για παράταση της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, ή τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα καταγγελίας της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι δεν θα εξασκηθούν.

Η Τράπεζα ασκεί κρίση προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσο είναι κατ' ουσίαν βέβαιη ή όχι η άσκηση ενός δικαιώματος ανανέωσης ή καταγγελίας της μίσθωσης, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και τις οικονομικές συνθήκες που δημιουργούν οικονομικά κίνητρα. Η Τράπεζα επαναξιολογεί την περίοδο μίσθωσης μόλις επέλθει ένα σημαντικό γεγονός ή μεταβολή των συνθηκών που εμπύπτει στον έλεγχό της και επηρεάζει την δυνατότητα της να ασκήσει ή να μην ασκήσει το δικαίωμα ανανέωσης ή καταγγελίας, όπως σημαντικές βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων ή σημαντικές προσαρμογές σε μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις, η Τράπεζα χρησιμοποιεί το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού (IBR) όταν το επιτόκιο που εμπεριέχεται στις μισθώσεις δεν μπορεί να καθορισθεί εύκολα. Το IBR είναι το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν η Τράπεζα εάν δανειζόταν για παρόμοια χρονική περίοδο και με παρόμοιες εξασφαλίσεις τα απαραίτητα κεφάλαια για την αγορά ενός στοιχείου ενεργητικού παρόμοιας αξίας με το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον.

Κατά συνέπεια, απαιτείται εκτίμηση όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα παρατηρήσιμα επιτόκια (όπως για θυγατρικές οι οποίες δεν εμπλέκονται σε χρηματοδοτικές συναλλαγές), ή όταν αυτά πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να αποτυπώνουν τους όρους και τις συνθήκες της μίσθωσης. Η Τράπεζα εκτιμά το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού χρησιμοποιώντας παρατηρήσιμα δεδομένα (όπως οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων) ως αφετηρία, όταν αυτά είναι διαθέσιμα, και πραγματοποιεί συγκεκριμένες πρόσθετες προσαρμογές ανά οικονομική οντότητα, όπως προσαρμογές στα περιθώρια φερεγγυότητας ή προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθούν οι όροι και οι συνθήκες της μίσθωσης. Για την Τράπεζα, το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού προκύπτει από την εκτιμώμενη καμπύλη αποδόσεων των καλυμμένων ομολόγων, η οποία δημιουργείται με βάση τις παρατηρήσιμες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
3.10 Λοιπές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

Πληροφορίες σχετικά με τις λοιπές εκτιμήσεις και παραδοχές που διενεργούνται από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημειώσεις 20 και 29.

4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Η κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Ίδια κεφάλαια	5.583	4.447
Συν: Αναπροσαρμογές λόγω μεταβατικών διατάξεων εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9	214	420
Μείον: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	(330)	(771)
Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	5.467	4.096
Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)	5.467	4.096
Μέσα κεφαλαίου και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αποδεκτά ως μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 2	1.250	950
Συν: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	117	-
Συνολικά Εποπτικά Κεφάλαια	6.834	5.046
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	36.108	32.983
Δείκτες:	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1 Capital Ratio)	15,1	12,4
Δείκτης κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio)	15,1	12,4
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Adequacy Ratio)	18,9	15,3

Σημειώσεις:

α) Το κέρδος ποσού € 1.388 εκατ. για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: κέρδος ποσού € 469 εκατ.) έχει συμπεριληφθεί στον υπολογισμό των ανωτέρω κεφαλαιακών δεικτών.

β) Η Τράπεζα έχει επιλέξει να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις για να μετριαστεί η επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2395 (παρέχεται πενταετής μεταβατική περίοδος για την αναγνώριση της επίπτωσης λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9) και τον κανονισμό 2020/873 (CRR quick fix - βλ. παρακάτω). Η επίπτωση από τη μετάβαση λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 περιλαμβάνεται στα εποπτικά κεφάλαια από το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους.

γ) Από την 31 Μαρτίου 2022, η Τράπεζα εφαρμόζει την προσωρινή μεταχείριση, όπως προσδιορίζεται στο Άρθρο 468 του Κανονισμού CRR, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/873, κατά συνέπεια τα ίδια κεφάλαια και οι κεφαλαιακοί δείκτες της Τράπεζας που προκύπτουν από την εφαρμογή των ανωτέρω μεταβατικών διατάξεων, περιλαμβάνουν το 60% του ποσού των μη πραγματοποιηθεισών ζημιών της περιόδου από την 1.1.2020 έως την 31.12.2022, το οποίο υπολογίζεται βάσει των μεταβολών της εύλογης αξίας των χρεωστικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI) και αφορά σε συγκεκριμένα ανοίγματα χρεωστικών τίτλων, κατά τα προβλεπόμενα στο εν λόγω άρθρο. Εάν η προσωρινή μεταχείριση των ανωτέρω μη πραγματοποιηθεισών ζημιών δεν είχε εφαρμοστεί, οι δείκτες CET 1 και Total Capital Adequacy της Τράπεζας, θα ήταν 14,9 % και 18,7%, αντίστοιχα.

δ) Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο δείκτης CET 1 της Τράπεζας, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2025 (fully loaded CET 1), που αφορά κυρίως στην ολοκλήρωση των προαναφερθεισών μεταβατικών ρυθμίσεων για το ΔΠΧΑ 9, θα ήταν 14,4% (31 Δεκεμβρίου 2021: 11,7%).

ε) Οι pro-forma δείκτες CET 1 και Total Capital Adequacy την 31 Δεκεμβρίου 2022, με την ολοκλήρωση του Project "Solar" (σημ. 20), θα ήταν 15,1% και 18,8%, αντίστοιχα.

Η Τράπεζα επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχειρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της. Η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας παρακολουθείται χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας («Κανόνες/δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών») οι οποίοι ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), μαζί με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ (γνωστός ως CRR - κανονισμός περί κεφαλαιακών απαιτήσεων), όπως τα ανωτέρω είναι σε ισχύ. Η προαναφερθείσα Οδηγία ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4261/2014, όπως είναι σε ισχύ. Επιπλέον, στο πλαίσιο της «Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ)» (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP), η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της ένα ευρύτερο φάσμα κατηγοριών κινδύνου και τις δυνατότητές της σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Η ΔΑΕΕΚ έχει ως απώτερο σκοπό να διασφαλίσει ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη όλων των σημαντικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται, σε ορίζοντα τριών ετών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διενεργεί σε ετήσια βάση, τη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - (SREP)), ώστε να καθορίσει τις εποπτικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της. Ο κύριος σκοπός της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις, στρατηγικές, διαδικασίες, μηχανισμούς, κεφάλαια και ρευστότητα ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν. Στους παραπάνω κινδύνους συμπεριλαμβάνονται εκείνοι που προέκυψαν από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και οι κίνδυνοι που μπορεί το πιστωτικό ίδρυμα να δημιουργήσει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Σύμφωνα με την απόφαση SREP του 2021, η Τράπεζα υποχρεούνταν για το 2022 να τηρεί σε ατομική βάση το δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 τουλάχιστον στο 7,78% και το συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας τουλάχιστον στο 11,28% (Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση - OCR), συμπεριλαμβανομένης της Συνδυασμένης Απαίτησης Αποθέματος Ασφαλείας ύψους 3,28% που καλύπτεται με μέσα κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1), η οποία προστίθεται στο Σύνολο Κεφαλαιακής Απαίτησης SREP (TSCR). Τα μέτρα χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19, έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Η ανάλυση των CET1 και των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω.

	31 Δεκεμβρίου 2022	
	CET1 κεφαλαιακές απαιτήσεις	Σύνολο κεφαλαιακών απαιτήσεων
Ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση	4,50%	8,00%
Απαίτηση Πυλώνα 2 (P2R) ⁽¹⁾	-	-
Σύνολο κεφαλαιακής απαίτησης SREP (TSCR)	4,50%	8,00%
Συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας (CBR)		
Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου (CCoB)	2,50%	2,50%
Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCyB)	0,03%	0,03%
Απόθεμα ασφαλείας για άλλα συστημικά σημαντικά ιδρύματα (O-SII)	0,75%	0,75%
Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση (OCR)	7,78%	11,28%

⁽¹⁾ Από την 1^η Μαρτίου 2022, η Απαίτηση του Πυλώνα 2 (P2R), δεν ισχύει για την Τράπεζα.

Σύμφωνα με την απόφαση SREP του 2022, για το πρώτο τρίμηνο του 2023, η Τράπεζα υποχρεούται να τηρεί σε ατομική βάση δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 τουλάχιστον στο 8,04% και το συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας τουλάχιστον στο 11,54% (Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση - OCR), συμπεριλαμβανομένης της Συνδυασμένης Απαίτησης Αποθέματος Ασφαλείας 3,54% (Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου (CCoB) 2,50%, Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCyB) 0,04% και Απόθεμα ασφαλείας για άλλα συστημικά σημαντικά ιδρύματα (O-SII) 1,00% που θα ισχύει σε ατομικό επίπεδο για την Τράπεζα Eurobank A.E. από το 2023 και έπειτα).

Επιπλέον, βάσει του Κανονισμού 2020/873 (CRR quick fix) προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η παράταση κατά δύο έτη των μεταβατικών ρυθμίσεων για το ΔΠΧΑ 9 και περαιτέρω μέτρα ελάφρυνσης, επιτρέποντας στις τράπεζες την προσθήκη στα εποπτικά τους κεφάλαια της τυχόν αύξησης των προβλέψεων για νέες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που αναγνωρίστηκαν το 2020 και το 2021 για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, τα οποία δεν βρίσκονται υπό καθεστώς αθέτησης της αποπληρωμής τους. Συνεπώς, η ελάφρυνση που ισχύει για το 2022 είναι 75%, για το 2023 είναι 50%, και για το 2024 είναι 25%.

Περαιτέρω γνωστοποιήσεις σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013, παρέχονται στην Έκθεση του Πυλώνα 3 της Eurobank A.E. για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2022, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας.

Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL)

Με βάση την Οδηγία 2014/59 (Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων), όπως ισχύει, η οποία ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4335/2015, όπως ισχύει, οι ευρωπαϊκές τράπεζες υποχρεούνται να τηρούν την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL). Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board - SRB) έχει ορίσει την Τράπεζα Eurobank A.E. ως την οντότητα εξυγίανσης του Ομίλου Eurobank Holdings και ως στρατηγική για σκοπούς εξυγίανσης αυτή του Μοναδικού Σημείου Έναρξης (Single Point of Entry - SPE).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πληροφορίες σχετικά με τις Ελάχιστες Απαιτήσεις Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων της Τράπεζας σε ενοποιημένη βάση περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank A.E. για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ

Τον Ιανουάριο 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) ξεκίνησε το stress test των τραπεζών της ΕΕ για το 2023, το οποίο έχει σχεδιαστεί να παράσχει σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του Ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα στο τρέχων αβέβαιο και διαρκώς μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον. Η άσκηση συντονίζεται από την EAT σε συνεργασία με την EKT και τις εθνικές εποπτικές αρχές και διεξάγεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία της EAT. Ο Όμιλος της Eurobank Holdings θα συμμετάσχει στην άσκηση προσομοίωσης που διεξάγει η EAT.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ, περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Holdings για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

5.1 Χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Οι δραστηριότητες της Τράπεζας σχετίζονται κυρίως με τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Η Τράπεζα αποδέχεται καταθέσεις από πελάτες, τόσο με σταθερό όσο και κυμαινόμενο επιτόκιο για διάφορες χρονικές περιόδους και επιδιώκει την επίτευξη κέρδους, επενδύοντας τα κεφάλαια αυτά σε υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία με επιτοκιακά περιθώρια μεγαλύτερα από το μέσο όρο. Η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση αυτών των περιθωρίων, μέσω της συγκέντρωσης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και της χορήγησης δανείων για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους με υψηλότερα επιτόκια, διατηρώντας παράλληλα επαρκή ρευστότητα ώστε να ικανοποιεί όλες τις υποχρεώσεις της που μπορεί να καταστούν απαιτητές από τους δικαιούχους.

Επίσης, η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση των επιτοκιακών περιθωρίων, μέσω της επίτευξης περιθωρίων πάνω από το μέσο όρο, μετά από προβλέψεις, μέσω δανειοδοτήσεων προς επιχειρήσεις και πελάτες λιανικής τραπεζικής εντός ενός εύρους πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά αυτά ανοίγματα περιλαμβάνουν τόσο δάνεια όσο και στοιχεία εκτός ισολογισμού όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις και λοιπές δεσμεύσεις.

Η Τράπεζα επενδύει σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές καθώς και σε εξωχρηματιστηριακά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στην αγορά μετοχών και ομολόγων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια.

5.2 Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της, η Τράπεζα εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου του συναλλαγματικού, επιτοκιακού κινδύνου, κινδύνων περιθωρίου, μετοχών και μεταβλητότητας), κίνδυνο ρευστότητας, καθώς και λειτουργικούς κινδύνους. Η στρατηγική διαχείριση κινδύνων της Τράπεζας αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν οι ανωτέρω κίνδυνοι στη χρηματοοικονομική επίδοση, στη χρηματοοικονομική θέση και στις ταμειακές ροές της Τράπεζας.

Διαχείριση Κινδύνων στόχοι και πολιτικές

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου θεσπίζει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεών τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι οι οικονομικές, τραπεζικές, κανονιστικές και λειτουργικές συνθήκες διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο τη συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή του στο περιβάλλον αυτό. Η δομή, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ελέγχου της Τράπεζας διασφαλίζουν τόσο την αρχή της ανεξαρτησίας όσο και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει διαθέσει σημαντικά μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών του, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(EKT), και του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB), με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority - EBA) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης για όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται, στην Ελλάδα και σε κάθε χώρα του εξωτερικού όπου δραστηριοποιείται. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από την Τράπεζα και τις θυγατρικές της αναθεωρούνται κυρίως σε ετήσια βάση.

Η Στρατηγική Κινδύνων και Κεφαλαίου, περιγράφει την κατεύθυνση του Ομίλου σχετικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, την αποστολή και τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων, τους ορισμούς των κινδύνων, τις βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνων, το πλαίσιο διακυβέρνησης της διαχείρισης κινδύνων, τους στρατηγικούς στόχους και τις κύριες διοικητικές πρωτοβουλίες για την βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων είναι, η υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης του Ομίλου, η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Το επίπεδο ανάληψης κινδύνου επικοινωνείται με σαφήνεια σε όλο τον Όμιλο, καθορίζοντας την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνου και διαμορφώνοντας τη βάση στην οποία οι πολιτικές κινδύνου και τα αντίστοιχα όρια αυτών καθορίζονται, τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Μέσα στα πλαίσια ανάληψης κινδύνου (Risk Appetite Framework), η Τράπεζα έχει περαιτέρω βελτιώσει την διαδικασία αναγνώρισης κινδύνων καθώς και την μεθοδολογία αξιολόγησης του βαθμού σημαντικότητάς τους.

Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση όλων των κινδύνων είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την αποτελεσματική Διαχείριση Κινδύνων. Η Τράπεζα στοχεύοντας να εξασφαλίσει μια συνολική εικόνα για τους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της στρατηγικής του, αναγνωρίζει τις νέες εξελίξεις έγκαιρα και αξιολογεί τις πιθανές επιπτώσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει τον κίνδυνο κλιματικής αλλαγής ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες είναι στη διαδικασία προσαρμογής των πολιτικών και μεθοδολογιών αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων (σημ. 5.2.5).

Επιτροπή Κινδύνων (ΕΚ του ΔΣ) - (Board Risk Committee - BRC)

Η ΕΚ του ΔΣ έχει ως αρμοδιότητα να υποστηρίξει το ΔΣ και να διασφαλίσει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τη διάθεση ανάληψης κίνδυνου.

Η ΕΚ του ΔΣ αξιολογεί το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα διάθεσης και ανεκτικότητας ανάληψης κινδύνων και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει εφαρμόσει ένα πλαίσιο διαχείρισης κίνδυνου με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων καθώς και επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να εντοπίζει, αξιολογεί, παρακολουθεί και να μετριάξει τους κινδύνους. Επιπλέον στην ΕΚ έχουν παρασχεθεί συγκεκριμένες εγκριτικές αρμοδιότητες.

Η ΕΚ του ΔΣ αποτελείται από πέντε (5) μη εκτελεστικούς διευθυντές, συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν κρίνεται αναγκαίο.

Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (MRC)

Η Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Management Risk Committee - MRC) είναι μια διοικητική επιτροπή που συστήθηκε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και η κύρια ευθύνη της είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC υποβάλλει αναφορές προς την ΕΚ του ΔΣ για θέματα που σχετίζονται με κινδύνους και εμπύπτουν στην αρμοδιότητά της. Η MRC υποστηρίζει τον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου να αναγνωρίζει τους σημαντικούς κινδύνους, να τους θέτει άμεσα υπόψη της ΕΚ του ΔΣ, καθώς και να διασφαλίζει ότι οι ισχύουσες πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, με επικεφαλής τον Group Chief Risk Officer (GCRO), ενεργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και είναι υπεύθυνη για την αναγνώριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, την επιμέτρηση και τη διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου (GCGD), τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCCS), τον Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου (GCRCACS), τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS), τον Τομέα Λειτουργικού Κινδύνου του Ομίλου (GORS), τον Τομέα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου (GMVGS), τη Διεύθυνση Στρατηγικού

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σχεδιασμού και Λειτουργιών Διαχείρισης Κίνδυνου του Ομίλου (GRMSPO), τον Τομέα Εποπτικών Σχέσεων & Σχεδιασμού Εξυγίανσης (SRRPS), τη Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων του Ομίλου (GCRD) και τη Διεύθυνση ανάλυσης Κινδύνων (RAD).

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (MEA)

Η Τράπεζα, σε συνέχεια της στρατηγικής συνεργασίας με την doValue S.p.A. και την επιτυχημένη μετάβαση στο νέο μοντέλο λειτουργίας για τη διαχείριση των NPEs, υλοποιεί το Στρατηγικό πλάνο των NPE μέσω της εφαρμογής του από την doValue Greece για το εκχωρημένο χαρτοφυλάκιο και τις επιτυχημένες συναλλαγές τιτλοποίησης.

Επιτροπή Διαχείριση Προβληματικών Δανειών (Troubled Assets Committee – TAC)

Η Troubled Assets Committee (TAC) έχει συσταθεί σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις και ο κύριος σκοπός της είναι να λειτουργεί ως ένα ανεξάρτητο όργανο, που παρακολουθεί στενά το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και την υλοποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των MEA.

Remedial and Servicing Strategy (RSS)

Η Eurobank δημιούργησε τον Τομέα Remedial Servicing & Strategy (RSS) με αποστολή την εκπόνηση του σχεδίου μείωσης των NPE, τη στενή παρακολούθηση της συνολικής απόδοσης του NPE χαρτοφυλακίου, καθώς και της σχέσης της Τράπεζας με την doValue Greece. Επιπρόσθετα, σε συνέχεια των δεσμεύσεων της Eurobank έναντι των εποπτικών απαιτήσεων παρακολούθησης του SRT σχετικά με τις συναλλαγές της Τράπεζας, ο RSS διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διασφάλιση της ομαλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σχετικής διαδικασίας και ότι τυχόν ελλείψεις επιλύονται κατάλληλα, παρέχοντας παράλληλα τυχόν απαιτούμενες διευκρινίσεις ή πρόσθετο υλικό που απαιτείται από τις εποπτικές αρχές.

Ο επικεφαλής του RSS αναφέρεται στο Γενικό Διευθυντή Στρατηγικής Ομίλου. Σε αυτό το πλαίσιο ο RSS, μεταξύ άλλων, είναι υπεύθυνος για τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη και ενεργή παρακολούθηση των MEA στόχων και του σχεδίου μείωσης τους
- Καθορισμός στρατηγικών αρχών, προτεραιοτήτων, πλαισίου πολιτικής και παρακολούθηση απόδοσης (Key Performance Indicators – KPIs) βάσει των οποίων η doValue Greece διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο
- Στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών, καθώς και όλων των συμβατικών διατάξεων στο πλαίσιο των συμβατικών συμφωνιών που αφορούν την ανάθεση του Eurobank χαρτοφυλακίου στην doValue Greece συμπεριλαμβανομένου του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου του ERB Recovery DAC
- Παρακολούθηση της απόδοσης των τίτλων υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων και συνεργασία με το Group Risk, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) και του Προγράμματος Εγγύησης Ελληνικών Τιτλοποιήσεων (HAPS).
- Προϋπολογισμός και παρακολούθηση των εξόδων και εσόδων της Τράπεζας που σχετίζονται με το ανατεθειμένο χαρτοφυλάκιο
- Στενή συνεργασία με την doValue Greece σε καθημερινή βάση για την επίτευξη των στόχων του Ομίλου
- Επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (MEA)

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του SSM για τη διαχείριση των NPE, τον Μάρτιο του 2023 ο Όμιλος υπέβαλε την Στρατηγική Διαχείρισης των NPE (NPE Management Strategy) για το 2023-2025, μαζί με τους ετήσιους στόχους για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου. Το σχέδιο προβλέπει μείωση του δείκτη NPE του Ομίλου στο 5,2% στο τέλος του 2023 και στο 4,5% το 2025.

5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών του κατά την ημερομηνία λήξης τους. Επίσης, ο πιστωτικός κίνδυνος συνδέεται με τον κίνδυνο της χώρας και τον κίνδυνο διακανονισμού, που αναλύονται παρακάτω:

- α) Ο κίνδυνος χώρας είναι ο κίνδυνος ζημιών που προκύπτουν από διασυνοριακές δανειοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες και αφορά στην αβεβαιότητα που συνδέεται με την έκθεση σε μια συγκεκριμένη χώρα. Αυτή η αβεβαιότητα μπορεί να σχετίζεται με διάφορους παράγοντες συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ζημιών λόγω εθνικοποίησης, απαλλοτρίωσης, αναδιάρθρωσης του χρέους και μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- β) Ο κίνδυνος διακανονισμού είναι ο κίνδυνος που προκύπτει κατά την εκκαθάριση των πληρωμών, για παράδειγμα για συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων και των συναλλαγών νομισμάτων. Ο κίνδυνος προκύπτει όταν εμβάζονται χρηματικά ποσά προτού εξακριβωθεί ότι έχουν ληφθεί οι πληρωμές των αντισυμβαλλομένων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προκύπτει κυρίως από το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας που παρέχονται, όπως χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, εμπορικές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε κεφαλαιαγορές και δραστηριότητες διακανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κυριότερος κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα, η διαχείρισή του γίνεται ενεργά, και παρακολουθείται στενά από εξειδικευμένες μονάδες διαχείρισης κινδύνων, οι οποίες αναφέρονται στον GCRO.

(α) Πιστοδοτική διαδικασία εγκρίσεων

Οι διαδικασίες έγκρισης των πιστοδοτήσεων και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων είναι κεντροποιημένες σε επίπεδο χώρας. Ο επαρκής διαχωρισμός των καθηκόντων διασφαλίζει την ανεξαρτησία μεταξύ των στελεχών που είναι υπεύθυνοι για την σχέση με τον πελάτη, την διαδικασία έγκρισης και εκταμίευσης του δανείου, καθώς και την παρακολούθηση αυτού σε όλη τη διάρκεια του.

Επιτροπές Πιστοδοτήσεων

Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων των επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιημένη και πραγματοποιείται μέσω επιτροπών πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά όρια. Οι βασικές επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (κεντρικές και τοπικές), οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέες πιστοδοτήσεις, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν για τοπικούς ομίλους τα υπάρχοντα όρια στα επίπεδα εγκρίσεών τους, τα οποία καθορίζονται με βάση τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (ΕΠΙΧ), οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα πιστοδοτήσεων και ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν για πελάτες σε δυσχερή οικονομική θέση,
- Διεθνείς Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (Περιφερειακή και Χωρών), που έχουν συσταθεί για πιστοδοτήσεις σε επιχειρηματικούς πελάτες των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό, εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέα όρια, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν υφιστάμενα μέσα στα επίπεδα εγκριτικών ευχερειών τους, ανάλογα με τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου του (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), καθώς και με την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Διεθνείς Επιτροπές Ειδικού Χειρισμού που έχουν συσταθεί για το χειρισμό επιχειρηματικών πιστούχων σε δυσχερή οικονομική θέση των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Οι επιτροπές πιστοδοτήσεων συνεδριάζουν σε εβδομαδιαία βάση ή και συχνότερα, όταν αυτό απαιτείται.

Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου

Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων απαιτήσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων, η Γενική Διεύθυνση Πίστης Ομίλου (ΓΔΠΟ) έχει ως αποστολή τη διαφύλαξη των στοιχείων του ενεργητικού της Τράπεζας μέσω της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες συστάσεις ώστε ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος ανά δανειζόμενο (οφειλέτη) να θεωρείται αποδεκτός σύμφωνα με το Πλαίσιο Διάθεσης για Ανάλυση Κινδύνων που έχει εγκριθεί. Η ΓΔΠΟ διευθύνεται από τον Γενικό Διευθυντή Πίστης του Ομίλου ο οποίος αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου.

Οι αρμοδιότητες της ΓΔΠΟ αποτελούνται από δύο λειτουργίες δηλ. τον τομέα Διαχείρισης Πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εγχώριων και αλλοδαπών δραστηριοτήτων (το τελευταίο μόνο για πελάτες που δραστηριοποιούνται διεθνώς και σημαντικά ανοίγματα των Διεθνών Θυγατρικών), και του τομέα Πιστωτικού Κινδύνου Λιανικής αντίστοιχα, καλύπτοντας το φάσμα αναγκών του χαρτοφυλακίου SBB (Small Business Banking) και των ιδιωτών (στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, δάνεια αυτοκινήτων και πιστωτικές κάρτες).

1. Πιστωτικός Έλεγχος Επιχειρηματικής Πίστης Ομίλου

(α) Εγχώριο και Ελληνικό χαρτοφυλάκιο: ο σκοπός του περιλαμβάνει την αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων που προέρχονται από μονάδες επιχειρηματικής πίστης του Ομίλου οι οποίες χειρίζονται μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις κάθε κατηγορίας κινδύνου και εξειδικευμένους τομείς δανεισμού όπως η Ναυτιλία και οι δομημένες χρηματοδοτήσεις (Structured Finance, Commercial Real Estate, Hotels & Leisure, Project Finance, M&A Financing) και Ιδιωτική Τραπεζική. Τα κύρια καθήκοντα της αντίστοιχης ροής εργασίας και των εμπλεκόμενων πιστωτικών μονάδων αφορούν τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση και Σύνταξη ανεξάρτητης γνωμοδότησης κινδύνου για κάθε πιστωτικό αίτημα που περιλαμβάνει:
 - (i) αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου του πιστούχου λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες κινδύνου (όπως κινδύνους αγοράς, λειτουργικούς, διαρθρωτικούς και οικονομικούς),

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- (ii) προτάσεις για τη διαμόρφωση πιστοδοτικών συναλλαγών που να είναι ικανοποιητικά καλυμμένες και επαρκώς ελεγχόμενες από την Τράπεζα και,
- (iii) αξιολόγηση και επιβεβαίωση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων για κάθε πιστούχο ώστε να αντικατοπτρίζουν τους αντίστοιχους κινδύνους

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις επιτροπές πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες εγκρίσεων Πιστοδοτήσεων
- Ενεργή συμμετοχή σε εποπτικούς ελέγχους και σε σημαντικά εσωτερικά έργα της Τράπεζας, παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, εμπειρία και υποστήριξη σε άλλες διευθύνσεις της Τράπεζας,
- Προετοιμασία εξειδικευμένων αναφορών προς τη Διοίκηση σε τακτική βάση, σε σχέση με τους 25 μεγαλύτερους πιστοδοτούμενους ομίλους της Τράπεζας και στατιστικά αναφορικά με τις εγκρίσεις νέων και μοχλευμένων χρηματοδοτήσεων

(β) Χαρτοφυλάκιο Διεθνών Θυγατρικών: Η ΓΔΠΟ μέσω του εξειδικευμένου Διεθνούς Πιστωτικού Τομέα (ICS) είναι υπεύθυνη να συμμετέχει ενεργά στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την επισκόπηση της λειτουργίας κάλυψης πιστώσεων για το εμπορικό χαρτοφυλάκιο των Διεθνών Θυγατρικών που καλύπτουν τη Βουλγαρία, την Κύπρο, τη Σερβία, το υπολειπόμενο χαρτοφυλάκιο της Ρουμανίας (Περίμετρος Β) και τμήμα του χαρτοφυλακίου δανείων του Λουξεμβούργου (συμπεριλαμβανομένου του Λονδίνου). Επιπλέον, τα καθήκοντα και οι ευθύνες της αντίστοιχης μονάδας επισημειώνονται παρακάτω:

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Διεθνείς επιτροπές (Περιφερειακή και Ειδικού Χειρισμού) και τις Επιτροπές Κινδύνου της χώρας (CRC),
- Συμμετοχή στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης Ειδικού Χειρισμού για τη Βουλγαρία και τη Σερβία οι οποίες παρακολουθούν και αποφασίζουν την στρατηγική των προβληματικών επιχειρηματικών σχέσεων με δανειακά υπόλοιπα μεγαλύτερα ενός ορίου που από κοινού θέτει ο Τομέας Διεθνούς Πίστης και ο Τομέας TAG της κάθε χώρας,
- Παροχή συμβουλών για βέλτιστες πρακτικές στις μονάδες πιστοδοτήσεων των θυγατρικών στο εξωτερικό

Η ΓΔΠΟ είναι επίσης υπεύθυνη για την προετοιμασία των θεμάτων των επιτροπών πιστώσεων, τη διανομή του αντίστοιχου υλικού και την τήρηση των πρακτικών συνεδριάσεων των αντίστοιχων Επιτροπών Πιστώσεων.

2. Πιστωτικός Έλεγχος Λιανικής Τραπεζικής Ομίλου

Ο σκοπός του Τομέα Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και Πιστοδοτήσεων Λιανικής Τραπεζικής είναι η αξιολόγηση των αιτημάτων, που υποβάλλονται από τις μονάδες Λιανικής Τραπεζικής, σε σχέση με δανειζόμενους του λιανικού χαρτοφυλακίου (Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ιδιώτες), για τις οποίες απαιτείται αξιολόγηση από την GCGD σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής Εγκριτικής Διαδικασίας.

Τα κύρια καθήκοντα του Retail Credit Risk συνοψίζονται παρακάτω:

- Αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων σε ευθυγράμμιση με τα κριτήρια και τη μεθοδολογία αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου όπως αυτά περιγράφονται στο αντίστοιχο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής
- Ανάλυση και αξιολόγηση παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το είδος του πιστωτικού αιτήματος
- Προετοιμασία ανεξάρτητης Πιστωτικής Εισήγησης που θα περιλαμβάνει την επίσημη τοποθέτηση της GCGD για το αίτημα και θα επιβεβαιώνει, όπου απαιτείται, την Αξιολόγηση (Rating) για κάθε Δανειολήπτη στο χαρτοφυλάκιο του, διασφαλίζοντας ότι οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν αντικατοπτρίζονται δέοντως στην Αξιολόγηση
- Συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου στις πιστοδοτικές επιτροπές με βάση τις εγκριτικές διαδικασίες, σύμφωνα με τα Εγκριτικά Κλιμάκια που ορίζονται στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής
- Μεταφορά πιστωτικών γνώσεων και εξειδίκευσης, καθώς και υποστήριξη σε στελέχη του Δικτύου για πιστωτικά θέματα

(β) Παρακολούθηση Πιστωτικού Κινδύνου

Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου Ομίλου

Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων και λειτουργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρησιακές μονάδες της Τράπεζας. Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου αναφέρεται απευθείας στον GCRO.

Οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- επίβλεψη, υποστήριξη και συντήρηση των συστημάτων διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας και απομείωσης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόδοσης των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου,
- επίβλεψη και έλεγχος των μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των θυγατρικών του εξωτερικού,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- τακτική παρακολούθηση και παρουσίαση ανά τρίμηνο της συνολικής εικόνας των πιστωτικών ανοιγμάτων στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, με συνοδευτικές αναλύσεις,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υιοθετημένων στρατηγικών και προτεινόμενων λύσεων σχετικά με την αντιμετώπιση και επίτευξη των στόχων μείωσης των μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), όπως αυτοί κοινοποιήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τις Εποπτικές Αρχές,
- πραγματοποίηση ελέγχων φακέλων πιστοδοτήσεων και σύνταξη γραπτών αναφορών προς τη Διοίκηση για την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου και την τήρηση των υφιστάμενων κανονισμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA),
- επίβλεψη και έλεγχος ότι οι ταξινομήσεις ανοιγμάτων κατά EBA γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και οδηγίες,
- συμμετοχή στην έγκριση νέων πιστωτικών πολιτικών και νέων δανειακών προϊόντων,
- συμμετοχή στην Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων,
- παρουσία στις συνεδριάσεις των εγκριτικών Επιτροπών Πιστοδοτήσεων, καθώς επίσης και των Επιτροπών Πιστωτικών Χειρισμών χωρίς δικαίωμα ψήφου,
- χάραξη της πολιτικής προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου και επιμέτρηση των προβλέψεων των ελληνικών δανειακών χαρτοφυλακίων καθώς και δημιουργία σχετικών αναφορών προς τη Διοίκηση,
- τακτική αξιολόγηση της επάρκειάς των προβλέψεων για όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- σύνταξη, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δανειακές μονάδες, των εγχειριδίων πιστωτικής πολιτικής για τους ενήμερους πελάτες,
- παροχή καθοδήγησης και παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού και αξιολόγησης των πιστωτικών πολιτικών πριν την έγκρισή τους από τη Διοίκηση,
- παρακολούθηση της τήρησης της συχνότητας των εκτιμήσεων των εξασφαλίσεων με ακίνητα, σύμφωνα με την πολιτική και τις διαδικασίες αποτίμησης των εξασφαλίσεων της τράπεζας
- παρακολούθηση των εποπτικών, κανονιστικών εξελίξεων, νέων τάσεων και βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του προκειμένου να ενημερώνεται άμεσα η Διοίκηση και να προτείνει τις απαιτούμενες ενέργειες.

Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου αναπτύσσει και συντηρεί τα μοντέλα αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου, υπολογίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, διενεργεί ασκήσεις προσομοίωσης (stress test) καθώς και μελλοντικές εκτιμήσεις (forecasts) των παραμέτρων κινδύνων. Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO.

Συγκεκριμένα, οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου περιλαμβάνουν:

- έλεγχο, επιμέτρηση και παρακολούθηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που απορρέουν από το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας καθώς και των αναφορών προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές (EKT/SSM),
- διαχείριση της ανάπτυξης, εφαρμογής, και παρακολούθησης των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου καθώς και των μοντέλων IFRS 9,
- επιμέτρηση, παρακολούθηση των παραμέτρων κινδύνου (υποχρέωσης (probability of default - PD), της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (loss given default - LGD), και της έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (exposure at default - EAD) για σκοπούς αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και την εκτίμηση σχετικών παραμέτρων κινδύνου (όπως αυτήν της πιθανότητας αθέτησης - PD κατά το επόμενο 12μηνο καθώς επίσης και για καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων) για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης,
- αξιολόγηση της ομαδοποίησης των δανειακών ανοιγμάτων, διασφάλιση της ομοιογένειάς τους σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου και τα ΔΠΧΑ,
- επαναξιολόγηση και επανακαθορισμός του ορίου σχετικά με τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR threshold) σύμφωνα με το πρότυπο IFRS 9,
- μηνιαίος υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας (Pillar 1) και προετοιμασία των σχετικών αναφορών (Common Reporting - COREP, Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές σε τριμηνιαία βάση,
- συμμετοχή στην προετοιμασία του επιχειρηματικού πλάνου, του πλάνου που αφορά τους στόχους μείωσης των MEA και του πλάνου ανασυγκρότησης (recovery plan) του Ομίλου σε σχέση με την εξέλιξη της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τα δανειακά χαρτοφυλάκια (εκτιμώμενες προβλέψεις και σταθμισμένο ενεργητικό - RWAs), καθώς επίσης και συμμετοχή στις αρμόδιες επιτροπές,
- διενέργεια stress tests για εσωτερικούς και εποπτικούς σκοπούς (EBA/SSM) και συντήρηση της υποδομής για τη διενέργεια αυτών των ασκήσεων,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- συντονισμός της διενέργειας των stress test για τα δανειακά χαρτοφυλάκια σε επίπεδο Ομίλου,
- προετοιμασία αναλύσεων πιστωτικού κινδύνου για την αξιολόγηση της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) με βάση τον Πυλώνα 2,
- προετοιμασία των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα 3 για τον πιστωτικό κίνδυνο,
- προετοιμασία τακτικών αναφορών προς τον GCRO, την MRC και την BRC για: τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, την εξέλιξη των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD, EAD), τριμηνιαία αναφορά για τις ρυθμίσεις, vintage analysis και default/redefault statistics,
- καθοδήγηση, παρακολούθηση και επίβλεψη των διευθύνσεων Πιστωτικού Κινδύνου των θυγατρικών σε ό,τι αφορά στη μοντελοποίηση, τις μεθοδολογίες για την διενέργεια stress tests και άλλα θεσμικά θέματα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο,
- παρακολούθηση και καθοδήγηση των θυγατρικών του εξωτερικού για θέματα που άπτονται του πιστωτικού κινδύνου ICAAP, διενέργεια stress tests και λοιπών εποπτικών θεμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου, καθώς και την επισκόπηση ασκήσεων stress test σε τοπικό επίπεδο,
- υποστήριξη των επιχειρηματικών μονάδων στη χρήση μοντέλων πιστωτικού κινδύνου για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και αποφάσεων για σκοπούς χρηματοδότησης, στην εκτίμηση της κεφαλαιακής επίπτωσης των στρατηγικών πρωτοβουλιών και στην ανάπτυξη και χρήση των μετρικών που σχετίζονται με κινδύνους όπως η προσαρμοσμένη τιμολόγηση βάσει κινδύνων, ο δείκτης απόδοσης κεφαλαίου προσαρμοσμένης στον κίνδυνο (RAROC-Risk Adjusted Return on Capital) κ.λπ. και
- παροχή βοήθειας στον Τομέα Remedial Servicing Strategy (RSS) του Ομίλου στην αξιολόγηση της επίπτωσης του κινδύνου για διάφορα προγράμματα και προϊόντα.

Τομέας Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων Ομίλου

Ο Τομέας Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου συστάθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 έχοντας ως κύρια αποστολή:

- τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης και επικύρωσης των μοντέλων, και
- την ανεξάρτητη επικύρωση της τεχνικής και λειτουργικής αρτιότητας όλων των μοντέλων που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο και των παραμέτρων τους, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες του τομέα περιγράφονται ως εξής:

- προετοιμασία και επικαιροποίηση του πλαισίου μοντέλων του Ομίλου (που περιλαμβάνει ορισμό μοντέλου, ρόλους ανά μοντέλο, αρχές και μεθοδολογία κατηγοριοποίησης μοντέλων, αρχές επικύρωσης μοντέλων, κατάταξη σημαντικότητας και καθορισμός ορίων σημαντικότητας, διαχείριση μητρώου μοντέλων, κλπ.),
- δημιουργία και επικαιροποίηση του Μητρώου Μοντέλων του Ομίλου,
- ανασκόπηση της κατηγοριοποίησης των μοντέλων σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία του Πλαισίου Μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία και επικαιροποίηση του Πλαισίου Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και παροχή υποστήριξης στις θυγατρικές του Ομίλου κατά την εφαρμογή του,
- παρακολούθηση για τυχόν τροποποιήσεις στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ σχετικά με την επικύρωση μοντέλων,
- υποβολή προτάσεων και παραπομπή για έγκριση των ποσοτικών ορίων με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων επικύρωσης των μοντέλων,
- διενέργεια ελέγχων επικύρωσης μοντέλων σύμφωνα με το Πλαίσιο Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και τις εποπτικές απαιτήσεις,
- προετοιμασία λεπτομερών αναφορών για τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις του επικυρωμένου μοντέλου και υποβολή προς την Επιτροπή Κινδύνων (BRC) σε ετήσια βάση τυχόν προτεινόμενου σχεδίου αποκατάστασης,
- διανομή των αποτελεσμάτων σχετικά με τον έλεγχο επικύρωσης των μοντέλων στην BRC ή MRC του Ομίλου σε συνέχεια ενημέρωσης του CRO του Ομίλου, όπου κρίνεται αναγκαίο,
- προετοιμασία σχεδίου δράσης τυχόν ενεργειών αποκατάστασης ως αποτέλεσμα των ελέγχων που εφαρμοστήκαν σχετικά με την επικύρωση των μοντέλων και παραπομπή του σχεδίου προς έγκριση από την αρμόδια Διοικούσα Αρχή,
- συμμετοχή στη διαδικασία έγκρισης των νέων μοντέλων τα οποία αξιολογούν την ακρίβεια και καταλληλότητα των συστημάτων διαβάθμισης, και
- παρακολούθηση πρακτικών του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη και χρήση των μοντέλων, καθώς και παρακολούθηση σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΚΤ και περιορισμών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (Group Market and Counterparty Risk-GMCRS) έχει την ευθύνη για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και τακτική αναφορά της έκθεσης του Ομίλου στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου (κίνδυνος εκδότη και κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου αγοράς), ο οποίος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της μονάδας διαχείρισης διαθεσίμων, όπως συναλλαγές χρεογράφων και παραγώγων, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, τοποθετήσεις στην διατραπεζική αγορά κλπ.

Επιπρόσθετα, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) παρακολουθεί και αναφέρει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα πιστωτικά όρια χωρών, την αντίστοιχη έκθεση σε κινδύνους και αναφέρει υπερβάσεις των ορίων στη Διοίκηση και τις Επιτροπές. Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) χρησιμοποιεί μια αναλυτική μέθοδο, η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Κινδύνων (BRC), για τον προσδιορισμό του αποδεκτού επιπέδου κινδύνου ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων των χωρών στις οποίες ο Όμιλος έχει στρατηγική παρουσία.

Ο Όμιλος θεσπίζει όρια κινδύνου αντισυμβαλλόμενου, τα οποία βασίζονται κυρίως στην πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου, όπως αυτή παρέχεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στην κατηγορία του προϊόντος και τη ληκτότητα της συναλλαγής (π.χ. όρια ποσού και διάρκειας των καθαρών ανοιχτών θέσεων σε παράγωγα, της έκθεσης σε κυβερνητικά ομόλογα, εταιρικά χρεόγραφα, χρεόγραφα καλυμμένα με περιουσιακά στοιχεία κλπ.).

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) διατηρεί και επικαιροποιεί τα συστήματα παρακολούθησης των ορίων και διασφαλίζει την ορθότητα και τη συμμόρφωση των ορίων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις πολιτικές της Τράπεζας, όπως εγκρίθηκαν από τα αρμόδια διοικητικά όργανα του Ομίλου.

Η χρήση των ανωτέρω ορίων, τυχόν υπερβάσεις αυτών, καθώς και η συνολική έκθεση ανά θυγατρική Ομίλων, ανά αντισυμβαλλόμενο και κατηγορία προϊόντος παρακολουθούνται από τον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) σε καθημερινή βάση. Οι συμβάσεις αντιστάθμισης κινδύνων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της τελικής έκθεσης.

Επιπλέον, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) διασφαλίζει ότι η έκθεση που προκύπτει από αντισυμβαλλόμενους είναι σύμφωνη με το εγκεκριμένο πλαίσιο ορίων κάθε χώρας. Το σύστημα μέτρησης και αναφορών της έκθεσης στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που χρησιμοποιείται από τον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) είναι επίσης διαθέσιμο στις διευθύνσεις διαχείρισης διαθεσίμων των θυγατρικών του Ομίλου, επιτρέποντάς τους να παρακολουθούν τόσο την έκθεση όσο και τα διαθέσιμα όρια ανά αντισυμβαλλόμενο.

Επιπρόσθετα, για το χαρτοφυλάκιο εταιρικών ομολόγων της Τράπεζας, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) επιμετρά και επιβλέπει σε καθημερινή βάση τα συνολικά ονομαστικά όρια, την κλαδική συγκέντρωση και τη μέγιστη θέση ανά εκδότη. Επίσης, χρησιμοποιεί ένα εργαλείο επιμέτρησης για την παρακολούθηση πιθανών υποβαθμίσεων πιστωτικής διαβάθμισης και της ιδιάζουσας διεύρυνσης επιτοκιακού περιθωρίου (spread widening) από την αγορά ενημερώνοντας τη Διοίκηση και τις σχετικές Επιτροπές για κάθε υπέρβαση.

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) εφαρμόζει τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς και διασφαλίζει την συμμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων μερών στα όρια των πολιτικών και διαδικασιών. Σε αυτή την κατεύθυνση, για διάφορες μονάδες και θυγατρικές εξωτερικού, ο τομέας GMCRS παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση για την εφαρμογή των οδηγιών και πολιτικών αναφορικά με τα όρια.

Επιπλέον, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) προετοιμάζει εξειδικευμένες αναφορές για τη Διοίκηση/Επιτροπές μαζί με τακτικές αναφορές που περιλαμβάνουν την αναφορά για την έκθεση στο Ελληνικό Δημόσιο και μία αναφορά που βασίζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής (Lifetime Expected Losses) της έκθεσης προς το Ελληνικό Δημόσιο.

(γ) Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο

Ο κύριος σκοπός των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, είναι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των συμφωνηθέντων κεφαλαίων στους πελάτες. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια, καθώς αντιπροσωπεύουν ανέκκλητες διαβεβαιώσεις ότι η Τράπεζα θα προβεί σε πληρωμές, σε περίπτωση που κάποιος πελάτης δεν μπορεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του προς τρίτους. Οι ενέγγυες πιστώσεις, οι οποίες είναι γραπτές δεσμεύσεις της Τράπεζας, εκ μέρους ενός πελάτη που εξουσιοδοτεί κάποιον τρίτο να εκδίδει διαταγές πληρωμής εις βάρος της Τράπεζας, μέχρι ενός προκαθορισμένου ποσού και υπό ειδικούς όρους και συνθήκες, είναι εξασφαλισμένες από το υποκείμενο φορτίο εμπορευμάτων που σχετίζονται και συνεπώς φέρουν μικρότερο κίνδυνο από ότι ένα δάνειο. Οι δεσμεύσεις για επέκταση της

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πίστωσης αντιπροσωπεύουν συμβατικές υποχρεώσεις για παροχή πίστωσης με προκαθορισμένους όρους και προϋποθέσεις (σημ. 41) σε μορφή δανείων, εγγυήσεων ή ενέγγυων πιστώσεων για τις οποίες η Τράπεζα συνήθως εισπράττει προμήθεια δέσμευσης. Οι δεσμεύσεις αυτές είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός.

(δ) Κίνδυνος συγκέντρωσης

Η Τράπεζα καθορίζει τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, με την επιβολή ορίων έκθεσης ανά πιστούχο ή ομάδα πιστούχων και ανά κλάδο δραστηριότητας. Η έκθεση σε κάθε πιστούχο περιορίζεται περαιτέρω με υπό-όρια που καλύπτουν την έκθεση σε στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, και με ημερήσια όρια κινδύνου διακανονισμού σε σχέση με εμπορεύσιμες συναλλαγές, όπως προθεσμιακά συμβόλαια ξένου συναλλάγματος.

Αυτού του είδους οι κίνδυνοι παρακολουθούνται σε περιοδική βάση και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Οι συγκεντρώσεις κινδύνου παρακολουθούνται τακτικά και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC). Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν τα 25 μεγαλύτερα πιστωτικά ανοίγματα, τους κυριότερους πελάτες υπό επιτήρηση και προβληματικούς πελάτες, ανάλυση ανά κλάδο, ανάλυση ανά βαθμίδα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας, βαθμού καθυστέρησης και τα δανειακά χαρτοφυλάκια ανά χώρα.

(ε) Συστήματα διαβάθμισης

Διαβάθμιση επιχειρηματικών δανείων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διαφορετικά συστήματα αξιολόγησης των επιχειρήσεων-πιστούχων, προκειμένου να προσδιορίζονται ορθότερα οι κίνδυνοι από πιστούχους με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Κατά συνέπεια, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τα ακόλουθα συστήματα διαβάθμισης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο:

- Το μοντέλο Moody's Risk Analyst («MRA») ή η «Θεμελιώδης Ανάλυση» (“Fundamental Analysis”- “FA”) χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κινδύνου των δανειοληπτών Επιχειρηματικής Πίστης.
- Το μοντέλο της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (“Internal Credit Rating” – “ICR”) για πελάτες που δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν με το MRA.
- Το μοντέλο Αξιολόγησης Συναλλαγών (“Transactional Rating”, “TR”) έχει αναπτυχθεί για την αξιολόγηση του κινδύνου συναλλαγών λαμβάνοντας υπόψη τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις/εγγυήσεις.
- Τα μοντέλα της ειδικής (slotting) διαβάθμισης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του κινδύνου ειδικών εκθέσεων που αποτελούν μέρος των ειδικών χρηματοδοτήσεων επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου.
- Τέλος, πραγματοποιείται αξιολόγηση της βιωσιμότητας του πιστούχου και προσδιορίζονται οι ενδείξεις απομείωσης χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα «Πιθανή Αδυναμία Πληρωμής» (Unlikely to Pay – UTP) στον έλεγχο απομείωσης.

Οι λειτουργίες των MRA, ICR, slotting, UTP υποστηρίζονται από την υπολογιστική πλατφόρμα του CreditLens (“CL”) που παρέχεται από εξωτερικό πάροχο (Moody's Analytics), ενώ το TR έχει αναπτυχθεί εσωτερικά και υποστηρίζεται από τις λειτουργικές εφαρμογές της Τράπεζας.

Το MRA ακολουθεί την προσέγγιση της «Θεμελιώδους Ανάλυσης» (FA) των Moody's. Τα FA μοντέλα ανήκουν στην οικογένεια των μοντέλων που ορίζονται ως «Συστήματα Γνώσεων» (Knowledge Based Systems) και βασίζονται στην προσέγγιση της πιθανολογικής αιτιολογίας. Χρησιμοποιούν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για τις επιχειρήσεις, προκειμένου να αξιολογήσουν την φερεγγυότητά τους και να διαβαθμίσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα. Ειδικότερα, το MRA λαμβάνει υπόψη τους ισολογισμούς, τα οικονομικά αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης, για να υπολογίσει βασικούς δείκτες. Η ανάλυση δεικτών περιλαμβάνει αξιολογήσεις της τάσης του κάθε δείκτη στην διάρκεια πολλαπλών περιόδων, τόσο σε επίπεδο κλίσης των μεταβολών όσο και μεταβλητότητας της τάσης. Επίσης, συγκρίνει την τιμή του δείκτη της πιο πρόσφατης περιόδου με τις τριμηνιαίες τιμές δεικτών για συγκρίσιμες ομάδες ομοειδών δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα, το MRA τροφοδοτείται με μία σειρά ποιοτικών παραγόντων που χρησιμοποιούνται ευρέως και σχετίζονται με την ποιότητα της διοίκησης της επιχείρησης, την διαβάθμιση της επιχείρησης στον κλάδο δραστηριοποίησής της και τον θεωρούμενο κίνδυνο του κλάδου. Το MRA χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση όλων των επιχειρήσεων που τηρούν πλήρη φορολογικά βιβλία, ανεξάρτητα από την νομική τους μορφή, και προσαρμόζεται στο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Το MRA δεν απευθύνεται σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν διαφορετικές λογιστικές μεθόδους για να συντάξουν τις οικονομικές τους καταστάσεις όπως οι ασφαλιστικές και οι χρηματοπιστηριακές εταιρείες. Επιπρόσθετα, νεοσύστατες επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν παρουσιάσει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον δύο ετήσιες οικονομικές περιόδους δεν μπορούν να αξιολογηθούν με το MRA. Στις περιπτώσεις αυτές, αξιοποιείται η «Εσωτερική Πιστοληπτική Διαβάθμιση» (“Internal

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Credit Rating"/"ICR") η οποία συνίσταται στην αξιολόγηση ενός συνόλου παραγόντων ομαδοποιημένων σε τρεις κύριες ενότητες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάλυσης: Οικονομικών Στοιχείων, Ποιοτικά Κριτήρια και Ανάλυση Συμπεριφοράς.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα διενεργεί συνολική αξιολόγηση των επιχειρήσεων, η οποία βασίζεται τόσο στη διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (MRA ή ICR) όσο και στις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις της παρεχόμενης πίστωσης, τακτικά σε κάθε πιστοληπτική αξιολόγηση. Το 2021 σε συνδυασμό με την εφαρμογή του νέου ορισμού Αθέτησης, η Τράπεζα προχώρησε στην αναπροσαρμογή των παραμέτρων (calibration) των μοντέλων MRA και ICR, τα οποία εγκρίθηκαν από τις εποπτικές αρχές.

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο των Ειδικών Χρηματοδοτήσεων (για το οποίο η Τράπεζα χρησιμοποιεί μοντέλα ειδικής διαβάθμισης) και σε συνάφεια με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA), το οποίο περιλαμβάνει τα πιστωτικά ανοίγματα σε επιχειρήσεις που έχουν ειδικά δημιουργηθεί για να χρηματοδοτήσουν ή να χειριστούν φυσικά περιουσιακά στοιχεία, όπου η πρωταρχική πηγή εσόδου και αποπληρωμής της υποχρέωσης συνδέεται άμεσα με τα χρηματοδοτούμενα στοιχεία ενεργητικού. Κατά συνέπεια, τρεις κατηγορίες δανείων που συμπεριλαμβάνονται στις Ειδικές Χρηματοδοτήσεις είναι: Χρηματοδότηση Έργων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Έργων), Εμπορικά Ακίνητα (αξιολογούνται με τα Υποδείγματα των CRE για επενδύσεις και CRE για αξιοποιήσιμες ακινήτων) και Χρηματοδότηση Αντικειμένων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Αντικειμένων ειδικά προσαρμοσμένο για το χαρτοφυλάκιο Ναυτιλίας).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει αναπτύξει έναν έλεγχο Πιθανής Αδυναμίας Πληρωμής/έλεγχο απομείωσης. Η αδυναμία πληρωμής αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου ο Δανειολήπτης εκτιμάται ότι δεν είναι πιθανό να τηρήσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε ληξιπρόθεσμου ποσού ή των ημερών καθυστέρησης (λιγότερο από 90 ημέρες). Ο έλεγχος απομείωσης ο οποίος διεξάγεται για όλους τους δανειολήπτες κατά τη διάρκεια της πιστοληπτικής αξιολόγησης, εφαρμόζεται στην πλατφόρμα αξιολόγησης κινδύνου (CreditLens) και περιλαμβάνει ορισμένες ξεκάθαρες ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής. Αυτές διαχωρίζονται σε Hard και Soft ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής (Hard και Soft UTP triggers).

- Hard UTP triggers οδηγούν άμεσα στην αναγνώριση ενός μη εξυπηρετούμενου δανείου (αυτόματη ταξινόμηση ως ΜΕΑ), αφού στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά τα γεγονότα, από τη φύση τους, εκπληρούν τον ορισμό της αδυναμίας πληρωμής και υπάρχει ελάχιστος χώρος για περαιτέρω διερμηνεία.
- Soft UTP triggers όταν ισχύουν, δε σημαίνει αυτόματα ότι το άνοιγμα είναι μη εξυπηρετούμενο, αλλά ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μια λεπτομερής αξιολόγηση (αξιολόγηση πριν την ταξινόμηση ως ΜΕΑ).

Η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου των επιχειρήσεων συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψη μετάβασης των διαβαθμίσεων κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο).

Τα συστήματα διαβάθμισης που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν αναπόσπαστο μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνων στις πιστοδοτήσεις επιχειρήσεων:

- στην έγκριση ή απόρριψη πιστοδοτικών ορίων, τόσο στην αρχική έγκριση όσο και στην διαδικασία ανανέωσης ορίων,
- στην κατανομή επαρκών επιπέδων για την έγκριση πιστοδοτικών ορίων,
- στην τιμολόγηση η οποία προσαρμόζεται στον κίνδυνο,
- στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και την κατανομή εσωτερικού κεφαλαίου και
- στον υπολογισμό απομείωσης (κριτήρια για κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και μεταγενέστερη εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει των προβλεπόμενων παραμέτρων κινδύνου).

Διαβάθμιση δανείων λιανικής τραπεζικής

Η Τράπεζα αξιολογεί την διαβάθμιση των δανείων λιανικής τραπεζικής, βάσει στατιστικών μοντέλων τόσο κατά την έναρξη της χρηματοδότησης, όσο και σε διαρκή βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τα υποδείγματα συμπεριφοράς (behavioral scorecards). Τα μοντέλα αυτά έχουν αναπτυχθεί για να προβλέπουν, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (probability of default), την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση (loss given default) και την έκθεση κατά την αθέτηση. Επίσης, καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων της λιανικής τραπεζικής (πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, μη εξασφαλισμένες ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις, δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, προσωπικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και χρηματοδοτήσεις μικρών επιχειρήσεων).

Τα μοντέλα αναπτύχθηκαν βάσει ιστορικών στοιχείων τόσο της Τράπεζας όσο και εξωτερικών βάσεων πιστωτικών δεδομένων. Τα υποδείγματα συμπεριφοράς υπολογίζονται αυτόματα σε μηνιαία βάση, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εκτίμηση για τον πιστωτικό κίνδυνο είναι επικαιροποιημένη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην εγκριτική διαδικασία, στη διαχείριση των πιστοδοτικών ορίων, καθώς και στο πλαίσιο της διαδικασίας είσπραξης για την προτεραιοποίηση των δανειακών λογαριασμών προς άμεση ενέργεια. Επίσης, συχνά τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην κατηγοριοποίηση των πελατών κατά πιστωτικό κίνδυνο και για την τιμολόγηση βάσει πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων τομέων και νέων προϊόντων, καθώς επίσης και στον υπολογισμό της προστιθέμενης οικονομικής αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και του δείκτη RAROC (Risk Adjusted Return on Capital).

Τα συστήματα διαβάθμισης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα πληρούν τις απαιτήσεις της Μεθοδολογίας Εσωτερικής Αξιολόγησης της Βασιλείας III (Basel III IRB approach). Η Τράπεζα είναι πιστοποιημένη σε IRB από το 2008 για τα ελληνικά χαρτοφυλάκια, τόσο τα επιχειρηματικά όσο και τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής (όπως περιγράφεται στις γνωστοποιήσεις της Βασιλείας III, Πυλώνας 3, τα οποία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Τράπεζας).

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου της λιανικής πίστης, συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψη τους για πάνω από ένα χρόνο και σε οριζόντια συνολικής διάρκειας ζωής κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (Βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) και υποστηρίζοντας την κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και τον επιμερισμό σε κατηγορίες κινδύνου μέσα σε ομοιογενείς ομάδες.

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου παρακολουθεί την δυνατότητα των συστημάτων διαβάθμισης και μοντέλων αξιολόγησης να κατηγοριοποιούν τους πιστούχους βάσει κινδύνου, καθώς και να προβλέπουν την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης και την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση και την έκθεση κατά την αθέτηση σε συνεχή βάση. Ο Τομέας Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου εφαρμόζει την πολιτική επικύρωσης της Τράπεζας η οποία είναι σύμφωνη με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών. Η Τράπεζα επιβεβαιώνει την εγκυρότητα των συστημάτων διαβάθμισης και υποδειγμάτων αξιολόγησης σε ετήσια βάση και η επιβεβαίωση αυτή περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Οι διαδικασίες επικύρωσης καταγράφονται και επισκοπούνται σε τακτική βάση και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων.

Επιπλέον, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ελέγχει ανεξάρτητα σε ετήσια βάση τη διαδικασία επικύρωσης στα συστήματα διαβάθμισης των δανείων επιχειρήσεων και λιανικής τραπεζικής.

(στ) Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Ένα βασικό στοιχείο της επιχειρηματικής στρατηγικής της Τράπεζας είναι η μείωση του κινδύνου μέσω της χρήσης διαφόρων τεχνικών. Τα κυριότερα μέσα περιορισμού κινδύνων είναι οι ενεχυριάσεις περιουσιακών στοιχείων, οι εγγυήσεις και οι κύριες συμβάσεις συμψηφισμού.

Είδη εξασφαλίσεων που γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα

Η Τράπεζα έχει εσωτερικές πολιτικές που περιλαμβάνουν τους παρακάτω τύπους εξασφαλίσεων που συνήθως γίνονται αποδεκτοί σε μία δανειακή σχέση:

- οικιστικά και εμπορικά ακίνητα (γραφεία, εμπορικά κέντρα, κλπ.), βιομηχανικά κτίρια και οικόπεδα,
- εμπορικές απαιτήσεις, μεταχρονολογημένες επιταγές,
- χρεόγραφα συμπεριλαμβανομένων εισηγμένων μετοχών και ομολόγων,
- καταθέσεις,
- εγγυήσεις και επιστολές υποστήριξης,
- ασφαλιστήρια συμβόλαια, και
- εξοπλισμός, κυρίως οχήματα και πλοία.

Ένα συγκεκριμένο ποσοστό εξασφάλισης είναι προαπαιτούμενο, τόσο κατά την έγκριση της δανειακής σχέσης όσο και σε διαρκή βάση για κάθε τύπο εξασφαλίσεων, όπως παρουσιάζεται στην πιστωτική πολιτική της Τράπεζας.

Για πιστωτικά ανοίγματα, εκτός από δάνεια πελατών (δηλαδή συμφωνίες επαναγοράς, παράγωγα), η Τράπεζα αποδέχεται ως εξασφάλιση μόνο μετρητά ή άμεσα ρευστοποιήσιμα ομόλογα.

Αρχές αποτίμησης των αποδεκτών εξασφαλίσεων

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο μέγιστος δείκτης εξασφάλισης για τα δάνεια, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλη τη σχετική διαθέσιμη πληροφόρηση, περιλαμβανομένων των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εξασφαλίσεων, εφόσον οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη τα εν λόγω χαρακτηριστικά κατά την τιμολόγηση των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων. Η αποτίμηση και οι προδιαγραφές των αποδεκτών εξασφαλίσεων στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- η εύλογη αξία της εξασφάλισης, δηλ. η τιμή εξόδου (exit price) που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μια κανονική συναλλαγή στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς,
- η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει την ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να δημιουργούν οικονομικά οφέλη από την μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώληση του,
- μείωση της αξίας της εξασφάλισης εξετάζεται όταν ο τύπος, η τοποθεσία ή η κατάσταση (όπως η φθορά και η απαξίωση) του περιουσιακού στοιχείου το υποδεικνύουν,
- δεν υπάρχει αξία εξασφάλισης εάν η ενεργοποίηση της ενεχυρίασης στο αντικείμενο που αποτελεί την εξασφάλιση δεν μπορεί να εκτελεστεί νόμιμα.

Η Τράπεζα διενεργεί εκτιμήσεις της αξίας των εξασφαλίσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πολιτικές της. Εκτός ειδικών περιπτώσεων (π.χ. κοινοπρακτικά δάνεια), οι εκτιμήσεις των ακινήτων για όλες τις μονάδες πραγματοποιούνται από την Cerved Property Services S.A. («CPS») η οποία έχει διαδεχθεί την πρώην θυγατρική της Τράπεζας, Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. Η CPS εποπτεύεται από το Royal Institute of Chartered Surveyors και χρησιμοποιεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς πιστοποιημένους εκτιμητές σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια (πιστοποιήσεις και εμπειρία). Όλες οι εκτιμήσεις λαμβάνουν υπόψη την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο, την ηλικία του και την εμπορευσιμότητά του, ελέγχονται δε επιπρόσθετα και προσυπογράφονται από έμπειρο προσωπικό της θυγατρικής. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται βασίζεται σε διεθνή πρότυπα εκτιμήσεων (International Valuation Standards), ενώ υπάρχουν μηχανισμοί ποιοτικού ελέγχου, όπως διαδικασίες επισκόπησης και ανεξάρτητοι έλεγχοι δείγματος από ανεξάρτητους και αξιόπιστους οίκους εκτιμήσεων.

Προκειμένου να παρακολουθείται η αποτίμηση των οικιστικών ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος. Ο δείκτης έχει δημιουργηθεί από το Τμήμα Ανάλυσης Αγοράς Ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος, χρησιμοποιώντας αναλυτική πληροφόρηση από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και από τις Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας (ΑΕΕΑΠ) που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Ο δείκτης μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Για τα εμπορικά ακίνητα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων που αναπτύχθηκε από την CPS. Ο συγκεκριμένος δείκτης προκύπτει από συνδυασμό του CRE δείκτη της CPS και του αντίστοιχου της ΤτΕ και βασίζεται σε διεθνώς αποδεκτή μεθοδολογία. Αποτελεί εργαλείο για τη στατιστική παρακολούθηση πιθανών μεταβολών στις αξίες των εμπορικών ακινήτων, καθώς και στις τάσεις της εν λόγω αγοράς. Ο δείκτης επικαιροποιείται σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των μεταχρονολογημένων επιταγών που γίνονται αποδεκτές ως εξασφάλιση, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα σύστημα προεπισκόπησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό κριτηρίων και παραμέτρων κινδύνου, ώστε να αξιολογηθεί η καταλληλότητά τους. Επιπρόσθετα, η αποτίμηση των μεταχρονολογημένων επιταγών παρακολουθείται με τη χρήση εξελιγμένων στατιστικών αναφορών και μέσω της επισκόπησης λεπτομερούς πληροφόρησης σχετικά με την εισπραξιμότητα, την αντικατάσταση και σφράγιση τους ανά εκδότη.

Πολιτική εξασφαλίσεων και καταγραφή

Αναφορικά με τις εξασφαλίσεις, η πολιτική της Τράπεζας δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη οι εξασφαλίσεις καθώς και οι σχετικές διαδικασίες να πραγματοποιούνται εγκαίρως και με την δέουσα προσοχή προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορούν νομίμως να εκτελεστούν σε κάθε περίπτωση που αυτό απαιτηθεί. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να εκποιήσει τις εξασφαλίσεις όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια και να είναι σε θέση να διεκδικήσει και να ελέγξει το προϊόν από τη διαδικασία εκποίησης.

Εγγυήσεις

Οι εγγυήσεις που χρησιμοποιούνται ως τεχνική μείωσης πιστωτικού κινδύνου από την Τράπεζα, παρέχονται σε μεγάλο βαθμό από την κυβέρνηση. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) και παρόμοια ταμεία, τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες είναι επιπροσθέτως σημαντικοί εγγυητές πιστωτικού κινδύνου.

Διαχείριση ανακτηθέντων ακινήτων

Ο αντικειμενικός σκοπός της διαχείρισης των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων από την Τράπεζα είναι να ελαχιστοποιηθεί η χρονική περίοδος μέχρι την εκποίηση του περιουσιακού στοιχείου και να μεγιστοποιηθεί η ανάκτηση του δεσμευμένου κεφαλαίου. Για τον σκοπό αυτό, η διαχείριση των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων στοχεύει στη βελτίωση του εσόδου από ενοίκια και των άλλων εσόδων, μέσω της εκμετάλλευσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, και ταυτόχρονα στη μείωση του κόστους διακράτησης και συντήρησής τους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα ασχολείται ενεργά με τον εντοπισμό κατάλληλων ενδεχόμενων αγοραστών για το χαρτοφυλάκιο των ανακτηθέντων ακινήτων (περιλαμβανομένων εξειδικευμένων εταιρειών που ασχολούνται με την εξαγορά ειδικών χαρτοφυλακίων ανακτηθέντων ακινήτων), τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, προκειμένου να μειώσει το απόθεμα των ακινήτων σε έναν χρονικό ορίζοντα 3-5 ετών.

Τα ανακτηθέντα ακίνητα παρακολουθούνται στενά μέσω τεχνικών και νομικών αναφορών, προκειμένου η εμπορική τους αξία να αναφέρεται με ακρίβεια και να είναι επικαιροποιημένη σύμφωνα με τις τάσεις της αγοράς.

Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

Η Τράπεζα περιορίζει τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που απορρέει από τις δραστηριότητες διαχείρισης διαθεσίμων μέσω της σύναψης γενικών συμβάσεων συμψηφισμού και παρόμοιων συμφωνιών, καθώς και συμβάσεων ενεχυρίασης με τους αντισυμβαλλόμενους με τους οποίους διενεργεί ένα μεγάλο όγκο συναλλαγών. Οι γενικές συμβάσεις συμψηφισμού δεν καταλήγουν συνήθως στο συμψηφισμό των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του ισολογισμού, καθώς οι συναλλαγές συνήθως διακανονίζονται σε μικτή βάση (gross basis). Εντούτοις, ο πιστωτικός κίνδυνος κάθε αντισυμβαλλόμενου μειώνεται μέσω των συμβάσεων-πλαίσιας συμψηφισμού, στο βαθμό όπου σε περίπτωση αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, όλες οι ανοιχτές θέσεις με τον αντισυμβαλλόμενο κλείνουν και διακανονίζονται αφού ληφθεί υπόψη ο συμψηφισμός (net basis).

Στην περίπτωση των παραγώγων, η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA -International Swaps and Derivatives Association), οι οποίες περιορίζουν την έκθεσή της μέσω του συμψηφισμού των ανοικτών θέσεων, και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs - Credit Support Annex) οι οποίες μειώνουν περαιτέρω τη συνολική έκθεση ανά αντισυμβαλλόμενο. Κατά την εφαρμογή αυτών των συμβάσεων, η συνολική έκθεση με τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζεται σε ημερήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τυχόν συμψηφισμούς και εξασφαλίσεις.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων (repos), στις οποίες χρησιμοποιούνται συμβάσεις GMRA (Global Master Repurchase Agreements). Η έκθεση (η καθαρή διαφορά μεταξύ του ποσού που συμφωνήθηκε στην συμφωνία επαναγοράς (repo) και της τρέχουσας αξίας των χρεογράφων) υπολογίζεται σε ημερήσια βάση, ενώ το υπόλοιπο των εξασφαλίσεων αναπροσαρμόζεται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων, ελαχιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο την έκθεση.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό Υποδομών για τις Χρηματοοικονομικές Αγορές (European Market Infrastructure Regulation – EMIR), η Τράπεζα πραγματοποιεί συναλλαγές για επιλεγμένες συμβάσεις παραγώγων καταχωρημένες στα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (trade repositories) που εκκαθαρίζονται κεντροποιημένα μέσω ενός εξουσιοδοτημένου κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty – CCP) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η χρήση του CCP αυξάνει τη διαφάνεια στην αγορά και μειώνει τον κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου και τους λειτουργικούς κινδύνους που σχετίζονται με την αγορά των παραγώγων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ένα σύστημα διαχείρισης εξασφαλίσεων για την παρακολούθηση των συμβάσεων της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA), συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs) και παγκόσμιων συμφωνιών κύριας επαναγοράς (GMRAs), δηλαδή η ημερήσια αποτίμηση των παραγώγων και η τρέχουσα αξία των χρεογράφων χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της έκθεσης με κάθε αντισυμβαλλόμενο. Οι εξασφαλίσεις που θα πρέπει να δοθούν επιπρόσθετα ή να απαιτηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζονται καθημερινά.

Με αυτό το σύστημα η Τράπεζα παρακολουθεί και ελέγχει τη ροή των εξασφαλίσεων στην περίπτωση των παραγώγων και των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων, ανεξάρτητα από τον αντισυμβαλλόμενο. Η επίδραση κάθε διακύμανσης της αγοράς που αυξάνει την έκθεση της Τράπεζας αναφέρεται και η Τράπεζα προχωρά αντίστοιχα, σε αίτημα για αύξηση της εξασφάλισης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
5.2.1.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ εξασφάλισεων

	31 Δεκεμβρίου 2022		31 Δεκεμβρίου 2021
	€ εκατ.		€ εκατ.
Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των στοιχείων ενεργητικού εντός ισολογισμού έχει ως εξής:			
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.177		3.100
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(0)	2.177	-
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου		69	50
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		1.215	1.959
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος:			
- Επιχειρηματικά δάνεια ⁽¹⁾	19.010		17.248
- Στεγαστικά δάνεια	8.224		8.419
- Καταναλωτικά δάνεια	1.687		1.607
- Μικρές επιχειρήσεις	3.165		3.175
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(1.320)	30.766	(1.580)
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου		(163)	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		16	23
Επενδυτικοί τίτλοι:			
- Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	7.779		3.938
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(22)	7.757	(6)
Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		2.556	4.980
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		174	82
Λοιπές χρηματοοικονομικές απαιτήσεις ⁽²⁾	162		185
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(17)	145	(20)
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου η οποία σχετίζεται με ανοίγματα εκτός ισολογισμού (σημ. 41):			
- Δανειακές δεσμεύσεις		5.821	3.358
- Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις		3.219	2.569
Σύνολο		53.751	49.087

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα.

⁽²⁾ Αφορά χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για τις οποίες υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης με βάση τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Ο παραπάνω πίνακας απεικονίζει τη μέγιστη έκθεση της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 31 Δεκεμβρίου 2021 αντίστοιχα, χωρίς να ληφθούν υπόψη τυχόν εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας που δεν πληρούν τα κριτήρια για συμψηφισμό στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχετικά με τα εντός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού, τα ποσά έκθεσης που αναφέρονται παραπάνω βασίζονται στα λογιστικά υπόλοιπα του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, η μέγιστη έκθεση αφορά τα ονομαστικά ποσά που ενδέχεται να απαιτηθεί να καταβληθούν από την Τράπεζα, εάν τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και λοιπών δεσμεύσεων ενεργοποιηθούν και οι δανειακές δεσμεύσεις εκταμιευθούν. Οι εκτός ισολογισμού δανειακές δεσμεύσεις που παρουσιάζονται παραπάνω, περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις αξίας € 2,6 δις (2021: € 2,4 δις), για τις οποίες υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

5.2.1.2 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Παρακάτω παρατίθεται μια επισκόπηση της έκθεσης της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο προερχόμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, σύμφωνα με τις δημοσιευμένες, την 30 Σεπτεμβρίου 2013, οδηγίες της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) όπως επικαιροποιήθηκαν από την Τράπεζα με σκοπό να συμμορφωθεί με τις αναθεωρημένες γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις» σε συνέχεια της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 από το 2018. Επιπρόσθετα, τα είδη ρύθμισης δανείων της Τράπεζας είναι σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ 42/30.05.2014 και τις τροποποιήσεις της.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(α) Ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Ως εκ τούτου, τα δάνεια που παρουσιάζονται ως μη απομειωμένα, περιλαμβάνουν δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται 12μηνη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθώς δεν παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, και δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους καθώς παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση χωρίς, ωστόσο, να θεωρούνται ότι βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης.

Η κατηγορία των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει δάνεια τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης (default) για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους, καθώς και τα δάνεια που κατηγοριοποιούνται ως «Αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα» (POCI), των οποίων πάντοτε η πρόβλεψη απομείωσης θα επιμετράται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για το σύνολο της διάρκειάς τους. Από την 1η Ιανουαρίου 2021 και έπειτα, η Τράπεζα εφαρμόζει τον ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς που είναι συνεπής με τον ορισμό για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) και με τον ορισμό αθέτησης (Definition of Default-DoD) για εποπτικούς σκοπούς.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν υπόκεινται σε επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και επομένως δε συμπεριλαμβάνονται στα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται στις κάτωθι ενότητες των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες τα οποία επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, εκτός και αν υποδεικνύεται διαφορετικά.

Η λογιστική πολιτική της Τράπεζας σχετικά με την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού παρατίθεται στη σημείωση 2.2.14.

Ποσοτικά στοιχεία

Η παρακάτω ποσοτική ανάλυση παρουσιάζει πληροφόρηση για τη συνολική λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων ομολόγων που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα, και την ονομαστική αξία των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, καθώς και την κατηγοριοποίηση αυτών σε μη απομειωμένα (Στάδιο 1 και Στάδιο 2) και απομειωμένα (Στάδιο 3 και POCI). Επίσης, παρουσιάζει το υπόλοιπο της πρόβλεψης απομείωσης που έχει αναγνωρισθεί ανά κατηγορία δανείων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει του τρόπου υπολογισμού της (δηλ. «ατομική» ή συλλογική» αξιολόγηση), τη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων, καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για την μείωση του πιστωτικού κινδύνου, η οποία έχει ανώτατο όριο το ύψος του δανείου, προ απομείωσης. Ειδικότερα, οι παρακάτω τέσσερις πίνακες για το 2022 και το 2021 παρέχουν:

- στοιχεία για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης ανά προϊόν, στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, την αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου,
- την κατηγοριοποίηση των δανειακών ανοιγμάτων και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο με βάση τα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης,
- την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο,
- την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3 και POCI) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες,

Τα δανειακά ανοίγματα του Δημοσίου Τομέα, τα οποία παρουσιάζονται ξεχωριστά στους ακόλουθους πίνακες, περιλαμβάνουν ανοίγματα προς την κεντρική κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, σε εταιρείες που συνδέονται με το κράτος και εταιρείες που ελέγχονται μερικώς ή πλήρως από το κράτος, εξαιρώντας τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις με εμπορική δραστηριότητα. Για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, ο Δημόσιος Τομέας συμπεριλαμβάνεται στα επιχειρηματικά δάνεια.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν συνοπτικά στοιχεία για την ποιότητα (κατάταξη ανά στάδιο, πρόβλεψη απομείωσης και αξία εξασφάλισης ανά κατηγορία προϊόντος) των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνουν τις μεταβολές της εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και την αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) για σκοπούς συμφωνίας με τη συνολική λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες:

	31 Δεκεμβρίου 2022										
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Πρόβλεψη απομείωσης					
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2 € εκατ.	Ατομική αξιολόγηση € εκατ.	Συλλογική αξιολόγηση € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ ονομαστική αξία ανοίγματος € εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2 € εκατ.	Ατομική αξιολόγηση € εκατ.	Συλλογική αξιολόγηση € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση € εκατ.	Αξία εξασφαλίσεων € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.465	3.582	51	978	13.076	(56)	(248)	(28)	(486)	12.257	9.070
-Στεγαστικά δάνεια	5.048	2.708	17	451	8.224	(19)	(155)	(13)	(164)	7.873	
Αξία εξασφαλίσεων	4.773	2.266	10	364							7.414
- Καταναλωτικά δάνεια	754	177	0	126	1.057	(16)	(23)	(0)	(102)	916	
Αξία εξασφαλίσεων	0	0	-	2							3
- Πιστωτικές κάρτες	543	51	0	36	630	(5)	(5)	(0)	(33)	587	
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							
- Μικρές επιχειρήσεις	2.120	646	34	365	3.165	(16)	(65)	(15)	(187)	2.882	
Αξία εξασφαλίσεων	952	488	21	192							1.653
Επιχειρηματικά	17.278	875	670	162	18.985	(51)	(62)	(290)	(98)	18.484	10.765
- Μεγάλες επιχειρήσεις	11.106	482	219	14	11.821	(32)	(23)	(121)	(9)	11.636	
Αξία εξασφαλίσεων	4.475	273	112	7							4.867
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	1.554	393	451	149	2.547	(19)	(39)	(169)	(90)	2.231	
Αξία εξασφαλίσεων	627	262	311	80							1.280
-Ομόλογα τιτλοποίησης ⁽²⁾	4.618	-	-	-	4.618	(0)	-	-	-	4.618	
Αξία εξασφαλίσεων	4.618	-	-	-							4.618
Δημόσιος τομέας	25	-	-	0	25	(0)	-	-	(0)	24	0
- Ελλάδα	25	-	-	0	25	(0)	-	-	(0)	24	
Αξία εξασφαλίσεων	0	-	-	0	-	-	-	-	(0)	24	0
-Λοιπές χώρες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου										(163)	
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων										16	16
Σύνολο	25.768	4.457	721	1.140	32.086	(108)	(310)	(318)	(584)	30.619	19.851
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	15.446	3.290	455	644							
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	8.589	191	44	216	9.039	(16)	(2)	(33)	(170)		
Δανειακές δεσμεύσεις	5.710	109	2	-	5.821	(11)	(1)	(1)	-		
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	2.879	82	42	216	3.219	(5)	(2)	(32)	(170)		
Αξία εξασφαλίσεων	770	24	18	5		-	-	-	-		

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021											
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3					Πρόβλεψη απομείωσης						
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3					ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3					Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ ονομαστική αξία ανοίγματος	ECL 12μήνου-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.753	3.446	53	949	13.201	(77)	(211)	(26)	(422)	12.465	9.159	
-Στεγαστικά δάνεια	5.372	2.640	16	391	8.419	(16)	(133)	(9)	(113)	8.148		
Αξία εξασφαλίσεων	4.975	2.157	11	306							7.449	
- Καταναλωτικά δάνεια	795	125	0	135	1.055	(20)	(18)	(0)	(98)	919		
Αξία εξασφαλίσεων	0	0	-	3							3	
- Πιστωτικές κάρτες	490	24	0	38	552	(6)	(6)	(0)	(34)	506		
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							-	
- Μικρές επιχειρήσεις	2.096	657	37	385	3.175	(35)	(54)	(17)	(177)	2.892		
Αξία εξασφαλίσεων	1.017	488	21	181							1.707	
Επιχειρηματικά	14.883	923	1.140	269	17.215	(53)	(66)	(593)	(128)	16.375	10.182	
- Μεγάλες επιχειρήσεις	8.086	436	451	20	8.993	(31)	(35)	(232)	(11)	8.684		
Αξία εξασφαλίσεων	3.115	224	186	6							3.531	
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	2.015	487	689	249	3.440	(22)	(31)	(361)	(117)	2.909		
Αξία εξασφαλίσεων	1.055	306	389	119							1.869	
-Ομόλογα τιτλοποίησης ⁽²⁾	4.782	-	-	-	4.782	(0)	-	-	-	4.782		
Αξία εξασφαλίσεων	4.782	-	-	-							4.782	
Δημόσιος τομέας	30	2	-	1	33	(1)	(0)	-	(1)	31	2	
- Ελλάδα	30	2	-	1	33	(1)	(0)	-	(1)	31		
Αξία εξασφαλίσεων	1	1	-	0	-	-	-	-	-		2	
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων										23	23	
Σύνολο	23.666	4.371	1.193	1.219	30.449	(131)	(277)	(619)	(551)	28.894	19.366	
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	14.945	3.176	607	615								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	5.192	290	65	380	5.927	(11)	(4)	(35)	(290)			
Δανειακές δεσμεύσεις	3.167	168	23	-	3.358	(7)	(1)	(1)	-			
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	2.025	122	42	380	2.569	(4)	(3)	(34)	(290)			
Αξία εξασφαλίσεων	914	38	19	7								

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης των πιστωτικά απομειωμένων δανείων πελατών περιλαμβάνει POCI ποσού € 8 εκατ. για τα οποία δεν υπάρχει σημαντική πρόβλεψη απομείωσης.

⁽²⁾ Αφορά τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico, οι οποίες καλύπτονται από εξασφάλιση με το υποκείμενο χαρτοφυλάκιο δανείων, που διακρατούν οι εκάστοτε εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίου (σημ. 20). Η αξία των τιτλοποιημένων δανειακών χαρτοφυλακίων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Cairo και Mexico είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ. 20).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα αξιολογεί την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, που υπόκεινται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές κάνοντας χρήση των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, τα οποία στηρίζονται σε διάφορους ποσοτικούς και ποιοτικούς παράγοντες, ενώ η αξιολόγηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής στηρίζεται στην κατανομή των βαθμίδων κινδύνου σε ομοιογενείς ομάδες.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τη κατανομή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης και της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης της πιστωτικής τους ποιότητας και της κατάταξης σε στάδια:

	31 Δεκεμβρίου 2022				31 Δεκεμβρίου 2021			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης								
Λιανική Τραπεζική								
- Στεγαστικά δάνεια								
PD<2,5%	4.758	1.166	-	5.924	4.301	415	-	4.716
2,5%<=PD<4%	231	283	-	514	520	463	-	983
4%<=PD<10%	24	426	-	450	485	1127	-	1.612
10%<=PD<16%	19	519	-	537	37	275	-	312
16%<=PD<99,99%	16	315	-	330	29	360	-	389
100%	-	-	468	468	-	-	407	407
- Καταναλωτικά δάνεια								
PD<2,5%	8	7	-	15	14	13	-	27
2,5%<=PD<4%	331	32	-	363	281	19	-	300
4%<=PD<10%	380	122	-	502	470	75	-	545
10%<=PD<16%	31	5	-	36	30	4	-	34
16%<=PD<99,99%	4	11	-	15	0	14	-	14
100%	-	-	126	126	-	-	135	135
- Πιστωτικές κάρτες								
PD<2,5%	285	3	-	288	283	1	-	284
2,5%<=PD<4%	258	40	-	298	207	17	-	224
4%<=PD<10%	-	-	-	-	-	-	-	-
10%<=PD<16%	-	-	-	-	-	-	-	-
16%<=PD<99,99%	-	9	-	9	-	6	-	6
100%	-	-	36	36	-	-	38	38
- Μικρές επιχειρήσεις								
PD<2,5%	1.194	28	-	1.222	1.327	18	-	1.345
2,5%<=PD<4%	468	62	-	530	177	11	-	188
4%<=PD<10%	271	39	-	310	356	77	-	433
10%<=PD<16%	47	161	-	208	78	131	-	209
16%<=PD<99,99%	141	356	-	497	158	420	-	578
100%	-	-	398	398	-	-	422	422
Επιχειρηματικά								
- Μεγάλες επιχειρήσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	8.494	-	-	8.494	5.391	-	-	5.391
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	2.487	317	-	2.804	2.575	232	-	2.807
Υπό παρακολούθηση	124	165	-	290	120	204	-	324
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	233	233	-	-	471	471
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ								
Υψηλής διαβάθμισης	488	0	-	488	603	0	-	603
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	873	143	-	1.016	1.142	99	-	1.241
Υπό παρακολούθηση	194	250	-	444	270	388	-	658
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	599	599	-	-	938	938
- Ομόλογα τιλοποίησης								
Υψηλής διαβάθμισης	4.618	-	-	4.618	4.782	-	-	4.782
Δημόσιος τομέας								
Όλες οι χώρες								
Υψηλής διαβάθμισης	25	-	-	25	21	-	-	21
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	-	-	-	-	3	-	-	3
Υπό παρακολούθηση	-	-	-	-	6	2	-	8
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	0	0	-	-	1	1
Σύνολο	25.768	4.457	1.861	32.086	23.666	4.371	2.412	30.449

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022				31 Δεκεμβρίου 2021			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο								
Λιανική Τραπεζική								
Δανειακές δεσμεύσεις								
PD<2,5%	1.073	11	-	1.084	1.140	3	-	1.143
2,5%<=PD<4%	1.013	62	-	1.075	813	44	-	857
4%<=PD<10%	419	23	-	442	314	88	-	402
10%<=PD<16%	33	1	-	34	38	10	-	48
16%<=PD<99,99%	-	7	-	7	-	1	-	1
100%	-	-	-	-	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις								
PD<2,5%	63	0	-	63	75	-	-	75
2,5%<=PD<4%	75	1	-	75	36	-	-	36
4%<=PD<10%	21	-	-	21	9	-	-	9
10%<=PD<16%	-	-	-	-	-	-	-	-
16%<=PD<99,99%	-	-	-	-	-	-	-	-
100%	-	-	1	1	-	-	1	1
Επιχειρηματικά								
Δανειακές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	2.410	-	-	2.410	498	-	-	498
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	757	5	-	762	328	20	-	348
Υπό παρακολούθηση	6	-	-	6	36	2	-	38
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	2	2	-	-	23	23
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	2.005	-	-	2.005	1.321	-	-	1.321
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	674	36	-	710	552	46	-	598
Υπό παρακολούθηση	41	46	-	87	32	76	-	108
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	256	256	-	-	421	421
Σύνολο	8.589	191	259	9.039	5.192	290	445	5.927

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις κατηγορίες εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (το MRA ή αντίστοιχο σύστημα διαβάθμισης) του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου που αντιστοιχούν στις κατηγορίες πιστωτικής ποιότητας όπως παρουσιάζονται στους παραπάνω πίνακες:

Επιχειρηματικά δάνεια		
Κατηγορίες κατάταξης πιστωτικής ποιότητας	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σε Μεγάλες επιχειρήσεις	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σε Μικρομεσαίες ΜΜΕ
	Υψηλής διαβάθμισης	1-4
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	5-6	4-6
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	7-9	7-9
Απομειωμένα (Defaulted)	10	10

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο η οποία υπολογίστηκε βάσει του αρχικού και τελικού υπολοίπου για τις περιόδους αναφοράς από την 1 Ιανουαρίου 2022 έως 31 Δεκεμβρίου 2022 και από την 1 Ιανουαρίου 2021 έως 31 Δεκεμβρίου 2021:

	31 Δεκεμβρίου 2022													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.		
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	14.913	925	1.410	5.372	2.640	407	1.285	149	173	2.096	657	422	30.448	
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	5.465	-	8	310	-	-	303	-	-	486	-	-	6.573	
Υπόλοιπο από την συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	-	-	-	-	-	75	10	94	-	-	-	180	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων														
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	268	(268)	(0)	298	(287)	(12)	45	(38)	(7)	117	(106)	(11)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(451)	465	(15)	(444)	545	(101)	(155)	177	(22)	(127)	177	(50)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(18)	(54)	72	(57)	(146)	203	(46)	(25)	71	(34)	(71)	105	-	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	(0)	(271)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(272)	
Διαγραφές ⁽¹⁾	-	-	(84)	-	-	(7)	-	-	(126)	-	-	(44)	(262)	
Αποπληρωμές	(3.025)	(194)	(289)	(618)	(166)	(36)	(235)	(59)	(39)	(506)	(44)	(29)	(5.239)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	150	(0)	1	186	121	14	24	14	20	88	34	7	658	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	17.303	875	832	5.048	2.708	468	1.296	228	162	2.120	646	398	32.086	
Πρόβλεψη απομείωσης	(51)	(62)	(388)	(19)	(155)	(177)	(21)	(28)	(135)	(16)	(65)	(202)	(1.320)	
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	17.252	813	444	5.028	2.553	291	1.275	200	28	2.104	581	196	30.766	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 € εκατ.	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	13.224	1.151	1.645	5.845	2.688	1.674	1.198	282	547	1.814	1.112	945	32.124
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	3.102	-	-	267	-	-	270	-	-	384	-	-	4.023
Υπόλοιπο από την απόκτηση εταιρειών	2	65	386	-	-	-	-	-	-	0	0	91	544
Ομόλογα τιτλοποίησης	1628	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.628
Μεταφορές μεταξύ σταδίων													
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	226	(207)	(19)	503	(499)	(4)	105	(102)	(3)	408	(406)	(2)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(351)	379	(28)	(707)	917	(210)	(53)	73	(20)	(118)	181	(63)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(3)	(180)	183	(85)	(211)	296	(42)	(62)	104	(56)	(131)	187	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(330)	(33)	(486)	(22)	(220)	(1.254)	(3)	(14)	(336)	(5)	(81)	(636)	(3.420)
Διαγραφές ⁽¹⁾	-	-	(152)	-	-	(70)	-	-	(100)	-	-	(76)	(398)
Αποπληρωμές	(2.772)	(246)	(131)	(603)	(144)	(48)	(239)	(37)	(52)	(337)	(53)	(34)	(4.696)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	187	(4)	12	174	109	23	49	9	33	6	35	10	643
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	14.913	925	1.410	5.372	2.640	407	1.285	149	173	2.096	657	422	30.448
Πρόβλεψη απομείωσης	(54)	(66)	(722)	(16)	(133)	(122)	(26)	(24)	(133)	(35)	(54)	(195)	(1.580)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	14.859	859	688	5.356	2.507	285	1.259	125	40	2.061	603	227	28.868

⁽¹⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 και η Τράπεζα βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 82 εκατ. (2021: € 186 εκατ.)

Σημείωση 1: Η κατηγορία του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει και τα δάνεια του Δημοσίου Τομέα.

Σημείωση 2: Τα «Δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν αυτά που αποαναγνωρίστηκαν λόγω α) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων, β) συναλλαγών πώλησης και τιτλοποίησης, γ) συναλλαγών ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη και εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης (σημ. 20 και 29).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3 και POCI) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία δανείου προ απομείωσης, την πρόβλεψη απομείωσης καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Για τα καταγγελλόμενα δάνεια, η Τράπεζα παύει να παρακολουθεί την κατάσταση καθυστέρησής τους και συνεπώς τα υπόλοιπα τους περιλαμβάνονται στην κατηγορία «άνω των 360 ημερών», με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια τα οποία παρακολουθούνται μέχρι τις 360 μέρες καθυστέρησης.

	31 Δεκεμβρίου 2022							Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			Ελλάδα		
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.			
έως 90 ημέρες	160	38	6	107	102	220	0	632	
90 έως 179 ημέρες	34	11	6	17	10	23	-	100	
180 έως 360 ημέρες	80	24	7	44	1	44	-	199	
άνω των 360 ημερών	195	54	18	230	120	313	0	930	
Λογιστική αξία προ απομείωσης	468	126	36	398	233	599	0	1.861	
Πρόβλεψη απομείωσης	(177)	(102)	(33)	(202)	(130)	(258)	(0)	(902)	
Λογιστική αξία	291	24	3	196	103	341	0	959	
Αξία εξασφαλίσεων	374	2	-	213	119	391	0	1.099	

	31 Δεκεμβρίου 2021							Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			Ελλάδα		
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.			
έως 90 ημέρες	172	39	2	111	263	271	0	858	
90 έως 179 ημέρες	46	16	3	23	0	22	-	110	
180 έως 360 ημέρες	82	30	4	41	33	30	0	220	
άνω των 360 ημερών	107	50	29	247	175	615	1	1.224	
Λογιστική αξία προ απομείωσης	407	135	38	422	471	938	1	2.412	
Πρόβλεψη απομείωσης	(122)	(98)	(34)	(194)	(243)	(478)	(1)	(1.170)	
Λογιστική αξία	285	37	4	228	228	460	0	1.242	
Αξία εξασφαλίσεων	317	3	-	202	192	508	0	1.222	

Σημείωση: Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία προ απομείωσης των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει και τα δάνεια της κατηγορίας POCI ποσού € 8 εκατ. (2021: μηδέν)

(β) Εξασφαλίσεις και ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Εξασφαλίσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων προσδιορίζει τη σχέση μεταξύ του δανειακού υπολοίπου, προ απομείωσης, και της τρέχουσας αξίας των ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Στεγαστικά Δάνεια		
Μικρότερο από 50%	2.223	2.207
50%-70%	1.715	1.625
71%-80%	1.228	1.131
81%-90%	791	764
91%-100%	804	961
101%-120%	556	624
121%-150%	421	487
Μεγαλύτερο από 150%	486	620
Συνολική έκθεση	8.224	8.419
Μέσος όρος του δείκτη δανείων προς αξία εξασφάλισης	60,80%	64,37%

Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων για δάνεια και απαιτήσεις πελατών στο αποσβέσιμο κόστος παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022				Ληφθείσες Εγγυήσεις ⁽¹⁾ € εκατ.
	Αξία εξασφαλίσεων				
	Ακίνητη περιουσία € εκατ.	Χρηματ/κές € εκατ.	Λοιπές € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.665	289	115	9.070	705
Επιχειρηματικά	2.784	42	7.938	10.765	663
Δημόσιος τομέας	-	0	0	0	-
Σύνολο	11.449	332	8.054	19.835	1.368

	31 Δεκεμβρίου 2021				Ληφθείσες Εγγυήσεις ⁽¹⁾ € εκατ.
	Αξία εξασφαλίσεων				
	Ακίνητη περιουσία € εκατ.	Χρηματ/κές € εκατ.	Λοιπές € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.719	374	66	9.159	595
Επιχειρηματικά	2.174	84	7.924	10.182	285
Δημόσιος τομέας	1	1	0	2	-
Σύνολο	10.894	459	7.990	19.343	880

⁽¹⁾ Επιπλέον των ανωτέρω εγγυήσεων, από το Δεκέμβριο 2021, η Τράπεζα έχει υπογράψει δύο συμβάσεις χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave I» και «Wave II» που σχετίζονται με χαρτοφυλάκια εξυπηρετούμενων δανείων προς ΜΜΕ και μεγάλων επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1,4 δις την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1,7 δις) και από το Δεκέμβριο 2022 έχει υπογράψει σύμβαση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave III» που σχετίζεται με χαρτοφυλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων προς τη ναυτιλία ύψους € 1,6 δις (\$ 1,7 δις) (σημ. 20).

Οι εξασφαλίσεις που παρουσιάζονται στον ανωτέρω πίνακα στην κατηγορία «Λοιπές», περιλαμβάνουν εκχωρημένες απαιτήσεις, εξοπλισμό, αποθέματα, πλωτά μέσα κλπ. Περιλαμβάνουν επίσης την αξία των τιτλοποιημένων δανείων που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων που εξέδωσαν τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης Pillar, Cairo και Mexico. Η αξία των τιτλοποιημένων δανείων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Cairo και Mexico είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ. 20).

Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Η Τράπεζα αναγνωρίζει στον ισολογισμό τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται ως εξασφαλίσεις, όταν αυτά έρχονται στην κατοχή της συνήθως μέσω νομικών διαδικασιών ή επικαλούμενη άλλες πιστωτικές ενισχύσεις. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων τα οποία συμπεριλαμβάνονται στα «Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού» ανήλθε σε € 536 εκατ. (2021: € 547 εκατ.) (σημ. 28). Τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού παρουσιάζονται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας (σημ. 2.2.19).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η κύρια κατηγορία εξασφαλίσεων που ανακτάται από την Τράπεζα, για την αποπληρωμή ή μείωση του υπολοίπου των δανείων, αφορά σε ακίνητα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των ανακτηθέντων ακινήτων κατά τη διάρκεια της χρήσης, συμπεριλαμβανομένων (α) εκείνων που μεταφέρθηκαν στην κατάλληλη κατηγορία με βάση τη χρήση τους από την Τράπεζα ως μέρος των δραστηριοτήτων της, δηλαδή επενδύσεις σε ακίνητα ή ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα (σημ. 2.2.6, 25 και 26) και (β) εκείνα που αναταξινομήθηκαν στην κατηγορία «διακρατούμενα προς πώληση» (σημ. 29).

	31 Δεκεμβρίου 2022			31 Δεκεμβρίου 2021		
	Ακίνητη περιουσία			Ακίνητη περιουσία		
	Κατοικίες € εκατ.	Εμπορικά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Κατοικίες € εκατ.	Εμπορικά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	205	341	546	203	258	461
Προσθήκες ⁽¹⁾	11	20	31	11	19	30
Απόκτηση λόγω κοινής διάσπασης (σημ. 23)	-	-	-	-	85	85
Μεταφορές προς επενδυτικά ακίνητα	-	(7)	(7)	-	-	-
Πωλήσεις	(3)	(20)	(23)	(3)	(4)	(7)
Ζημιές αποτίμησης ακινήτων	(3)	(8)	(11)	(2)	(1)	(3)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 29)	-	-	-	(3)	(16)	(19)
Λοιπά	(1)	(1)	(2)	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	209	325	534	205	341	546

⁽¹⁾ Η λογιστική αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης 2022 και κατέχονταν στο τέλος της χρήσης ανήλθε σε € 31 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 115 εκατ.).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα ανακτά λοιπούς τύπους εξασφαλίσεων που αφορούν κυρίως σε μετοχικούς τίτλους λόγω της συμμετοχής της σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος μέτρων ρύθμισης (βλ. παρακάτω «Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη»). Κατά τη διάρκεια της χρήσης δεν αποκτήθηκαν μέσω πλειστηριασμού λοιποί τύποι εξασφαλίσεων από την Τράπεζα (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2,9 εκατ.).

(γ) Γεωγραφική κατανομή και τομέας δραστηριότητας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Όπως αναφέρεται στη σημ. 5.2.1, η Τράπεζα κατέχει διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια σε διαφορετικές αγορές και χώρες και εφαρμόζει όρια στη συγκέντρωση ανά γεωγραφική περιοχή ή τομέα δραστηριότητας των ομάδων των πιστούχων που μπορεί να επηρεαστούν παρόμοια από αλλαγές στις οικονομικές ή άλλες συνθήκες, ώστε να περιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα της Τράπεζας σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο στη λογιστική αξία προ απομείωσης και σε ονομαστική αξία αντίστοιχα, ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή και την πρόβλεψη απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή:

	31 Δεκεμβρίου 2022											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	Πρόβλεψη απομείωσης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.407	3.551	1.023	(804)	58	31	5	(14)	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	4.990	2.677	463	(337)	57	31	5	(14)	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	754	177	126	(141)	0	0	0	(0)	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	543	51	36	(43)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	2.120	646	398	(283)	0	0	0	(0)	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	10.216	870	792	(464)	4.855	5	31	(29)	2.208	-	9	(8)
-Εμπόριο και Υπηρεσίες ⁽²⁾	4.536	262	397	(234)	4.647	1	12	(10)	121	-	5	(5)
-Βιομηχανία	2.156	261	115	(88)	5	-	3	(2)	-	-	-	-
-Ναυτιλία	-	2	44	(44)	195	-	15	(16)	2.087	-	4	(3)
-Κατασκευές	1.258	50	57	(46)	8	3	1	(2)	-	-	-	-
-Τουρισμός	862	296	176	(48)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Ενέργεια	1.405	1	2	(3)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Λοιπές	0	-	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-
Δημόσιος τομέας	25	0	(0)	(0)	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	18.647	4.422	1.816	(1.268)	4.913	35	37	(44)	2.208	-	9	(8)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	7.440	183	51	(48)	878	7	209	(174)	271	-	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	5.427	108	2	(12)	43	1	-	(0)	240	-	-	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	2.014	75	49	(36)	835	7	209	(174)	31	-	0	(0)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Όνομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Όνομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Όνομαστική αξία			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	Πρόβλεψη απομείωσης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.685	3.415	998	(722)	68	31	4	(14)	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	5.305	2.609	403	(257)	67	31	4	(14)	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	794	125	135	(136)	1	0	-	(0)	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	490	24	38	(46)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	2.096	657	422	(283)	0	0	-	(0)	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	7.996	914	1.347	(799)	5.022	6	42	(33)	1.865	3	20	(8)
-Εμπόριο και Υπηρεσίες ⁽²⁾	3.523	408	761	(452)	4.840	2	13	(10)	331	3	8	(6)
-Βιομηχανία	2.084	200	170	(139)	-	-	3	(3)	-	-	-	-
-Ναυτιλία	0	3	50	(49)	168	-	19	(15)	1.534	-	12	(2)
-Κατασκευές	923	65	142	(92)	14	4	7	(5)	-	-	-	-
-Τουρισμός	860	235	221	(60)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Ενέργεια	606	3	0	(5)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Λοιπές	-	0	3	(2)	0	-	0	(0)	-	-	-	-
Δημόσιος τομέας	30	2	1	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	16.711	4.331	2.346	(1.523)	5.090	37	46	(47)	1.865	3	20	(8)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	4.471	289	73	(46)	552	1	372	(294)	169	-	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	3.034	168	23	(9)	-	-	-	-	133	-	-	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.437	121	50	(37)	552	1	372	(294)	36	-	0	(0)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια πελατών (POCI) ποσού € 8 εκατ. από δραστηριότητες στην Ελλάδα.

⁽²⁾ Οι δραστηριότητες σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες περιλαμβάνουν € 4.618 εκατ. τα οποία σχετίζονται με τα ομόλογα των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico (31 Δεκεμβρίου 2021: € 4.782 εκατ. σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες τα οποία σχετίζονται με τα ομόλογα των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία των δανείων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ύψους € 16 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 23 εκατ.) περιλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων, τα οποία αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα (31 Δεκεμβρίου 2021: € 20 εκατ. αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα και € 3,5 εκατ. αφορούν δραστηριότητες στην Υπόλοιπη Ευρώπη).

(δ) Μέτρα ρύθμισης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Οι συμβατικοί όροι των δανείων ενδέχεται να τροποποιηθούν λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς, διακράτηση πελατείας και λοιπών παραγόντων, καθώς και λόγω ενδεχόμενης επιδείνωσης στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Η Τράπεζα εφαρμόζει διάφορα προγράμματα ρύθμισης δανείων, προκειμένου να ενισχύσει τη διαχείριση των σχέσεων της με τους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών είσπραξης των απαιτήσεων της, καθώς και να βελτιώσει την ανακτησιμότητα των αντίστοιχων ταμιακών ροών και να περιορίσει τις ζημιές από πιστωτικούς κινδύνους που προέρχονται τόσο από τα δάνεια λιανικής τραπεζικής όσο και από το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο.

Κατηγοριοποίηση Μέτρων Ρύθμισης

Οι πρακτικές ρύθμισης δανείων, όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από την Τράπεζα, βάσει των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής περιλαμβάνουν μόνο τις περιπτώσεις τροποποίησης των συμβατικών όρων αποπληρωμής του δανείου λόγω οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη να ανταποκριθεί στις δανειακές του υποχρεώσεις βάσει των υφιστάμενων όρων, και η Τράπεζα παρέχει διευκολύνσεις, μέσω ευνοϊκής τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται από την δανειακή σύμβαση, ενέργεια στην οποία δεν θα προέβαινε εάν ο οφειλέτης δεν βρισκόταν σε οικονομική δυσχέρεια.

Όλα τα άλλα είδη τροποποιήσεων που παρέχονται από την Τράπεζα και δεν οφείλονται στην οικονομική αδυναμία του οφειλέτη, αλλά καθορίζονται από παράγοντες επιχειρηματικής φύσεως, δεν αποτελούν μέτρα ρύθμισης.

Λύσεις Ρύθμισης Δανείων

Οι λύσεις ρύθμισης παρέχονται κατόπιν αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και της πρόθεσής του να αποπληρώσει την οφειλή του, και μπορεί να είναι προσωρινής φύσης ή μεγαλύτερης διάρκειας. Ο σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η διευκόλυνση των οφειλετών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες μέσω επαναπροσδιορισμού των όρων αποπληρωμής των δανείων τους με βιώσιμο τρόπο και ταυτόχρονα η προστασία της Τράπεζας από ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές. Η Τράπεζα αναπτύσσει στοχευμένες στρατηγικές κατηγοριοποίησης οφειλετών με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες των εν λόγω επιλεγμένων ομάδων οφειλετών.

Τα μέτρα ρύθμισης δανείων μπορεί να περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται απαραίτητα σε ένα ή και περισσότερα από τα παρακάτω:

- κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- καταβολή δόσης μεγαλύτερης των οφειλόμενων τόκων,
- καταβολή μόνο τόκων,
- καταβολή δόσης μικρότερης των οφειλόμενων τόκων,
- περίοδος χάριτος,
- μείωση επιτοκίου,
- παράταση διάρκειας,
- διαχωρισμός οφειλής και σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων,
- μερική διαγραφή οφειλής,
- λειτουργική αναδιάρθρωση και
- συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Ειδικά για τα καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση (περιλαμβανομένων των πιστωτικών καρτών), τα προγράμματα ρύθμισης (π.χ. παράταση διάρκειας) πραγματοποιούνται κυρίως μέσω της ενοποίησης των δανειακών υποχρεώσεων, όπου όλα τα υφιστάμενα υπόλοιπα καταναλωτικών δανείων συγκεντρώνονται σε ένα. Αυτές οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται τόσο για να επιτυγχάνεται η επαρκής μείωση των δόσεων του δανείου όσο και ο βιώσιμος χαρακτήρας της ρύθμισης για τον οφειλέτη. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις, η ενοποίηση των δανειακών υποχρεώσεων μπορεί να συνδυάζεται με εγγραφή προσημείωσης σε ακίνητα, μετατρέποντας έτσι τα μη εξασφαλισμένα ανοίγματα της Τράπεζας σε εξασφαλισμένα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων, η μείωση της δόσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων προγραμμάτων ρύθμισης, όπως η παράταση διάρκειας της αποπληρωμής του δανείου, η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο διαχωρισμός οφειλής και η σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων.

Τα επιχειρηματικά δάνεια υπόκεινται σε ρύθμιση, όταν υπάρχουν ενδείξεις οικονομικών δυσχερειών του οφειλέτη, η οποία στοιχειοθετείται από ένα συνδυασμό παραγόντων μεταξύ των οποίων η επιδείνωση των οικονομικών του στοιχείων, η υποβάθμιση της πιστοληπτικής του αξιολόγησης, οι καθυστερήσεις πληρωμών και λοιποί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια του 2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ) δημοσίευσε οδηγίες για την αναστολή πληρωμών σύμφωνα με τις οποίες η εφαρμογή μίας γενικής αναστολής πληρωμών που πληροί τις απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών, δεν θα οδηγούσε από μόνη της σε αναταξινόμηση βάσει του ορισμού των μέτρων ρύθμισης. Ωστόσο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συνεχίσουν να κατηγοριοποιούν τα ανοίγματα ως εξυπηρετούμενα ή μη εξυπηρετούμενα σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, ως γενική αρχή, πριν από την εφαρμογή ενός προγράμματος ρύθμισης, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν ατομική αξιολόγηση της ικανότητας αποπληρωμής του δανειολήπτη και να χορηγούν μέτρα ρύθμισης προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες συνθήκες του εν λόγω δανειολήπτη.

Με βάση αυτό, και ακολουθώντας την εσωτερική διαδικασία μεμονωμένων αξιολογήσεων, η Τράπεζα χαρακτήρισε ως μέτρα ρύθμισης συγκεκριμένα προγράμματα αναστολής πληρωμών για περιπτώσεις του ξενοδοχειακού τομέα, για τις οποίες θεωρήθηκε ότι υπήρχαν αυξημένες οικονομικές δυσκολίες.

Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη

Για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, η Τράπεζα συμμετέχει σε ορισμένες περιπτώσεις σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος των λύσεων ρύθμισης, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.10. Το 2022, οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνται από την Τράπεζα την 31 Δεκεμβρίου 2022 σχετίζονται με τη συμμετοχή ποσοστού 3% στην Καλογήρου Ανώνυμη Εμπορική Εταιρία υποδημάτων, ενδυμάτων και δερμάτινων ειδών για μηδενικό τίμημα. Παρομοίως το 2021, οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνταν από την Τράπεζα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2021 σχετίζονται με (α) τη συμμετοχή ποσοστού 100% στην Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε. για € 1 εκατ. και (β) τη συμμετοχή ποσοστού 29,48% στην INTERTEK Α.Ε. – Διεθνείς Τεχνολογίες για τίμημα € 1,9 εκατ. σε μετρητά.

i. Ταξινόμηση ρυθμισμένων δανείων

Τα ρυθμισμένα δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη απομειωμένα (Στάδιο 2) ή ως απομειωμένα (Στάδιο 3) αξιολογώντας τον βαθμό καθυστέρησης και την πιστοληπτική τους διαβάθμιση.

Τα απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια υπόκεινται αρχικά σε περίοδο επιτήρησης ενός έτους, κατά την οποία η συναλλακτική συμπεριφορά των οφειλετών παρακολουθείται επισταμένως. Εάν, στο τέλος της ανωτέρω περιόδου, οι οφειλέτες έχουν ανταποκριθεί στους όρους του προγράμματος και δεν υπάρχουν καθόλου ποσά σε καθυστέρηση, καθώς και αμφιβολίες για την πλήρη εξόφληση των δανείων, τότε αυτά γνωστοποιούνται ως μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια (Στάδιο 2). Επιπροσθέτως, τα μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προγενέστερα κατηγοριοποιήθηκαν ως απομειωμένα και τήρησαν του όρους της ρύθμισης, υπόκεινται σε διετή παρακολούθηση. Εάν, στο τέλος αυτής της περιόδου, οι οφειλέτες έχουν προβεί σε τακτικές πληρωμές κατά ένα σημαντικό ποσό σωρευτικά, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι ούτε απομειωμένα ούτε πληρούνται άλλα κριτήρια αύξησης πιστωτικού κινδύνου, τότε αυτά εξέρχονται από το καθεστώς ρύθμισης και ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Ειδικότερα, η κατηγορία των απομειωμένων ρυθμισμένων δανείων περιλαμβάνει εκείνα που (α) κατά την ημερομηνία της ρύθμισης ήταν σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή θεωρούνταν πιθανό να μην αποπληρωθούν, (β) στο τέλος της περιόδου επιτήρησης του ενός έτους ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των μη απομειωμένων δανείων και κατά την διετή περίοδο παρακολούθησης τα νέα μέτρα ρύθμισης είχαν παραταθεί ή υπήρξαν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και (γ) κατηγοριοποιήθηκαν αρχικά ως μη απομειωμένα και κατά την διάρκεια της διετούς περιόδου παρακολούθησης ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των απομειωμένων.

Επίσης, τα ρυθμισμένα δάνεια που δεν εξυπηρετούνται σύμφωνα με τους νέους τροποποιημένους όρους και τα οποία μεταγενέστερα καταγγέλλονται, παύουν να παρακολουθούνται ξεχωριστά βάσει των διαδικασιών που η Τράπεζα εφαρμόζει για τα προγράμματα ρύθμισης, και γνωστοποιούνται ως καταγγελλόμενα απομειωμένα δάνεια (Στάδιο 3) σύμφωνα με τις διαδικασίες της Τράπεζας για την διαχείριση και παρακολούθηση των καταγγελλόμενων δανείων.

ii. Αξιολόγηση απομείωσης

Στις περιπτώσεις που παρέχονται μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα αξιολογεί την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και την ικανότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του βάσει των πολιτικών απομείωσης της Τράπεζας που περιγράφονται στις

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

σημειώσεις 2.2.14 και 5.2.1. Συγκεκριμένα, τα ρυθμισμένα επιχειρηματικά δάνεια, τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής, τα οποία είναι από μόνα τους σημαντικά, καθώς και αυτά προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιολογούνται σε ατομική βάση. Επιπροσθέτως, τα ρυθμισμένα δάνεια λιανικής τραπεζικής αξιολογούνται σε συλλογική βάση ξεχωριστά από τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια λιανικής καθώς συμπεριλαμβάνουν μεγάλη ομογενή ομάδα δανείων.

iii. Αναδιρθώσεις δανείων

Όταν οι τροποποιήσεις στους συμβατικούς όρους ενός ρυθμισμένου δανείου είναι σημαντικές, το αρχικό ρυθμισμένο δάνειο αποαναγνωρίζεται και αναγνωρίζεται ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «καινούργιο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η τροποποίηση ως αποτέλεσμα λύσεων ρύθμισης δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του δανείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση στα αποτελέσματα χρήσης. Η Τράπεζα συνεχίζει να παρακολουθεί το τροποποιημένο ρυθμισμένο δάνειο κατά τη περίοδο επιτήρησης για να προσδιορίσει κατά πόσο έχει αυξηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος από την αρχική του αναγνώριση.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα δεν έχει στη κατοχή του ρυθμισμένα δάνεια τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (2021: € 3,5 εκατ.).

Οι παρακάτω πίνακες εμπεριέχουν ανάλυση των δανείων που επιμετρούνται σε αποσβέσιμο κόστος σχετικά με τις δραστηριότητες ρύθμισης της Τράπεζας. Για λόγους συγκρισιμότητας με τις ποσοτικές πληροφορίες στην ενότητα (α) οι οποίες βασίζονται στις αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7, τα ποσά στους πίνακες παρακάτω παρατίθενται σε λογιστικές αξίες προ πρόβλεψης απομείωσης, ενώ οι συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης παρουσιάζονται ξεχωριστά, σύμφωνα με τον εσωτερικό τρόπο παρακολούθησης και αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου στην Τράπεζα.

Ο παρακάτω πίνακας συμπεριλαμβάνει μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων ανά είδος ρύθμισης της Τράπεζας:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Μέτρα ρύθμισης δανείων:		
Διαχωρισμός οφειλής	234	424
Παράταση διάρκειας	860	1.271
Κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	136	182
Μειωμένη δόση μικρότερη των οφειλόμενων τόκων	65	107
Μείωση επιτοκίου	125	217
Μειωμένη δόση μεγαλύτερη των οφειλόμενων τόκων	65	80
Τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	127	181
Καταβολή μόνο τόκων	1	4
Περίοδος χάριτος	20	46
Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο	8	16
Μερική διαγραφή οφειλής	1	4
Λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης	14	10
Λοιπά	27	44
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	1.684	2.586
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(341)	(379)
Λογιστική αξία	1.343	2.207

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων και των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά ποιοτική διαβάθμιση:

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	25.768	-	-
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	4.457	931	21
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI	1.861	753	40
Συνολική αξία προ απομείωσης	32.086	1.684	5
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(108)	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	(310)	(75)	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI, εκ των οποίων:	(902)	(266)	
- Ατομική αξιολόγηση	(318)	(129)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(584)	(137)	
Συνολική λογιστική αξία	30.766	1.343	4
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	19.835	1.289	

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	23.666	-	-
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	4.371	1.732	40
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3	2.412	854	35
Συνολική αξία προ απομείωσης	30.449	2.586	8
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(131)	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	(277)	(97)	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3, εκ των οποίων:	(1.172)	(282)	
- Ατομική αξιολόγηση	(620)	(161)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(552)	(121)	
Συνολική λογιστική αξία	28.869	2.207	8
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	19.345	1.990	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	2.586	4.196
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	16	-
Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της χρήσης	208	248
Δάνεια σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν / αναταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽¹⁾	(54)	(1.122)
Διαγραφές δανείων που ήταν σε καθεστώς ρύθμισης	(19)	(26)
Αποπληρωμές δανείων	(194)	(216)
Δάνεια και απαιτήσεις που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης ⁽²⁾	(921)	(838)
Λοιπά	62	344
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(341)	(379)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	1.343	2.207

⁽¹⁾ Τα «Δάνεια και απαιτήσεις σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν δάνεια τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης λόγω α) συναλλαγών τιτλοποίησης/πώλησης και β) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων και εκείνων που έχουν ταξινομηθεί ως διακρατούμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης.

⁽²⁾ Το 2022, ποσό € 74 εκατ. δανείων και απαιτήσεων τα οποία εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης αναφέρεται σε καταγγελλόμενα δάνεια (31 Δεκεμβρίου 2021: € 34 εκατ.).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά είδος δανείου:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	1.037	1.807
- Στεγαστικά δάνεια	711	1.305
- Καταναλωτικά δάνεια	55	74
- Πιστωτικές κάρτες	16	0
- Μικρές επιχειρήσεις	256	428
Επιχειρηματικά	647	779
-Μεγάλες επιχειρήσεις	185	215
-Μικρομεσαίες ΜΜΕ	462	564
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	1.684	2.586
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(341)	(379)
Λογιστική αξία	1.343	2.207

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά γεωγραφική κατανομή:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	1.647	2.543
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες	37	38
Λοιπές Χώρες	0	5
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	1.684	2.586
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(341)	(379)
Λογιστική αξία	1.343	2.207

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τροποποιήσεις δανείων λόγω μέτρων ρύθμισης, οι οποίες δεν συνιστούν αποαναγνώριση. Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τροποποιήθηκαν ενώ είχαν πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογισμένη καθ' όλη τη διάρκεια τους.

<u>Τροποποιημένα δανειακά ανοίγματα</u>	<u>2022</u> <u>€ εκατ.</u>	<u>2021</u> <u>€ εκατ.</u>
Τροποποιημένα κατά τη διάρκεια της χρήσης δάνεια με πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	350	574
Κέρδος/(Ζημιά) από την τροποποίηση	3	21
Τροποποιημένα δάνεια, μετά την αρχική τους αναγνώριση, των οποίων η πρόβλεψη απομείωσης βασιζόταν στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία δανείων προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης άλλαξε στη χρήση, μετά την τροποποίηση, σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	336	572

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία προ προβλέψεων δανείων που είχαν τροποποιηθεί στο παρελθόν και για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικές ζημιές επανήλθε σε υπολογισμό καθ' όλη τη διάρκειά τους, ανήλθε σε € 333 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 467 εκατ.).

5.2.1.3 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του εμπορικού και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021 σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Moody's ή αντίστοιχες διαβαθμίσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2022			Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκειά τους- Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκειά τους- Στάδιο 3 € εκατ.	
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)				
Aaa	1.821	-	-	1.821
Aa1 to Aa3	17	-	-	17
A1 to A3	91	-	-	91
Χαμηλότερα από A3	5.737	6	7	5.750
Χωρίς διαβάθμιση	74	-	26	100
Αξία προ απομείωσης	<u>7.740</u>	<u>6</u>	<u>33</u>	<u>7.779</u>
Πρόβλεψη απομείωσης	<u>(12)</u>	<u>(0)</u>	<u>(10)</u>	<u>(22)</u>
Λογιστική αξία	<u>7.728</u>	<u>6</u>	<u>23</u>	<u>7.757</u>
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)				
Aaa	150	-	-	150
Aa1 έως Aa3	116	-	-	116
A1 έως A3	192	-	-	192
Χαμηλότερα από A3	1.874	71	-	1.945
Χωρίς διαβάθμιση	58	-	-	58
Λογιστική αξία	<u>2.390</u>	<u>71</u>	<u>-</u>	<u>2.461</u>

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)			
Aaa	393	-	393
Χαμηλότερα από A3	3.545	-	3.545
Αξία προ απομείωσης	3.938	-	3.938
Πρόβλεψη απομείωσης	(6)	-	(6)
Λογιστική αξία	3.932	-	3.932
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)			
Aaa	391	-	391
Aa1 έως Aa3	148	-	148
A1 έως A3	343	-	343
Χαμηλότερα από A3	3.917	9	3.926
Χωρίς διαβάθμιση	128	-	128
Λογιστική αξία	4.927	9	4.936

	31 Δεκεμβρίου 2022	
	Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)		
Aa1 έως Aa3	-	-
Χαμηλότερα από A3	69	0
Λογιστική αξία	69	0

	31 Δεκεμβρίου 2021	
	Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)		
Aa1 έως Aa3	-	1
Χαμηλότερα από A3	50	0
Λογιστική αξία	50	1

Η λογιστική αξία των ομολόγων με διαβάθμιση χαμηλότερη από A3 περιλαμβάνει: α) ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου αξίας € 5.413 εκατ. (2021: € 5.247 εκατ.), β) κρατικά ομόλογα χωρών μελών της Ευρωζώνης αξίας € 275 εκατ. (2021: € 580 εκατ.) γ) κρατικά ομόλογα αξίας € 331 εκατ. που έχουν εκδοθεί κυρίως από λοιπά μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και υποψήφια μέλη (2021: € 244 εκατ.) και δ) € 1.730 εκατ. εταιρικά και τραπεζικά ομόλογα (2021: € 1.443 εκατ.) εκ των οποίων € 915 εκατ. Ελληνικών εκδόσεων (2021: € 688 εκατ.) και € 629 εκατ. εκδόσεων λοιπών Ευρωπαϊκών χωρών (2021: € 601 εκατ.) Τα ομόλογα χωρίς διαβάθμιση λογιστικής αξίας € 151 εκατ. (2021: € 128 εκατ.) περιλαμβάνουν € 132 εκατ. Ελληνικά εταιρικά ομόλογα (2021: € 128 εκατ.) και € 19 εκατ. Ρωσικά εταιρικά ομόλογα (βλ. παρακάτω).

Σε συνέχεια των σημαντικών περιορισμών και κυρώσεων που επιβλήθηκαν έναντι της Ρωσίας σε παγκόσμιο επίπεδο, δημιουργώντας σημαντική αβεβαιότητα για την ικανότητα των εκδοτών χρεωστικών τίτλων προερχόμενων από τη Ρωσία να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους από ομόλογα σε ξένο νόμισμα, από την 31 Μαρτίου 2022 η Τράπεζα έχει ταξινομήσει τις θέσεις της σε ρωσικά ομόλογα ως πιστωτικά απομειωμένες. Κατόπιν της αποπληρωμής ενός ρωσικού κρατικού ομολόγου

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

λογιστικής αξίας € 12 εκατ. τον Απρίλιο του 2022, η λογιστική αξία των εν λόγω χρεωστικών τίτλων την 31 Δεκεμβρίου 2022 ήταν € 19 εκατ., συμπεριλαμβανομένης πρόβλεψης απομείωσης ποσού € 7 εκατ.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά στάδιο, ανά γεωγραφική περιοχή με βάση τη χώρα εγκατάστασης των αντισυμβαλλόμενων και τον τομέα δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2022							
	Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες			Λοιπές Χώρες		
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι AC								
Δημόσιο	4.379	-	200	-	-	830	-	5.409
Τράπεζες	685	-	93	-	-	-	-	778
Επιχειρήσεις	241	7	798	3	26	514	3	1.592
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	5.305	7	1.091	3	26	1.344	3	7.779
Πρόβλεψη απομείωσης	(9)	(3)	(2)	(0)	(7)	(1)	(0)	(22)
Λογιστική αξία	5.296	4	1.089	3	19	1.343	3	7.757
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI								
Δημόσιο	976	-	234	48	-	205	-	1.463
Τράπεζες	-	-	86	3	-	-	-	89
Επιχειρήσεις	163	-	446	15	-	280	5	909
Λογιστική αξία	1.139	-	766	66	-	485	5	2.461

	31 Δεκεμβρίου 2021					
	Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες		Λοιπές Χώρες	
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι AC						
Δημόσιο	3.162	-	63	-	-	3.225
Τράπεζες	284	-	36	-	-	320
Επιχειρήσεις	-	-	232	161	-	393
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	3.446	-	331	161	-	3.938
Πρόβλεψη απομείωσης	(6)	-	(0)	(0)	-	(6)
Λογιστική αξία	3.440	-	331	161	-	3.932
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI						
Δημόσιο	2.074	-	882	333	-	3.289
Τράπεζες	156	-	177	-	-	333
Επιχειρήσεις	373	7	657	275	2	1.314
Λογιστική αξία	2.603	7	1.716	608	2	4.936

31 Δεκεμβρίου 2022		
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες		
Ελλάδα	Χώρες	Σύνολο
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.

Χρεωστικοί τίτλοι FVTPL

Επιχειρήσεις	0	-	0
Λογιστική αξία	0	-	0

Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

Δημόσιο	63	6	69
Λογιστική αξία	63	6	69

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2021			
	Λοιπές		
Ελλάδα	Ευρωπαϊκές	Λοιπές	Σύνολο
€ εκατ.	Χώρες	Χώρες	€ εκατ.
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.

Χρεωστικοί τίτλοι FVTPL

Επιχειρήσεις

Λογιστική αξία

0	1	-	1
<u>0</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>1</u>

Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

Δημόσιο

Επιχειρήσεις

Λογιστική αξία

14	-	-	14
-	23	13	36
<u>14</u>	<u>23</u>	<u>13</u>	<u>50</u>

5.2.1.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 και το καθαρό ποσό αυτών παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης («τα κριτήρια συμψηφισμού»), όπως παρατίθενται και στην λογιστική αρχή της Τράπεζας 2.2.4.

Το 2022, λόγω της μεταβολής του όγκου των συναλλαγών και των συνθηκών της αγοράς αναφορικά με τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα της Τράπεζας, τα οποία εκκαθαρίζονται από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCP), υπήρξε σημαντική αύξηση στα υπόλοιπα των σχετιζόμενων λογαριασμών χρηματικών εγγυήσεων που αφορούν σε κάλυψη του περιθωρίου διαφορών αποτίμησης, τα οποία ανήλθαν σε € 1 δις περίπου υποχρέωση την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021 : € 0,2 δις περίπου απαίτηση). Η Τράπεζα εξέτασε τους όρους των συμφωνιών εκκαθάρισης των παραγώγων που έχουν συναφθεί με τα Εκκαθαριστικά Μέλη την 31 Δεκεμβρίου 2022 και συμπέρανε ότι πληρούνται τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό αναφορικά με τους λογαριασμούς χρηματικών εγγυήσεων που αφορούν σε κάλυψη του περιθωρίου διαφορών αποτίμησης για τα εν λόγω παράγωγα, οι οποίοι επίσης χρησιμοποιούνται για την εκκαθάριση όλων των πληρωμών που διενεργούνται γι' αυτά. Ως εκ τούτου, την 31 Δεκεμβρίου 2022, απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 1.376 εκατ. και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 444 εκατ. (σημ. 19) συμψηφίστηκαν έναντι € 932 εκατ. χρηματικών εγγυήσεων που έχουν ληφθεί (σημ. 31). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό περιλαμβάνουν επίσης συγκεκριμένες συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων οι οποίες υπάγονται σε συμβάσεις "GMRA's" (Global Master Repurchase Agreements).

Χρηματοοικονομικά στοιχεία που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό, περιλαμβάνουν παράγωγα (διμερείς συμφωνίες) καθώς και συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων για τις οποίες α) το δικαίωμα συμψηφισμού τίθεται σε ισχύ μόνο σε περίπτωση αθέτησης, χρεοκοπίας ή πτώχευσης της Τράπεζας ή των αντισυμβαλλόμενων ή μετά από άλλα προκαθορισμένα γεγονότα και/ή β) η Τράπεζα και οι αντισυμβαλλόμενοι της μπορεί να μην έχουν πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού των συναλλαγών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού και συνεπώς στον ισολογισμό παρουσιάζεται το καθαρό ποσό αυτών, καθώς και ποσά που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες για τα οποία τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται παραπάνω δεν πληρούνται. Όσον αφορά αυτές τις συναλλαγές, η Τράπεζα μπορεί να λαμβάνει και να παρέχει εξασφαλίσεις με την μορφή χρεογράφων και ταμειακών διαθεσίμων, τα οποία περιλαμβάνονται στους παρακάτω πίνακες στις στήλες «Χρηματοοικονομικά μέσα» και «Εγγυήσεις σε μετρητά».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022					
	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό					
	Λογιστική αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού € εκατ.	Λογιστική αξία χρηματικών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν € εκατ.	Καθαρή αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Χρηματικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.	Καθαρό υπόλοιπο € εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	116	(114)	2	(2)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.582	(1.376)	1.205	(721)	(235)	249
Σύνολο	2.698	(1.490)	1.207	(723)	(235)	249

	31 Δεκεμβρίου 2022					
	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό					
	Λογιστική αξία χρηματικών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού € εκατ.	Λογιστική αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν € εκατ.	Καθαρή αξία χρηματικών υποχρεώσεων € εκατ.	Χρηματικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.	Καθαρό υπόλοιπο € εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	2.569	(114)	2.455	(2.455)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.081	(444)	1.638	(721)	(239)	678
Καταθέσεις από τράπεζες που λαμβάνονται ως εγγύηση	1.237	(932)	305	(235)	-	70
Σύνολο	5.887	(1.490)	4.398	(3.411)	(239)	748

	31 Δεκεμβρίου 2021					
	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό					
	Λογιστική αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού € εκατ.	Λογιστική αξία χρηματικών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν € εκατ.	Καθαρή αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού € εκατ.	Χρηματικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.	Καθαρό υπόλοιπο € εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	622	(591)	31	(31)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.955	-	1.955	(1.816)	(41)	98
Σύνολο	2.577	(591)	1.986	(1.847)	(41)	98

	31 Δεκεμβρίου 2021					
	Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό					
	Λογιστική αξία χρηματικών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού € εκατ.	Λογιστική αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν € εκατ.	Καθαρή αξία χρηματικών υποχρεώσεων € εκατ.	Χρηματικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.	Καθαρό υπόλοιπο € εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	2.643	(591)	2.052	(2.052)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.408	-	2.408	(707)	(1.649)	52
Σύνολο	5.051	(591)	4.460	(2.759)	(1.649)	52

Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα οι οποίες δεν υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες, εύλογης αξίας € 9 εκατ. και € 59 εκατ., αντίστοιχα, (2021: € 4 εκατ. και € 6 εκατ., αντίστοιχα) δεν παρουσιάζονται στους ανωτέρω πίνακες.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στους παραπάνω πίνακες στην αξία με την οποία αναγνωρίστηκαν, είτε την εύλογη αξία (παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα) είτε στην αποσβέσιμη αξία κτήσης (όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία), ανάλογα με τον τύπο του χρηματοοικονομικού μέσου.

5.2.2 Κίνδυνος αγοράς

Η Τράπεζα εκτίθεται σε κίνδυνο αγοράς, ο οποίος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημιάς λόγω δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς. Μεταβολές σε επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads), τιμές μετοχών και σε άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως στην τεκμαρτή μεταβλητότητα των προηγούμενων, μπορούν να επηρεάσουν τα έσοδα της Τράπεζας ή την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων της. Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου (GMCRS) παρακολουθεί, ελέγχει και αποτιμάει τους κινδύνους αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αναφορά όλων των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβανομένου του επιτοκιακού κινδύνου του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας (Interest rate risk in the Banking Book – IRRBB). Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO και οι κύριες δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Την παρακολούθηση όλων των βασικών ενδείξεων που οδηγούν σε κίνδυνο αγοράς και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας (μέθοδο αξίας σε κίνδυνο/VaR, αναλύσεις ευαισθησίας, κλπ.),
- Εφαρμογή μεθοδολογιών για την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress testing) για τον κίνδυνο αγοράς και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας (ιστορικό και υποθετικό),
- Παρακολούθηση και αναφορά της χρήσης των πιστωτικών ορίων αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς και τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας,
- Ανάπτυξη, συντήρηση και διεύρυνση των υποδομών διαχείρισης κινδύνου.

Οι κίνδυνοι αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα είναι οι ακόλουθοι:

(α) Επιτοκιακός κίνδυνος

Οι ταμειακές ροές και η εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής θέσης της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο λόγω των διακυμάνσεων στα ισχύοντα επιτόκια αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου ταμιακών ροών, είναι ο κίνδυνος οι μελλοντικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθούν λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας είναι ο κίνδυνος η αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθεί λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας αναλύεται περαιτέρω σε «Γενικό» και «Ειδικό». Ο πρώτος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς, ενώ ο τελευταίος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω κινήσεων σε συγκεκριμένες αποδόσεις εκδοτών και σε περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

(β) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η χρηματοοικονομική θέση και οι ταμειακές ροές της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο από την επίδραση των διακυμάνσεων στις ισχύουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

(γ) Μετοχικός κίνδυνος

Ο κίνδυνος τιμής μετοχών ορίζεται ως ο κίνδυνος μείωσης της εύλογης αξίας τους, ως αποτέλεσμα της μεταβολής των μετοχικών δεικτών και της αξίας μεμονωμένων μετοχών. Η έκθεση στον κίνδυνο διακύμανσης των τιμών των μετοχών προέρχεται κυρίως από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

(δ) Τεκμαρτή μεταβλητότητα

Η Τράπεζα εκτίθεται σε περιορισμένο κίνδυνο τεκμαρτής μεταβλητότητας (implied volatility (vega) risk), κυρίως ως αποτέλεσμα των θέσεών της σε δικαιώματα προαίρεσης.

Η Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee) καθορίζει τα όρια της έκθεσης σε κινδύνους αγοράς, τα οποία παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση.

Η Τράπεζα εφαρμόζει κυρίως τη μέθοδο της Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk - VaR) για τη διαχείριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς. Επιπροσθέτως, πραγματοποιούνται αναλύσεις ευαισθησίας, καθώς και προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress testing).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(i) VaR για 2022 και 2021

Η μέθοδος VaR χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, υπολογίζοντας την πιθανή αρνητική μεταβολή της αγοραίας αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης και για προκαθορισμένη διάρκεια. Το VaR που υπολογίζει η Τράπεζα είναι βασισμένο σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, υπολογισμένο με τη μέθοδο προσομοίωσης Monte Carlo (διεξάγεται ολοκληρωμένη επανατιμολόγηση των θέσεων).

Τα μοντέλα VaR είναι σχεδιασμένα για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς σε ομαλές συνθήκες. Γίνεται η υπόθεση ότι οι ενδεχόμενες μεταβολές στους παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν τις ομαλές συνθήκες αγοράς, θα ακολουθήσουν κανονική κατανομή.

Παρόλο που το VaR είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς, οι υποθέσεις πάνω στις οποίες βασίζεται εγείρουν συγκεκριμένους περιορισμούς. Για το λόγο αυτό, τα πραγματικά αποτελέσματα παρακολουθούνται συστηματικά μέσω της διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων («back testing»), ώστε να ελεγχθεί η εγκυρότητα των υποθέσεων και των παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του VaR.

Η περίμετρος της ανάλυσης VaR λαμβάνει υπόψη τα χαρτοφυλάκια εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL), συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών χαρτοφυλακίων και χαρτοφυλακίων επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Κατά συνέπεια, ο πιθανός αντίκτυπος όπως απεικονίζεται στα στοιχεία του VaR θα επηρεάσει άμεσα τα Κεφάλαια του Ομίλου (κατάσταση αποτελεσμάτων ή ίδια κεφάλαια).

Επειδή η μέθοδος VaR αποτελεί βασικό εργαλείο για την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς που είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα, έχουν θεσπιστεί όρια VaR για όλες τις ανωτέρω δραστηριότητες (εμπορικά και επενδυτικά χαρτοφυλάκια, επιμετρούμενα στην εύλογη αξία), ενώ η πραγματική έκθεση της Τράπεζας επισκοπείται από τη διοίκηση σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας δεν αποτρέπει ζημιές έξω από αυτά τα όρια σε περίπτωση ακραίων μεταβολών στην αγορά.

VaR ανά κατηγορία κινδύνου⁽¹⁾

	2022		2021	
	(Μέσος όρος) € εκατ.	€ εκατ.	(Μέσος όρος) € εκατ.	€ εκατ.
Κίνδυνος Επιτοκίου	21	8	14	13
Κίνδυνος Συναλλάγματος	0	0	0	0
Μετοχικός Κίνδυνος	2	4	0	0
Σύνολο VaR	22	10	14	13

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει όλα τα χαρτοφυλάκια που επιμετρώνται στην εύλογη αξία.

Η διαφοροποίηση κινδύνων επιδρά θετικά στο συνολικό VaR από τον επιτοκιακό, συναλλαγματικό και μετοχικό κίνδυνο. Το μεγαλύτερο μέρος του VaR επιτοκιακού κινδύνου της Τράπεζας οφείλεται στον κίνδυνο που σχετίζεται με τα χρεόγραφα και τα παράγωγα, τα οποία επιδεικνύουν ευαισθησία σε μεταβολές των επιτοκίων και των πιστωτικών περιθωρίων. Ο μέσος όρος VaR του 2022 είναι σημαντικά μεγαλύτερος, συγκρινόμενος με τον αντίστοιχο μέσο όρο VaR του έτους 2021, λόγω της γεωπολιτικής κρίσης (πόλεμος στην Ουκρανία) και της συνεπακόλουθης ακραίας μεταβλητότητας που παρατηρήθηκε στις αγορές (κυρίως μεταξύ Μαρτίου και Μαΐου), σε συνδυασμό με την γενικότερη αντίληψη που επικρατεί στις αγορές, σχετικά με την νομισματική πολιτική που πρόκειται να εφαρμοστεί από τις Κεντρικές Τράπεζες τα επόμενα χρόνια. Το VaR για τον μετοχικό κίνδυνο έχει επίσης αυξηθεί, λόγω της επένδυσης στην Ελληνική Τράπεζα, η οποία συνάδει με την ευρύτερη στρατηγική της Τράπεζας για την περαιτέρω ενδυνάμωση της παρουσίας του στις αγορές όπου έχει στρατηγική παρουσία.

(ii) Κίνδυνος διαφορών και ευαισθησία των επιτοκίων

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη διαφορά επανατιμολόγησης των επιτοκίων (Interest Rate Repricing Gap) της Τράπεζας, ο οποίος αναλύει τη δομή των αναντιστοιχιών των επιτοκίων εντός του ισολογισμού. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία/υποχρεώσεις της Τράπεζας περιλαμβάνονται στα ονομαστικά/αναπόσβεστα ποσά τους και κατηγοριοποιούνται με βάση είτε (α) την επόμενη συμβατική ημερομηνία επανατιμολόγησης, σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου ή (β) την ημερομηνία λήξης/ανάκλησης (όποια προηγείται), σε περίπτωση σταθερού επιτοκίου. Η παρακάτω ανάλυση αποτελεί μια εκτίμηση της έκθεσης σε επιτοκιακό κίνδυνο, καθώς συναλλαγές με διαφορετική διάρκεια παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ανά κατηγορία. Η ανάλυση της διαφοράς επανατιμολόγησης των επιτοκίων καταρτίζεται από την 31 Δεκεμβρίου 2022 και έπειτα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022				Άνω των 5 ετών € εκατ.
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1-3 μήνες € εκατ.	3-12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9.371	-	-	-	-
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.290	318	230	80	60
Χρεωστικοί τίτλοι ⁽¹⁾	28	67	142	3.835	5.402
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	13.456	5.443	7.574	2.412	2.478
	24.144	5.827	7.945	6.327	7.940
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	(8.015)	-	-	-	-
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(2.486)	(1.346)	(200)	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(35.326)	(2.485)	(1.981)	(74)	-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	(2)	-	(5)	(2.025)	(1.700)
	(45.828)	(3.831)	(2.186)	(2.099)	(1.700)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	4.898	(138)	(414)	95	(4.401)
Διαφορά επιτοκίων (interest rate gap)	(16.786)	1.859	5.346	4.324	1.840

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει θέσεις πώλησης ομολόγων (σημ. 34)

Η Τράπεζα διενεργεί ανάλυση ευαισθησίας, για να εκτιμήσει την επίδραση που θα είχε μια υποθετική αλλαγή των επιτοκίων της αγοράς, στα καθαρά έσοδα από τόκους (NII) και στα λοιπά συνολικά έσοδα (OCI).

Η επίπτωση στα καθαρά έσοδα από τόκους υπολογίζεται με το σενάριο μιας στιγμιαίας παράλληλης μετατόπισης όλων των επιτοκίων κατά +/- 100 μονάδες βάσης, για περίοδο 1 έτους ακολουθώντας την προσέγγιση του στατικού ισολογισμού. Για την 31 Δεκεμβρίου 2022, η επίπτωση στα καθαρά έσοδα από τόκους στο σενάριο παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης των επιτοκίων, ανέρχεται σε € 157 εκατ. (+100 μονάδες βάσης) και σε € -192 εκατ. (-100 μονάδες βάσης).

Η επίδραση στα λοιπά συνολικά έσοδα (OCI) υπολογίζεται ως η μεταβολή της εύλογης αξίας όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο FVOCI, μετά την λογιστική αντιστάθμιση, συμπεριλαμβανομένης της μεταβολής στα λοιπά έσοδα που οφείλεται στα μέσα που προσδιορίζονται για την αντιστάθμιση των ταμειακών ροών που πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης. Για την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο αντίκτυπος στο OCI, υπό το σενάριο παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης επιτοκίων, ανέρχεται στα € -29 εκατ. (+100 μονάδες βάσης) και στα € 30 εκατ. (-100 μονάδες βάσης).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
(iii) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση της Τράπεζας σε συναλλαγματικό κίνδυνο για την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021:

	31 Δεκεμβρίου 2022							Σύνολο € εκατ.
	USD € εκατ.	CHF € εκατ.	RON € εκατ.	RSD € εκατ.	BGN € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	ΕΥΡΩ € εκατ.	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9	1	-	-	-	6	9.696	9.712
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	145	4	23	76	0	25	1.904	2.177
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	69	69
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	29	0	0	50	-	0	1.136	1.215
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.472	1.981	8	-	0	7	26.151	30.619
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	974	-	-	-	-	264	9.249	10.487
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	7	74	61	160	189	5	9.668	10.164
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	81	81
Σύνολο ενεργητικού	3.636	2.060	92	286	189	307	57.954	64.524
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	491	1	2	0	0	37	11.454	11.985
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	33	1	0	129	0	1	1.532	1.696
Υποχρεώσεις προς πελάτες	3.288	23	0	0	0	171	36.774	40.256
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	73	73	-	-	-	5	3.514	3.665
Λοιπές υποχρεώσεις	3	-	15	0	-	0	1.320	1.338
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	1	1
Σύνολο υποχρεώσεων	3.888	98	17	129	0	214	54.595	58.941
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(252)	1.962	75	157	189	93	3.359	5.583
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	19	(1.962)	(15)	-	(507)	(104)	2.507	(62)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(233)	0	60	157	(318)	(11)	5.866	5.521
	31 Δεκεμβρίου 2021							
	USD € εκατ.	CHF € εκατ.	RON € εκατ.	RSD € εκατ.	BGN € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	ΕΥΡΩ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	8	1	-	-	-	5	8.359	8.373
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	103	6	23	0	3	42	2.923	3.100
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	3	-	-	-	-	0	47	50
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	40	1	-	50	0	0	1.868	1.959
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.199	2.102	11	-	0	10	24.570	28.892
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	413	-	-	-	-	102	8.479	8.994
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	15	0	45	233	189	1	9.688	10.171
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	-	-	6	-	59	65
Σύνολο ενεργητικού	2.781	2.110	79	283	198	160	55.993	61.604
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	295	2	1	0	0	40	13.371	13.709
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	44	0	0	182	0	0	2.188	2.414
Υποχρεώσεις προς πελάτες	2.678	21	0	0	0	164	34.358	37.221
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	38	-	-	-	-	-	2.552	2.590
Λοιπές υποχρεώσεις	7	0	15	0	-	1	1.163	1.186
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	37	37
Σύνολο υποχρεώσεων	3.062	23	16	182	0	205	53.669	57.157
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(281)	2.087	63	101	198	(45)	2.324	4.447
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	80	(2.086)	(23)	-	(506)	43	2.479	(13)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(201)	1	40	101	(308)	(2)	4.803	4.434

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, άυλα πάγια στοιχεία, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και λοιπές απαιτήσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Η Τράπεζα εκτίθεται καθημερινά σε κινδύνους ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις εξασφαλισμένης ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων («geros») και διατραπεζικός δανεισμός), χρηματοδοτήσεις δανείων και καταπτώσεις εγγυήσεων. Επιπρόσθετα, οι υποχρεώσεις κάλυψης των λογαριασμών περιθωρίου για συναλλαγές εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (από την ΕΚΤ και την αγορά), για συμβόλαια μείωσης κινδύνου (συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου-CSAs, συμφωνίες κύριας επαναγοράς-GMRAs) και για εκκαθάριση συναλλαγών από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCPs) έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επιπέδων ρευστότητας. Η Τράπεζα διατηρεί διαθέσιμα για να καλύψει όλες αυτές τις ανάγκες. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ανάγκες.

Η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι ανάγκες ρευστότητας που δημιουργούνται από καταπτώσεις εγγυητικών και πιστωτικών επιστολών είναι σημαντικά λιγότερες από το ποσό της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δεσμεύσεις για αύξηση της πίστωσης, όπου το συνολικό συμβατικό ποσό δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη μελλοντικές ανάγκες μετρητών, καθώς αρκετές από αυτές τις δεσμεύσεις θα λήξουν ή θα τερματιστούν χωρίς να χρηματοδοτηθούν.

Θεμελιώδης αρχή της διοίκησης της Τράπεζας, είναι η αντιστοίχιση (matching) και η ελεγχόμενη αναντιστοιχία (mismatch) των ημερομηνιών λήξης και των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Είναι ασυνήθιστο για τράπεζες να έχουν πλήρη αντιστοίχιση, καθώς οι συναλλαγές είναι συχνά αβέβαιης διάρκειας και διαφορετικής φύσεως. Όταν οι λήξεις δε συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί και ο κίνδυνος ζημιών.

Οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και η δυνατότητα αντικατάστασης, με αποδεκτό κόστος, των τοκοφόρων υποχρεώσεων κατά τη λήξη τους, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της ρευστότητας της Τράπεζας.

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας

Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας ορίζει την ακόλουθη εποπτική και ελεγκτική δομή:

- Η Επιτροπή Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας.
- Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Υποχρεώσεων του Ομίλου (Group Assets and Liabilities Committee) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας με βάση το υφιστάμενο επίπεδο διάθεσης ανάληψης κινδύνων (risk appetite) και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα της Τράπεζας τουλάχιστον σε μηνιαία βάση.
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής ρευστότητας της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη το πιο πρόσφατο πλάνο χρηματοδότησης καθώς και για την ημερήσια διαχείριση της ρευστότητας της Τράπεζας,
- Ο Τομέας Group Market and Counterparty Risk Sector (GMCRS) είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, έλεγχο, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο ρευστότητας της Τράπεζας.

Τα κύρια στοιχεία αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας που παρακολουθούνται σε περιοδική βάση συνοψίζονται ως εξής:

- Ανάλυση του αποθέματος ρευστότητας (liquidity buffer) σε επίπεδο Ομίλου ανά τύπο προϊόντος και ανά θυγατρική,
- Δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας. Οι ασκήσεις αυτές αξιολογούν τον αντίκτυπο ενός αριθμού έκτακτων γεγονότων στη ρευστότητα του Ομίλου,
- Ανάλυση της ευαισθησίας παραμέτρων της αγοράς στην ρευστότητα,
- Πρόσθετοι δείκτες παρακολούθησης ρευστότητας (ALMM) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Σύσταση βαρών επί στοιχείων ενεργητικού (Asset Encumbrance - AE) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Επισκόπηση της εφαρμογής του πλάνου χρηματοδότησης.

Χρονοανάλυση στοιχείων ενεργητικού και στοιχεία ενεργητικού διακρατούμενα για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση της ληκτότητας των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, βασισμένη στις λογιστικές τους αξίες. Τα δάνεια μη ορισμένης λήξης παρουσιάζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Με βάση τις συμβάσεις αυτές, η Τράπεζα έχει δώσει ή λάβει εξασφαλίσεις, οι οποίες καλύπτουν τις αντίστοιχες καθαρές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις από συναλλαγές παραγώγων. Οι εξασφαλίσεις που έχουν δοθεί δεν παρουσιάζονται στους

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

παρακάτω πίνακες. Για τις απαιτήσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις ISDA/CSA, η θετική αποτίμηση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «άνω του ενός έτους» κατηγορία.

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9.712	-	-	-	9.712
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	218	514	57	644	1.433
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.614	618	2.533	25.854	30.619
- Ομόλογα	55	68	142	10.022	10.287
- Μετοχές	-	-	-	268	268
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	9	9
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	72	19	10	10.063	10.164
- Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	81	-	81
Σύνολο	11.671	1.219	2.823	46.860	62.573

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	8.373	-	-	-	8.373
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	205	317	243	442	1.207
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.581	363	2.659	24.289	28.892
- Ομόλογα	170	29	602	8.118	8.919
- Μετοχές	-	-	-	125	125
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	101	101
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	72	19	10	10.070	10.171
- Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	-	6	59	-	65
Σύνολο	10.401	734	3.573	43.145	57.853

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, τα άυλα πάγια στοιχεία, τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού.

Η Τράπεζα κατέχει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο μετρητών και στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της και ενδεχόμενες αναλήψεις καταθέσεων σε συνθήκες πίεσης αγοράς. Τα διακρατούμενα στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- (α) Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες,
- (β) Ομόλογα υψηλής ρευστοποίησης και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποδεκτά ως εγγύηση, και
- (γ) Τρεχούμενοι λογαριασμοί και διατραπεζικές καταθέσεις λήξης εντός ενός μήνα.

Χρονοανάλυση των υποχρεώσεων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές για το 2022 και το 2021. Τα στοιχεία των υποχρεώσεων μη ορισμένης λήξης (καταθέσεις όψεως και ταμειευτηρίου) εμφανίζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Λόγω αυτών των συμβάσεων, η Τράπεζα έχει ήδη δώσει εξασφαλίσεις οι οποίες καλύπτουν την αποτίμηση των καθαρών της υποχρεώσεων από παράγωγα στη διατραπεζική αγορά. Για τις υποχρεώσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώνων (ISDA) και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSA) η υποχρέωση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το χειρότερο πιθανό σενάριο αφού βασίζεται στην παραδοχή ότι όλες οι υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν στη λήξη τους και δε θα ανανεωθούν (π.χ. όλες οι προθεσμιακές καταθέσεις αποσύρονται στη συμβατική τους λήξη). Το πρόσφατο παρελθόν έχει δείξει ότι ακόμη και σε περιόδους συστημικής χρηματοοικονομικής κρίσης, η πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος είναι απομακρυσμένη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	(εισορές)/ εκροές € εκατ.
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώνων:					
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.714	2.005	4.420	4.250	12.389
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	35.621	2.583	1.996	76	40.276
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	37	7	141	4.395	4.579
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις	2	5	21	105	133
- Λοιπές υποχρεώσεις	601	280	329	-	1.210
- Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση (σημ. 29)	-	-	1	-	1
	37.975	4.880	6.908	8.826	58.588
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:	23	-	-	-	23

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

	Εντός 1 έτους € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.503	5.536
Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	26	-
Σύνολο	3.529	5.536

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	(εισορές)/ εκροές € εκατ.
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώνων:					
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.672	826	1.857	9.244	13.599
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	31.989	2.531	2.700	4	37.224
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	31	1	60	2.737	2.829
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις	2	5	20	152	179
- Λοιπές υποχρεώσεις	212	330	473	-	1.015
- Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση	-	-	37	-	37
	33.906	3.693	5.147	12.137	54.883
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:	17	-	-	-	17

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

	Εντός 1 έτους € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	1.033	4.895
Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	27	-
Σύνολο	1.060	4.895

⁽¹⁾ Αφορά συμβατικές δεσμεύσεις για την εξαγορά ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων καθώς και άυλων πάγιων στοιχείων (σημ. 41).

5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»

Κατά τη διάρκεια του 2022, το πρόγραμμα μετάβασης IBOR της Τράπεζας διαχειρίστηκε επιτυχώς τη μετάβαση των επιτοκίων αναφοράς IBOR (USD 1 εβδομάδας και 2 μηνών, CHF, GBP, JPY και EUR LIBOR) που έληξαν μετά την 31 Δεκεμβρίου 2021, στα νέα επιτόκια αναφοράς χωρίς κίνδυνο («RFR»). Συγκεκριμένα, τα συνδεδεμένα με τα παραπάνω IBOR επιτόκια χρηματοοικονομικά μέσα της Τράπεζας, έχουν μεταβεί στα νέα επιτόκια αναφοράς RFR κατά την πρώτη ημερομηνία εκτοκισμού τους κατά την

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διάρκεια του 2022 για δάνεια και καταθέσεις, ενώ για τα παράγωγα, η μετάβαση πραγματοποιήθηκε μέσω της ενεργοποίησης των συμβατικών όρων τους που αφορούν σε εναλλακτικά επιτόκια.

Η Τράπεζα επικεντρώνεται επί του παρόντος στη μετάβαση των θέσεων που κατέχει σε χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με τα υπόλοιπα USD LIBOR επιτόκια ενόψει της προγραμματισμένης διακοπής τους, την 30 Ιουνίου 2023.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η έκθεση της Τράπεζας σε χρηματοοικονομικά μέσα που σχετίζονται με την μετάβαση στα νέα RFR και λήγουν μετά την προαναφερθείσα ημερομηνία διακοπής των IBOR, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα :

	Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022
	Επιτόκια αναφοράς που επηρεάζονται από τη μεταρρύθμιση IBOR
	USD LIBOR ⁽⁴⁾
	€ εκατ.
Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.530
	1.530
Μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων ⁽²⁾	
Υποχρεώσεις προς πελάτες	21
	21
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽³⁾	
Παράγωγα που έχουν προσδιοριστεί σε σχέσεις αντιστάθμισης	309
Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς	1.892
	2.201

⁽¹⁾ Τα υπόλοιπα αφορούν την λογιστική αξία προ πρόβλεψης.

⁽²⁾ Υπόλοιπα στο αποσθέςιμο κόστος.

⁽³⁾ Τα υπόλοιπα αφορούν ονομαστικές αξίες.

⁽⁴⁾ Εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν συμβατική ημερομηνία λήξης πριν την σχεδιαζόμενη ημερομηνία παύσης τους.

5.2.5 Κίνδυνος από κλιματικές αλλαγές

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει την κλιματική αλλαγή ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες προσαρμόζει τις πολιτικές και μεθοδολογίες αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων.

Συγκεκριμένα, ο κλιματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που προέρχεται από πιθανή απώλεια ή αρνητική επίδραση στην Τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων ζημιών/καταστροφών σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία, διακοπής εργασιών ή αστοχιών συστημάτων, ως αποτέλεσμα των αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών.

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν δύο βασικές κατηγορίες κινδύνου:

- Ο φυσικός κίνδυνος, ο οποίος αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις ενός μεταβαλλόμενου κλίματος, συμπεριλαμβανομένων συχνότερων ακραίων καιρικών φαινομένων και σταδιακών αλλαγών του κλίματος, καθώς και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως η ρύπανση του αέρα, των υδάτων και της γης, η έλλειψη νερού, η απώλεια βιοποικιλότητας και η αποψίλωση των δασών και
- Ο κίνδυνος μετάβασης αναφέρεται στη χρηματοοικονομική ζημία ενός οργανισμού, η οποία μπορεί να επέλθει, άμεσα ή έμμεσα, από τη διαδικασία προσαρμογής προς μια οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα και πιο περιβαλλοντολογικά βιώσιμη.

Η Τράπεζα υιοθετεί μία στρατηγική προσέγγιση προς τη βιωσιμότητα, την αναγνώριση και διαχείριση κινδύνων από την κλιματική αλλαγή, υπογραμμίζοντας τη μεγάλη σημασία που δίνεται στους κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρωσης της ESG στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy), η οποία θα εστιάζει στα ακόλουθα:

- Δέσμευση και ευαισθητοποίηση των πελατών για να προσαρμόσουν την επιχείρησή τους έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής
- Δράσεις για την υποστήριξη των πελατών στις προσπάθειες μετάβασης τους προς ένα οικονομικό περιβάλλον πιο φιλικό προς το ESG
- Δυνατότητες και εργαλεία, όπως πλαίσια και προϊόντα για τη στήριξη της Βιώσιμης Χρηματοδότησης
- Αξιολόγηση κινδύνου σημαντικών ανοιγμάτων ως προς τους κλιματικούς κινδύνους

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σε συμφωνία με τις καλές πρακτικές που έχει αναγνωρίσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η ESG στρατηγική της Τράπεζας για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy) θα επικεντρωθεί σε βιώσιμους χρηματοδοτικούς στόχους / δεσμεύσεις. Ειδικότερα, η Τράπεζα προσδιόρισε συνολικούς στόχους σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και επίπεδο κλάδου όσον αφορά τη χρηματοδότηση της πράσινης μετάβασης των πελατών της. Για τη διευκόλυνση της ταξινόμησης των ευκαιριών βιώσιμης/πράσινης χρηματοδότησης με δομημένο τρόπο, η Τράπεζα έχει αναπτύξει το Πλαίσιο Βιώσιμης Χρηματοδότησης (Sustainable Finance Framework - SFF). Μέσω του SFF της, η Τράπεζα ταξινομεί τις λύσεις βιώσιμου δανεισμού που προσφέρονται στους πελάτες της, προσδιορίζοντας την προσέγγιση ταξινόμησης που εφαρμόζει και τις δραστηριότητες που ορίζονται ως επιλέξιμες για πρόσβαση σε βιώσιμη χρηματοδότηση (επιλέξιμα πράσινα και κοινωνικά περιουσιακά στοιχεία). Ανάλογες πρωτοβουλίες για τη δημιουργία SFF πλαισίου βρίσκονται σε εξέλιξη και στις θυγατρικές.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει επικαιροποιήσει τη δομή διακυβέρνησής του ενσωματώνοντας και καθορίζοντας ρόλους και αρμοδιότητες σε σχέση με τους κινδύνους που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον, ενσωματώνοντας ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές της αγοράς.

Η Διακυβέρνηση Κλιματικών και Περιβαλλοντικών Κινδύνων περιλαμβάνει διάφορα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. Επιχειρηματικές Λειτουργίες, Μονάδες και Επιτροπές). Ο Όμιλος εφαρμόζει ένα μοντέλο καθορισμένων ρόλων και αρμοδιοτήτων σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στις 3 Γραμμές Άμυνας.

Η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων (GCRD) έχει την ευθύνη για την επίβλεψη, την παρακολούθηση και τη διαχείριση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Ειδικότερα, λειτουργεί ως γραφείο διαχείρισης έργου ('Project Office') υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης σχετικά με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς κινδύνους, με συντονιστικό και εποπτικό ρόλο σε όλα τα σχετικά έργα με σκοπό τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης με την επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας και τις προσδοκίες των εποπτικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω Διεύθυνση διασφαλίζει την υλοποίηση των πρωτοβουλιών σχετικά με το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα (πλαίσια, πολιτικές, διαδικασίες και προϊόντα) καθώς και την συμμόρφωση με τους υφιστάμενους και τους επερχόμενους κανονισμούς που σχετίζονται με την βιωσιμότητα, στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος στο επίπεδο της Τράπεζας, σε ευθυγράμμιση με το πλάνο που έχει συμφωνηθεί σε εποπτικό επίπεδο, το οποίο επιταχύνεται όπου αυτό είναι εφικτό. Επίσης, η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων είναι υπεύθυνη για το συντονισμό με τις Επιχειρηματικές Μονάδες και τις Μονάδες των Κινδύνων, την προετοιμασία και υποβολή προς έγκριση της ESG στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις, καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής της. Επιπλέον, η εν λόγω Διεύθυνση ηγείται της ανεξάρτητης διαδικασίας επαναξιολόγησης βιώσιμου δανεισμού σε επίπεδο 2ης γραμμής άμυνας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του εγκεκριμένου Πλαισίου Βιώσιμης Χρηματοδότησης (SFF), η Διεύθυνση Κλιματικών Κινδύνων είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών βιωσιμότητας νέων δανείων και προϊόντων σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο SFF.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τον κλιματικό κίνδυνο

Το 2022, η Τράπεζα συμμετείχε στην εποπτική άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε σχέση με τους κλιματικούς κινδύνους ('climate risk stress test'), που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) προκειμένου να αξιολογήσει πόσο προετοιμασμένες είναι οι τράπεζες για την αντιμετώπιση χρηματοοικονομικών και οικονομικών κρίσεων που προέρχονται από κλιματικούς κινδύνους.

Περισσότερες πληροφορίες για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Holdings για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2022.

5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι η τιμή που μία οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου). Όταν δεν υπάρχει παρατηρήσιμη τιμή για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, η εύλογη αξία επιμετράται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης μεγιστοποιώντας τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Τα παρατηρήσιμα δεδομένα προκύπτουν χρησιμοποιώντας στοιχεία της αγοράς, όπως πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σχετικά με πραγματικά γεγονότα ή συναλλαγές, και αντανακλούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά για την τιμολόγηση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια μέσα, επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων, τεκμαρτή μεταβλητότητα και περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία ή στην αποσβέσιμη αξία κτήσης και η εύλογη αξία τους έχει γνωστοποιηθεί, κατηγοριοποιούνται σε ένα από τα τρία επίπεδα ιεραρχίας εύλογης αξίας ανάλογα με το αν η αποτίμησή τους βασίζεται σε παρατηρήσιμα ή μη παρατηρήσιμα δεδομένα, ως ακολούθως:

- (α) Επίπεδο 1 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται βάσει επίσημων τιμών (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα χρηματοοικονομικά στοιχεία στα οποία η Τράπεζα μπορεί να έχει πρόσβαση κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Ενεργή θεωρείται η αγορά στην οποία οι τιμές αυτές είναι άμεσα και σε τακτά χρονικά διαστήματα διαθέσιμες από κάποιο χρηματιστήριο, χρηματιστή, διαπραγματευτή, βιομηχανικό κλάδο, υπηρεσία τιμών ή ρυθμιστική αρχή και αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές. Στο επίπεδο 1 περιλαμβάνονται ενεργά διαπραγματεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι κατοχής ή έκδοσης της Τράπεζας, μετοχές και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, καθώς επίσης και αμοιβαία κεφάλαια τα οποία έχουν τακτικά και συχνά δημοσιευμένες τιμές.
- (β) Επίπεδο 2 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με δεδομένα, διαφορετικά των επίσημων τιμών του Επιπέδου 1, τα οποία είναι παρατηρήσιμα είτε απευθείας ή εμμέσως, όπως: i) επίσημες τιμές για παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε ενεργές αγορές, ii) επίσημες τιμές για πανομοιότυπα ή παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε αγορές που δεν είναι ενεργές, iii) δεδομένα, εκτός των επίσημων τιμών, που είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα, όπως επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων παρατηρήσιμα σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιτόκια προθεσμιακών συμβολαίων ξένου συναλλάγματος, τιμές μετοχών, περιθώρια φερεγγυότητας και τεκμαρτή μεταβλητότητα που λαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς παροχής τιμών αγοράς και iv) άλλα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που δεν είναι σημαντικά για τη συνολική επιμέτρηση της εύλογης αξίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 2 περιλαμβάνουν εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, μη άμεσα ρευστοποιήσιμους χρεωστικούς τίτλους, που κατέχονται ή εκδίδονται από την Τράπεζα και μετοχές.
- (γ) Επίπεδο 3 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης στις οποίες τα σημαντικότερα δεδομένα είναι μη παρατηρήσιμα. Κατά τη συλλογή των μη παρατηρήσιμων δεδομένων, χρησιμοποιούνται οι καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων της Τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα αντανακλώνονται οι υποθέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά (π.χ. παραδοχές σχετικά με τον κίνδυνο). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 περιλαμβάνουν μη διαπραγματευόμενους μετοχικούς τίτλους ή μετοχικούς τίτλους που διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν θεωρούνται ενεργές, συγκεκριμένα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από την Τράπεζα και αναγνωρίστηκαν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού καθώς και συγκεκριμένους χρεωστικούς τίτλους που εκδόθηκαν ή διακρατούνται από την Τράπεζα.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	69	-	-	69
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	34	13	127	174
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	0	1.209	6	1.215
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.387	169	-	2.556
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	16	16
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.490	1.391	149	4.030
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	0	1.696	-	1.696
Υποχρεώσεις συναλλαγών	419	-	-	419
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	419	1.696	-	2.115

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021			
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	50	-	-	50
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	29	15	38	82
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	1.959	0	1.959
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	4.753	227	-	4.980
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	23	23
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	<u>4.832</u>	<u>2.201</u>	<u>61</u>	<u>7.094</u>
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	2.414	-	2.414
Υποχρεώσεις συναλλαγών	43	-	-	43
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	<u>43</u>	<u>2.414</u>	<u>-</u>	<u>2.457</u>

⁽¹⁾ Μετά τον συμψηφισμό έναντι ταμιακών διαθεσίμων € 1.376 εκατ. και € 444 εκατ. παράγωγων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, αντίστοιχα, τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί στο επίπεδο 2 (σημ. 5.2.1.4).

Η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός των επιπέδων ιεραρχίας της εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου κατά το οποίο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου. Κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα μετέφερε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αξίας € 9 εκατ. από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3 κατόπιν της εκτίμησης για τη σημαντικότητά του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA) στο σύνολο της εύλογης αξίας τους, ο υπολογισμός του οποίου πραγματοποιήθηκε βάσει εσωτερικών μοντέλων αποτίμησης.

Συμφωνία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Επιπέδου 3

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	61	71
Μεταφορά σε Επίπεδο 3	9	0
Μεταφορά από Επίπεδο 3	(0)	(0)
Προσθήκες, μετά από πωλήσεις και λήξεις (σημ. 24) ⁽¹⁾	87	(10)
Σύνολο κερδών/(ζημιών) χρήσης που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(9)	2
Σύνολο κερδών/(ζημιών) χρήσης που περιλαμβάνονται στα λοιπά συνολικά έσοδα	0	-
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	1	(2)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	<u>149</u>	<u>61</u>

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει επιστροφές κεφαλαίου αναφορικά με επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους.

Διαδικασίες και τεχνικές αποτίμησης της Τράπεζας

Ο τομέας Group Market Counterparty Risk Sector (GMCRS) θεσπίζει τις διαδικασίες που διέπουν την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές της Τράπεζας. Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ευρέως αναγνωρισμένα μοντέλα αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των κοινών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όπως τις ανταλλαγές επιτοκίων και τις ανταλλαγές συναλλάγματος (interest and cross currency swaps), που χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς και δεν απαιτούν σε μεγάλο βαθμό τη διενέργεια εκτιμήσεων από τη Διοίκηση. Οι παρατηρήσιμες τιμές ή τα δεδομένα των μοντέλων αποτίμησης είναι συνήθως διαθέσιμα στην αγορά για τους εισηγμένους χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους, τα διαπραγματεύσιμα και τα απλά εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Η διαθεσιμότητα παρατηρήσιμων τιμών της αγοράς και των δεδομένων των μοντέλων αποτίμησης μειώνει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επίσης μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, αυτές επιβεβαιώνονται για την ορθότητά τους έναντι ιστορικών στοιχείων και, όπου είναι εφικτό, έναντι τρεχουσών ή πρόσφατων παρατηρούμενων συναλλαγών σε διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, και επανεξετάζονται περιοδικά από κατάλληλο προσωπικό ανεξάρτητο από το προσωπικό που τα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

δημιούργησε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν να χρησιμοποιηθούν και προσαρμόζονται έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι εκτιμήσεις των εύλογων αξιών που λαμβάνονται από τα μοντέλα προσαρμόζονται με τυχόν άλλους παράγοντες, όπως τον κίνδυνο ρευστότητας ή την αβεβαιότητα των μοντέλων, στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα τους λάβουν υπόψη κατά την τιμολόγηση του χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εύλογες αξίες, επίσης, αντανακλούν τον πιστωτικό κίνδυνο του μέσου και περιλαμβάνουν προσαρμογές ώστε να ληφθούν υπόψη ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας και του αντισυμβαλλομένου, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες ελέγχου των μοντέλων αποτίμησης που εφαρμόζονται από την Τράπεζα, περιλαμβάνουν: επιβεβαίωση των παρατηρήσιμων τιμολογήσεων, επαναυπολογισμού των αποτιμήσεων του μοντέλου, επισκόπηση και διαδικασία έγκρισης για τα νέα μοντέλα ή/και αλλαγές στα υφιστάμενα, προσαρμογή και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) έναντι παρατηρήσιμων συναλλαγών στην αγορά, όπου είναι εφικτό, ανάλυση σημαντικών μεταβολών αποτίμησης, κλπ. Όταν για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρησιμοποιούνται οι αποτιμήσεις τρίτων, αυτές ελέγχονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 13.

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια της αγοράς κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Αναπροσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και τον πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας εφαρμόζονται στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, όπου κρίνεται απαραίτητο. Για τις εν λόγω αναπροσαρμογές του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ της Τράπεζας και των αντισυμβαλλομένων με βάση τους σχετικούς όρους των συναλλαγών παραγώγων και η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση αυτών των ταμειακών ροών. Ανάλογα με τις συνθήκες, η Τράπεζα λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση τυχόν διακανονισμών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων, συμβάσεων εξασφάλισης και σύναψης κύριων συμβάσεων συμψηφισμού για την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA). Για τον υπολογισμό του CVA χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων, βασισμένες σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, όπως τα περιθώρια των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit Default Swaps - CDS), ανάλογα με την περίπτωση, ή τα εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης. Η Τράπεζα εφαρμόζει παρόμοια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του δικού της πιστωτικού κινδύνου (Debit Value Adjustments - DVA) όταν μπορεί να εφαρμοστεί. Όπου οι τεχνικές αποτίμησης βασίζονται σε εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης και το αντίστοιχο CVA είναι σημαντικό στο σύνολο της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, τότε τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού ανάκτησης) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Η Τράπεζα προσδιορίζει την εύλογη αξία των χρεωστικών τίτλων που κατέχει με βάση επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοιο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, λήξη και απόδοση, τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή με τη μέθοδο προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών.

Η αξία των μη διαπραγματευόμενων μετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΧΠΑ 9 προσδιορίζεται κυρίως χρησιμοποιώντας (i) εκθέσεις αποτίμησης τρίτων, οι οποίες βασίζονται στην καθαρή θέση των εταιρειών όπου η Διοίκηση δεν εκτελεί περαιτέρω σημαντικές προσαρμογές, και (ii) αποτιμήσεις καθαρής θέσης προσαρμοσμένες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από την Τράπεζα, με συμβατικές ταμειακές ροές που δεν αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI), επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τιμές αγοράς δεν υπάρχουν καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες τους εκτιμώνται σε ατομική βάση ανά δάνειο προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προεξοφλητικά επιτόκια ή με αναφορά σε άλλα συγκρίσιμα περιουσιακά στοιχεία ίδιου τύπου για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί συναλλαγές στην ίδια περίοδο. Οι αναμενόμενες ταμειακές ροές, που ενσωματώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, αποτελούν σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα στον υπολογισμό της εύλογης αξίας με αποτέλεσμα το σύνολο της εύλογης αξίας τους να κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση ιεραρχίας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στον ισολογισμό παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	30.864	30.864	30.603
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	5.083	634	1.042	6.758	7.757
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	5.083	634	31.906	37.622	38.360
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.350	1.606	553	3.509	3.665
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	1.350	1.606	553	3.509	3.665

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	28.381	28.381	28.869
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	2.127	1.433	-	3.559	3.932
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.127	1.433	28.381	31.940	32.801
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	962	1.063	549	2.574	2.590
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	962	1.063	549	2.574	2.590

Οι υποθέσεις και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα:

- (α) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από την Τράπεζα: δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες εκτιμώνται προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια προσαρμοσμένα με τον κίνδυνο. Τα δάνεια ομαδοποιούνται σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως αυτά παρακολουθούνται από τη Διοίκηση ανά προϊόν, τύπο δανειολήπτη και βαθμό καθυστέρησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, η Τράπεζα κάνει υποθέσεις σχετικά με αναμενόμενες προκαταβολές, τα περιθώρια του προϊόντος και το χρονοδιάγραμμα εκποίησης των εξασφάλισεων. Τα προεξοφλητικά επιτόκια για δάνεια σε πελάτες ενσωματώνουν δεδομένα για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές και τα επιτόκια, κατά περίπτωση.
- (β) Επενδυτικοί τίτλοι που αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η εύλογη αξία προσδιορίζεται, με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, διάρκεια και απόδοση, τις τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ροών. Επιπρόσθετα, για συγκεκριμένα εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας για τα οποία δεν είναι διαθέσιμες τιμές σε αγορές, η εύλογη αξία προσδιορίζεται μέσω τιμών οι οποίες αντλούνται από αξιόπιστες πλατφόρμες διαχείρισης δεδομένων, ενώ μέρος αυτών επιβεβαιώνεται από συμμετέχοντες στην αγορά (π.χ. διαπραγματευτές). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι τιμές υπολογίζονται μέσω συμφωνιών για την άντληση ρευστότητας (π.χ. συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, ενεχυριάσεις) με πιστωτικά ιδρύματα.
- (γ) Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Αν οι τιμές της αγοράς δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία προσδιορίζεται από αποτιμήσεις εξωτερικών εκτιμητών με βάση επίσημες τιμές αγοράς για πιστωτικούς τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά ή

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές με επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας στοιχεία έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές παρόμοιων τίτλων που εκδίδονται από την Τράπεζα ή από άλλους Έλληνες εκδότες.

Για τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι βραχυπρόθεσμα ή επανατιμολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες), η λογιστική αξία τους προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

6. Καθαρά έσοδα από τόκους

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Τόκοι έσοδα		
Πελάτες	947	854
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	946	853
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1	1
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και λοιπά στοιχεία ενεργητικού ^{(1) (3)}	75	18
Χρεωστικοί τίτλοι	223	130
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	121	31
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	92	97
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	10	2
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	94	40
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	506	409
	1.845	1.451
Τόκοι έξοδα		
Πελάτες ⁽¹⁾	(53)	(35)
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ^{(1) (2) (3)}	(17)	37
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους ⁽¹⁾	(119)	(81)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(89)	(58)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(483)	(374)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις - ΔΠΧΑ 16	(2)	(2)
	(763)	(513)
Σύνολο	1.082	938

⁽¹⁾ Επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος.

⁽²⁾ Για τη χρήση 2022, περιλαμβάνει καθαρά έσοδα € 50 εκατ. που αφορούν σε στοχευμένες πράξεις μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO III) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (2021: € 83 εκατ.) (σημ. 30).

⁽³⁾ Ο τόκος από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με αρνητικά επιτόκια, τα οποία είχαν εφαρμοστεί το 2021 και μέχρι τον Ιούνιο του 2022, αναγνωρίστηκε ως έξοδο τόκων.

Το 2022, τα καθαρά έσοδα από τόκους αυξήθηκαν κατά 15,4% σε € 1.082 εκατ., κυρίως λόγω των υψηλότερων επιτοκίων, της αύξησης των χορηγήσεων δανείων και των αυξημένων εσόδων από το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων. Η εν λόγω αύξηση, αντισταθμίστηκε εν μέρει από το υψηλότερο κόστος των εκδοθέντων πιστωτικών τίτλων και των καταθέσεων.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα έσοδα από τόκους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών ανά κατηγορία δανείου και ποιοτική διαβάθμιση:

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Τόκοι έσοδα από μη- απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	438	20	458
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	460	29	489
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	898	49	947

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	401	43	444
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	380	30	410
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	781	73	854

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τόκοι έσοδα από δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα

7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες

Οι παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν τα καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες από συμβάσεις με πελάτες στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, αναλυμένα στις βασικές κατηγορίες ανά υπηρεσία και επιχειρηματικό τομέα.

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Επενδυτική Τραπεζική & Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απολοϊφής € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	8	87	14	6	115
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	13	1	26	4	44
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	70	7	32	0	109
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	0	8	0	(1)	7
Σύνολο	91	103	72	9	275

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Επενδυτική Τραπεζική & Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απολοϊφής € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	11	54	10	5	80
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	16	1	26	6	49
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	54	6	24	(6)	78
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	-	5	(0)	(2)	3
Σύνολο	81	66	60	3	210

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει προμήθειες από υπηρεσίες που σχετίζονται με πιστωτικές κάρτες.

8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες

Τα έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων ποσού € 65,2 εκατ. (2021: € 65,3 εκατ.) και λοιπά έσοδα ποσού € 2,2 εκατ. (2021: € 2,2 εκατ.) από υπηρεσίες IT που παρέχονται από την Τράπεζα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
9. Έσοδα από μερίσματα

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, η Τράπεζα αναγνώρισε έσοδα από μερίσματα κυρίως από θυγατρικές της εταιρείες ποσού € 204 εκατ. (2021: € 200 εκατ.).

Η ανάλυση των προαναφερθέντων μερισμάτων ανά εταιρεία για τη χρήση που έληξε το 2022 έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.
Staynia Holdings Ltd	3
Macoliq Holdings Ltd	9
Sensoco Trading Limited	4
Sagiol Ltd	7
ERB New Europe Holding B.V.	160
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών	14
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	5
Λοιπά	1
Σύνολο	204

10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών		
Ομόλογα, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων πώλησης (short positions)	100	(3)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (σημ. 19)	619	(29)
Συναλλαγματικές διαφορές	0	6
Σύνολο	719	(25)
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου επενδυτικών τίτλων		
Ομόλογα επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ⁽¹⁾	(20)	93
Ομόλογα επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος	2	0
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	18	6
Σύνολο	0	100

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει € 4 εκατ. έσοδα από τη ρευστοποίηση σχετιζόμενων παραγώγων (2021 : € 6 εκατ. ζημιά).

Το αποτέλεσμα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών ποσού € 100 εκατ. κέρδη που αφορά στα ομόλογα, περιλαμβάνει € 7 εκατ. ζημιά (2021: € 3 εκατ. ζημιά) από ομόλογα εμπορικού χαρτοφυλακίου και € 107 εκατ. κέρδη από θέσεις πώλησης χρεωστικών τίτλων τις οποίες η Τράπεζα έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης (σημ. 34).

Τα κέρδη από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 619 εκατ. περιλαμβάνουν κυρίως α) € 390 εκατ. πραγματοποιηθέντα κέρδη από τη ρευστοποίηση συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων στο πλαίσιο της επικαιροποιημένης στρατηγικής αντιστάθμισης της Τράπεζας, β) € 160 εκατ. πραγματοποιηθέντα κέρδη από τη ρευστοποίηση συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων μετά την υποχρεωτική διακοπή ορισμένων σχέσεων λογιστικής αντιστάθμισης και γ) € 70 εκατ. κέρδη σχετιζόμενα με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro hedging), εκ των οποίων € 20 εκατ. προκύπτουν από το μη αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης και € 50 εκατ. από τις μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης που προκύπτουν ως μέρος της δυναμικής διαχείρισης της ομάδας των εν λόγω μέσων αντιστάθμισης σε μηνιαία βάση, και περιλαμβάνουν τις μεταβολές στην εύλογη αξία τους πριν από τον αρχικό προσδιορισμό ή τον μη προσδιορισμό τους μετέπειτα ως μέσα αντιστάθμισης (σημ. 2.2.3(i) και 19).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank - Project «Triangle» (σημ. 29)	325	-
Κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων (σημ. 26) ⁽¹⁾	34	33
Κέρδη/(ζημιές) από την πώληση/εκκαθάριση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών (σημ. 23 και 24)	36	1
Κέρδη/(ζημιές) από την αποαναγνώριση δανείων επιμετρώμενων στο αποσβέσιμο κόστος	0	(0)
Προμήθεια έσοδο που σχετίζεται με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (σημ. 14)	(6)	(6)
Κέρδη/(ζημιές) δανείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	3	-
Λοιπά	(0)	0
Σύνολο	392	28

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει κέρδος περίπου € 2 εκατ. που σχετίζεται με την επαναμέτρηση των ακινήτων που μεταφέρθηκαν από το χαρτοφυλάκιο ακινήτων ανακτηθέντων από πλειστηριασμούς στα επενδυτικά ακίνητα το 2022.

12. Λειτουργικά έξοδα

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(293)	(297)
Διοικητικά έξοδα	(175)	(166)
Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων	(55)	(59)
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	(34)	(31)
Αποσβέσεις δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού	(28)	(28)
Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(29)	(26)
Σύνολο	(614)	(607)

Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων

Το 2016, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης (EME) (Single Resolution Mechanism – SRM), ο οποίος αποτελεί έναν από τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης στην Ευρωζώνη μαζί με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism – SSM), τέθηκε σε εφαρμογή. Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) δημιουργήθηκε με την Οδηγία 2014/806/ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίσει ενιαία πρακτική στις χρηματοδοτήσεις εξυγίανσης εντός EME και υπάγεται στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB). Ο EME προβλέπει ότι το SRF θα δημιουργηθεί κατά την διάρκεια μιας περιόδου οκτώ ετών με «εκ των προτέρων» εισφορές του τραπεζικού τομέα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν αμετάκλητες δεσμεύσεις πληρωμής ως μέρος του συνολικού ποσού της εισφοράς (σημ. 41).

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Μισθοί, ημερομίσθια και έκτακτες αμοιβές	(208)	(212)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(43)	(45)
Αμοιβές συνταξιοδότησης και λοιπές παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	(9)	(9)
Λοιπά έξοδα	(33)	(31)
Σύνολο	(293)	(297)

Ο μέσος όρος του αριθμού των εργαζομένων της Τράπεζας κατά τη διάρκεια της χρήσης ανήλθε σε 6.179 (2021: 6.351). Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο αριθμός των καταστημάτων και των κέντρων επιχειρηματικής και ιδιωτικής τραπεζικής της Τράπεζας ανήλθε σε 300 (2021: 321).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
13. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
(Ζημιές απομείωσης και προβλέψεις)/αντιλογισμός από συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	(29)	47
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων	(13)	(14)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(64)	(21)
Ζημιές απομείωσης ομολόγων (σημ. 5.2.1.3)	(19)	(5)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(125)	7
Κόστος προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου και λοιπές σχετικές δαπάνες (σημ. 34)	(59)	(10)
Λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης	(28)	(7)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(87)	(17)
Σύνολο	(212)	(10)

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα αναγνώρισε λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις ποσού € 64 εκατ. (2021: € 21 εκατ.), εκ των οποίων € 43 εκατ. σχετίζονται με ζημιές απομείωσης απαιτήσεων και προβλέψεις για δικαστικές υποθέσεις και για λοιπούς λειτουργικούς κινδύνους (2021: € 5 εκατ.) και € 21 εκατ. σχετίζονται κυρίως με ζημιές απομείωσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και λογισμικών προγραμμάτων (2021: € 16 εκατ.) (σημ. 25 και σημ. 27).

Επίσης, για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης ποσού € 28 εκατ. (2021: € 7 εκατ.), τα οποία και για τις δύο περιόδους σχετίζονται κυρίως με τις δράσεις για το μετασχηματισμό της Τράπεζας.

14. Φόρος εισοδήματος

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τρέχων φόρος ⁽¹⁾	3	(1)
Αναβαλλόμενος φόρος	(355)	(109)
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(352)	(110)

⁽¹⁾ Το 2022, οι προβλέψεις για τις αθέβαιες φορολογικές θέσεις μειώθηκαν συνολικά κατά € 8 εκατ.

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, ο φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 αναφορικά με τις αποδεκτές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου είναι 29%. Ο φορολογικός συντελεστής για τις νομικές οντότητες στην Ελλάδα, πλην των προαναφερθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων, είναι 22%. Επιπρόσθετα, ο παρακρατούμενος φόρος επί των διανεμόμενων μερισμάτων, πλην των ενδοομιλικών μερισμάτων, είναι 5%. Ειδικότερα, τα ενδοομιλικά μερίσματα απαλλάσσονται, υπό προϋποθέσεις, τόσο του παρακρατούμενου φόρου όσο και του φόρου εισοδήματος.

Φορολογικό πιστοποιητικό και ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις της Τράπεζας είναι 2020 - 2022. Για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, προβλέπεται σε προαιρετική βάση, η λήψη Ετήσιου Φορολογικού Πιστοποιητικού από τις ελληνικές εταιρείες των οποίων οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις υπάγονται σε υποχρεωτικό έλεγχο. Το εν λόγω πιστοποιητικό, εκδίδεται μετά τη διενέργεια σχετικού φορολογικού ελέγχου από το νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Η Τράπεζα έχει επιλέξει να λαμβάνει το εν λόγω πιστοποιητικό.

Το φορολογικό πιστοποιητικό που έλαβε η Τράπεζα εκδόθηκε χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις 2020 και 2021. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο φορολογικός έλεγχος από τους εξωτερικούς ελεγκτές είναι σε εξέλιξη.

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή επιπρόσθετων φόρων και προστίμων από τις Ελληνικές φορολογικές αρχές μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου στο

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών (ως γενική αρχή, πέντε έτη από τη λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί).

Αναφορικά με τις συνολικές αβέβαιες φορολογικές θέσεις της, η Τράπεζα αξιολογεί όλες τις σχετικές εξελίξεις (δηλ. νομοθετικές αλλαγές, νομολογίες, φορολογικές/νομικές απόψεις, διοικητικές πρακτικές) και σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις.

Αναβαλλόμενος φόρος

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών, καθώς επίσης και επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών με το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση. Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	4.414	4.508
Έσοδο/(έξοδο) στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(355)	(109)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	96	30
Αντιστάθμιση ταμειακών ρών	(0)	(15)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)	(1)	(0)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	4.154	4.414

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)/έσοδο προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση, πωλήσεις και διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	(128)	18
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	(50)	(50)
Μεταφερόμενη χρεωστική διαφορά του Ν. 4831/2021	(73)	73
Μεταβολή στην εύλογη αξία και λοιπές προσωρινές διαφορές	(104)	(150)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	(355)	(109)

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/(υποχρεώσεις) προκύπτουν από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	1.023	1.029
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	951	1.001
Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων	2.242	2.365
Μεταφερόμενη χρεωστική διαφορά του Ν. 4831/2021 ⁽¹⁾	-	73
Λοιπές απομειώσεις/μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(120)	(37)
Αντιστάθμιση ταμειακών ρών	5	5
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών	5	5
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα πάγια στοιχεία	(46)	(33)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(15)	(112)
Λοιπά ⁽²⁾	109	118
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου	4.154	4.414

⁽¹⁾ Το μη χρησιμοποιηθέν ποσό της απόσβεσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2021, των οριστικών φορολογικών ζημιών των δανείων, σύμφωνα με το νόμο 4831/2021 (βλέπε παρακάτω), συμψηφίστηκε με φορολογητέα κέρδη για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022

⁽²⁾ Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών που σχετίζονται με προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους και δραστηριότητες χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Περαιτέρω πληροφορίες σε σχέση με τις προαναφερθείσες κατηγορίες αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων την 31 Δεκεμβρίου 2022, παρατίθενται κατωτέρω:

- (α) € 1.023 εκατ. αφορούν σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές λόγω προβλέψεων απομείωσης/αποτίμησης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών διαγραφών χρέους σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως είναι σε ισχύ. Αυτές οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει,
- (β) € 951 εκατ. αφορούν σε φορολογικές ζημιές από τη συμμετοχή της Eurobank Ergasias A.E. στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση για φορολογικούς σκοπούς εντός περιόδου τριάντα ετών, δηλ. 1/30 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από τη χρήση 2012 και εφεξής (βλέπε παρακάτω - ενότητα DTCs),
- (γ) € 2.242 εκατ. αφορούν στο αναπόσβεστο υπόλοιπο οριστικών φορολογικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, που υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου είκοσι ετών,

Αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στηρίζεται στην εκτίμηση της Διοίκησης ότι η Τράπεζα θα έχει επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική μεταχείριση της κάθε κατηγορίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και τη δυνατότητα συμψηφισμού των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη. Επιπλέον, η αξιολόγηση της Τράπεζας σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται (α) στις εκτιμήσεις για τη μελλοντική επίδοση (προβλέψεις λειτουργικών αποτελεσμάτων) και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχουν αντίκτυπο στα εκτιμώμενα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, (β) στο αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ανάκτησης ή διακανονισμού των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών, (γ) στην πιθανότητα ότι η Τράπεζα θα έχει επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, κατά την ίδια περίοδο που θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση ή ο διακανονισμός των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών ή κατά τα έτη στα οποία μπορούν να μεταφερθούν οι φορολογικές ζημιές και (δ) στην ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων (ιστορικές επιδόσεις) της Τράπεζας σε συνδυασμό με τις φορολογικές ζημιές προγενέστερων ετών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα.

Ειδικότερα, την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα διεξήγαγε αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, η οποία βασίστηκε στο τριετές Επιχειρηματικό Σχέδιο του Ομίλου της μητρικής εταιρείας (ο οποίος αποτελείται κυρίως από τον Όμιλο της Eurobank A.E) που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings τον Δεκέμβριο 2022, για την περίοδο έως το τέλος του 2025, και υποβλήθηκε στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM-SSM). Για τα έτη μετά το 2025, η πρόβλεψη των λειτουργικών αποτελεσμάτων βασίστηκε στις εκτιμήσεις της Διοίκησης λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, του τραπεζικού τομέα, και του Ομίλου της Μητρικής Εταιρείας. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις της Διοίκησης για τη μελλοντική κερδοφορία της Τράπεζας που υιοθετήθηκαν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο έχουν λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, α) την αύξηση των επιτοκίων, β) τη διατηρήσιμη αύξηση των δανείων και την ανάπτυξη, με σχετικά χαμηλότερο ρυθμό, των καταθέσεων των πελατών, γ) την αύξηση στα έσοδα από προμήθειες, προερχόμενη κυρίως από περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση, από τραπεζοασφαλιστικές δραστηριότητες, από το δίκτυο καταστημάτων και τις δραστηριότητες που σχετίζονται από δανειοδοτήσεις, έκδοση καρτών και εκμίσθωση επενδυτικών ακινήτων, δ) την πειθαρχία στους στόχους των λειτουργικών εξόδων, ε) την περαιτέρω μείωση του δείκτη NPE σύμφωνα με τη στρατηγική διαχείρισης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPE) που υποβλήθηκε στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM) (σημ. 5.2), στ) το κόστος κινδύνου που αναμένεται να επηρεαστεί από τη μακροοικονομική αβεβαιότητα και τις επιπτώσεις των πληθωριστικών πιέσεων στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και ζ) την εκπλήρωση των ενδιάμεσων MREL στόχων, καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου. Οι σημαντικότερες ενέργειες που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο του σχεδίου μετασχηματισμού του Ομίλου της Eurobank Holdings «Eurobank 2030», θα συμβάλουν στην επίτευξη των ανωτέρω οικονομικών στόχων.

Η Τράπεζα παρακολουθεί στενά και αξιολογεί συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο (σημ. 2) συμπεριλαμβανομένου των πληθωριστικών πιέσεων και την πιθανή επίπτωσή τους στην επίτευξη των στόχων του Επιχειρηματικού Σχεδίου, σε όρους ποιότητας ενεργητικού και κερδοφορίας και θα συνεχίσει να επικαιροποιεί τις εκτιμήσεις της αναλόγως.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και φορολογικό καθεστώς για ζημιές από δάνεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 όπως ισχύει, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που πληρούν τα κριτήρια για μετατροπή τους σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (deferred tax credits – DTCs) ανέρχονται σε € 3.402 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 3.547 εκατ.). Τα DTCs υπολογίζονται επί: (α) του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αναπόσβεστου υπολοίπου των ζημιών από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου τριάντα ετών και (β) του συνολικού ποσού (i) του αναπόσβεστου υπολοίπου των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων για τις οποίες πληρούνται τα κριτήρια ένταξής τους στο πλαίσιο DTCs και οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου είκοσι ετών, (ii) των λογιστικών διαγραφών δανείων ή πιστώσεων και (iii) των υπολειπόμενων συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών γενικά λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως την 30 Ιουνίου 2015. Η μετατροπή των DTCs προϋποθέτει ότι το λογιστικό αποτέλεσμα της Τράπεζας, μετά από φόρους, για τη χρήση είναι ζημιογόνο.

Σύμφωνα με το νόμο 4831/2021 (άρθρο 125), ο οποίος τροποποίησε το νόμο 4172/2013, η απόσβεση των φορολογικών ζημιών από το PSI εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα κατά προτεραιότητα έναντι της απόσβεσης της χρεωστικής διαφοράς που προκύπτει από διαγραφές και πωλήσεις δανείων. Επιπλέον, το ποσό της ετήσιας απόσβεσης της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς περιορίζεται στο ποσό των ετήσιων φορολογητέων κερδών, που υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση αυτής της απόσβεσης και μετά την ετήσια φορολογική έκπτωση των ζημιών που σχετίζονται με το PSI. Το υπολειπόμενο ποσό της ετήσιας απόσβεσης της χρεωστικής διαφοράς που δεν συμψηφίστηκε, μπορεί να μεταφερθεί για έκπτωση εντός περιόδου είκοσι ετών. Εάν στο τέλος της εικοσαετούς περιόδου, κατά την οποία επιτρέπεται η χρήση των ανωτέρω αποσβέσεων των χρεωστικών διαφορών, απομένουν υπόλοιπα τα οποία δεν έχουν εκπέσει, αυτά θα αποτελούν φορολογική ζημιά, η οποία υπόκειται στον κανόνα της πενταετούς μεταφοράς. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται από την 1 Ιανουαρίου 2021 και περιλαμβάνουν τις χρεωστικές διαφορές που έχουν προκύψει από διαγραφές και πωλήσεις δανείων που πραγματοποιήθηκαν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα.

Λαμβάνοντας υπόψη το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, η ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης της Τράπεζας που συνδέεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και η κεφαλαιακή της διάρθρωση για εποπτικούς σκοπούς διασφαλίζονται περαιτέρω, συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων μέσω των διαγραφών και πωλήσεων δανείων, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM).

Σύμφωνα με το φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, επιβάλλεται μια ετήσια προμήθεια ποσοστού 1,5% για το υπερβάλλον ποσό των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 (δηλ. 29%) και του συντελεστή φορολόγησης ο οποίος ίσχυε την 30 Ιουνίου 2015 (δηλ. 26%). Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, έχουν αναγνωρισθεί στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» € 5,9 εκατ.

Συμφωνία του φόρου εισοδήματος και μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές

Ο φόρος εισοδήματος επί των καθαρών (προ φόρου) κερδών της Τράπεζας, διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, όπως αναλύεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Κέρδη προ φόρου	1.740	579
Φόρος βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή	(505)	(168)
Φορολογική επίδραση από:		
- έσοδα απαλλασσόμενα από φόρο και έξοδα μη εκπιπτόμενα	62	43
- λοιπά	91	15
Σύνολο φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	(352)	(110)

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, μετά τον συμψηφισμό μέρους των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών της Τράπεζας με το φορολογητέο κέρδος για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα δεν έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών € 90 εκατ. (2021: € 138 εκατ.), οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως το 2025.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Ταμείο	340	326
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9.372	8.047
Σύνολο	9.712	8.373

Η Τράπεζα υποχρεούται να διακρατεί ένα ελάχιστο μέσο υπόλοιπο καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) (απαιτήση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών- MRR), κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης (δηλ. περιόδους έξι εβδομάδων). Οι εν λόγω καταθέσεις υπολογίζονται ως ποσοστό 1% επί συγκεκριμένων υποχρεώσεων της Τράπεζας, κυρίως καταθέσεων πελατών και μπορούν να αποσυρθούν οποιαδήποτε χρονική στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι πληρείται η απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών στην καθορισμένη περίοδο. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα υποχρεωτικά αποθεματικά στην ΤτΕ, ανέρχονται σε € 149 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: το συνολικό ποσό των καταθέσεων στην ΤτΕ θεωρείται ταμειακό ισοδύναμο). Το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (MRO) εφαρμόστηκε για τα υποχρεωτικά αποθεματικά (MRR) που τοποθετήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) μέχρι το Δεκέμβριο 2022 και το επιτόκιο καταθέσεων (DFR) που είναι σε ισχύ, εφαρμόστηκε μετέπειτα.

Το 2019, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είχε αποφασίσει για τα πιστωτικά ιδρύματα που εντάσσονταν στο σχετικό πλαίσιο να εισάγει ένα σύστημα δύο βαθμίδων για την αποζημίωση των αποθεματικών τους, σύμφωνα με το οποίο εξαιρούνταν από την εφαρμογή αρνητικού επιτοκίου μέρος της κατατεθείσας υπερβάλλουσας ρευστότητάς τους (δηλαδή των αποθεματικών τους που υπερέβαιναν τα ελάχιστα απαιτούμενα). Το ανωτέρω σύστημα δύο βαθμίδων άρθηκε από την (ΕΚΤ) τον Σεπτέμβριο 2022 και το (θετικό) επιτόκιο καταθέσεων (DFR) που είναι σε ισχύ, εφαρμόζεται μετέπειτα για την υπερβάλλουσα ρευστότητα που κατατίθεται στην ΕΚΤ.

16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα υπόλοιπα, με αρχική λήξη μικρότερη ή ίση των τριών μηνών:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες (εξαιρουμένων των υποχρεωτικών και ενεχυριασμένων καταθέσεων σε κεντρικές τράπεζες) (σημ. 15)	9.563	8.374
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	79	132
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	16	-
Σύνολο	9.658	8.506

Τα λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους που παρουσιάζονται στις ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και δεδουλευμένοι τόκοι (Κέρδη)/ζημιές από επενδυτικούς τίτλους	(39)	11
Έσοδα από μερίσματα	(1)	(1)
Σύνολο	(40)	(90)

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές προσαρμογές ποσού € 251 εκατ., που παρουσιάζονται στην κατάσταση ταμειακών ροών, περιλαμβάνουν κυρίως κέρδος € 325 εκατ. που προέκυψε από την πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank στην Worldline (σημ. 29).

Μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι μεταβολές των υποχρεώσεων της Τράπεζας που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, πέραν των υποχρεώσεων από μισθώσεις (σημ. 40), οφείλονται σε: α) εκδόσεις πιστωτικών

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

τίτλων € 1.145 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1.182 εκατ.) (μετά από έξοδα έκδοσης) β) αποπληρωμή χρέους ποσού € 12 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: 146 εκατ.) και γ) απόσβεση των εξόδων έκδοσης και σε δεδουλευμένους τόκους ύψους € 58 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 10,2 εκατ.).

17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες	1.402	2.610
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και λοιπές απαιτήσεις έναντι τραπεζών	693	390
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	82	100
Σύνολο	2.177	3.100

Στις απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιλαμβάνονταν ποσά από απαιτήσεις από:

-θυγατρικές εταιρείες	1.121	904
-----------------------	-------	-----

Στα δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες περιλαμβάνονταν ποσά μειωμένης εξασφάλισης από απαιτήσεις από:

-θυγατρικές εταιρείες	67	67
-----------------------	----	----

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες περιλαμβάνουν κυρίως: α) € 482 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικά με τις δανειακές δραστηριότητες των θυγατρικών της τράπεζας, β) € 883 εκατ. κυρίως εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικές με τις συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου για συναλλαγές σε παράγωγα προϊόντα και για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (CSAs, GMRAs), και γ) € 37 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά οι οποίες σχετίζονται με την πώληση των πρώην θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή των απαιτήσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Τράπεζας:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Ελλάδα	5	5
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	2.149	3.046
Λοιπές χώρες	23	49
Σύνολο	2.177	3.100

18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Ομόλογα (σημ. 5.2.1.3)	69	50
Σύνολο	69	50

19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για αντιστάθμιση χρηματοπιστωτικών κινδύνων και για εμπορικούς σκοπούς.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονται από την Τράπεζα ανά κατηγορία προϊόντος και τη σχέση αντιστάθμισης μαζί με την ονομαστική τους αξία. Η ονομαστική αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενδεικτική της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χωρίς να προσδιορίζει απαραίτητα τα ποσά των μελλοντικών ταμειακών ροών, που σχετίζονται με αυτά τα μέσα ή την εύλογη αξία τους και για το λόγο αυτό δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα κατά την περίοδο αναφοράς.

	31 Δεκεμβρίου 2022			31 Δεκεμβρίου 2021		
	Ονομαστική αξία	Εύλογη αξία		Ονομαστική αξία	Εύλογη αξία	
	€ εκατ.	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	€ εκατ.	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Παράγωγα για τα οποία δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης/ διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	36.404	1.817	1.408	30.354	1.748	1.362
- Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων ⁽¹⁾	3.616	74	96	3.599	41	97
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	24	0	0	63	3	3
- Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος ⁽²⁾	5.035	92	71	5.410	55	43
- Λουτά ⁽³⁾	107	1	1	144	2	1
		1.984	1.576		1.849	1.506
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	6.824	425	431	3.443	80	797
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (μακρο-αντιστάθμιση)	4.792	180	-	-	-	-
- Συμβάσεις κατώτατων ορίων διακύμανσης επιτοκίων	7.791	-	55	-	-	-
		605	486		80	797
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	-	-	-	1.852	30	54
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	1.646	2	78	1.632	0	57
		2	78		30	111
Συμφηφισμός (σημ. 5.2.1.4 και 31)						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων		(1.376)	(444)		-	-
Σύνολο παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων		1.215	1.696		1.959	2.414

⁽¹⁾ Τα δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων περιλαμβάνουν συμβάσεις ανώτατων και κατώτατων ορίων διακύμανσης επιτοκίων και δικαιώματα προαίρεσης επί συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίων.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος/ανταλλαγής συναλλάγματος και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς και πώλησης συναλλάγματος,

⁽³⁾ Περιλαμβάνουν συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit default swaps), τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrants), παράγωγα επί εμπορευμάτων (commodity derivatives), προθεσμιακά συμβόλαια (futures) και δικαιώματα προαίρεσης μετοχών, που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήριο.

Πληροφορίες ως προς την επιμέτρηση της εύλογης αξίας και τον συμφηφισμό των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στις σημειώσεις 5.3 και 5.2.1.4, αντίστοιχα.

Για την αντιμετώπιση της υψηλής αστάθειας στην αγορά και συγκεκριμένα της αύξησης των επιπέδων των επιτοκίων και των αποδόσεων ομολόγων που υφίσταται από τις αρχές του 2022, η Τράπεζα αποφάσισε την παύση συγκεκριμένων σχέσεων αντιστάθμισης ορισμένες ως αντισταθμιστικές εύλογης αξίας και ταμειακών ροών, οι οποίες είχαν συμφωνηθεί σε περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων και είχαν εκπληρώσει σε σημαντικό βαθμό τον αντισταθμιστικό σκοπό τους. Οι εν λόγω θέσεις σε παράγωγα ρευστοποιήθηκαν σταδιακά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2022, ενώ παράλληλα χρησιμοποιήθηκαν νέα παράγωγα για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης για τη διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου της Τράπεζας σε επίπεδο χαρτοφυλακίου. Τα εν λόγω παράγωγα τελικά ρευστοποιήθηκαν προς το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2022, καθώς η Διοίκηση, στο πλαίσιο των επικαιροποιημένων στρατηγικών της για αντισταθμίσεις και των στόχων διαχείρισης κινδύνων, αποφάσισε να συνάψει νέες συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων οι οποίες καθορίστηκαν κατά την έναρξή τους ως μέσα αντιστάθμισης για τα οποία εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης. Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη από τις προαναφερθείσες ενέργειες στο πλαίσιο των στρατηγικών αντιστάθμισης της Τράπεζας, λόγω της αύξησης των επιτοκίων, ανήλθαν σε περίπου € 390 εκατ. (σημ. 10).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπλέον, οι σημαντικές μεταβολές στους δείκτες επιτοκίων και πληθωρισμού, κυρίως σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, αύξησε την αναποτελεσματικότητα ορισμένων μακροπρόθεσμων σχέσεων αντιστάθμισης για τις οποίες χρησιμοποιούνται διαφορετικά προεξοφλητικά επιτόκια για το αντισταθμιζόμενο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης. Για αυτές τις σχέσεις αντιστάθμισης, ο λόγος αντιστάθμισης βγήκε εκτός του καθορισμένου εύρους 80%-125% που επιτρέπει το ΔΛΠ 39, τόσο μελλοντικά όσο και αναδρομικά, γεγονός που οδήγησε στην υποχρεωτική διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης καθώς οι εν λόγω σχέσεις δεν πληρούσαν πλέον τα κριτήρια λογιστικής αντιστάθμισης. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα προχώρησε στη σταδιακή ρευστοποίηση των σχετικών συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων, πραγματοποιώντας κέρδη περίπου € 160 εκατ. (σημ. 10), ενώ ταυτόχρονα σύναψε νέες συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων μικρότερης διάρκειας, ώστε εφεξής να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα προϊόντα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, προκειμένου να μειώσει την έκθεσή της σε κινδύνους αγοράς. Οι πρακτικές αντιστάθμισης και η λογιστική απεικόνισή τους παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2.3. Συγκεκριμένα:

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας των χρεωστικών και πιστωτικών τίτλων σταθερού επιτοκίου ή των δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα. Το 2022, η Τράπεζα αναγνώρισε κέρδη € 831 εκατ. (2021: € 68 εκατ. ζημιά) από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης και € 806 εκατ. ζημιά (2021: € 76 εκατ. κέρδη) από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2022 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 25 εκατ. κέρδη (2021: € 8 εκατ. κέρδη).

(β) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας – χαρτοφυλάκιο στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ομάδες από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας ενός χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, περιλαμβανομένων των χρεωστικών τίτλων ομολόγων που πρωτίστως εκδόθηκαν και διακρατήθηκαν από την Τράπεζα (Μακρο-αντιστάθμιση). Η Τράπεζα κατά κύριο λόγο προσδιορίζει την μεταβολή της εύλογης αξίας που οφείλεται στις μεταβολές του επιτοκίου αναφοράς ως τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο χρησιμοποιώντας παραδοχές για τον κίνδυνο πρόωρων αποπληρωμών των δανείων και κατ' επέκταση συνάπτει συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων στις οποίες το σταθερό σκέλος αντικατοπτρίζει τους οικονομικούς κινδύνους των αντισταθμιζόμενων στοιχείων. Το 2022, Η Τράπεζα αναγνώρισε κέρδη € 180 εκατ. από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, και € 159 εκατ. ζημιά από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Συνεπώς, το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2022 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 21 εκατ. κέρδη.

Η Τράπεζα επίσης συνάπτει στην αγορά πωλήσεις δικαιωμάτων προαίρεσης κατώτατων επιτοκίων για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο μεταβολής που απορρέει από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των αγορασθέντων δικαιωμάτων προαίρεσης κατώτατων επιτοκίων τα οποία ενσωματώνονται σε χαρτοφυλάκια δανείων και απαιτήσεων καθώς και χρεωστικών τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου. Το 2022, η Τράπεζα αναγνώρισε κέρδη € 20 εκατ. από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, και € 20 εκατ. ζημιά από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο.

(γ) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού και συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τις διακυμάνσεις των ταμειακών ροών των κυμαινόμενου επιτοκίου ενήμερων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ή καταθέσεων κυμαινόμενου επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα, ή των μη αναγνωρισμένων πιθανών μελλοντικών συναλλαγών. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, αναγνωρίστηκαν κέρδη ποσού € 19 εκατ. στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σχετικά με παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία είχαν οριστεί από την Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών (2021: € 51 εκατ. κέρδη). Επιπλέον, το 2022, το μη αποτελεσματικό μέρος των συναλλαγών αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν μηδέν (2021: μηδέν).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή της κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα αναφερθέντα παράγωγα, παρακολουθούνται και έχουν κατηγοριοποιηθεί για σκοπούς λογιστικής απεικόνισης μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση της Τράπεζας σε παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ανά γεωγραφικό τομέα και κλάδο δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Λοιπές			Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα € εκατ.	Ευρωπαϊκές χώρες € εκατ.		
		Λοιπές χώρες € εκατ.		
Δημόσιο	248	-	-	248
Τράπεζες	12	334	570	916
Επιχειρήσεις	51	0	0	51
Σύνολο	311	334	570	1.215

	31 Δεκεμβρίου 2021			
	Λοιπές			Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα € εκατ.	Ευρωπαϊκές χώρες € εκατ.		
		Λοιπές χώρες € εκατ.		
Δημόσιο	1.105	-	-	1.105
Τράπεζες	3	480	261	744
Επιχειρήσεις	109	(0)	1	110
Σύνολο	1.217	480	262	1.959

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 η συνολική λογιστική αξία των θέσεων σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα με το Ελληνικό Δημόσιο ανήλθε σε € 489 εκατ., υποχρέωση (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1.100 εκατ., απαίτηση).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, η ανάλυση ληκτότητας της ονομαστικής αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που ορίζει η Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2022								
	Αντιστάθμιση εύλογης αξίας					Αντιστάθμιση ταμειακών ροών			
	1-3 μήνες € εκατ.	3 - 12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	Πάνω από 5 χρόνια € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	3 - 12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	Πάνω από 5 χρόνια € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
	Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων ⁽¹⁾	255	24	2.710	3.835	6.824	-	-	-
Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων	-	-	800	6.991	7.791	-	-	-	-
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	-	-	-	101	1.545	-	1.646
Σύνολο	255	24	3.510	10.826	14.615	101	1.545	-	1.646

	31 Δεκεμβρίου 2021								
	Αντιστάθμιση εύλογης αξίας					Αντιστάθμιση ταμειακών ροών			
	1-3 μήνες € εκατ.	3 - 12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	Πάνω από 5 χρόνια € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	3 - 12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	Πάνω από 5 χρόνια € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
	Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	9	13	475	2.946	3.443	19	728	1.105
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	-	-	-	48	1.584	-	1.632
Σύνολο	9	13	475	2.946	3.443	67	2.312	1.105	3.484

⁽¹⁾ Η ονομαστική αξία των συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων οι οποίες ορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης της εύλογης αξίας σε χαρτοφυλάκια στοιχείων ενεργητικού δεν περιλαμβάνεται.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Οι παρακάτω πίνακες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με αντισταθμιζόμενα στοιχεία τα οποία υπόκεινται σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021:

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Λογιστική αξία/ Αντισταθμιζόμενη έκθεση € εκατ.	Σωρευτικό ποσό των προσαρμογών της αντιστάθμισης εύλογης αξίας το οποίο σχετίζεται με το αντισταθμιζόμενο στοιχείο € εκατ.	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	12.680	(216)	(224)
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος ⁽¹⁾	3.864	(2)	(410)
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	1.054	(136)	(232)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	2.373	(120)	(120)
Σύνολο	19.971	(474)	(986)

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	Λογιστική αξία/ Αντισταθμιζόμενη έκθεση € εκατ.	Σωρευτικό ποσό των προσαρμογών της αντιστάθμισης εύλογης αξίας το οποίο σχετίζεται με το αντισταθμιζόμενο στοιχείο € εκατ.	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	470	16	(5)
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	2.111	525	182
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.362	97	(101)
Σύνολο	4.943	638	76

⁽¹⁾ Για αντισταθμίσεις κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, και χρεωστικών τίτλων στο αποσβέσιμο κόστος που περιλαμβάνονται σε αντισταθμίσεις κινδύνου χαρτοφυλακίων, παρουσιάζεται το ποσό που ορίζεται ως αντισταθμιζόμενο.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα σωρευμένα ποσά προσαρμογών αντιστάθμισης εύλογης αξίας που παραμένουν στον Ισολογισμό για στοιχεία τα οποία έχουν παύσει να προσαρμόζονται για κέρδη και ζημιές αντιστάθμισης ήταν € 279 εκατ. απαιτήσεις για χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος, € 4 εκατ. υποχρεώσεις για πιστωτικούς τίτλους και € 15 εκατ. υποχρεώσεις από προσαρμογές που σχετίζονται με χρεωστικούς τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (2021: € 190 εκατ. απαιτήσεις για χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος).

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ρών

Το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ρών για συνεχιζόμενες αντισταθμίσεις την 31 Δεκεμβρίου 2022 ήταν € 4 εκατ. κέρδη, (2021: € 3 εκατ. κέρδη), τα οποία αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (2021: € 4 εκατ. κέρδη αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και € 1 εκατ. ζημιά καταθέσεις).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα υπόλοιπα που παραμένουν στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ρών από σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ρών για τις οποίες δεν εφαρμόζεται πλέον λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ήταν € 20 εκατ. ζημιά (2021: € 19 εκατ. ζημιά).

Η συμφωνία των στοιχείων των ειδικών αποθεματικών της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των αντισταθμίσεων των ταμειακών ρών, παρέχεται στη σημ. 37.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος		
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	32.086	30.449
- Πρόβλεψη απομείωσης	(1.320)	(1.580)
Λογιστική αξία	30.766	28.869
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου	(163)	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	23
Σύνολο	30.619	28.892

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2022:

	31 Δεκεμβρίου 2022			2021	
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος					
Στεγαστικά δάνεια:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	5.048	2.708	468	8.224	8.419
- Πρόβλεψη απομείωσης	(19)	(155)	(177)	(351)	(271)
Λογιστική αξία	5.028	2.553	291	7.873	8.148
Καταναλωτικά δάνεια:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.296	228	162	1.687	1.607
- Πρόβλεψη απομείωσης	(21)	(28)	(135)	(184)	(183)
Λογιστική αξία	1.275	200	28	1.503	1.424
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	2.120	646	398	3.165	3.175
- Πρόβλεψη απομείωσης	(16)	(65)	(202)	(284)	(284)
Λογιστική αξία	2.104	581	196	2.882	2.891
Επιχειρηματικά δάνεια: ^{(2),(3)}					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	17.303	875	833	19.010	17.248
- Πρόβλεψη απομείωσης	(51)	(62)	(388)	(502)	(842)
Λογιστική αξία	17.252	813	444	18.508	16.406
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	25.768	4.457	1.861	32.086	30.449
- Πρόβλεψη απομείωσης	(108)	(310)	(902)	(1.320)	(1.580)
Λογιστική αξία	25.660	4.147	959	30.766	28.869
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου				(163)	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων					
Λογιστική αξία ⁽⁴⁾				16	23
Σύνολο				30.619	28.892

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2022, πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια πελατών (POCI) λογιστικής αξίας προ πρόβλεψης απομείωσης € 8 εκατ. (τα οποία περιλαμβάνονται στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα) και με μη σημαντικό ποσό προβλέψεων απομείωσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία «ECL καθ' όλη τη διάρκεια των δανείων – Στάδιο 3 και POCI» (2021: € 0 εκατ.).

⁽²⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 4.618 εκατ. που αφορά στα ομόλογα υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico, τα οποία έχουν ταξινομηθεί στο Στάδιο 1.

⁽³⁾ Περιλαμβάνει δάνεια στο Δημόσιο.

⁽⁴⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 9,9 εκατ. που αφορά στα ομόλογα ενδιάμεσης διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες - Project Solar

Στο πλαίσιο της στρατηγικής διαχείρισης των NPE, η Τράπεζα έχει σχεδιάσει μία νέα τιτλοποίηση NPE (project «Solar») ως μέρος μιας κοινής πρωτοβουλίας με άλλες Ελληνικές συστημικές τράπεζες, η οποία έχει ξεκινήσει από το 2018, ώστε να μειώσει περαιτέρω τον δείκτη NPE και να ενισχύσει την εξυγίανση του ισολογισμού του. Επιπλέον, η Τράπεζα στοχεύει στην εποπτική και λογιστική αποαναγνώριση του υποκείμενου επιχειρηματικού δανειακού χαρτοφυλακίου από τον ισολογισμό της, μέσω της επίτευξης της μεταφοράς σημαντικού κινδύνου (SRT) και της ένταξης της τιτλοποίησης «Solar» στο Ελληνικό Πρόγραμμα Προστασίας Περιουσιακών Στοιχείων («HAPS»), προκειμένου ο τίτλος υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης να καταστεί δικαιούχος της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, η Διοίκηση μαζί με τις υπόλοιπες συμμετέχουσες τράπεζες, έχουν ξεκινήσει ενέργειες για την πώληση της πλειοψηφίας των τίτλων ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης που θα εκδοθούν στο πλαίσιο της προαναφερθείσας τιτλοποίησης.

Κατά συνέπεια, από την 30 Ιουνίου 2022, η Τράπεζα ταξινόμησε ως κατεχόμενο προς πώληση το υποκείμενο επιχειρηματικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, ενώ η επαναμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική της Τράπεζας για την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, δεν είχε σημαντική επίπτωση στις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

Ο υπολογισμός της πρόβλεψης απομείωσης βασίστηκε στην εκτιμώμενη εύλογη αξία των ομολόγων που θα διακρατηθούν από την Τράπεζα με την ολοκλήρωση της συναλλαγής και στην εκτιμώμενη τιμή πώλησης των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η λογιστική αξία του προαναφερθέντος δανειακού χαρτοφυλακίου ανήλθε σε € 69 εκατ., αποτελούμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες λογιστικής αξίας προ προβλέψεων € 268 εκατ. με πρόβλεψη απομείωσης € 199 εκατ. Επιπλέον, η πρόβλεψη απομείωσης για εγγυητικές επιστολές που συμπεριλαμβάνονταν στο υποκείμενο χαρτοφυλάκιο ανήλθε σε € 1 εκατ. και περιλαμβάνεται στις «Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση» (σημ. 29).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, μετά την ταξινόμηση του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου της συναλλαγής «Solar» ως κατεχόμενο προς πώληση, το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της Τράπεζας ανέρχεται σε € 2,3 δις (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2,8 δις), οδηγώντας το δείκτη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων στο 5,2% (31 Δεκεμβρίου 2021: 6,8%), ενώ ο δείκτης κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων διαμορφώθηκε στο 74,6% (31 Δεκεμβρίου 2021: 69,2%).

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες - Project Wave

Τον Δεκέμβριο του 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην ολοκλήρωση της τρίτης συνθετικής συναλλαγής μεταφοράς κινδύνου (συναλλαγή «Wave III») με τη μορφή χρηματοοικονομικής εγγύησης, η οποία παρέχει πιστωτική προστασία επί του μεσαίου τμήματος ζημιών χαρτοφυλακίου ενήμερων δανείων προς τη ναυτιλία ύψους \$ 1,7 δις (χαρτοφυλάκιο αναφοράς). Παρομοίως με τις δύο προηγούμενες συνθετικές συναλλαγές μεταφοράς κινδύνου (συναλλαγές «Wave I» και «Wave II») που ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο 2021 επί χαρτοφυλακίου αναφοράς ενήμερων δανείων προς μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις ύψους € 1,7 δις, η συναλλαγή «Wave III» λογιστικοποιήθηκε ως αγορασθείσα σύμβαση χρηματοοικονομικής εγγύησης που δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων του χαρτοφυλακίου αναφοράς, για την οποία αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα αποζημίωσης που προκύπτει από τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των προστατευόμενων δανείων, στο βαθμό που θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι η Τράπεζα θα αποζημιωθεί για τις πραγματοποιηθείσες πιστωτικές ζημιές. Το χαρτοφυλάκιο αναφοράς των συναλλαγών Wave συνέχισε να αναγνωρίζεται στον ισολογισμό της Τράπεζας.

Τιτλοποιήσεις του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.

Ο Όμιλος της απώτατης μητρικής εταιρείας (Όμιλος Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε., πρώην Όμιλος Eurobank Ergasias Α.Ε., σημ. 1), στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του (NPE) προχώρησε σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσω της έκδοσης τίτλων υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης, που είχε ως αποτέλεσμα, όπως περιγράφεται παρακάτω, την αποαναγνώριση των υποκείμενων δανειακών χαρτοφυλακίων και την αναγνώριση των διακρατούμενων τίτλων.

Τιτλοποίηση «Mexico»

Το Μάιο 2021, η Τράπεζα, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού «Mexico Finance Designated Activity Company» (SPV), εξέδωσε ομόλογα υψηλής διαβάθμισης (senior notes), ενδιάμεσης διαβάθμισης (mezzanine) και χαμηλής διαβάθμισης (junior) συνολικής ονομαστικής αξίας € 5,2 δις περίπου, με τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικής ονομαστικής αξίας € 5,2 δις περίπου και λογιστικής αξίας € 3,2 δις περίπου, τα οποία διακρατήθηκαν πλήρως από την Τράπεζα. Οι τίτλοι υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης είναι εγγυημένοι από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τον Ιούνιο 2021, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων (Γ.Σ.) της Τράπεζας, ενέκρινε την διανομή του 95% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης «Mexico» στη μητρική εταιρεία μέσω της μείωσης σε είδος του μετοχικού της κεφαλαίου.

Η Τράπεζα εφάρμοσε τη λογιστική αξία στις ενδοεταιρικές διανομές μη-ταμειακών περιουσιακών στοιχείων, σε συνέπεια με τις λογιστικές πολιτικές που ήδη εφαρμόζονται σε άλλους τύπους συναλλαγών μεταξύ εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο. Ως εκ τούτου, η μείωση της καθαρής θέσης της Τράπεζας κατά το ποσό € 118 εκατ. καθορίστηκε από τη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που διανεμήθηκαν.

Η ολοκλήρωση της παραπάνω διανομής σε είδος, από την Τράπεζα προς την μητρική εταιρεία, που πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο 2021, είχε ως αποτέλεσμα την αποαγνώριση του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου και των σχετικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων από τον ισολογισμό της Τράπεζας, καθώς η τελευταία ουσιαστικά μετέφερε όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τη διακράτηση του χαρτοφυλακίου και παρέδωσε τον έλεγχό του. Συνεπώς, κατά την ημερομηνία διακανονισμού της διανομής, η Τράπεζα αποαγνώρισε το σχετικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, τις σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις από την τιτλοποίηση, τις προβλέψεις απομείωσης των εγγυητικών επιστολών οι οποίες εμπεριέχονται στο σχετικό δανειακό χαρτοφυλάκιο και αναγνώρισε τις κατεχόμενες ομολογίες δηλ. 100% των ομολόγων υψηλής και το 5% των ομολόγων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Mexico, στην εύλογη αξία, με λογιστική αξία € 1.539 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021 : € 1.624 εκατ.). Επιπροσθέτως, η Τράπεζα έπαψε να κατέχει τον έλεγχο του SPV και της σχετιζόμενης εταιρείας επενδύσεων ακίνητης περιουσίας που ανήκει στον κάτοχο της πλειοψηφίας των ομολογιών της σειράς B.

Τον Αύγουστο 2021, υπεγράφη δεσμευτική επιστολή ανάμεσα στη Eurobank Holdings, την Eurobank και τη doValue S.p.A. για την πώληση του 95% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Mexico, οι οποίοι διανεμήθηκαν στη Eurobank Holdings, και η οποία υπόκειντο στην εκπλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν η ολοκλήρωση της διανομής των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης από την Τράπεζα προς την Eurobank Holdings, η οποία ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο 2021, η έκδοση της υπουργικής απόφασης για την υπαγωγή της τιτλοποίησης Mexico στο πλαίσιο του HAPS και η κανονιστική έγκριση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού σχετικά με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου τα οποία ελήφθησαν τον Δεκέμβριο 2021. Κατόπιν της εκπλήρωσης του συνόλου των προϋποθέσεων και της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων, η προαναφερθείσα συναλλαγή πώλησης ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2021.

Τιτλοποίηση «Cairo»

Τον Ιούνιο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings, μέσω των εταιρειών ειδικού σκοπού (SPVs) «Cairo No. 1 Finance Designated Activity Company», «Cairo No. 2 Finance Designated Activity Company» και «Cairo No. 3 Finance Designated Activity Company», εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής ονομαστικής αξίας περίπου € 7,5 δις, με τιτλοποίηση μικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPE) («τιτλοποίηση Cairo»). Τον Δεκέμβριο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι σύναψε με την doValue S.p.A δεσμευτική συμφωνία για την πώληση του 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και του 50,1% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης της «τιτλοποίησης Cairo». Οι τίτλοι υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης είναι εγγυημένοι από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Την 20 Μαρτίου 2020, σε συνέχεια της διάσπασης δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias A.E. (σημ. 1), ο Όμιλος Eurobank A.E. αναγνώρισε στον ισολογισμό του το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης «Cairo» λογιστικής αξίας € 2.332 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 εκ των οποίων € 2.049 εκατ. διακρατούνται από την Τράπεζα (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2.432 εκατ. εκ των οποίων € 2.108 εκατ. διακρατούνταν από την Τράπεζα).

Τον Ιούνιο 2020, η ανωτέρω πώληση από τον Όμιλο Eurobank Holdings του 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και του 50,1% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια του ελέγχου των Cairo SPVs δεδομένου ότι δεν έχει την δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητές τους. Επιπλέον, τον Ιούνιο 2020, η Eurobank Holdings, προχώρησε στην εισφορά των διακρατούμενων τίτλων του Cairo, δηλ. 75% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και 44,9% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης, στη θυγατρική της εταιρεία με έδρα την Κύπρο Mairanus Ltd, η οποία μετονομάστηκε σε «Cairo Mezz Plc», ως αντάλλαγμα για τις νεοεκδοθείσες μετοχές της προαναφερθείσας θυγατρικής, οι οποίες διανεμήθηκαν στους μετόχους της Eurobank Holdings.

Τον Σεπτέμβριο 2020, κατόπιν της ολοκλήρωσης της διανομής των μετοχών της Cairo Mezz Plc, το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο και οι σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποαγνώριστηκαν από τον ισολογισμό του Ομίλου Eurobank Holdings, εφόσον εκείνη τη χρονική στιγμή ο Όμιλος μετέφερε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χαρτοφυλακίου και έπαψε να έχει τον έλεγχο του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου. Επιπροσθέτως, ο Όμιλος Eurobank Holdings

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αναγνώρισε στον ισολογισμό του τους προαναφερόμενους διακρατούμενους τίτλους δηλ. το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης.

Τιτλοποίηση «Pillar»

Τον Ιούνιο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού (SPV) «Pillar Finance Designated Activity Company» εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής αξίας περίπου € 2 δις, μέσω τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου στεγαστικών κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το Σεπτέμβριο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings πούλησε το 95% των προαναφερόμενων τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης στην Celidoria S.A R.L. Με την ολοκλήρωση της πώλησης, ο Όμιλος Eurobank Holdings έπαψε να έχει τον έλεγχο του SPV και αποαναγνώρισε το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο στο σύνολό του, δεδομένου ότι μεταβίβασε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος Eurobank Holdings αναγνώρισε στον ισολογισμό του τους διακρατούμενους τίτλους, δηλ. το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης, καθώς και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Οι αναφερόμενοι τίτλοι αναγνωρίστηκαν επίσης στον ισολογισμό της Eurobank A.E. με λογιστική αξία € 1.039 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1.060 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την μεταβολή της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους των δανείων και απαιτήσεων πελατών:

	31 Δεκεμβρίου 2022													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά ⁽⁴⁾			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾		
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.		
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	54	66	723	16	133	122	27	24	133	35	54	195	1.580	
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	24	-	-	0	-	-	7	-	-	3	-	-	34	
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	-	-	-	-	-	3	1	82	-	-	-	86	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων														
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	18	(18)	(0)	9	(8)	(1)	10	(5)	(5)	11	(8)	(3)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(10)	11	(0)	(4)	23	(19)	(4)	17	(13)	(5)	16	(11)	-	
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(1)	(6)	7	(0)	(8)	9	(1)	(4)	5	(1)	(6)	7	-	
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(31)	10	(50)	(1)	12	93	(14)	(5)	72	(27)	10	67	135	
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	16	-	-	6	-	-	6	-	-	6	35	
Δάνεια και απαιτήσεις που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	-	(0)	(200)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(201)	
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(84)	-	-	(7)	-	-	(126)	-	-	(44)	(262)	
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(10)	-	-	(1)	-	-	(2)	-	-	(2)	(16)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(2)	0	(12)	0	3	(24)	(7)	(0)	(17)	0	0	(12)	(70)	
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	51	62	388	19	155	177	21	28	135	16	65	202	1.320	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	68	88	809	22	150	624	28	47	470	29	113	432	2.882
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	14	-	-	0	-	-	12	-	-	4	-	-	30
Υπόλοιπο από απόκτηση θυγατρικών	0	5	202	-	-	-	-	-	-	0	0	68	275
Μεταφορές μεταξύ σταδίων													
- σε ECL 12μήνου	9	(9)	(0)	16	(15)	(1)	17	(14)	(3)	36	(35)	(1)	-
-σε ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(5)	8	(3)	(6)	76	(70)	(1)	17	(16)	(2)	22	(20)	-
- σε ECL καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(0)	(21)	21	(1)	(16)	17	(1)	(12)	13	(2)	(18)	20	-
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(32)	(3)	107	(16)	(31)	185	(28)	(13)	111	(30)	(4)	100	346
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	1	-	-	0	-	-	6	-	-	2	9
Δάνεια και απαιτήσεις που αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	0	(3)	(228)	(0)	(34)	(561)	(0)	(1)	(304)	(0)	(25)	(310)	(1.466)
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(152)	-	-	(70)	-	-	(100)	-	-	(76)	(398)
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(17)	-	-	(7)	-	-	(5)	-	-	(8)	(37)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(0)	1	(18)	1	3	5	(1)	(0)	(40)	0	1	(13)	(61)
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	54	66	722	16	133	122	26	24	132	35	54	194	1.580

⁽¹⁾ Η πρόβλεψη απομείωσης για τα πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια (POCI) δεν είναι σημαντική και περιλαμβάνεται στην κατηγορία «ECL καθ' όλη την διάρκεια των δανείων – Στάδιο 3 και POCI».

⁽²⁾ Απεικονίζει την πρόβλεψη απομείωσης των δανείων τα οποία αποαναγνωρίστηκαν λόγω α) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων, β) τιτλοποίησης και συναλλαγών πώλησης, γ) συναλλαγών ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη και εκείνων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 20 και 29).

⁽³⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχε διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 και βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 82 εκατ. (2021: € 186 εκατ.).

⁽⁴⁾ Η ζημία απομείωσης των επιχειρηματικών δανείων περιλαμβάνει α) αντιλογισμό πρόβλεψης ποσού € 50 εκατ. σε σχέση με τα δάνεια προς την Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων. (σημ. 23.1) και β) αντιλογισμό πρόβλεψης ποσού € 21,5 εκατ. σε σχέση με δάνεια προς την Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε. (σημ. 23).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανήλθαν σε € 173 εκατ. (2021: € 323 εκατ.) και αναλύονται ως εξής:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(169)	(376)
Κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ⁽¹⁾	(22)	-
Κέρδη / (Ζημιές) από τροποποιήσεις δανείων και απαιτήσεων πελατών	3	21
(Πρόβλεψη απομείωσης) / αντιλογισμός πρόβλεψης απομείωσης για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	15	32
Σύνολο	(173)	(323)

⁽¹⁾ Αφορά αποκτηθείσες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, που δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των εγγυημένων δανείων (συναλλαγές Wave).

22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)	2.556	4.980
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)	7.757	3.932
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)	174	82
Σύνολο	10.487	8.994

Σημείωση: πληροφορίες για τους χρεωστικούς τίτλους του επενδυτικού χαρτοφυλακίου παρουσιάζονται στη σημείωση 5.2.1.3.

Τον Δεκέμβριο 2022, η Τράπεζα απέκτησε επιπλέον ποσοστό 3,2% στην Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία («Ελληνική Τράπεζα»), ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με έδρα στην Κύπρο, έναντι τιμήματος € 16,74 εκατ. Σε συνέχεια αυτής της συναλλαγής, την 31 Δεκεμβρίου 2022, η συμμετοχή της Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα ανέρχεται σε 15,8%. Η εν λόγω επένδυση είναι εναρμονισμένη με τη στρατηγική του Ομίλου να ενισχύσει περαιτέρω την παρουσία του στις βασικές αγορές στις οποίες διατηρεί στρατηγικό ενδιαφέρον και ως εκ τούτου έχει κατηγοριοποιηθεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Η εύλογη αξία της την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανερχόταν σε € 94,6 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 44,4 εκατ.).

Επιπλέον, την 1 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα ανακοίνωσε τη σύναψη σύμβασης αγοραπωλησίας μετοχών με τη Wargaming Group Limited, βάσει της οποίας συμφώνησε να αποκτήσει πρόσθετο ποσοστό 13,41% στην «Ελληνική Τράπεζα» έναντι τιμήματος € 70 εκατ. Η ολοκλήρωση της εν λόγω απόκτησης υπόκειντο σε κανονιστικές εγκρίσεις.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Την 4 Απριλίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι μετά τη λήψη των σχετικών κανονιστικών εγκρίσεων, η ανωτέρω απόκτηση ολοκληρώθηκε και συνεπώς η συμμετοχή της στην Ελληνική Τράπεζα ανήλθε σε 29,2%. Κατόπιν αυτού, από το δεύτερο τρίμηνο του 2023, η Ελληνική Τράπεζα θα λογιστικοποιείται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ως συγγενής εταιρεία του Ομίλου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

22.1 Κίνηση των επενδυτικών τίτλων

Οι κατωτέρω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση της λογιστικής αξίας των επενδυτικών τίτλων ανά κατηγορία επιμέτρησης, καθώς και ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς (ECL).

	31 Δεκεμβρίου 2022								
	Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI			Επενδυτικοί τίτλοι AC			Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Μετοχικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	4.927	9	-	3.938	-	-	82	44	
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	(1.806)	(6)	(14)	4.204	-	-	70	17	2.465
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	(83)	69	14	(40)	6	34	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	(637)	(0)	(0)	-	-	-	18	34	(585)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	(28)	0	0	65	0	2	0	-	39
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης ⁽¹⁾	-	-	-	(428)	-	(4)	-	-	(432)
Συναλλαγματικές διαφορές και λουιές μεταβολές	17	(1)	-	1	-	1	4	-	22
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	2.390	71	-	7.740	6	33	174	95	10.509
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	-	(12)	(0)	(10)	-	-	(22)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	2.390	71	-	7.728	6	23	174	95	10.487

	31 Δεκεμβρίου 2021					
	Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI		Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Μετοχικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	4.264	10	2.103	90	-	
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	755	-	1.619	(12)	41	2.403
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	2	(2)	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	(112)	1	-	3	3	(105)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	(11)	(0)	(0)	0	-	(11)
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης	-	-	183	-	-	183
Συναλλαγματικές διαφορές και λουιές μεταβολές	29	0	33	1	-	63
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	4.927	9	3.938	82	44	9.000
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	(6)	-	-	(6)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	4.927	9	3.932	82	44	8.994

⁽¹⁾ Η μεταβολή στην εύλογη αξία από συνεχιζόμενες σχέσεις αντιστάθμισης ανέρχεται σε € 527 εκατ., ζημιά.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
22.2 Κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) ανά κατηγορία επενδυτικών τίτλων, περιλαμβανομένης ανάλυσης για την κίνηση ECL ανά στάδιο.

	31 Δεκεμβρίου 2022			31 Δεκεμβρίου 2021		
	Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο	Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	6	10	16	4	9	13
Νέα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αγορασθέντα	16	1	17	8	7	15
- εκ των οποίων ECL 12μήνου - Στάδιο 1	16	1	17	8	7	15
Μεταφορές μεταξύ σταδίων						
- (από)/σε ECL 12μήνου - Στάδιο 1	(6)	(11)	(17)	-	0	0
- (από)/σε ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 2	0	0	0	-	(0)	(0)
- (από)/σε ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 3	6	11	17	-	-	-
Επαναμέτρηση λόγω αλλαγής των παραμέτρων κινδύνου των ECL	3	12	15	(6)	(5)	(11)
- εκ των οποίων ECL 12μήνου - Στάδιο 1	(2)	9	7	(6)	(5)	(11)
- εκ των οποίων ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 2	1	3	4	-	(0)	(0)
- εκ των οποίων ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 3	4	-	4	-	-	-
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(3)	(4)	(7)	(0)	(1)	(1)
- εκ των οποίων ECL 12μήνου - Στάδιο 1	(3)	(3)	(6)	(0)	(1)	(1)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	(10)	(10)	-	(0)	(0)
- εκ των οποίων ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 3	-	(10)	(10)	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	0	0	-	0	0
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	22	9	31	6	10	16

22.3 Αποθεματικό ιδίων κεφαλαίων: αναπροσαρμογή επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Τα κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται σε FVOCI αναγνωρίζονται στο αντίστοιχο αποθεματικό αναπροσαρμογής των επενδυτικών τίτλων. Η κίνηση του αποθεματικού αναλύεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	273	347
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	(603)	(109)
	175	32
	(428)	(77)
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	24	(99)
Μεταφορά αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο λογαριασμό αποτελεσμάτων (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου σε καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	2	2
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου επί αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	(7)	29
	(1)	(1)
	18	(69)
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων από αντιστάθμιση της εύλογης αξίας	246	101
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	(71)	(29)
	175	72
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	38	273

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Παρακάτω παρατίθενται οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας (ποσοστό που διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα) την 31 Δεκεμβρίου 2022:

<u>Επωνυμία Εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Ποσοστό Συμμετοχής</u>	<u>Χώρα Εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας Δραστηριότητας</u>
Eurobank Asset Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.Δ.Α.Κ.		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και περιουσίας
Eurobank Equities Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Υ.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοπιστηριακές και συμβουλευτικές υπηρεσίες
Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Eurobank Factors Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Α.		100,00	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 1		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
(Υπό εκκαθάριση) Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Αθηναϊκές Εκμεταλλεύσεις Ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 2 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	α	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 3 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	α	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Τεμπέρκο Ανάπτυξη και Εκμετάλλευση Ακινήτων Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Value Τουριστική Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων	α	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Bulgaria A.D.		56,14	Βουλγαρία	Τράπεζα
IMO Property Investments Sofia E.A.D.	θ	100,00	Βουλγαρία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd	π	100,00	Νησιά Cayman	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση
Berberis Investments Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Eurobank Cyprus Ltd	κ	100,00	Κύπρος	Τράπεζα
ERB New Europe Funding III Ltd	θ	100,00	Κύπρος	Παροχή πιστώσεων
NEU 03 Property Holdings Ltd	θ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
NEU Property Holdings Ltd	μ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Sagiol Ltd	ο	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Macoliq Holdings Ltd	ο	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Sensenco Trading Limited	ο	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Τράπεζα
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.		99,99	Λουξεμβούργο	Διαχείριση κεφαλαίων
ERB New Europe Funding B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Holding B.V.		100,00	Ολλανδία	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB IT Shared Services S.A.		0,30	Ρουμανία	Επεξεργασία στοιχείων πληροφορικής
IMO Property Investments Bucuresti S.A.	λ	99,99	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
IMO-II Property Investments S.A.	ε	99,99	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Retail Development S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Seferco Development S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Direktna a.d.		46,89	Σερβία	Τράπεζα
ERB Leasing A.D. Beograd-υπό εκκαθάριση		17,51	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
IMO Property Investments A.D. Beograd	ι	100,00	Σερβία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Reco Real Property A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

<u>Επωνυμία Εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Ποσοστό Συμμετοχής</u>	<u>Χώρα Εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας Δραστηριότητας</u>
ERB Hellas Plc	η	99,99	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Karta II Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Astarti Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
ERB Recovery Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων

Επιπλέον, οι παρακάτω εταιρείες ελέγχονται από την Τράπεζα:

(i) εταιρείες ειδικού σκοπού της Τράπεζας για τη συγκέντρωση κεφαλαίων και οι σχετιζόμενες εταιρείες χαρτοφυλακίου, οι οποίες είναι αδρανείς και/ή υπό εκκαθάριση: Themeleion III Holdings Ltd, Themeleion IV Holdings Ltd, Themeleion Mortgage Finance Plc, Themeleion II Mortgage Finance Plc, Themeleion III Mortgage Finance Plc, Themeleion IV Mortgage Finance Plc, Themeleion V Mortgage Finance Plc, Themeleion VI Mortgage Finance Plc, Anartychi APC Ltd και Byzantium II Finance Plc.

(ii) η εταιρεία χαρτοφυλακίου για την Karta II Plc: Karta II Holdings Ltd.

(iii) η αδρανής εταιρεία: Enalios Αξιοποιήσεις Ακινήτων Α.Ξ.Ε.

(iv) εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους: Finas A.E., Rovinvest A.E. και Promivet A.E.

(α) Piraeus Port Plaza 2 Μονοπρόσωπη Α.Ε., Piraeus Port Plaza 3 Μονοπρόσωπη Α.Ε. και Value Τουριστική Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνίες με τις θυγατρικές της Sagiol Ltd, Macoliq Holdings Ltd και Senseco Trading Limited για τη μεταβίβαση των μετοχών των Piraeus Port Plaza 2 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων (PPP2), Piraeus Port Plaza 3 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων (PPP3) και Value Τουριστική Α.Ε. που κατέχονταν από τις Sagiol Ltd, Macoliq Holdings Ltd και Senseco Trading Limited, αντίστοιχα, στην Τράπεζα. Το εισπραχθέν τίμημα για την παραπάνω μεταβίβαση μετοχών ανήλθε σε € 11 εκατ. για την PPP2, € 15 εκατ. για την PPP3 και € 7 εκατ. για Value Τουριστική Α.Ε. Κατά συνέπεια, οι άμεσες συμμετοχές της Τράπεζας στις PPP2, PPP3 και Value Τουριστική Α.Ε. αυξήθηκαν από 49% σε 100%.

(β) IMO 03 E.A.D., Βουλγαρία

Τον Φεβρουάριο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της 100% στην IMO 03 E.A.D. (η οποία από την 31 Δεκεμβρίου 2021 είχε ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση) έναντι τιμήματος € 5,8 εκατ. Από την πώληση προέκυψε ζημιά, η οποία δεν ήταν ουσιώδης.

(γ) (Υπό εκκαθάριση) Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Το Φεβρουάριο 2022, η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε.

(δ) Stagnia Holdings Ltd, Κύπρος

Το Φεβρουάριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας. Τον Ιούνιο 2022, ολοκληρώθηκε η διανομή του τελικού προϊόντος εκκαθάρισης της εταιρείας στην Τράπεζα με προκύπτουσα ζημιά ποσού € 2,3 εκατ. που αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Τον Οκτώβριο 2022 ολοκληρώθηκε η λύση της εταιρείας.

(ε) IMO-II Property Investments S.A., Ρουμανία

Τον Μάρτιο 2022, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά € 4,5 εκατ. της IMO-II Property Investments S.A., εταιρείας που ελέγχεται άμεσα από την Τράπεζα, καλύφθηκε πλήρως από την Τράπεζα. Αντίστοιχα, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας ανήλθε σε 99,12%. Τον Αύγουστο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της NEU Property Holdings Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών της IMO-II Property Investments S.A. στην Τράπεζα έναντι μηδενικού τιμήματος και κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας αυξήθηκε από 99,12% σε 99,99%.

(στ) Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Το Μάρτιο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση σε τρίτους του συνολικού ποσοστού συμμετοχής της (100%) στην εταιρεία Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε. λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω συμφωνία, από την 31 Μαρτίου

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2022, η εταιρεία ταξινομήθηκε ως διακρατούμενη προς πώληση. Τον Ιούλιο του 2022, ολοκληρώθηκε η πώληση της εταιρείας έναντι τιμήματος € 9,7 εκατ. καταλήγοντας σε € 0,6 εκατ. κέρδος που αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(ζ) ERB Istanbul Holding A.S. in liquidation, Τουρκία

Τον Ιούνιο 2022, η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε καταλήγοντας σε € 1,8 εκατ. ζημιά που αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(η) ERB Hellas Plc, Ηνωμένο Βασίλειο

Τον Ιούνιο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας.

(θ) NEU 03 Property Holdings Ltd, ERB New Europe Funding III Ltd, Κύπρος και IMO Property Investments Sofia E.A.D., Βουλγαρία

Το δεύτερο τρίμηνο του 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνίες με τη θυγατρική της NEU Property Holdings Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών των NEU 03 Property Holdings Ltd, ERB New Europe Funding III Ltd και IMO Property Investments Sofia E.A.D. στην Τράπεζα. Κατά συνέπεια, από το δεύτερο τρίμηνο του 2022, η Τράπεζα κατείχε το σύνολο του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου των εταιρειών.

(ι) IMO Property Investments A.D. Beograd, Σερβία

Τον Ιούλιο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της NEU Property Holdings Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών της IMO Property Investments A.D. Beograd στην Τράπεζα χωρίς αντάλλαγμα. Κατά συνέπεια, από τον Ιούλιο του 2022, η Τράπεζα κατείχε το σύνολο του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

(κ) Eurobank Cyprus Ltd, Κύπρος

Τον Ιούλιο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της ERB New Europe Holding B.V. για τη μεταβίβαση των μετοχών της Eurobank Cyprus Ltd στην Τράπεζα έναντι τιμήματος € 597 εκατ. σε μετρητά. Κατά συνέπεια, από τον Ιούλιο του 2022, η Τράπεζα κατείχε το σύνολο του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

(λ) IMO Property Investments Bucuresti S.A., Ρουμανία

Τον Αύγουστο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της NEU Property Holdings Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών της IMO Property Investments Bucuresti S.A. στην Τράπεζα έναντι μηδενικού τιμήματος. Αντίστοιχα, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία ανήλθε στο 99,99%. Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2022, το μετοχικό κεφάλαιο της IMO Property Investments Bucuresti S.A. αυξήθηκε κατά € 124 εκατ. σε αντικατάσταση ισόποσης χρηματοδότησης από μια εταιρεία του Ομίλου η οποία ήταν εγγυημένη από την Τράπεζα.

(μ) NEU Property Holdings Ltd, Κύπρος

Το δεύτερο τρίμηνο του 2022, το μετοχικό κεφάλαιο της NEU Property Holdings Ltd αυξήθηκε κατά € 8,5 εκατ.

(ν) Village Roadshow Operations Ελλάς A.E., Ελλάδα

Στο τρίτο τρίμηνο του 2021, η Τράπεζα είχε αποκτήσει την «Village Roadshow Operations Ελλάς A.E.» λόγω ενεργοποίησης ενεχύρων επί των μετοχών της εταιρείας βάσει δανειακής σύμβασης. Η εταιρεία από την απόκτησή της είχε ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση. Την 2 Αυγούστου 2022, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Τράπεζας σχετιζόμενων με δανειακές αναδιρθρώσεις, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής της 100% στη Village Roadshow Operations Ελλάς A.E. σε τρίτο και την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων δανείων της υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες εκπληρώθηκαν τον Νοέμβριο του 2022. Κατόπιν της ολοκλήρωσης της συμφωνίας, η Τράπεζα αναγνώρισε: α) € 21,5 εκατ. όφελος στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις «Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών» λόγω αντιλογισμού δανειακών προβλέψεων που είχαν καταχωρηθεί στην Τράπεζα και β) € 2 εκατ. ζημιά στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» λόγω της διάθεσης των μετοχών της εταιρείας συμπεριλαμβανομένων των εξόδων που συνδέονται άμεσα με τη συμφωνία.

(ξ) Eliade Tower S.A., Ρουμανία

Τον Σεπτέμβριο 2022, η Τράπεζα αποφάσισε να προχωρήσει στην πώληση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής 99,99% στην εταιρεία Eliade Tower A.E. Σε αυτό το πλαίσιο, την 30 Σεπτεμβρίου 2022, η εταιρεία ταξινομήθηκε ως κατεχόμενη προς πώληση. Τον Οκτώβριο 2022, ολοκληρώθηκε η πώληση της Eliade Tower A.E. έναντι τιμήματος € 4,4 εκατ. και προκύπτουσα ζημιά ποσού € 1,6 εκατ. αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ο) Sagiol Ltd, Macoliq Holdings Ltd and Senseco Trading Limited, Κύπρος

Τον Οκτώβριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση των εταιρειών.

(π) ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd, Νησιά Cayman

Τον Δεκέμβριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας.

Κοινή διάσπαση της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.

Τον Οκτώβριο 2021, η διάσπαση της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε. («Διασπώμενη») με (i) την μεταβίβαση μέρους των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της στην Τράπεζα και (ii) τη σύσταση νέας εταιρείας «Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.», μέσω της μεταβίβασης των υπολειπόμενων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Διασπώμενης ολοκληρώθηκε, μετά τη λήψη των αναγκαίων εγκρίσεων από τις αρμόδιες Αρχές.

Τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της Διασπώμενης τα οποία μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων ανήλθαν σε € 401 εκατ. και € 517 εκατ. αντίστοιχα, ενώ η καθαρή (αρνητική) επίδραση στα αποθεματικά της Τράπεζας ανήλθε σε € 50 εκατ.

Συμφωνία για την απόκτηση της BNP Paribas Personal Finance Bulgaria από την Eurobank Bulgaria A.D.

Την 9 Δεκεμβρίου 2022, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας για την απόκτηση της BNP Paribas Personal Finance Bulgaria (η «Επιχείρηση») από τη θυγατρική της Eurobank στη Βουλγαρία, Eurobank Bulgaria A.D. («Postbank»). Ειδικότερα, η «Postbank» είχε υπογράψει επιστολή που παρείχε στην BNP Paribas Personal Finance το δικαίωμα πώλησης (put option) του υποκαταστήματός της στη Βουλγαρία, με βάση συμφωνηθέντες όρους. Στο πλαίσιο της ανωτέρω συμφωνίας, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με το Γαλλικό Συμβούλιο Εργασίας, η ολοκλήρωση της οποίας οδήγησε στην υπογραφή «Σύμβασης Μεταβίβασης Επιχείρησης» τον Ιανουάριο του 2023.

Η συναλλαγή είναι εναρμονισμένη με τη στρατηγική του Ομίλου για περαιτέρω ενίσχυση της θέσης της «Postbank» στον κλάδο της λιανικής τραπεζικής στη Βουλγαρία και αναμένεται να επιβαρύνει τους δείκτες εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου Eurobank Holdings κατά περίπου 25 μονάδες βάσης, που αντανακλά κυρίως την αύξηση του συνόλου του σταθμισμένου ενεργητικού του Ομίλου. Στο τέλος του Σεπτεμβρίου 2022, η BNP Paribas Personal Finance Bulgaria, που λειτουργεί μέσω ενός δικτύου 44 υποκαταστημάτων, είχε σύνολο περιουσιακών στοιχείων € 450 εκατ., καταθέσεις πλησίον των € 100 εκατ. και πελατειακή βάση που υπερβαίνει τους 270 χιλιάδες πελάτες. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023 υπό την αίρεση της λήψης των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων.

Λοιπά γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Retail Development S.A. Ρουμανία

Τον Φεβρουάριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση του ποσοστού συμμετοχής της 99,99% στην Retail Development S.A. σε τρίτο.

Eurobank Direktna a.d., Serbia

Την 2 Μαρτίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία (συμφωνία αγοράς μετοχών) με την AIK Banka a.d. Beograd («AIK») για την πώληση του ποσοστού 70% της συμμετοχής της που κατέχει στη θυγατρική της στη Σερβία, Eurobank Direktna a.d. (η «Συναλλαγή»). Ως εκ τούτου, η θυγατρική θα ταξινομηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση και τα αποτελέσματά της θα αναγνωριστούν στις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες. Η Συναλλαγή είναι σύμφωνη με τη στρατηγική της Eurobank για να κατευθύνει κεφάλαια σε επενδύσεις με προοπτικές υψηλότερων αποδόσεων (απόδοση καθαρής λογιστικής αξίας ενσώματων στοιχείων ενεργητικού - RoTBV) και να ενισχύσει περαιτέρω την παρουσία της στις κύριες αγορές που δραστηριοποιείται. Σε αυτό το πλαίσιο, με βάση τη συμφωνία, το 100% της Eurobank Direktna αποτιμήθηκε σε € 280 εκατ.

Η Συναλλαγή εκτιμάται ότι θα συνεισφέρει περίπου 50 μονάδες βάσης στον δείκτη CET1 του Ομίλου Eurobank Holdings (με βάση τον δείκτη του τρίτου τριμήνου του 2022), που αντανακλά κυρίως τη μείωση του σταθμισμένου ενεργητικού. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται εντός του έτους 2023, υπό την αίρεση της λήψης των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων.

ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd, Νησιά Cayman

Τον Φεβρουάριο 2023, ολοκληρώθηκε η επιστροφή του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας στην Τράπεζα, μέσω της επαναγοράς από την εταιρεία του συνόλου των ιδίων μετοχών της.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
23.1 Συγχώνευση της Τράπεζας με την Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων, Ελλάδα

Τον Φεβρουάριο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία αγοραπωλησίας μετοχών με τον άλλο μέτοχο για την απόκτηση των υπόλοιπων μετοχών (50% επί του μετοχικού κεφαλαίου) της Hellenic Post Credit Α.Ε. Παροχής Πιστώσεων, η οποία διακανονίστηκε με συμψηφισμό απαιτήσεων που κατείχε έναντι του άλλου μετόχου (σημ. 41). Τον Νοέμβριο 2022, μετά τη λήψη των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές, η συγχώνευση της Τράπεζας και της Hellenic Post Credit Α.Ε. Παροχής Πιστώσεων ολοκληρώθηκε, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Η συναλλαγή λογιστικοποιήθηκε με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων (γνωστή και ως λογιστική συγχώνευσης).

Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική της Τράπεζας για νομικές συγχωνεύσεις που αφορούν στη συνένωση της Τράπεζας με μία ή περισσότερες θυγατρικές της, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Hellenic Post Credit Α.Ε. Παροχής Πιστώσεων προς την Τράπεζα πραγματοποιήθηκε στην λογιστική τους αξία προ συνενώσεως.

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που μεταβιβάστηκαν, όπως αυτή εμφανίστηκε στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας κατά την ημερομηνία της νόμιμης συγχώνευσης, καθώς επίσης και η επίπτωση της προαναφερόμενης συγχώνευσής στα αποθεματικά της Τράπεζας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	94
-Λογιστική αξία	180
-Προβλέψεις απομείωσης	(86)
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	12
<i>εκ των οποίων διεταιρικά υπόλοιπα με την Τράπεζα</i>	<i>9</i>
Σύνολο ενεργητικού	<u>106</u>

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	119
<i>εκ των οποίων διεταιρικά υπόλοιπα με την Τράπεζα</i>	<i>119</i>
Λοιπές υποχρεώσεις	9
Σύνολο υποχρεώσεων	<u>128</u>

Καθαρή επίπτωση στα αποθεματικά της Τράπεζας	<u>(22)</u>
---	--------------------

Επιπλέον, η Τράπεζα αναγνώρισε αντιλογισμό πρόβλεψης απομείωσης ποσού € 50 εκατ. σε σχέση με τα δάνειά της προς την εταιρεία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 οι επενδύσεις της Τράπεζας σε συγγενείς και κοινοπραξίες ανήλθαν σε € 39 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 102 εκατ.). Παρακάτω παρατίθενται οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας (ποσοστό που διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα) την 31 Δεκεμβρίου 2022:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Χώρα</u>	<u>Ποσοστό</u>
<u>Σημείωση</u>	<u>εγκατάστασης</u>	<u>συμμετοχής</u>
	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>	
Femion Ltd	Κύπρος	66,45
(Υπό εκκαθάριση) TEFIN, Ανώνυμος Εταιρεία	Ελλάδα	50,00
Εμπορίας Αυτοκινήτων και Μηχανημάτων		
Global Χρηματοδοτήσεις επενδύσεων Α.Ε.	ζ Ελλάδα	33,82
Rosequeens Properties Ltd	στ Κύπρος	33,33
Odyssey GP S.a.r.l.	Λουξεμβούργο	20,00
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία	Ελλάδα	20,00
Συμμετοχών		
Alpha Επενδυτικής Περιουσίας Αθηναϊκών	Ελλάδα	30,00
Εμπορικών καταστημάτων Α.Ε.		
Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ	β Ελλάδα	50,00
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης	Ελλάδα	20,00
Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις		
Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Ανώνυμη	Ελλάδα	18,90
Εταιρεία		

(α) Grivalia Hospitality S.A., Λουξεμβούργο

Την 24 Μαρτίου 2022 η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση ποσοστού συμμετοχής 5,1% στην κοινοπραξία του Ομίλου Grivalia Hospitality S.A. έναντι συνολικού τιμήματος € 15,9 εκατ. Ως αποτέλεσμα της συναλλαγής, το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην Grivalia Hospitality S.A. μειώθηκε από 25% σε 19,9% και σε συνδυασμό με τους όρους της αναθεωρημένης συμφωνίας μετόχων που υπεγράφη με τους άλλους μετόχους την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα έπαψε να έχει από κοινού έλεγχο στην εταιρεία και ως εκ τούτου δεν χρησιμοποιείται πλέον η μέθοδος της καθαρής θέσης για τη λογιστικοποίησή της. Κατόπιν της προαναφερθείσας πώλησης, την 31 Μαρτίου 2022 η διακρατούμενη συμμετοχή στην εταιρεία επιμετρήθηκε ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) με τη μεταβολή στη λογιστική της αξία να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, η διαφορά μεταξύ: (i) της εύλογης αξίας της διακρατούμενης συμμετοχής, την προαναφερθείσα ημερομηνία, η οποία ανερχόταν σε € 71,2 εκατ. πλέον του τιμήματος που εισπράχθηκε από την ανωτέρω πώληση, και (ii) της προηγούμενης λογιστικής αξίας της συμμετοχής στην εταιρεία σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης η οποία ανερχόταν σε € 58,3 εκατ., είχε ως αποτέλεσμα συνολικό κέρδος € 28,8 εκατ., το οποίο αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, το παραπάνω κέρδος αναπροσαρμόστηκε περαιτέρω σε € 30,6 εκατ.

(β) Πείργκα Κύθνου Ι.Κ.Ε., Ελλάδα

Το πρώτο τρίμηνο 2022, η Τράπεζα συμμετείχε στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με ποσό € 35 χιλιάδες.

(γ) Information Systems Impact Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Πληροφορικής, Ελλάδα

Τον Ιούλιο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της στην Information Systems Impact Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Πληροφορικής έναντι τιμήματος € 3,9 εκατ. Από την πώληση προέκυψε κέρδος ποσού € 1,4 εκατ. και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(δ) INTERTEK Ανώνυμος Εταιρεία – Διεθνείς Τεχνολογίες, Ελλάδα

Το Σεπτέμβριο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της στην INTERTEK Ανώνυμος Εταιρεία – Διεθνείς Τεχνολογίες (η οποία από την ημερομηνία της απόκτησής της το τρίτο τρίμηνο 2021 είχε ταξινομηθεί ως κατεχόμενη για πώληση) σε τρίτο έναντι τιμήματος € 1,9 εκατ. με μη ουσιώδη επίδραση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

(ε) Sinda Enterprises Company Ltd, Κύπρος

Τον Οκτώβριο 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση σε τρίτους του ποσοστού συμμετοχής της στην Sinda Enterprises Company Ltd έναντι τιμήματος € 3,2 εκατ. Η προκύπτουσα ζημιά ανήλθε σε € 0,8 εκατ. και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
(στ) Rosequeens Properties Ltd, Ρουμανία

Τον Ιούνιο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της NEU Property Holdings Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών της Rosequeens Properties Ltd στην Τράπεζα έναντι μηδενικού τιμήματος. Αντίστοιχα, το ποσοστό συμμετοχής της τράπεζας στην εταιρεία ανήλθε σε 33,33%.

(ζ) Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε., Ελλάδα

Τον Ιούλιο 2022, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της Berberis Investments Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών της Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. στην Τράπεζα έναντι τιμήματος € 0,4 εκατ. σε μετρητά. Αντίστοιχα, το ποσοστό συμμετοχής της τράπεζας στην εταιρεία ανήλθε σε 33,82%.

25. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	500	141	439	242	1.322
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	0	0	0	-	0
Μεταφορές	(15)	0	5	-	(10)
Μεταφορές από / προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία	1	(2)	-	-	(1)
Αγορές	10	8	24	11	53
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	(7)	(2)	(2)	(27)	(38)
Απομείωση	(6)	(0)	(11)	-	(17)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 29)	1	-	-	-	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	484	145	455	226	1.310
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(174)	(120)	(366)	(75)	(735)
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	(0)	(0)	(0)	-	(0)
Μεταφορές	1	-	-	-	1
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	6	2	2	3	13
Αποσβέσεις χρήσεως	(8)	(4)	(21)	(29)	(62)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(175)	(122)	(385)	(101)	(783)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	309	23	70	125	527

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2021				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	513	137	405	185	1.240
Απόκτηση λόγω κοινής διάσπασης (σημ. 23)	-	1	-	-	1
Μεταφορές	(12)	(0)	13	-	1
Αγορές	9	6	23	26	64
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	(7)	(3)	(1)	31	20
Απομείωση	(2)	(0)	(1)	-	(3)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 29)	(1)	-	-	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	<u>500</u>	<u>141</u>	<u>439</u>	<u>242</u>	<u>1.322</u>
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(174)	(118)	(349)	(50)	(691)
Απόκτηση λόγω κοινής διάσπασης (σημ. 23)	-	(1)	-	-	(1)
Μεταφορές	2	0	-	-	2
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης, μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	7	3	1	3	14
Αποσβέσεις χρήσεως	(9)	(4)	(18)	(28)	(59)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	<u>(174)</u>	<u>(120)</u>	<u>(366)</u>	<u>(75)</u>	<u>(735)</u>
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	<u>326</u>	<u>21</u>	<u>73</u>	<u>167</u>	<u>587</u>

⁽¹⁾ Οι σχετικές υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» (σημ. 34).

⁽²⁾ Αφορά τη λήξη, τις τροποποιήσεις και τις επαναμετρήσεις των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού. Περιλαμβάνει την επαναμέτρηση από αναθεωρημένες εκτιμήσεις της περιόδου μίσθωσης κατά τη διάρκεια του έτους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γεγονότα και τις συνθήκες που επηρεάζουν τις ανάγκες στέγασης της Τράπεζας.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, από τα € 125 εκατ. (2021: € 167 εκατ.) δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού τα € 121 εκατ. (2021: € 163 εκατ.) αφορούσαν μισθωμένα γραφεία, καταστήματα, τοποθεσίες ATM και κατοικίες και τα € 4 εκατ. (2021: € 4 εκατ.) οχήματα. Οι βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων αφορούν κτίρια που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για τις δραστηριότητές της.

26. Επενδύσεις σε ακίνητα

Η Τράπεζα εφαρμόζει τη μέθοδο της εύλογης αξίας για την επιμέτρηση των επενδύσεων σε ακίνητα σύμφωνα με το ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα».

Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα αναλύεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	984	914
Απόκτηση λόγω κοινής διάσπασης (σημ. 23)	-	40
Μεταφορές από / προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία	10	-
Λοιπές μεταφορές	14	10
Προσθήκες	4	2
Πωλήσεις	(108)	(3)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση	-	(12)
Καθαρό κέρδος/(ζημιά) από τις προσαρμογές της εύλογης αξίας	32	33
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	936	984

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται ως κέρδη/(ζημίες) στα αποτελέσματα και περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» (σημ. 11). Όλα τα κέρδη/(ζημίες) θεωρούνται ως μη πραγματοποιηθέντα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό εσόδων από μη τραπεζικές υπηρεσίες της κατάστασης αποτελεσμάτων ποσό € 61 εκατ. (2021: € 63 εκατ.) το οποίο αφορά ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 8). Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με τις επενδύσεις σε ακίνητα είναι περίπου € 4 εκατ. και σχετίζονται με εκ νέου ανάπτυξη, επισκευές και συντηρήσεις ακινήτων.

Οι κύριες κατηγορίες επενδύσεων σε ακίνητα έχουν προσδιοριστεί με βάση τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που ενσωματώνουν τα ακίνητα αυτά. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας, οι οποίες κατηγοριοποιούνται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Οικιστικά	1	1
Εμπορικά ακίνητα	924	968
Οικόπεδα	11	12
Βιομηχανικά	-	3
Σύνολο	936	984

Οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας είναι η προσέγγιση βάσει του εισοδήματος (κεφαλαιοποίηση εσόδων/μέθοδος προεξοφλημένων ταμειακών ρών) και η προσέγγιση βάσει της αγοράς (συγκρίσιμων συναλλαγών), οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και συνδυαστικά, ανάλογα με την κατηγορία του ακινήτου που αποτιμάται.

Η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ρών χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας σε εμπορικά ακίνητα. Η εύλογη αξία υπολογίζεται μέσω της εκτίμησης μίας σειράς μελλοντικών ταμειακών ρών, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιοκτησία των ακινήτων (λειτουργικά έσοδα και έξοδα, δείκτες κενών ακινήτων, αύξηση εισοδήματος), συμπεριλαμβανομένης και της υπολειμματικής αξίας που αναμένεται να έχει το ακίνητο στο τέλος της προεξοφλητικής περιόδου. Για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εν λόγω ταμειακών ρών εφαρμόζεται κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς.

Με την προσέγγιση βάσει εισοδήματος, η οποία χρησιμοποιείται επίσης και για την κατηγορία των επενδύσεων σε εμπορικά ακίνητα, η εύλογη αξία του ακινήτου είναι το αποτέλεσμα από την διαίρεση των καθαρών λειτουργικών εσόδων που παράγονται από το ακίνητο με το επιτόκιο κεφαλαιοποίησης (επιτόκιο απόδοσης).

Η προσέγγιση βάσει της αγοράς χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε οικιστικά, εμπορικά ακίνητα και οικόπεδα. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει δεδομένων για συγκρίσιμες συναλλαγές, είτε αναλύοντας τις πραγματικές συναλλαγές για παρόμοια ακίνητα, είτε χρησιμοποιώντας τις τιμές οι οποίες προκύπτουν μετά την διενέργεια των απαραίτητων προσαρμογών.

Οι αποτιμήσεις επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την μεγαλύτερη και βέλτιστη χρήση του κάθε περιουσιακού στοιχείου που είναι υλικά, νομικά και οικονομικά εφικτή.

Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2022, είναι η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ρών. Τα σημαντικότερα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας του σχετικού χαρτοφυλακίου είναι ο ρυθμός αύξησης του εσόδου από μισθώσεις και το προεξοφλητικό επιτόκιο. Αύξηση στο ρυθμό αύξησης του εσόδου από μισθώσεις θα επέφερε αύξηση της λογιστικής αξίας, ενώ αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου θα είχε το αντίθετο αποτέλεσμα. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κυμαίνεται μεταξύ 7% και 12%. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, μια αύξηση ή μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση των προεξοφλημένων ταμειακών ρών κατά 5%, θα κατέληγε σε μια πτωτική ή ανοδική προσαρμογή της λογιστικής αξίας των σχετικών επενδύσεων σε ακίνητα της τάξης των € 22 εκατ.

Το 2022, η αγορά ακινήτων στην Ελλάδα προσέκλυσε σημαντικά επενδυτικά κεφάλαια, κυρίως κατά το πρώτο μισό του έτους, όταν ο ρυθμός της εγχώριας και της ξένης επενδυτικής δραστηριότητας επέστρεψε στα επίπεδα προ της πανδημίας του Covid-19. Ωστόσο, προς τα τέλη του έτους, η άνοδος του πληθωρισμού και των επιτοκίων, καθώς και η αύξηση στο κόστος της ενέργειας και των κατασκευών, ως αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία, οδήγησε τους συμμετέχοντες στην αγορά να γίνουν πιο επιφυλακτικοί και επιλεκτικοί στις επενδυτικές τους αποφάσεις. Παρόλα αυτά, η ζήτηση για ποιοτικά βιώσιμα ακίνητα υπερβαίνει την τρέχουσα προσφορά στην αγορά, συνεπώς η αξία αυτών των περιουσιακών στοιχείων αναμένεται να συνεχίσει να επιδεικνύει ανθεκτικότητα, ακόμα και κατά τη διάρκεια μιας επιβράδυνσης στην οικονομία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σε αυτό το ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον, η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας, το οποίο αποτελείται κυρίως από ακίνητα στέγασης γραφείων και μεγάλα καταστήματα / υπεραγορές, αποδείχθηκε αποτελεσματικό μέσο προστασίας, καθώς παρά την αύξηση στα επιτόκια το 2022, αναγνωρίστηκαν κέρδη € 34 εκατ. από την αποτίμηση του σε εύλογη αξία, κυρίως λόγω της αύξησης στην αξία συγκεκριμένων ακινήτων στέγασης γραφείων που έχουν εκμισθωθεί σε μισθωτές πρώτης κατηγορίας και ακινήτων εφοδιασμού (logistics) (σημ. 11).

Συγκεκριμένα, τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας όσον αφορά την ποιότητα των μισθωτών (μισθωτές κατηγορίας AAA) και των διατηρήσιμων συμβάσεων μίσθωσης, οι οποίες ευνοήθηκαν και από τη σύνδεσή τους με τον ΔΤΚ, καθώς και οι προδιαγραφές των ακινήτων, ελήφθησαν υπόψη από τους εκτιμητές κατά τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας.

Επιπροσθέτως, οι τομείς ακινήτων στέγασης γραφείων και εφοδιασμού (logistics) συνεχίζουν να επιδεικνύουν ισχυρά θεμελιώδη στοιχεία προσφοράς/ζήτησης στην Ελλάδα, ενώ ο τομέας των εμπορικών ακινήτων, λαμβάνοντας υπόψη την ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης στο μετά την πανδημία, περιβάλλον βιώνει ισχυρή μισθωτική και επενδυτική δραστηριότητα, κυρίως όσον αφορά τα μεγάλα καταστήματα, παρόλο που υστερεί στην αύξηση των ενοικίων σε σύγκριση με τους άλλους τομείς.

Η Τράπεζα θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις επιπτώσεις του οικονομικού περιβάλλοντος και τις τάσεις που θα αναδειχθούν στην αγορά των επενδυτικών ακινήτων κατά την προσεχή περίοδο στις αποτιμήσεις των επενδυτικών ακινήτων, ενώ παράλληλα θα εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της προς την υλοποίηση επενδύσεων “πράσινης” ενέργειας στα ακίνητα της.

27. Άυλα πάγια στοιχεία

Η κίνηση των άυλων πάγιων στοιχείων, η οποία αφορά στην αγορά ή στην ανάπτυξη λογισμικών προγραμμάτων, αναλύεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Αξία κτήσεως:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	412	387
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	1	-
Προσθήκες	61	54
Μεταφορές	(5)	(13)
Απομείωση	(10)	(16)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	459	412
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(240)	(214)
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	(1)	-
Αποσβέσεις χρήσεως	(29)	(26)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(270)	(240)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	189	172

28. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Απαιτήσεις από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	495	706
Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς και σχετικές προκαταβολές	554	571
Ενεχυριασμένο ποσό που σχετίζεται με χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	234	235
Έξοδα επομένων περιόδων και δεδουλευμένα έσοδα	64	78
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος ⁽¹⁾	23	23
Λοιπές εγγυήσεις	179	87
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	256	290
Σύνολο	1.805	1.990

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει παρακρατούμενους φόρους μετά από προβλέψεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τον Σεπτέμβριο του 2022, ο νόμος 4370/2016 που αφορά στα συστήματα εγγύησης καταθέσεων των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων τροποποιήθηκε με τον νόμο 4972/2022. Σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του νόμου, η απαίτηση από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) που αναφέρεται στο «Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων» θα αποδοθεί στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα σε τρεις ισόποσες δόσεις, αρχής γενομένης τρεις μήνες μετά την έναρξη ισχύος του νόμου και ετησίως εν συνεχεία, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 25α του νόμου. Κατόπιν αυτού, τον Δεκέμβριο του 2022 αποδόθηκε στην Τράπεζα από το ΤΕΚΕ ποσό € 210 εκατ.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ποσού € 256 εκατ., μετά από προβλέψεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις σχετιζόμενες με (α) προκαταβολές σε προμηθευτές, (β) δημόσιους οργανισμούς, (γ) δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων, (δ) νομικές υποθέσεις και (ε) υπόλοιπα σε διακανονισμό με πελάτες και (στ) project Triangle (σημ. 29).

29. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση και σχετιζόμενες υποχρεώσεις

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση		
Ακίνητα	12	29
Δάνεια που σχετίζονται με το project Solar (σημ. 20)	69	-
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες ⁽¹⁾	-	6
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ⁽²⁾	-	2
Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank - project «Triangle»	-	28
Σύνολο	81	65
Υποχρεώσεις που σχετίζονται με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση		
Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank - project «Triangle»	-	37
Λοιπά στοιχεία παθητικού που σχετίζονται με το project Solar (σημ. 20)	1	-
Σύνολο	1	37

⁽¹⁾ Σχετίζεται με την «Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε.» και την «ΙΜΟ 03 Ε.Α.Δ., Βουλγαρία».

⁽²⁾ Σχετίζεται με την «INTEPTEK Α.Ε.».

Ακίνητα

Ξεκινώντας από τα τέλη του 2019, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου ακινήτων της (ανακτηθέντα από πλειστηριασμούς, επενδυτικά και ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα) έχει ταξινομήσει σταδιακά ως κατεχόμενα προς πώληση συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια ακινήτων συνολικής υπολειπόμενης λογιστικής αξίας την 31 Δεκεμβρίου 2022, περίπου € 12 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 29 εκατ.), μετά την επαναμέτρησή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 5. Η δέσμευση της Τράπεζας για το σχέδιο πώλησης των εν λόγω ακινήτων παραμένει ενεργή, ενώ η ολοκλήρωσή του αναμένεται εντός του 2023 και η Τράπεζα πραγματοποιεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση.

Οι ανωτέρω μη επαναλαμβανόμενες επιμετρήσεις της εύλογης αξίας ταξινομήθηκαν στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν, χωρίς καμία αλλαγή να έχει υπάρξει μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank – Project «Triangle»

Την 7 Δεκεμβρίου 2021, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι η Τράπεζα υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία με την Worldline B.V. («Worldline») η οποία περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, (α) την πώληση του 80% της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank («PayCo») στην Worldline και (β) μία μακροπρόθεσμη συμφωνία για την αποκλειστική διανομή των προϊόντων της PayCo στην Ελλάδα μέσω του δικτύου της Τράπεζας. Βάσει της ανωτέρω συμφωνίας, η Payco από την 31 Δεκεμβρίου 2021 ταξινομήθηκε ως κατεχόμενη προς πώληση.

Την 30 Ιουνίου 2022, μετά τη λήψη όλων των απαραίτητων εγκρίσεων, ολοκληρώθηκε η απόσχιση του κλάδου αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Τράπεζας με απορρόφησή του από την Cardlink Ίδρυμα Πληρωμών Ανώνυμη Εταιρεία («Cardlink One»), ένα αδειοδοτημένο ίδρυμα πληρωμών, και η μεταβίβαση ποσοστού 80% των μετοχών της Cardlink One στη Worldline έναντι εισπραχθέντος τιμήματος € 254 εκατ., μετά από συγκεκριμένες προσαρμογές. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τη

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

σχετική συμφωνία μετόχων, το υπολειπόμενο ποσοστό συμμετοχής 20% στην “Cardlink One” υπόκειται σε ένα συνδυασμό δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς και πώλησης, τα οποία καθίστανται ασκήσιμα μετά από περίπου 3 έτη.

Ως αποτέλεσμα της συναλλαγής πώλησης για το 80% της συμμετοχής και βάσει των όρων της συμφωνίας μετόχων αναφορικά με το συνδυασμό δικαιωμάτων προαίρεσης για το 20% της συμμετοχής, η Τράπεζα αποαναγνώρισε πλήρως τη μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών, καθώς μέσω του συνδυασμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, η πρόσβαση ουσιαστικά στο σύνολο των αποδόσεων που συνδέονται με την κατοχή του υπολειπόμενου ποσοστού συμμετοχής 20% θεωρείται ότι μεταβιβάστηκε στη Wordline κατά τη χρονική στιγμή της συναλλαγής.

Σε αυτή τη βάση, εκτός του εισπραχθέντος τιμήματος, την 30 Ιουνίου 2022 η Τράπεζα αναγνώρισε στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού που θα επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ίσο με € 68,5 εκατ., το οποίο αντιπροσωπεύει την παρούσα αξία του συμβατικού δικαιώματος να λάβει την εκτιμώμενη τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης, κατά τη χρονική στιγμή που θα ασκηθούν. Επιπροσθέτως, την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα αναγνώρισε στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού απαίτηση (deferred consideration) € 15,1 εκατ. βάσει των όρων της συμφωνίας.

Κατόπιν των ανωτέρω, το κέρδος που προέκυψε από την συναλλαγή και αναγνωρίστηκε στα “Λοιπά έσοδα/(έξοδα)” ανήλθε σε € 325 εκατ. περίπου προ φόρων (περίπου € 231 εκατ. μετά από φόρους), στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα που αποδίδονται άμεσα στη συναλλαγή.

30. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ	7.927	10.813

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα είχε € 8 δις υπόλοιπο κεφαλαίου στο πλαίσιο του προγράμματος αναχρηματοδότησης TLTRO III της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), μετά από τη λήξη € 1,9 δις και την πρόωρη αποπληρωμή € 1 δις κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου, ενώ τα καθαρά έσοδα από το πρόγραμμα που έχουν αναγνωριστεί στα έξοδα από τόκους ανήλθαν σε € 50 εκατ. (σημ. 6). Καθώς η Τράπεζα, εκπλήρωσε τα απαιτούμενα κριτήρια αναφορικά με τη μεταβολή των χορηγήσεων, τα εν λόγω έσοδα υπολογίστηκαν με βάση τα ευνοϊκότερα επιτόκια του προγράμματος, δηλαδή επιτόκιο -1% για την περίοδο από 24 Ιουνίου 2020 έως 23 Ιουνίου 2022 και το μέσο επιτόκιο καταθέσεων (DFR) όπως αυτό ορίστηκε από αποφάσεις της ΕΚΤ.

31. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.455	2.051
Δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς	427	434
Καταθέσεις χρηματικών εγγυήσεων από τράπεζες ⁽¹⁾	306	27
Διατραπεζικός δανεισμός	824	326
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	46	58
Σύνολο	4.058	2.896

⁽¹⁾ Το ποσό που παρατίθεται για το 2022 είναι μετά τον συμψηφισμό € 932 εκατ. έναντι παραγώνων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (σημ. 5.2.1.4).

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, ο δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς περιλαμβάνει δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) και από λοιπούς παρεμφερείς οργανισμούς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
32. Υποχρεώσεις προς πελάτες

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Καταθέσεις ταμειευτηρίου και τρεχούμενοι λογαριασμοί	30.926	29.374
Προθεσμιακές καταθέσεις	9.129	7.677
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	201	170
Σύνολο	40.256	37.221

Σύμφωνα με τον Νόμο 4151/2013, τα υπόλοιπα των αδρανών καταθετικών λογαριασμών παραγράφονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετά την παρέλευση εικοσαετίας από την τελευταία συναλλαγή. Κατ' εφαρμογή του νόμου, το 2022 το ποσό που απέδωσε η Τράπεζα στο Ελληνικό Δημόσιο ήταν περίπου € 4 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 2 εκατ.).

33. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ομόλογα από τιτλοποίηση	553	552
Ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2)	1.261	950
Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)	1.851	1.088
Σύνολο	3.665	2.590

Ομόλογα από τιτλοποίηση

Η λογιστική αξία των τίτλων υψηλής διαβάθμισης (τίτλοι κατηγορίας A) εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού που εκδόθηκαν μέσω των εταιρειών ειδικού σκοπού της Τράπεζας Karta II Plc και Astarti DAC την 31 Δεκεμβρίου 2022, ανερχόταν σε € 303 εκατ. και € 250 εκατ., αντίστοιχα.

Κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (Tier 2)

Τον Νοέμβριο 2022, η Μητρική Εταιρεία ανακοίνωσε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 ποσού € 300 εκατ. με λήξη τον Δεκέμβριο 2032, με δυνατότητα ανάκλησης τον Δεκέμβριο 2027, με ετήσιο τοκομερίδιο 10% το οποίο διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου (στην αγορά Euro MTF). Την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα εξέδωσε ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης με αντίστοιχους όρους το οποίο κατέχει η Μητρική εταιρεία. Τα κεφάλαια που θα αντληθούν θα συνεισφέρουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων της Eurobank Holdings όσον αφορά στον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και θα διατεθούν για επιχειρηματικούς σκοπούς της Τράπεζας.

Περισσότερες πληροφορίες για την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Μητρικής Εταιρείας την 30 Νοεμβρίου 2022.

Τον Ιανουάριο του 2018, η Eurobank Ergasias A.E. προχώρησε στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 ονομαστικής αξίας € 950 εκατ., σε αντικατάσταση των προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας βάσει του Νόμου 3723/2008. Τα προαναφερθέντα κεφαλαιακά μέσα, έχουν διάρκεια δέκα ετών (έως την 17 Ιανουαρίου 2028) με εξαμηνιαία καταβολή τόκων βάσει σταθερού ονομαστικού επιτοκίου 6,41%.

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κεφαλαιακούς τίτλους μειωμένης εξασφάλισης της κατηγορίας 2 μεταβιβάστηκαν στην Μητρική Εταιρεία, ενώ η Τράπεζα, εξέδωσε ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης με αντίστοιχους όρους, το οποίο αποκτήθηκε εξ ολοκλήρου από την Μητρική Εταιρεία.

Καλυμμένες ομολογίες

Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σχετικά με τις εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες, βάσει της Π.Δ.Τ.Ε. 2620/28.08.2009, είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (Έκθεση προς Επενδυτές για τα Προγράμματα Καλυμμένων Ομολογιών).

Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)

Τον Ιούνιο 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior preferred) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ., εκ των οποίων € 7 εκατ. κατέχονταν από μία θυγατρική της Τράπεζας. Το ομόλογο, το οποίο είναι

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου, λήγει τον Μάρτιο 2025 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Μάρτιο 2024, με ετήσιο τοκομερίδιο 4,375%.

Η έκδοση αυτή αποτελεί ένα ακόμα βήμα προς την υλοποίηση της μεσοπρόθεσμης στρατηγικής της Eurobank για την κάλυψη των υποχρεώσεων της όσον αφορά στο MREL. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την ανωτέρω έκδοση θα διατεθούν για γενικούς σκοπούς χρηματοδότησης της Eurobank.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της Τράπεζας την 1 Ιουνίου 2022.

Κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση μεσοπρόθεσμων τίτλων ονομαστικής αξίας € 344 εκατ. οι οποίοι προσδιορίζονται για τους πελάτες του Ομίλου.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. Το ομόλογο, το οποίο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου, λήγει τον Ιανουάριο 2029 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Ιανουάριο 2028, προσφέροντας ετήσιο τοκομερίδιο 7%.

Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από την ανωτέρω έκδοση θα ενισχύσουν τη στρατηγική του Ομίλου για την διαρκή συμμόρφωση των υποχρεώσεων της όσον αφορά στο MREL και θα διατεθούν για γενικούς σκοπούς χρηματοδότησης της Eurobank.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της Τράπεζας την 20 Ιανουαρίου 2023.

34. Λοιπές υποχρεώσεις

	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	128	171
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽¹⁾	182	169
Έσοδα επομένων περιόδων και έξοδα δεδουλευμένα	105	103
Πρόβλεψη αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (σημ. 5.2.1.2)	222	339
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (σημ. 35)	16	17
Παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	61	63
Πρόβλεψη χρηματοοικονομικής εγγύησης για πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	33	36
Λοιπές προβλέψεις	57	81
Υποχρεώσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών (Trading liabilities)	419	43
Λοιπές υποχρεώσεις	115	164
Σύνολο	1.338	1.186

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με τραπεζικές επιταγές και εμβάσματα, συναλλαγές πιστωτικών καρτών και λοιπές τραπεζικές δραστηριότητες.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές υποχρεώσεις ποσού € 115 εκατ. αφορούν κυρίως (α) υποχρεώσεις σε προμηθευτές και πιστωτές, (β) εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς και (γ) υποχρεώσεις από λοιπούς φόρους και τέλη.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι υποχρεώσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών (trading liabilities) ποσού € 419 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 43 εκατ.), αντικατοπτρίζουν τις αυξημένες θέσεις πώλησης (short positions) ομολόγων, τις οποίες η Τράπεζα έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης, στοχεύοντας στη διαχείριση σε επίπεδο συνολικού χαρτοφυλακίου των κινδύνων αγοράς λόγω της κατοχής στοιχείων ενεργητικού. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα κέρδη που αναγνωρίστηκαν στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» λόγω των προαναφερθεισών θέσεων πώλησης ανήλθαν σε € 107 εκατ.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι λοιπές προβλέψεις ποσού € 57 εκατ. (2021: € 81 εκατ.) περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 17 εκατ. για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις έναντι της Τράπεζας (σημ. 41) και (β) λοιπές προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους ποσού € 40 εκατ., εκ των οποίων € 22 εκατ. σχετίζονται με την πώληση των πρώην θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η κίνηση των λοιπών προβλέψεων της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	52	29	81
Προβλέψεις χρήσης	8	10	18
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(42)	(0)	(42)
Ανακτήσεις χρήσης	(1)	(2)	(3)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	0	3	3
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	17	40	57

	31 Δεκεμβρίου 2021		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	52	93	145
Προβλέψεις χρήσης	3	2	5
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(1)	(2)	(3)
Ανακτήσεις χρήσης	(2)	(64)	(66)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	52	29	81

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, αναγνωρίστηκε ποσό € 48 εκατ. στα αποτελέσματα της Τράπεζας για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία κυρίως σε σχέση με το νέο Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES), το οποίο ξεκίνησε από την Τράπεζα το Φεβρουάριο 2022 για συγκεκριμένες μονάδες στην Ελλάδα και απευθύνθηκε σε υπαλλήλους οι οποίοι υπερέβαιναν ένα συγκεκριμένο ηλικιακό όριο. Το νέο VES, εφαρμόζεται είτε με εφάπαξ αποζημιώσεις, είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων. Η εκτιμώμενη ετήσια εξοικονόμηση στα έξοδα προσωπικού ανέρχεται σε € 16 εκατ.

35. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους υπαλλήλους της στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης, σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία συνήθως εκθέτουν την Τράπεζα σε αναλογιστικούς κινδύνους, όπως ο κίνδυνος επιτοκίου και ο κίνδυνος μεταβολής των μισθών. Ως εκ τούτου, μια μείωση στο προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών ή μια αύξηση στους μελλοντικούς μισθούς, θα αυξήσουν την υποχρέωση της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η μεταβολή της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία παρουσιάζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	17	16
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	0	-
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	3	3
Τόκος στην υποχρέωση	0	0
Κόστος προϋπηρεσίας και (κέρδη)/ζημιές διακανονισμών	50	37
Επαναμετρήσεις:		
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των χρηματοοικονομικών παραδοχών	(2)	(1)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των δημογραφικών παραδοχών	(0)	0
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω εμπειρικών και λοιπών αναπροσαρμογών	0	0
Αποζημιώσεις που πληρώθηκαν	(52)	(38)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	16	17

Οι αποζημιώσεις που πληρώθηκαν από την Τράπεζα το 2022 στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου (σημ. 34), ανήλθαν σε € 52 εκατ. Η πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης που είχε σχηματιστεί για τους υπαλλήλους που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα ανήλθε σε € 2 εκατ.

Οι πιο σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν (εκφρασμένες σε σταθμισμένους μέσους όρους) παρουσιάζονται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022 %	31 Δεκεμβρίου 2021 %
Προεξοφλητικό επιτόκιο	3,2	0,5
Μελλοντική αύξηση μισθών	2,9	1,7

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η παραδοχή για τον πληθωρισμό (σταθμισμένος μέσος όρος) ανέρχεται σε 2,6% (2021: 2%) και έχει ληφθεί υπόψη στον καθορισμό της παραπάνω αναλογιστικής παραδοχής για τη μελλοντική αύξηση μισθών.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ήταν 7 έτη (2021: 7 έτη).

Η ανάλυση ευαισθησίας των σημαντικότερων παραδοχών, με βάση μια εύλογη μεταβολή αυτών, που χρησιμοποιήθηκαν την 31 Δεκεμβρίου 2022 παρουσιάζεται παρακάτω:

Η αύξηση/(μείωση) του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης/(50 μονάδες βάσης), θα είχε ως αποτέλεσμα τη (μείωση)/αύξηση της υποχρέωσης κατά (€ 0,5 εκατ.)/ € 0,5 εκατ.

Η αύξηση/(μείωση) των μελλοντικών μισθών κατά 0,5%/(0,5%), θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/(μείωση) της υποχρέωσης κατά € 0,5 εκατ./(€ 0,5 εκατ.).

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις υπόλοιπες σταθερές. Στην πράξη αυτό δεν είναι σύνηθες να συμβεί και οι μεταβολές σε κάποιες από τις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται.

Οι μέθοδοι και οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία της παραπάνω ανάλυσης ευαισθησίας είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών και δεν μεταβλήθηκαν συγκριτικά με την προηγούμενη χρήση.

36. Μετοχικό κεφάλαιο

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2021, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank A.E. ανήλθε σε € 3.941.071.968,10 και διαιρείται σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές με δικαίωμα ψήφου ονομαστικής αξίας € 1,07 η κάθε μία. Ο συνολικός αριθμός των μετοχών της

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Eurobank A.E. διακρατείται από την Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε., η οποία είναι και ο μοναδικός μέτοχος της Eurobank A.E.

37. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	Αποθεματικά εταιρικού νόμου € εκατ.	Ειδικά αποθεματικά € εκατ.	Λοιπά αποθεματικά € εκατ.	Αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2021	-	228	299	(399)	128
Καθαρά κέρδη	-	-	-	469	469
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών	14	140	-	(154)	-
Κοινή διάσπαση της Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπροόσωπη Α.Ε. (σημ. 23)	5	-	0	(55)	(50)
Διανομή σε είδος μέσω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου (σημ. 20)	-	-	-	(16)	(16)
Σχηματισμός αποθεματικού εταιρικού νόμου	9	-	-	-	9
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI	-	-	(76)	-	(76)
Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές FVOCI	-	-	2	-	2
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	37	-	37
Αποθεματικό αναπροσαρμογής πάγιων περιουσιακών στοιχείων	-	-	0	-	0
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	1	1
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	-	-	2	2
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2021	28	368	263	(153)	506
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	28	368	263	(153)	506
Καθαρά κέρδη	-	-	-	1.388	1.388
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών	69	195	-	(264)	1
Συγχώνευση με την Hellenic Post Credit (σημ. 23.1)	1	-	0	(23)	(22)
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI	-	-	(259)	-	(259)
Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές FVOCI	-	-	24	-	24
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	0	-	0
Αποθεματικό αναπροσαρμογής πάγιων περιουσιακών στοιχείων	-	-	0	-	0
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	1	1
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 38)	-	-	-	4	4
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	98	564	27	953	1.642

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα «Ειδικά Αποθεματικά» € 564 εκατ. αφορούν κυρίως σε μερίσματα και κέρδη από πώληση συμμετοχών. Επιπλέον, τα «Λοιπά Αποθεματικά» αποτελούνται κυρίως από: (α) € 38 εκατ. αποθεματικό εύλογης αξίας (2021: € 273 εκατ.) και (β) € 12 εκατ. σωρευμένη ζημιά από αντιστάθμιση ταμειακών ροών (2021: € 12 εκατ. σωρευμένη ζημιά).

Μερίσματα

Σύμφωνα με το άρθρο 149Α του Νόμου 4261/2014, κατά παρέκκλιση του εδάφιου γ' της παρ. 2 του άρθρου 160 και της παρ. 2 του άρθρου 161 του Νόμου 4548/2018, η Τράπεζα δεν υποχρεούται σε διανομή ελάχιστου μερίσματος.

Η Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2023 ο Όμιλος της Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι το ποσό που προοριζόταν για τη διανομή μερίσματος θα χρησιμοποιηθεί κατά τον βέλτιστο τρόπο, προκειμένου να υποβληθεί προσφορά για την απόκτηση του ποσοστού 1,4% που κατέχει το ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank Holdings μέσω προγράμματος επαναγοράς μετοχών (σημ. 43), αποφάσισε να προτείνει στην Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων τη μη διανομή μερίσματος στον Μέτοχο από τα κέρδη του 2022 και θα επαναξιολογήσει την απόφασή της βάσει των μελλοντικών εξελίξεων.

38. Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Eurobank Holdings την 28 Ιουλίου 2020 ενέκρινε τη θέσπιση πενταετούς προγράμματος διάθεσης μετοχών, ξεκινώντας από το 2021, με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης για την απόκτηση μετοχών με

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

έκδοση νέων μετοχών και με αντίστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 113 του Νόμου 4548/2018, τα οποία χορηγούνται σε στελέχη της Διοίκησης και του προσωπικού της Eurobank Holdings και των συνδεδεμένων με αυτήν εταιρειών σύμφωνα με το άρθρο 32 του Νόμου 4308/2014. Ο μέγιστος αριθμός των δικαιωμάτων που δύναται να εγκριθούν καθορίστηκε στα 55.637.000 δικαιώματα, κάθε ένα εκ των οποίων θα αντιστοιχεί σε μια νέα μετοχή. Η τιμή εξάσκησης για κάθε μια νέα μετοχή θα είναι ίση με € 0,23. Η Ετήσια Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings να ορίσει τους δικαιούχους και να καθορίσει τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις του προγράμματος.

Οι τελικοί όροι και η εφαρμογή του προγράμματος διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης για την αγορά μετοχών, το οποίο αποτελεί ένα μακροπρόθεσμο κίνητρο με μελλοντική προοπτική, με στόχο την παραμονή βασικών στελεχών, καθορίζονται και εγκρίνονται κάθε έτος από το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο και τις πολιτικές της Τράπεζας.

Τα δικαιώματα προαίρεσης είναι εξασκίσιμα τμηματικά, σε ετήσια βάση για περίοδο από 1 έως 5 χρόνια. Κάθε τμήμα μπορεί να εξασκηθεί ολικώς ή μερικώς και να μετατραπεί σε μετοχές κατά την προαίρεση των εργαζομένων, με την προϋπόθεση ότι θα παραμείνουν απασχολούμενοι από την Τράπεζα μέχρι την πρώτη διαθέσιμη ημερομηνία εξάσκησης. Οι εταιρικές πράξεις που αναπροσαρμόζουν τον αριθμό και την τιμή των μετοχών αναπροσαρμόζουν αναλόγως και τα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών.

Επιπλέον, τα δικαιώματα προαίρεσης συμμορφώνονται με τους περιορισμούς σχετικά με τις αποδοχές του Νόμου 3864/2010, όπως ισχύει κάθε φορά.

Η κίνηση των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά τη διάρκεια της περιόδου αναλύεται ως ακολούθως:

Παραχώρηση δικαιωμάτων προαίρεσης	2022
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	12.374.561
Δικαιώματα που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	11.654.117
Δικαιώματα που ακυρώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(244.700)
Δικαιώματα που ασκήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(1.515.656)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	22.268.322

Τα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς έχουν τις ακόλουθες ημερομηνίες λήξεως:

Ημερομηνία λήξεως ⁽¹⁾	Δικαιώματα προαίρεσης
	31 Δεκεμβρίου 2022
2023	5.551.925
2024	7.131.580
2025	3.120.978
2026	2.595.139
2027	2.595.139
2028	1.273.561
Σταθμισμένη μέση υπολειπόμενη συμβατική διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά το τέλος της περιόδου	24 μήνες

⁽¹⁾ Με βάση την εγγύτερη συμβατική ημερομηνία άσκησης τους

Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική της Τράπεζας για τις παροχές σε μετοχές προς το προσωπικό, η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά την ημερομηνία παραχώρησης αναγνωρίζεται ως έξοδο με αντίστοιχη αύξηση της καθαρής θέσης κατά την περίοδο κατοχύρωσης.

Η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία παραχώρησης προσδιορίστηκε χρησιμοποιώντας μια προσαρμοσμένη μορφή του μοντέλου Black-Scholes για δικαιώματα προαίρεσης σε μετοχές τύπου Βερμούδων, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή εξάσκησης, τις ημερομηνίες εξάσκησης, τους όρους των δικαιωμάτων προαίρεσης, την τιμή της μετοχής κατά την ημερομηνία παραχώρησης και την αναμενόμενη διακύμανση της τιμής της υποκείμενης μετοχής, την αναμενόμενη μερισματική απόδοση και το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για τη διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης.

Επιπλέον, πρόσθετες προϋποθέσεις για συγκεκριμένα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών που χορηγήθηκαν σε βασικά στελέχη τα οποία υπόκεινται σε οποιουδήποτε περιορισμούς του Νόμου 3864/2010 τη στιγμή της χορήγησης, αντιμετωπίζονται ως προϋποθέσεις που δεν αφορούν στην κατοχύρωσή τους. Συνεπώς, η επιμέτρηση της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία παραχώρησης τέτοιου είδους δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών λαμβάνει υπόψη την πιθανότητα να αρθούν οι σχετικοί περιορισμοί, με βάση την κρίση της Διοίκησης, και δεν αναθεωρείται μεταγενέστερα, ανεξαρτήτως εάν η προϋπόθεση τελικά ικανοποιηθεί.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η σταθμισμένη μέση εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών που χορηγήθηκαν τον Δεκέμβριο 2022 ήταν € 0,63 (2021: € 0,42). Οι σημαντικές παράμετροι που χρησιμοποιήθηκαν στο μοντέλο ήταν μία τιμή μετοχής € 1,021 (2021: € 0,7823) κατά την ημερομηνία παραχώρησης, η τιμή εξάσκησης € 0,23, ετησιοποιημένη μερισματική απόδοση 3% (2021: 3%), αναμενόμενη μέση διακύμανση 38% (2021:68%), η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των δικαιωμάτων προαίρεσης από 1 έως 5 έτη και ένα επιτόκιο μηδενικού κινδύνου που αντιστοιχεί στις λήξεις των δικαιωμάτων προαίρεσης, με βάση την καμπύλη αποδόσεων των συμβολαίων ανταλλαγής (swap) σε Ευρώ. Η αναμενόμενη διακύμανση επιμετράται κατά την ημερομηνία παραχώρησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και βασίζεται στη μέση ιστορική διακύμανση της τιμής της μετοχής κατά τη διάρκεια του τελευταίου ενάμιση έτους.

39. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα διενεργεί συναλλαγές με τις οποίες μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχει αναγνωρίσει, απευθείας σε τρίτους ή σε εταιρείες ειδικού σκοπού.

(α) η Τράπεζα πωλεί χρεόγραφα έναντι μετρητών στο πλαίσιο συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων («repos») και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Επιπλέον, η Τράπεζα ενεχυριάζει έναντι μετρητών τίτλους, καλυμμένα ομόλογα, όπως επίσης δάνεια και απαιτήσεις πελατών και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Η Τράπεζα μπορεί επίσης να μεταβιβάσει χρεόγραφα στο πλαίσιο του δανεισμού χρεογράφων χωρίς την ανταλλαγή μετρητών ή την δέσμευση άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ως εγγύηση. Για όλες τις παραπάνω συναλλαγές, η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Η σχετική υποχρέωση, όπου υφίσταται, αναγνωρίζεται ανάλογα στις Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (σημ. 30 και 31), Υποχρεώσεις προς πελάτες (σημ. 32) και Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους (σημ. 33), ως ενδεικνύεται.

Η Τράπεζα έχει προχωρήσει σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών δανείων (επιχειρηματικών, καταναλωτικών, δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και διάφορες κατηγορίες μη εξυπηρετούμενων δανείων), σύμφωνα με τις οποίες αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεταβιβάσει τις ταμειακές ροές από τα δάνεια στους κατόχους των ομολογιών. Η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των δανείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά την περίοδο που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού. Επιπλέον, το δικαίωμα αναγωγής των κατόχων των ομολογιών περιορίζεται μόνο στα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα ομόλογα από τιτλοποιήσεις τα οποία διακρατούνται από τρίτους ανέρχονται σε € 553 εκατ. (2021: € 552 εκατ.) (σημ. 33).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας που έχουν πωληθεί ή μεταβιβαστεί, για τα οποία δεν πληρούνται τα κριτήρια αποαναγνώρισης τους από το ενεργητικό της Τράπεζας:

	Λογιστική Αξία	
	2022	2021
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	44	11
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	14.181	14.308
-τιτλοποιημένα δάνεια ⁽¹⁾	3.411	4.232
-ενεχυριασμένα δάνεια στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογιών	4.261	4.360
-ενεχυριασμένα δάνεια σε κεντρικές τράπεζες	6.309	5.545
-λοιπά ενεχυριασμένα δάνεια	200	171
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	3.624	7.081
Σύνολο	17.849	21.400

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει εκδόσεις από τιτλοποιήσεις δανείων που διακρατούνται από την Τράπεζα και δεν χρησιμοποιήθηκαν για χρηματοδότηση.

(β) Η Τράπεζα ενδέχεται να πωλήσει ή να ενεχυριάσει εκ νέου τίτλους που έχει δανειστεί ή αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων («reverse repos»), τους οποίους έχει την υποχρέωση να επιστρέψει. Ο αντισυμβαλλόμενος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και αποδόσεις των τίτλων αυτών και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται από την Τράπεζα. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα είχε αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλους ονομαστικής αξίας € 134 εκατ., εκ των οποίων € 15 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς και € 67 εκατ. δεσμεύτηκαν σε κεντρικές τράπεζες (2021: € 598 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ονομαστική αξία εκ των οποίων € 60 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς και € 505 εκατ. δεσμεύτηκαν σε κεντρικές τράπεζες). Επιπλέον, στο συγκριτικό έτος, η Τράπεζα είχε αποκτήσει έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ονομαστικής αξίας € 1.400 εκατ. ως ενέχυρα για συναλλαγές παραγώνων με το Ελληνικό Δημόσιο, εκ των οποίων € 324 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης.

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η ρευστοποιήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί ή δανειστεί από την Τράπεζα μέσω συμφωνιών δανεισμού τίτλων, επαναπώλησης τίτλων και λοιπών συμφωνιών (σημεία α και β) ανήλθε σε € 11.318 εκατ., ενώ η σχετική υποχρέωση από τις ανωτέρω συναλλαγές ανήλθε σε € 11.249 εκατ. εκ των οποίων € 114 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονται στον ισολογισμό έναντι συμφωνιών επαναπώλησης (σημ. 30, 31, 32, 33 και 5.2.1.4) (2021: ρευστοποιήσιμη αξία € 14.410 εκατ. και η σχετική υποχρέωση € 14.179 εκατ., εκ των οποίων € 591 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονταν στον ισολογισμό). Επιπρόσθετα, τα λοιπά ενεχυριασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας, πέραν αυτών που παρουσιάζονται ανωτέρω, ως εγγυήσεις για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, παράγωγα, τιτλοποιήσεις και λοιπές συναλλαγές αναφέρονται στις σημειώσεις 17 και 28.

40. Μισθώσεις

Η Τράπεζα ως μισθωτής

Η Τράπεζα μισθώνει εγκαταστάσεις για γραφεία και υποκαταστήματα, τοποθεσίες για ATM, ακίνητα κατοικίας για το προσωπικό της και οχήματα.

Η πλειοψηφία των μισθώσεων της Τράπεζας είναι βάσει μακροχρόνιων συμβάσεων (για περίοδο 12 ετών ή περισσότερων στην περίπτωση μισθωμένων ακινήτων), με δικαίωμα επέκτασης ή λήξης της μίσθωσης σύμφωνα με τους όρους κάθε συμβολαίου και των εμπορικών μισθώσεων, ενώ τα οχήματα έχουν συνήθως συμβάσεις μίσθωσης έως 4 έτη. Τα δικαιώματα επέκτασης της Τράπεζας συμπεριλαμβάνονται στη διάρκεια της μίσθωσης όταν, βάσει εκτίμησης, θεωρείται βέβαιο ότι θα ασκηθούν. Για τις συμβάσεις αορίστου υπολειπόμενης διάρκειας την 1 Ιανουαρίου 2022, η σύμβαση μίσθωσης έχει οριστεί, κατά μέσο όρο, στα 7 έτη για την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχετικά δεδομένα. Ανάλογα με τους όρους του κάθε συμβολαίου μίσθωσης, τα μισθώματα αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή, όπως δημοσιεύεται από την ΕΛΣΤΑΤ, συν ένα συμφωνημένο σταθερό ποσοστό. Πληροφορίες αναφορικά με τις μισθώσεις για τις οποίες η Τράπεζα είναι μισθωτής παρουσιάζονται παρακάτω:

Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Την 31 Δεκεμβρίου 2022, τα δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ανέρχονται σε € 125 εκατ. (2021: € 167 εκατ.) (σημ. 25).

Υποχρεώσεις από μισθώσεις

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις ανέρχονται σε € 128 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021: € 171 εκατ.) (σημ. 34). Η χρονοανάλυση των υποχρεώσεων από μισθώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2022, σύμφωνα με τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, παρουσιάζεται στην σημείωση 5.2.3.

Ποσά που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Οι τόκοι των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζονται στην σημείωση 6 και τα έξοδα μισθώσεων που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ανέρχονται σε περίπου € 2 εκατ. (2021: € 2 εκατ.)

Η Τράπεζα το 2022 είχε συνολικά € 25 εκατ. ταμειακές εκροές για μισθώσεις (2021: € 29 εκατ.).

Η Τράπεζα ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Η Τράπεζα εκμισθώνει ακίνητα και εξοπλισμό με συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων, με την ιδιότητά της ως εκμισθωτής.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τα εισπρακτέα, μη προεξοφλημένα μισθώματα, μετά την ημερομηνία αναφοράς παρουσιάζεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 ⁽¹⁾ € εκατ.
Εντός ενός έτους	206	310
1-2 έτη	28	27
2-3 έτη	19	26
3-4 έτη	18	18
4-5 έτη	14	17
Άνω των πέντε ετών	107	117
Εισπρακτέα μισθώματα	392	515
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	392	515
Μείον: Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(30)	(28)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	362	487
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(133)	(212)
Σύνολο	229	275

⁽¹⁾ Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί προκειμένου να εναρμονιστούν με την παρουσίαση των χρηματοδοτικών μισθώσεων κατά την τρέχουσα χρήση.

Λειτουργικές μισθώσεις

Η Τράπεζα εκμισθώνει τα επενδυτικά της ακίνητα σύμφωνα με τους όρους των εμπορικών μισθώσεων. Όταν οι μισθώσεις αυτές δεν μεταφέρουν επί της ουσίας τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η κυριότητα των μισθωμένων ακινήτων, η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις μισθώσεις αυτές ως λειτουργικές. Πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργικές μισθώσεις των επενδυτικών ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από μισθώματα, τα οποία έχει αναγνωρίσει η Τράπεζα κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη σημείωση 26.

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από λειτουργικές μισθώσεις σύμφωνα με τις εισπρακτέες μη προεξοφλημένες καταβολές μισθωμάτων που πρόκειται να εισπραχθούν μετά την περίοδο αναφοράς, παρατίθεται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Εντός ενός έτους	63	68
Από ένα έως δύο έτη	57	62
Από δύο έως τρία έτη	53	59
Από τρία έως τέσσερα έτη	48	56
Από τέσσερα έως πέντε έτη	45	52
Άνω των πέντε ετών	184	244
Σύνολο	450	541

41. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο και τις οποίες ανέλαβε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες: α) χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες αναφέρονται σε εγγυήσεις και σε πιστωτικές επιστολές σε αναμονή που φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια (υποκατάστατα πιστώσεων), β) δεσμεύσεις για την επέκταση της πίστωσης, οι οποίες περιλαμβάνουν ρητές δεσμεύσεις που είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός και γ) άλλες δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες αφορούν ενέγγυες πιστώσεις και άλλες εγγυήσεις μεσαίου και χαμηλού κινδύνου σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο αναλύονται παρακάτω:

	2022 € εκατ.	2021 € εκατ.
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	1.980	1.604
Ανέκκλητες δεσμεύσεις πιστωτικών ορίων	3.245	962
Λοιπές δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	759	396
Σύνολο	5.984	2.962

Την 31 Δεκεμβρίου 2022 οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ανήλθαν σε € 9,0 δις (2021: € 5,9 δις) και περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις ποσού € 2,6 δις (2021: € 2,4 δις) και εγγυήσεις ποσού € 0,5 δις (2021: € 0,6 δις) που σχετίζονται με δραστηριότητες χρηματοδότησης των θυγατρικών, για τις οποίες το ισοδύναμο δεσμευμένο ποσό εμφανίζεται στις «Υποχρεώσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα». Η ανάλυση ανά στάδιο για το ΔΠΧΑ 9, των παραπάνω σχετικών δεσμεύσεων και το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης € 222 εκατ. (2021: € 339 εκατ.) παρατίθενται στη σημείωση 5.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εκδώσει χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου ποσού € 0,24 δις (2021: € 0,24 δις) για την εξασφάλιση της οποίας έχει γίνει ισόποση κατάθεση βάσει σχετικής συμφωνίας ενεχυρίασης (σημ. 28).

Λοιπές δεσμεύσεις

(α) Η Τράπεζα υπέγραψε με το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRB), συμβάσεις αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής και παροχής εξασφάλισης ποσού € 24,4 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2022 (2021: € 20 εκατ.), το οποίο αντιπροσωπεύει το 15% της υποχρέωσης πληρωμής στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) για την εισφορά εξυγίανσης των ετών 2016-2022.

Βάσει των ανωτέρων συμβάσεων, στις οποίες προβλέπεται η παροχή ισόποσης εξασφάλισης σε μετρητά, η Τράπεζα ανέλαβε να καταβάλλει στο SRB ποσό ύψους έως το ποσό της αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής, σε περίπτωση αξίωσης εκτέλεσης και απαίτησης για πληρωμή από αυτό αναφορικά με μια ενέργεια εξυγίανσης για μία άλλη ευρωπαϊκή τράπεζα. Η εν λόγω εξασφάλιση σε μετρητά έχει αναγνωριστεί ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στον ισολογισμό της Τράπεζας (σημ. 28).

(β) Την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι συμβατικές δεσμεύσεις για την απόκτηση ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων ανήλθαν σε € 26 εκατ. (2021: € 27 εκατ.).

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Τον Φεβρουάριο του 2023, η Τράπεζα υπέγραψε ένα δεσμευτικό προσύμφωνο με τρίτο μέρος για την απόκτηση μίας Κυπριακής εταιρείας συμμετοχών, που κατέχει εμμέσως ένα οικόπεδο, στο οποίο πρόκειται να ανεγερθεί σύγχρονο κτιριακό συγκρότημα γραφείων και κατέβαλε ως προκαταβολή ποσό € 15,2 εκατ., βάσει των όρων της συμφωνίας. Η ολοκλήρωση της συμφωνίας αναμένεται να πραγματοποιηθεί το 2024.

Επίδικες υποθέσεις

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, η Τράπεζα ολοκλήρωσε μία συμφωνία για την εξαγορά του υπόλοιπου 50% του μετοχικού κεφαλαίου της Hellenic Post Credit A.E. Παροχής Πιστώσεων (σημ. 23.1), η οποία διακανονίστηκε με συμψηφισμό απαιτήσεων που κατείχε έναντι του άλλου μετόχου. Ως εκ τούτου, σχετικές προβλέψεις ποσού € 34 εκατ. που είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί, χρησιμοποιήθηκαν για τον συμψηφισμό των αντίστοιχων απαιτήσεων, γεγονός που οδήγησε σε σημαντική μείωση των προβλέψεων για επίδικες υποθέσεις έναντι της Τράπεζας, οι οποίες την 31 Δεκεμβρίου 2022 ανέρχονταν σε € 18 εκατ. (σημ. 34) (2021: € 52 εκατ.).

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εισέλθει σε μια σειρά από δίκες, στο πλαίσιο της ασκήσεως των συνήθων δραστηριοτήτων της, οι οποίες βρίσκονται είτε σε πρώιμο ακόμη είτε σε προχωρημένο δικαστικό στάδιο. Η οριστική διευθέτηση των υποθέσεων αυτών μπορεί να απαιτήσει ανά περίπτωση την πάροδο ορισμένου χρόνου με την εξάντληση των κατά νόμο προβλεπόμενων ενδίκων μέσων από τα διάδικα μέρη. Η Διοίκηση παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις και, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, δεν αναμένει ότι θα υπάρξει εκροή πόρων και συνεπώς θεωρεί ότι δεν απαιτείται η αναγνώριση πρόβλεψης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

42. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Πληροφορίες σχετικά με γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού αναφέρονται στις εξής σημειώσεις:

Σημείωση 2.1 – Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Σημείωση 4 – Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Σημείωση 5 – Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

Σημείωση 22 – Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

Σημείωση 23 – Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Σημείωση 33 – Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

Σημείωση 41 – Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Σημείωση 43 – Συνδεόμενα μέρη

43. Συνδεόμενα μέρη

Η Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία («Eurobank Holdings») είναι η μητρική εταιρεία της εταιρείας «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» («Τράπεζα»).

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της Eurobank Holdings είναι το ίδιο με το ΔΣ της Τράπεζας, ενώ κάποια μέλη εκ των Βασικών Μελών Διοίκησης (ΒΜΔ) της Τράπεζας παρέχουν υπηρεσίες στην Eurobank Holdings σύμφωνα με τους όρους της σχετικής συμφωνίας μεταξύ των δύο εταιρειών. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, το ποσοστό των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου της Eurobank Holdings που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) ανέρχεται σε 1,40%. Το ΤΧΣ θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Τράπεζα βάσει των διατάξεων που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010, όπως είναι σε ισχύ, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων βάσει του Νόμου 4941/2022, και την Τριμερή Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας, της Eurobank Holdings και του ΤΧΣ, η οποία υπεγράφη την 23 Μαρτίου 2020 και τροποποιήθηκε την 3 Φεβρουαρίου 2022. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα του ΤΧΣ βάσει του προαναφερθέντος πλαισίου παρέχονται στην ενότητα «Έκθεση διαχείρισης και δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης» της ετήσιας οικονομικής έκθεσης της Eurobank Holdings για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

Το 2023, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την πρόθεσή της να υποβάλει προσφορά για την επαναγορά των 52,08 εκατ. μετοχών της (που αντιστοιχούν σε ποσοστό συμμετοχής 1,4% επί του μετοχικού της κεφαλαίου) οι οποίες επί του παρόντος κατέχονται από το ΤΧΣ, υπό την αίρεση της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις εποπτικές αρχές και τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της.

Ο Όμιλος Fairfax, ο οποίος κατέχει το 32,99% των δικαιωμάτων ψήφου επί των κοινών μετοχών της Eurobank Holdings την 31 Δεκεμβρίου 2022 (31 Δεκεμβρίου 2021: 33%) θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Eurobank Holdings και συνεπώς στην Τράπεζα.

Τον Ιανουάριο του 2022, ιδρύθηκε ένα ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης («Ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών - ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank» εφεξής «το Ταμείο»), ως νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το νόμο 4680/2020, προς όφελος των εργαζομένων της Eurobank Holdings, της Τράπεζας και ορισμένων άλλων ελληνικών εταιρειών του Ομίλου Eurobank Holdings, οι οποίες αποτελούν τους εργοδότες που χρηματοδοτούν το Ταμείο. Συνεπώς, σύμφωνα με το ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών, το Ταμείο θεωρείται συνδεόμενο μέρος με την Τράπεζα.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί τραπεζικές συναλλαγές με τα συνδεόμενα μέρη στο σύνηθες πλαίσιο των εργασιών της και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν δάνεια, καταθέσεις και εγγυήσεις. Επιπλέον, στο σύνηθες πλαίσιο των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών του, η Τράπεζα ενδέχεται να κατέχει χρεωστικούς και συμμετοχικούς τίτλους των συνδεόμενων μερών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών με (α) θυγατρικές, (β) τη Eurobank Holdings (γ) τον όμιλο Fairfax, (δ) τα ΒΜΔ και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ και (ε) τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη, καθώς και τα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2022					31 Δεκεμβρίου 2021				
	Eurobank Holdings ⁽⁶⁾	Όμιλος Fairfax ^{(3),(8)}	Θυγατρικές ⁽²⁾	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ		Eurobank Holdings ⁽⁶⁾	Όμιλος Fairfax ⁽³⁾	Θυγατρικές ⁽²⁾	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ	
				Λοιπά συνδεδεμένα μέρη ⁽⁷⁾	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη ⁽⁷⁾					
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	1.187,93	-	-	-	-	970,63	-	-
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	44,11	-	-	-	-	13,72	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	69,93	1.015,67	5,68	0,14	-	0,01	1.011,81	4,94	24,33
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽⁵⁾	0,67	0,04	19,37	-	87,05	0,32	0,04	94,70	-	76,03
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	2.554,84	-	-	-	-	2.133,95	-	-
Υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	38,23	-	-	-	-	22,73	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	57,72	26,50	659,18	15,25	96,92	63,63	0,24	178,59	15,29	79,28
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.277,68	81,98	110,65	1,27	102,47	950,17	-	40,68	0,20	-
Λοιπές υποχρεώσεις	1,93	0,13	191,39	0,16	8,83	1,44	-	316,68	0,11	39,14
Καθαρά έσοδα από τόκους	(63,16)	(0,69)	(0,26)	0,01	(4,70)	(60,92)	0,21	13,58	0,01	(2,61)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(0,93)	0,01	21,89	-	15,68	(0,90)	-	22,88	-	18,55
Έσοδα από μερίσματα	-	-	183,89	-	19,27	-	-	179,36	-	19,76
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	-	(54,65)	-	0,01	-	-	(1,12)	-	0,45
Λοιπά λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	(3,80)	4,08	1,37	(15,02)	(9,73)	(3,04)	3,04	0,85	(14,97)	(12,07)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις και αμοιβές εισπραχθείσων απαιτήσεων	(1,64)	(0,55)	92,79	-	(62,75)	(1,47)	0,02	12,48	-	(85,24)
Εκδοθείσες εγγυήσεις ⁽⁴⁾	-	1,97	407,88	-	-	-	-	736,42	0,01	4,65
Ληφθείσες εγγυήσεις	-	-	-	0,01	-	-	-	-	0,01	-

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα.

⁽²⁾ Εισφορές κεφαλαίου και λοιπές συναλλαγές με θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες παρουσιάζονται στις σημειώσεις 23 και 24 αντίστοιχα.

⁽³⁾ Τα υπόλοιπα με τη συγγενή εταιρεία του Ομίλου «Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών», η οποία ανήκει στον όμιλο Fairfax, παρουσιάζονται στη στήλη «Λοιπά συνδεδεμένα μέρη».

⁽⁴⁾ Επιπλέον, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, έχουν εκδοθεί εγγυήσεις € 0,5 δις που σχετίζονται κυρίως με τις δανειοδοτικές δραστηριότητες των θυγατρικών τραπεζών για τις οποίες το αντίστοιχο δεσμευμένο ποσό περιλαμβάνεται παραπάνω στα «Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα».

⁽⁵⁾ Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2022, περιλαμβάνεται ποσό € 14,9 εκατ. που αφορά σε δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού (2021: € 16,5 εκατ.).

⁽⁶⁾ Περιλαμβάνει επίσης τις συνδεδεμένες εταιρείες (fellow subsidiaries) της Eurobank Holdings. Πληροφορίες αναφορικά με τη διανομή σε είδος προς την Eurobank Holdings κατά το έτος 2021, παρουσιάζονται στη σημείωση 20.

⁽⁷⁾ Τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνουν συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες και από το πρώτο εξάμηνο του 2022 το προαναφερθέν ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank. Ειδικότερα, την 31 Δεκεμβρίου 2022 τα υπόλοιπα των συναλλαγών με το Ταμείο αφορούν κυρίως καταθέσεις ποσού € 1 εκατ. που έχουν ληφθεί από το Ταμείο.

⁽⁸⁾ Την 24 Μαρτίου 2022, η Τράπεζα έπαψε να έχει από κοινού έλεγχο στην πρώην κοινοπραξία της Grivalia Hospitality S.A. (σημ. 24). Επιπλέον, το τρίτο τρίμηνο του 2022, ο Όμιλος Fairfax απέκτησε έλεγχο επί της Grivalia Hospitality S.A.. Συνεπώς, την 31 Δεκεμβρίου 2022 η εταιρεία θεωρείται συνδεδεμένο μέρος του Ομίλου.

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, δεν υπήρξαν σημαντικές συναλλαγές με το ΤΧΣ.

Κατόπιν της αξιολόγησης του ανακτήσιμου ποσού της χρηματοδότησης της Τράπεζας σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της, αντιλογίστηκε πρόβλεψη απομείωσης ύψους € 92 εκατ. (2021: αντιλογισμός πρόβλεψης απομείωσης € 12 εκατ.) για τα δάνεια, τις απαιτήσεις της Τράπεζας και τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με τις πιστώσεις προς τις θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της, κυρίως για να αντικατοπτρίζουν τις λογιστικές αξίες των δανειακών χαρτοφυλακίων τους. Την 31 Δεκεμβρίου 2022, η αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης ανήλθε σε € 176 εκατ. (2021: € 374 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
Παροχές προς τα βασικά μέλη της Διοίκησης (μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπά βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας)

Οι αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης που αφορούν σε βραχυπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 6,76 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 6,72 εκατ.), ενώ εκείνες που αφορούν σε μακροπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 1,13 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1,08 εκατ.). Επιπλέον, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει έξοδο ποσού € 1,8 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 0,46 εκατ.) σχετικά με παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους (σημ. 38). Επιπρόσθετα, την 31 Δεκεμβρίου 2022 η Τράπεζα έχει σχηματίσει μια υποχρέωση καθορισμένων παροχών για τα ΒΜΔ ποσού € 1,58 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 1,48 εκατ.), ενώ το αντίστοιχο κόστος για τη χρήση το οποίο έχει αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 0,12 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2021: € 0,12 εκατ.) και τα αναλογιστικά κέρδη τα οποία αναγνωρίστηκαν στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση ανέρχονται σε € 0,07 εκατ. (2021: € 0,05 εκατ. αναλογιστικά κέρδη).

44. Εξωτερικοί Ελεγκτές

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει Πολιτική για την Ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες υπηρεσίες που μπορούν να παρασχεθούν από τους ελεγκτές της Τράπεζας, πέρα από τις υπηρεσίες υποχρεωτικού τακτικού ελέγχου. Για οποιοσδήποτε τέτοιες υπηρεσίες που υφίσταται πρόθεση να ανατεθούν στους ελεγκτές της Τράπεζας, υπάρχουν συγκεκριμένοι ελεγκτικοί μηχανισμοί προκειμένου η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας να διασφαλίζει ότι α) οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που ανατίθενται στην «KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.», καθώς και στο δίκτυο της KPMG (KPMG), έχουν αξιολογηθεί και εγκριθεί όπως απαιτείται και β) υπάρχει ικανοποιητική σχέση μεταξύ των ελεγκτικών και των επιτρεπόμενων μη ελεγκτικών εργασιών.

Οι συνολικές αμοιβές που κατέβαλλε η Τράπεζα στον ανεξάρτητο ελεγκτή KPMG για ελεγκτικές και λοιπές υπηρεσίες που της παρασχέθηκαν αναλύονται ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2021 € εκατ.
Τακτικός έλεγχος ⁽¹⁾	(1,3)	(1,2)
Φορολογικό πιστοποιητικό	(0,2)	(0,2)
Λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,4)	(0,5)
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,1)	(0,2)
Σύνολο	(2,0)	(2,1)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αμοιβές για τον τακτικό έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας.

Σημειώνεται ότι, οι αμοιβές για τις μη ελεγκτικές υπηρεσίες του τακτικού ελεγκτή της Τράπεζας «KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.» Ελλάδα, ανήλθαν σε € 0,05 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
45. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση (ΤΓΣ) των Μετόχων την 23 Ιουλίου 2021, για θητεία τριών ετών η οποία θα λήξει την 23 Ιουλίου 2024 παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας θα συνέλθει η ΤΓΣ για το έτος 2024.

Σε συνέχεια της ανωτέρω απόφασης της ΤΓΣ, το Δ.Σ. συγκροτήθηκε σε σώμα κατά τη συνεδρίαση του Δ.Σ. την 23 Ιουλίου 2021, ως εξής:

Γ. Ζανιάς	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Γ. Χρυσικός	Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Φ. Καραβίας	Διευθύνων Σύμβουλος
Σ. Ιωάννου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κ. Βασιλείου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Α. Αθανασόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Β. Ρ. Martin	Μη Εκτελεστικό μέλος
Α. Γρηγοριάδη	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ε. Ρουβιθά Πάνου	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ρ. Kakar	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
J. Mirza	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
С. Basile	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ε. Δελή	Μη Εκτελεστικό μέλος (εκπρόσωπος του ΤΧΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010)

Αθήνα, 6 Απριλίου 2023

Γεώργιος Π. Ζανιάς
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 414343
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Φωκίων Χ. Καραβίας
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 677962
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Χάρης Β. Κοκολογιάννης
Α.Δ.Τ. ΑΝ - 582334
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ FINANCE ΟΜΙΛΟΥ
CHIEF FINANCIAL OFFICER

ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK Α.Ε.
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 01/01 - 31/12/2022 ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΟΥ Ν.4374/2016

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΣΕ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΒΑΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΟΥ Ν.4374/2016 ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
1984 ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ ΑΜΚΕ	10.800,00
24 MEDIA ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ Α.Ε.	47.402,00
ABP ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.	13.500,00
AIRLINK Α.Ε.	3.506,69
ALPHA ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.	460.755,02
ALPHA ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ Α.Ε.	35.349,64
AMOS INTERNATIONAL Ι.Κ.Ε.	4.500,00
ANTENNA TV ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	478.356,92
ART SAVY ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	7.500,00
ΑΥΤΟΦΟΚΟΣ- ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	800,00
BANKINGNEWS Α.Ε.	69.000,00
BOULEVARD FREE PRESS Ι.Κ.Ε.	4.560,00
BRAINBUZZ MEDIA CONSULTING Ι.Κ.Ε.	2.000,00
CRETAROST Ι.Κ.Ε.	2.400,00
D PG DIGITAL MEDIA Α.Ε.	30.187,50
DAM ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ Α.Ε.	27.000,00
DG NEWSAGENCY Α.Ε.	24.112,50
DITIONE LIMITED ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Ε.Ε.	5.250,00
EDITCOM ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	600,00
ELCPRODUCTIONS ΑΜΚΕ	1.950,00
ENIGMA M.G. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	4.000,00
ERPLATFORM ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ Α.Ε.	500,00
EPSILON NET Α.Ε.	20.000,00
ETHOS MEDIA Α.Ε.	8.500,00
EUROPORTAL.GR Ι.Κ.Ε.	800,00
EXIT BEE GREECE ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ	5.000,00
FAROSNET Α.Ε.	24.675,00
FINANCIAL MARKETS VOICE ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	22.150,00
FORTHNET MEDIA Α.Ε.	99.789,61
FORWARD MEDIA Ι.Κ.Ε.	42.500,00
FREED Α.Ε. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	19.800,00
FRONTSTAGE ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ Α.Ε.	6.030,05
GOC HELLAS MIKE	2.000,00
GRAFIMA ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.	4.000,00
GREEN BOX ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	12.600,00
HAZLIS AND RIVAS COMMUNICATIONS LTD	5.000,00
HT PRESS ONLINE ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	9.500,00
ICAP Α.Ε.	8.600,00
INFINITAS Ι.Κ.Ε.	4.000,00
INTERBUS Α.Ε.	149.383,08
KYRTSOS GROUP Ε.Ε.	1.000,00
LIQUID PUBLISHING Α.Ε.	62.875,00
LOVE RADIO BROADCASTING Α.Ε.	5.000,00
MARKETING AND MEDIA SERVICES MON. Ι.Κ.Ε.	4.000,00
MATHIOUDAKIS MEDIA S.A.	1.000,00
MEDIA LINE ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	280,00
MEDIA2DAY ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	117.000,00
MINDSUPPORT Ι.Κ.Ε.	5.000,00
MINDTHEGAP MEDIA COMMUNICATIONS MON. Ι.Κ.Ε.	4.500,00
MONOCLE MEDIA LAB MONONEWS Ι.Κ.Ε.	74.020,00
NEW MEDIA NETWORK SYNAPSIS S.A.	84.700,00
NEWPOST PRIVATE COMPANY	36.000,00
NEWSIT Ε.Π.Ε.	80.300,00
NEWSMEDIA Ι.Κ.Ε.	6.705,00
NEWSROOM Ι.Κ.Ε.	11.340,00
NIKELCO HUB Ε.Ε.	1.000,00
NOTICE CONTENT & SERVICES MON. Ι.Κ.Ε.	8.000,00
ONDECK GROUP Ε.Ε.	1.500,00
ONE DIGITAL SERVICES Α.Ε.	60.000,00
ONLINE TECHPRESS ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Π.Ε.	2.400,00
ONMEDIA DIGITAL ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	19.000,00
PARALIOS MEDIA GROUP Ι.Κ.Ε.	8.300,00
PERFECT MEDIA ADVERTISING MIKE	50.000,00
POLITICAL PUBLISHING Ι.Κ.Ε.	4.000,00
POWERGAME MEDIA Ι.Κ.Ε.	36.000,00
PREMIUM Α.Ε.	34.000,00
PRESSROOM MEDIA MIKE	8.000,00
PRIME APPLICATIONS Α.Ε.	32.500,00
R MEDIA ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ε.Ε.	2.000,00
REAL MEDIA Α.Ε.	24.980,00
REPORT PRIVATE COMPANY	3.000,00
SABD ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	85.000,00
SARONIC GLAM Ι.Κ.Ε.	3.000,00
SOLAR MEDIA Α.Ε.	6.650,00
SPORT TV-ΡΑΔ/ΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ Α.Ε.	11.412,44
SPORTNEWS ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ Α.Ε.	12.290,00
SPOT Ο.Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ	2.240,44
STAR Α.Ε. ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	21.996,00
TELIA COMMUNICATIONS Α.Ε.	1.250,00

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
ΤΕΛΙΑ INTERNET I.K.E.	2.875,00
THE TOC DIGITAL MEDIA ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Α.Ε.	40.000,00
THE WALT DISNEY COMPANY GREECE ΜΕΠΕ	22.732,06
TOMORROW NEWS I.K.E.	10.000,00
ΤΥΡΟΣ ΜΕΔΙΑ Ε.Π.Ε.	1.200,00
VICTORY Μ.Ε.Π.Ε.	1.500,00
VITO PR & EVENTS	6.000,00
WALL STREET FINANCE I.K.E.	4.800,00
ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ I.K.E.	9.000,00
ΑΘΕΝΣ ΒΟΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ & ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	36.781,00
ΑΘΗΝΑΪΚΟ -ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	23.200,00
ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ PUBLICATIONS I.K.E.	1.000,00
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	6.075,00
ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ Α.Ε.	870.521,95
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΡΑΤΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	540,00
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Α.Ε.	56.514,00
ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	3.000,00
Β. ΣΚΟΥΤΑΡΑΣ Α.Ε.	11.752,35
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ	330,00
ΒΕΡΓΙΝΑ ΥΒΡΙΔΙΚΗ Α.Ε.	1.500,00
ΒΟΡΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ Α.Ε.	5.800,00
ΒΟΥΛΓΑΡΙΔΟΥ ΧΡΥΣΑ	8.000,00
Γ. ΣΗΜΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.	700,00
ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧ. Α.Ε.	11.760,80
ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	725,40
ΓΙΑΡΜΑΔΟΥΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	504,00
ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.Ε.	1.300,00
Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε	3.500,00
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	2.955,00
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΒΑΡΟΥΞΗ Ι.Κ.Ε.	2.000,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	7.248,00
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΛΟΚΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.	990,00
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	17.000,00
ΔΟΥΣΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	9.000,00
ΔΥΑΔΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ Ε.Ε.	30.000,00
ΔΥΟ ΔΕΚΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	20.928,00
ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	632.499,81
ΕΚΔΟΣΕΙΣ 1908 Ι.Κ.Ε.	20.000,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α. ΜΥΚΟΝΙΑΤΗΣ Α.Ε.	2.350,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΗΘΕΙΑ Ε.Π.Ε.	800,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗ Α.Ε.	30.000,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑ Α.Ε.	800,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΟ ΧΡΗΜΑ Α.Ε.	80.000,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΡΩΤΟΘΕΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	389.150,96
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ Α.Ε.	3.000,00
ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧ.ΚΟΝΤΡΑ Ι.Κ.Ε.	27.572,02
ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε. ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ	1.900,00
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.	1.330,00
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	1.100,00
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	5.200,00
ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ	1.120,00
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ	1.250,00
ΕΛΝΑΒΙ Ε.Π.Ε.	800,00
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΖΑΧΑΡΙΟΥΔΑΚΗΣ	1.200,00
ΕΝΙΚΟΣ Α.Ε.	49.500,00
ΕΝΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.Β.Ε.Τ.	10.500,00
ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗΣ- ΕΞΠΛΟΡΕΡ Α.Ε.	44.000,01
ΕΣΤΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΜΜΕ Α.Ε.	35.000,00
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΣΤΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	75.000,00
ΖΟΥΓΚΛΑ ΤΖΙ-ΑΡ Α.Ε.	70.000,00
Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ	72.723,00
ΗΛΙΑΣ Π. ΚΟΤΣΑΛΗΣ	1.148,24
ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ MEDIA GROUP ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	2.900,00
ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΣΠ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	6.750,00
Ι. ΚΑΣΤΑΝΑΣ-Γ. ΜΟΝΑΝΤΕΡΟΣ Ο.Ε.	968,00
ΙΚΑΡΟΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	60.880,00
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	1.900,00
ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΙΟΝΑΤΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	30.000,00
ΚΑΒΟΥΛΑΚΟΣ ΗΛΙΑΣ	860,00
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	455.332,35
ΚΑΛΑΪΤΖΑΚΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	1.725,00
ΚΑΠΙΤΑΛ.GR Α.Ε.	161.583,31
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ. ΙΩΑΝΝΗΣ	1.160,00
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	460,00
ΚΑΡΑΝΤΖΟΥΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	1.750,00
ΚΑΣΤΟΡΙΝΗ-ΤΟΜΕΛΙΤΟΥ Ι. (ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ)	850,00
ΚΑΤΣΩΝΗΣ ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	1.750,00
ΚΕ HEALTH-TRAVEL Ο.Ε.	30.000,00
ΚΟΖΥΡΗ ΚΑΛ. & ΜΙΧ. ΟΕΕ	1.387,50
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	1.000,00
ΚΟΛΛΙΑΣ Α. ΝΙΚΟΛΑΟΣ	3.000,00
ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΟΣ Γ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ	1.000,00
ΚΟΥΚΟΥΡΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΝ. ΙΚΕ	2.165,00
ΚΥΔΩΝΗΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	771,84

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	2.000,00
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΦΙΛ. ΙΩΑΝΝΗΣ	3.000,00
ΛΑΜΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ Α.Ε.	2.046,00
ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	2.280,00
Μ.Ε.Α.Σ. ΑΗΜΝΟΣ	453,60
Μ.ΚΟΚΚΑΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.	990,00
ΜΑΝΕΣΙΩΤΗΣ ΝΙΚ.- ΨΩΜΙΑΔΗΣ ΚΩΝ. Ο.Ε.	1.800,00
ΜΑΡΑΓΚΕΛΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	300,00
ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Μ.Ε.Π.Ε.	6.000,00
ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΟΝ. Ε.Π.Ε.	1.500,00
ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ Κ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ	1.732,50
ΜΠΑΜ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	2.500,00
ΜΠΕΧΛΙΒΑΝΟΣ Ι. ΧΡΗΣΤΟΣ	6.600,00
ΜΠΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Ε.Π.Ε.	1.650,00
Ν.Κ. MEDIA GROUP Ε.Π.Ε.	16.560,00
Ν.Σ.Κ. ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.	18.372,00
ΝΕΑ ΚΡΗΤΗ ΚΥΚΛΟΣ Α.Ε.	2.000,00
ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.	387.970,56
ΝΟΗΣΙΣ Ι.Κ.Ε.	1.500,00
ΟΚΤΑΣ MEDIA Ι.Κ.Ε.	33.000,00
ΟΠΙΝΙΟΝ ΠΟΣΤ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	16.500,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	86.794,89
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΙΒΩΤΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	1.500,00
Π. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ι.Κ.Ε.	2.500,00
Π.Δ. ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Π.Ε.	5.000,00
ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.	13.000,39
ΠΑΛΟ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ Ε.Π.Ε.	11.050,00
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Γ. ΣΤΑΥΡΟΣ	1.180,00
ΠΑΠΑΣΤΑΜΟΥΛΟΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	1.750,00
ΠΑΡΑ ΕΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ Ε.Π.Ε.	53.500,00
ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	41.000,00
ΠΑΣΙΑΚΟΣ Ε. ΙΩΑΝΝΗΣ	1.490,00
ΠΑΤΡΙΔΑ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΧΙΟΥ Α.Ε.	600,00
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	7.500,00
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΒΕΑΥΤΕ Ι.Κ.Ε.	1.500,00
ΠΛΕΥΣΙΣ Ε.Ε.	3.000,00
ΠΟΛΙΤΗΣ Ε.Ε.	1.050,00
ΠΡΟΤΑΓΚΟΝ Α.Ε.	40.000,00
ΡΑΓΚΑΒΗΣ ΧΡ. ΚΩΝ/ΝΟΣ	3.104,84
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΛΗΘΙΝΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ Α.Ε.	123.200,00
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	4.968,00
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε.	73.162,46
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΚΙΛΚΙΣ Α.Ε.	3.798,20
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Α.Ε.	2.448,47
Σ. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΟΝ. Ε.Π.Ε.	1.000,00
Σ.Σ. ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ ΕΛΛΑΣ Ι.Κ.Ε.	6.800,00
ΣΑΜΟΥΡΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	1.000,00
ΣΕΛΑΝΑ Α.Ε.	4.000,00
ΣΙΜΟΥΣΙ Ε.Ε.	4.500,00
ΣΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	505,50
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.Β.Ε.	1.672,00
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	2.000,00
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΛΗΘΕΙΑ Α.Ε.	400,00
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ Α.Ε.	3.456,00
ΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ Ι.Κ.Ε.	18.900,00
ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΜΟΝ. Α.Ε.	78.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	7.282.551,90

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

1. Δεν συμπεριλαμβάνονται επιβαρύνσεις υπέρ Ελληνικού Δημοσίου (Φ.Π.Α., Ειδικός Φόρος Τηλεόρασης) και υπέρ τρίτων, συνολικού ποσού € 1.657.579,74.

ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK Α.Ε.	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΟΥ Ν.4374/2016 ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	231,35
401 ΓΕΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	3.537,00
ALBA ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	2.000,00
CAPITAL LINK INC	15.000,00
CIVIL ACT ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3.000,00
ΕΤΗΟΣ MEDIA Α.Ε.	24.564,52
EXCESS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	300,00
HELLENIC ASSOCIATION OF TREASURERS	9.000,00
INFORMA GLOBAL MARKETS (UK) LTD	18.900,00
MARCOM ΤΖΕΛΕΠΟΓΛΟΥ ΜΟΝ.ΕΠΕ	1.000,00
MARKETING GREECE Α.Ε.	50.000,00
MINDVIEW ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧ. & ΕΡΕΥΝΑΣ Ε.Π.Ε.	5.000,00
MK SAILING LIMITED	20.000,00
MK SAILING LIMITED*	800,00

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
NEXT IS NOW ΕΕ	40.000,00
ONE DIGITAL SERVICES A.E.	5.000,00
PREVEZA JAZZ FESTIVAL	10.000,00
PUBLIC AFFAIRS & NETWORKS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	4.000,00
QUALITY NET WORK ΑΜΚΕ	4.500,00
RACE FOR AUTISM GR	3.000,00
TECH TOUR EUROPE S.A.	15.000,00
TEDXATHENS EVENT COMPANY	20.000,00
THE BEE CAMP ΑΜΚΕ	1.720,00
THE BOARDROOM GMBH	25.000,00
THE ENTERPRISE TOUR GOLF EVENT O.E.	3.000,00
THE MARKETING HUB ORGANIZATION ΑΜΚΕ	2.000,00
UPWARD CONSULTING SERVICES P.C.	1.300,00
WE4ALL ΑΜΚΕ	150.000,00
ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ Α.Μ.Κ.Ε.	1.000,00
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Ν.Π.Ι.Δ.	1.000,00
ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΤΛΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	400,00
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ & ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΟΥΔΑΣ "Ο ΘΗΣΕΑΣ"	256,41
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΒΑΡΗΣ "Ο ΑΝΑΓΥΡΟΥΣ"	3.000,00
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ ΑΞΙΟΥ	500,00
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΛΚΗΣ	1.186,00
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ SOLIDARITYNOW	5.000,00
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	5.000,00
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	7.000,00
ΑΡΓΩ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ Μ.Ε.Π.Ε.	3.060,00
ΒΕΪΚΕΙΟ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	300,00
ΒΕΡΤΙΚΑΛ ΣΧΟΛΟΥΣΙΟΝΣ Α.Ε.	10.000,00
ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΘΕΟΦΑΝΩ	50.000,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΡΤΑΣ	248,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΒΟΛΟΥ*	28.225,81
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1.600,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ*	2.850,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	224,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΘΩΡΑΚΟΣ «Η ΣΩΤΗΡΙΑ»*	149.500,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΡΟΔΟΥ*	2.023,36
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΣΕΡΡΩΝ	4.000,00
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ"	2.600,00
ΓΝ-ΚΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΔΙΑΛΥΝΑΚΕΙΟ	15.000,00
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΚΡΙΤΑΣ 2016	2.000,00
Δ.Ε.Υ.Α. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	4.400,00
Δ/ΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ*	403,22
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ Ν.Π.Δ.Δ.	1.000,00
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΖΩΗΣ ΒΕ-LIVE	50.000,00
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΖΩΗΣ ΒΕ-LIVE*	1.226,00
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ*	6.849,70
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ*	4.032,26
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	1.000,00
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ	1.500,00
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ*	4.000,00
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	2.000,00
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ*	8.650,00
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	5.000,00
ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ*	24.582,67
ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	2.000,00
ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ*	12.605,70
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ*	2.767,10
ΔΗΜΟΣ ΚΩ	4.600,00
ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	1.600,00
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	1.100,00
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	425,00
ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ & ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ*	1.488,00
ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	1.500,00
ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ*	10.480,00
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ*	5.769,91
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ*	1.763,44
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ	3.326,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ	2.800,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΞΑΝΘΗΣ	1.600,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ "ΔΗΜΩΦΕΛΕΙΑ"	1.500,00
ΔΙΑΣΩΜΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ	4.032,26
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΜΚΕ*	109.236,00
ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	7.000,00
ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΡΡΩΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	3.000,00
ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	5.923,00
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ*	1.370,15
ΕΙΔΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ (ΕΚΕΜΣ)	1.001,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ (ΕΛΟΑΣ)	630,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ	1.500,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ Ο.Π.Α.	7.500,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	2.000,00
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΓΕΡΟΝΤΩΝ "ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΕΛΕΟΥΣΑ"	1.000,00
ΕΛΛΑ-ΔΙΚΑ ΜΑΣ Α.Μ.Κ.Ε.	5.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	200.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ Α.Ε.	15.000,00

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΦΩΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΝΕΡΟ (SAFE WATER SPORTS)	2.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ*	645,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	2.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	4.200,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (ΕΕΠΦ)	24.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	5.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΙΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ	1.500,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΞΙΑΣ Α.Μ.Κ.Ε	65.868,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	20.000,00
ΕΛΛΗΝΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ)	35.589,00
ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ	13.000,00
ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ	1.000,00
ΕΝΙΑΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ*	500,00
ΕΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	7.000,00
ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ & ΧΡΗΜ-ΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	1.500,00
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	10.000,00
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ*	16.129,03
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	200,00
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΕΣΒΟΥ	2.000,00
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΙΟΥ	500,00
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	800,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	5.500,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	750,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	2.250,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΙΧ/ΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	1.854,84
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	2.000,00
ΕΦΟΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΑ	55.000,00
ΗΛΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ	3.000,00
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΑΜΟΥ	400,00
ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΗΜΙΤΗ	3.000,00
ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	29.000,00
ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ << Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ >>	570,00
ΙΔΡΥΜΑ ΣΑΜΟΥΡΚΑ	300,00
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5.000,00
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	1.500,00
ΙΟΝΙΑ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	3.000,00
ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΕΥΧΗ ΕΛΛΑΔΟΣ	300,00
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.	4.725,00
ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	1.641,00
ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ "Η ΧΑΡΑ"	15.500,00
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΠΚΜ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	8.064,51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ & ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	730,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	1.580,00
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ Π.Μ.ΜΙΧΑΛΕΛΗ-ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ*	642,20
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ	6.000,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ Γ. ΑΓΓΕΛΙΝΗ-Π. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΥ	500,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	90,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	4.000,00
ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	500,00
ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΩΜΑΤΕΙΟ Ν.Π.Ι.Δ.	20.000,00
ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.500,00
ΜΕΤΚΕ Α.Ε.	300,00
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ	7.506,00
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΑΡΒΑΣΙΟΥ ΧΙΟΥ	3.000,00
ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	4.000,00
ΜΠΕΝΙΑ ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.	5.000,00
ΜΠΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Ε.Π.Ε.	11.000,00
ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΔΡΟΥ	20.000,00
ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1.000,00
ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.*	7.619,80
ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Α.Ε.Β.Ε.	6.000,00
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΛΑΪΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ	1.000,00
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΔΕΛΦΩΝ	35.000,00
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	400,00
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ	50.000,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε.	12.740,00
ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΑ ΣΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	3.500,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ	10.000,00
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	1.500,00
ΠΑΝΟΣ & ΧΡΥΣΗΙΔΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	3.000,00
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι. & ΣΙΑ Ο.Ε.	9.678,71
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΒΡΕΦΟΚΟΜΕΙΟΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	3.000,00
ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΣΥΝ. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.	96,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	30.046,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ*	2.992,35
ΠΙΝΟΗ-ΦΙΛΟΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ	22.910,51
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ & ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΡΥΩΤΩΝ	1.000,00
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΧΕΔΩΡΟΣ	1.000,00
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ	250,00
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ*	2.275,00
ΣΑΝΗ Α.Ε.	40.000,00
ΣΟΣΙΑΛ ΙΜΠΑΚΤ ΕΝΤ ΙΝΟΒΕΙΣΙΟΝ Α.Μ.Κ.Ε.	12.000,00
ΣΤΕΓΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ	7.000,00
ΣΤΟΧΟΣ-ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ	7.000,00

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	363,00
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΕΣΥΠΡΗΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ	5.567,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΑ	8.500,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΚΑΡΚΙΝΟΠΑΘΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ-Η ΣΤΟΡΓΗ	1.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	5.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	130.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	40.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	6.500,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	500,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ ΟΙΝΟΠΟΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΩΡΑ ΘΑΥΜΑΤΑ	1.000,00
ΣΥΝ-ΕΝΩΣΙΣ	6.000,00
ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ	2.000,00
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΧΙΟΥ	100,00
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ	2.000,00
ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	80,00
ΤΣΟΜΩΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Α.Ε.	6.000,00
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*	26.839,24
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ*	11.619,33
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ*	11.250,00
ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	1.000,00
ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ*	175,00
ΦΙΛΟΙ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΦΥΛΑΚΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	3.700,00
ΦΛΟΓΑ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΙΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ	9.480,00
ΣΥΝΟΛΟ	2.264.804,38

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Δεν συμπεριλαμβάνονται επιβαρύνσεις υπέρ Ελληνικού Δημοσίου και υπέρ τρίτων (Φ.Π.Α. κλπ), συνολικού ποσού € 249.577,85.

2. Όπου (*) αφορά επιχορηγήσεις / δωρεές σε είδος.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΟΥ Ν.4374/2016 ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
	ΠΟΣΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
1149 ΑΡΙΣΤΟΥΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΜΠΡΟΣΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ"	919.200,00
10 ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	38.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	957.200,00

ΔΩΡΕΕΣ ΠΑΓΙΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΕΙΔΟΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ - ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΑΡΓΟΥΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΚΩΝΙΑΣ - ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΣΠΑΡΤΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΗΜΝΟΥ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΞΑΝΘΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δ.Ε.Υ.Α. ΠΑΤΡΑΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Δ.Ε.Υ.Α. ΦΑΙΣΤΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΑΓΑ.ΜΕ. (ΑΝΩΝΥΜΗ ΜΟΝΟΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧ. ΑΚΙΝΗΤΩΝ Δ. ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ)	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ & ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ / ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΤΟΥΝΑΣ	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΝΙΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Ε.Κ.Α.ΜΕ. / Α.μ.Ε.Α. - ΕΙΔΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΑΤΟΜΩΝ με ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Ε.Κ.Κ.Ε. - ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ ΑΧΑΡΝΩΝ (Α.Μ.Κ.Ε.)	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ & ΕΞΟΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ "Η ΠΡΟΟΔΟΣ"	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΙΣΟΤΗΤΑΣ - ΠΝΟΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΝΩΜΕΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΝΩΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΕΥΘΥΜΕΙΟ ΚΕΝΤΡΟ (ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Μ.Ε.Α.)	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΕΙΔΟΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΠΕΘΕ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΙΝΕΔΙΒΙΜ (ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ)	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ ΡΑΦΗΝΑΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΚΟΙΝ. Σ.ΕΠ. "ΟΛΟΙ ΕΜΕΙΣ"	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΥΚΡΑΝΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ "ΟΥΚΡΑΝΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ"	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ & ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΠΑΤΡΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΠΑΝΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. 1ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. 4ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. 5ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΑΧΑΡΝΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΒΥΡΩΝΑ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΔΑΦΝΗΣ - ΥΜΗΤΤΟΥ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΕΔΕΣΣΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΘΕΡΜΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΙΣΤΙΑΙΑΣ - ΑΙΔΗΨΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΛΑΓΚΑΔΑ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΜΕΓΑΡΕΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΝΕΑΠΟΛΗΣ - ΣΥΚΕΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΝΕΑΣ ΞΥΜΡΝΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΠΑΛΛΗΝΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σ.Ε.Δ.Ε. Δ. ΠΕΙΡΑΙΑ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. 2ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. 3ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σχ.ΕΠ.Ε. 5ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σχ.ΕΠ.Ε. 6ης ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΑΙΓΑΛΕΩ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΒΕΡΟΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΔΡΑΜΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΕΔΕΣΣΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΘΕΡΜΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΙΛΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΚΙΑΚΙΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΛΗΜΝΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΜΕΓΑΡΕΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΝΕΑΠΟΛΗΣ - ΣΥΚΕΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΝΕΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΠΕΙΡΑΙΑ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΠΕΝΤΕΛΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΡΑΦΗΝΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
Σχ.ΕΠ.Ε. Δ. ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΙΝΑΧΙΕΙΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 101ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 10ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ & 148ου ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 16ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 90ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ 94ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΟΛΥΓΕΙΑΣ "Η ΛΕΛΑ ΙΑΤΡΙΔΗ"	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΒΕΡΟΙΑΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΞΑΝΘΗΣ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΕΛΕΩΝΑ ΘΗΒΩΝ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΕΙΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ (98 Α.Δ.Τ.Ε. "ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ", 301 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΒΑΣΗΣ, Γ.Ε.Σ. / Δ.Ε.ΠΛΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ, 1ο Σ.Ε.Σ.Α.Υ., ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ, ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ / ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΡΙΟ, ΚΑΑΥ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ, 212 Ε.Μ. ΑΡΜΑΤΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ ΙV ΜΠ "ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ", 30 Μ/Κ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΠΕΖΙΚΟΥ "ΤΟΜΟΡΙΤΣΑ", 4ο ΤΕΑΣ-ΤΑΓΜΑ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΩΝ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ, 29 Μ/Π ΤΑΞ. ΠΕΖΙΚΟΥ "ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ", 124 ΠΤΕΡΥΓΑ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, 3η Μ/Κ Τ.Π. - ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΠΕΖΙΚΟΥ, 311η Ε.Μ.Α. - ΕΠΙΛΑΡΧΙΑ ΜΕΣΩΝ ΑΡΜΑΤΩΝ, 2ο Σ.Ε.Σ.Α.Υ. , Ε.Τ.Α. - ΕΙΔΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΙΣΤΩΝ, 5η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΠΕΖΙΚΟΥ "5η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΚΡΗΤΩΝ", Κ.Ε.Π.Β. - ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ, Α.Σ.Δ.Υ.Σ.-ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΡΑΤΟΥ "ΘΗΣΕΑΣ", ΓΕΕΘΑ/ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ/ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΚΡΙΒΩΣΕΩΝ, Δ.Υ.Β. - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΒΑΣΗΣ, 725 ΤΑΓΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ, 111 ΠΤΕΡΥΓΑ ΜΑΧΗΣ, 79 Α.Δ.Τ.Ε. - ΑΝΩΤΑΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ "ΜΥΚΑΛΗ", ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ, Κ.Ε.Α.Σ. - ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ, 575 ΤΑΓΜΑ ΠΕΖΟΝΑΥΤΩΝ, ΤΥΛΠ-ΤΑΓΜΑ ΥΛΙΚΩΝ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ, Μ.Υ.Ε.Ε. - ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ & ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (Δ/ΝΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΞΑΝΘΗΣ, Α.Τ. ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΡΙΠΟΛΗΣ, Δ/ΝΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΓΑΡΩΝ, Δ/ΝΣΗ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ - Γ' ΤΜΗΜΑ ΤΡΟΧΑΙΑΣ Β/Α ΑΤΤΙΚΗΣ, ΣΧΟΛΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, Δ.Α.Α./Τ.Δ.Χ.Υ./ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΛΙΚΟΥ, ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΔΑΣ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ)	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ (Φ.Ι.ΛΟ.Σ.) ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ Α.Ε. ΟΤΑ	ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο ανωτέρω πίνακας αφορά Δωρεές παγίου εξοπλισμού της Τράπεζας με υπολειμματική αξία € 369,95.